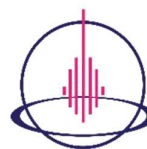

กทปส

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการขอรับการส่งเสริมและสนับสนุนจากเงินกองทุนวิจัยและพัฒนา
กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ

โครงการ

พัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน

(Youth Media Literacy Development Project)

โดย

ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วยปฏิบัติการวิจัยและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านความรู้ทางดิจิทัลและการรู้เท่าทันสื่อ

(DIRU)

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กันยายน 2566

กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ

(สำนักงาน กสทช.)

รายงานฉบับสมบูรณ์

ทุนส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา

สัญญารับทุนเลขที่ B63-1-(2.1)-001

โครงการ

พัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน

(Youth Media Literacy Development Project)

คณะนักวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.พนม คลีฉายา	นักวิจัยหัวหน้าโครงการ
2. ศาสตราจารย์ ดร.เอมอัชฌา วัฒนบูรานนท์	นักวิจัยร่วม
3. ศาสตราจารย์พัชนี เขยจรรยา	นักวิจัยร่วม
4. ศาสตราจารย์เมตตา วิวัฒนานุกูล	นักวิจัยร่วม
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชิต ธิอิน	นักวิจัยร่วม

ได้รับทุนอุดหนุนจาก

กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ

(สำนักงาน กสทช.)

กันยายน 2566

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน
กันยายน 2566

แผนพัฒนาแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ 12 ระบุถึงความจำเป็นของการสร้างความเป็นธรรมในสังคมด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในสังคมไทย โดยชี้ให้เห็นว่า “ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านการสื่อสารอย่างรวดเร็วจะนำสังคมไทยไปสู่สังคมดิจิทัลมากขึ้น เป็นความท้าทายต่อการจัดการเรียนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่ต้องปรับให้อยู่บนฐานของนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งเอื้อต่อคนทุกกลุ่มให้สามารถเข้าถึงสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ไม่จำกัดเวลา และสถานที่” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) รวมทั้งแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559) ได้กำหนดยุทธศาสตร์สำคัญที่เกี่ยวข้องกัน โดยกำหนดให้มีการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์สำคัญประการหนึ่งคือ การส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเพิ่มความสามารถของประชาชนในความรู้เรื่องสื่อ ด้วยการส่งเสริมศักยภาพให้ประชาชนตื่นตัว เข้มแข็ง รู้จักป้องกันตนเอง สามารถเข้าถึง เข้าใจ และใช้สื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองผ่านกระบวนการความรู้เรื่องสื่อและการรณรงค์ทางสังคม สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เล็งเห็นว่าการพัฒนาทักษะและความสามารถในการรู้เรื่องสื่อจำเป็นต้องพัฒนาตั้งแต่วัยเด็ก รวมถึงกลุ่มเยาวชน โดยมีผู้นำการเปลี่ยนแปลงคือ ครู อาจารย์ และกลุ่มนักเรียน นิสิต นักศึกษาด้วยกันเอง จึงได้กำหนดให้มีการพัฒนาโลกความรู้เรื่องสื่อวิทยุ-โทรทัศน์สำหรับประชาชนกลุ่มเด็กและเยาวชน ทั้งในระบบการศึกษาและในรูปแบบการส่งเสริมให้เกิดกระบวนการหรือกิจกรรมรู้เท่าทันสื่อในเด็กและเยาวชน

โครงการนี้เป็นการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของประเทศดังกล่าว ภายใต้พันธกิจของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) มุ่งพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนซึ่งจะต้องมีความรู้และมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 บนภูมิทัศน์สื่อที่เชื่อมโยงระหว่างสื่อมวลชนแบบเดิมกับสื่อออนไลน์เข้าด้วยกัน ซึ่งพัฒนาขึ้นด้วยเทคโนโลยีเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีแบบไร้สาย และเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นสื่อผสมที่รวมรูปแบบสื่อหลายรูปแบบทั้งตัวอักษร ภาพนิ่ง กราฟิก เสียง ภาพเคลื่อนไหว แอนิเมชัน รวมทั้งการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับผู้ใช้งาน สามารถเผยแพร่เนื้อหาในรูปแบบสื่อต่าง ๆ ได้ในจำนวนมากมหาศาล เข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลาด้วยระบบอินเทอร์เน็ตไร้สายผ่านอุปกรณ์หลายชนิด การเผยแพร่เนื้อหาที่มีทั้งแบบผู้ส่งคนเดียวไปยังผู้รับหลายคน และจากผู้ส่งหลายคนไปยังผู้รับทั้งคนเดียวและหลายคน จึงมีลักษณะการสื่อสารทั้งที่เป็นแบบสื่อมวลชนเดิมและแบบสื่อเฉพาะที่สามารถเข้าถึง

เป็นเครือข่ายการสื่อสารได้ และปัจจุบันมีสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ที่สามารถเข้าถึงผู้รับสารแบบเครือข่ายเชื่อมโยงกันได้ทั้งหมดบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ในประเด็นด้านความเหมาะสมของเนื้อหาสำหรับเด็กและเยาวชน จากเดิมที่มีเพียงสื่อโทรทัศน์ การกำกับควบคุมเนื้อหาเป็นการจัดกลุ่มเนื้อหาตามความเหมาะสมสำหรับเด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ และมีการกำกับควบคุมเนื้อหาด้วยการกำหนดกลุ่มและช่วงเวลาการออกอากาศ แต่สำหรับภูมิทัศน์ใหม่ที่กล่าวมา เนื้อหาที่จัดกลุ่มสำหรับโทรทัศน์สามารถไหลมายังสื่อออนไลน์ได้ ไม่สามารถกำกับการเข้าชมเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กและเยาวชนได้อีกต่อไป เด็กสามารถเข้าถึงเนื้อหาสำหรับผู้ใหญ่ได้ผ่านสื่อออนไลน์ ขณะเดียวกันก็ปรากฏว่าสื่อออนไลน์มีเนื้อหาความรุนแรง เพศ และภาษาที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นการเสริมสร้างความรอบรู้เรื่องสื่อให้เด็กและเยาวชนใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างรู้เท่าทัน ปลอดภัย และสร้างสรรค์จึงเป็นสิ่งจำเป็น โครงการนี้มุ่งสร้างความรู้ ทักษะ และความสามารถที่จำเป็น ซึ่งจะช่วยให้เด็กและเยาวชนสามารถใช้สื่อได้อย่างชาญฉลาดและรู้เท่าทัน เพื่อลดความเสี่ยงและอันตรายจากการใช้งานเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้เยาวชน ให้เติบโตขึ้นเป็นพลเมืองอย่างแข็งแกร่งและเป็นผู้นำในการใช้สื่ออย่างปลอดภัยทั้งในปัจจุบันและอนาคต

วัตถุประสงค์โครงการ

1. เพื่อสร้างเครือข่ายการสื่อสารรณรงค์การรู้เท่าทันสื่อสำหรับเด็กและเยาวชนในสถาบันการศึกษาที่ครอบคลุมทั่วประเทศ รวมถึงส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพความสามารถของเยาวชนไทยในฐานะผู้บริโภคสื่อให้มีทักษะและความสามารถในการใช้สื่ออย่างรู้ตัว ตื่นตัว และรู้เท่าทัน รวมถึงสามารถเป็นแกนนำในการดำเนินงาน รณรงค์ และขยายผลในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี
2. เพื่อส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมความต่อเนื่องในการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อกับสถาบันการศึกษาในประเทศและเกิดความร่วมมือด้านการพัฒนาโลกและการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการรู้เท่าทันสื่อกับสถาบันการศึกษาในประเทศ

การดำเนินงานโครงการ

โครงการนี้มีพื้นที่การดำเนินงานครอบคลุมทั่วประเทศไทย ผ่านเครือข่ายความร่วมมือจากสถาบันแกน หรือ “แม่ไก่” แบ่งเป็น 9 ภูมิภาค ได้แก่ 1) ภาคเหนือตอนบน 2) ภาคเหนือตอนล่าง 3) ภาคใต้ตอนบน 4) ภาคใต้ตอนล่าง 5) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 6) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 7) ภาคกลาง 8) ภาคตะวันออก 9) ภาคตะวันตก ซึ่งสถาบันแม่ไก่จะดำเนินการประสานต่อไปยังเครือข่ายสถาบันดำเนินการหรือลูกไก่ในความดูแล รวมจำนวนสถาบันที่เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 63 สถาบัน การดำเนินงานมี 4 ขั้นตอนหลัก ประกอบด้วย

(1) การออกแบบและพัฒนาเนื้อหาทางวิชาการเกี่ยวกับ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” จากนั้นพัฒนาเป็นเอกสารชุดในรูปแบบหนังสือ 5 เล่ม ได้แก่ แบ่งเป็น

- 1) แผนการจัดการเรียนรู้ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ระดับมัธยมศึกษา มีหัวข้อเนื้อหาประกอบด้วย 16 แผนการจัดการเรียนรู้
- 2) แผนการจัดการเรียนรู้ วิชา “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ระดับอุดมศึกษา หัวข้อเนื้อหาประกอบด้วย 14 แผนการจัดการเรียนรู้
- 3) คู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ระดับมัธยมศึกษา มีหัวข้อเนื้อหาประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ 16 เรื่อง
- 4) คู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ระดับอุดมศึกษา มีหัวข้อเนื้อหาประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ 14 เรื่อง
- 5) คู่มือการผลิตและสร้างสรรค์ (สื่อ) กิจกรรมเพื่อรณรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ สำหรับเด็กและเยาวชน ประกอบด้วยเนื้อหา 9 บท

(2) การนำเอกสารชุดเนื้อหาทางวิชาการเกี่ยวกับ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” ดังกล่าว กระจายไปยังเครือข่ายสถาบันต่าง ๆ เพื่อใช้ในการนำร่องจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในรายวิชาระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา และใช้เป็นคู่มือจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้ เรื่อง ความรอบรู้เรื่องสื่อ

(3) การส่งเสริมและรณรงค์เกี่ยวกับ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” โดยกิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่

1) การประชุมและอบรมให้ความรู้กับสถาบันแม่ไก่ จำนวน 2 ครั้ง 2) การประชุมและอบรมให้ความรู้กับสถาบันลูกไก่ จำนวน 2 ครั้ง 3) การอบรมเสริมสร้างการเป็นผู้นำของเด็กและเยาวชน ภายใต้กิจกรรม “ค่ายเยาวชนรอบรู้เรื่องสื่อ” 1 ครั้ง 4) การจัดแสดงผลงานกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับ ความรอบรู้เรื่องสื่อ ของเด็กและเยาวชน ทั้งนี้ ในส่วนของการจัดกิจกรรมและแสดงผลงาน กำหนดให้มีการจัดประกวดแข่งขันผลงานภายในภูมิภาค เพื่อเป็นตัวแทนภูมิภาคทั้งระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา เข้าร่วมการประกวด

(4) การสร้างเครือข่าย กระตุ้น ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน สร้างเครือข่ายความเชื่อมโยงของแต่ละสถาบัน โดยจัดให้มีช่องทางการสื่อสารของเครือข่ายที่เป็นสื่อออนไลน์ อาทิ เว็บไซต์ประจำโครงการ เพจเฟซบุ๊ก และกลุ่มไลน์ โดยช่องทางดังกล่าวจะยังสามารถทำหน้าที่สานต่อความต่อเนื่องของเครือข่ายหลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินงานโครงการ

ผลการดำเนินโครงการ

สำหรับแผนการจัดการเรียนรู้ฯ และคู่มือการสอนและให้ความรู้ฯ ที่โครงการฯ พัฒนาจัดทำขึ้นเพื่อให้สถาบันเครือข่ายทั้ง 63 สถาบันได้นำไปใช้นำร่องในการจัดการเรียนการสอนจริงในภาคการศึกษาของโรงเรียนมัธยมและมหาวิทยาลัย จากการติดตามและประเมินผลภาพรวมสรุปได้ว่า

ลักษณะการนำชุดความรู้ไปสอนมีทั้งรูปแบบการสอนเป็นวิชาบังคับและวิชาเลือก ซึ่งอาจมีรายวิชานี้รองรับอยู่แล้วหรือการปรับ/เพิ่มรายวิชา รวมถึงเป็นวิชา การศึกษาทั่วไป (General Education) การสอนนอกชั้นเรียน หรือในรูปชุมนุม หรือสถานักเรียน โดยมีการนำชุดความรู้ไปสอนใน ชุมนุม/ชมรมมากที่สุด ทั้งนี้ ในภาพรวมด้านการเตรียมแผนการสอนของสถาบันผู้เข้าร่วมโครงการระดับมัธยมศึกษาพบว่า มากกว่าครึ่งหนึ่งของสถาบันที่ตอบแบบสำรวจมีการเตรียมแผนการสอนครบทุกหน่วย โดยมีบางสถาบันที่เปิดสอนมากกว่า 1 วิชา และมีการปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์การสอนจริง ขณะที่ด้านการเตรียมแผนการสอนของสถาบันผู้เข้าร่วมโครงการระดับอุดมศึกษาพบว่า เตรียมแผนการสอนไว้ที่จำนวน 3-5 หน่วยมากที่สุด และมีเพียงบางส่วนที่การเตรียมแผนการสอนแบบครบทุกหน่วย ทั้งนี้ มีบางสถาบันที่เปิดสอนมากกว่า 1 วิชา และมีการปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์การสอนจริงเช่นเดียวกับในระดับมัธยม

ด้านความพึงพอใจ วิเคราะห์จากแบบสอบถามของทางโครงการที่ได้รับกลับคืนและมีความสมบูรณ์ จำนวน 239 ชุด จำแนกเป็นกลุ่มแม่ไก่ 9 ชุดจาก 9 ภูมิภาค กลุ่มลูกไก่และกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา 230 ชุด คิดเป็นแบบสอบถามตอบกลับ 9.2 % ตามเกณฑ์การตอบกลับ (response rate) ของการสำรวจแบบออนไลน์ คือ 5-10 % (MJ.Wu, 2022, บุญชม ศรีสะอาด, 2535 และบุญธรรม กิจปรีดาภิรุทธิ์, 2551) จากจำนวนที่ส่งไปเป็นจำนวน 2,589 ชุด สรุปได้ว่า กลุ่มแม่ไก่มีความพึงพอใจภาพรวมหลักสูตรและเนื้อหาการสอนในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 4.00) พึงพอใจแผนการจัดการเรียนรู้ในระดับสูงมาก (ค่าเฉลี่ย 4.22) และพึงพอใจคู่มือการสอนและให้ความรู้ หรือคู่มือประกอบการเรียนการสอนในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 4.11) ส่วนกลุ่มลูกไก่มีความพึงพอใจภาพรวมหลักสูตรและเนื้อหาการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ และคู่มือประกอบการเรียนการสอนในระดับสูงทั้งหมด (ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ 4.04 3.98 และ 3.92 ตามลำดับ) ขณะที่ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มนักเรียน / นักศึกษาทั่วไป พบว่า ผู้เรียนได้ประเมินการจัดการเรียนการสอน การให้ความรู้ การรอบรู้สื่อในโครงการฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับ “สูงมาก” (ค่าเฉลี่ยรวม 4.22) เมื่อพิจารณาพบว่า มี 2 ด้านที่สำคัญ คือ การสอน และ ผู้สอน โดยผู้เรียนพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับ “สูง” และ “สูงมาก” โดยผู้เรียนพึงพอใจเกี่ยวกับประเด็นที่เป็น “การเพิ่มพูนความรู้จากความรู้เดิม” มากที่สุดและอยู่ในระดับ “สูงมาก” (ค่าเฉลี่ย 4.27) รองลงมาคือ “การสร้างความตระหนัก และตื่นตัวเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ” เท่า ๆ กับ “การยกตัวอย่าง และการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน” ของผู้สอน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ “สูง” (ค่าเฉลี่ย 4.25)

ผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแผนการเรียนและคู่มือสาระการเรียนรู้ที่โครงการพัฒนาขึ้นและนำไปทดลองใช้พบว่า มีจำนวนผู้ที่มีความรู้สูงขึ้นหลังเรียนคิดเป็น ร้อยละ 81.12 โดยวิเคราะห์จากจำนวนผู้ร่วมโครงการฯ ที่ทำแบบทดสอบทั้ง 2 ระดับ ที่ได้คะแนนมากกว่าเกณฑ์เฉลี่ยก่อนเรียน 2,093 คน และจากการทดสอบคะแนนเฉลี่ยความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยสถิติ t-test สรุปได้

ว่า ผลของระดับความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 โดยหลังจากได้รับความรู้ตามหลักสูตรแล้ว ผู้เรียนทั้งในระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา มีความรู้มากกว่าก่อนการเรียน โดยผู้เรียนระดับอุดมศึกษามีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา ทั้งนี้ ผู้เรียนระดับอุดมศึกษามีพื้นฐานความรู้ที่ดีกว่าในเบื้องต้น และมีการพัฒนาความรู้รอบรู้ในสัดส่วนที่ดีกว่าก่อนการเรียน นอกจากนี้ผลสัมฤทธิ์ส่วนหนึ่งเกี่ยวข้องกับผู้สอนในการประมวลและผนวกเนื้อหาที่สำคัญให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ รวมทั้งกิจกรรมอาจมีผลต่อความรู้ความเข้าใจมากกว่าการสอนในชั้นเรียน ซึ่งน่าจะมีการศึกษาต่อยอดต่อไป

ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ สถาบันทั้ง 63 แห่ง จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการสอนในชั้นเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยได้จัดกิจกรรมค่ายเยาวชนคนทันสมัยให้กับเด็กและเยาวชนแกนนำของแต่ละสถาบันในพื้นที่ภูมิภาค ซึ่งมีรูปแบบการดำเนินงานที่สำคัญ คือ การละลายพฤติกรรมเพื่อให้เกิดการรู้จักกันและสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ในเชิงเครือข่าย การพัฒนาโครงร่างกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อ หลังจากที่ได้มีการนำเสนอครั้งแรกในรอบการประชุมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ทั้งนี้ กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ที่ผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนาขึ้นมีหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ กิจกรรมชมรมของสถาบัน กิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้และสร้างความตระหนักเรื่องการใช้สื่อ นิทรรศการรู้เท่าทันสื่อ ที่จัดขึ้นในสถานศึกษาและชุมชนใกล้เคียงสถานศึกษา กิจกรรมค่ายอบรมเยาวชนเพื่อสร้างการรู้เท่าทันสื่อ การผลิตและเผยแพร่สื่อให้ความรู้และสื่อรณรงค์ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสื่อออนไลน์ โดยมีการรวบรวมกิจกรรมที่จัดขึ้นทั้งหมดเผยแพร่ผลงานบนสื่อของโครงการและสื่อของสถาบันระหว่างและหลังการจัดกิจกรรม ซึ่งประเภทสื่อที่แต่ละสถาบันเลือกนำเสนอและเผยแพร่เป็นหลักนั้นมีความหลากหลายและแตกต่างกันตามความถนัดและความสนใจของเด็กและเยาวชนแต่ละกลุ่ม เช่น การนำเสนอเป็นภาพยนตร์สั้น บอร์ดเกม มีการเผยแพร่ผ่านช่องทาง ยูทูป พอดแคสต์ การจัดนิทรรศการ เป็นต้น

ด้านการจัดการประกวดกิจกรรม ในระดับภูมิภาคจัดขึ้นโดยสถาบันแกนนำซึ่งจะพิจารณาตัดสิน และคัดเลือกผลงานกิจกรรม 2 ผลงาน แบ่งเป็น ผลงานของระดับมัธยมศึกษา 1 สถาบัน และผลงานระดับของอุดมศึกษา 1 สถาบัน เพื่อส่งผลงานที่เป็นตัวแทนระดับภูมิภาคมาประกวดในระดับประเทศ ซึ่งทางโครงการได้ เรียงเชิญคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้พิจารณาตัดสินผลงานที่เข้ารอบทั้งในระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา และกำหนดให้กลุ่มเด็กและเยาวชนเจ้าของผลงานที่เข้ารอบ ได้ร่วมนำเสนอและอธิบายแนวคิดและผลงานของแต่ละสถาบันเพื่อประกอบการพิจารณาในวันตัดสินการประกวดรางวัลด้วย สรุปผลการตัดสินรางวัล ดังนี้

ระดับมัธยมศึกษา

- รางวัลชนะเลิศ : โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน

(ตัวแทนภาคตะวันตก)

- รางวัลรองชนะเลิศ (อันดับ 1) : โรงเรียนสันกำแพง (ภาคเหนือตอนบน)
- รางวัลรองชนะเลิศ (อันดับ 2) : โรงเรียนสภาราชนิ จังหวัดตรัง (ภาคใต้ตอนล่าง)
- รางวัลชมเชยจำนวน 2 รางวัล : 1. โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา (ภาคตะวันออก)
 - : 2. โรงเรียนลือคำหาญวารินชำราบ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง)

ระดับอุดมศึกษา

- รางวัลชนะเลิศ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้ (ตัวแทนภาคเหนือตอนบน)
- รางวัลรองชนะเลิศ (อันดับ 1) : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย (ภาคใต้ตอนล่าง)
- รางวัลรองชนะเลิศ (อันดับ 2) : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (ภาคตะวันออก)
- รางวัลชมเชยจำนวน 2 รางวัล : 1. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (ภาคกลาง)
 - : 2. มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน)

จากการดำเนินงานโครงการ ได้มีการประเมินผลภาพรวมโดยใช้ CIPP model (Context, Input, Process, Product) สามารถสรุปได้ดังนี้

1. บริบท (Context)

การดำเนินการของโครงการเป็นไปตามหลักการ และเหตุผลที่เป็นเงื่อนไข และความจำเป็น ในการสร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาต่างๆ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม แม้ผู้เข้าร่วมโครงการมีความตระหนักรู้ และไม่ขัดข้องในการให้ความร่วมมือ แต่เนื่องจากโครงการนี้ยังไม่ได้เกิดจากความพร้อมอย่างเท่าเทียมกันในทุกสถาบัน และความร่วมมือการดำเนินการไม่ได้เกิดจากการผลักดันของผู้บริหารในระดับสูงของสถาบันการศึกษา จึงอาจสรุปได้ว่าปัญหาการบริหารจัดการที่เกิดขึ้นจากปัจจัยนี้ ยังคงมีบ้าง แต่ไม่เป็นอุปสรรคในการดำเนินการโครงการโดยภาพรวม

2. ปัจจัยนำเข้า (Input)

การใช้ชุดความรู้ ซึ่งประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการเรียนการสอน และกิจกรรมต่างๆ ที่ได้กำหนดไว้ รวมทั้งสื่อสนับสนุนต่างๆ ได้มีการผลิตขึ้นโดยผ่านกระบวนการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทั้งก่อนนำไปใช้ และปรับปรุงเพิ่มเติมระหว่างนำไปแนะนำอบรมในกลุ่มอาจารย์ และนักเรียน นักศึกษา แกนนำ ให้เข้าใจร่วมกัน และมีการติดตามร่วมให้ความรู้ และคำแนะนำในทุกภูมิภาคก่อนการใช้งานจริง จากการสังเกตการณ์และการประชุมในแต่ละภูมิภาคมีความเข้าใจดีแล้ว ก่อนการใช้งานจริง

3. กระบวนการ (Process)

การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาปรับแผนการจัดการเรียนรู้ การอบรม การจัดกิจกรรมค่ายเยาวชน การเผยแพร่ และการจัดนิทรรศการ รวมถึงการประกวดผลงาน โดยภาพรวมเป็นไปด้วยดี

แม้มีปัญหาบ้างในระหว่างกระบวนการ แต่ได้มีการแก้ปัญหาร่วมกัน และมีความเข้าใจที่ดี

4. การประเมินผลผลิต และผลลัพธ์โครงการ (Product)

การประเมินผลในด้านนี้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการประเมินแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

4.1 การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ เทียบกับเกณฑ์ตัวชี้วัดของโครงการ ผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามเงื่อนไข

4.2 การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ก่อนและหลังการดำเนินโครงการเพื่อตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาของเยาวชนที่เกิดขึ้น โดยการนำโครงการนี้เข้าไปสอดแทรกในการจัดการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษาต่างๆ ทั้งในลักษณะที่จัดเป็นหลักสูตรได้อย่างเป็นทางการ และการจัดการเรียนการสอนแบบไม่เป็นทางการในลักษณะชมรม ผลการเปรียบเทียบผลคะแนนความรู้พบว่า นักเรียน / นักศึกษา มีความรู้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะผู้ที่เรียนรู้ผ่านชมรม หรือการเรียนในหลักสูตรที่เป็นวิชาเลือก จะมีผลคะแนนที่ดีกว่า

4.3 การประเมินความพึงพอใจ ผลการประเมินพบว่า ทุกกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ (แม่ไก่ - ลูกไก่ - ผู้เรียน) โดยภาพรวมมีความพอใจ

ผลสำเร็จของโครงการในส่วนของการขยายเครือข่ายความรู้ สรุปได้ว่า มีการจัดอบรมสร้างเครือข่ายระหว่างสถาบันแม่ไก่และลูกไก่ในพื้นที่ ทำกิจกรรมต่อยอดขยายผลสู่กิจกรรมนอกห้องเรียน สำหรับนักเรียนและนักศึกษาในสถาบันการศึกษา สามารถสร้างเครือข่ายเพิ่มความรู้เรื่องสื่อด้วยการจัดตั้งชมรมที่เน้นด้านความรู้เรื่องสื่อในหลายโรงเรียน นอกจากนี้สถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการยังจัดกิจกรรมในชุมชนที่สถาบันการศึกษาตั้งอยู่

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การดำเนินโครงการนำมาสู่ **ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย** สำหรับสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้อง ในการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานสนับสนุนยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมเสรีภาพในการสื่อสารด้านการการรู้เท่าทันสื่อและการเรียนการสอนในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ วิทยุ-โทรทัศน์ ตามแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2563 – 2568) ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ดังนี้

ส่วนที่ 1 : ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับ สำนักงาน กสทช. สนับสนุนยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมเสรีภาพในการสื่อสารด้านการการรู้เท่าทันสื่อและการเรียนการสอนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ

ประกอบด้วยนโยบายย่อย 2 ด้าน คือ

นโยบายด้านที่ 1 : ข้อกำหนดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และบูรณาการสู่การสอนในสถานศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องกำหนดชุดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นโดยเฉพาะ เพื่อให้ผู้สอนใช้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้และใช้เป็นชุดความรู้มาตรฐานที่ส่งเสริมความรู้ ความคิด ฝึกทักษะการใช้สื่ออย่างรู้เท่าทัน ชุดการเรียนรู้ประกอบด้วย 3 ส่วนสำคัญ ได้แก่ 1) ข้อกำหนดเนื้อหาและการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องความรอบรู้เรื่องสื่อ 2) จัดทำคู่มือการสอนและให้ความรู้เรื่องความรอบรู้เรื่องสื่อสำหรับผู้สอน 3) จัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้

นโยบายด้านที่ 2 : การสนับสนุนการเรียนการสอนที่ยั่งยืน โดยเสนอให้ สำนักงาน กสทช. ดำเนินโครงการด้านการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง โดยจัดให้มีระบบการสนับสนุนการเรียนการสอนเชิงกระบวนการที่ช่วยให้การเรียนการสอนขยายผล ต่อยอดและยั่งยืน เช่น สนับสนุนแผนการจัดการเรียนรู้และคู่มือการสอนและให้ความรู้ จัดให้มีการพัฒนาเนื้อหาให้มีความสอดคล้องกับบริบทของสถาบันการศึกษา และระดับของผู้เรียนอย่างเหมาะสม กำหนดให้มีแผนการดำเนินงานบูรณาการสู่การเรียนการสอนที่ชัดเจน มีกลไกในการถ่ายทอดความรู้ ให้คำปรึกษา ควบคุมดูแลให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนงาน จัดให้มีการสนับสนุนด้านสื่อ เช่น คลิป ตัวอย่าง ข้อมูลที่ถูกต้องจากสำนักงาน กสทช. หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการเรียนการสอน และการเรียนรู้

ส่วนที่ 2 : ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ

การส่งเสริมและสนับสนุนการรู้เท่าทันสื่อให้แก่กลุ่มเด็กและเยาวชน รวมทั้งสนับสนุนให้มีการเรียนการสอนในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อวิทยุ-โทรทัศน์ ในระดับอุดมศึกษา เป็นยุทธศาสตร์สำคัญของสำนักงาน กสทช. แนวทางการดำเนินงานระยะต่อไปจำเป็นต้องขยายสู่การต่อยอดการเรียนรู้เรื่องการรู้เท่าทันสื่อในระบบการศึกษา โดยริเริ่มสร้างความร่วมมือกับองค์กร หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของเยาวชน ประสานความร่วมมือทั้งระดับปฏิบัติการและนโยบาย เช่น สถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และสถานศึกษาในกำกับของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) โดยในระยะสั้น นำแผนการจัดการเรียนรู้ขยายผลไปสู่การนำไปปรับสอนจริงในสถานศึกษาโดยบูรณาการกับหลักสูตรที่มีอยู่เดิม ในระยะยาวควรนำหลักสูตรวิชาควารอบรู้เรื่องสื่อเข้าสู่หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้เป็นทักษะพื้นฐานสำหรับผู้เรียนในหลักสูตร ทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาได้ปรับปรุงรายวิชาในหลักสูตรให้สอดคล้องกัน ส่งผลให้การเรียนการสอนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อในสถานศึกษาเป็นจริงและมีความต่อเนื่อง สำหรับหลักสูตรระดับอุดมศึกษาเสนอให้กำหนดเป็นแนวนโยบายให้สถาบันอุดมศึกษาบรรจุทักษะและความสามารถด้านการรู้เท่าทันสื่อเป็นทักษะพื้นฐานจำเป็นในทุกสาขาวิชา เพื่อให้หลักสูตรสาขาต่าง ๆ นำไปใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงหลักสูตรที่ต้องเชื่อมโยงความรู้ ทักษะ และ

ความสามารถ ไปสู่ความสามารถหลังจบการเรียนในหลักสูตร เพิ่มเติมจากการกำหนดตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ นอกจากนี้ควรมีการพัฒนาครูผู้สอน โดยร่วมมือกับ ครูสภา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ภายใต้อุทธรวงศึกษาธิการ มูลนิธิอินเทอร์เน็ตร่วมพัฒนาไทย สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ จัดอบรมความรู้ ทักษะเฉพาะสำหรับครูผู้สอนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ

ยังมีข้อเสนอที่รวมถึงความร่วมมือกับองค์กรอื่นและภาคเอกชน เพื่อให้เข้าร่วมสนับสนุนด้านการพัฒนาความรู้และทักษะการรู้เท่าทันสื่อของเยาวชนผ่านการทำกิจกรรมแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจได้หลายลักษณะ เช่น การร่วมมือจัดทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรการเรียนการสอน การสนับสนุนด้านการผลิตและเผยแพร่สื่อการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมประกวดโครงการรณรงค์การรู้เท่าทันสื่อของเยาวชน ทั้งนี้ สถานศึกษาสามารถประสานภาคเอกชนในพื้นที่เข้าร่วมสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดในพื้นที่ ขณะที่หน่วยงานภาครัฐสามารถสร้างความร่วมมือจัดทำบันทึกความเข้าใจร่วมกับภาคเอกชนเพื่อดำเนินโครงการส่งเสริมหลักสูตร การเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชนในระดับประเทศ ในอนาคตยังสามารถร่วมมือกันริเริ่มจัดตั้งสถาบันการเรียนรู้เพื่อความรอบรู้เรื่องสื่อ เพื่อศึกษาวิจัยด้านการเรียนการสอนและนโยบายสาธารณะเรื่องความรอบรู้เรื่องสื่อ กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมเสริมสร้างความรอบรู้เรื่องสื่อ อันจะนำไปสู่การพัฒนาส่งเสริมความรอบรู้เท่าทันสื่อในระดับประเทศ

อภิปรายผลการดำเนินงานและถอดบทเรียนสำหรับการดำเนินงานในอนาคต

โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน ถือเป็นโครงการนำร่องในการพัฒนาโลกความรอบรู้เรื่องสื่อสำหรับประชาชนกลุ่มเด็กและเยาวชน ทั้งในระบบการศึกษาและในรูปแบบการส่งเสริมให้เกิดกระบวนการหรือกิจกรรมรู้เท่าทันสื่อในเด็กและเยาวชน ตลอดจนการเพิ่มทักษะและความสามารถในการรู้เรื่องสื่อตามยุทธศาสตร์ของ กสทช. การดำเนินงานได้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์โครงการ จากการสังเคราะห์ถอดบทเรียนการดำเนินโครงการ นำมาสู่ประเด็นสำคัญที่เป็นประโยชน์สำหรับการดำเนินโครงการต่อเนื่องในอนาคต และชี้แนะแนวทางการพัฒนาโครงการอย่างต่อเนื่องต่อไป ดังนี้

องค์ประกอบหลักสูตรการเรียนการสอนความรอบรู้เรื่องสื่อ

โครงการได้ออกแบบพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนเรื่องความรอบรู้เรื่องสื่อ โดยประกอบด้วย 3 ส่วนสำคัญ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือสาระการเรียนรู้ และคู่มือการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ และได้ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถสรุปได้ว่า หลักสูตรสามารถเพิ่มความรู้ให้กับผู้เรียนได้ และยังสะท้อนถึงความพึงพอใจของผู้เรียนต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกิจกรรมคิดวิเคราะห์ แลกเปลี่ยน เรียนรู้ด้วยตนเอง ที่ออกแบบตามแนวคิดเรื่องนิเวศสื่อและความ

รอบรู้เรื่องสื่อ แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ทฤษฎีการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง และทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง บทเรียนนี้ชี้แนะว่า การออกแบบพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนเรื่องความรู้เรื่องสื่อ ควรมีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

1) แผนการจัดการเรียนรู้ ออกแบบโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน (Constructivism Learning) เป็นหลัก ประยุกต์แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education Concept) ประกอบด้วย สาระการเรียนรู้ที่เน้นนิเวศสื่อของผู้เรียนที่สอดคล้องกับยุคสมัยของผู้เรียนและยุคสมัยปัจจุบัน ทั้งนี้ควรคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบของสื่อต่อผู้เรียน มากำหนดเป็นบทเรียนแต่ละเรื่องตามความเหมาะสมกับข้อกำหนดในการจัดการเรียนการสอนของแต่ละสถาบัน สำหรับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถประยุกต์วิธีการเรียนรู้แบบตื่นรู้ด้วยตนเองด้วยจิตตปัญญา มาใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เน้นการวิเคราะห์สถานการณ์ ประเมินผลกระทบของสื่อ วิพากษ์อิทธิพลของสื่อทั้งระดับพฤติกรรมและระดับอุดมการณ์ สร้างทางเลือกในการตอบสนองต่อสื่ออย่างปลอดภัย วิเคราะห์ผลต่อเนื่องของทางเลือกในการตอบสนองสื่อ แลกเปลี่ยนมุมมองการตัดสินใจตอบสนองต่อสื่อ ทั้งนี้ครูผู้สอนสามารถออกแบบให้เหมาะสมกับพื้นฐานผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา

2) คู่มือสาระการเรียนรู้ มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับใช้เป็นเนื้อหาการเรียนรู้ทั้งผู้สอนและผู้เรียน ดังนั้นจำเป็นต้องจัดทำเนื้อหาการเรียนรู้ประกอบในแต่ละบทเรียนที่ออกแบบขึ้น โดยเน้นเนื้อหาในระดับแนวคิดทฤษฎี และระดับวิธีการปฏิบัติในการอ่านสื่อ วิเคราะห์สื่อ ตอบสนองต่อสื่อ ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันที่ต้องใช้ชีวิตในนิเวศสื่อของผู้เรียน เพื่อให้สามารถใช้อย่างปลอดภัยและได้ประโยชน์ ประเด็นสำคัญที่สะท้อนจากการดำเนินโครงการคือ คู่มือสาระการเรียนรู้เป็นข้อมูลสำหรับผู้สอนที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการทำความเข้าใจเนื้อหาการสอน เตรียมการสอน กิจกรรม ใบบงานหรืองานที่มอบหมายในชั้นเรียน อย่างไรก็ตาม เนื้อหาสาระในคู่มือเป็นความรู้ที่ครูผู้สอนต้องเรียนรู้เพิ่มเติม ดังนั้นหากมีการจัดกระบวนการเรียนรู้สาระเนื้อหาสำหรับครูผู้สอนจะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การอบรมให้ความรู้และทักษะความรู้รอบรู้เรื่องสื่อสำหรับครูผู้สอนจึงเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ควรพิจารณาเพิ่มเติม โดยจัดอบรมให้ความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาการเรียนรู้และวิธีการสอนสำหรับครูผู้สอน

3) คู่มือการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ เป็นเนื้อหาความรู้ส่วนหนึ่งขององค์ประกอบหลักสูตรที่จะช่วยเสริมการเรียนรู้เพิ่มเติมจากการเรียนในห้องเรียนให้กับผู้เรียน สะท้อนให้เห็นถึงการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ของผู้เรียน รวมทั้งผู้เรียนสามารถขยายผลการเรียนรู้สู่วงกว้างทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และการสร้างสื่อรณรงค์ทางสังคม โดยหลักสูตรควรมีการดำเนินงานทั้งการจัดทำเอกสารคู่มือให้ความรู้ และจัดกระบวนการนำผู้เรียนแกนนำเข้าค่ายกิจกรรมเพื่อให้ความรู้การทำโครงการกิจกรรมกระตุ้นให้ทำกิจกรรมพร้อมให้คำปรึกษาการจัดกิจกรรมของผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนเขียนข้อเสนอ

โครงการ นำมาแลกเปลี่ยนในค่ายอบรมร่วมกับแกนนำสถาบันอื่น ๆ หลังจากการอบรมค่ายกิจกรรม ได้มีการติดตามให้การสนับสนุนด้านค่าใช้จ่ายจัดกิจกรรม การมอบหมายให้คำปรึกษาโดยมีครูผู้สอน เป็นครูที่ปรึกษาโครงการ กระบวนการส่งเสริมการทำกิจกรรมเสริมสามารถสร้างกิจกรรมของผู้เรียน ได้ และผลงานกิจกรรมมีเนื้อหาที่สะท้อนการเรียนรู้ได้ รวมทั้งขยายการเรียนรู้สู่กลุ่มนักเรียนอื่น ๆ ใน สถานศึกษา ชุมชนในพื้นที่ และเผยแพร่วงกว้างสู่สังคมผ่านสื่อสังคมออนไลน์

นอกจากองค์ประกอบของหลักสูตรแล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การจัดการเรียนการสอนใน โรงเรียนและมหาวิทยาลัย ในเรื่องนี้มีประเด็นที่น่าสนใจที่นำเสนอได้ ดังนี้

1. หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนของโครงการออกแบบเป็นการสอนเป็นวิชาแกน กำหนดเรื่องและชั่วโมงสอนตามระยะเวลาเรียน 1 ภาคการศึกษา และการดำเนินงานครั้งนี้เป็นการ ดำเนินโครงการนำร่อง การนำไปสอนของแต่ละสถาบันมีข้อจำกัดในการบูรณาการเข้ากับหลักสูตรที่ ใช้อยู่ สถานศึกษาได้พยายามจัดการเรียนการสอนให้สามารถนำหลักสูตรไปสอนจริง ภายใต้การ จัดการเรียนการสอนของแต่ละสถาบันที่สามารถจัดสอนเป็นวิชาแกนครบตามแผนการจัดการเรียนรู้ได้ ผลการทดสอบคะแนนเฉลี่ยความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยสถิติ t-test ในกลุ่มสถาบันที่มีการสอน ครบตามแผนการจัดการเรียนรู้ สรุปได้ว่า ผลของระดับความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนมีความ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 โดยหลังจากได้รับความรู้ตามหลักสูตรแล้ว ผู้เรียน ทั้งในระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา มีความรู้มากกว่าก่อนการเรียน สะท้อนให้เห็นว่า หลักสูตรที่ออกแบบขึ้นหากมีการนำไปสอนครบเนื้อหาการสอน ซึ่งใช้แนวคิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของผู้เรียน (Constructivism Learning) เป็นหลัก สามารถสร้างความรู้และทักษะความรอบรู้เรื่องสื่อ ให้กับผู้เรียนได้ ดังนั้นการนำหลักสูตรไปใช้ในการสอนในอนาคต ควรพิจารณารูปแบบการสอน โดยให้ ความสำคัญกับการสอนเป็นวิชาแกน 1 ภาคการศึกษา ทั้งนี้ความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปสอน จริงในอนาคต จำเป็นต้องมีการดำเนินงานผลักดันให้บรรจวิชาความรอบรู้เรื่องสื่อเป็นรายวิชาที่ระบุ ชัดเจนในหลักสูตร หรือเป็นรายวิชาแกนกลางของหลักสูตรทั้งในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาตาม ข้อเสนอแนะของโครงการ ที่ได้เสนอแนะไว้ในเรื่องการต่อยอดหลักสูตรสู่มัธยมศึกษาและอุดมศึกษา

2. การดำเนินงานของโครงการเป็นการดำเนินงานนำร่อง การนำหลักสูตรไปใช้เป็นการปรับ ให้เข้ากับการจัดการศึกษาของแต่ละสถาบัน นอกจากการสอนเป็นวิชาแกนแล้ว ยังมีการสอนเป็นวิชา เลือกลงเรียน วิชากลุ่มการศึกษาทั่วไป (ระดับอุดมศึกษา) กิจกรรมโฮมรูม (Home room) กิจกรรม ชุมชน/ชมรม ซึ่งจำเป็นต้องปรับเนื้อหาและกิจกรรมการสอนให้เหมาะสมกับรายวิชาและกิจกรรมที่ นำไปสอน จึงอาจจะไม่สามารถทำกิจกรรมการสอนที่ออกแบบไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ได้ทั้งหมด สามารถจัดการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งประยุกต์แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education Concept) ได้เพียงบางส่วน อย่างไรก็ตามหากพิจารณาจากเนื้อหา และกิจกรรมโครงการที่ผ่านการคัดเลือกเข้ารอบการประกวดกิจกรรมเสริมสร้างความรอบรู้เรื่องสื่อ

ของผู้เรียนที่เข้าร่วมโครงการและจัดทำโครงการขึ้น สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนสามารถนำความรู้จากการเรียนการสอนมาถ่ายทอดให้กับผู้อื่นเพื่อสร้างการรู้เท่าทันสื่อได้ ดังนั้นการดำเนินโครงการในอนาคต หากยังไม่สามารถผลักดันให้บรรจุเป็นวิชาแกนในหลักสูตรได้ สามารถนำองค์ประกอบที่สามของหลักสูตรคือ การจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้มาใช้ในการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ให้ผู้เรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรควบคู่ไปกับการสอยตามแผนการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ในอนาคต หากมีการระบุเป็นรายวิชาแกนในหลักสูตร การออกแบบหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน ควรเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน ร่วมกับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ทั้งนี้ควรมีงานวิจัยบุกเบิกที่ศึกษารูปแบบและผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจนของการจัดการเรียนการสอนความรอบรู้เรื่องสื่อที่เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ซึ่งเป็นประเด็นท้าทายต่อไปในอนาคต

การยกระดับสู่หลักสูตรความรอบรู้เรื่องสื่อในระบบการศึกษา

การพัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถของเด็กและเยาวชนด้านความรอบรู้เรื่องสื่อ ในระยะต่อไป ควรพิจารณาขยายผลยกระดับองค์ความรู้ด้านการรู้เท่าทันสื่อไปสู่เด็กและเยาวชนในทุกระดับ ทุกสาขาวิชาและทุกสถาบันการศึกษา จากการดำเนินโครงการชี้ให้เห็นโอกาสการนำเรื่องความรอบรู้เรื่องสื่อเข้าสู่การเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาทั้งระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา จากผลการประเมินที่พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการสะท้อนความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปใช้ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยอาจจัดทำเป็นวิชาเลือกขึ้น เพื่อให้นักเรียนที่สนใจเลือก แต่ไม่อาจคาดหวังให้นักเรียนทุกคนเรียนในวิชาดังกล่าวได้ เพราะไม่เป็นวิชาหลักที่ผ่านการรับรองจากกระทรวง เช่นเดียวกับระดับอุดมศึกษาที่มีการกำกับโครงสร้างหลักสูตร กำหนดรายวิชาในหลักสูตรไว้แล้วตามมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา จำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรซึ่งต้องผ่านการพิจารณาอนุมัติจากผู้บริหารสถาบัน การนำหลักสูตรความรอบรู้เรื่องสื่อของโครงการไปใช้ในการเรียนการสอนจึงมีความท้าทายอย่างมาก โดยเฉพาะในหลักสูตรหรือสาขาวิชาที่ไม่ได้มุ่งเน้นเรื่องการสื่อสารหรือนิเทศศาสตร์ ดังนั้นความท้าทายในอนาคตที่จำเป็นคือ ในระยะสั้นการที่ได้ทันทีคือ สามารถดำเนินการได้ 2 ลักษณะ ได้แก่ จัดทำเป็นชุดหลักสูตรพร้อมใช้ให้แก่สถาบันที่พร้อมและให้ความร่วมมือในการสอน โดยจัดทำเป็นชุดหลักสูตรสำเร็จรูปที่ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือครูผู้สอน คู่มือกิจกรรมเสริม และสื่อการเรียนรู้ ได้แก่ เอกสารประกอบการบรรยายในรูปแบบไฟล์ พาวเวอร์พอยท์ (PowerPoint File) คลิปประกอบการสอน ไดรฟ์ (Drive) รวบรวมเนื้อหาความรู้เสริมการเรียนรู้ที่จัดทำโดยสำนักงาน กสทช. และองค์กรอื่น ๆ ซึ่งเป็นชุดสำเร็จที่จะช่วยกระตุ้นให้ครูนำไปสอนเพราะช่วยลดภาระการเตรียมการสอนของครู โดยครูจะเป็นผู้พิจารณาความเหมาะสมว่าจะสอดแทรกเข้าสู่รายวิชาที่มีอยู่ในหลักสูตรตามโครงสร้างหลักสูตรปัจจุบันอย่างไร เช่น สอนเป็นวิชาเลือก วิชาเลือกเสรี หลักสูตร วิชาการศึกษาทั่วไป (General Education Course) รายวิชาโครงการ

ศึกษาอิสระ สำหรับสถาบันที่มีข้อจำกัดในการสอดแทรกในรายวิชาไม่ได้ สามารถปรับสู่การสอนผ่าน การจัดตั้งชุมนุม/ชมรม ซึ่งผลการประเมินพบว่า คะแนนเฉลี่ยความรู้หลังเรียนของนักเรียนที่เรียนผ่าน วิชาชุมนุมหรือกิจกรรมชุมนุม แตกต่างจากก่อนเรียนอย่างนัยสำคัญและคะแนนหลังเรียนเพิ่มมากกว่า ก่อนเรียนในระดับที่มากกว่าการเรียนผ่านการสอดแทรกในรายวิชา

สำหรับในระยะยาวประเด็นที่ท้าทายการดำเนินงานคือ การยกระดับและขับเคลื่อนให้มีหลักสูตร เฉพาะทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้การขับเคลื่อนระยะ ยาวนี้ จำเป็นต้องมีการสอนที่เป็นรูปธรรมและเห็นผลชัดเจน เพื่อเป็นข้อมูลรูปธรรมสนับสนุนการ ยกระดับสู่การกำหนดเป็นหลักสูตรเฉพาะ หรือรายวิชาพื้นฐานในหลักสูตรทุกระดับ ดังนั้นจำเป็นต้อง มีการวิจัยเป็นฐานองค์ความรู้สนับสนุนการยกระดับสู่หลักสูตรพื้นฐานอย่างชัดเจน รวมทั้งการกระตุ้น ทางนโยบายและบทบาทขององค์กรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ให้เห็นความสำคัญเรื่องการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และ ทักษะความรู้เรื่องสื่อที่ถือเป็นทักษะจำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน และอนาคต

ในระหว่างขับเคลื่อนเพื่อยกระดับหลักสูตรในระบบการศึกษา การให้ความรู้เรื่องความรู้เรื่อง สื่ออย่างจำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ดำเนินโครงการเกี่ยวกับเรื่องนี้ ยังจำเป็นต้องมีการดำเนินงานต่อเนื่อง โดยปรับปรุงเพิ่มเติมยกระดับวัตถุประสงค์ ผลผลิต ผลลัพธ์ ของโครงการให้สอดคล้องกับผลการดำเนินงานที่ผ่านมาในแต่ละปี ทั้งนี้ยังคงวัตถุประสงค์หลักคือ ความรู้ ทักษะ และความสามารถด้านความรู้เรื่องสื่อ และขยายสู่กระบวนการขับเคลื่อนยกระดับ ต่อไปในอนาคต

บทบาทและความรู้ผู้สอนความรู้เรื่องสื่อ

การออกแบบหลักสูตรที่เน้นการเรียนการสอนแบบการสร้างความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน จัด กระบวนการเรียนที่เน้นการคิดวิเคราะห์และการตอบสนองอย่างรู้เท่าทันสื่อ สอดคล้องกับแนวคิดการ สอนความรู้เรื่องสื่อของ Hoehsmann, & Poyntz (2012, pp. 195-200)¹ ที่ชี้ให้เห็นว่า การ สอนที่จะช่วยเพิ่มความรู้เรื่องสื่อควรเป็นการสอนในด้านการเสริมด้านความคิด (Thinking) ให้มี สติและรู้ตัวเสมอได้ด้วยตนเองการตัดสินใจ (Judging) ว่าเนื้อหาที่ได้รับนั้นถูกหรือผิดอย่างไร ดี หรือไม่ดี โดยจะต้องเข้าใจในประเด็นการสร้างเนื้อหาให้มีความน่าสนใจด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ด้วย การเป็นผู้วิพากษ์ (Critic) ด้วยการประเมิน ตัดสินเนื้อหา และหาแนวทางการปฏิบัติต่อสื่ออย่าง รู้เท่าทัน นอกจากนี้ผลการประเมินยังพบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจระดับสูงมากต่อผู้สอนในด้านการ ยกตัวอย่าง และการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน ที่ช่วยสร้างความตระหนัก และตื่นตัวเกี่ยวกับ

¹ Hoehsmann, M., & Poyntz, S. R. (2012). *Media literacies : a critical introduction*. Malden, MA : Wiley-Blackwell.

ความรอบรู้เรื่องสื่อ ดังนั้นบทบาทของครูผู้สอนควรเน้นหนักในบทบาทผู้สนับสนุนกระตุ้นให้นักเรียนคิด ประเมิน วิพากษ์ หาวิธีการตอบสนองอย่างสื่ออย่างปลอดภัย มากกว่าการสอนแบบท่องจำตามตำรา การดำเนินโครงการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และวิธีการสอนที่เน้นบทบาทของผู้เรียนเป็นหลัก บทบาทครูจะเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน กล่าวคือ ครูผู้สอนจำเป็นต้องทำความเข้าใจสถานการณ์ สาเหตุ การกระทำ และผลกระทบของการใช้สื่อในสถานการณ์ที่นำไปสู่ความเสี่ยงอันตรายจากการใช้สื่อ เพื่อจะสามารถดำเนินกิจกรรมการสอนที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุผลการเรียนความรู้ความเข้าใจในพื้นฐานทฤษฎีการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งอาจจะมีไม่เท่ากันในแต่ละคน เนื่องจากพื้นฐานสาขาวิชาของครูผู้สอนแต่ละคนแตกต่างกันไป ดังนั้นประเด็นสำคัญอีกประเด็นหนึ่งคือ การส่งเสริมความรู้และบทบาทของครูผู้สอนในฐานะผู้นำไปสู่การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียน การนำหลักสูตรไปสอนจริงจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการให้ความรู้และความเข้าใจบทบาทของครูผู้สอน การดำเนินโครงการที่ออกแบบระบบการอบรมแม่ไก่และลูกไก่ สะท้อนให้เห็นว่าการนำหลักสูตรไปสอนได้ผลตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้คือการจัดอบรมครูผู้สอน โดยการอบรมประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) การให้ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีนิเวศสื่อและการรู้เท่าทันสื่อ ครูผู้สอนควรเข้าใจภูมิทัศน์สื่อที่เป็นสิ่งแวดล้อมของผู้เรียน ปัจจัยเกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อ สถานการณ์ที่เป็นปัญหาในการใช้สื่อ หลักวิธีการปฏิบัติในการใช้สื่ออย่างปลอดภัยและได้ประโยชน์ ประเด็นปัญหาการใช้สื่อของเด็กและเยาวชน รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 2) การทำความเข้าใจแนวคิดพื้นฐานการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาสาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ในแต่ละบทเรียน การเรียนรู้ควบคู่กับการทำกิจกรรมเสริมนอกห้องเรียน รวมทั้งวิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในสถานศึกษา 3) บทบาทผู้สอนในฐานะผู้สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน เข้าใจบทบาทที่เลี้ยง ที่ปรึกษา ผู้กระตุ้นการคิดวิเคราะห์ ผู้สรุปการเรียนรู้จากการอภิปรายแลกเปลี่ยนในชั้นเรียน

จากบทบาทและความรู้ของครูผู้สอนที่กล่าวมา ในระยะสั้นที่มีการดำเนินโครงการจำเป็นต้องจัดการอบรมให้แก่ผู้สอนก่อนนำหลักสูตรไปใช้ หากมีการขยายผลโครงการสู่สถานศึกษามากขึ้น จำเป็นต้องมีการสร้างครูแม่ไก่ให้มากขึ้นเพื่อถ่ายทอดสู่ลูกไก่ และในระยะยาวเมื่อสามารถขับเคลื่อนผลักดันหลักสูตรเข้าสู่ระบบการศึกษาได้ จำเป็นที่จะต้องพิจารณาการผลิตบัณฑิตครูเฉพาะด้านความรอบรู้เรื่องสื่อ เช่นเดียวกับการผลิตครูในสาขาเฉพาะอื่น ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน สำหรับการสอนในระดับอุดมศึกษา การอบรมเสริมความรู้แก่ผู้สอนหลักสูตรความรอบรู้เรื่องสื่อที่ขยายสู่สาขาวิชาอื่น ๆ นอกเหนือจากสาขานิเทศศาสตร์ จำเป็นต้องพิจารณาจัดการอบรมพัฒนาความรู้และบทบาทผู้สอนสำหรับอาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษาเช่นกัน

กิจกรรมการณรงค์ทางสังคมด้านความรอบรู้เรื่องสื่อ

ผลการประเมินโครงการในประเด็นกิจกรรมการรณรงค์ทางสังคมพบว่า สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมร่วมกับภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอกสถาบัน คิดเป็นร้อยละ 31.74 โดยจัดทำโครงการกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ ในลักษณะความร่วมมือกับหรือได้รับการสนับสนุนจากภายนอกสถาบันดำเนินการ หรือกับภาคส่วนต่าง ๆ เช่น ร่วมกับโรงเรียนอื่นในพื้นที่ใกล้เคียงที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ ชุมชน เทศบาล หน่วยงานภาครัฐและเอกชน เช่น โรงเรียนอุทัยวิทยาคม จัดกิจกรรมภายใต้ความร่วมมือกับเทศบาลเมืองอุทัยธานี จัดกิจกรรมการประกวดแต่งเพลงและดนตรี “เยาวชนคนทันสมัยจังหวัดอุทัยธานี” ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จัดกิจกรรม “เด็กเมืองกาญจนบุรีทันสมัย” ร่วมกับสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดกาญจนบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตรัตนภูมิ ร่วมกับกลุ่มเกษตรกรหมู่บ้านข้าวพื้นเมืองภาคใต้ จัดกิจกรรมเสริมสร้างความรอบรู้เรื่องสื่อให้เกษตรกรในหมู่บ้าน มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีใช้กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในฐานะสถาบันดำเนินการ (สถาบันแม่ไก่) จัดกิจกรรมร่วมกับสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ในพื้นที่ภูมิภาคภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง อาทิ โรงเรียนลือคำหาญวารินชำราบ โรงเรียนวิจิตรวาทิทยา ร่วมกับ สถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษาอื่นที่ไม่ได้เป็นสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ในโครงการ อาทิ โรงเรียนบ้านบัว และโรงเรียนชุมชนบ้านศรีโค เป็นต้น ผลการประเมินยังชี้ว่าการจัดกิจกรรมร่วมกับเครือข่ายภายนอกสถาบันเกี่ยวข้องกับขนาดของสถานศึกษา และระดับการรับรู้ทางสังคมของภายนอกต่อสถานศึกษา การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับบุคคลและหน่วยงานภายนอก สะท้อนให้เห็นความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตรนอกห้องเรียน ที่ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้สู่การปฏิบัติได้ การกระตุ้นให้เกิดการทำกิจกรรมรณรงค์ในชุมชน กลุ่มสังคม และสังคมโดยรวม ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงขนาดของสถานศึกษาและบทบาทของสถานศึกษาในสังคมพื้นที่ ดังนั้นแนวทางการดำเนินงานในประเด็นนี้ โครงการที่จะจัดขึ้นในอนาคตควรจัดให้มีกระบวนการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือสถานศึกษาจัดกิจกรรม และขยายกิจกรรมในวงกว้าง กระตุ้นให้เกิดการเผยแพร่กิจกรรมวงกว้าง เช่น ให้การสนับสนุนด้านความรู้การรณรงค์ความรอบรู้เรื่องสื่อ อุปกรณ์จัดกิจกรรม งบประมาณบางส่วน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการสร้างสรรค์สื่อที่สร้างความรอบรู้เรื่องสื่อและเผยแพร่สู่สังคมวงกว้าง

นอกจากนี้สิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการรับรู้กิจกรรมในวงกว้าง และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง คือ การจัดการความรู้ด้านความรอบรู้เรื่องสื่อ (Media Literacy Knowledge Management) สามารถทำได้ด้วยการรวบรวมองค์ความรู้จากงานวิจัย เอกสารทางวิชาการ บทความ บทวิเคราะห์สื่อในรูปแบบต่าง ๆ ที่ผลิตและเผยแพร่โดยหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรไม่หวังผลกำไร ที่มีอยู่ในปัจจุบัน จัดทำเป็นคลังข้อมูลที่เปิดให้เข้าถึง แลกเปลี่ยน เผยแพร่ สำหรับทุกคน ซึ่งจะเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีประโยชน์สำหรับการเรียนการสอนความรอบรู้เรื่องสื่อของสถาบันการศึกษา การเรียนรู้ของประชาชน ในอนาคตสามารถใช้เป็นฐานรวมและขยายเครือข่าย เสริมสร้างสังคมพลเมืองรอบรู้เรื่องสื่อได้

โครงการ	พัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ของเด็กและเยาวชน
คณะนักวิจัย	รองศาสตราจารย์ ดร. พนม คลีฉายา ศาสตราจารย์ ดร.เอมอชฌา วัฒนบุรานนท์ ศาสตราจารย์พัชนี เขยจรรยา ศาสตราจารย์เมตตา วิวัฒน์านุกูล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชิต อธิ์น
สาขา/คณะ/มหาวิทยาลัย	ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สิ้นสุดโครงการ	มกราคม 2566
คำหลักสำคัญ	รอบรู้เรื่องสื่อ/รู้เท่าทันสื่อ/เยาวชน/หลักสูตร/รณรงค์

บทคัดย่อ

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ ความสามารถของเยาวชนไทยในฐานะ ผู้บริโภคสื่อให้มีทักษะและความสามารถในการใช้สื่ออย่างรู้ตัว ตื่นตัว และรู้เท่าทัน รวมทั้งสร้างเครือข่ายการ สื่อสารรณรงค์การรู้เท่าทันสื่อสำหรับเยาวชนในสถาบันการศึกษาครอบคลุมทั่วประเทศ มีจำนวนสถาบันที่เข้า ร่วมโครงการรวม 63 สถาบัน จาก 9 พื้นที่ทั่วประเทศ ประกอบด้วยโรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 34 แห่ง มหาวิทยาลัยจำนวน 29 แห่ง การดำเนินโครงการเริ่มจากการพัฒนาชุดเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับแผนการ จัดการเรียนรู้ คู่มือการสอนและให้ความรู้ฯ และคู่มือการจัดกิจกรรม เพื่อใช้เป็นหลักสูตรการเรียนการสอน และให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ ร่วมกับการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียน รวมทั้งมีการ ติดตาม ให้คำปรึกษา กำกับ และประเมินผลกระบวนการจัดการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

ผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแผนการเรียนและคู่มือสาระการเรียนรู้ที่โครงการพัฒนาขึ้นและนำไป ทดลองใช้พบว่า มีจำนวนผู้ที่มีความรู้สูงขึ้นหลังเรียนคิดเป็น ร้อยละ 81.12 โดยวิเคราะห์จากจำนวนผู้ร่วม โครงการฯ ที่ทำแบบทดสอบทั้ง 2 ระดับ ที่ได้คะแนนมากกว่าเกณฑ์เฉลี่ยก่อนเรียน 2,093 คน และจากการ ทดสอบคะแนนเฉลี่ยความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยสถิติ t-test สรุปได้ว่า ผลของระดับความรู้ก่อนเรียน และหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 โดยหลังจากได้รับความรู้ตาม หลักสูตรแล้ว ผู้เรียนทั้งในระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา มีความรู้มากกว่าก่อนการเรียน โดยผู้เรียน ระดับอุดมศึกษามีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา

ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้และเครือข่ายสถาบันทั้ง 63 แห่ง มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ควบคู่ไปกับการสอนในชั้นเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ มีการขยายเครือข่ายความรู้ 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) ขยายการปรับเนื้อหาวิชาครอบคลุมความรอบรู้เรื่องสื่อ 2) ประยุกต์ความรู้สร้างสรรค์สื่อหรือกิจกรรม

3) ขยายความรู้จากชั้นเรียนสู่สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ด้านผลสำเร็จของการขยายเครือข่ายความรู้ สรุปได้ว่า มีการจัดอบรมสร้างเครือข่ายระหว่างสถาบันแม่ไก่และลูกไก่ และจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนอกห้องเรียน ในสถาบันที่เข้าร่วมโครงการ 63 สถาบันจาก 9 ภูมิภาค ในจำนวนนี้มีส่วนหนึ่งที่ขยายสู่กิจกรรมนอกห้องเรียน ในสถาบันการศึกษา จัดตั้งชมรมที่เน้นด้านความรู้เรื่องสื่อได้ จัดกิจกรรมในชุมชนที่สถาบันการศึกษาตั้งอยู่ โครงการฯ จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาทักษะและความสามารถในการรอบรู้เรื่องสื่อในกลุ่มวัยเด็กและเยาวชน โดยมีผู้นำการเปลี่ยนแปลงคือ ครู อาจารย์ และกลุ่มนักเรียน นิสิต นักศึกษาด้วยกันเอง คือ

ส่วนที่ 1 : ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับ สำนักงาน กสทช. โดยเน้นการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านการรู้เท่าทันสื่อและบูรณาการสู่การสอนในสถานศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องมีชุดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยเฉพาะ เพื่อให้ผู้สอนใช้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้และใช้เป็นชุดความรู้มาตรฐานที่ส่งเสริมความรู้ ความคิด ฝึกทักษะการใช้สื่ออย่างรู้เท่าทัน รวมถึงการจัดให้มีระบบการสนับสนุนการเรียนการสอนด้านการรู้เท่าทันสื่อเชิงกระบวนการที่มีความยั่งยืน

ส่วนที่ 2 : ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อต่อยอดสู่หลักสูตรในระบบ การศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องมีความร่วมมือของภาครัฐและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของเยาวชน เช่น สถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ รวมถึงขอรับการสนับสนุนจากภาคเอกชนซึ่งสามารถร่วม สนับสนุนด้านการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมพัฒนาความรู้และทักษะการรู้เท่าทันสื่อของเยาวชนผ่าน การทำกิจกรรมแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจได้

Project Title	Youth Media Literacy Development Project
Author	Assoc. Prof. Phnom Kleechaya, Ph.D. Prof. Aim-utcha Wattanaburanon, .Ed.D. Prof. Patchanee Cheyjunya Prof. Metta Vivatananukul Asst. Prof. Pichit Thi-in, Ph.D.
Department/Faculty/University	Chula Unisearch, Chulalongkorn University
End of Project	2023, January
Key word	media literacy/youth/media education/ learnig program/campaign

Abstract

This project aims to develop the potential of Thai youth as media consumers and enhance their skills and abilities to use media consciously, and to create a network for media literacy campaigns of young people covering the country. Total number of participating institutes is 63 institutes; 34 secondary schools and 29 universities; from 9 areas across the country. Project implementation begins with the development of a set of academic documents on the learning management plan, content about media, and event guide. Those set of documents be used as a course about media literacy, together with the organization of activities to enhance learning outside the classroom, and also monitoring, consulting, supervising and evaluating the teaching process and learning achievements.

There was a higher number of people with more knowledge after studying, accounting for 81.12 percent, based on the analysis of 2,093 participants who took the test and the scored higher than the average criteria. In addition, using t-test statistics, showed the significantly increasing of post-learning knowledge at the 0.01 statistical level. It would conclude that after receiving the knowledge of the course, the students, both secondary and higher levels, have more knowledge than before learning. The test result also indicated that higher education students had higher post-learning scores than secondary school students.

Expanding the knowledge network found 3 characteristics: 1) The course content is adjusted, to cover related content of media literacy. 2) Applying knowledge to create media or activities. 3) Extending knowledge outside from the classroom, in school and communities. Successful results of the project in terms of knowledge network expansion can be summarized

that there is a training to create a network between head institutes and their network in 63 schools/universities in 9 regions all the country. They also organize extra-curricular activities. Knowledge has been expanded in the form of additional activities from a number of projects.

The project team has proposed policy recommendations consists of two parts:

Part 1: Policy recommendations for NBTC, by emphasizing the development of a media literacy learning management plan and integration into teaching in educational institutions, which requires a specially developed learning package for teachers and as a set of standard knowledge that promotes media literacy.

Part 2: Policy recommendations for relevant government and private sectors to extend to the curriculum in the education system, which requires cooperation from the government and other agencies involved in youth education, such as schools under the Ministry of Education, as well as asking for support from the private sector to support teaching and learning activities to develop knowledge and media literacy skills of children and young people.

กิตติกรรมประกาศ

โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน ได้รับการสนับสนุนและความช่วยเหลือจากหลายส่วน ช่วยให้สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์ คณะผู้ดำเนินโครงการขอขอบพระคุณทุกภาคส่วนที่ให้การสนับสนุนและให้ความช่วยเหลืออย่างดีตลอดการดำเนินงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ การสนับสนุนเงินทุนวิจัยจาก กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ (สำนักงาน กสทช.) ขอขอบพระคุณ ดร.ตรี บุญเจือ ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ คุณราตรี จุลศิริ ผู้อำนวยการส่วน สำนักวิจัยและคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ คุณปริญญญา แก้วเอี่ยมสุข สำนักงาน กสทช. และคุณอธิวัฒน์ บุราพันธ์ นิติกรปฏิบัติการระดับสูง สำนักกองทุนวิจัยและพัฒนา สำนักงาน กสทช. ที่ให้การสนับสนุนการดำเนินงานโครงการเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณคุณครู อาจารย์ นิสิตนักศึกษา นักเรียน จากสถาบันแกนนำและสถาบันดำเนินการ รวมทั้งสิ้นจำนวน 63 สถาบันทุกท่าน ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าและเป็นกำลังสำคัญในการร่วมดำเนินงาน สร้างสรรค์กิจกรรมผลงาน และประสานเครือข่ายความร่วมมือในทุกภาคส่วนเป็นอย่างดีจนโครงการสามารถดำเนินการไปได้อย่างรวดเร็ว ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพชุดเอกสารทางวิชาการทั้งในระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ฯ คู่มือการสอนและให้ความรู้ฯ และคู่มือการผลิตและสร้างสรรค์(สื่อ)กิจกรรมฯ

ขอขอบพระคุณ ดร.ศุภิชัย ตั้งใจตรง กรรมการผู้อำนวยการ ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้การสนับสนุนการดำเนินงานโครงการเป็นอย่างดี รวมทั้งเจ้าหน้าที่โครงการและผู้ช่วยนักวิจัยจากทุกสถาบัน ดร.กันตพัฒน์ ธนกุลจิรพัฒน์ คุณภาสกร ชาญจิรวดี คุณชวีศา เขยจรรยา คุณสุรัชย์ เลาคำ คุณภาณุพงศ์ ศรีวิลาศ และคุณกมลรัตน์ กิจรุ่งไพศาล หน่วยปฏิบัติการวิจัยฯ DIRU คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คุณกนกวรรณ จรัสดีดำรง ผู้ประสานงาน ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ความช่วยเหลือและประสานงานโครงการให้ดำเนินงานไปได้ด้วยความราบรื่นตลอดระยะเวลาการดำเนินโครงการ

คณะผู้ดำเนินงานหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงานครั้งนี้จะช่วยส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กและเยาวชนสามารถใช้สื่อได้อย่างชาญฉลาดและรู้เท่าทัน เพื่อลดความเสี่ยงและอันตรายจากการใช้งาน สามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กและเยาวชนเพื่อเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองที่แข็งแกร่ง และเป็นผู้นำในการใช้สื่อได้อย่างปลอดภัยทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ตามพันธกิจสำคัญของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)

คณะผู้ดำเนินงาน

กันยายน 2566

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	(1)
บทคัดย่อภาษาไทย	(16)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(18)
สารบัญตาราง	(25)
สารบัญแผนภาพ	(28)
สารบัญภาพ	(29)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์โครงการ	2
1.3 ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ	3
บทที่ 2 แนวคิดการพัฒนาและออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และคู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา	13
2.1 การพัฒนาและออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ วิชา “ความรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy)	13
2.2 การพัฒนาคู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน	32
2.3 การพัฒนาคู่มือการผลิตและสร้างสรรค์(สื่อ)กิจกรรมเพื่อรณรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อสำหรับเด็กและเยาวชน	48
บทที่ 3 การดำเนินการจัดทำเอกสารชุด แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการสอนและให้ความรู้และคู่มือการผลิตและสร้างสรรค์ (สื่อ) กิจกรรม	51
3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ “ความรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ระดับมัธยมศึกษา	52
3.2 แผนการจัดการเรียนรู้ “ความรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ระดับอุดมศึกษา	54
3.3 คู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ระดับมัธยมศึกษา	55
3.4 คู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ระดับอุดมศึกษา	57
3.5 คู่มือการผลิตและสร้างสรรค์ (สื่อ) กิจกรรมเพื่อรณรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับ	60

ความรอบรู้เรื่องสื่อ สำหรับเด็กและเยาวชน
(** โปรดดูรายละเอียดหนังสือคู่มือ จาก ชุดหนังสือแนบ 5 เล่ม ที่นำส่งมาพร้อมกับรายงานฉบับนี้)

บทที่ 4 การดำเนินการด้านช่องทางสื่อเชื่อมโยงองค์ความรู้	63
4.1 การดำเนินงานด้านเว็บไซต์	63
4.2 การดำเนินงานด้านสื่อสังคมออนไลน์	71
4.3 การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลงานกิจกรรมผ่านทางช่องทางสื่อ	96
บทที่ 5 กิจกรรมและการดำเนินงานที่แล้วเสร็จ การนำเสนอและการเผยแพร่ผลงาน	104
5.1 รายละเอียดและผลการจัดกิจกรรมพัฒนาหลักสูตร	104
5.2 รายละเอียดและผลการจัดกิจกรรมอบรมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่)	113
5.3 รายละเอียดและผลการจัดกิจกรรมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	119
5.4 รายละเอียดและผลการจัดกิจกรรมอบรมค่ายเยาวชน	139
5.5 รายละเอียดและผลการจัดกิจกรรมการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อของสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) 63 สถาบัน	160
5.6 การวิเคราะห์ผลผลิตจากการจัดกิจกรรมการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อของสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) 63 สถาบัน	227
5.7 รายละเอียดและผลการจัดนิทรรศการแสดงผลงานการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ	254
5.8 รายละเอียดและผลการจัดกิจกรรมคัดเลือกและตัดสินผลงานดีเด่นการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ	259
5.9 การใช้ประโยชน์จากแผนการจัดการเรียนรู้และคู่มือการสอนและให้ความรู้ผ่านการจัดกิจกรรมรณรงค์เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อของสถาบันการศึกษาเครือข่าย	276
บทที่ 6 การประเมินผลโครงการ	286
6.1 กรอบแนวทางการประเมินผล	286
6.2 การสำรวจปัจจัยต่าง ๆ ใน CIPP Model	290
1) การสำรวจและประเมินบริบท (Context)	290
1.1 การสำรวจบริบทภายนอก: สภาพการณ์ที่เป็นความจำเป็นโครงการ	291
1.2 สรุปผลการประเมินจากการสำรวจบริบท	292
1.3 การสำรวจบริบทภายใน: สภาพแวดล้อมของผู้เรียน	292

2) การสำรวจปัจจัยนำเข้า (Input)	299
2.1 ลักษณะการนำชุดความรู้ไปสอน	299
2.2 แผน/คู่มือ/กิจกรรมการเรียนการสอน	308
2.3 สื่อสนับสนุน	310
2.4 ศักยภาพการเป็นแกนนำของตัวแทนเยาวชนในแต่ละภูมิภาค	311
3) การสำรวจปัจจัยกระบวนการ (Process)	313
3.1 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร	314
3.2 การดำเนินการและการจัดกิจกรรม	315
4) การสำรวจและประเมินผลผลิต/ ผลลัพธ์ (Product)	319
4.1 ผลการประเมินผลผลิต	321
4.2 ผลการประเมินผลลัพธ์	321
4.2.1 การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหรือเยาวชน	321
4.2.2 การประเมินระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ	346
4.2.3 การสำรวจและประเมินการสร้างและขยายเครือข่าย	358
6.3 การกระตุ้นติดตามและประเมินผลการดำเนินงานรวมทั้งการต่อยอดเครือข่าย หลังเสร็จสิ้นโครงการ	363
1) กลยุทธ์การกระตุ้นและต่อยอดช่วงดำเนินโครงการ	363
2) แนวทางการกระตุ้นและต่อยอดหลังเสร็จสิ้นโครงการ	365
6.4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ	367
บทที่ 7 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายนำเสนอต่อ กสทช. และหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง	402
ส่วนที่ 1 : ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับ สำนักงาน กสทช. สนับสนุนยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมเสรีภาพในการสื่อสารด้านความรู้เท่าทันสื่อและการเรียนการสอน เรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อ	403
ส่วนที่ 2 : ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุน การเรียนการสอนเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อ	409
บทที่ 8 สรุปผลการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย อภิปรายและถอดบทเรียน และข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินงานในอนาคต	415
8.1 สรุปผลการดำเนินงานโครงการ	415
8.1.1 การพัฒนาและผลิตเนื้อหาและแผนการจัดการเรียนรู้	415

8.1.2	กิจกรรมการส่งเสริมและรณรงค์เกี่ยวกับ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ”	423
8.1.3	การติดตามและประเมินโครงการ	425
8.2	สรุปข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	427
	ส่วนที่ 1 : ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับ สำนักงาน กสทช. สนับสนุนยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมเสรีภาพในการสื่อสาร ด้านการรู้เท่าทันสื่อและการเรียนการสอนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ	427
	ส่วนที่ 2 : ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ	431
8.3	อภิปรายผลการดำเนินงานและถอดบทเรียนสำหรับการดำเนินงานในอนาคต	435
8.4	ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินงานในอนาคต	442
	รายการอ้างอิง	444
	ภาคผนวก	456
	ก. ทะเบียนรายชื่อ 9 สถาบันแกน	
	ข. กำหนดการอบรมแม่ไก่	
	ค. แบบตอบรับ 9 สถาบันแกน	
	ง. แผนดำเนินงานกิจกรรมสถาบันแกนและสถาบันดำเนินการ	
	จ. โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์การรับสมัครเข้าร่วมโครงการ	
	ฉ. คำอธิบายศัพท์	
	ช. Self Report ก่อนเริ่มทำกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ ของเด็กและเยาวชน	
	ซ. แบบแสดงรายละเอียดงบประมาณ	
	ฅ. แบบฟอร์มการยืนยันแผนและเป้าหมายการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษา	
	ฉ. แบบฟอร์มการยืนยันแผนและเป้าหมายการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษา	
	ฎ. กรอบการดำเนินการประกวดรางวัลกิจกรรมการเสริมสร้างทักษะความรอบรู้เรื่องสื่อ ของกลุ่มเด็กเยาวชน	
	ฏ. สรุปแผนการสอนและภาพรวมการสอนของสถาบันเครือข่ายจำแนกตามภูมิภาค	
	ฐ. รายงานการเปิดรับสื่อทางการของโครงการและสถิติผลการวิเคราะห์กลุ่มผู้รับสาร ของสื่อทางการแต่ละประเภท	
	เอกสารแนบ	
	ชุดเอกสารวิชาการ ในรูปแบบหนังสือ จำนวน 5 เล่ม	

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
5.1 สรุปการดำเนินการพัฒนาหลักสูตร	105
5.2 สรุปการจัดกิจกรรมการอบรมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่)	118
5.3 สรุปสถิติสารสนเทศเครือข่ายสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่ไก่)	123
5.4 สรุปการจัดกิจกรรมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ในแต่ละพื้นที่ภูมิภาคทั่วประเทศไทย	123
5.5 สรุปวัตถุประสงค์และเป้าหมายผลผลิตของการจัดกิจกรรมประชุมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ทั่วประเทศ	127
5.6 สรุปวัตถุประสงค์และเป้าหมายผลผลิตของการจัดกิจกรรมค่ายเยาวชนทั่วประเทศ	140
5.7 สรุปการจัดกิจกรรมค่ายเยาวชนในแต่ละพื้นที่ภูมิภาคทั่วประเทศไทย	141
5.8 สรุปผลการดำเนินงานของกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อของสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ทั่วประเทศ (ฐานข้อมูล Google Drive โครงการ)	161
5.9 วัตถุประสงค์การจัดกิจกรรม จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดในการดำเนินงาน และร้อยละ	228
5.10 กลุ่มเป้าหมายของการจัดกิจกรรม จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดในการดำเนินงาน และร้อยละ	230
5.11 ช่วงระยะเวลาในการจัดกิจกรรม จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดในการดำเนินงาน และร้อยละ	233
5.12 รูปแบบของการจัดกิจกรรมจำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดในการดำเนินงาน และร้อยละ	236
5.13 เนื้อหาการสื่อสารของการจัดกิจกรรม จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดในการดำเนินงาน และร้อยละ	239
5.14 การกำหนดขนาดของกลุ่มเป้าหมาย จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดในการดำเนินงาน และร้อยละ	242
5.15 เครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงาน จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดในการดำเนินงาน และร้อยละ	244
5.16 ผลผลิตจากการดำเนินงาน จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดในการดำเนินงาน และร้อยละ	246
5.17 การต่อยอดขยายผลการดำเนินงาน จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรมที่กำหนด	248

ในการดำเนินงาน และร้อยละ	
5.18 ปัจจัยสำคัญที่ผลักดันสู่ความสำเร็จ จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรมที่กำหนด	250
ในการดำเนินงาน และร้อยละ	
5.19 รูปแบบการพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแผนการดำเนินงานกับการปฏิบัติจริง	252
จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดในการดำเนินงาน และร้อยละ	
5.20 สรุปรายละเอียดการจัดแสดงนิทรรศการของสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่)	255
แต่ละพื้นที่ภูมิภาค	
5.21 รายละเอียดลำดับการนำเสนอผลงาน (ระดับมัธยมศึกษา)	263
วันเสาร์ที่ 7 มกราคม 2566	
5.22 รายละเอียดลำดับการนำเสนอผลงาน (ระดับอุดมศึกษา)	269
วันอาทิตย์ที่ 8 มกราคม 2566	
5.23 การใช้ประโยชน์จากแผนการจัดการเรียนรู้และคู่มือการสอนและให้ความรู้	277
ผ่านการจัดกิจกรรมรณรงค์เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อของสถาบันการศึกษาเครือข่าย	
6.1 การประเมินผลโครงการตามแนวคิด CIPP Model	289
6.2 แสดงรายชื่อสถาบันแม่ไก่และลูกไก่ จำแนกตามภูมิภาค	293
6.3 จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการของทั้ง 9 ภูมิภาค จำแนกตามระดับการศึกษา	296
และประเภทของสถาบันการศึกษา	
6.4ก ขนาดของชั้นเรียนหรือจำนวนผู้เรียนของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ	297
ที่นำชุดความรู้ไปสอน (ระดับมัธยมศึกษา)	
6.4ข ขนาดของชั้นเรียนหรือจำนวนผู้เรียนของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ	298
ที่นำชุดความรู้ไปสอน (ระดับอุดมศึกษา)	
6.5 ลักษณะวิชา/รูปแบบที่เปิดสอนหรือนำชุดความรู้ไปสอน	300
6.6 จำนวนของการสอนในหน่วยต่าง ๆ ของชุดความรู้ ในระดับมัธยมศึกษา	302
6.7 จำนวนของการสอนในหน่วยต่าง ๆ ของชุดความรู้ ในระดับอุดมศึกษา	304
6.8 จำนวนหน่วยที่สอนทั้งหมดของสถาบันต่าง ๆ ในระดับมัธยมศึกษา	306
6.9 จำนวนหน่วยที่สอนทั้งหมดของสถาบันต่าง ๆ ในระดับอุดมศึกษา	307
6.10 แผนการจัดการเรียนรู้ และคู่มือการสอนและให้ความรู้ ระดับมัธยมศึกษา	308
6.11 แผนการจัดการเรียนรู้ และคู่มือการสอนและให้ความรู้ ระดับอุดมศึกษา	309
6.12 คู่มือการผลิตและสร้างสรรค์ (สื่อ) กิจกรรม	310
6.13 การรับรู้ศักยภาพของเยาวชน/ ครูที่เข้าร่วมโครงการ ก่อนเริ่มดำเนินกิจกรรม	312
6.14 การเข้าร่วมและสังเกตการณ์กิจกรรมของทีมกิจกรรมและทีมประเมินผล	316

6.15	แสดงผลคะแนน จำนวน และร้อยละของผู้ทำแบบทดสอบก่อนการเรียนรู้	322
6.16	แสดงผลคะแนน จำนวน และร้อยละของผู้ทำแบบทดสอบหลังการเรียนรู้	322
6.17	แสดงผลคะแนน จำนวน และร้อยละของผู้ทำแบบทดสอบก่อนการเรียนรู้	323
6.18	แสดงผลคะแนน จำนวน และร้อยละของผู้ทำแบบทดสอบหลังการเรียนรู้	323
6.19	แสดงสถาบันการศึกษาที่ได้รับคัดเลือกนำผลการทดสอบมาประเมิน	325
6.20	แสดงจำนวน ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยความรู้ก่อนเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา	328
6.21	แสดงจำนวน ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยความรู้หลังเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา	329
6.22	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบประเด็นต่าง ๆ ถูกต้องในแบบประเมินความรู้ก่อนเรียน และหลังเรียนของผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา	330
6.23	แสดงความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยระดับความรู้ก่อนและหลังเรียน	334
6.24	แสดงจำนวน ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยความรู้ก่อนเรียน ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา	335
6.25	แสดงจำนวน ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยความรู้หลังเรียน ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา	336
6.26	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบถูก ในแบบประเมินความรู้ก่อนเรียน และหลังเรียนของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา	338
6.27	แสดงความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยระดับความรู้ก่อนและหลังเรียน	341
6.28	แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษา ก่อนการเรียนรู้	343
6.29	แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษา หลังการเรียนรู้	344
6.30	แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษาอุดมศึกษาก่อนการเรียนรู้	344
6.31	แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษาอุดมศึกษาหลังการเรียนรู้	345
6.32	แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของกลุ่มแม่ไก่ต่อโครงการฯ	347
6.33	แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของกลุ่มลูกไก่ต่อโครงการฯ	351
6.34	แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ระดับความพึงพอใจของกลุ่มผู้เรียนต่อโครงการฯ	355
6.35	ระดับความพึงพอใจต่อบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลลัพธ์ (Product) ของผู้เข้าร่วมโครงการทั้ง 3 กลุ่ม	357
6.36	บทบาทและกลยุทธ์การใช้สื่อของสื่อแต่ละประเภทภายใต้โครงการพัฒนา และเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชนช่วงการดำเนินงานโครงการ (เดือนเมษายน 2564 - เดือนมกราคม 2566)	364
6.37	บทบาทและกลยุทธ์การใช้สื่อของสื่อแต่ละประเภทภายใต้โครงการพัฒนา และเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชนช่วงหลังเสร็จสิ้นโครงการ (เดือนกรกฎาคม 2566 เป็นต้นไป)	366
6.38	สรุปประเด็นประสิทธิภาพของการดำเนินโครงการในด้านต่าง ๆ	385

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1.1 โครงสร้างรูปแบบการดำเนินงานโครงการ	3
5.1 วัตถุประสงค์การจัดกิจกรรมและจำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรม	228
5.2 กลุ่มเป้าหมายของการจัดกิจกรรมจำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรม	231
5.3 ช่วงระยะเวลาในการจัดกิจกรรม จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรม	234
5.4 รูปแบบของการจัดกิจกรรม และจำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรม	237
5.5 เนื้อหาการสื่อสารของการจัดกิจกรรม และจำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรม	239
5.6 การกำหนดขนาดของกลุ่มเป้าหมาย และจำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรม	242
5.7 เครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงาน และจำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรม	244
5.8 ผลผลิตจากการดำเนินงาน และจำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรม	247
5.9 การต่อยอดขยายผลการดำเนินงาน จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรม	249
5.10 ปัจจัยสำคัญที่ผลักดันสู่ความสำเร็จ และจำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรม	251
5.11 รูปแบบการพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแผนการดำเนินงานกับการปฏิบัติจริง จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรม	252
6.1ก ขนาดของชั้นเรียนหรือจำนวนผู้เรียนของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในระดับมัธยมศึกษา ที่นำชุดความรู้ไปสอน	297
6.1ข ขนาดของชั้นเรียนหรือจำนวนผู้เรียนของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในระดับอุดมศึกษา ที่นำชุดความรู้ไปสอน	298
6.2 ลักษณะวิชา/รูปแบบที่เปิดสอนหรือนำชุดความรู้ไปสอน	301
6.3 จำนวนของการสอนในหน่วยต่าง ๆ ของชุดความรู้ ในระดับมัธยมศึกษา	303
6.4 จำนวนของการสอนในหน่วยต่าง ๆ ของชุดความรู้ ในระดับอุดมศึกษา	305
6.5 จำนวนหน่วยที่สอนทั้งหมดของสถาบันต่าง ๆ ในระดับมัธยมศึกษา	306
6.6 จำนวนหน่วยที่สอนทั้งหมดของสถาบันต่าง ๆ ในระดับอุดมศึกษา	307
6.7 แสดงจำนวน ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยความรู้ก่อนเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา	329
6.8 แสดงจำนวน ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยความรู้หลังเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา	330
6.9 แสดงจำนวน ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยความรู้ก่อนเรียน ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา	336
6.10 แสดงจำนวน ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยความรู้หลังเรียน ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา	337
6.11 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพ	396

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
3.1 หน้าปกหนังสือ แผนการจัดการเรียนรู้ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ระดับมัธยมศึกษา	52
3.2 หน้าปกหนังสือ แผนการจัดการเรียนรู้ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ระดับอุดมศึกษา	54
3.3 หน้าปกหนังสือ คู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ระดับมัธยมศึกษา	55
3.4 หน้าปกหนังสือ คู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ระดับอุดมศึกษา	57
3.5 หน้าปกหนังสือ คู่มือการผลิตและสร้างสรรค์ (สื่อ) กิจกรรมเพื่อรณรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ สำหรับเด็กและเยาวชน	60
3.6 แบบถุงผ้าที่บรรจุชุดหนังสือคู่มือ 5 เล่ม	61
3.7 ชุดหนังสือคู่มือ 5 เล่ม	61
3.8 บรรยากาศบางส่วนจากการส่งมอบชุดหนังสือคู่มือ 5 เล่มให้กับสถาบันเครือข่าย	62
3.9 บรรยากาศบางส่วนจากการส่งมอบชุดหนังสือคู่มือ 5 เล่มให้กับสถาบันเครือข่าย	62
4.1 ภาพจากเว็บไซต์ http://www.ymldp.com	63
4.2 ภาพจากเว็บไซต์ http://www.ymldp.com	64
4.3 ภาพจากเว็บไซต์ http://www.ymldp.com	64
4.4 ภาพจากเว็บไซต์ http://www.ymldp.com	65
4.5 ภาพจากเว็บไซต์ http://www.ymldp.com	65
4.6 ภาพจากเว็บไซต์ http://www.ymldp.com	66
4.7 ภาพจากเว็บไซต์ http://www.ymldp.com	66
4.8 ภาพจากเว็บไซต์ http://www.ymldp.com	67
4.9 ภาพจากเว็บไซต์ http://www.ymldp.com	67
4.10 แฉกสำหรับการเชื่อมโยงของสื่อสังคมออนไลน์บนสื่อเว็บไซต์	69
4.11 แฉกสำหรับการเชื่อมโยงของสื่อสังคมออนไลน์บนสื่อเว็บไซต์	69
4.12 ไลน์กลุ่ม : A : Media Literacy Project	73
4.13 กลุ่มเฟซบุ๊กของโครงการ	74
4.14 กลุ่มเฟซบุ๊กของโครงการ	74

4.39 ตัวอย่างบางส่วนของโครงร่าง รูปแบบ และขอบเขตการจัดกิจกรรม ที่น่าสนใจของแต่ละสถาบันดำเนินการ บนเพจเฟซบุ๊กของโครงการ	90
4.40 ตัวอย่างบางส่วนของโครงร่าง รูปแบบ และขอบเขตการจัดกิจกรรม ที่น่าสนใจของแต่ละสถาบันดำเนินการ บนเพจเฟซบุ๊กของโครงการ	90
4.41 ตัวอย่างบางส่วนของโครงร่าง รูปแบบ และขอบเขตการจัดกิจกรรม ที่น่าสนใจของแต่ละสถาบันดำเนินการ บนเพจเฟซบุ๊กของโครงการ	91
4.42 ตัวอย่างบางส่วนของโครงร่าง รูปแบบ และขอบเขตการจัดกิจกรรม ที่น่าสนใจของแต่ละสถาบันดำเนินการ บนเพจเฟซบุ๊กของโครงการ	91
4.43 หน้าหลักของช่องยูทูปของโครงการ	92
4.44 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 และการอบรม PDPA ของสถาบันพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง เผยแพร่ทางช่องยูทูปของโครงการ	93
4.45 ภาพบางส่วนจากคลิปบรรยายสรุปความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” โดย นายตรี บุญเจือ ผู้อำนวยการสำนักรับเรื่องร้องเรียนและคุ้มครองผู้บริโภค ในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ (สำนักงาน กสทช.) เผยแพร่ทางช่องยูทูปของโครงการ	93
4.46 ภาพบางส่วนจากคลิปบรรยายสรุปความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” โดย นายตรี บุญเจือ ผู้อำนวยการสำนักรับเรื่องร้องเรียนและคุ้มครองผู้บริโภค ในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ (สำนักงาน กสทช.) เผยแพร่ทางช่องยูทูปของโครงการ	94
4.47 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เผยแพร่ทางช่องยูทูปของโครงการ	94
4.48 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เผยแพร่ทางช่องยูทูปของโครงการ	95
4.49 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เผยแพร่ทางช่องยูทูปของโครงการ	95
4.50 ตัวอย่างบางส่วนของผลงานกิจกรรมของสถาบันดำเนินการ บนเพจเฟซบุ๊กของโครงการ โดย มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	96
4.51 ตัวอย่างบางส่วนของผลงานกิจกรรมของสถาบันดำเนินการ บนเพจเฟซบุ๊กของโครงการ โดย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	97
4.52 ตัวอย่างบางส่วนของผลงานกิจกรรม ที่นำเสนอบนติกต็อก โดย มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด	98
4.53 ตัวอย่างบางส่วนของผลงานกิจกรรม ที่นำเสนอในรูปแบบบอร์ดเกม โดย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	99

4.54 ตัวอย่างบางส่วนของผลงานกิจกรรม ที่นำเสนอในรูปแบบบอร์ดเกม โดย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	99
4.55 ตัวอย่างบางส่วนของผลงานกิจกรรม ที่นำเสนอในรูปแบบบอร์ดเกม โดย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	100
4.56 ตัวอย่างบางส่วนของผลงานกิจกรรม บนเพจเฟซบุ๊กของสถาบัน โดย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	100
4.57 ตัวอย่างบางส่วนของผลงานกิจกรรม บนเพจเฟซบุ๊กของสถาบัน โดย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	101
4.58 ตัวอย่างบางส่วนของผลงานกิจกรรมประกวดหนังสือ โดย วิทยาลัยรัตภูมิ มหาวิทยาลัยราชวมงคลศรีวิชัย	102
4.59 ตัวอย่างบางส่วนของผลงานกิจกรรมประกวดหนังสือ โดย วิทยาลัยรัตภูมิ มหาวิทยาลัยราชวมงคลศรีวิชัย	103
5.1 หน้าปกหนังสือชุด 5 เล่ม ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ฯ ระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา คู่มือการสอนและให้ความรู้ฯ ระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา และคู่มือการผลิต และสร้างสรรค์(สื่อ)กิจกรรมฯ	110
5.2 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 สถาบันแกนภาคตะวันตก	130
5.3 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 สถาบันแกนภาคตะวันตก	130
5.4 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 สถาบันแกนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง	131
5.5 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 สถาบันแกนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง	131
5.6 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 สถาบันแกนภาคกลาง	132
5.7 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 สถาบันแกนภาคกลาง	132
5.8 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 สถาบันแกนภาคกลาง	133
5.9 ภาพบางส่วนจากการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 เพื่อเผยแพร่ ข่าวสารผ่านเว็บไซต์สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์ ของสถาบันแกนพื้นที่ภาคใต้ตอนบน	133
5.10 ภาพบางส่วนจากการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 เพื่อเผยแพร่ ข่าวสารผ่านเว็บไซต์สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์ ของสถาบันแกนพื้นที่ภาคใต้ตอนบน	134
5.11 ภาพบางส่วนจากการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 เพื่อเผยแพร่ ข่าวสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เฟซบุ๊กแฟนเพจของสถาบันแกนพื้นที่ภาคใต้ตอนบน	134
5.12 ภาพบางส่วนจากการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 เพื่อเผยแพร่	135

ข่าวสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เฟซบุ๊กแฟนเพจของสถาบันแกนพื้นที่ภาคใต้ตอนบน	
5.13 ภาพอินโฟกราฟิกที่ออกแบบเพื่อการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 ของสถาบันแกนภาคใต้ตอนบน	135
5.14 ภาพบางส่วนจากการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 เพื่อเผยแพร่ข่าวสารผ่านเว็บไซต์ The Buddh ของสถาบันแกนภาคกลาง	136
5.15 ภาพบางส่วนจากการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอบรมลูกไก่ เพื่อเผยแพร่ข่าวสารผ่านเอกสารการประชาสัมพันธ์ของ คณะวิทยาการจัดการ มรภ. นครสวรรค์	136
5.16 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 2 สถาบันแกนภาคใต้ตอนล่าง	137
5.17 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 2 สถาบันแกนภาคตะวันตก	137
5.18 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 2 สถาบันแกนภาคตะวันตก	138
5.19 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 2 สถาบันแกนภาคตะวันตก	138
5.20 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมค่ายเยาวชน สถาบันแกนภาคใต้ตอนบน จากเฟซบุ๊กของโครงการ	143
5.21 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมค่ายเยาวชน สถาบันแกนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	144
5.22 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมค่ายเยาวชน สถาบันแกนภาคใต้ตอนล่าง	144
5.23 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมค่ายเยาวชน สถาบันแกนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	145
5.24 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมค่ายเยาวชน สถาบันแกนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	145
5.25 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมค่ายเยาวชน สถาบันแกนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	146
5.26 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมค่ายเยาวชน สถาบันแกนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	146
5.27 ตัวอย่าง Infographic บางส่วนของโครงร่างผลงานออกแบบจัดทำกิจกรรมรณรงค์	147
5.28 ตัวอย่าง Infographic บางส่วนของโครงร่างผลงานออกแบบจัดทำกิจกรรมรณรงค์	148
5.29 ตัวอย่าง Infographic บางส่วนของโครงร่างผลงานออกแบบจัดทำกิจกรรมรณรงค์	148
5.30 ตัวอย่าง Infographic บางส่วนของโครงร่างผลงานออกแบบจัดทำกิจกรรมรณรงค์	149
5.31 ตัวอย่าง Infographic บางส่วนของโครงร่างผลงานออกแบบจัดทำกิจกรรมรณรงค์	149
5.32 ตัวอย่าง Infographic บางส่วนของโครงร่างผลงานออกแบบจัดทำกิจกรรมรณรงค์	150
5.33 ตัวอย่าง Infographic บางส่วนของโครงร่างผลงานออกแบบจัดทำกิจกรรมรณรงค์	150
5.34 ตัวอย่าง Infographic บางส่วนของโครงร่างผลงานออกแบบจัดทำกิจกรรมรณรงค์	151
5.35 ตัวอย่าง Infographic บางส่วนของโครงร่างผลงานออกแบบจัดทำกิจกรรมรณรงค์	151
5.36 ตัวอย่าง Infographic บางส่วนของโครงร่างผลงานออกแบบจัดทำกิจกรรมรณรงค์	152
5.37 ตัวอย่าง Infographic บางส่วนของโครงร่างผลงานออกแบบจัดทำกิจกรรมรณรงค์	152
5.38 ตัวอย่าง Infographic บางส่วนของโครงร่างผลงานออกแบบจัดทำกิจกรรมรณรงค์	153
5.39 ตัวอย่าง Infographic บางส่วนของโครงร่างผลงานออกแบบจัดทำกิจกรรมรณรงค์	153

วันเสาร์ที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุมสายลม ชั้น 1 สำนักงาน กสทช.	
5.58 ภาพบางส่วนของ การนำเสนอผลงานและการพิจารณาตัดสินรางวัล ระดับมัธยมศึกษา	268
วันเสาร์ที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุมสายลม ชั้น 1 สำนักงาน กสทช.	
5.59 ภาพบางส่วนของ การนำเสนอผลงานและการพิจารณาตัดสินรางวัล ระดับอุดมศึกษา	270
วันอาทิตย์ที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุมสายลม ชั้น 1 สำนักงาน กสทช.	
5.60 ภาพบางส่วนของ การนำเสนอผลงานและการพิจารณาตัดสินรางวัล ระดับอุดมศึกษา	270
วันอาทิตย์ที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุมสายลม ชั้น 1 สำนักงาน กสทช.	
5.61 ภาพบางส่วนของ การนำเสนอผลงานและการพิจารณาตัดสินรางวัล ระดับอุดมศึกษา	271
วันอาทิตย์ที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุมสายลม ชั้น 1 สำนักงาน กสทช.	
5.62 ภาพบางส่วนของ การนำเสนอผลงานและการพิจารณาตัดสินรางวัล ระดับอุดมศึกษา	271
วันอาทิตย์ที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุมสายลม ชั้น 1 สำนักงาน กสทช.	
5.63 ภาพบางส่วนของ การนำเสนอผลงานและการพิจารณาตัดสินรางวัล ระดับอุดมศึกษา	272
วันอาทิตย์ที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุมสายลม ชั้น 1 สำนักงาน กสทช.	
5.64 ภาพบางส่วนของ การนำเสนอผลงานและการพิจารณาตัดสินรางวัล ระดับอุดมศึกษา	272
วันอาทิตย์ที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุมสายลม ชั้น 1 สำนักงาน กสทช.	
5.65 ภาพบางส่วนของ การนำเสนอผลงานและการพิจารณาตัดสินรางวัล ระดับอุดมศึกษา	273
วันอาทิตย์ที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุมสายลม ชั้น 1 สำนักงาน กสทช.	
5.66 ภาพบางส่วนของ การนำเสนอผลงานและการพิจารณาตัดสินรางวัล ระดับอุดมศึกษา	273
วันอาทิตย์ที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุมสายลม ชั้น 1 สำนักงาน กสทช.	
5.67 ภาพตัวอย่างประกาศนียบัตรที่สถาบันแกนนำ (แม่ไก่) จะได้รับ	275
5.68 ภาพตัวอย่างประกาศนียบัตรที่ผู้เข้าร่วมโครงการจะได้รับ	275

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

แผนพัฒนาแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ 12 ได้กล่าวถึงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการสร้างความเป็นธรรมในสังคมในประเด็นด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยแผนดังกล่าวระบุว่า “มุ่งสร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน มีนิสัยใฝ่รู้รักการอ่านตั้งแต่วัยเด็ก และส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของคนต่างวัย ควบคู่กับการส่งเสริมให้องค์กร กลุ่มบุคคล ชุมชน ประชาชน และสื่อทุกประเภทเป็นแหล่งเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์สื่อสารด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย รวมถึงส่งเสริมการศึกษาทางเลือกที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและสนับสนุนปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต” นอกจากนี้ในแผนพัฒนาฯ ยังได้กล่าวถึงสถานการณ์และแนวโน้มของสังคมไทย โดยชี้ให้เห็นว่า “ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านการสื่อสารอย่างรวดเร็วที่จะนำสังคมไทยไปสู่สังคมดิจิทัลมากขึ้น เป็นความท้าทายต่อการจัดการเรียนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ต้องปรับให้อยู่บนฐานของนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งเอื้อต่อคนทุกกลุ่มให้สามารถเข้าถึงสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ไม่จำกัดเวลา และสถานที่” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

จากแผนพัฒนาดังกล่าวนั้น สะท้อนให้เห็นว่า จำเป็นที่จะต้องพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพของคน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนซึ่งจะต้องมีความรู้และมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 คือการใช้สื่ออย่างรู้เท่าทัน ปลอดภัย และสร้างสรรค์ การใช้สื่ออย่างปลอดภัยและสร้างสรรค์ จะต้องทราบถึงบริบทสถานการณ์แวดล้อมในการใช้สื่อของเด็กและเยาวชนเสียก่อน โดยประเด็นแรกนั้นการใช้สื่อมวลชน ซึ่งสะท้อนจากงานวิจัยของ พนม คลีฉายา (2556) ได้สำรวจการรู้เท่าทันสื่อมวลชนกระแสหลัก คือ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์และโฆษณา พบว่า กลุ่มเยาวชนนั้นมีการรู้เท่าทันสื่อในเรื่องของการปฏิสัมพันธ์อย่างปลอดภัยต่อเนื้อหาที่อยู่ในเกณฑ์ในระดับที่ต่ำ รวมทั้ง งานวิจัยชี้ให้เห็นว่าสิ่งสำคัญในการสร้างการรู้เท่าทันสื่อก็คือ การพูดคุยกันในครอบครัวและการได้รับอบรมหรือการศึกษา เรื่อง “สื่อ” ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญ งานวิจัยเชิงสำรวจการใช้สื่อมวลชนและสื่อดิจิทัลของเยาวชนของ พนม คลีฉายา (2559) ยังได้ทำการศึกษาในประเด็นของการเรียนการสอนรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล โดยได้จัดทำแผนการสอนเรียนการสอนรู้เท่าทันสื่อแก่นักเรียนมัธยม ซึ่งงานวิจัยได้เริ่มต้นจากการวิเคราะห์หลักสูตรการเรียน การสอนวิชาเนื้อหาการรู้เท่าทันสื่อที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์หรืออินเทอร์เน็ต ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศเพื่อนำผลวิเคราะห์ที่ได้มานั้น มาพัฒนาแนวทางการ

สอนจัดทำตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ และทดสอบสอนโดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบขึ้น นำมาสอนแก่นักเรียน โดยที่ผลวิจัยพบว่า ผลการทดสอบสอนบทเรียนตัวอย่างที่พบว่า บทเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในด้านความรู้ ครูผู้สอนมีความเห็นว่า เนื้อหาและวิธีการสอนเหมาะสมและนำไปสอนได้จริง และนักเรียนมีความเห็นว่าเนื้อหาเข้าใจง่าย น่าสนใจ ทันสมัย มีประโยชน์ ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน กิจกรรมในชั้นเรียนสนุก นักเรียน ได้แสดงความคิดเห็น อภิปราย และได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน

ต่อมา พนม คลีฉายา (2561) ยังได้ขยายต่อยอดงานวิจัยชิ้นข้างต้น ไปสร้างเป็นโครงการวิจัย “การพัฒนาแบบเรียนด้วยตนเอง โมดูลเพื่อการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา” เพื่อพัฒนาแบบเรียนด้วยตนเองโมดูลเพื่อการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล เรื่อง “การรู้เท่าทันชีวิตดิจิทัลและใช้อย่างปลอดภัยได้ประโยชน์” สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา และอธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อแบบเรียน โดยเริ่มต้นจากการวิเคราะห์บทเรียน (Analysis) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ออกแบบบทเรียนออนไลน์ (Design) ผลิตบทเรียน (Development) นำเข้าระบบบริหารจัดการเรียนการสอนออนไลน์ โดยได้ผลสรุปว่า การเรียนบทเรียนดังกล่าวนั้นคะแนนเฉลี่ยความรู้หลังการเรียน สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยความรู้ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีผลสัมฤทธิ์ด้านทัศนคติที่ผู้เรียนให้ความสำคัญกับการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล โดยเล็งเห็นถึงความจำเป็นในการเรียนด้านการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล รับรู้ถึงผลเสียและต้องระมัดระวังในการใช้งานสื่อดิจิทัล และเล็งเห็นถึงความสำคัญของการนำเนื้อหาจากบทเรียนไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ ยังพบอีกว่าปัจจัยเรื่องของบทบาทครูพ่อแม่ เพื่อน ในการสนับสนุน กระตุ้นการเรียนรู้ มีผลต่อการได้เรียนรู้บทเรียนออนไลน์

จากองค์ความรู้งานวิจัยที่กล่าวมา ทำให้เห็นภาพรวมได้ว่า เยาวชนยังจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ การรู้เท่าทันสื่อ เพราะการรู้เท่าทันสื่อถือเป็นความรู้ ทักษะ และความสามารถที่จำเป็นของเยาวชน ซึ่งจะช่วยให้สามารถใช้สื่ออย่างชาญฉลาดและรู้เท่าทัน เพื่อลดความเสี่ยงและอันตรายจากการใช้ เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้แข็งแกร่งแก่เยาวชน สร้างให้เยาวชนเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองอย่างแข็งแกร่ง และเป็นผู้นำในการใช้สื่ออย่างปลอดภัยต่อไปในอนาคต

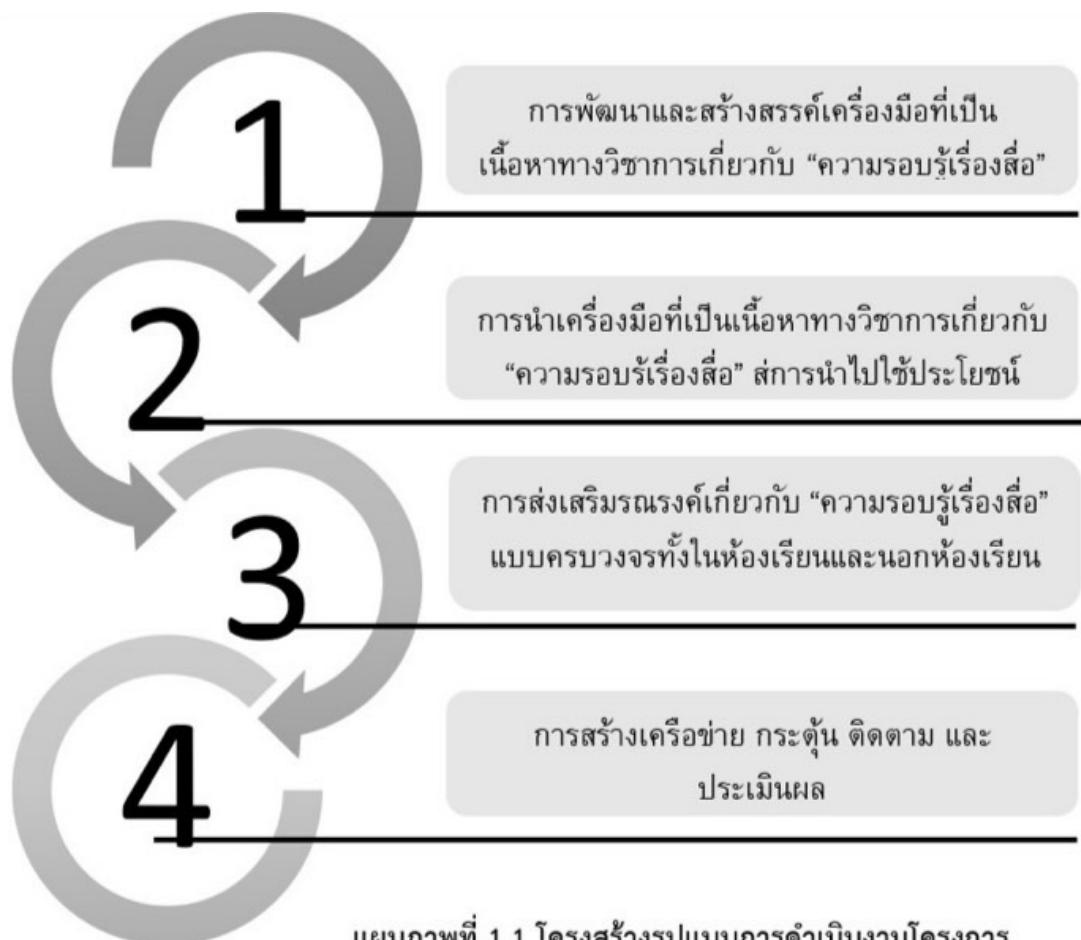
1.2 วัตถุประสงค์โครงการ

1. เพื่อสร้างเครือข่ายการสื่อสารรณรงค์การรู้เท่าทันสื่อสำหรับเยาวชนในสถาบันการศึกษาที่ครอบคลุมทั้งประเทศ รวมถึงส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพความสามารถของเยาวชนไทยในฐานะผู้บริโภคสื่อให้มีทักษะและความสามารถในการใช้สื่ออย่างรู้ตัว ตื่นตัว และรู้เท่าทัน รวมถึงสามารถเป็นแกนนำในการดำเนินงาน รณรงค์ และขยายผลในพื้นที่ที่ได้เป็นอย่างดี

2. เพื่อส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมความต่อเนื่องในการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อให้กับสถาบันการศึกษาในประเทศและเกิดความร่วมมือด้านการพัฒนาโลกและการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการรู้เท่าทันสื่อให้กับสถาบันการศึกษาในประเทศ

1.3 ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ

โครงสร้างรูปแบบการดำเนินงานโครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชนถูกพัฒนาให้เป็นโครงการขนาดใหญ่มีพื้นที่การดำเนินงานครอบคลุมทั่วประเทศ โดยมีการดำเนินงาน 4 ขั้นตอนหลัก ประกอบด้วย (1) การพัฒนาและสร้างสรรค์เครื่องมือที่เป็นเนื้อหาทางวิชาการเกี่ยวกับ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (2) การนำเครื่องมือที่เป็นเนื้อหาทางวิชาการเกี่ยวกับ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” สู่การนำไปใช้ประโยชน์ (3) การส่งเสริมรณรงค์เกี่ยวกับ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” แบบครบวงจรทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และ (4) การสร้างเครือข่าย กระตุ้น ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานซึ่งแสดงเป็นผังภาพโครงสร้างรูปแบบการดำเนินงานโครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชนได้ ดังนี้

แผนภาพที่ 1.1 โครงสร้างรูปแบบการดำเนินงานโครงการ

1. การพัฒนาและสร้างสรรค์เครื่องมือที่เป็นเนื้อหาทางวิชาการเกี่ยวกับ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ”

ขั้นตอนนี้เป็นการทำงานพัฒนาออกแบบเนื้อหา สารการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ ผลิตจัดทำเป็นเอกสารหรือตำราที่ครู อาจารย์สามารถนำไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยและโรงเรียนได้ โดยมีการบูรณาการศาสตร์ของสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ด้านความรอบรู้เรื่องสื่อ และสาขาวิชาครุศาสตร์ด้านพัฒนาการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในตัวผู้เรียน ทั้งนี้งานวิจัยของ พนม คลีฉายา (2559, 2561) มีข้อค้นพบว่า การเรียนการสอนเรื่องความรอบรู้เรื่องสื่อจำเป็นต้องมีกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นความรู้ ฝึกการคิดวิเคราะห์ ฝึกทักษะการตอบสนองต่อเนื้อหาและการใช้สื่ออย่างปลอดภัย ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน โดยมีครูผู้สอนเป็นให้คำแนะนำ (Coach) ของผู้เรียนด้วยการให้ความรู้ ชวนขบคิดวิเคราะห์ และชี้แนะการตอบสนองต่อสื่ออย่างปลอดภัยและได้ประโยชน์ ร่วมกับการส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความสามารถในความรอบรู้เรื่องสื่อมาปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน ผ่านกิจกรรมและการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับผู้เรียน เน้นกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองของเด็กและเยาวชน โดยมีครูอาจารย์เป็นผู้นำและส่งเสริมการเปลี่ยนแปลง

การดำเนินงานที่สำคัญในส่วนนี้ประกอบด้วย การทบทวนตำรา งานวิจัย และเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ การวิเคราะห์หลักสูตรความรอบรู้เรื่องสื่อ การวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาและมัธยมศึกษา จากนั้นนำมาพัฒนาเป็นเนื้อหา สารการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนเกี่ยวกับ ความรอบรู้เรื่องสื่อ ในรูปแบบหนังสือ เอกสารแผนการจัดการเรียนรู้ และตำราคู่มือ โดยที่เครื่องมือที่เป็นเนื้อหาทางวิชาการชุดนี้ได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องทางวิชาการ (IOC : Index of Item Objective Congruence) โดยผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละสาขาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผลผลิตของขั้นตอนนี้มีดังนี้

- (1) หนังสือแผนการจัดการเรียนรู้ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ระดับมัธยมศึกษา
- (2) หนังสือแผนการจัดการเรียนรู้ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ระดับอุดมศึกษา
- (3) คู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ระดับมัธยมศึกษา
- (4) คู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ระดับอุดมศึกษา
- (5) คู่มือการผลิตและสร้างสรรค์(สื่อ)กิจกรรม เพื่อรณรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ สำหรับเด็กและเยาวชน

สำหรับผลผลิตที่เป็นเครื่องมือที่เป็นเนื้อหาทางวิชาการเกี่ยวกับ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” ชุดนี้ทางโครงการได้ออกแบบให้เกิดนำไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษาและการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ ดังจะได้กล่าวในรายละเอียดต่อจากนี้

2. การนำเครื่องมือที่เป็นเนื้อหาทางวิชาการเกี่ยวกับ “ความรู้เรื่องสื่อ” สู่อำนาจไปใช้ประโยชน์

กลไกสำคัญหนึ่งในการดำเนินงานของโครงการ หลังจากได้เครื่องมือที่เป็นเนื้อหาทางวิชาการเกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อ คือ การนำผลผลิตดังกล่าวไปสู่การใช้ประโยชน์ใน 3 ลักษณะ ได้แก่

(1) การใช้ประโยชน์ในรูปแบบแผนการเรียนการสอนในรายวิชาสำหรับการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา

(2) การใช้ประโยชน์ในรูปแบบคู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้เท่าทันสื่อ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และทั้งในรายวิชาที่เกี่ยวข้องโดยตรงหรือในรายวิชาที่มีเนื้อหาการเรียนรู้อื่นๆ โดยสอดแทรกในบางชั่วโมงหรือคาบเรียนของการเรียนการสอนทั้งระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา

(3) การใช้ประโยชน์ในรูปแบบคู่มือการจัด(สื่อ)กิจกรรมหรือการรณรงค์ให้ความรู้ เรื่อง ความรู้เรื่องสื่อ ในลักษณะของการจัดกิจกรรมของกลุ่ม ชุมชน หรือชมรมของเด็กและเยาวชน ทั้งในระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา

ทั้งนี้ ขอบเขตการดำเนินงานของโครงการกำหนดให้มีการใช้ประโยชน์ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ ด้วยเช่นนี้ จึงใช้เทคนิคกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายผู้ใช้ประโยชน์จากแผนการจัดการเรียนรู้และหนังสือคู่มือ ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาทั่วประเทศ รวมถึงการประยุกต์ใช้การสื่อสารให้ความรู้แบบแม่ไก่ลูกไก่ (Training for the Trainer) ซึ่งให้ความสำคัญกับสื่อบุคคลและสื่อกิจกรรม เพื่อสร้างเครือข่ายที่มีโครงสร้างแบบ 2 ระดับ คือสถาบันแกน (Node) หรือ “สถาบันแม่ไก่” และสถาบันดำเนินการ (Network) หรือ “สถาบันลูกไก่” ด้วยโครงสร้างดังกล่าว พบว่า มีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยเครือข่ายให้เกิดการทำงานที่ประสานสอดคล้องสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ การพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน

กระบวนการสื่อสารเครือข่ายแบบแม่ไก่และลูกไก่นี้ จะช่วยให้การใช้ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้และหนังสือคู่มือทั้ง 5 เล่ม กระจายไปครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ โดยแบ่งพื้นที่ของแต่ละภูมิภาคเป็นศูนย์กลางประจำแต่ละภูมิภาค (Node) โดยมีสถาบันแกน (Node) หรือ “สถาบันแม่ไก่” เป็นแม่ข่ายประจำภูมิภาค ดังนั้น โครงสร้างเครือข่ายการสื่อสารนี้จึงสามารถครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศไทยได้ และแบ่งออกเป็น 9 แม่ข่ายของแต่ละภูมิภาค ได้แก่ (1) ภาคเหนือตอนบน (2) ภาคเหนือตอนล่าง (3) ภาคใต้ตอนบน (4) ภาคใต้ตอนล่าง (5) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (6) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (7) ภาคกลาง (8) ภาคตะวันออก และ (9) ภาคตะวันตก ทั้งนี้ บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยแม่ข่ายประจำแต่ละภูมิภาค มีดังนี้

บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่)

สถาบันแกนหรือสถาบันแม่ไก่มีสถานะเป็นแม่ข่ายหลักประจำภูมิภาค ซึ่งมีทั้งหมด 9 ภูมิภาค ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ โดยสถาบันแม่ไก่ต้องเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีที่ตั้งในพื้นที่ภูมิกษณนั้น ดังนั้น จึงมีสถาบันแกนหรือสถาบันแม่ไก่ จำนวน 9 แห่ง แต่ละแห่งมีโครงสร้าง ทีมงานที่เป็นคณะทำงาน 5 คน ประกอบด้วย บุคลากรที่มีสถานะเป็นอาจารย์ 2 คน และนักศึกษาในสถาบันการศึกษานั้น 3 คน ดังนั้น เมื่อคำนวณสรุบทุทุกพื้นที่แม่ข่ายทั่วประเทศทั้ง 9 ภูมิภาค จะมีจำนวนทีมงานคณะทำงานทั้งสิ้น 45 คน ซึ่งมีบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบ ดังนี้

1) เข้ารับการอบรมหลักสูตรการศึกษาเกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อกับทางโครงการพัฒนา และเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน เพื่อนำไปถ่ายทอดให้กับสถาบันเครือข่ายหรือสถาบันลูกไก่ในพื้นที่ภูมิกษณของตน

2) รับสมัครและคัดเลือกสถาบันดำเนินการหรือสถาบันลูกไก่ในพื้นที่ภูมิกษณของตน จำนวน 7 แห่งประกอบด้วยสถาบันระดับอุดมศึกษา 3 แห่ง และสถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษา 3 แห่ง ทั้งนี้ สถาบันแกนหรือสถาบันแม่ไก่ให้ถือเป็นอีก 1 สถาบันดำเนินการหรือสถาบันลูกไก่ด้วย

3) จัดการอบรมหลักสูตรการศึกษาความรู้เรื่องสื่อ ให้แก่สถาบันดำเนินการหรือสถาบันลูกไก่ในพื้นที่เครือข่ายของภูมิกษณตน ทั้งนี้ เพื่อนำหลักสูตรหรือแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง “ความรู้เรื่องสื่อ” ไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนของแต่ละสถาบันการศึกษาจริง รวมถึงการนำไปใช้ประโยชน์ด้วยการปรับประยุกต์ใช้ในการรณรงค์และให้ความรู้ เรื่อง “ความรู้เรื่องสื่อ” ของเด็กและเยาวชนในพื้นที่เครือข่ายประจำแต่ละภูมิกษณ

4) ให้การสนับสนุน ติดตาม กระตุ้น และอำนวยความสะดวกให้แก่สถาบันดำเนินการหรือสถาบันลูกไก่ในพื้นที่เครือข่ายภูมิกษณของตน ในการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อ

5) ประสานงานระหว่างสถาบันดำเนินการหรือสถาบันลูกไก่ในพื้นที่ภูมิกษณของตนกับทางโครงการ เพื่อให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์โครงการที่เป็นพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เรื่องสื่อของเด็กและเยาวชน

กระบวนการคัดเลือกและพิจารณาความเหมาะสมของสถาบันแกนหรือสถาบันแม่ไก่นั้น ทางโครงการจะพิจารณาถึงคุณสมบัติหลักที่สำคัญ คือ ต้องเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่ที่มีที่ตั้งและเปิดทำการเรียนการสอนในพื้นที่ภูมิกษณนั้นเท่านั้น ขณะเดียวกัน สถาบันแกนหรือสถาบันแม่ไก่จะต้องมีความพร้อมในด้านศักยภาพพื้นฐาน อาทิ มีการเรียนการสอนในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ด้านความรู้เรื่องสื่อ รวมทั้ง ทีมคณะทำงานของแต่ละสถาบันแกนหรือสถาบันแม่ไก่ต้องมีความสมัครใจและสามารถอุทิศเวลาให้กับการทำงานร่วมกับทางโครงการพัฒนา

และเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน ตามบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ข้างต้นได้

บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)

สถาบันดำเนินการหรือสถาบันลูกไก่เป็นสถาบันเครือข่ายในแต่ละภูมิภาคทั่วประเทศ (9 ภูมิภาค) โดยแต่ละเครือข่ายของภูมิภาคต่าง ๆ ประกอบด้วยสถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 3 แห่ง และสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา จำนวน 3 แห่ง รวมด้วยสถาบันแกนหรือสถาบันแม่ไก่ ซึ่งมีสถานะร่วม คือ เป็นทั้งสถาบันแกนหรือสถาบันแม่ไก่และสถาบันดำเนินการหรือสถาบันลูกไก่อีก 1 แห่ง รวมทั้งหมดเป็น 7 แห่งต่อ 1 เครือข่ายภูมิภาค ดังนั้น ในขอบเขตการทำงาน ของโครงการที่ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ จึงมีสถาบันดำเนินการหรือสถาบันลูกไก่ทั้งหมด จำนวน 63 แห่ง โดยแต่ละแห่งจะมีโครงสร้างทีมงานประจำแต่ละสถาบันดำเนินการหรือสถาบันลูกไก่ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย บุคลากรที่เป็นครูหรืออาจารย์ประจำสถาบันการศึกษานั้น จำนวน 2 คน และ บุคลากรที่เป็นนักเรียนหรือนักศึกษาในสถาบันการศึกษานั้น รวมทั้งหมดจึงสรุปได้ว่า โครงการนี้มี บุคลากรหรือทีมงานที่ทำหน้าที่ในหน่วยของสถาบันดำเนินการหรือสถาบันลูกไก่ทั่วประเทศ จำนวน 315 คน โดยมีบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบดังนี้

1) เข้ารับการอบรมหลักสูตรการศึกษาเกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อกับทางโครงการ ซึ่งจะจัด และดำเนินการโดยสถาบันแกนหรือสถาบันแม่ไก่

2) นำหลักสูตรหรือแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง “ความรู้เรื่องสื่อ” ไปใช้ประโยชน์ใน สถาบันการศึกษาของตนด้วยการจัดการเรียนการสอนจริงตามกรอบเวลาที่โครงการกำหนด

3) ให้การสนับสนุนกลุ่มเด็กนักเรียนหรือชุมชน/ชมรมของนักศึกษาในสถาบันการศึกษาของ ตนในในการรณรงค์และให้ความรู้ เรื่อง “ความรู้เรื่องสื่อ” ของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ขอบเขต ของสถาบัน การศึกษาตนเอง รวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถ ในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชนจัดขึ้นให้กับเด็กและเยาวชน เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการทำ กิจกรรมรณรงค์และให้ความรู้ เรื่อง “ความรู้เรื่องสื่อ”

4) ประสานงานกับทางสถาบันแกนหรือสถาบันแม่ไก่ในพื้นที่เครือข่ายภูมิภาคของตน รวมทั้ง ทำงานร่วมกับสถาบันดำเนินการหรือสถาบันลูกไก่ทั่วประเทศได้ ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์โครงการที่เป็นพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เรื่องสื่อของเด็ก และเยาวชนในภาพรวม

กระบวนการคัดเลือกและพิจารณาความเหมาะสมของสถาบันดำเนินการหรือสถาบันลูกไอนั้น ทางโครงการให้เป็นดุลยพินิจของสถาบันแกนหรือสถาบันแม่ไก่ในการพิจารณาคัดเลือก โดยทาง โครงการได้กำหนดกรอบคุณสมบัติหลักที่สำคัญของสถาบันดำเนินการหรือสถาบันลูกไกว่าต้องเป็น สถาบัน การศึกษาในพื้นที่ที่มีที่ตั้งและเปิดทำการเรียนการสอนในพื้นที่ภูมินาคนั้นเท่านั้น พร้อมนี้

สถาบันดำเนินการหรือสถาบันลูกไก่อจะต้องมีความพร้อมในด้านศักยภาพพื้นฐาน อาทิ มีการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ด้านความรอบรู้เรื่องสื่อ หรือมีการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาที่สามารถสอดแทรกรายวิชา ความรอบรู้เรื่องสื่อ ในการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาได้ รวมทั้ง ทีมคณะทำงานของแต่ละสถาบันดำเนินการหรือสถาบันลูกไก่ ต้องมีความสมัครใจและสามารถอุทิศเวลาให้กับการทำงานร่วมกับทางโครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน ตามบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ข้างต้นได้

กรณีแนวทางการดำเนินงานในรายละเอียดของกระบวนการขั้นตอนนี้ สรุปได้ว่า เป็นลักษณะของการดำเนินงานเพื่อสร้างเครือข่ายการสื่อสาร ให้ความรู้ อันจะนำไปสู่การใช้ประโยชน์จากผลผลิตของโครงการในขั้นตอนแรกซึ่งเป็นการสร้างเครื่องมือที่มีเนื้อหาทางวิชาการด้านความรอบรู้เรื่องสื่อ โดยกลไกที่สำคัญของการทำงานกระบวนการขั้นตอนนี้ คือ การคัดเลือกสถาบันแกนหรือสถาบันแม่ไก่ เพื่อเป็นหน่วยประสานงานในแต่ละพื้นที่ภูมิภาค สร้างแม่ไก่ด้วยกระบวนการประชุมอบรม และสร้างความเข้าใจร่วมกัน หลังจากนั้นจึงให้สถาบันแม่ไก่ไปทำหน้าที่ในพื้นที่ภูมิภาคของตนเอง ด้วยการคัดเลือกสถาบันดำเนินการหรือสถาบันลูกไก่ในพื้นที่ และจัดประชุม อบรมให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจร่วมกัน เพื่อนำหลักสูตรหรือแผนการจัดการเรียนรู้และหนังสือคู่มือไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละสถาบันดำเนินการหรือสถาบันลูกไก่ รวมทั้งการจัดกิจกรรมรณรงค์และให้ความรู้ด้านความรอบรู้เรื่องสื่อของเด็กและเยาวชน

จากแนวทางการดำเนินงานแบบแม่ไก่ลูกไก่ (Training for the Trainer) นี้ แสดงให้เห็นว่า นอกจากภารกิจหลักของเครือข่ายการสื่อสารและดำเนินการนี้มิใช่เพียงการนำผลผลิตที่เป็นความรู้ทางวิชาการไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมของเด็กและเยาวชนเท่านั้น แต่ทว่า ยังเป็นการสร้างเครือข่ายการดำเนินงาน เพื่อสานต่อการดำเนินงานให้เกิดการต่อยอดและขยายผลการกิจการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในความรอบรู้เรื่องสื่อของเด็กและเยาวชน โดยมีเครื่องมือเสริม คือ ช่องทางการติดต่อ สื่อสารระหว่างเครือข่ายที่เป็นสื่อออนไลน์ อาทิ เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก และไลน์ เป็นต้น ด้วยการออกแบบเครือข่ายเช่นนี้ จะส่งผลให้เครือข่ายนี้เกิดการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนรวมทั้งมี การพัฒนาความต่อเนื่องเป็นพลวัตร และท้ายที่สุดก็จะเกิดความยั่งยืนในการพัฒนาตามภารกิจการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในความรอบรู้เรื่องสื่อของเด็กและเยาวชน

3. การส่งเสริมรณรงค์เกี่ยวกับ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” แบบครบวงจรทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

การดำเนินการในกระบวนการขั้นตอนนี้ให้ความสำคัญกับการสนับสนุนและส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีความรอบรู้เรื่องสื่อแบบครบวงจร กล่าวคือ ในกระบวนการขั้นตอนการนำเครื่องมือที่

เป็นเนื้อหาทางวิชาการเกี่ยวกับ “ความรู้เรื่องสื่อ” สู่การนำไปใช้ประโยชน์ ก่อนหน้านี้ ได้ให้ความสำคัญกับการนำหลักสูตรหรือแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง “ความรู้เรื่องสื่อ” ไปใช้ในการเรียนการสอนในห้องเรียนของแต่ละสถาบันดำเนินการหรือสถาบันลูกไก่ทั้ง 63 แห่งทั่วประเทศ ซึ่งรูปแบบการดำเนินงานนี้ถือเป็นการรณรงค์ให้ความรู้ในระบบการศึกษา มีครูอาจารย์เป็นผู้สอนตามแผนการจัดการเรียนรู้และมีนักเรียนนักศึกษาเป็นผู้เรียนตามเทคนิค วิธีการสอน และเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้เท่าทันสื่อของโครงการ ผ่านกลไกการสื่อสาร สร้างความเข้าใจ และเรียนรู้เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนแบบแม่ไก่ลูกไก่ที่มีสถาบันแกนเป็นสถาบันแม่ไก่และมีสถาบันดำเนินการเป็นสถาบันลูกไก่ โดยการส่งเสริมรณรงค์ในระบบหรือในห้องเรียนนี้อาจเกิดประโยชน์ในมิติการเรียนรู้ภาคบังคับ แต่การเรียนรู้ในชีวิตประจำวันด้วยตนเองก็มีความสำคัญด้วยเช่นกัน ดังนั้นทางโครงการนี้จึงออกแบบให้เกิดการส่งเสริมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อนอกห้องเรียน ซึ่งเป็นลักษณะของการสร้างเครื่องมือทางวิชาการประเภทหนังสือคู่มือการผลิตและสร้างสรรค์(สื่อ)กิจกรรม เพื่อรณรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อ สำหรับเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถนำกลยุทธ์ เทคนิค และหลักการปฏิบัติทางวิชาการดังกล่าวไปใช้ประโยชน์หรือปรับประยุกต์ใช้ในการทำกิจกรรมนอกห้องเรียนผ่านรูปแบบของกิจกรรมกลุ่มของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและหรือกิจกรรมชุมนุม/ชมรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ขณะเดียวกันนี้ ทางโครงการได้ออกแบบให้มีการอบรมเสริมสร้างการเป็นผู้นำของเด็กและเยาวชน เพื่อให้ความรู้เชิงกลยุทธ์ เทคนิค และวิธีการปฏิบัติสำหรับการผลิตและสร้างสรรค์กิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้ เรื่อง “ความรู้เรื่องสื่อ” ภายใต้ชื่อกิจกรรมที่ชื่อว่า “ค่ายเยาวชนรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy Youth Camp) ยิ่งไปกว่านั้น หลังจากที่มีการจัดการอบรมดังกล่าวแล้ว ทางโครงการนี้ยังได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการทำกิจกรรมของเด็กและเยาวชนเครือข่ายของค่ายเยาวชนรอบรู้เรื่องสื่อ เป็นจำนวนเงิน 20,000 บาทต่อทีม หรือต่อสถาบันดำเนินการ รวมทั้งสิ้น จำนวน 63 ทีม/สถาบันดำเนินการ ต่อจากนั้นยังมีการจัดกิจกรรมแสดงผลงานและการประกวดแข่งขันผลงานที่ประสบความสำเร็จในระดับดีเด่น เพื่อเป็นแบบอย่างการทำกิจกรรมนอกห้องเรียนของเด็กและเยาวชน สำหรับแนวทางการส่งเสริมรณรงค์นอกห้องเรียนเช่นนี้จะทำให้เด็กและเยาวชนได้ฝึกใช้ทักษะและความรู้เกี่ยวกับ “ความรู้เรื่องสื่อ” เพื่อประโยชน์ต่อคนกลุ่มอื่นและสังคมรอบข้าง อีกทั้งยังเป็น การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้จริงที่เด็กและเยาวชนมีโอกาสได้ศึกษา ออกแบบกิจกรรม และถ่ายทอดความรู้ให้กับสังคมในเชิงสร้างสรรค์กับตนเองและสังคมรอบข้าง

กิจกรรมที่สำคัญสำหรับการส่งเสริมรณรงค์เกี่ยวกับ “ความรู้เรื่องสื่อ” ในกระบวนการขั้นตอนนี้ ประกอบด้วย

1) การประชุมและอบรมให้ความรู้กับสถาบันแกนหรือสถาบันแม่ไก่ กำหนดจัด จำนวน 2 ครั้ง โดยครั้งที่ 1 จะเป็นการประชุมชี้แจงรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญของโครงการ

การชี้แจงเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของสถาบันแกนหรือสถาบันแม่ไก่ รวมทั้ง แนะนำสถาบันเครือข่ายที่เป็นสถาบันแกนหรือสถาบันแม่ไก่จากทุกภูมิภาค รวมทั้งหมด จำนวน 9 แห่ง สำหรับกิจกรรมครั้งที่ 2 จะเป็นการนำเสนอผลการคัดเลือกสถาบันดำเนินการหรือสถาบันลูกไก่ ในพื้นที่แม่ข่ายแต่ละภูมิภาค จำนวน 7 แห่งต่อหนึ่งพื้นที่ภูมิภาค นอกจากนี้ ยังมีการอบรมให้ความรู้ เกี่ยวกับการนำหลักสูตรหรือแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” ไปใช้ในการเรียนการสอนของแต่ละสถาบันการศึกษา ซึ่งรูปแบบและเนื้อหาการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรหรือ แผนการจัดการเรียนรู้ สถาบันแกนหรือสถาบันแม่ไก่จะต้องนำไปใช้ในการอบรมถ่ายทอดความรู้ เรื่องนี้ให้กับสถาบันดำเนินการหรือสถาบันลูกไก่ในพื้นที่เครือข่ายของภูมิภาคตนเอง

2) การประชุมและอบรมให้ความรู้กับสถาบันดำเนินการหรือสถาบันลูกไก่ กำหนดจัด จำนวน 2 ครั้ง โดยครั้งที่ 1 จะเป็นการประชุมชี้แจงรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญของโครงการ การชี้แจงเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของสถาบันดำเนินการหรือสถาบันลูกไก่ รวมถึง การแนะนำสถาบันเครือข่ายที่เป็นสถาบันดำเนินการหรือสถาบันลูกไก่ทั้งหมด (7 แห่ง) ในพื้นที่ เครือข่ายภูมิภาคของตน ซึ่งการดำเนินการหลักของการประชุมอบรมนี้จะดำเนินการโดยสถาบันแกน หรือสถาบันแม่ไก่ของแต่ละพื้นที่ภูมิภาคของตน ส่วนกิจกรรมครั้งที่ 2 จะเป็นการนำเสนอแผนการ ดำเนินงานและแผนการจัดการเรียนการสอนของแต่ละสถาบันดำเนินการหรือสถาบันลูกไก่ในแต่ละ พื้นที่ความรับผิดชอบของตน รวมทั้งจัด การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการนำหลักสูตรหรือแผนการ จัดการเรียนรู้ เรื่อง “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” เพื่อไปใช้ในการเรียนการสอนของแต่ละสถาบันการศึกษาที่ เป็นสถาบันดำเนินการหรือสถาบันลูกไก่ในพื้นที่ภูมิภาคของตน โดยการดำเนินงานกิจกรรมครั้งที่ 2 นี้ จะจัดและดำเนินการโดยสถาบันแกนหรือสถาบันแม่ไก่ในแต่ละพื้นที่ภูมิภาคเช่นเดียวกับการจัด กิจกรรม ครั้งที่ 1 ทั้งนี้ ทางโครงการอาจมีการส่งลงพื้นที่ช่วงการประชุมอบรมนี้ เพื่อกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ อย่างไร

3) การอบรมเสริมสร้างการเป็นผู้นำของเด็กและเยาวชน เพื่อให้ความรู้เชิงกลยุทธ์ เทคนิค และวิธีการปฏิบัติสำหรับการผลิตและสร้างสรรค์กิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้ เรื่อง “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” สำหรับกิจกรรมนี้ กำหนดจัด 1 ครั้ง โดยให้ทีมคณะทำงานของสถาบันดำเนินการหรือสถาบันลูกไก่ที่ เป็นนักเรียนหรือนักศึกษา จำนวน 3 คนต่อ 1 สถาบัน เข้าร่วมกิจกรรมการอบรมนี้ ซึ่งการอบรมนี้จัด ในรูปแบบของกิจกรรมค่าย ใช้ชื่อว่า “ค่ายเยาวชนรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy Youth Camp) จัด ตามพื้นที่ภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ จำนวน 9 ครั้ง (1 ภูมิภาคต่อ 1 ครั้ง) โดยเนื้อหาหรือกิจกรรมย่อย ระหว่างการดำเนินงานกิจกรรมค่ายเยาวชนรอบรู้เรื่องสื่อนี้ ประกอบด้วย กิจกรรมการชี้แจง รายละเอียดและรูปแบบการส่งเสริมรณรงค์เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อของเด็กและเยาวชนตามกรอบ แนวทางการดำเนินงานของโครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและ เยาวชน อาทิ การให้งบประมาณสนับสนุนเพื่อการทำกิจกรรมนอกห้องเรียนผ่านกลุ่มนักเรียนระดับ

มัธยมศึกษาและการทำกิจกรรมนอกห้องเรียนผ่านชุมนุม/ชมรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา การจัดกิจกรรมแสดงนิทรรศการและผลงานในการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อของเด็กและเยาวชน โดยมีกิจกรรมที่เป็นการจัดกิจกรรมพิเศษในพื้นที่จริง (Onsite Event) และการจัดกิจกรรมพิเศษในพื้นที่ออนไลน์ (Online Event) ขณะเดียวกันก็มีการจัดกิจกรรมการแข่งขันให้รางวัลกับกลุ่ม/ชุมนุม/ชมรมที่มีผลการดำเนินงานดีเด่นในแต่ละระดับ ทั้งระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา และสำคัญที่สุด คือ กิจกรรมค่ายเยาวชนรอบรู้เรื่องสื่อ มีการอบรมให้ความรู้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคน เกี่ยวกับการผลิตและสร้างสรรค์กิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในเชิงกลยุทธ์ เทคนิค และวิธีการปฏิบัติที่ดี ทั้งนี้ ผลผลิตจากกิจกรรมนี้ กำหนดเป้าหมายให้เกิดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ จำนวน 63 ผลงาน และมีการดำเนินงานจริงครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศไทย เกิดการสร้างประสบการณ์ ทักษะ และพัฒนาความรู้ของเด็กและเยาวชนในด้านความรอบรู้เรื่องสื่อ

4) กิจกรรมการแสดงผลงานของเด็กและเยาวชนในการทำกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ สำหรับกิจกรรมนี้กำหนดให้สถาบันแกนหรือสถาบันแม่ไก่ในแต่ละพื้นที่ภูมิภาคเป็นผู้กำหนดสถานที่ วันและเวลาในการแสดงผลงานหรือนิทรรศการ โดยมีกรอบว่า การแสดงผลงานดังกล่าวต้องกระจายจัดในพื้นที่ภูมิภาคของตนเองเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 7 วัน และการแสดงนิทรรศการหรือผลงานดังกล่าวจะต้องนำเสนอผ่านช่องทางที่เป็นพื้นที่จริงตามภูมิศาสตร์ (Onsite) และพื้นที่ออนไลน์ (Online) ที่เป็นเว็บไซต์ของโครงการหรือสื่อออนไลน์อื่นตามความเหมาะสม และการแสดงผลงานดังกล่าวจะต้องมีผลงานในการประกวดหรือนำเสนอน้อย 7 ผลงานในแต่ละพื้นที่ภูมิภาคเครือข่ายการดำเนินงานของโครงการ ทั้งนี้ ทุกผลงานซึ่งรวมทั้งหมดทั่วประเทศ จำนวน (อย่างน้อย) 63 ผลงาน จะถูกประเมินความสำเร็จเพื่อรับรางวัลผลการดำเนินงานดีเด่น ซึ่งแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับมัธยมศึกษาและระดับ อุดมศึกษา

ทางโครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชนคาดหวังว่า ผลผลิตจากการสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนได้มีโอกาสทำกิจกรรมนอกห้องเรียนผ่านกิจกรรมกลุ่ม/ชุมนุม/ชมรมนี้ จะเป็นจุดเริ่มต้นและสร้างแรงบันดาลใจให้กับเด็กและเยาวชนในการทำกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ ขณะที่ผลงานที่มีคุณภาพและถูกประเมินว่าดีเด่นจะเป็นต้นแบบการทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ให้กับสังคมประเทศชาติ

4. การสร้างเครือข่าย กระตุ้น ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน

โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชนได้กำหนดให้มีกลไกการพัฒนางานและส่งเสริมให้เกิดความต่อเนื่องในลักษณะของการสร้างความยั่งยืนของโครงการนี้ ด้วยวิธีการสร้างเครือข่ายความเชื่อมโยงของแต่ละสถาบันดำเนินการในแต่ละพื้นที่ภูมิภาคทั้ง 9

ภูมิภาคทั่วประเทศ จัดให้มีช่องทางการสื่อสารของเครือข่ายที่เป็นสื่อออนไลน์ อาทิ เว็บไซต์ประจำโครงการ (Official Project Website) เพจเฟซบุ๊ก (Official Page Facebook) และกลุ่มไลน์แอด (Line Official) โดยที่ช่องทางสำหรับการสื่อสารของเครือข่ายนี้จะทำหน้าที่ตลอดระยะเวลาที่โครงการดำเนินการอยู่ และยังสามารถทำหน้าที่สานต่อความสัมพันธ์และสร้างความต่อเนื่องของเครือข่ายหลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินงานโครงการ

ด้านการประเมินผลภาพรวมโครงการ ใช้การวิเคราะห์ด้วย CIPP (Context, Input, Process, and Product) Model ของ Daniel Stufflebeam (1971) โดยนำสาระสำคัญตามแนวคิดของ Stufflebeam มาเป็นกรอบแนวทางการประเมินผลโครงการฯ ในครั้งนี้ เพื่อประเมินความเหมาะสมของโครงการ และประเมินสรุปเพื่อบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) แบ่งเป็นการวิเคราะห์สถานะแวดล้อมหรือบริบทภายนอกก่อนการดำเนินโครงการ เป็นการประเมินสถานการณ์และความจำเป็นเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 12 ทักษะที่จำเป็นของเยาวชนในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการพัฒนาและปรับแผนการเรียนการสอนของสถาบันศึกษา เพื่อให้เยาวชนมีความรู้ ความคิดเชิงวิเคราะห์ และวิจารณญาณ รวมถึงทักษะในการเปิดรับและเลือกใช้ประโยชน์จากสื่อ โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์อย่างเท่าทัน และสถานะแวดล้อมหรือบริบทภายในโครงการ ฯ ซึ่งหมายถึง สภาพแวดล้อมของผู้เรียน ได้แก่ ภูมิภาค ระดับการศึกษา และขนาดของชั้นเรียน

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินทรัพยากรที่นำมาใช้ในการดำเนินโครงการว่ามีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสมหรือไม่ ในที่นี้ได้แก่ หลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการสอนและให้ความรู้ คู่มือกิจกรรม สื่อสนับสนุน ความพร้อมและความสามารถของผู้สอน ศักยภาพการเป็นแกนนำของเยาวชน และงบประมาณดำเนินการ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินการบริหารโครงการ การจัดกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการนำปัจจัยนำเข้าของโครงการ ตั้งแต่กระบวนการพัฒนาหลักสูตร การจัดกลุ่มแม่ไก่ และลูกไก่ การอบรมผู้เข้าร่วมโครงการ การให้แนวทางและข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานรวมถึงการประสานงาน การจัดนิทรรศการ การจัดการประกวดผลงาน การบริหารการเงิน และการประเมินผลการเรียนรู้ด้วย Pre- test และ Post-test

4. การประเมินผลผลิตและผลลัพธ์ (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลที่ได้จากโครงการ ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ เพื่อสามารถนำข้อมูลมาพิจารณาปรับปรุง และพัฒนาโครงการต่อไป ในส่วนของผลผลิต ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ความรู้เรื่องสื่อ (Media Literacy) คู่มือการสอน คู่มือกิจกรรม สถาบันแกนนำและสถาบันดำเนินการในภูมิภาคต่าง ๆ เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการและแกนนำแต่ละโครงการ

บทที่ 2

แนวคิดการพัฒนาและออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ และคู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา และคู่มือการผลิตและสร้างสรรค์(สื่อ)กิจกรรม

โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน ได้พัฒนาและออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้วิชา “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” และคู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ทั้งระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา โดยดำเนินการทบทวนตำรา งานวิจัย และเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ การวิเคราะห์หลักสูตรความรอบรู้เรื่องสื่อ การวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาและมัธยมศึกษา จากนั้นนำมาพัฒนาเป็นเนื้อหาสาระการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนเกี่ยวกับ ความรอบรู้เรื่องสื่อ ในรูปแบบหนังสือ เอกสารแผนการจัดการเรียนรู้ และตำราคู่มือ

นอกจากนี้ โครงการได้พัฒนาคู่มือการผลิตและสร้างสรรค์(สื่อ)กิจกรรมเพื่อรณรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อสำหรับเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นคู่มือสำหรับการนำไปประยุกต์เพื่อจัดทำกิจกรรมผลงานต่อยอดทางวิชาการ

2.1 การพัฒนาและออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้วิชา “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy)

การพัฒนาและออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้วิชา “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ทั้งระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ได้พัฒนาและออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามกรอบแนวคิดและทฤษฎีหลัก จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่

2.1.1 แนวคิดนิเวศสื่อ (Media Ecology) และความรอบรู้เรื่องสื่อ (Media Literacy)

2.1.2 แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education)

2.1.3 ทฤษฎีการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning Theory)

2.1.4 ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism Theory)

รายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1.1 แนวคิดนิเวศสื่อ (Media Ecology) และความรอบรู้เรื่องสื่อ (Media Literacy)

การพัฒนาทางเทคโนโลยีการสื่อสารอย่างก้าวกระโดด ส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงช่องทางการสื่อสารอย่างมาก จากเดิมที่ช่องการสื่อสารหลักที่ใช้สื่อสารในสังคมคือ สื่อมวลชน

โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ที่สามารถสื่อสารกับคนจำนวนมากในสังคมได้ในเวลาเดียวกัน ได้เกิดช่องทางสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ได้ สื่อมวลชนเดิมมาบรรจบ (convergent) กับสื่อออนไลน์ ทำให้การเข้าถึงสื่อมวลชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่ถูกจำกัดด้านเวลา เราสามารถชมรายการโทรทัศน์สดหรือย้อนหลังได้ตามต้องการ ไม่จำเป็นต้องหยุดงานทุกอย่างมาเฝ้าหน้าจอโทรทัศน์แบบเดิม เราสามารถชมรายการโทรทัศน์ได้ทุกพื้นที่ที่สัญญาณอินเทอร์เน็ตเข้าถึง โดยไม่จำเป็นต้องติดตั้งเสารับสัญญาณที่มีขอบเขตการแพร่ภาพจำกัดแบบเดิม ไม่เพียงเท่านั้น เทคโนโลยีได้พัฒนาสื่อออนไลน์สู่ สื่อสังคมออนไลน์ ที่สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายการสื่อสารของผู้ใช้สื่อแต่ละคนเข้าด้วยกัน สามารถสื่อสารผ่านเครือข่ายของตนเองและเชื่อมต่อโยงไปสู่เครือข่ายของเพื่อน และบุคคลอื่น ๆ ได้ ขยายวงการสื่อสารได้กว้างขึ้น การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจึงเชื่อมโยงและโยงใยเป็นเครือข่าย ดังนั้นมุมมองที่มีต่อสื่อในยุคนี้จึงเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่ยังไม่มีสื่อออนไลน์ กล่าวคือ ทั้งสื่อมวลชนและสื่อออนไลน์ได้เชื่อมต่อโยงใยข้ามไปมาระหว่างกันได้ สื่อออนไลน์ได้หลอมรวมสื่อมวลชนเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของสื่อออนไลน์ การรับชมรายการโทรทัศน์ การฟังรายการวิทยุ และการอ่านหนังสือพิมพ์ สามารถทำได้บนสื่อออนไลน์ พฤติกรรมการใช้และเข้าถึงเนื้อหาผ่านสื่อจึงเปลี่ยนไปสู่การใช้สื่อผสมผสานระหว่างสื่อมวลชนและสื่อออนไลน์มากขึ้น และมีความแตกต่างกันในกลุ่มผู้ใช้งานที่มีอายุแตกต่างกัน กลุ่มเด็ก เยาวชน คนหนุ่มสาวที่เติบโตมาพร้อมกับสื่อออนไลน์ มีการใช้และเข้าถึงสื่อออนไลน์เป็นหลัก

นิเวศสื่อ (Media Ecology)

ภูมิทัศน์ปัจจุบันเป็นการเชื่อมโยงระหว่างสื่อมวลชนแบบเดิมกับสื่อออนไลน์เข้าด้วยกัน ประกอบด้วยสื่อสื่อมวลชน (Mass Media) เป็นสื่อที่มีความสามารถในการสื่อสารเข้าถึงคนจำนวนมาก ๆ ได้พร้อม ๆ กันในเวลาเดียวกัน สามารถสร้างการรับรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งได้พร้อม ๆ กันทั้งสังคม จำแนกประเภทตามรูปแบบของสื่อ ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ สื่อออนไลน์ (Online Media) เป็นสื่อพัฒนาขึ้นด้วยเทคโนโลยีเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีแบบไร้สาย และเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นสื่อผสมที่รวมรูปแบบสื่อหลายรูปแบบทั้งตัวอักษร ภาพนิ่ง กราฟิก เสียง ภาพเคลื่อนไหว แอนิเมชัน รวมทั้งการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับผู้ใช้งาน สามารถเผยแพร่เนื้อหาในรูปแบบสื่อต่าง ๆ ได้ในจำนวนมากมหาศาล เข้าถึงได้ทุกที่ตลอดเวลาด้วยระบบอินเทอร์เน็ตไร้สายผ่านอุปกรณ์หลายชนิด การเผยแพร่เนื้อหาทั้งแบบผู้ส่งคนเดียวไปยังผู้รับหลายคน และจากผู้ส่งหลายคนไปยังผู้รับทั้งคนเดียวและหลายคน จึงมีลักษณะการสื่อสารทั้งที่เป็นแบบสื่อมวลชนเดิมและแบบสื่อเฉพาะที่สามารถเข้าถึงเป็นเครือข่ายการสื่อสารได้ และปัจจุบันมีสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ที่สามารถเข้าถึงผู้รับสารแบบเครือข่ายเชื่อมโยงกันได้ทั้งหมดบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

การเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์สื่อ (Media Landscape) ที่กล่าวมาข้างต้น นำมาสู่ข้อกังวลในประเด็นด้านความเหมาะสมของเนื้อหาสำหรับเด็กและเยาวชน จากเดิมที่มีเพียงสื่อโทรทัศน์ การ

กำกับควบคุมเนื้อหาเป็นการจัดกลุ่มเนื้อหาตามความเหมาะสมสำหรับเด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ และมีการกำกับควบคุมเนื้อหาด้วยการกำหนดกลุ่มและช่วงเวลาการออกอากาศ แต่สำหรับภูมิทัศน์ใหม่ที่กล่าวมา เนื้อหาที่จัดกลุ่มสำหรับโทรทัศน์สามารถไหลมาอย่างสื่อออนไลน์ได้ ไม่สามารถกำกับกับการเข้าชมเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กและเยาวชนได้อีกต่อไป เด็กสามารถเข้าถึงเนื้อหาสำหรับผู้ใหญ่ได้ผ่านสื่อออนไลน์ ขณะเดียวกันก็ปรากฏว่าสื่อออนไลน์มีเนื้อหาความรุนแรง เพศ และภาษาที่ไม่เหมาะสม จึงมีมุมมองที่มองว่า เมื่อเนื้อหาเหล่านี้ถูกผลิตและนำเสนอซ้ำ ๆ ต่อเนื่อง เนื้อหาที่เมื่อก่อนเคยถูกระบุว่าไม่เหมาะสม แต่เมื่อพบเจอซ้ำ ๆ บ่อย จนรู้สึกว่าเป็นเนื้อหาปกติทั่วไป อุตุการณ์ด้านความเหมาะสมของเนื้อหาที่จะเปลี่ยนแปลงไปได้

มุมมองต่อสื่อแบบ “นิเวศสื่อ” (Media Ecosystem) ซึ่งเป็นแนวคิดที่มีมุมมองว่า สื่อเป็นสิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา สื่อมีโครงสร้างและเนื้อหาที่กำหนดการรับรู้ ความคิด และการให้คุณค่าของเรื่องราวต่าง ๆ ผ่านการนำเสนอและการเลือกใช้สื่อของเรา เราเป็นผู้เลือกใช้สื่อ เลือกที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับเนื้อหา และในขณะเดียวกันจะได้รับผลกระทบจากสื่อด้วยเช่นกัน นำไปสู่การแสดงออกทางการรับรู้ ความคิด และการกระทำ สื่อจึงเป็นสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวของผู้ใช้สื่อในทุกวัน ความรอบรู้เรื่องสื่อจึงจำเป็นต้องมีมุมมองแบบนิเวศสื่อ วิเคราะห์การใช้สื่อในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตที่ส่งผลกระทบต่อผู้ใช้สื่อโดยเฉพาะเด็กและเยาวชน

ความรอบรู้เรื่องสื่อ (Media Literacy)

แนวคิดความรอบรู้เรื่องสื่อพัฒนาขึ้นต่อเนื่องมาตั้งแต่ยุคสื่อมวลชน จนถึงยุคคอมพิวเตอร์ สื่อดิจิทัล ที่มีลักษณะการหลอมรวมสื่อทั้งสื่อมวลชน คอมพิวเตอร์ สื่อดิจิทัล แนวคิดความรอบรู้เรื่องสื่อมีพัฒนาการตามการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ เริ่มจาก การรู้เท่าทันสื่อมวลชน เป็นการรู้เท่าทันสารสนเทศ ก้าวสู่การรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล แนวคิดทั้ง 3 ดังกล่าวนี้นำมาใช้กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

การรู้เท่าทันสื่อมวลชน (mass media literacy) เน้นความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของบริษัทสื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ บริษัทสื่อออนไลน์ เช่น สำนักข่าวออนไลน์ ช่องสถานียูทูป ที่ดำเนินงานตามเป้าหมายของบริษัทภายใต้สังคมประชาธิปไตย เศรษฐกิจเสรีนิยม มีความคิดเชิงวิพากษ์เนื้อหาในสื่อด้วยการประเมินความถูกต้องเหมาะสมภายใต้กรอบกฎหมายและค่านิยมทางสังคม ใช้สื่อตามวิธีการมีส่วนร่วมตามระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งมีทักษะในการผลิตและสร้างสรรค์สื่อด้วยตนเอง

การรู้เท่าทันสารสนเทศ (information literacy) พัฒนาขึ้นตามเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ใช้คอมพิวเตอร์ในการสื่อสาร มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถตระหนักถึงระดับความต้องการข่าวสารของตนเอง ค้นหาและเข้าถึงข่าวสารที่ต้องการ สามารถจัดการ ใช้งาน และสื่อสารเกี่ยวกับข่าวสาร โดยอาศัยทักษะความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

การรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล (digital literacy) เป็นการรู้เท่าทันสื่อในสิ่งแวดล้อมสื่อดิจิทัล เน้นทักษะการใช้งานสื่อดิจิทัล มีความเข้าใจอัตลักษณ์ทางดิจิทัล สิทธิตามกฎหมายอินเทอร์เน็ต สามารถประเมินสื่อดิจิทัลในประเด็นปัญหาประติษฐ์ สื่อสารกับคนบนโลกออนไลน์ได้อย่างเหมาะสม สามารถดูแลรักษาตนเองมิให้มีปัญหาสุขภาพจาก รวมทั้งลดความเสี่ยงอันตรายจากการใช้สื่อดิจิทัล

UNESCO (2021) ผนวกรวมแนวคิดทั้ง 3 แนวคิดข้างต้น รวมเป็นแนวคิด ความรอบรู้เรื่องสื่อและสารสนเทศ (Media and Information Literacy; MIL) จากการสรุปรวมแนวคิดสามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้เรื่องความรอบรู้เรื่องสื่อควรหมายรวมวัตถุประสงค์และเนื้อหาการเรียนรู้ที่ครอบคลุม การเข้าถึงข่าวสารเนื้อหาในสื่อทั้งสื่อมวลชนและสื่อดิจิทัล สามารถวิพากษ์ประเมินเนื้อหาในสื่อด้านความถูกต้องและความเหมาะสมตามหลักจริยธรรม มีความเข้าใจบทบาทขององค์กรสื่อในฐานะบริษัทผู้ผลิตเนื้อหาที่มีเป้าหมายและวิเคราะห์เนื้อหาในสื่อด้วยมุมมองว่าเนื้อหาในสื่อเป็นผลผลิตจากองค์กรสื่อตามเป้าหมายขององค์กร พร้อมทั้งเพิ่มเติมทักษะทางเทคโนโลยีที่ช่วยให้สามารถใช้สื่อเป็น สร้างสรรค์เนื้อหา เพื่อนำมาใช้ในการสื่อสารแบ่งปันข่าวสารกับชุมชนบนสื่อออนไลน์ได้ด้วยความเป็นพลเมืองที่ดี

สำนักคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ (บส.) หน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.) ให้ความหมายคำว่า การรู้เท่าทันสื่อ คือ ทักษะ หรือความสามารถในการ "ใช้สื่ออย่างรู้ตัว" และ "ใช้สื่ออย่างตื่นตัว" ดังนี้

การใช้สื่ออย่างรู้ตัว อธิบายได้ว่า เป็นความสามารถตีความ วิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหาสาระของสื่อ สามารถโต้ตอบกับมันได้อย่างมีสติและรู้ตัว สามารถตั้งคำถามว่าสื่อถูกสร้างขึ้นได้อย่างไร ใครเป็นเจ้าของสื่อ ใครผลิต และผลิตภายใต้ข้อจำกัดใด ควรเชื่อหรือไม่ หรือมีค่านิยมความเชื่ออะไรที่แฝงมากับสื่อ นั้น พวกที่ผลิตสื่อหวังผลอะไรจากผู้ใช้สื่อ

การใช้สื่ออย่างตื่นตัว อธิบายได้ว่า การที่ผู้ใช้สื่อพัฒนาบทบาทตนเองจากฝ่ายตั้งรับอย่างเดียว เปลี่ยนมาเป็นฝ่ายรุกบ้าง โดยการแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติม เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เข้าถึงสื่อที่หลากหลายและมีคุณภาพ สามารถใช้สื่อให้เกิดประโยชน์ มีส่วนร่วมที่พัฒนาสื่อต่าง ๆ ให้ดีขึ้น เช่น ท้วงติงหรือร้องเรียนเมื่อพบสื่อที่ไม่เหมาะสม เรียกร้องสิทธิในฐานะเป็นผู้บริโภคสื่อ เป็นต้น

จากแนวคิดที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การเรียนการสอนเรื่องความรอบรู้เรื่องสื่อหมายรวมทั้งสื่อมวลชนและสื่อดิจิทัล ประกอบด้วย 3 ส่วนสำคัญ ได้แก่

1. การให้ความรู้เรื่องอุตสาหกรรมสื่อที่ดำเนินงานตามเป้าหมายของบริษัทสื่อภายใต้สังคมประชาธิปไตย วิเคราะห์เนื้อหาในสื่อด้วยมุมมองว่าเนื้อหาในสื่อเป็นผลผลิตจากองค์กรสื่อตามเป้าหมายขององค์กร การผลิตและสร้างสรรค์สื่อด้วยตนเอง สามารถตระหนักรู้ระบุความต้องการข่าวสารของตนเอง ค้นหาและเข้าถึงข่าวสารที่ต้องการ สามารถจัดการ ใช้งาน และสื่อสารเกี่ยวกับ

ข่าวสาร โดยอาศัยทักษะความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยี มีความเข้าใจอัตลักษณ์ทางดิจิทัล สิทธิ ตามกฎหมายอินเทอร์เน็ต ความเข้าใจอัตลักษณ์ทางดิจิทัล

2. การเสริมสร้างเจตคติ มีความคิดเชิงวิพากษ์ ประเมิน ตัดสินเนื้อหาในสื่อได้ ตามหลักความ ถูกต้องกฎหมาย และความเหมาะสมด้านค่านิยมทางสังคม รวมทั้งสามารถประเมินสื่อดิจิทัลใน ประเด็นเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ที่เป็นตัวกำหนดความคิด ความรู้ พฤติกรรมของผู้ใช้สื่อ

3. การสร้างฝึกฝนทักษะความสามารถ ใช้สื่อตามวิธีการมีส่วนร่วมแบบประชาธิปไตยบน พื้นฐานความเป็นพลเมืองที่ดี สื่อสารกับคนบนโลกออนไลน์ได้อย่างเหมาะสม ดูแลรักษาป้องกันมิให้มี ปัญหาสุขภาพจากการใช้สื่อ ลดความเสี่ยงอันตรายจากการใช้สื่อดิจิทัล สามารถใช้สื่อให้เกิดประโยชน์ มีส่วนร่วมที่พัฒนาสื่อ เช่น ท้วงติงหรือร้องเรียนเมื่อพบสื่อที่ไม่เหมาะสม เรียกร้องสิทธิในฐานะเป็น ผู้บริโภคสื่อ

การจัดการเรียนรู้เรื่องความรอบรู้เรื่องสื่อ จำเป็นต้องกำหนดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่ ครอบคลุม ทั้ง 3 ส่วนที่กล่าวมา

2.1.2 แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education Concept)

ความหมายของ “จิตตปัญญาศึกษา” (Contemplative Education) มีนักวิชาการหลาย ท่านได้ให้ความหมายของ “จิตตปัญญาศึกษา” ไว้ดังต่อไปนี้

Hart (2004) ได้กล่าวถึง “Contemplative Education” ว่าเป็นคำที่ใช้เรียกวิธีการที่จะรู้ โดยผ่านความเงียบ การมองเข้าไปภายใน การครุ่นคิด การเห็น การเฝ้าดู

Haynes (2005) ได้กล่าวถึง “Contemplative Education” ว่ามาจากภาษาละตินที่ว่า “Comtemplari” หมายถึง การสังเกต พิจารณา เฝ้ามองอย่างตั้งใจ จึงเป็นวิธีการที่จะพัฒนาสมาธิ ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และเพื่อก่อให้เกิดความตระหนักรู้ และความรักความเมตตา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนให้ผู้เรียนได้รู้จักเทคนิคของการตระหนักรู้ สมาธิ และวิธีการที่จะกำหนดความตั้งใจนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคแห่งการแยกส่วน ยุคแห่งความรวดเร็ว และยุคแห่งการมี ภารกิจอันหลากหลาย ซึ่งอาจถูกรบกวนสมาธิอย่างต่อเนื่อง

ประเวศ วะสี (2551) กล่าวว่า “จิตตปัญญาศึกษา” หมายถึง การรู้จิตของตนเองแล้วเกิด ปัญญา โดยคำว่า “ปัญญา” หมายถึง การเข้าถึงความจริงสูงสุด หรืออีกนัยหนึ่ง คือ การเข้าถึงความจริง ความดี ความงาม

ปราณี อ่อนสร (2557) กล่าวว่า “จิตตปัญญาศึกษา” เป็นกระบวนการเรียนรู้ด้วยใจอย่าง ไคร่ครวญ เน้นการพัฒนาความคิด จิตใจ อารมณ์ภายในตนเอง อย่างแท้จริง เพื่อให้เกิดการตระหนักรู้ใน ตนเอง รู้คุณค่าของสิ่งต่าง ๆ โดยปราศจากอคติ เกิดความรักความเมตตา อ่อนน้อม ต่อธรรมชาติ มี

จิตสำนึกต่อส่วนรวม และสามารถประยุกต์เชื่อมโยงกับศาสตร์ต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างสมดุลและมีคุณค่า

เอมอชมา วัฒนบุรานนท์ (2561) ได้ให้ความหมายของ “จิตตปัญญาศึกษา” ว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยให้บุคคลรู้จักตัวเอง รู้จักความดี ความงาม ความเข้าใจธรรมชาติ เข้าใจความจริงของชีวิต มีสติ รอบคอบ รู้จักใคร่ครวญ เพื่อการพัฒนาจิตใจและปัญญา

โดยสรุปแล้ว “จิตตปัญญาศึกษา” จึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยให้บุคคลเกิดความรู้ ทัศนคติ รู้จักตนเอง รู้คุณค่าของตนเองและผู้อื่น มีสติ ใคร่ครวญ เข้าใจความจริงของชีวิต เพื่อพัฒนาจิตใจและปัญญา

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา มีนักการศึกษานำเสนอกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ไว้ดังต่อไปนี้

ชลลดา ทองทวี และคณะ (2551) กล่าวถึงเครื่องมือ กระบวนการ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 7 แนวทางหลักและประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1) การเรียนรู้ผ่านความสงบนิ่ง (Stillness Practices) ซึ่งมุ่งเน้นความสงบเย็นของร่างกาย จิตใจ ได้แก่ สมถกรรมฐาน การเจริญสติวิปัสสนา การทำสมาธิโดยใช้แสงสว่าง ภาวนาก่อนกรวด และการผ่อนคลายตระหนักรู้

2) การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมสร้างสรรค์ (Generative Practices) อันเป็นช่วงขณะแห่งการระลึกถึงองค์พระผู้เป็นเจ้าของ พระผู้ศักดิ์สิทธิ์ และการร้องขอเพื่อช่วยเหลือให้เพื่อนมนุษย์ได้พ้นทุกข์ ได้แก่ ทองเส้น ภาวนาโผวา และการอ่านพระคัมภีร์

3) การเรียนรู้ผ่านกระบวนการเชิงความสัมพันธ์ (Relational Practices) ซึ่งเป็นการเรียนรู้โดยอาศัยกระบวนการความสัมพันธ์ระหว่างกัลยาณมิตรให้สะท้อนซึ่งกันและกัน ได้แก่ การล้อมวงสนทนา สนทนาสนทนา การเขียนด้วยปัญญาญาณ นพลักษณ์ และการสนทนากับเสียงด้านใน

4) การเรียนรู้ผ่านกระบวนการเชิงสร้างสรรค์ (Creation Process Practices) ซึ่งเป็นลักษณะการฝึกการสังเกตใคร่ครวญภายใน และพัฒนาญาณทัศนะ (intuition) และความละเอียดอ่อน ประณีตผ่านงานสร้างสรรค์ ได้แก่ จิตตศิลป์และมันดาลา

5) การเรียนรู้ผ่านพลังพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ (Ritual Practices) อันครอบคลุมถึงพิธีกรรมทางศาสนาหรือพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ ซึ่งเป็นการสัมผัสพลังจิตวิญญาณของธรรมชาติ เปิดญาณทัศนะ (Intuition) และสัมผัสเรียนรู้ตนเอง การปลีกวิเวกสัมผัสธรรมชาติ (Retreat) เพื่อพัฒนาความสงบและละเอียดประณีตภายใน ได้แก่ นิเวศภาวนาและกระโจมไฟ

6) การเรียนรู้ผ่านการเคลื่อนไหว (Movement Practices) ซึ่งเป็นการฝึกสังเกตรวมทั้งมีสติ อยู่กับการเคลื่อนไหวร่างกายในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การเดินจงกรม การเจริญสติโดยอาศัยอิริยาบถ บลลาปรีนธ์การเดินรำแบบซูฟี ยูริทมิ ปัญจลีลา โยคะ และซิงก

7) การเรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรมทางสังคม (Activist Practices) อันเป็นการสัมผัสเรียนรู้ และใคร่ครวญ เห็นความเชื่อมโยงแห่งเหตุปัจจัยของความสุขและทุกข์ในชีวิตจริง ได้แก่ ธรรมยาตรา การจาริก แสวงบุญ การทำงาน และกิจกรรมอาสาสมัคร

รสวลีย์ อักษรวงศ์ (2552) นำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สำคัญ ดังนี้

- 1) การทำสมาธิสงบนิ่งอยู่กับตนเอง
- 2) สุนทรียสนทนา
- 3) การฟังอย่างลึกซึ้ง
- 4) การสนทนากับเสียงภายใน
- 5) การเขียนบันทึก
- 6) งานศิลปะการวาดภาพ
- 7) การถอดบทเรียนเพื่อการสะท้อนผลการเรียนรู้
- 8) การปฏิบัติจริงเกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนาตนเอง และ
- 9) เทคนิคอื่น ๆ อาทิ สื่อประเภทเสียงเพลง ดนตรี สื่อสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาที่น่าสนใจ หรือแผนที่ความคิด (Mind map)

เรืองอุไร อมรไชย (2552) ก็ได้ใช้แนวทางการฝึกปฏิบัติทางจิตตปัญญาศึกษาในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนี้

1) ขั้นนำ ใช้การเรียนรู้ผ่านความสงบนิ่ง เช่น การทำสมาธิ การอ่านบทความ กิจกรรมบริหารสมอง (Brain Gym) กิจกรรมฝึกผ่อนคลายระหนังกู๊ เกม เป็นต้น และใช้การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมสร้างสรรค์ อย่างการวาดมนต์ เป็นต้น

2) ขั้นสอน ใช้การบรรยายความรู้ โดยสื่อที่ใช้ประกอบการบรรยาย คือ Power Point เพลง เอกสารและรายงานการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้อง วิดีโอ เน้นการเรียนรู้ ผ่านกระบวนการเชิงความสัมพันธ์ เช่น สุนทรียสนทนา การฝึกฟังอย่างลึกซึ้ง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เดี่ยวและกลุ่มย่อย เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน การฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง การสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองและกลุ่ม ผ่านการพูดและการเขียนสะท้อนผลการเรียนรู้โดยมีผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง ช่วยอำนวยความสะดวก

3) ขั้นสรุป ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญของเนื้อหา ผู้เรียนสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเอง

ประเวศ วะสี (2552) กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาด้วยกิจกรรมอันได้แก่ การทำสมาธิ สุนทรียสนทนา กิจกรรมที่เกี่ยวกับชุมชน ดนตรี ศิลปะ และกิจกรรมอาสาสมัคร

ศศิลักษณ์ ขนนกจิก (2553) ได้นำกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษามาใช้ในการศึกษา ดังนี้

1) การทำสมาธิ อาทิ การเปิดเพลงบรรเลงพร้อมกับพูดสั้น ๆ ให้นิสิตตามรู้การรับผ่านผัสสะ และมีสติกับลมหายใจ

2) การทำงานศิลปะ อาทิ การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านศิลปะในลักษณะต่าง ๆ เช่น การร้องเพลงประสานเสียง การเคลื่อนไหวตามจังหวะ

3) สุนทรียสนทนา อาทิ การล้อมวงสนทนาตามประเด็นที่ตั้งไว้

4) การฝึกสังเกต อาทิ การฝึกสังเกตสิ่งต่าง ๆ เช่น ดอกไม้ ใบไม้ และกระถาง เป็นต้น

5) การฟังเรื่องเล่าหรือกรณีศึกษา อาทิ การชมวิดีโอ การฟังประสบการณ์จากวิทยากร การอ่านหนังสือนอกเวลา

6) การศึกษาค้นคว้าอิสระหรือนำเสนอรายงานตามความสนใจ

7) การฟังบรรยาย

สุพิชญา โคทวิ (2553) ได้เสนอแนะกิจกรรมที่สามารถนำมาใช้พัฒนาผู้เรียนในห้องเรียนหรือผู้สนใจที่อยากเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ดังต่อไปนี้

1) การเรียนรู้ผ่านการเคลื่อนไหว เช่น โยคะ ชี่กง ไทเก๊ก การเดิน เป็นต้น

2) การเรียนรู้ผ่านกระบวนการเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ การจัดดอกไม้ การจัดสวนหย่อม และการทำงานศิลปะต่าง ๆ อาทิ การวาดภาพ เป็นต้น

3) การเรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรมทางสังคม เช่น การเจริญสติในการทำงานในชีวิตประจำวัน การทำกิจกรรมอาสาสมัคร ฯลฯ

4) การเรียนรู้ผ่านพลังพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ ได้แก่ การปลื้กวิเวก สัมผัสธรรมชาติ พิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ เช่น การทำ Vision Quest เป็นต้น พิธีกรรมทางศาสนา เช่น การสวดมนต์ภาวนา ฯลฯ

5) การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมสร้างสรรค์ ได้แก่ การสวดมนต์ การอ่านพระคัมภีร์ เมตตาภาวนา

6) การเรียนรู้ผ่านความสงบนิ่ง ได้แก่ การทำสมาธิที่กำหนดจิตจดจ่ออยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น เพลง หรือเสียงที่ได้ยิน เป็นต้น

7) การเรียนรู้ผ่านกระบวนการเชิงสัมพันธ์ ได้แก่ สุนทรียสนทนา (Dialogue) การฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening) การสะท้อนความคิด (Reflection) การเขียนบันทึก (Journal) การสนทนากับเสียงภายใน (Voice Dialogue)

ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาจึงเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการฝึกคิด การใช้สมาธิ เพื่อให้สติและปัญญา ได้แก่ การทำสมาธิ การสวดมนต์ การฟังอย่างลึกซึ้ง การสะท้อนความคิด การเขียนบันทึก และสุนทรียสนทนา

2.1.3 แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning Theory)

ความหมายของการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) ไว้ดังนี้

Kimble (1961) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือศักยภาพของพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร อันเกิดจากประสบการณ์หรือการฝึกฝน และการเรียนรู้ของคนเกิดขึ้นได้สองทางด้วยกัน คือ การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการเรียนรู้จากประสบการณ์ทางอ้อม

Mezirow (2000) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง โดยอธิบายว่าเป็นกระบวนการที่บุคคลตีความหมายหรือแปลความหมายจากประสบการณ์ที่มีอยู่เดิม ไปสู่การแปลความหมายของประสบการณ์ใหม่ ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้และการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

O'Sullivan (2002) กล่าวถึงการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง ว่าหมายถึง การเกิดประสบการณ์ของการเปลี่ยนย้ายเชิงโครงสร้างใหญ่ในด้านสมมติฐานของความคิด ความรู้สึก และการกระทำ เป็นรูปแบบการเปลี่ยนย้ายจิตสำนึกที่ทำให้วิถีการดำรงอยู่ในโลกของเราเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากและไม่สามารถกลับคืนไปเหมือนเดิมได้ การเปลี่ยนย้ายจิตสำนึกดังกล่าว เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจในตนเองและตำแหน่งแห่งที่ของเรา ความสัมพันธ์ระหว่างตัวเรากับคนอื่น ๆ และธรรมชาติ การทำความเข้าใจในความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ผูกโยงกับโครงสร้างของเชื้อชาติ ชนชั้น เพศสภาพ การตระหนักรู้ในร่างกายของเรา การมีวิสัยทัศน์ในหนทางการใช้ชีวิตทางเลือกแบบอื่น รวมถึงการมีความหวังในเรื่องความยุติธรรมและสันติภาพในสังคมและความเบิกบานส่วนบุคคล

โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์ (2557) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงในความหมายที่ว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตนเองอย่างลึกซึ้ง ผ่านประสบการณ์ตรงที่สร้างสำนึกใหม่ และเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ ทำให้เกิดความเข้าใจในตนเอง เข้าใจโลก มีความสัมพันธ์ทางสังคม มีความตื่นรู้ มีสมดุลของชีวิต มีทักษะในการค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ การสะท้อนคิด มีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง สามารถสร้างทีมสุภาพเพื่อสังคมที่เป็นธรรมและสันติสุข

วิจารณ์ พานิช (2558) กล่าวถึงการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงว่า หมายถึง การเรียนรู้ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งโลกทัศน์ (Affective Attributes) ความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Attributes) และพฤติกรรม (Psychomotor Attributes) คือ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างครบถ้วนในทุกด้าน เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เรียกว่าการเปลี่ยนแปลงทั้งเนื้อทั้งตัว (Holistic Change)

ชนิดาภา ขอสุข (2564) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงว่า หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงกรอบของการอ้างอิง อันประกอบด้วย มุมมองของการให้ความหมาย และแบบแผนของการให้ความหมาย โดยเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงที่สร้างจิตสำนึกใหม่ และการเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ การเรียนรู้ผ่านการสะท้อนคิดอย่างมีวิจารณญาณและการสนทนาอย่างสร้างสรรค์ ทำให้บุคคลเกิดความรู้ความเข้าใจในตนเองและความสัมพันธ์ทางสังคมมากขึ้น เข้าใจโลกใหม่ที่จริงแท้และถูกต้องกว่าเดิม มีความตื่นรู้ มีสมดุลของชีวิต เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตนเองอย่างลึกซึ้ง และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม จนกลายเป็นบุคคลที่สมบูรณ์มากขึ้น

ดังนั้น การเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง จึงหมายถึงการเรียนรู้จากประสบการณ์และการสะท้อนคิด เพื่อให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในด้านความคิด ความรู้ ความเข้าใจ และพฤติกรรม

การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning Theory) มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวทางการจัดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง ดังนี้

Mezirow (1991; 2000) ได้เสนอแนวทางเพื่อการเรียนรู้ โดยการใคร่ครวญพิจารณากรอบอ้างอิงที่มีอยู่ (Elaborating Existing Frames of Reference) การเรียนรู้กรอบอ้างอิงใหม่ (Learning New Frames of Reference) การเปลี่ยนแปลงมุมมอง (Transforming Points of View) และเปลี่ยนแปลงจิตนิสัย (Transforming Habits of the Mind) การเปลี่ยนแปลงแนวทางที่ถือว่าอยู่ในส่วนที่ลึกที่สุด คือ การใคร่ครวญพิจารณากรอบอ้างอิงที่มีอยู่และการเรียนรู้กรอบอ้างอิงใหม่ ทั้งนี้ Mezirow ได้นำเสนอเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงว่า มีทั้งหมด 10 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเผชิญกับภาวะยุ่งยากสับสน (Experiencing a Disorienting Dilemma) หรือการเผชิญกับความเชื่อใหม่ที่แตกต่างจากความเชื่อเดิมที่มีอยู่ของตนเอง ทำให้บุคคลเกิดความสงสัยใคร่รู้และเริ่มตระหนักในปัญหาที่เกิดขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบตนเอง (Undergoing a Self-examination, with Feelings of Fear, Anger, Guilt or Shame) คือการตั้งคำถามเกี่ยวกับความเชื่อเดิมของตนเองตามลักษณะความเชื่อทางสังคมวัฒนธรรมที่เป็นอยู่และประสบการณ์ที่ตนเองเคยปฏิบัติมา การประเมินความรู้สึกของตนเองเกี่ยวกับความกลัว โกรธ ความรู้สึกผิดหรือความอับอาย เพื่อทำความเข้าใจกับความเชื่อภายในตนเอง ทำให้ได้เห็นภาพของระบบความคิดเดิมของตนเองและเกิดความเข้าใจถึงความเป็นอยู่ภายในตนเอง

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินตนเองอย่างมีวิจารณญาณตามกรอบสมมุติฐาน (Critically Assessing Assumptions)

ขั้นตอนที่ 4 การสื่อสาร บอกเล่า หรือแบ่งปันประสบการณ์ของตนเองกับประสบการณ์ของผู้อื่นที่คล้ายคลึงกัน (Relating their Discontent to Similar Experiences of Others) โดยการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น ทำให้เกิดความเข้าใจในประสบการณ์ของตนเองและได้ประสบการณ์ใหม่จากการสนทนานั้น

ขั้นตอนที่ 5 การสำรวจหรือค้นหาทางเลือกและแนวทางใหม่ในการปฏิบัติ (Exploring Options for New Ways or New Roles, Relationships, and Acting) เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินชีวิตจากแบบเดิมที่เคยยึดถือไปสู่การปฏิบัติใหม่ที่คิดว่าเหมาะสมกว่าเดิม

ขั้นตอนที่ 6 การวางแผนแนวทางในการปฏิบัติ (Planning a Course of Action)

ขั้นตอนที่ 7 การแสวงหาความรู้และทักษะสำหรับการดำเนินการตามแนวทางในการปฏิบัติใหม่ (Acquiring the Knowledge and Skills for Implementing a New Course of Action)

ขั้นตอนที่ 8 การทดลองปฏิบัติในบทบาทใหม่ (Provisionally Trying New Roles)

ขั้นตอนที่ 9 การพัฒนาความสามารถและความเชื่อมั่นในตนเองในบทบาทใหม่ (Building Competence and Self-confidence in New Roles and Relationships)

ขั้นตอนที่ 10 การบูรณาการมุมมองและความสามารถใหม่มาสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวัน (Reintegrating New Perspectives and Capacities into one's Life and Society with the New Perspective) หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงตนเองนั่นเอง

Cranton (2009) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงไว้ว่าการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เป็นวิธีการคิดที่ช่วยให้ผู้เรียนมีการสะท้อนคิดอย่างมีวิจารณญาณ และมีการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ผู้เรียนได้คิด ได้ว่าที่ อภิปราย และมีการตั้งคำถามอย่างมีวิจารณญาณ

วิจารณ์ พานิช (2558) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียน ทั้งในด้านจิตพิสัยพุทธิพิสัย และทักษะพิสัย ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบองค์รวม โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ผ่านการสื่อสารในการจัดการเรียนรู้จึงประกอบด้วย

- 1) ประสบการณ์ของปัจเจกบุคคล
- 2) การสะท้อนคิดอย่างจริงจัง
- 3) สนทนาสนทนา
- 4) มุมมองหรือวิธีการที่ครบถ้วน (Holistic)
- 5) การให้ความสำคัญต่อบริบท (Context)

6) ความสัมพันธ์ที่อยู่บนฐานของความจริงใจ

ดังนั้น โดยสรุปแล้ว การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงจึงเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียนที่อยู่ในภาวะที่สับสนหรือวิตกกังวล ด้วยการฝึกให้เกิดการประเมินตนเองอย่างใคร่ครวญ ฝึกคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีการตั้งคำถามให้มีการสะท้อนคิด จัดให้มีสุนทรียสนทนา มีการโต้วาที อภิปราย เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวทางใหม่สู่การปฏิบัติที่ดีขึ้น

องค์ประกอบของการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 อย่าง (Mezirow, 2000) ได้แก่

1) ประสบการณ์ (Experiences) การที่บุคคลจะเกิดการเรียนรู้จนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตนเองได้นั้น บุคคลจะต้องเกิดการรับรู้หรือมีประสบการณ์ที่เป็นภาวะยุ่งยากสับสนก่อน จากนั้นบุคคลจึงจะเกิดความสงสัยในประสบการณ์และภาวะที่เป็นอยู่ แล้วตระหนักถึงปัญหาเหล่านั้นจนเกิดความต้องการที่จะแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงตนเองเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเหล่านั้นขึ้นอีก ทั้งนี้ ประสบการณ์ของแต่ละบุคคลสามารถนำมาสนทนาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือสะท้อนคิด เพื่อทำความเข้าใจระบบคุณค่าของแต่ละบุคคล มีการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี ประสบการณ์การเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง มีดังนี้ (วิจารณ์ พานิช, 2558)

1.1) ผู้สอนควรออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีมิติด้านคุณค่าประกอบ

1.2) ควรมีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ หรือสัมผัสจริง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทำความเข้าใจคุณค่าของกิจกรรมหรือสิ่งต่าง ๆ ทั้งนี้ ยิ่งกิจกรรมนั้นก่อให้เกิดความอึดอัด หรือได้รับประสบการณ์เชิงอารมณ์จะยิ่งเพิ่มโอกาสของเรียนรู้สู่การเปลี่ยนโลกทัศน์สูงขึ้น และถ้าหากได้ไปเยี่ยมสถานที่หรือร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง โอกาสเกิดการเปลี่ยนโลกทัศน์ก็ยิ่งสูงตามไปด้วย

2) การสะท้อนคิดอย่างมีวิจารณญาณหรือการใคร่ครวญตนเอง (Critical Self-reflection) เป็นกระบวนการที่บุคคลคิดทบทวน ไตร่ตรอง ประเมิน และวิเคราะห์ตนเองเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ผ่านมาหรือได้รับอย่างมีวิจารณญาณ มีการพิจารณาใคร่ครวญเกี่ยวกับความเชื่อ สมมติฐาน และการตระหนักรู้ในบริบทต่าง ๆ รวมถึงผลของการกระทำอันเกิดจากความเชื่อและสมมติฐานเหล่านั้น ซึ่งต้องอาศัยเหตุผล อารมณ์ความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับแบบแผนของการให้ความหมายเหล่านั้น ตลอดจนการใคร่ครวญที่จะทำให้บุคคลเห็นกรอบการอ้างอิงเดิมที่ตนเองเคยใช้อย่างไม่รู้ตัว นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและเกิดการขยายกรอบการอ้างอิงใหม่ เกิดมุมมองของการให้ความหมายใหม่ จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการมองเห็นภายในตัวของผู้เรียนเอง (สมสิทธิ์ อัสตรนิจและกาญจนา ภูครองนา, 2555)

นอกจากนี้ Mezirow ได้เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการสะท้อนคิดว่าเป็น “การประเมินการกระทำของตนเองอย่างตั้งใจ” ซึ่งเป็นการประเมินทั้งในลักษณะและผลที่เกิดขึ้น ตลอดจนถึงมาของการกระทำนั้น โดยการสะท้อนคิดจะครอบคลุมใน 3 ด้าน ดังต่อไปนี้ (Santis & Willis, 2016)

2.1) การสะท้อนคิดด้านเนื้อหา (Content Reflection) เป็นการมองย้อนกลับไปถึงสิ่งที่ได้กระทำลงไปและคิดเกี่ยวกับเนื้อหาที่แท้จริง

2.2) การสะท้อนคิดด้านกระบวนการ (Process Reflection) เป็นการคิดเกี่ยวกับวิธีการจัดการกับประสบการณ์ต่าง ๆ

2.3) การสะท้อนคิดด้านสมมติฐาน (Premise Reflection) เป็นการสะท้อนให้บุคคลได้เห็นระบบค่านิยมของตนเองในมุมมองที่กว้างขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงมุมมองในการให้ความหมายมากกว่าแบบแผนเดิม ทั้งนี้ ขั้นตอนการสะท้อนคิดตามแนวคิดของ Gibbs มี 6 ขั้นตอนดังนี้ (Mulder, 2018) ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การบรรยาย (Description) เป็นการอธิบายรายละเอียดของเหตุการณ์ สถานการณ์หรือกิจกรรมที่เกิดขึ้น โดยใช้คำถามนำ เช่น เกิดอะไรขึ้น เกิดขึ้นเมื่อไหร่ เกิดขึ้นที่ไหน มีใครที่เกี่ยวข้องบ้าง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นทำให้เกิดผลอะไร เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 การอธิบายความรู้สึก (Feeling) เป็นการอธิบายความคิดหรือความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อเหตุการณ์ สถานการณ์ หรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นนั้น โดยใช้คำถามนำ เช่น คุณรู้สึกและคิดอย่างไรกับเหตุการณ์นั้น คุณคิดว่าคนอื่นจะรู้สึกและคิดอย่างไรกับเหตุการณ์นั้น เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 การประเมิน (Evaluation) เป็นการถามตนเองว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นว่าดีหรือไม่ดีอย่างไร โดยใช้คำถามนำ เช่น เหตุการณ์นั้นดีหรือไม่ดีอย่างไร ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นการอธิบายสิ่งที่ได้เรียนรู้จากเหตุการณ์ สถานการณ์ หรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นนั้น โดยใช้คำถามนำ เช่น คุณได้เรียนรู้อะไรบ้างจากสถานการณ์นั้น เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 5 การสรุป (Conclusion) เป็นการพิจารณาดูตัวเอง การทำความเข้าใจเปรียบเทียบกับสถานการณ์ ที่เกิดขึ้นว่าตนเองยังสามารถทำอะไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นได้อีกบ้าง โดยใช้คำถามนำ เช่น เหตุการณ์ สถานการณ์หรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นนั้นทำให้เกิดประสบการณ์อะไรในทางบวกหรือทางลบ ถ้าเกิดเหตุการณ์เช่นนั้นกับตนเองในอนาคตคุณจะทำอย่างไร ถ้าคุณตกอยู่ในสถานการณ์เช่นนั้นคุณคิดว่าทักษะอะไรที่คุณต้องการพัฒนาให้ดีขึ้น เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 6 การวางแผนปฏิบัติ (Action plan) เป็นการปฏิบัติตามทางเลือกที่ดีกว่าหรือคล้ายคลึงในอนาคต โดยอาจจะใช้คำถามนำ เช่น หากเกิดเหตุการณ์คล้ายคลึง

กันเช่นนี้ในอนาคตคุณตั้งใจว่าจะปฏิบัติตัวอย่างไร จะยังคงทำแบบเดิม หรือเปลี่ยนแปลงอย่างไร เป็นต้น

เครื่องมือที่ช่วยให้เกิดการสะท้อนคิดอย่างจริงจังที่สำคัญคือ การเขียนบันทึก ที่เรียกว่า Journal ทั้งเขียนในรูปแบบ Online และ เขียนแบบสะท้อนคิด (Reflective Journal) และการทำ AAR (After Action Review) โดยครูที่มีทักษะในการตั้งคำถามให้ครอบคลุมคำถามที่ว่า “ทำไม” (Why) (วิจารณ์ พานิช, 2558)

3) การสนทนาเชิงวิพากษ์ (Critical Discourse) เป็นการพูดคุยแลกเปลี่ยนกันระหว่างบุคคล หรือกลุ่มบุคคลแบบสุนทรียสนทนา (Dialogue) แต่มีประเด็นที่ชัดเจน เพื่อทำความเข้าใจ ประเมิน ตรวจสอบ และพิสูจน์ความหมาย มุมมอง ความเชื่อ ความรู้สึก คุณค่า หนทางได้มาซึ่งความรู้ ความจริง และความถูกต้องของทางออกหรือการกระทำต่าง ๆ จนนำไปสู่การตัดสินใจที่ดีที่สุดที่จะมีผลต่อการกระทำนั้น ผลที่ได้จากการพูดคุย คือ การเกิดการตัดสินใจหรือการตีความอย่างใหม่ รวมทั้งการเห็น มุมมอง ความเชื่อ และการให้เหตุผลที่มีความถูกต้องและครอบคลุมมากขึ้นกว่าเดิม อนึ่ง ปัจจัยสำคัญ ที่นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของการสนทนาเชิงวิพากษ์ คือ การมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ อาทิ การตระหนักรู้ การควบคุมตนเอง การเห็นอกเห็นใจ การตั้งมั่น ความกระตือรือร้น ความเชื่อตรงต่อตนเอง การคิด อย่างแจ่มชัด ทักษะทางสังคม นอกจากนี้ ยังต้องพัฒนาทักษะของการตัดสินใจ การเปิดกว้าง การ ประเมินอย่างเป็นวัตถุวิสัย การสะท้อนสภาวะการฟังอย่างลึกซึ้ง ความตั้งใจที่จะหาข้อตกลงร่วม และการให้ความเท่าเทียมกันไม่ใช้อิทธิพลเหนือคนอื่น การสร้างบรรยากาศที่ปลอดภัย มีสัมพันธภาพที่ เอื้ออำนวย มีความรักความเมตตา จนสามารถทำให้เกิดภาวะแห่งการปลดปล่อย นำไปสู่การเป็นตัว ของตัวเองที่เข้มแข็ง และชัดเจนขึ้น (Mezirow, 2003)

สำหรับกระบวนการสุนทรียสนทนา ผู้สอน ซึ่งทำหน้าที่เป็น “ผู้อำนวยความสะดวก” (Facilitator) ต้องพยายามกระตุ้นให้มีการตีแผ่ข้อมูลลึก ๆ ออกมาในวงสุนทรียสนทนา โดยการตั้ง คำถาม “คิดอย่างไรจึงทำสิ่งนั้นหรือทำอย่างนั้น” หรือ “แล้วอย่างไรอีก” เพื่อให้มีการเผยความในใจ ในระดับความเชื่อ และคุณค่าออกมา (วิจารณ์ พานิช, 2558: 21)

การทำกลุ่มสุนทรียสนทนาเป็นการสนทนาที่ไม่จำเป็นต้องมีระเบียบวาระของการสนทนา ไม่ ต้องการข้อสรุปว่าสิ่งไหนถูกหรือผิด หลักการของสุนทรียสนทนา ได้แก่ การนั่งเป็นวงกลม หรือการ เข้ากลุ่มสนทนา มีผู้นำการสนทนา การทำกลุ่มสนทนาครั้งแรก ต้องแนะนำให้ทุกคนรู้จักกัน สร้าง สัมพันธภาพและ ความเชื่อถือซึ่งกันและกัน ต้องมีการชี้แจงหลักการ วัตถุประสงค์ กติกาพื้นฐาน เพื่อให้ทุกคนเข้าใจและยอมรับร่วมกัน ขณะสนทนางroup ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่าง อิสระ ต้องฟังอย่างตั้งใจโดยไม่มีการตัดสินถูกหรือผิด และไม่พยายามต่อต้านหรือเปลี่ยนแปลงความ คิดเห็นของคนอื่น ทุกคนต้องยอมรับและให้คุณค่ากับความคิดเห็นของคนอื่น ไม่ใช่คำพูดเชิงลบ เช่น ไม่มีความเห็น ความคิดเห็นแปลกประหลาด คิดไม่ถูกต้อง ไร้สาระ เป็นต้น (Bohm, 2003)

สำหรับปัจจัยส่งเสริมให้การสนทนาบรรลุวัตถุประสงค์ มีดังนี้ (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2558)

3.1) สมาชิกกลุ่มพูดแสดงความคิดเห็นของตนเองในทางสร้างสรรค์ ไม่ก้าวร้าว มีมารยาทในการแสดงออก มีสติกำกับ เมื่อเป็นผู้ฟังก็ตั้งใจฟัง มีมารยาทในการฟัง

3.2) สถานที่สนทนามีความสงบ บรรยากาศโปร่งสบาย สมาชิกทุกคนตั้งวงสนทนา โดยเห็นหน้ากัน

3.3) สมาชิกกลุ่มมีความเป็นกัลยาณมิตร ไม่มีวาระส่วนตัว ซ่อนเร้น โอ้อวด หรือยกตนข่มท่าน สมาชิกกลุ่มทุกคนเท่าเทียมกัน เคารพซึ่งกันและกัน

3.4) สมาชิกกลุ่มเปิดใจกว้าง ฟัง/พิจารณาเหตุผลในความคิดที่แตกต่างหรือขัดแย้ง

3.5) วงสนทนามีความเป็นกันเอง ไม่มีพิธีรีตองและกฎเกณฑ์มาก

3.6) ผู้จัดการสนทนา ทำหน้าที่เพียงผู้อำนวยความสะดวกในการสนทนาให้ดำเนินไปอย่างราบรื่น ช่วยให้การสนทนาจบลงอย่างเป็นสุข

สรุปแล้วการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง ประกอบไปด้วย ประสบการณ์ การสะท้อนคิดอย่างมีวิจรรณญาณหรือการใคร่ครวญตนเอง และการสนทนาเชิงวิพากษ์

2.1.4 ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism Theory)

แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความรู้ด้วยตนเอง พบว่า มีนักวิชาการหลายท่านได้นำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ทฤษฎีพัฒนาการทางเขาวงกตปัญญาของ Piaget (1972) และ Vygotsky (1978) เป็นรากฐานสำคัญของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism Theory) โดย Piaget ได้กล่าวไว้ว่า พัฒนาการทางเขาวงกตปัญญาของบุคคลนั้นมีการปรับตัวผ่านกระบวนการซึมซับหรือดูดซึม (Assimilation) และกระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา (Accommodation) พัฒนาการเกิดขึ้นเมื่อบุคคลรับและซึมซับ ข้อมูลหรือประสบการณ์ใหม่เข้าไปสัมพันธ์กับความรู้หรือโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่เดิม หากไม่สามารถสัมพันธ์กันได้ จะเกิดภาวะไม่สมดุลขึ้น (Disequilibrium) บุคคลจะพยายามปรับสถานะให้อยู่ในภาวะสมดุล (Equilibrium) โดยใช้กระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา (Accommodation) ซึ่ง Piaget เชื่อว่าคนทุกคนจะมีการพัฒนาเขาวงกตปัญญาไปตามลำดับขั้น จากปฏิสัมพันธ์และประสบการณ์กับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ และประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการคิดเชิงตรรกะและคณิตศาสตร์ (Logico-mathematical Experience) รวมทั้งถ่ายทอดความรู้ทางสังคม (Social Transmission) วุฒิภาวะ (Maturity) และกระบวนการพัฒนาความสมดุล (Equilibration) ของบุคคล (ทีศนา แคมณี, 2561)

ความหมายของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของ ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองไว้ดังนี้

Troutman & Lichtenberg. (1987) ได้ให้ความหมายของ ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองไว้ว่า เป็นการค้นหาความรู้ให้กับตนเองและมีการรวบรวมความรู้ใหม่ ๆ เข้าไปในจิตใต้สำนึกภายในจิตใจ (Schemata) โดยการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมยอมรับสิ่งใหม่ ๆ เข้ามาในสิ่งแวดล้อม พิสูจน์ความเป็นจริงจากสมมติฐานที่ตั้งขึ้นและสรุปเอง โดยสร้างการเชื่อมโยงและเปรียบเทียบ บทสรุปของตัวเองกับผู้อื่น เพื่อเป็นพื้นฐานให้เกิดการสร้างความรู้ใหม่

Krogh (1994) ได้กล่าวถึงความหมายของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ว่าเป็นปรัชญาที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการในการสร้างความรู้สติปัญญาและจริยธรรมขึ้นมาด้วยตัวของเด็กเอง โดยที่พัฒนาการนั้นเป็นผลมาจากการดูดซึมเข้าสู่โครงสร้าง (Assimilation) และการปรับตัวเข้าสู่โครงสร้าง (Accommodation)

วิไลวรรณ งามสุนทรเลิศ (2558) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองว่าเป็น การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้คิดและสร้างความรู้ขึ้นมาด้วยตนเอง โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ ซึ่งมีลักษณะของการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้ ได้รับความรู้ แสวงหาความรู้ ตลอดจนรวบรวมข้อมูลจนเกิดเป็นประสบการณ์ด้วยตนเอง

สุรียา กลิ่นบานชื่น (2558) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองว่าเป็นความรู้เกิดขึ้นด้วยตัวของบุคคลเองเป็นผู้สร้างโดยการแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตัวเอง บนพื้นฐานและความรู้ที่มีมาก่อน ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้ใหม่

อนุภูมิ คำยัง (2558) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองว่า หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้เป็นเจ้าของการเรียนรู้ที่แท้จริง ได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ตนเองเป็นผู้เผชิญสถานการณ์ผ่านกระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติจนตกลึกเกิดเป็นความรู้ใหม่ของตนเอง โดยมีขั้นตอนให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริงตามลำดับขั้น 5 ขั้น ดังนี้

1) จุดประกายความสนใจ เป็นกิจกรรมสร้างความรู้สึกรู้สึกอยากรู้ อยากเรียน ทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าความสำคัญ และประโยชน์ของสิ่งที่จะเรียน

2) วางแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนได้วางแผนการจัดการเรียนรู้ของตนเองโดยร่วมกันกำหนดขอบเขต แนวทาง วิธีการเรียนรู้ ประเด็นเนื้อหาย่อย แนวทางการบันทึกและสรุปผลการเรียนรู้พร้อมทั้งจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนรู้

3) ลงมือเรียนตามแผน เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนได้ลงมือศึกษาเกี่ยวกับการค้นคว้า การรวบรวมข้อมูล การศึกษาปัญหา การทดลอง ตามแผนที่วางไว้ เพื่อแสวงหาและค้นพบความรู้ ข้อคิดแนวทางการปฏิบัติ ด้วยตนเอง

4) นำเสนอข้อมูลการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้นำข้อมูลข้อค้นพบที่ได้จากการเรียนรู้ มาร่วมกันวิเคราะห์อภิปราย เปรียบเทียบเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ประเมินค่า สรุปความคิดรวบยอด คุณค่าความสำคัญ แนวคิด แนวทางการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และสรุปขั้นตอน กระบวนการเรียนรู้ ของตนเอง

5) จัดทำชิ้นงานเพื่อรายงานผลการเรียนรู้ การที่ผู้เรียนนำความรู้ ข้อค้นพบ ข้อสรุปที่ได้จากการเรียนรู้มานำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ ตามความสนใจ พร้อมทั้งบอกเล่าเรื่องราว เกี่ยวกับขั้นตอน วิธีการเรียนรู้ แสดงความรู้สึกรู้สึกต่อผลงาน และนำผลงานมาแสดงเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประเมินซึ่งกันและกัน รวมทั้งวางแผนการต่อยอดการเรียนรู้ตามความสนใจ

อานันท์ สุจริตกุล (2559) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองว่าคือ ทฤษฎีการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในฐานะผู้สร้างความรู้ โดยสามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่ (New Knowledge) กับความรู้หรือประสบการณ์เดิมที่ติดตัวมาก่อน (Prior Knowledge) เข้าด้วยกัน

กล่าวโดยสรุปทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองเป็นการสร้างความรู้ของตนเอง โดยเชื่อมโยง ความรู้หรือประสบการณ์เดิม กับความรู้หรือประสบการณ์ใหม่ ซึ่งเป็นกระบวนการซึมซับ (Assimilation) และกระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา (Accommodation) ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากการศึกษาและปฏิบัติ เพื่อเป็นพื้นฐานให้เกิดการสร้างความรู้ใหม่

การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism Theory) มี นักวิชาการหลายท่านได้นำเสนอเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองไว้ ดังนี้

Yager (2000) ได้เสนอการนำ ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism Theory) ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ดังนี้

- 1) จัดกิจกรรมให้มีการใช้คำถามและความคิดของผู้เรียนเพื่อนำไปสู่บทเรียน
- 2) ยอมรับและสนับสนุนความคิดริเริ่มของผู้เรียน
- 3) สนับสนุนการเป็นผู้นำของผู้เรียน การจัดการกระทำข้อมูลข่าวสาร และการทำงานร่วมกัน
- 4) ให้ผู้เรียนลงมือกระทำตามผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ความคิด ประสบการณ์และความสนใจของผู้เรียน เพื่อนำไปสู่บทเรียน
- 5) ใช้คำถามทั้งปลายเปิดและปลายปิดและสนับสนุนผู้เรียนเพื่อนำไปสู่คำถาม และให้คำตอบ ที่เป็นเหตุเป็นผล สนับสนุนให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบแนวความคิดของตนเอง เช่น การตอบคำถาม การ คาดคะเน และการทำนายผล
- 6) ให้ผู้เรียนค้นหาทางออกตามแนวคิดของผู้เรียนก่อนการเสนอแนวคิดของผู้สอน
- 7) เน้นการทำงานร่วมกัน การยอมรับในตัวบุคคล และใช้เทคนิคการแบ่งภาระความ รับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

8) สนับสนุนเวลาให้เพียงพอกับการคิดวิเคราะห์

ทิสนา แคมณี (2552 ; 2661) ได้กล่าวถึงการนำทฤษฎีการสร้างความรู้ไปใช้ในการเรียนการสอน สามารถทำได้หลายประการ ดังนี้

1) มุ่งเน้นไปที่กระบวนการสร้างความรู้ การเรียนรู้จะต้องมาจากการปฏิบัติงานจริง ผู้สอนจะต้องเป็นตัวอย่างและฝึกฝนกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเห็น แต่ผู้เรียนจะต้องฝึกฝนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

2) การสอนจะเปลี่ยนจากการถ่ายทอดให้ผู้เรียนได้รับสาระความรู้ที่แน่นอนตายตัวไปสู่การสาธิตกระบวนการแปลและสร้างความหมายที่หลากหลาย การเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ จะต้องให้มีประสิทธิภาพถึงขั้นทำได้และแก้ปัญหาได้จริง

3) ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้จัดกระทำกับข้อมูลหรือประสบการณ์ต่าง ๆ และจะต้องสร้างความหมายให้กับสิ่งนั้นด้วยตนเอง โดยการให้ผู้เรียนอยู่ในบริบทจริง และมีความสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนโดยผู้เรียนสามารถจัดกระทำ ศึกษา สำรวจ วิเคราะห์ ทดลอง ลองผิดลองถูกกับสิ่งนั้น ๆ จนเกิดเป็นความรู้ความเข้าใจขึ้น

4) ผู้เรียนจะต้องมีโอกาสร่วมในบรรยากาศที่เอื้อต่อการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การสร้างความร่วมมือ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความคิดและประสบการณ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และบุคคลอื่น ๆ จะช่วยให้การเรียนรู้ของผู้เรียนกว้างขึ้น ชับซ้อนขึ้น และหลากหลายขึ้น

5) ผู้เรียนจะนำตนเองและควบคุมตนเองในการเรียนรู้ เช่น ผู้เรียนจะเป็นผู้เลือกประเด็นหรือสิ่งที่ต้องการเรียนรู้เอง ตั้งกฎระเบียบเอง แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเอง สร้างข้อตกลงกันเองเมื่อเกิดความขัดแย้งหรือมีความคิดเห็นแตกต่างกัน สามารถเลือกผู้ร่วมงานได้เอง รวมถึงต้องรับผิดชอบในการดูแลรักษาห้องเรียนร่วมกัน

6) บทบาทของผู้สอนก็คือ จะต้องทำหน้าที่ช่วยสร้างแรงจูงใจภายในให้เกิดแก่ผู้เรียน ด้วยการจัดเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตรงกับความสนใจของผู้เรียน ดำเนินกิจกรรมให้เป็นไปในทางที่ส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน ให้คำปรึกษาแนะนำทั้งทางด้านวิชาการและด้านสังคมแก่ผู้เรียน ดูแลให้ความช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหา และประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนั้นครูยังต้องมีความเป็นประชาธิปไตยและมีเหตุผลในการสัมพันธ์กับผู้เรียนด้วย

7) การประเมินการเรียนการสอน เป็นการประเมินตามจุดมุ่งหมายในลักษณะที่ยืดหยุ่นกันไปตามบริบทของแต่ละบุคคล และการประเมินควรใช้วิธีการหลากหลาย ซึ่งอาจเป็นการประเมินจากเพื่อน แฟ้มงาน (portfolio) รวมทั้งการประเมินตนเองด้วย นอกจากนั้นการวัดผลจำเป็นต้องอาศัยบริบทจริงที่มีความซับซ้อนเช่นเดียวกับการจัดการเรียนการสอนที่ต้องอาศัยบริบท กิจกรรม และงานที่เป็นจริง ขณะที่การวัดผลจะต้องใช้กิจกรรมหรืองานในบริบทจริงด้วย ซึ่งในกรณีนี้ที่

จำเป็นต้องจำลองของจริงมา ก็สามารถทำได้ แต่เกณฑ์ที่ใช้ควรเป็นเกณฑ์ที่ใช้ในโลกของความเป็นจริง (Real World Criteria) ด้วย

วีณา ประชากุล และประสาธ เนืองเฉลิม (2554) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism Theory) ควรให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรับการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า ผู้เรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสืบเสาะหาความรู้ มีแบบฝึกหัดสำหรับฝึกการแก้ปัญหาและการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของโมโนทัศน์ต่าง ๆ แทนการให้ผู้เรียนจำความคิดตามที่ได้รับจากผู้สอน แต่เน้นวิธีการคิดของผู้เรียน รวมไปถึงการจัดสิ่งแวดล้อมของห้องเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการสนับสนุนความร่วมมือระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ผู้สอนใช้คำถามอย่างสอดคล้องทำให้เกิดความกระจำงและสามารถตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เดิมของผู้เรียนและประสบการณ์ใหม่ในชั้นเรียน ผู้เรียนก็จะพัฒนามโนทัศน์ที่ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

สุรียา กลิ่นบานชื่น (2558) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

(Constructivism Theory) ดังนี้

- 1) การสำรวจความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมของผู้เรียน
- 2) การกระตุ้นผู้เรียนจากคำถาม ปัญหา หรือสถานการณ์ที่นำไปสู่ความขัดแย้งทางปัญญา
- 3) การสร้างแนวคิดใหม่เพื่อปรับความขัดแย้งทางปัญญา
- 4) ค้นพบคำตอบ หรือแนวคิดในการแก้ปัญหา การแลกเปลี่ยนความคิด การสะท้อนทางความคิด การได้ข้อมูลย้อนกลับ และความเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่

อาจสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism Theory) เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด มีการตั้งคำถาม การอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดกิจกรรมกลุ่ม การสะท้อนความคิด กระตุ้นผู้เรียนให้แสวงหาความรู้ ฝึกการแก้ปัญหา โดยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้หรือประสบการณ์เดิมกับความรู้หรือประสบการณ์ใหม่ ให้เกิดการสร้างความรู้ใหม่ของตนเอง

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดแผนการจัดการเรียนรู้ วิชา “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) อนึ่ง จากการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education Concept) ทฤษฎีการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning Theory) และ ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism Theory) จึงได้องค์ประกอบในการจัดแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องความรอบรู้เรื่องสื่อ (Media Literacy) เป็น 6 ประการดังนี้

- 1) การใช้ประสบการณ์เดิม
- 2) การสะท้อนคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- 3) การสนทนาเชิงวิพากษ์
- 4) การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่
- 5) การเชื่อมโยงประสบการณ์ใหม่และประสบการณ์เดิมให้สมดุล
- 6) การนำความรู้ใหม่มาสู่การปฏิบัติ

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับ ความรู้ เรื่อง “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ควรจัดให้มีกิจกรรม ดังนี้

- 1) การใช้ประสบการณ์เดิม โดยใช้กิจกรรม อาทิ การเล่าประสบการณ์ และการระบายความในใจ เป็นต้น
- 2) การสะท้อนคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้กิจกรรม อาทิ การแสดงความรู้สึก การประเมิน และการวิเคราะห์ เป็นต้น
- 3) การสนทนาเชิงวิพากษ์ โดยใช้กิจกรรม อาทิ การจัดสุนทรียสนทนา การอภิปราย และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เป็นต้น
- 4) การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ โดยใช้กิจกรรม อาทิ การแสดงบทบาทสมมติ การสืบค้นข้อมูล การเป็นผู้ฟังที่ดี และการทำสมาธิ เป็นต้น
- 5) การเชื่อมโยงประสบการณ์ใหม่และประสบการณ์เดิมให้สมดุล โดยใช้กิจกรรม อาทิ การตั้งคำถาม การอภิปราย และการเขียนผังความคิด เป็นต้น
- 6) การนำความรู้ใหม่มาสู่การปฏิบัติ โดยใช้กิจกรรม อาทิ การทำสมาธิและการเขียนผังความคิด เป็นต้น

2.2 การพัฒนาคู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน

การพัฒนาและออกแบบคู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ทั้งระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ได้พัฒนาและออกแบบสาระการเรียนรู้โดยเริ่มต้นจากการให้ผู้รู้คู่มือได้ทำความเข้าใจถึงแนวคิดความรอบรู้เรื่องสื่อ ซึ่งความรอบรู้เรื่องสื่อเป็นความสามารถของบุคคลในการตระหนักรู้ ใช้ความรู้ในการทำความเข้าใจ วิเคราะห์ ประเมิน และวิพากษ์เนื้อหาข่าวสารด้วยตนเอง โดยที่ไม่หลงรับรู้ เชื่อ คิด และกระทำไปตามที่สื่อกำหนด และจะสะสมเป็นความรู้ นำไปสู่พฤติกรรมการตอบสนองต่อสื่อ เลือกใช้สื่อ และพัฒนาเป็นความเคยชินในการตอบสนองต่อสื่อโดยไม่

หลงไปตามสื่อ คู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน จึงสรุปการทำ ความเข้าใจเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ จากนั้นจึงนำไปสู่สาระการเรียนรู้ในบทต่าง ๆ

การทำความเข้าใจแนวคิดความรอบรู้เรื่องสื่อในเอกสารชุดนี้ประกอบด้วย

2.2.1 หลักคิดเบื้องต้นเพื่อความรอบรู้เรื่องสื่อ

2.2.2 แนวคิด เรื่อง “ความรอบรู้เรื่องสื่อ”

2.2.3 โครงสร้างอำนาจ เศรษฐกิจ และอุดมการณ์ผ่านสื่อกับความรอบรู้เรื่องสื่อ

2.2.4 การสอน เรื่อง “ความรอบรู้เรื่องสื่อ”

รายละเอียดโดยสรุปดังต่อไปนี้

2.2.1 หลักคิดเบื้องต้นเพื่อความรอบรู้เรื่องสื่อ

หลักสูตรการศึกษาความรอบรู้เรื่องสื่อสำหรับเยาวชน พัฒนาขึ้นเพื่อสร้างทักษะและ ความสามารถของเยาวชนที่ดำเนินชีวิตอยู่ในนิเวศสื่อที่ข่าวสารไหลเวียนเชื่อมโยงทั้งสื่อกระจายเสียง วิทยู โทรทัศน์ และสื่อออนไลน์ โดยมุ่งพัฒนาการเรียนรู้ให้เยาวชนมีพื้นฐานความคิดวิพากษ์เชิง โครงสร้างนิเวศสื่อ โครงสร้างทางธุรกิจ การเมือง ผลกระทบต่ออุดมการณ์และวัฒนธรรมจากองค์กรสื่อ การกำกับควบคุมด้วยกฎหมายและภาคประชาชน ซึ่งนำไปสู่การแยกแยะประเภทเนื้อหา การตั้ง คำถาม การประเมินตัดสินความถูกต้องน่าเชื่อถือ และการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารได้ด้วยตนเอง ซึ่ง ถือเป็นจุดเริ่มต้นของความรอบรู้เรื่องสื่อ อีกทั้งมุ่งเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และความสามารถ ประกอบด้วย การเข้าถึง การใช้งาน การอ่านทำความเข้าใจเนื้อหาสื่อในสิ่งแวดล้อมสื่อที่เชื่อมโยง ระหว่างสื่อกระจายเสียงและสื่อออนไลน์ วิธีการลดความเสี่ยงและอันตรายจากการใช้สื่อ วิธีการใช้สื่อ อย่างปลอดภัยและได้ประโยชน์ อันเป็นกระบวนการจัดการเกี่ยวกับสื่อด้วยตนเอง โดยมุ่งเน้น ผลสัมฤทธิ์สำคัญคือพฤติกรรมการใช้และตอบสนองต่อสื่ออย่างรอบรู้ที่เยาวชนปฏิบัติจนเคยชินใน สถานการณ์ชีวิตจริงของตนเอง

ปัจจุบันมีสื่อที่หลากหลายมากขึ้นและนำเสนอเนื้อหาแตกต่างกัน ทั้งที่ถูกต้องและไม่ถูกต้อง ผู้รับสารจะต้องเรียนรู้ที่จะดูเนื้อหาในสื่อและตัดสินใจด้วยตัวเองมากขึ้น ซึ่งเป็นไปได้ว่าผู้รับสารเลือก ที่จะเสพสื่อและยอมหลงไปตามสื่อ โดยเฉพาะเนื้อหาด้านความบันเทิง (Silverblatt, 1995, pp. 2-6) งานวิจัยของพนม คลีณาญา (2556) พบว่า ความสามารถของผู้รับสารในด้านความเข้าใจ การวิเคราะห์ การประเมินวิพากษ์เนื้อหาประเภทละครอยู่ในเกณฑ์สูง แต่ด้านพฤติกรรมตอบสนองต่อเนื้อหาอยู่ใน เกณฑ์ปานกลาง กล่าวคือมีพฤติกรรมไปในทิศทางที่สื่อ (ละคร) กำหนด แต่ทว่าผู้รับสารนั้นมีการรับรู้ ติความ ประเมิน วิเคราะห์ วิพากษ์ และพินิจพิเคราะห์สื่อด้วยตัวเองอย่างลึกซึ้ง ไตร่ตรองทั้งภาษา คำ ภาพ กราฟิก (Graphic) วิธีการทำงานของสื่อมวลชนที่แนบเนียนและซับซ้อนของสื่อมวลชนได้อย่างดี

ซึ่งจากข้อค้นพบในงานวิจัยด้านละครนั้น อาจจะเป็นไปได้ว่าผู้รับสารยอมที่จะเลือกดูละครเพื่อความบันเทิง และจำยอมพร้อมเป็นไปตามที่สื่อหรือเจ้าของสถานีโทรทัศน์/ผู้ผลิตละครกำหนด

ดังนั้น การพัฒนาความรู้เรื่องสื่อจึงจำเป็นต้องมีกระบวนการพัฒนาที่เน้น การวิเคราะห์ อารมณ์ของตนเอง การเตือนตนเองมิให้เคลิ้มไปตามสื่อ ซึ่งสามารถทำได้ด้วยการสร้างความคิดเชิงวิพากษ์ต่อเนื้อหาของสื่อ ด้วยการตั้งคำถามกับเนื้อหา วิเคราะห์ แยกแยะ ตรวจสอบ เนื้อหาก่อนที่จะเชื่อหรือตอบสนองต่อเนื้อหานั้น หลักสูตรจึงให้ความสำคัญกับการสร้างความคิดเชิงวิพากษ์ ซึ่งถือเป็นพื้นฐานทางความคิด ที่เป็นจุดเริ่มต้นของความรู้เรื่องสื่อ ช่วยการป้องกันมิให้เยาวชนหลงไปกับเนื้อหาต่าง ๆ ในสื่อ ทั้งเนื้อหาด้านข่าวสารและความบันเทิงที่อยู่มากมายในสื่อ นำไปสู่การตอบสนองต่อสื่ออย่างรอบรู้และรู้ทัน (พนม คลีฉายา, 2565)

สาระสำคัญในการสอนเรื่อง “ความรู้เรื่องสื่อ” ด้านความรู้ ความคิด และการกระทำ

การสอน เรื่อง “ความรู้เรื่องสื่อ” โดยพื้นฐานจะครอบคลุมความรู้ความสามารถหลักของบุคคล ได้แก่ 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อ 2) ความสามารถที่จะเข้าใจผลกระทบของสื่อต่อบุคคล 3) ความรู้เกี่ยวกับภาษาและสุนทรียะของสื่อที่สร้างขึ้น ซึ่งหมายถึงการใช้เทคโนโลยีสร้างเนื้อหา ภาษา และสร้างรหัสของสื่อ และ 4) การวิพากษ์สื่อด้วยตนเอง (Feng, 2008) ซึ่งสามารถแตกรายละเอียดเป็นประเด็นหลักและสาระสำคัญการสอนที่เน้นความรู้และการวิพากษ์เนื้อหาในสื่อ (Buckingham, 2003; Thoman & Jolls, 2005; Oxstrand, 2009; พนม คลีฉายา, 2565) ได้ดังนี้

1. ผู้สร้างเนื้อหาหรือเจ้าของเนื้อหาเป็นใคร คำถามนี้จะช่วยให้เรารู้เท่าทันว่าเนื้อหาในสื่อทั้งหมดเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นโดยผู้ผลิตรายการหรือผู้ส่งสาร โดยให้ความรู้ด้านการผลิตรายการ เพื่อให้เข้าใจในประเด็นของการผลิตเนื้อหา และภาษาที่สื่อนำมาใช้

2. เทคนิคในการดึงดูดความสนใจ ช่วยให้เราทันสื่อว่าเนื้อหาในสื่อถูกสร้างขึ้นโดยใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์ตามลักษณะเฉพาะของสื่อแต่ละประเภท รวมทั้งยังมีการใช้ ลีลา วิธีการนำเสนอ รหัส และสุนทรียะเฉพาะของสื่อแต่ละประเภท โดยเสนอให้เรียนรู้วิธีการสร้างสรรค์เนื้อหาในสื่อว่าสามารถได้จากภาษา ลีลา ซึ่งจะช่วยให้เราเคลิบเคลิ้ม หลงเชื่อได้ง่าย

3. รูปแบบการดำเนินชีวิต ค่านิยม และมุมมองอะไรบ้างที่ถูกนำเสนอ หรือไม่ได้ถูกนำเสนอไว้ในเนื้อหา คำถามในส่วนนี้ช่วยให้เราเห็นว่าเนื้อหาที่สื่อนำเสนอ นั้นมีร่องรอยของการแฝงความหมายแห่งค่านิยม และมุมมองความคิดของผู้ส่งสาร ซึ่งเป็นการสอนการรู้เท่าทันสื่อเกี่ยวกับเนื้อหา โดยจะต้องฝึกวิเคราะห์ว่าเนื้อหาที่นำเสนอ นั้นสะท้อนความคิด มุมมอง ค่านิยมอะไร หรือแฝงความคิดอย่างไร

4. **ความเข้าใจเนื้อหาสื่อเดียวกันที่แตกต่างกัน** ช่วยให้รู้ว่าผู้รับสารแต่ละคนอาจตีความหรือเข้าใจเนื้อหาเดียวกัน ไม่เหมือนกันก็ได้ เพราะแต่ละคนมีประสบการณ์ วัฒนธรรม ค่านิยม แตกต่างกัน ซึ่งการสอนในส่วนนี้จะช่วยให้แต่ละคนเกิดความเคารพในความคิดเห็นที่ต่างต่างกัน

5. **เพราะเหตุใดเนื้อหาจึงถูกส่งมาถึงเรา** คำถามนี้เป็นการสอนให้รู้เท่าทันสื่อเกี่ยวกับเป้าหมายของสื่อ จะช่วยให้เรารู้และเข้าใจว่าเนื้อหาในสื่อมักจะถูกกำหนดขึ้นเพื่อต้องการกำกับความคิด การกระทำของผู้รับสารฯ ให้เป็นไปตามที่ผู้ส่งสารต้องการ

6. **สื่อเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทางการค้า** โดยสอนให้เข้าใจด้านการตลาดของสื่อซึ่งมีเรื่องของผลกำไรเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้นโฆษณาจึงมีเนื้อหาและรูปแบบที่หลากหลาย เนื้อหาในรายการก็จะเป็นไปเพื่อสนองความนิยมเนื้อหาให้ได้ผลกำไรทางธุรกิจ ดังนั้นเพื่อความเข้าใจด้านการตลาดของสื่อ จึงต้องสอนให้เข้าใจเรื่องระบบโครงสร้างอุตสาหกรรมสื่อ การเป็นเจ้าของสื่อ ซึ่งจึงมักเป็นไปทางธุรกิจ ให้ตระหนักว่าสื่อเป็นธุรกิจลักษณะหนึ่ง ดังนั้นจึงสร้างเนื้อหาด้วยวัตถุประสงค์ทางการตลาดและประโยชน์ทางธุรกิจการค้า

7. **สื่อมีนัยยะทางสังคมและการเมือง** โดยสอนให้เข้าใจเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อที่มีต่อสังคมโดยรวมและระบบการเมืองของประเทศ และให้เข้าใจว่าสื่อสามารถเปลี่ยนแปลงครอบครัว ค่านิยมของสังคมได้ โดยให้ฝึกฝนการคิดเชิงวิพากษ์สื่อบนพื้นฐานของการสอนด้านการเมืองวัฒนธรรมของสื่อ (Culture Politics of the Media) ซึ่งการสอนให้ฝึกคิดเชิงวิพากษ์สื่อ จะช่วยเสริมอำนาจในการตั้งคำถามเชิงวิพากษ์ต่อเนื้อหาในสื่อมวลชน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถตีความเชิงการต่อรองอำนาจและตีความตรงกันข้ามผู้ส่งสาร

ดังนั้น จึงพิจารณาได้ว่า ประเด็นการสอนความรอบรู้เรื่องสื่อจำเป็นต้องมีแนวทางการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาความรอบรู้เรื่องสื่อที่มุ่งเน้นและต้องการผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ให้ครอบคลุมทั้ง 3 ส่วน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านความรู้ ความคิด ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงทางความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านเจตคติ ทักษะคิด ซึ่งเป็นการที่ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ความถูกต้องของเนื้อหาที่สื่อนำเสนอได้ และผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านทักษะ ด้านการกระทำ ซึ่งเป็นการที่ผู้เรียนสามารถเลือกแหล่งข้อมูลได้ มีทักษะในการอ่านและเข้าใจความหมายของเนื้อหา สามารถเลือกการใช้งานสื่อที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและต่อผู้อื่น รวมถึงสามารถปฏิบัติได้ สามารถสร้างเนื้อหาและผลิตสื่อได้ เพื่อให้สามารถนำความรอบรู้เรื่องสื่อที่ครอบคลุมทั้ง 3 ด้านไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน (พนม คลี่ฉายา, 2565)

2.2.2 แนวคิด เรื่อง “ความรอบรู้เรื่องสื่อ”

หากย้อนกลับไปในช่วงการพัฒนาสื่อสารมวลชนที่เริ่มมีการแพร่ภาพกระจายเสียงโทรทัศน์ โทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนมากขึ้น ทุกบ้านเริ่มมีโทรทัศน์ตั้งอยู่

ในบ้าน สมาชิกครอบครัวตั้งแต่พ่อแม่ รวมทั้งบุตรวัยรุ่น วัยเด็ก รวมตัวกันอยู่หน้าจอโทรทัศน์ นำไปสู่ความกังวลของนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนที่เริ่มจากความห่วงใยในสภาพที่พ่อแม่บ้านไปทำงาน แม่บ้านทำงานบ้านและเปิดโทรทัศน์ไว้ตลอดเวลา และมีบุตรตัวน้อย ๆ จดจ่ออยู่กับหน้าจอโทรทัศน์ตลอดทั้งวัน ทั้งที่เนื้อหาในโทรทัศน์เป็นรายการสำหรับผู้ใหญ่เสียส่วนมาก ความกังวลของนักวิชาการคือ เด็กน้อยที่จดจ่ออยู่กับหน้าจอโทรทัศน์และได้ชมรายการที่เป็นเนื้อหาสำหรับผู้ใหญ่จะส่งผลเสียต่อการรับรู้ การเรียนรู้สังคมของเด็กหรือไม่ ด้วยเหตุผลสำคัญคือเด็กยังขาดความสามารถในการรับชมรายการผู้ใหญ่ที่อาจจะมีเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมกับเด็ก ทั้งในเรื่องความรุนแรง เพศ การโฆษณา พฤติกรรมตัวละครที่เด็กยังไม่สามารถแยกแยะความเหมาะสมได้ เมื่อเด็กเลิกถูกปล่อยไว้ให้อยู่กับโทรทัศน์ตลอดทั้งวัน ได้รับชมรายการที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสมกับเด็ก จึงมีความกังวลว่าจะส่งผลต่อความคิดและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในเด็กได้ นอกจากนี้สื่อมวลชนยังอาจจะแฝงนัยแห่งการค้าในรูปแบบต่าง ๆ ด้วยแนวคิดพื้นฐานที่ว่าเด็กยังมีวุฒิภาวะน้อยกว่าผู้ใหญ่ ขาดทักษะและความสามารถในการทำความเข้าใจ การแยกแยะ และตีความเนื้อหา นำไปสู่แนวคิดที่จะสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กเพื่อให้มีความสามารถในการจัดการกับเนื้อหาและมีการตอบสนองต่อเนื้อหาที่ได้รับจากสื่ออย่างปลอดภัย (พนม คลีฉายา, 2565)

นิยามความรอบรู้เรื่องสื่อ

จากสภาพความกังวลดังกล่าว งานศึกษาของ พนม คลีฉายา (2565) ได้สรุปว่า นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนได้เสนอแนวคิด “Media Literacy” ซึ่งในระยะแรก ๆ นักวิชาการไทยใช้คำว่า “การรู้เท่าทันสื่อ” และต่อเนืองมาในเอกสารตำรา อย่างไรก็ตามปี 2563 ราชบัณฑิตยสภา ได้กำหนดให้ใช้คำไทยว่า “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” สำหรับคำภาษาอังกฤษว่า Media Literacy ซึ่งหลักสูตรนี้จะใช้คำว่า “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ตามที่ราชบัณฑิตยสภากำหนดไว้ โดย “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” หมายถึง “ความรู้ ทักษะและความสามารถของบุคคลที่จำเป็นสำหรับการใช้และตีความสื่อ ดังนั้น ความรอบรู้เรื่องสื่อจึงเป็นเสมือนการเรียนรู้ รูปแบบภาษาของสื่อ” (Buckingham, 2003, p. 36) และมีความสามารถในการตั้งคำถาม ประเมิน การผลิตสื่อ และการตอบสนองอย่างรอบครอบต่อสื่อ (Silverblatt, 1995, p. 2)

การที่ผู้รับสารมีความรอบรู้เรื่องสื่อได้นั้น ผู้รับสารจะต้องรับรู้ ตีความ ประเมิน วิเคราะห์ วิพากษ์ และพินิจพิเคราะห์สื่อด้วยตัวเองอย่างลึกซึ้งซึ่งทั้งไตร่ตรองทั้งภาษา คำ ภาพ กราฟิก วิธีการทำงานของสื่อมวลชนที่แนบเนียนและซับซ้อนของสื่อมวลชน รวมถึงรู้จักนำเนื้อหาสาระจากสื่อไปใช้ประโยชน์ (อดุลย์ เพียรรุ่งโรจน์, 2543; อุณาโลม จันทร์รุ่งมณีกุล, 2549, น. 3) รวมถึง Rubin (1998) ยังได้สรุปว่า “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” เป็นเรื่องเกี่ยวกับความเข้าใจ เรื่องแหล่งสารและเทคโนโลยีในการสื่อสาร รหัสที่ใช้ในการสื่อสาร เนื้อหาสารที่ถูกผลิตขึ้น และการเลือกเปิดรับสารตีความ และ

ผลกระทบที่เกิดจากเนื้อหาสารนั้น Potter (2005) ได้อธิบายความหมายของความรอบรู้เรื่องสื่อเพิ่มเติมว่า เป็น “มุมมองของบุคคลที่ใช้เปิดตัวเองเข้าสู่สื่อและตีความหมายเนื้อหาในสื่อ มุมมองของบุคคลสร้างขึ้นมาจากโครงสร้างความรู้ที่เขามีอยู่ ซึ่งจำเป็นต้องใช้เครื่องมือ คือ ทักษะและวัตถุดิบคือ ข่าวสารในสื่อรวมทั้งข่าวสารจากโลกแห่งความเป็นจริง เพื่อใช้สื่อด้วยการตระหนักรู้ในเนื้อหาและตอบสนองต่อเนื้อหาอย่างมีสติ” (p. 22)

นอกจากการให้ความหมายความรอบรู้เรื่องสื่อว่าเป็นความสามารถของบุคคล ในการตีความ ประเมิน วิเคราะห์ และใช้สื่ออย่างมีประโยชน์แล้ว Silverblatt (1995, pp. 2-3) ยังได้เสนอมุมมองต่อความรอบรู้เรื่องสื่อควรเน้นองค์ประกอบ 5 ประการ ดังนี้

1. การตระหนักรู้ถึงผลกระทบของสื่อที่มีต่อบุคคลของสังคม การที่บุคคลมีการตระหนักรู้ดังกล่าวจะช่วยเตือนให้เขาตระหนักว่าการเปลี่ยนแปลงทางการคิดและการกระทำของเขาเป็นผลมาจากสื่อ เมื่อเขารู้ว่าสื่อสามารถส่งผลกระทบต่อตัวเขาได้ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของความรอบรู้เรื่องสื่อ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมทักษะความคิดเชิงวิพากษ์ อันนำไปสู่ความสามารถในการตัดสินใจด้วยตัวเองที่จะตอบสนองต่อข่าวสารที่ได้รับด้วยตนเอง โดยไม่เกิดผลตามที่ต้องการโดยง่าย

2. ความเข้าใจที่มีต่อกระบวนการผลิตเนื้อหาในการสื่อสารมวลชน ความรอบรู้เรื่องสื่อจะเกิดขึ้นได้ต้องการการที่บุคคลนั้นรู้และเข้าใจ กระบวนการผลิตเนื้อหา การเผยแพร่เนื้อหา และการตีความอันเกิดจากกระบวนการของการสื่อสารมวลชน

3. การพัฒนากลยุทธ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์และอภิปรายเนื้อหาในสื่อ หมายถึงการที่บุคคลสามารถที่จะมองทะลุผ่านเนื้อหาสื่อ เพื่อตีความสื่อได้โดยรู้เท่าทัน

4. การตระหนักรู้ว่าเนื้อหาสื่อคือตัวบทที่ช่วยให้เรามองเห็นถึงวัฒนธรรมและตัวตนของเรา คือ การรู้ว่าเนื้อหาในสื่อมวลชนนั้นแฝงด้วยทัศนคติค่านิยม วิธีคิดและมายาคติ ซึ่งมีผลต่อวัฒนธรรมที่หล่อหลอมตัวเราอยู่

5. การสั่งสมของความเพลิดเพลิน การทำความเข้าใจ และความรื่นรมย์ อันเกิดจากที่เราได้ฝึกฝนความรอบรู้เรื่องสื่ออยู่ตลอดเวลา จะก่อให้เกิดความเข้าใจเนื้อหา ซึ่งถือเป็นความเพลิดเพลินที่เกิดขึ้นและจะทำให้เรานิยมชมชอบเนื้อหาที่ดี ๆ ในสื่อได้

เห็นได้ว่าความรอบรู้เรื่องสื่อให้ความสำคัญกับเนื้อหาในสื่อ ทั้งในแง่ของการอ่าน การตีความ และการสร้างความหมาย ดังนั้น การค้นหาความหมายที่อยู่ในสื่อจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับความรอบรู้เรื่องสื่อ Silverblatt (1995, p. 6) ชี้ให้เห็นว่าความหมายในสื่อมี 2 ระดับ คือ ความหมายตามเนื้อหาที่ปรากฏ (Manifest Message) เป็นความหมายที่ผู้รับสารรับรู้ได้โดยตรงจากเนื้อหาที่ปรากฏอย่างชัดเจนตรงไปตรงมา ซึ่งเป็นสิ่งที่สื่อนำเสนอแบบตรงไปตรงมา ขณะที่อีกระดับหนึ่ง คือ ความหมายที่แฝงอยู่ในเนื้อหา (Latent Message) ซึ่งเป็นความหมายที่ซ่อนอยู่ใต้เนื้อหาโดยไม่บอกตรงไปตรงมา

ตามเนื้อหา ซึ่งผู้รับอาจจะได้รับเนื้อหาไปโดยไม่รู้ตัว เนื้อหาที่ซ่อนอยู่นี้ มักจะใช้เพื่อเสริมเนื้อหาที่ปรากฏตรงไปตรงมา หรืออาจจะชี้แนะให้ผู้รับสารสร้างความหมายอื่นเพิ่มเติมจากเนื้อหาตามที่ปรากฏ เนื้อหาส่วนนี้สร้างขึ้นจากกลวิธีหลายประการ ได้แก่ การสร้างเนื้อหาที่สามารถจับอารมณ์ความรู้สึกของผู้รับสาร การสร้างเนื้อหาที่สอดคล้องกับค่านิยมของผู้รับสาร การเน้นย้ำเสนอซ้ำเนื้อหาใดเนื้อหาหนึ่ง ในแง่ของความรอบรู้เรื่องสื่อเนื้อหาแฝงนี้ถือเป็นสิ่งที่ชักจูงหลอกล่อผู้รับสารให้หลงไปกับสื่อโดยไม่รู้ตัว นอกจากนี้ Silverblatt (1995) ยังชี้ให้เห็นอีกว่ารูปแบบเนื้อหาในสื่อ 3 รูปแบบสำคัญที่การสร้างความรู้เรื่องสื่อควรให้ความสำคัญ ได้แก่ ข่าวในหนังสือพิมพ์ การสื่อสารทางการเมือง และโฆษณา

นอกจากนี้การรอบรู้เรื่องสื่อควรให้ความสำคัญกับเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมในสื่อ เช่น ความรุนแรง การใช้คำไม่เหมาะสม ภาพและคลิปลามกอนาจาร ในเนื้อหาสื่อที่ปรากฏทั้งในรูปแบบการสื่อสารสนทนา ภาพ คลิป การแนะนำสินค้า การแนะนำเกมโดยนักแคสเกม (Game Caster) เป็นต้นประเด็นสำคัญที่จำเป็นต้องได้รับการเตือนให้ตระหนักถึงผลกระทบต่อนื่องจากการเข้าถึงเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมเหล่านี้ ซึ่งจะสร้างความเคยชิน การลอกเลียนแบบ การสร้างค่านิยมที่ไม่เหมาะสมขึ้นในผู้ติดตามเนื้อหานี้อย่างต่อเนื่องเป็นประจำ

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปในเบื้องต้นได้ว่า *ความรู้เรื่องสื่อ เป็นความรู้ ความสามารถของบุคคลที่จะใช้ในการตั้งคำถาม ตีความ ประเมิน และตอบสนองต่อสื่ออย่างมีสติ รู้เท่าทัน โดยไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของสื่อ*

จากแนวคิดความรู้เรื่องสื่อในยุคของสื่อมวลชนกระแสหลัก อันได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และการโฆษณา ได้พัฒนาสู่สื่อใหม่ที่เกิดขึ้นจากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารระบบดิจิทัล รวมทั้งการพัฒนาเครือข่ายอินเทอร์เน็ตทั้งด้านความสามารถในการเก็บเนื้อหาและความเร็วในการใช้งาน นำมาสู่แนวคิด “ความรู้เรื่องสื่อดิจิทัล” (Digital Literacy) ซึ่งถือเป็นคำใหม่ที่มีพื้นฐานมาจากคำเดิมและขยายความหมายมาจากอดีตที่มีการใช้คำว่า “การรู้เท่าทันคอมพิวเตอร์” (Computer Literacy) ซึ่งหมายถึงเฉพาะทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ต่อมามีการใช้คำว่า “ทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศ” (ICT Skill) ซึ่งเป็นคำที่ใช้ในการสำรวจทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยแบ่งเป็นระดับทักษะในการใช้โปรแกรมขั้นพื้นฐานและทักษะการใช้โปรแกรมที่ช่วยสืบค้นข้อมูลหรือที่เรียกทับศัพท์ว่าการใช้เสิร์ชเอ็นจิน (Search Engine) ฐานข้อมูลและโปรแกรมขั้นสูง และในเวลาต่อมาได้มีการขยายสู่เรื่องความปลอดภัยในการใช้สื่อออนไลน์ หรืออินเทอร์เน็ต (Buckingham, 2008, p. 76) ในขณะที่ Livingstone, Bober, & Helsper (2005) ได้ใช้คำว่า “การรู้เท่าทันอินเทอร์เน็ต” (Internet Literacy) โดยเน้นในด้านทักษะและความสามารถที่จำเป็นที่บุคคลจะต้องมีเพื่อใช้ในการเข้าถึงและรับข่าวสารบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

คำดังกล่าวที่อธิบายข้างต้นนี้ได้ขยายสู่ความหมายใหม่ในยุคที่ “ดิจิทัล” ซึ่งเป็นเครื่องมือหลักที่ใช้ในสังคมทั้งในด้านการเขียน การเรียน การเมืองและความบันเทิง ดังนั้น บุคคลจะต้องมีคือทักษะใหม่ มีวิธีการใหม่ที่จะใช้เผยแพร่เนื้อหา และประสบการณ์ได้อย่างเข้าใจผ่านรหัส “ดิจิทัล” ดังนั้น จึงนำมาสู่ การรู้แบบใหม่และในสภาพการใช้ชีวิตท่ามกลางสื่อดิจิทัล ซึ่งเป็นความเคยชินที่เด็กใช้เทคโนโลยีสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้การทำงานการใช้ชีวิตในสังคม ใช้เพื่อเป็นกิจกรรมและพักผ่อนหย่อนใจ (Brainin, & Bar-Lev, 2005; Hoechsmann, & Poyntz, 2012, pp. 139-144) และรวมเป็นการใช้สื่อในสภาพการณ์ทางการสื่อสาร และเทคโนโลยีดิจิทัลที่ปรับเปลี่ยนสังคมและวัฒนธรรมจึงนำมาสู่การมีมุมมองต่อความรอบรู้เรื่องสื่อ แบบใหม่ที่เรียกว่า “ความรอบรู้เรื่องสื่อดิจิทัล” (Digital Literacy) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นสื่อเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของเด็ก ซึ่งจะก่อให้เกิดการปลูกฝังความคิดของเด็กขึ้นได้ (Hoechsmann, & Poyntz, 2012, pp. 139-144) ดังนั้น ความรอบรู้เรื่องสื่อดิจิทัลจึงมีความหมายมากกว่าการใช้งานคอมพิวเตอร์ หากแต่จำเป็นต้องเริ่มต้นจากพื้นฐาน คือ ความเกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตของเด็ก พื้นฐานต้องเริ่มจากความรู้ในการจะเข้าถึงและเลือกใช้ทรัพยากร เช่น การเลือกใช้เบราว์เซอร์ (Browsers) ในการใช้งานอินเทอร์เน็ต การเชื่อมโยงสู่ลิงค์ต่าง ๆ และการใช้เสิร์ชเอนจิน (Buckingham, 2008, p. 78)

จากสำรวจวรรณกรรมแนวคิดที่กล่าวมาชี้ให้เห็นว่าความรอบรู้เรื่องสื่อในยุคสมัยที่เด็กใช้และเติบโตขึ้นมากับสื่อดิจิทัล เช่น คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต และอินเทอร์เน็ต ควรจะต้องปรับมุมมองใหม่ให้สอดคล้องกับลักษณะการใช้สื่อใหม่ที่เป็นสื่อที่ใช้เพื่อเป็นการเรียนของเด็ก ซึ่งแสดงให้เห็นอีกว่า ความรอบรู้เรื่องสื่อดิจิทัลควรมองทั้งมิติด้านการเรียนรู้ การทำงานและความบันเทิง ซึ่งเพิ่มเติมขึ้นจากมุมมองของความรอบรู้เรื่องสื่อมวลชนแบบเดิมที่เน้นเฉพาะความรอบรู้เรื่องสื่อในด้านการเรียนรู้อย่างเดียว แต่ไม่ได้มองในมิติของการใช้สื่อดิจิทัล เพื่อความบันเทิงของเด็กที่มีมากขึ้นในยุคดิจิทัล (Hoechsmann, & Poyntz, 2012, p. 190)

Hoechsmann, & Poyntz (2012, pp. 153-190) ชี้ให้เห็นว่าจะทำความเข้าใจความรอบรู้เรื่องสื่อดิจิทัลในกลุ่มเด็กและเยาวชน ในยุคสื่อดิจิทัล ควรมองอย่างลึกซึ้งในหลายมิติแง่มุมที่เป็นไปตามสิ่งแวดล้อมทางเทคโนโลยีดิจิทัล ดังต่อไปนี้

1. ความตระหนักรู้ (Consciousness) เด็กและเยาวชนใช้การเข้าถึงสื่อดิจิทัลและอินเทอร์เน็ตเพื่อบ่งบอกอัตลักษณ์ของตนเอง และใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่จะทำความเข้าใจและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวเองกับคนรอบข้างและสังคม
2. การติดต่อสื่อสาร (Communication) เด็กและเยาวชนใช้สื่อดิจิทัลในการติดต่อสื่อสารระหว่างเด็กด้วยกันเป็นหลักมากขึ้น และเป็นลักษณะของการสื่อสารแบบเครือข่าย
3. การบริโภคและการติดตามข่าวสาร (Consumption & Surveillance) เด็กและเยาวชนใช้สื่อดิจิทัลในเชิงการบริโภค กล่าวคือเด็กเป็นกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมายของธุรกิจสินค้าต่าง ๆ ใน

ขณะเดียวกันเด็กใช้สื่อดิจิทัลเป็นแหล่งข้อมูลในการตัดสินใจด้านการบริโภคของเขา นอกจากนี้เด็กและเยาวชนยังใช้สื่อดิจิทัลเป็นแหล่งข่าวสารในการติดตามความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมอีกด้วย

4. การหลอมรวมเนื้อหาจากหลากหลายสื่อ (Convergence) จากการที่เด็กและเยาวชนใช้สื่อดิจิทัลอย่างมาก จึงเป็นเหตุให้ธุรกิจต่าง ๆ ได้พยายามหลอมรวมเนื้อหาสินค้าและบริการจากสื่อต่าง ๆ เข้าสู่สื่อดิจิทัลและอินเทอร์เน็ตเพื่อให้เข้าถึงเด็กและเยาวชนมากขึ้น ดังนั้นอินเทอร์เน็ตจึงมีเนื้อหามากมายจากหลากหลายสื่อ

5. ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) เนื้อหาในสื่อดิจิทัลเกิดขึ้นจากความคิดสร้างสรรค์ในสองลักษณะ คือ การนำเนื้อหาของสินค้าและบริการต่าง ๆ ใส่เข้าไปด้วยความคิดสร้างสรรค์เชิงเทคโนโลยีแบบการมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive Creativity) และการเข้าถึงอย่างสร้างสรรค์ (Creative Engagement) โดยผ่านการออกแบบเกมสนุก ๆ ซึ่งเด็กและเยาวชนใช้เป็นแหล่งเรียนรู้

6. สำเนาและตัดแปะ (Copy-Paste) ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเอื้ออำนวยให้เด็กและเยาวชนสามารถทำสำเนา ตัด แปะ ต่อเติม ปรับแต่ง ผสมข้อมูล ทั้งข้อความ ภาพ ภาพเคลื่อนไหว และภาพยนตร์ ซึ่งวิธีการเหล่านี้จะส่งผลต่อการรับรู้และเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนในด้านการคำนึงถึงความเป็นต้นฉบับ (original) ซึ่งเสี่ยงต่อการรับรู้แบบบิดเบือนข้อมูลได้

7. ความเป็นชุมชน (Community) สื่อดิจิทัลแบบเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Online Social Network) ที่มีอยู่จะสร้างความเป็นกลุ่มหรือความเป็นชุมชนที่รวมตัวกันของเด็กและเยาวชนได้ เขาอาจจะมีเครือข่ายและชุมชนหลากหลายชุมชนได้ และสามารถแสดงความเห็น ส่งต่อเรื่องราวต่าง ๆ ถึงกันได้อย่างรวดเร็ว ทั้งแบบเปิดให้สาธารณะรับรู้และแบบปิดเฉพาะกลุ่ม ชุมชน หรือเครือข่ายของตนเอง ในด้านความเห็นของ Black, Reich, & Korobkova (2012) ยังได้สรุปผลการศึกษาด้านการเรียนรู้ผ่านสังคมในสถานการณ์การส่งต่อเนื้อหาในลักษณะไวรัลบนอินเทอร์เน็ต และสรุปให้เห็นประเด็นสำคัญ คือเนื้อหาที่ได้รับการส่งต่อ ๆ กัน มีการใช้ระบบโครงสร้างภาษาแปลกใหม่ ใช้จากโครงสร้างภาษาจากมาตรฐานที่ใช้กัน ซึ่งเป็นภาษาที่มีความซับซ้อน ต้องการใช้ตีความภายใต้บริบทสังคมและหลักเกณฑ์ข้อกำหนดทางกฎหมาย เพราะในเนื้อหานั้นจะมีการสร้างเนื้อหาเพื่อมิให้ผิดกฎหมาย อีกทั้ง ยังพบว่าการสื่อสารลักษณะนี้ ผู้สร้างเนื้อหามีข้อจำกัดในการแสดงภาพสะท้อนของตนเอง แต่เขาได้สะท้อนภาพตนเองผ่านสื่อที่ไม่ใช่ออนไลน์ เช่น หนังสือ เกม วิดีโอ เป็นต้น

2.2.3 โครงสร้างอำนาจ เศรษฐกิจ และอุดมการณ์ผ่านสื่อกับความรอบรู้เรื่องสื่อ

การทำความเข้าใจเรื่องโครงสร้างสังคมในมิติเรื่องทุนและอำนาจที่เชื่อมโยงกับสื่อมวลชนและอุดมการณ์ของคนในสังคมเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ต้องเรียนรู้คู่ไปกับการเรียนรู้ ทักษะ และความสามารถในการตีความเนื้อหาสื่อ การวิเคราะห์ ประเมินความถูกต้องและหลักจริยธรรมในการนำเสนอของสื่อ

เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อสื่อได้อย่างรู้เท่าทัน ปลอดภัย และได้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของการสร้างความรอบรู้เรื่องสื่อ (Media Literacy) ซึ่งงานของ พนม คลีณา (2565) อธิบายรายละเอียดในส่วนของโครงสร้างอำนาจ เศรษฐกิจ และอุดมการณ์ผ่านสื่อกับความรอบรู้เรื่องสื่อไว้ดังต่อไปนี้

สังคมมีโครงสร้างเชิงอำนาจในมิติทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรม

แนวคิดเชิงโครงสร้างแนวมาร์กซิสต์ (Structuralist Marxist) ชี้ให้เห็นโครงสร้างทางสังคมมิติหนึ่งในมุมมองของโครงสร้างส่วนบน (Super Structure) ที่มีอำนาจในการกำหนดระบบเศรษฐกิจ (Economic Base) ที่ใช้อยู่ในประเทศ ซึ่งทั้งสองส่วนนี้เชื่อมโยงและเกี่ยวเนื่องกันในตัวเอง (Relative Autonomy) กล่าวคือ โครงสร้างส่วนบนซึ่งเป็นผู้ที่มีอำนาจในการวางระบบเศรษฐกิจของประเทศ เช่น ในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งคือผู้ที่มีอำนาจในการกำหนดระบบเศรษฐกิจ จะเป็นผู้กำหนดระบบเศรษฐกิจที่ใช้ในประเทศผ่านกลไกทางการเมือง จะกำหนดกฎหมายกำกับกับการดำเนินงานทางเศรษฐกิจ และดำเนินงานด้วยการบริหารราชการภายใต้รัฐบาล ขณะเดียวกันระบบเศรษฐกิจในประเทศตามที่กำหนดนี้ก็เอื้อประโยชน์ให้กับผู้มีอำนาจกำหนดระบบเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งเมื่อเข้าใจโครงสร้างนี้แล้ว เราจะเห็นได้ว่า จะมีผู้ที่มุ่งหวังจะเข้าสู่การเป็นผู้มีอำนาจในการกำหนดระบบเศรษฐกิจ และเขาก็จะได้ประโยชน์จากระบบเศรษฐกิจที่เขากำหนดเอง

นอกจากนี้ แนวคิดเชิงโครงสร้างเช่นนี้ยังชี้ให้เห็นโครงสร้างทางสังคมอีกมิติหนึ่ง ก็คือ โครงสร้างในการดำรงรักษาอำนาจเพื่อให้ตนเองอยู่ในสถานะผู้กำหนดระบบเศรษฐกิจต่อไปได้ยาวนานที่สุด โดยกลไกที่จะช่วยให้รักษาสถานะนี้ คือ การสร้างอุดมการณ์ที่กำหนดวิธีคิดของคนในสังคมและดำเนินการถ่ายทอดอุดมการณ์ผ่านระบบวัฒนธรรมซึ่งเป็นกลไกกำกับการกระทำของคนในสังคม ผู้มีอำนาจจะสร้างอุดมการณ์ที่เอื้อประโยชน์ต่อตนเองและสนับสนุนให้ตนเองดำรงรักษาอำนาจนั้นได้นานที่สุด

โครงสร้างทั้งสองมิตินี้ดำรงอยู่ในสังคมตลอดเวลา สังคมจะเป็นอย่างไร จะมีวัฒนธรรม ระบบเศรษฐกิจ ระบบการปกครองอย่างไร จึงขึ้นอยู่กับผู้ที่มีอำนาจปกครองในประเทศ นอกจากนี้ตามแนวคิดแบบวิภาษวิธี (Dialectic) ยังชี้ให้เห็นว่า สังคมมีสภาวะสองขั้วเสมอ กล่าวคือเมื่อมีผู้มีอำนาจปกครอง ก็จะมีผู้ที่ต่อต้าน หรืออาจจะเป็นฝ่ายตรงข้ามที่จะโค่นล้มอำนาจเพื่อเปลี่ยนแปลงระบบสังคมให้เป็นไปตามที่ตนต้องการ ซึ่งฝ่ายต่อต้านอาจเกิดขึ้นจากความเสื่อมหรือความเสียหายที่เกิดจากระบบสังคมที่ใช้อยู่ หรืออาจเกิดจากเนื้อในของตนเอง โดยเริ่มจากการรวมตัวของฝ่ายตรงข้ามที่มีจำนวนมากขึ้น และจะเกิดการหล่อหลอมทางความคิดเชิงอุดมการณ์ จะเกิดการเปลี่ยนขั้วอำนาจ สังคมจึงเปลี่ยนแปลงสู่ระบบใหม่ที่เปลี่ยนไป ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ย่อมเกิดขึ้นตลอดเวลา ดังนั้นหาก

เรามองย้อนกลับไป เราจะเห็นการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ การปกครอง และสังคมอยู่ตามแต่ละยุคสมัยในประวัติศาสตร์ ตลอดมาจนถึงปัจจุบัน

สื่อในฐานะกลไกของอำนาจ เศรษฐกิจ และอุดมการณ์

ภายใต้โครงสร้างที่กล่าวมา “สื่อมวลชน” เป็นกลไกหนึ่งในการใช้เพื่อรักษาอำนาจของผู้ปกครอง และกลไกในการสร้างการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มตรงข้ามฝ่ายปกครอง ด้วยคุณลักษณะสำคัญประการหนึ่งของสื่อมวลชน คือ สื่อมวลชนซึ่งมีอิทธิพลต่อการรับรู้ ความคิด ความรู้สึก อุดมการณ์ และกระตุนการกระทำของผู้รับข่าวสารจากสื่อ ดังนั้นผู้มีอำนาจจึงใช้สื่อมวลชนในการสร้างเนื้อหา ผลิตซ้ำ ถ่ายทอด และรักษาอุดมการณ์ที่สนับสนุนการอยู่ในอำนาจของตนเอง ในขณะเดียวกันฝ่ายที่ต้องการเปลี่ยนแปลงระบบก็สามารถใช้สื่อมวลชนสร้างอุดมการณ์ รวบรวมจำนวนผู้ที่ต้องการเปลี่ยนแปลง ถ่ายทอดอุดมการณ์ เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงระบบของสังคมได้ ทั้งนี้หนึ่งในองค์ประกอบของโครงสร้างนี้คือ อำนาจ กล่าวคือการเป็นเจ้าของสื่อมวลชนจะสามารถกำหนดเนื้อหาที่น่าเสนอได้ และเป็นไปได้ว่าอาจจะใช้อำนาจในฐานะเจ้าของ ในการกำกับการดำเนินงานเสนอเนื้อหา ผลิตซ้ำและสร้างอุดมการณ์เพื่อรักษาอำนาจและประโยชน์ของตนเอง หากเจ้าของสื่อคือฝ่ายปกครอง สื่อมวลชนมักจะถูกใช้เพื่อการรักษาอำนาจ หากเจ้าของสื่อคือฝ่ายทุนธุรกิจ สื่อมวลชนมักจะถูกใช้เพื่อประโยชน์ทางรายได้และกำไรทางธุรกิจของตน และหากเจ้าของสื่อคือประชาชน สื่อมวลชนจะสามารถใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะของประชาชนได้เช่นกัน ดังนั้นจึงเป็นไปได้ที่สื่อมวลชนจะเป็นกลไกที่ช่วยรักษาอำนาจ สร้างการเปลี่ยนแปลง และสร้างประโยชน์สาธารณะได้ มุมมองนี้จึงช่วยให้เราทำความเข้าใจได้ว่า โครงสร้างอำนาจ สื่อ และอุดมการณ์เป็นเช่นไร สื่อมวลชนก็เป็นเช่นนั้น

2.2.4 การสอน เรื่อง “ความรอบรู้เรื่องสื่อ”

แนวทางการสอน เรื่อง “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” เป็นแนวทางการสอนที่มีความแตกต่างจากการสอนทั่วไป กล่าวคือ ความรอบรู้เรื่องสื่อเป็นความรู้ ความสามารถของบุคคลที่จะใช้ในการตั้งคำถาม ตีความ ประเมิน และตอบสนองต่อสื่ออย่างมีสติ รู้เท่าทัน โดยไม่ลุ่มหลงหรือตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสื่อ ดังนั้น การสอนให้เยาวชนมีความรอบรู้เรื่องสื่อจึงเป็นการสร้างทั้งความรู้ ความคิด ทักษะ และความสามารถของบุคคลที่จะนำไปใช้ในการเปิดรับสื่อในชีวิตประจำวันได้อย่างปลอดภัย และได้ประโยชน์ ซึ่งจากการสำรวจเอกสารตำรา งานวิจัยด้านความรอบรู้เรื่องสื่อ ชี้ให้เห็นว่า การสอนต้องเน้นผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านความรู้ ความคิด หรือพุทธิสัย ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านเจตคติหรือจิตพิสัย และผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านทักษะหรือทักษะพิสัย โดยเน้นสถานการณ์ในการใช้สื่อในชีวิตประจำวันของผู้เรียน มุ่งหวังสู่การสร้างเป็นทักษะชีวิตให้แก่ผู้เรียน (พนม คลีฉายา, 2565)

แนวคิดการสอนความรอบรู้เรื่องสื่อ

Kirwan, Learmonth, Sayer, & Williams (2003, p. 5) สรุปหลักการสอนด้านความรอบรู้เรื่องสื่อ โดยเฉพาะสื่อดิจิทัล ดังนี้

1. ความสามารถในการวิเคราะห์และตอบสนองต่อสื่อต่าง ๆ ได้หลากหลายประเภท หมายรวมทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ ภาพยนตร์ ภาพ สื่อผสม
2. ความสามารถในการวิพากษ์และตรวจสอบสื่อต่าง ๆ ได้ ว่าเนื้อหาดังกล่าวนั้นถูกต้องหรือไม่
3. ความสามารถรู้ได้ว่าสื่อให้ความบันเทิงเพลิดเพลินใจผ่านตัวบทหรือเนื้อหาในสื่อได้อย่างไร
4. ความเข้าใจในกระบวนการผลิตและการเผยแพร่ของสื่อต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้สามารถประเมินเป้าหมายหรือสิ่งที่ผู้ผลิตเนื้อหาต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้รับ หรือสามารถประเมินความน่าเชื่อถือได้
5. ความเข้าใจในการตอบสนองและการตีความประสบการณ์ที่ได้รับจากสื่อของตนเอง เข้าใจว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของผู้รับสารอีกหลาย ๆ คนที่มีการตอบสนองไปตามประสบการณ์ที่ตนได้รับจากสื่อ ซึ่งเป็นการช่วยให้รู้ตัวและไม่หลงตอบสนองไปตามที่สื่อกำหนด

ทั้งนี้ Hoehsmann, & Poyntz (2012, pp. 195-200) เสนอเพิ่มเติมว่า การสอนที่จะช่วยเพิ่มความรอบรู้เรื่องสื่อควรเพิ่มเติมการสอนในด้านการเสริมด้านความคิด การตัดสินใจให้เป็น การวิพากษ์ ดังต่อไปนี้

1. การเสริมด้านความคิด (Thinking) เป็นการสอนเยาวชนด้านการใช้ความคิด ให้มีสติและรู้ตัวเสมอได้ด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นคุณสมบัติสำคัญที่จะนำไปสู่พฤติกรรมและนิสัยการใช้สื่อดิจิทัลอย่างรู้เท่าทัน
2. การตัดสินใจให้เป็น (Judging) เป็นคุณสมบัติด้านการพินิจพิเคราะห์ว่าเนื้อหาที่ได้รับนั้นถูกหรือผิดอย่างไร และพินิจพิเคราะห์ตัดสินใจในด้านคุณค่าว่า ดีหรือไม่ดี โดยจะต้องเข้าใจในประเด็นการสร้างเนื้อหาให้มีความน่าสนใจด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลด้วย
3. การวิพากษ์ (Critical) เป็นคุณสมบัติด้านการมีเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น เพราะหากสอนให้เยาวชนมีความคิดและสามารถตัดสินใจเนื้อหาในข้างแล้ว ลำดับถัดมาต้องสร้างให้เยาวชนลุกขึ้นมาเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีขึ้นด้วย ด้วยการวิพากษ์ ประเมิน ตัดสินเนื้อหา และหาแนวทางการปฏิบัติ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่การแสดงออกของพฤติกรรม การกระทำ การตอบสนองต่อสื่ออย่างรู้เท่าทัน ปลอดภัย และได้ประโยชน์

Hobbs, & Coiro (2016) ได้เสนอกรอบการสร้างหลักสูตรความรอบรู้เรื่องสื่อว่า จำเป็นต้องออกแบบหลักสูตรให้สอดคล้องระหว่างองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบดังนี้

1. บริบท (Context) การออกแบบหลักสูตรต้องเริ่มจากความต้องการของผู้เรียน การพิจารณาบริบทของผู้เรียน ชุมชนร่วมกับคุณค่าและความสำคัญในฐานะนักรับการศึกษาที่มุ่งสร้างผู้เรียน ทั้งนี้ การเรียนการสอนถือเป็นปฏิบัติการทางสังคมที่มีทั้งสถานการณ์และบริบท
2. เจตนารมณ์ (Purpose) ต้องชัดเจนโดยกำหนดผลสัมฤทธิ์ การเรียนรู้ (Learning Outcome) มาตรฐานหลักสูตร และเป้าหมาย (Goal) ของหลักสูตร
3. เนื้อหา (Content) ควรกำหนดทรัพยากรที่ใช้ในการเรียนรู้ และวิธีการใช้โดยมีทั้งสิ่งพิมพ์ ภาพ เสียง สื่อดิจิทัล และเครื่องมือต่าง ๆ
4. วิธีการสอน (Pedagogy) ควรกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้หรือวิธีการสอนที่จะช่วยสร้างให้เกิดการเรียนรู้ในกระบวนการเรียนการสอน
5. การวัดผล (Assessment) ควรกำหนดผลงานจากการเรียนรู้ของผู้เรียน กำหนดผลผลิตงานที่ผู้เรียนต้องสร้างขึ้น รวมทั้งเกณฑ์การพิจารณาที่จะใช้ในการวัดผล
6. งานมอบหมายและกิจกรรม (Task or Activity) ควรเน้นการใช้คำถามหรือการเสนอภาพเหตุการณ์ที่น่าสนใจ และสอดคล้องเชื่อมโยงกับเหตุการณ์

สามารถสรุปได้ว่าหลักการสอนความรอบรู้เรื่องสื่อดิจิทัล ควรเน้นความรู้ ความสามารถในการทำความเข้าใจเนื้อหา การวิเคราะห์เนื้อหา การประเมินเนื้อหา การวิพากษ์เนื้อหา และการตอบสนองอย่างรู้ทัน ไม่หลงไปตามเนื้อหาที่สื่อกำหนด โดยเน้นเรื่องความมีสติและรู้ตัวของบุคคล ขณะที่ใช้สื่อดิจิทัล สามารถตัดสินใจเรื่องความถูกต้องและคุณค่าของเนื้อหาได้ และมีเป้าหมายในการใช้สื่อดิจิทัลได้อย่างมีประโยชน์และสร้างสรรค์

รูปแบบการสอนความรอบรู้เรื่องสื่อ

องค์กร UNESCO (2011) เสนอแนวทางการสอนความรอบรู้เรื่องสื่อไว้ในคู่มือการสอนความรอบรู้เรื่องสื่อและข่าวสาร (Media and Information Literacy: MIL) ประกอบด้วย 10 แนวทาง ดังนี้

1. การสอนแบบประเด็น (Issue-enquire Approach) การสอนแนวทางการสอนแบบประเด็นนี้เป็นการนำประเด็นสังคมที่เชื่อมโยงกับความรอบรู้เรื่องสื่อมาตั้งคำถามและหาทางแก้ไข ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะด้านความรอบรู้เรื่องสื่อและได้ความรู้ใหม่เพิ่มเติม โดยขั้นตอนการสอนเริ่มต้นจากระบุประเด็นเตือนความจำเรื่องทัศนคติและความเชื่อต่อประเด็น นำเสนอความจริงและหลักการที่เชื่อมโยงกับประเด็น วิเคราะห์และจัดการกับข้อมูลหลักฐาน ตีความและหาวิธีในการแก้ไข ทั้งนี้จะต้องกระตุ้นให้เกิดการตอบสนองและคาดเดาผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนด้วย เช่น การสอนผ่านประเด็นเสรีภาพบนสื่ออินเทอร์เน็ต

2. การสอนแบบปัญหา (Problem-based Learning) การสอนแบบปัญหาเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำความรู้จากสาขาวิชาที่หลากหลายมาใช้ร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหา โดยเน้นการวิเคราะห์เชิงลึกของปัญหาหนึ่ง ให้ผู้เรียนได้พิจารณาปัญหา กำหนดวิธีทำงานหรือวิธีแก้ปัญหา รวมถึงผลที่ต้องการด้วยตัวผู้เรียนเอง เช่น การมอบหมายให้ผู้เรียนออกแบบการรณรงค์ทางสังคมผ่านสื่อไปยังกลุ่มเป้าหมาย เป็นต้น

3. การค้นหาความจริงแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Enquiry) การสอนแนวทงนี้นำกระบวนการแสวงหาความจริงแบบวิทยาศาสตร์มาใช้เพื่อค้นหาคำตอบหรือความจริงบางอย่าง โดยจะเริ่มต้นจากการสังเกตสถานการณ์หรือเหตุการณ์นั้น ตั้งคำถามที่ต้องการจะรู้ ค้นหาหลักและคำตอบที่เคยมีมาก่อน ทบทวนทฤษฎีที่จะเป็นคำตอบ สร้างสมมติฐาน จากนั้นวางแผนเพื่อเก็บข้อมูลจริงเพื่อทดสอบว่าสมมติฐานที่ตั้งขึ้นนั้นเป็นจริงหรือไม่ ลงพื้นที่จริงเพื่อเก็บข้อมูล จากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ สรุปผลและนำเสนอผลที่ได้จากการศึกษาดังกล่าว เช่น การค้นหาผลกระทบของสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อบุคคล เป็นต้น

4. การเรียนรู้ร่วมกัน (Cooperative Learning) การสอนแนวทงนี้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนรวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมที่มอบหมายหรือร่วมกันแก้ปัญหาให้สำเร็จ ซึ่งก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดและเป็นการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนคนอื่น ๆ เช่น การทำงานกลุ่มในการสร้างสารานุกรมบนเว็บไซต์วิกิพีเดีย

5. กรณีศึกษา (Case Study) เน้นการวิเคราะห์เจาะลึกเหตุการณ์หนึ่ง โดยการสอนแบบกรณีศึกษาจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สืบค้นอย่างลึกซึ้งทุกแง่มุมของเหตุการณ์ ได้รวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ และนำเสนอผลจากการวิเคราะห์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงสาเหตุของเหตุการณ์ของกรณีที่น่ามาศึกษา เช่น การนำภาพยนตร์ที่ได้รับความนิยมมาวิเคราะห์หาสาเหตุ ปัจจัยที่ทำให้ภาพยนตร์ได้รับความนิยม ทั้งนี้ การเลือกกรณีศึกษาด้านสื่อควรเลือกโดยครอบคลุมประเด็นการศึกษาสื่อทั้ง 4 ประเด็น คือ การผลิต ภาษา การนำเสนอแทนความจริงและผู้ชม/ผู้ฟัง/ผู้อ่าน (Buckingham, 2003, pp. 70-85) เพื่อให้ได้เรียนรู้เรื่องสื่อเชิงลึก

6. การวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) เป็นรูปแบบที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกวิเคราะห์ระบบรหัส ภาษา และความหมายของเนื้อหาในสื่อ โดยผู้เรียนจะได้เรียนรู้วิธีการใช้สัญลักษณ์ รหัส ภาษา เพื่อสร้างความหมายแทนความคิด ความจริง ตามที่ผู้ผลิตสื่อต้องการ เช่น การนำข่าว คลิป มาให้ผู้เรียนวิเคราะห์ตัวบทหรือเนื้อหา โดยวิเคราะห์ในประเด็น วัตถุประสงค์ของผู้ผลิตสาร ความหมายที่เกิดจากการตีความของผู้รับสาร เทคนิคการผลิตสาร และบริบทที่มีผลต่อความหมายของสารนั้น

7. การวิเคราะห์บริบท (Contextual Analysis) เป็นการทำความเข้าใจบริบทที่เกี่ยวข้องกับความรอบรู้เรื่องสื่อ โดยเฉพาะบริบทด้านองค์กรสื่อและเทคโนโลยีสื่อ โดยใช้ทฤษฎีในการอธิบาย เช่น การวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องระหว่างความเป็นเจ้าของสื่อกับหลักเสรีภาพในการสื่อสารตาม

รัฐธรรมนูญ ซึ่ง Buckingham (2003, pp. 70-85) ได้เสริมการสอนเรื่องสื่อเพิ่มเติมว่าการวิเคราะห์ตัวบทเป็นวิธีการวิเคราะห์ในเชิงคุณภาพที่แตกต่างจากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) กล่าวคือ ไม่มุ่งวิเคราะห์เนื้อหาจำนวนมาก ๆ เชิงปริมาณ แต่เน้นการวิเคราะห์รายละเอียดของชิ้นงาน เช่น ภาพถ่าย โฆษณา เพลง มิวสิควิดีโอ (Music Video) ในประเด็นว่าสื่อถูกผลิตขึ้นมาได้อย่างไร เพราะเหตุใดจึงถูกผลิตขึ้นในแบบนั้น โดยขั้นตอนการวิเคราะห์เริ่มด้วยการพรรณนารายละเอียดของสิ่งที่ปรากฏในสื่อและอธิบายว่าสิ่งเหล่านั้นถูกนำมารวมกันไว้อย่างไร จากนั้นให้ตีความหมายจากสิ่งที่วิเคราะห์พรรณนาไว้ และสุดท้ายต้องตัดสินใจว่าความหมายที่ได้นั้นเกี่ยวข้องกับค่านิยม อุดมการณ์ของสังคมอย่างไร การวิเคราะห์ด้วยวิธีนี้จึงสามารถจะช่วยให้เข้าใจสื่อได้ทั้งระดับความหมายตรงและความหมายโดยนัย

8. การแปล (Translations) แนวทางการสอนนี้ใช้ในการสอนด้วยการแปลงเนื้อหาจากรูปแบบสื่อหนึ่งเป็นอีกสื่อหนึ่ง เช่น การมอบหมายให้นักเรียนเขียนบทความเกี่ยวกับโรงเรียนในหนังสือพิมพ์โรงเรียน และแปลงบทความเป็นรายการวิทยุเพื่อนำมาออกอากาศทางสถานีวิทยุโรงเรียน รวมถึงการแปลความคิดเป็นเนื้อหาสื่อ โดยมอบหมายให้ผู้เรียนนำบทประพันธ์มาเขียนบทภาพยนตร์ วาดออกมาเป็นสตอรี่บอร์ด (Story Board) ที่อธิบายการเล่าเรื่องราว จัดวางมุมของกล้อง และการเคลื่อนไหวของกล้องแต่ละตัวที่จะถ่ายทำภาพยนตร์เพื่อแทนสายตาและอารมณ์ความรู้สึกของผู้ชม และเริ่มการถ่ายทำเรื่องราวนั้นออกมาเป็นภาพยนตร์ เป็นต้น

9. การจำลองเหตุการณ์จริง (Simulation) เป็นวิธีการสอนที่ผู้สอนใช้การจำลองเหตุการณ์หรือสาธิต เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่ต้องการสอน ร่วมกับการอภิปรายร่วมกันในชั้นเรียน เช่น การมอบหมายให้ผู้เรียนเป็นผู้อำนวยการสร้างสารคดีทางโทรทัศน์ หรือนักข่าวสัมภาษณ์แหล่งข่าว การสมมติว่าผู้เรียนเป็นฝ่ายประชาสัมพันธ์เพื่อวางแผนกลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ของบริษัท เป็นต้น

10. การผลิตสื่อ (Production) เป็นวิธีการเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างลึกซึ้ง และช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและการเรียนรู้ได้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากเป็นการเรียนรู้ผ่านการกระทำในการผลิตสื่อด้วยตนเองช่วยให้ได้เรียนรู้อย่างจริงจังและมีประสบการณ์ตรงตามเนื้อหาที่สอนอย่างลึกซึ้ง เช่น การให้ผู้เรียนผลิตคลิปสั้น ๆ เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม การผลิตเกมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

กลยุทธ์การสอนเพื่อสร้างความรู้เรื่องสื่อ

การสอนความรู้เรื่องสื่อต้องการให้เกิดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในตัวผู้เรียนครอบคลุมทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านความรู้ ความคิดหรือพุทธิพิสัย ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านเจตคติหรือจิตพิสัย และผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านทักษะหรือทักษะพิสัย รายละเอียดดังต่อไปนี้ (พนม คลี่ ฉายา, 2565)

1. ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านความรู้ ความคิด หรือพุทธิพิสัย

ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย เป็นการเปลี่ยนแปลงทางความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน ทั้งที่เกี่ยวกับตัวสื่อดิจิทัล โครงสร้าง การทำงานของสื่อ สามารถอ่านภาษาสื่อได้ เข้าใจไวยากรณ์สื่อ (Media Grammar) มีความรู้และความเข้าใจในตัวทฤษฎีหมาย ระเบียบ วินัย และมารยาทในการใช้ สื่อ รับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยงรูปแบบต่าง ๆ ที่อาจเกิดจากการใช้สื่อ รับรู้และเข้าใจเรื่องสื่อ และการเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทางธุรกิจทางการค้า การเมือง และวัฒนธรรม

2. ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านเจตคติหรือจิตพิสัย

ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านเจตคติหรือจิตพิสัย ประกอบด้วย การสร้างให้ผู้เรียนสามารถ วิเคราะห์เกี่ยวกับความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือของสื่อได้ สามารถวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ตัดสินได้ว่า เนื้อหาที่ถูกนำเสนอในสื่อ่นั้นเป็นสิ่งที่ดีหรือสิ่งที่ไม่ดี แฝงอิทธิพลของผู้สร้างเนื้อหาหรือสื่อ่นั้นอย่างไร

3. ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านทักษะหรือทักษะพิสัย

ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย ประกอบด้วย ทักษะในการเลือกแหล่งข้อมูล ทักษะใน การอ่านและเข้าใจความหมายของเนื้อหา สามารถเลือกการใช้งานสื่อที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและ ต่อผู้อื่น รวมถึงสามารถสร้างเนื้อหาและผลิตสื่อได้ สามารถนำความรู้และเจตคติที่วิเคราะห์อิทธิพล ของสื่อมาเป็นตัวกำหนดการตอบสนองต่อสื่อได้อย่างปลอดภัยและได้ประโยชน์ต่อตนเอง คนใกล้ชิด และสังคมโดยรวม

การสอนเรื่องความรอบรู้เรื่องสื่อจึงจำเป็นต้องมีนำวิธีการสอนมาออกแบบแผนการสอน ที่ มุ่งเน้นการพัฒนาความรอบรู้เรื่องสื่อที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ครอบคลุมตั้งแต่ความรู้ ความคิด และ พฤติกรรมที่สามารถใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

กลยุทธ์การสอนที่จะช่วยให้บรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่กล่าวมา และถือเป็นกลยุทธ์การสอน ที่นำมาใช้ในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตร ซึ่งมีพื้นฐานมาจากแนวคิดเกี่ยวกับการจัด แผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education) ทฤษฎีการ เรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning Theory) และทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วย ตนเอง (Constructivism Theory) สร้างเป็นองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ และนำมาออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้ได้ ดังนี้

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

1. การใช้ประสบการณ์เดิม ออกแบบเป็นกิจกรรมการสอน ได้แก่

(1) การเล่าประสบการณ์

(2) การระบายความในใจ

2. การสะท้อนคิดอย่างมีวิจารณญาณ ออกแบบเป็นกิจกรรมการสอน ได้แก่

- (1) การแสดงความรู้สึก
 - (2) การประเมิน
 - (3) การวิเคราะห์
3. การสนทนาเชิงวิพากษ์ ออกแบบเป็นกิจกรรมการสอน ได้แก่
- (1) การจัดสุนทรียสนทนา
 - (2) การอภิปราย
 - (3) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
4. การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ ออกแบบเป็นกิจกรรมการสอน ได้แก่
- (1) การแสดงบทบาทสมมติ
 - (2) การสืบค้นข้อมูล
 - (3) การเป็นผู้ฟังที่ดี
 - (4) การทำสมาธิ
5. การเชื่อมโยงประสบการณ์ใหม่และประสบการณ์เดิมให้สมดุล ออกแบบเป็นกิจกรรมการสอน ได้แก่
- (1) การตั้งคำถาม
 - (2) การอภิปราย
 - (3) การเขียนผังความคิด
6. การนำความรู้ใหม่มาสู่การปฏิบัติ ออกแบบเป็นกิจกรรมการสอน ได้แก่
- (1) การทำสมาธิ
 - (2) การเขียนผังความคิด

การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ออกแบบเป็นรายวิชาประจำภาคเรียน มีเนื้อหาสาระของการเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้นำเสนอรายละเอียดสำหรับผู้สอนแล้ว

2.3 การพัฒนาคู่มือการผลิตและสร้างสรรค์(สื่อ)กิจกรรมเพื่ออรรถรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อสำหรับเด็กและเยาวชน

หนังสือคู่มือการผลิตและสร้างสรรค์(สื่อ)กิจกรรมเพื่ออรรถรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อสำหรับเด็กและเยาวชนเล่มนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะ ในการผลิตสร้างสรรค์กิจกรรมอรรถรงค์เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ (Media Literacy) สำหรับเด็กและเยาวชน โดยให้ความสำคัญกับสื่อรูปแบบ “สื่อกิจกรรม” ซึ่งเป็นทักษะความรู้ที่เกิดขึ้นจากทั้งผู้จัดกิจกรรมและ

ผู้ร่วมกิจกรรม แนวทางนี้เชื่อมโยงสอดคล้องไปยังการรณรงค์เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อในระบบที่เป็นการเรียนรู้การสอนตามหลักสูตรในห้องเรียน ซึ่งเป็นลักษณะของการทำกิจกรรมฝึกปฏิบัติในรายวิชาและกิจกรรมนอกห้องเรียนที่เด็กและเยาวชนหรือนักเรียนนักศึกษาสามารถออกแบบและปฏิบัติการเองได้ตามความสนใจของตน ซึ่งลักษณะหลังนี้มีปรากฏในกลไกการเรียนการสอนของระบบการศึกษาไทยที่รู้จักกันดีในรูปแบบของการทำกิจกรรมของกลุ่ม/ชุมนุม/ชมรมในสถาบันการศึกษาทั่วไป

ด้วยแนวคิดของการทำคู่มือสำหรับเด็กและเยาวชนที่อ้างอิงหลักจิตวิทยาเด็กและวัยรุ่นที่ว่าวัยรุ่นจะมีช่วงความสนใจและมีสมาธิสั้น ช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการสื่อสารในเนื้อหาหนักประเภทงานวิชาการควรใช้เวลาไม่เกิน 30 นาทีต่อครั้ง หรือถ้าเป็นเอกสารข้อความตัวหนังสือก็ไม่ควรเกิน 10 หน้า การใช้เวลาในการสื่อสารมากกว่านี้หรือการสื่อสารด้วยเอกสารข้อความจำนวนมากสามารถทำได้ด้วยเทคนิคการพักเบรกหรือแบ่งบทหรือตอนของเนื้อหาให้เหมาะสมกับบริบทของวัยรุ่น (วิริยาภรณ์, 2547) ด้วยเหตุนี้ทำให้เนื้อหาในเอกสารคู่มือเล่มนี้นำเสนอด้วยข้อความที่น้อยและกระชับ ประกอบกับการใช้ภาพบรรยายเป็นหลักก่อนนำเสนอเนื้อหาแต่ละส่วน ซึ่งประมวลแล้วเนื้อหามีทั้งหมด 3 ภาค ได้แก่ ภาค 1 บทนำ ภาค 2 การผลิตและสร้างสรรค์(สื่อ)กิจกรรมเพื่อการรณรงค์เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อ และ ภาค 3 องค์ประกอบความสำเร็จของการสื่อสารรณรงค์เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อ ส่วนภาคผนวกจะเป็นข้อมูลรายละเอียดของโครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นต้นน้ำของการผลิตเอกสารหนังสือคู่มือเล่มนี้ นอกจากนี้ยังมีส่วนที่รวบรวมคลังสารสนเทศสนับสนุนการดำเนินงานด้านการรณรงค์เรื่องความรู้เรื่องสื่อเพื่อที่ผู้ศึกษาเอกสารหนังสือคู่มือเล่มนี้จะได้ใช้ประโยชน์ในการลงมือปฏิบัติจริง

สำหรับเนื้อหาหลักทั้ง 3 ภาค แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงที่เป็นวงจรการสื่อสารความรู้ที่เป็นกระบวนการผลิตและสร้างสรรค์สื่อ(กิจกรรม)เพื่อรณรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อของเด็กและเยาวชน กล่าวคือ ภาค 1 ส่วนของบทนำจะนำเสนอความรู้ทั่วไปของสื่อ โดยเฉพาะสื่อกิจกรรมที่เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนของระบบการศึกษาสังคมไทย เมื่อผู้ที่ศึกษามีความเข้าใจเรื่องนี้จึงต้องเชื่อมโยงเรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อ อันเป็นการประมวลองค์ความรู้เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อว่าในแวดวงวิชาการมีขอบเขตเนื้อหาของการศึกษาเรื่องนี้ประเด็นใดบ้าง และความรู้เรื่องสื่อที่เป็นปัญหาหลักในสังคมไทยนั้น ส่วนใหญ่เป็นรูปแบบหรือลักษณะใด ซึ่งจะทำให้ผู้ที่ศึกษามีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับเนื้อหา (Content) ที่จะใช้ในการผลิตสื่อกิจกรรมได้ ส่วนเนื้อหาลำดับต่อไป คือ บทบาทของ(สื่อ)กิจกรรมในการรณรงค์เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อ เป็นการอธิบายให้เห็นว่าเมื่อผู้ศึกษานำองค์ความรู้เกี่ยวกับตัวสื่อกิจกรรมมาประสมกับองค์ความรู้พื้นฐานด้านเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อแล้วนั้น เมื่อนำมาใช้ปฏิบัติจริงก็จะเกิดประโยชน์ต่อสังคมในมิติหรือแง่มุมใดบ้าง ซึ่งเนื้อหาของส่วน

สุดท้ายในภาค 1 นี้ จะเป็นแรงบันดาลใจและสร้างความเข้าใจให้กับผู้ที่ศึกษาในการสื่อสารองค์กรเกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อด้วยการผลิตและสร้างสรรค์สื่อ

หลังจากการนำเสนอประมวลความรู้พื้นฐานเบื้องต้นแล้ว ส่วนของภาค 2 จะเป็นการนำเสนอแนวทางหรือวิธีปฏิบัติเชิงกระบวนการของการผลิตและสร้างสรรค์สื่อ โดยอ้างอิงและใช้กรอบวิธีการแบ่งบทด้วยแนวคิดเกี่ยวกับวงจรการควบคุมคุณภาพหรือวงจรชูฮาร์ต (Shewhart Cycle) หรือที่สังคมไทยส่วนใหญ่รู้จักกันในชื่อ “วงจร PDCA” ซึ่งแนวคิดเรื่องนี้อธิบายถึงกระบวนการที่เป็นวงจรของการปฏิบัติหรือดำเนินกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพ ให้ความสำคัญกับทุกขั้นตอนการดำเนินงานตั้งแต่การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบประเมินการปฏิบัติ (Check) และการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข (Act) โดยเชื่อมโยงด้วยลำดับกระบวนการและความต่อเนื่องในการทำกิจกรรม (Shewhart, 1939) ดังนั้น ในการนำเสนอกระบวนการผลิตและสร้างสรรค์สื่อองค์กรเกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อนี้ จึงแบ่งการนำเสนอเนื้อหาเป็น 4 บท เริ่มจากบทแรกที่เป็นการออกแบบและวางแผนก่อนการผลิตและสร้างสรรค์(สื่อ)กิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับขั้นตอนการวางแผนในวงจร PDCA บทต่อไป คือ การบริหารจัดการการผลิตและสร้างสรรค์(สื่อ)กิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับขั้นตอนการปฏิบัติในวงจร PDCA หลังจากนั้นจึงเข้าสู่เนื้อหาบทต่อไปที่เป็นการวัดผลและประเมินผล(สื่อ)กิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับขั้นตอนการตรวจสอบประเมินการปฏิบัติในวงจรPDCA และสุดท้ายเป็นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการกำกับ ติดตาม และต่อยอดขยายผล(สื่อ)กิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับขั้นตอนการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขในวงจร PDCA

บทที่ 3

การดำเนินการจัดทำเอกสารชุด แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการสอนและให้ความรู้ และคู่มือการผลิตและสร้างสรรค์ (สื่อ) กิจกรรม

โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน ได้ดำเนินการ ทบทวนตำรา งานวิจัย และเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ การวิเคราะห์หลักสูตร ความรอบรู้เรื่องสื่อ การวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยต่อยอดจากแนวคิดริเริ่มในการพัฒนาและออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้วิชา “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” และคู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ระดับมัธยมศึกษาและ อุดมศึกษา จากนั้นนำมาพัฒนาเป็นเนื้อหา สารการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนการสอน และ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ ในรูปแบบหนังสือ เอกสารแผน การจัดการเรียนรู้ และตำราคู่มือ ที่ครู อาจารย์สามารถนำไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนใน มหาวิทยาลัยและโรงเรียนได้ โดยมีการบูรณาการศาสตร์ของสาขาวิชานิติศาสตร์ด้านความรอบรู้ เรื่องสื่อ และสาขาวิชาครุศาสตร์ด้านพัฒนาการเรียนรู้อและการจัดการเรียนการสอนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ในตัวผู้เรียน เพื่อนำไปใช้สำหรับส่งเสริมกิจกรรมรณรงค์และส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อ ทั้งนี้โครงการได้ จัดทำเป็นหนังสือชุดรวมจำนวน 5 เล่ม ประกอบด้วย

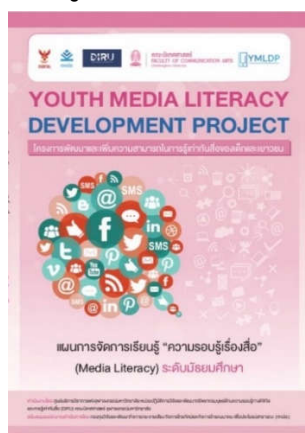
- (1) หนังสือแผนการจัดการเรียนรู้ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ระดับ มัธยมศึกษา
- (2) หนังสือแผนการจัดการเรียนรู้ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ระดับอุดมศึกษา
- (3) คู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ระดับมัธยมศึกษา
- (4) คู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ระดับอุดมศึกษา
- (5) คู่มือการผลิตและสร้างสรรค์(สื่อ)กิจกรรม เพื่อรณรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่อง สื่อ สำหรับเด็กและเยาวชน

ทั้งนี้ เอกสารหนังสือทางวิชาการชุดนี้ได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องทางวิชาการ (IOC : Index of Item Objective Congruence) โดยผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละสาขาที่เกี่ยวข้อง รวมถึงได้รับ คำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิและคณะกรรมการพิจารณาผลงาน และได้รับการพัฒนาปรับปรุงเนื้อหา ตามคำแนะนำมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับ ความรอบรู้เรื่องสื่อต่อเด็กและเยาวชนที่สามารถนำไปปรับใช้ได้จริงและเกิดประโยชน์สูงสุด

หลังจากพิจารณาพัฒนาปรับปรุงและเพิ่มเติมเนื้อหาของหนังสือคู่มือตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งในส่วนของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมิน IOC และให้คำแนะนำ คณะกรรมการตรวจพิจารณาส่งมอบผลงาน และคณะผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก รวมถึงการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมโครงการซึ่งเป็นผู้ที่จะนำคู่มือทั้ง 5 เล่มดังกล่าวไปนำร่องใช้งานในการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมจริง คณะทำงานได้ดำเนินการเพิ่มเติมเนื้อหารายละเอียดในส่วนต่าง ๆ ปรับแก้ไขคำศัพท์เฉพาะ รวมถึงปรับลำดับการร้อยเรียงหัวข้อและเนื้อหาของหนังสือคู่มือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับคู่มือเล่มแผนการจัดการเรียนรู้ ฯ และคู่มือการสอนและให้ความรู้ ฯ ในแต่ละระดับการศึกษาให้มีความสอดคล้องกัน เพื่อให้ครู/อาจารย์ทั้งผู้ที่อยู่ในแวดวงสื่อ/นิเทศศาสตร์ หรือแวดวงอื่น ๆ ที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงผู้อ่านกลุ่มเด็กและเยาวชนสามารถทำความเข้าใจเนื้อหาแต่ละส่วนได้ง่ายยิ่งขึ้น จากนั้นทางโครงการฯ ได้จัดทำต้นฉบับหนังสือคู่มือทั้ง 5 เล่ม และนำส่งให้แก่สถาบันแกนและสถาบันดำเนินการรวม 63 สถาบัน เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนและทำกิจกรรมตามความเหมาะสมของแต่ละสถาบันในเบื้องต้นเพื่อให้ทันกับช่วงเวลาการจัดการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษา และในส่วนของหนังสือคู่มือฉบับตีพิมพ์ โครงการฯ ดำเนินการส่งต้นฉบับเพื่อออกแบบหน้าปกและจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวนรายการละ 1,000 เล่ม รวมจำนวนการผลิตหนังสือคู่มือทั้งหมด 5,000 เล่มแล้วเสร็จ และได้ดำเนินการส่งมอบให้กับสถาบันเครือข่ายได้นำไปใช้ประโยชน์ในด้านการเรียนการสอนและการเรียนรู้เพิ่มเติมต่อไป

ในเบื้องต้น หัวข้อเนื้อหาจากชุดหนังสือคู่มือทั้ง 5 เล่มดังกล่าวและรูปแบบหน้าปกหนังสือ มีดังนี้ โปรดดูรายละเอียดหนังสือคู่มือฉบับตีพิมพ์ จาก ชุดเอกสารแนบที่นำส่งมาพร้อมกับรายงานฉบับนี้

(3.1) แผนการจัดการเรียนรู้ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ระดับมัธยมศึกษา

ภาพที่ 3.1 หน้าปกหนังสือ แผนการจัดการเรียนรู้ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ระดับมัธยมศึกษา

แผนการจัดการเรียนรู้ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) สำหรับระดับมัธยมศึกษา
เล่มนี้ ได้ผ่านการตรวจพิจารณาเนื้อหาและความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่ รอง
ศาสตราจารย์ ดร.กุลธิดา ธรรมวิวัฒน์ รองคณบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาและสื่อสารองค์กร คณะ
ครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา นายกสมาคมครูสังคัมศึกษาแห่งประเทศไทยและ
อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และอาจารย์นวรรตน์ ธัญญศิริ อาจารย์สาธิต
ชำนาญการ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม รวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก และ
คณะกรรมการพิจารณาผลงานโครงการ หัวข้อเนื้อหาประกอบด้วย 16 แผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 1 ปัญหาการเปิดรับและการใช้สื่อ
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 2 การเข้าถึงสื่ออย่างปลอดภัยและได้ประโยชน์
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 3 ความน่าเชื่อถือของสื่อจากแหล่งข้อมูล
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 4 ความหมายและเนื้อหาสื่อ
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 5 จุดมุ่งใจในสาร
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 6 ผลกระทบจากการใช้สื่อ
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 7 รู้เท่าทันสื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 8 การลดความเสี่ยงจากการใช้สื่อ
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 9 ตัวตนปลอดภัยจากการใช้สื่อออนไลน์
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 10 การใช้ชีวิตออนไลน์อย่างปลอดภัย
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 11 วัฒนธรรมชุมชนออนไลน์
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 12 การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ (Cyberbullying)
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 13 ความเสี่ยงเรื่องเพศ
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 14 การซื้อขายของสบายใจในออนไลน์
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 15 การใช้สื่อออนไลน์ให้เป็น
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 16 การเป็นเยาวชนดิจิทัลที่รู้

(3.2) แผนการจัดการเรียนรู้ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ระดับอุดมศึกษา

ภาพที่ 3.2 หน้าปกหนังสือ แผนการจัดการเรียนรู้ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ระดับอุดมศึกษา

แผนการจัดการเรียนรู้ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) สำหรับระดับอุดมศึกษา เล่มนี้ ได้ผ่านการตรวจพิจารณาเนื้อหาและความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.กุลธิดา ชรรณวิวัฒน์ รองคณบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาและสื่อสารองค์กร คณะครู ศาสตราจารย์อุตสาหกรรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา นายกสุมาคมครูสังคัมศึกษาแห่งประเทศไทยและอาจารย์ประจำคณะครู ศาสตราจารย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และอาจารย์นวิรัตน์ ธัญญศิริ อาจารย์สาธิตชำนาญการ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก และคณะกรรมการพิจารณาผลงาน โครงการ หัวข้อเนื้อหาประกอบด้วย 14 แผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 1 ปัญหาการเปิดรับและการใช้สื่อในสังคม
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 2 การเข้าถึงสื่ออย่างปลอดภัยและได้ประโยชน์
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 3 ความเข้าใจเนื้อหาของสื่อ
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 4 การดึงดูดใจบนสื่อ
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 5 ภาษาและภาพบนสื่อ
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 6 การประเมินเนื้อหาของสื่อ
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 7 มารยาทและกติกาสากลในการใช้สื่อ
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 8 สื่อวิทย์สู่สังคม

- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 9 สังคมปัจจุบันกับสื่อโทรทัศน์
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 10 ข่าวปลอม (Fake News)
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 11 การถูกฟ้องร้องดำเนินคดี
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 12 ความน่าเชื่อถือบนสื่อออนไลน์
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 13 การลดความเสี่ยงบนโลกออนไลน์
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 14 ความเป็นพลเมืองบนสื่อดิจิทัล

(3.3) คู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ระดับมัธยมศึกษา

ภาพที่ 3.3 หน้าปกหนังสือ คู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ระดับมัธยมศึกษา

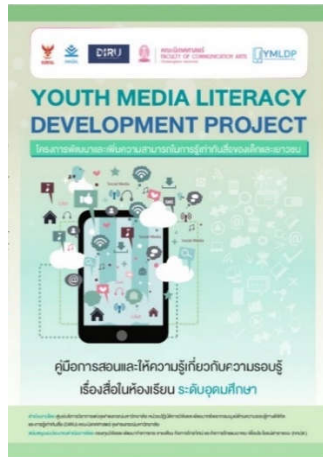
สาระการเรียนรู้ของคู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ระดับมัธยมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเสริมสร้างความเข้าใจด้านความรอบรู้เรื่องสื่อสำหรับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษา ตามที่แผนการจัดการเรียนรู้ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นเอกสารอีกชุดหนึ่งของทางโครงการได้กำหนดการจัดการเรียนการสอนไว้เป็นวิชาประจำภาค จำนวน 16 คาบเรียน ดังรายละเอียดข้างต้น โดยผู้จัดการเรียนการสอนสามารถศึกษารายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 16 เรื่องดังกล่าวเพิ่มเติมได้จากสาระการเรียนรู้ของคู่มือการสอนและให้ความรู้ฯ เล่มนี้ ควบคู่กับการพิจารณาคัดเลือกแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ เพิ่มเติมสำหรับผู้เรียนตามความเหมาะสม

ทั้งนี้ เนื้อหาสาระการเรียนรู้ของคู่มือการสอนและให้ความรู้ฯ ระดับมัศึกษานี้ ได้ผ่านการตรวจพิจารณาเนื้อหาและความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิษฐา หรุ่นเกษม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร อาจารย์ ดร.สังกมา สารวัตร มหาวิทยาลัย

ศิลปินกร และอาจารย์สิโรตม์ อนุจันทร์ โรงเรียนวัดสุทิวราราม (ระดับมัธยมศึกษา) รวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก และคณะกรรมการพิจารณาผลงานโครงการ หัวข้อเนื้อหาประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ 16 เรื่อง ดังนี้

- สาระการเรียนรู้ที่ 1 องค์ประกอบการใช้สื่อ ปัญหาของการใช้สื่อกับการใช้สื่ออย่างปลอดภัยและได้ประโยชน์
- สาระการเรียนรู้ที่ 2 ภูมิทัศน์สื่อ และอิทธิพลของสื่อกับความรอบรู้เรื่องสื่อ
- สาระการเรียนรู้ที่ 3 ความน่าเชื่อถือของแหล่งสารในสื่อ กับการจัดการข่าวปลอมและข้อมูลที่ไม่เป็นจริง
- สาระการเรียนรู้ที่ 4 วิเคราะห์เนื้อหาในสื่อให้รู้ทัน
- สาระการเรียนรู้ที่ 5 วิเคราะห์จุดมุ่งใจเพื่อรู้ทัน
- สาระการเรียนรู้ที่ 6 ผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์
- สาระการเรียนรู้ที่ 7 รู้เท่าทันสื่อมวลชนดั้งเดิม...วิทย์และโทรทัศน์
- สาระการเรียนรู้ที่ 8 การลดความเสี่ยงจากการใช้สื่อ การปฏิบัติการข่าวสารไอโอ (Information Operation; IO) และห้องเสียงสะท้อน (Echo Chamber)
- สาระการเรียนรู้ที่ 9 ตัวตนปลอดภัยจากการใช้สื่อออนไลน์
- สาระการเรียนรู้ที่ 10 การใช้ชีวิตออนไลน์อย่างปลอดภัย
- สาระการเรียนรู้ที่ 11 มารยาทและกติกาสากลในการใช้สื่อ
- สาระการเรียนรู้ที่ 12 การกลั่นแกล้งกันบนโลกออนไลน์ (Cyberbullying) และวาทะแห่งความเกลียดชัง (Hate Speech)
- สาระการเรียนรู้ที่ 13 ความเสี่ยงเรื่องเพศ
- สาระการเรียนรู้ที่ 14 การซื้อขายของสบายใจในออนไลน์ และสกุลเงินดิจิทัลเข้ารหัส (Cryptocurrency)
- สาระการเรียนรู้ที่ 15 บันไดสู่ความรอบรู้และรู้เท่าทันทางดิจิทัล
- สาระการเรียนรู้ที่ 16 ความเป็นพลเมืองบนสื่อดิจิทัล

(3.4) คู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ระดับอุดมศึกษา

ภาพที่ 3.4 หน้าปกหนังสือ คู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ระดับอุดมศึกษา

สาระการเรียนรู้ของคู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ระดับอุดมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเสริมสร้างความเข้าใจด้านความรอบรู้เรื่องสื่อสำหรับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับอุดมศึกษา ตามที่แผนการจัดการเรียนรู้ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ระดับอุดมศึกษา ซึ่งได้กำหนดการจัดการเรียนการสอนไว้เป็นวิชาประจำภาค จำนวน 14 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที ดังรายละเอียดข้างต้น เช่นเดียวกับรูปแบบของระดับมัธยมศึกษา โดยผู้จัดการเรียนการสอนสามารถศึกษารายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้ง 14 เรื่องดังกล่าวเพิ่มเติมได้จากสาระการเรียนรู้ฯ เล่มนี้ ควบคู่กับการพิจารณาคัดเลือกแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ เพิ่มเติมตามความเหมาะสมในระดับชั้นเรียนของผู้เรียนแต่ละกลุ่มชั้นปี รวมถึงสถานการณ์การเรียนรู้ด้านความรอบรู้และรู้เท่าทันสื่อที่เปลี่ยนแปลงไป

ทั้งนี้ เนื้อหาสาระการเรียนรู้ของคู่มือการสอนและให้ความรู้ฯ ระดับอุดมศึกษา ได้ผ่านการตรวจพิจารณาเนื้อหาและความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสุข ตันตระกูลโรจน์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิษฐา หรุ่นเกษม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และอาจารย์ ดร.สังกมา สารวัตร มหาวิทยาลัยศิลปากร รวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก และคณะกรรมการพิจารณาผลงานโครงการ หัวข้อเนื้อหาประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ 14 เรื่อง ดังนี้

สาระการเรียนรู้ที่ 1 องค์ประกอบการใช้สื่อ ปัญหาของการใช้สื่อ
กับการใช้สื่ออย่างปลอดภัยและได้ประโยชน์

สาระการเรียนรู้ที่ 2 ภูมิทัศน์สื่อ อิทธิพล และการเข้าถึงอย่างปลอดภัย

- สาระการเรียนรู้ที่ 3 วิเคราะห์เนื้อหาในสื่อให้รู้ทัน
- สาระการเรียนรู้ที่ 4 วิเคราะห์จุดมุ่งใจเพื่อรู้ทัน
- สาระการเรียนรู้ที่ 5 การใช้ภาษาและภาพที่เหมาะสมในสื่อออนไลน์
- สาระการเรียนรู้ที่ 6 ความน่าเชื่อถือของแหล่งสารในสื่อและโฆษณาบนสื่อสังคมออนไลน์
- สาระการเรียนรู้ที่ 7 มารยาทและกติกาสากลในการใช้สื่อ
- สาระการเรียนรู้ที่ 8 อิทธิพลของสื่อเสียงและการรู้เท่าทัน
- สาระการเรียนรู้ที่ 9 อิทธิพลของสื่อโทรทัศน์และการรู้เท่าทัน
- สาระการเรียนรู้ที่ 10 การจัดการข่าวปลอม ข้อมูลที่ไม่เป็นจริง
- สาระการเรียนรู้ที่ 11 กฎหมายคอมพิวเตอร์
- สาระการเรียนรู้ที่ 12 ปฏิบัติการข่าวสารไอโอ (Information Operation; IO)
และห้องเสียงสะท้อน (Echo Chamber)
- สาระการเรียนรู้ที่ 13 ความเสี่ยงอันตรายในภูมิทัศน์สื่อผสมผสาน
- สาระการเรียนรู้ที่ 14 ความเป็นพลเมืองบนสื่อดิจิทัล

ทั้งนี้ โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน ถือเป็นโครงการนำร่องในการพัฒนาภาคความรู้เรื่องสื่อสำหรับประชาชนกลุ่มเด็กและเยาวชน ทั้งในระบบการศึกษาและในรูปแบบการส่งเสริมให้เกิดกระบวนการหรือกิจกรรมรู้เท่าทันสื่อในเด็กและเยาวชน สถาบันการศึกษาทั้ง 63 สถาบัน ได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการสอนและให้ความรู้ที่โครงการฯ พัฒนาจัดทำขึ้นไปทดลองใช้จัดการเรียนการสอนจริงในภาคการศึกษาของโรงเรียนมัธยมและมหาวิทยาลัย โดยลักษณะการนำชุดความรู้ไปสอนมีทั้งรูปแบบการสอนเป็นวิชาบังคับและวิชาเลือก ซึ่งอาจมีรายวิชานี้รองรับอยู่แล้วหรือการปรับ/เพิ่มรายวิชา รวมถึงเป็นวิชา การศึกษาทั่วไป (General Education) การสอนนอกชั้นเรียน หรือในรูปแบบชุมนุม หรือสภานักเรียน โดยมีการนำชุดความรู้ไปสอนใน ชุมนุม/ชมรม มากที่สุด

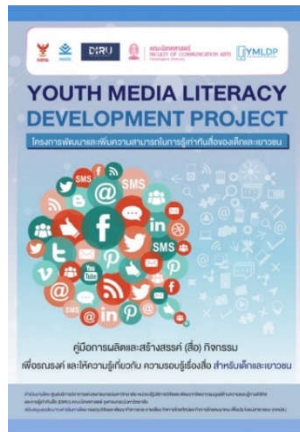
ในภาพรวมด้านการเตรียมแผนการสอนของสถาบันผู้เข้าร่วมโครงการระดับมัธยมศึกษา พบว่า มากกว่าครึ่งหนึ่งของสถาบันที่ตอบแบบสำรวจมีการเตรียมแผนการสอนครบทุกหน่วย โดยมีบางสถาบันที่เปิดสอนมากกว่า 1 วิชา และมีการปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์การสอนจริง ขณะที่ด้านการเตรียมแผนการสอนของสถาบันผู้เข้าร่วมโครงการระดับอุดมศึกษาพบว่า เตรียมแผนการสอนไว้ที่จำนวน 3-5 หน่วยมากที่สุด และมีเพียงบางส่วนที่มีการเตรียมแผนการสอนแบบครบทุกหน่วย ทั้งนี้ มีบางสถาบันที่เปิดสอนมากกว่า 1 วิชา และมีการปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์การสอนจริงเช่นเดียวกับในระดับมัธยม

ด้านความพึงพอใจ วิเคราะห์จากแบบสอบถามของทางโครงการที่ได้รับกลับคืนและมีความสมบูรณ์ จำนวน 239 ชุด จำแนกเป็นกลุ่มแม่ไก่ 9 ชุดจาก 9 ภูมิภาค กลุ่มลูกไก่และกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา 230 ชุด คิดเป็นแบบสอบถามตอบกลับ 9.2 % ตามเกณฑ์การตอบกลับ (response rate) ของการสำรวจแบบออนไลน์ คือ 5-10 % (MJ.Wu, 2022, บุญชม ศรีสะอาด, 2535 และบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2551) จากจำนวนที่ส่งไปเป็นจำนวน 2,589 ชุด สรุปได้ว่า กลุ่มแม่ไก่มีความพึงพอใจภาพรวมหลักสูตรและเนื้อหาการสอนในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 4.00) พึงพอใจแผนการจัดการเรียนรู้ในระดับสูงมาก (ค่าเฉลี่ย 4.22) และพึงพอใจคู่มือการสอนและให้ความรู้ หรือคู่มือประกอบการเรียนการสอนในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 4.11) ส่วนกลุ่มลูกไก่มีความพึงพอใจภาพรวมหลักสูตรและเนื้อหาการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ และคู่มือประกอบการเรียนการสอนในระดับสูงทั้งหมด (ค่าเฉลี่ย ความพึงพอใจ 4.04 3.98 และ 3.92 ตามลำดับ) ขณะที่ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มนักเรียน / นักศึกษาทั่วไป พบว่า ผู้เรียนได้ประเมินการจัดการเรียนการสอน การให้ความรู้ การรอบรู้ สื่อในโครงการฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับ “สูงมาก” (ค่าเฉลี่ยรวม 4.22) เมื่อพิจารณาพบว่ามี 2 ด้านที่สำคัญคือ การสอน และ ผู้สอน โดยผู้เรียนพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับ “สูง” และ “สูงมาก” โดยผู้เรียนพึงพอใจเกี่ยวกับประเด็นที่เป็น “การเพิ่มพูนความรู้จากความรู้เดิม” มากที่สุดและอยู่ในระดับ “สูงมาก” (ค่าเฉลี่ย 4.27) รองลงมาคือ “การสร้างความตระหนัก และตื่นตัวเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่อง สื่อ” เท่า ๆ กับ “การยกตัวอย่าง และการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน” ของผู้สอน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ “สูง” (ค่าเฉลี่ย 4.25)

ผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแผนการจัดการเรียนรู้และคู่มือการสอนและให้ความรู้ที่โครงการพัฒนาขึ้นและนำไปทดลองใช้พบว่า มีจำนวนผู้ที่มีความรู้สูงขึ้นหลังเรียนคิดเป็น ร้อยละ 81.12 โดยวิเคราะห์จากจำนวนผู้ร่วมโครงการฯ ที่ทำแบบทดสอบทั้ง 2 ระดับ ที่ได้คะแนนมากกว่าเกณฑ์เฉลี่ยก่อนเรียน 2,093 คน และจากการทดสอบคะแนนเฉลี่ยความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยสถิติ t-test สรุปได้ว่า ผลของระดับความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 โดยหลังจากได้รับความรู้ตามหลักสูตรแล้ว ผู้เรียนทั้งในระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา มีความรู้มากกว่าก่อนการเรียน โดยผู้เรียนระดับอุดมศึกษามีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา ทั้งนี้ ผู้เรียนระดับอุดมศึกษามีพื้นฐานความรู้ที่ดีกว่าในเบื้องต้น และมีการพัฒนาความรู้ในสัดส่วนที่ดีกว่าก่อนการเรียน นอกจากนี้ผลสัมฤทธิ์ส่วนหนึ่งเกี่ยวข้องกับผู้สอนในการประมวลและผนวกเนื้อหาที่สำคัญให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ รวมทั้งกิจกรรมอาจมีผลต่อความรู้ความเข้าใจมากกว่าการสอนในชั้นเรียน ซึ่งน่าจะมีการศึกษาต่อยอดต่อไป

ทั้งนี้ โครงการได้นำเสนอรายละเอียดการประเมินผลด้านคู่มือไว้ใน บทที่ 6 การประเมินผลโครงการ

(3.5) คู่มือการผลิตและสร้างสรรค์ (สื่อ) กิจกรรมเพื่อรณรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ สำหรับเด็กและเยาวชน

ภาพที่ 3.5 หน้าปกหนังสือ คู่มือการผลิตและสร้างสรรค์ (สื่อ) กิจกรรม

เพื่อรณรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ สำหรับเด็กและเยาวชน

คู่มือการผลิตและสร้างสรรค์ (สื่อ) กิจกรรมเพื่อรณรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ สำหรับเด็กและเยาวชน เล่มนี้ ได้ผ่านการตรวจพิจารณาเนื้อหาและความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.นภวรรณ ตันติเวชกุล คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิลักษณ์ หวังสันติธรรม คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รองศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา ดวงภุมเมศ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กนกพร ฉันทนารุ่งภักดิ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุปราณี วัฒนสิน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา คุณพฤษ์ พหลกุลบุตร มูลนิธิสื่อชาวบ้าน (มะขามป้อม) รวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก และคณะกรรมการพิจารณาผลงานโครงการหัวข้อเนื้อหาประกอบด้วย 9 บท ดังนี้

- บทที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ(สื่อ)กิจกรรม
- บทที่ 2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ
- บทที่ 3 บทบาทของ(สื่อ)กิจกรรมในการรณรงค์เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ
- บทที่ 4 การออกแบบและวางแผนก่อนการผลิตและสร้างสรรค์(สื่อ)กิจกรรม
- บทที่ 5 การบริหารจัดการโครงการ(สื่อ)กิจกรรม
- บทที่ 6 การวัดผลและประเมินผล(สื่อ)กิจกรรม
- บทที่ 7 การต่อยอดขยายผล(สื่อ)กิจกรรม
- บทที่ 8 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

บทที่ 9 การสร้างเครือข่ายการสื่อสารมวลชน

ทั้งนี้ โครงการได้จัดทำถุงผ้าเพื่อบรรจุชุดหนังสือคู่มือจำนวน 5 เล่มดังกล่าว และได้ดำเนินการส่งมอบให้กับสถาบันเครือข่ายได้นำไปใช้ประโยชน์ในด้านการเรียนการสอนและการเรียนรู้เพิ่มเติมต่อไปเรียบร้อยแล้ว

ภาพที่ 3.6 แบบถุงผ้าที่บรรจุชุดหนังสือคู่มือ 5 เล่ม

ภาพที่ 3.7 ชุดหนังสือคู่มือ 5 เล่ม

ภาพที่ 3.8 บรรยากาศบางส่วนจากการส่งมอบชุดหนังสือคู่มือ 5 เล่มให้กับสถาบันเครือข่าย

ภาพที่ 3.9 บรรยากาศบางส่วนจากการส่งมอบชุดหนังสือคู่มือ 5 เล่มให้กับสถาบันเครือข่าย

หมายเหตุ : โปรดดูรายละเอียดชุดหนังสือคู่มือฉบับตีพิมพ์
จาก ชุดหนังสือ 5 เล่ม ที่นำส่งมาพร้อมกับรายงานฉบับนี้

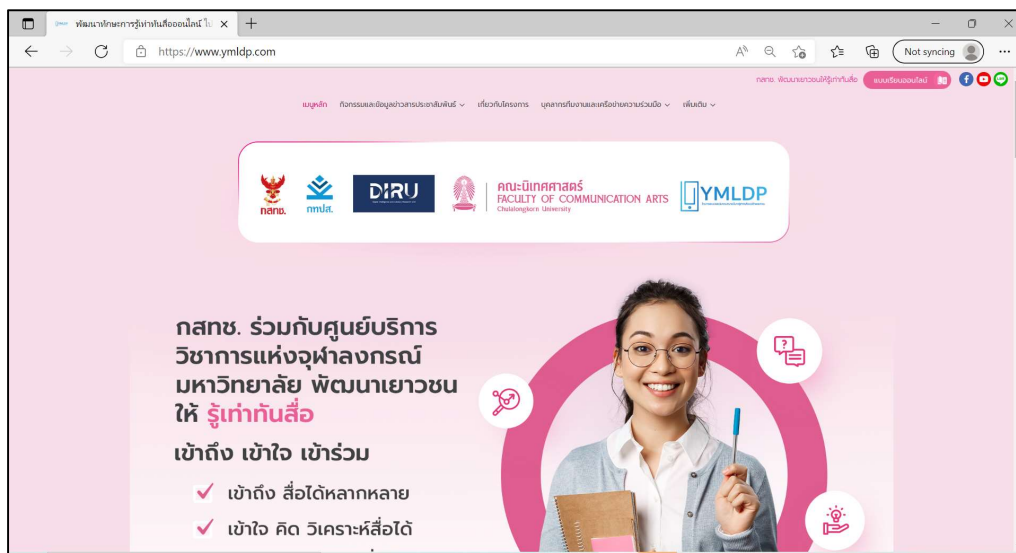
บทที่ 4

การดำเนินการด้านช่องทางสื่อเชื่อมโยงองค์ความรู้

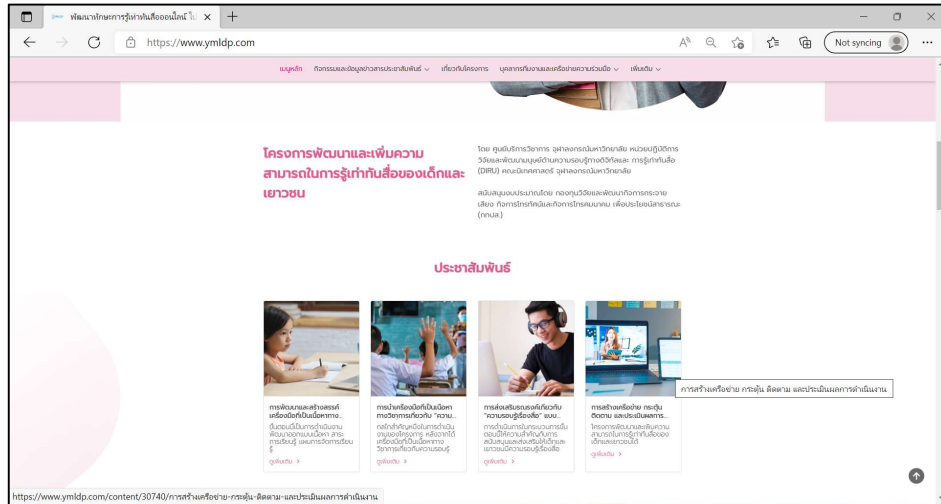
โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน ดำเนินการ ออกแบบและพัฒนาช่องทางสื่อเพื่อประสานการดำเนินงานและเชื่อมโยงองค์ความรู้ ประสบการณ์ และการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ในการดำเนินการ และการส่งเสริมการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการ รู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน โดยแบ่งเป็น 3 การดำเนินหลัก ได้แก่ 4.1 การดำเนินงานด้าน เว็บไซต์ 4.2 การดำเนินงานด้านสื่อสังคมออนไลน์ 4.3 การประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่ผลงาน ผ่านทางช่องทางสื่อ รายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 การดำเนินงานด้านเว็บไซต์

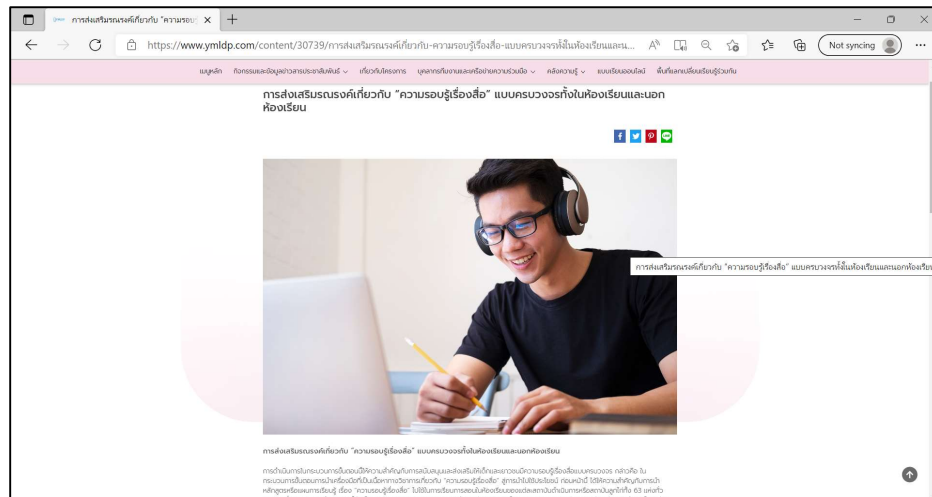
ทางโครงการดำเนินการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์หลักอย่างเป็นทางการโดยเว็บไซต์นี้ ตั้งอยู่บน URL : <http://www.ymldp.com> มีรายละเอียดที่จะอยู่บนเว็บไซต์ ดังต่อไปนี้

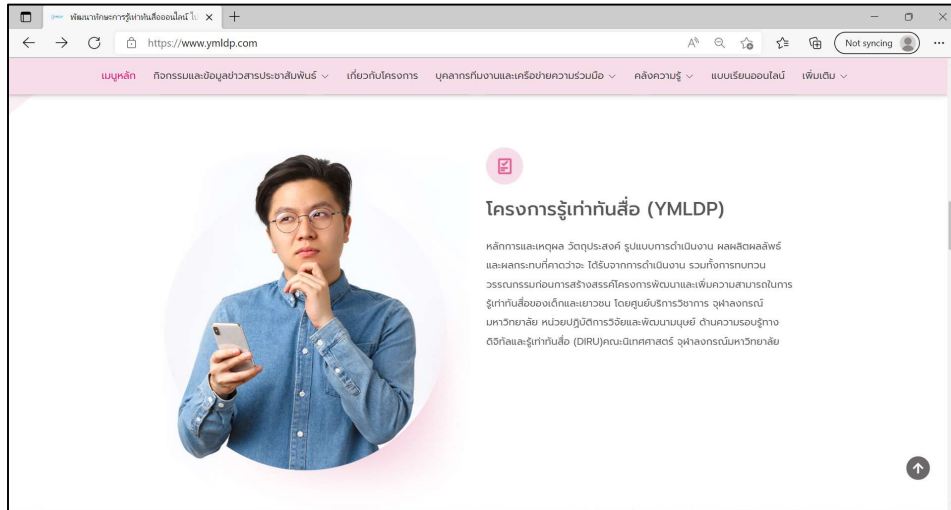
ภาพที่ 4.1 ภาพจากเว็บไซต์ <http://www.ymldp.com>

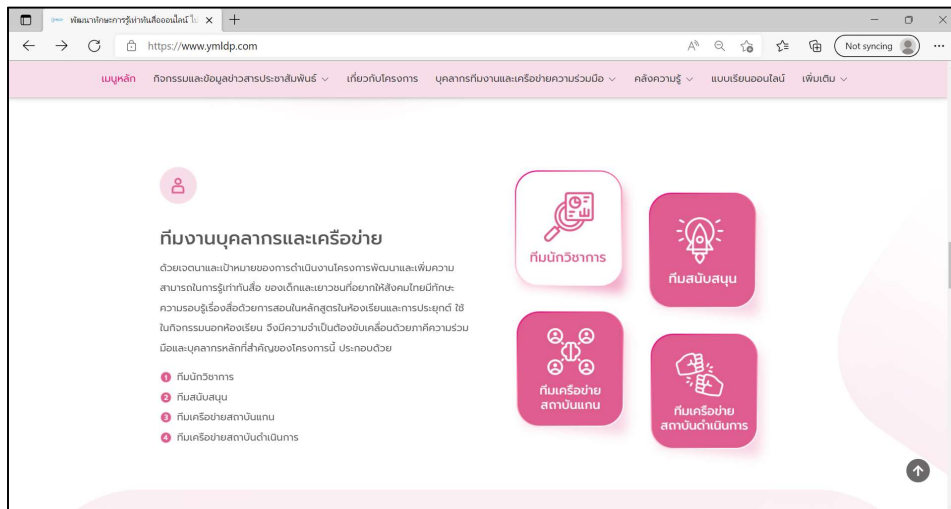
ภาพที่ 4.2 ภาพจากเว็บไซต์ <http://www.ymldp.com>

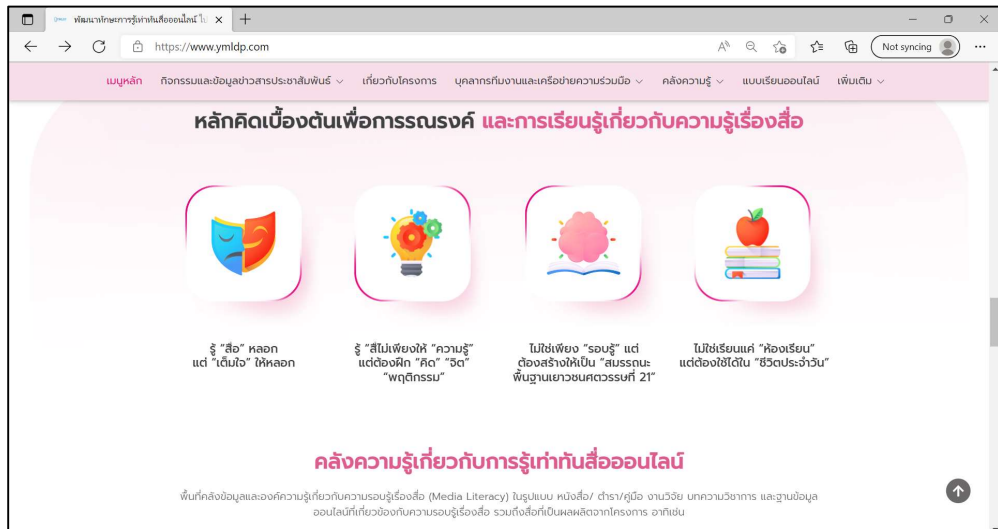
ภาพที่ 4.3 ภาพจากเว็บไซต์ <http://www.ymldp.com>

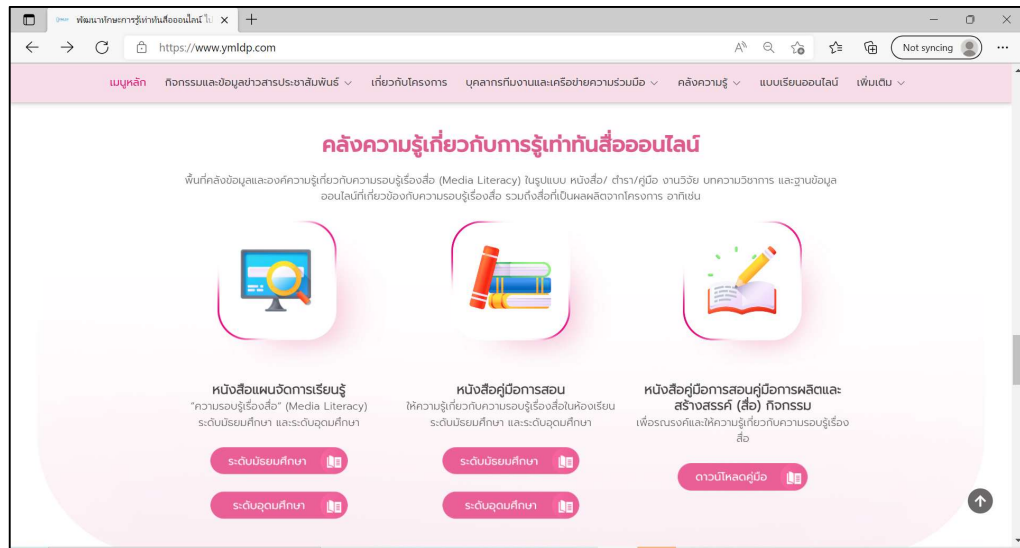
ภาพที่ 4.4 ภาพจากเว็บไซต์ <http://www.ymldp.com>

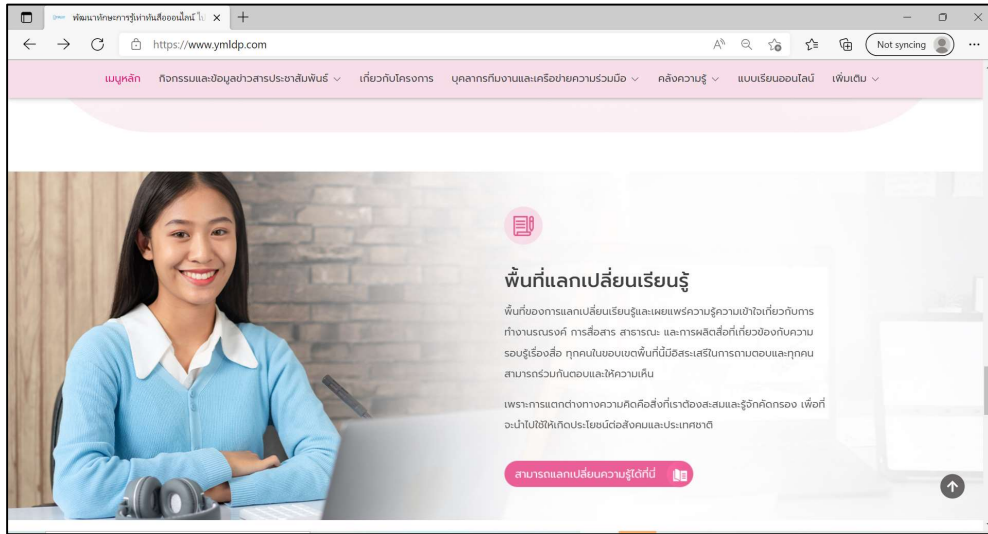
ภาพที่ 4.5 ภาพจากเว็บไซต์ <http://www.ymldp.com>

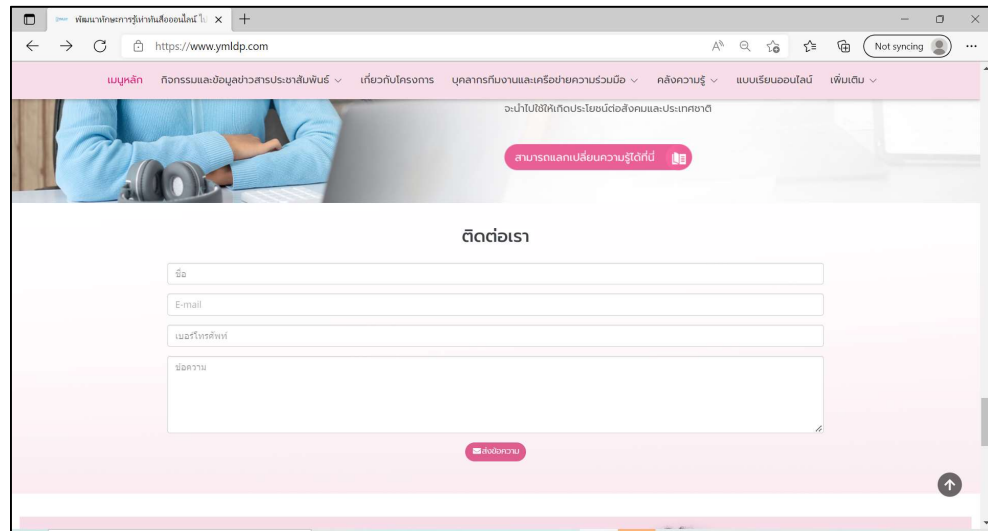
ภาพที่ 4.6 ภาพจากเว็บไซต์ <http://www.ymldp.com>

ภาพที่ 4.7 ภาพจากเว็บไซต์ <http://www.ymldp.com>

ภาพที่ 4.8 ภาพจากเว็บไซต์ <http://www.ymldp.com>

ภาพที่ 4.9 ภาพจากเว็บไซต์ <http://www.ymldp.com>

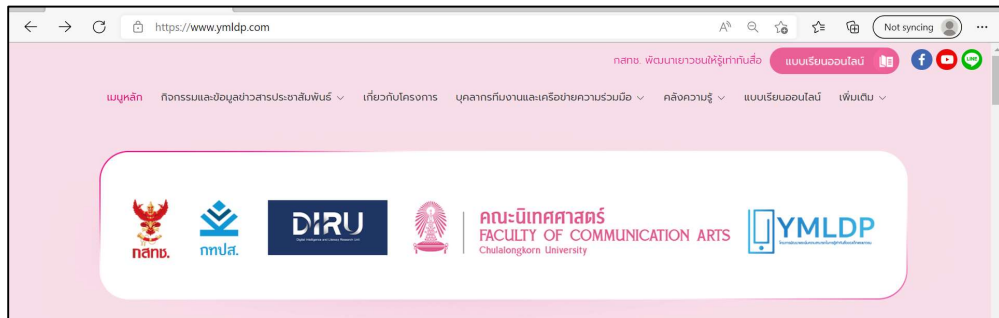
สำหรับโครงสร้างเนื้อหาของสื่อเว็บไซต์ทางการของโครงการนี้ แบ่งออกเป็น 7 หน้าเพจที่สำคัญ ได้แก่ หน้าหลัก กิจกรรมและข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับโครงการ บุคลากรทีมงาน และเครือข่ายความร่วมมือ คลังความรู้ แบบเรียนออนไลน์ และพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยรายละเอียดของการจัดทำเว็บไซต์แต่ละหน้าเพจมี ดังนี้

1. หน้าเพจ : เมนูหลัก เป็นการแสดงภาพรวมของเนื้อหาทั้งหมดบนเว็บไซต์ ซึ่งการออกแบบยังคงใช้ภาพที่เป็น Stock Shot จากคลังภาพออนไลน์เชิงพาณิชย์ซึ่งได้ดำเนินการโดยบริษัทที่รับจ้างทำเว็บไซต์ให้กับโครงการ (<https://www.makewebeasy.com/th>) สำหรับส่วนหัวของเว็บไซต์ (Heading) นอกจากจะเป็นแถบเชื่อมโยง (Link) ไปยังแต่ละหน้าเพจของเว็บไซต์แล้ว ยังมีแถบไอคอน (Icon) ของสื่อสังคมออนไลน์ที่เป็นที่นิยม ได้แก่ เฟซบุ๊ก (Facebook) และไลน์ (Line) ของโครงการที่เป็นช่องทางสื่อสารบนสื่อออนไลน์อย่างเป็นทางการของโครงการ ซึ่งสถานะของแต่ละสื่อสังคมออนไลน์ดังกล่าวเป็นดังนี้

(1) เฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นรูปแบบ Facebook Fan Page ที่เปิดเป็นสาธารณะ ซึ่งสื่อสังคมออนไลน์นี้เปิดเผยแพร่เป็นทางการสู่สาธารณชน เป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อของสาธารณชนทั่วไป โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายหลักที่เป็นเด็กและเยาวชนและกลุ่มเป้าหมายรองที่เป็นบุคลากรทางการศึกษา

(2) ไลน์ (Line) เป็นรูปแบบของ Line Official ซึ่งเป็นช่องทางสื่อสารมวลชนแบบออนไลน์ที่สามารถเข้าถึงกลุ่มคนจำนวนมาก รวมทั้งเข้าถึงสื่อออนไลน์อื่น ๆ ที่ทำงานบนระบบอินเทอร์เน็ต

(3) ยูทูบ (YouTube) เป็นหนึ่งในช่องทางเพื่อเผยแพร่ข่าวสารและกิจกรรมการอบรมของโครงการและสถาบันเครือข่าย รวมถึงการเชื่อมโยงองค์ความรู้ ประสบการณ์ และกิจกรรมการอบรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดำเนินการ และการส่งเสริมการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน

ภาพที่ 4.10 แล็บสำหรับการเชื่อมโยงของสื่อสังคมออนไลน์บนสื่อเว็บไซต์

ภาพที่ 4.11 แล็บสำหรับการเชื่อมโยงของสื่อสังคมออนไลน์บนสื่อเว็บไซต์

2. หน้าเพจ : กิจกรรมและข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์ ซึ่งโครงการได้เพิ่มข้อมูลตามช่วงเวลาการดำเนินกิจกรรมแต่ละขั้นตอน

3. หน้าเพจ : เกี่ยวกับโครงการ ซึ่งแสดงข้อมูลเกี่ยวกับโครงการอย่างสมบูรณ์

4. หน้าเพจ : บุคลากรทีมงานและเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งแสดงข้อมูลของทีมงานและสถาบันเครือข่ายความร่วมมือ อันได้แก่ สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) และสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)

5. หน้าเพจ : คลังความรู้ เป็นพื้นที่ออนไลน์ของการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับความรอบรู้เรื่องสื่อ โดยแบ่งประเภทของคลังความรู้ส่วนนี้เป็น 3 ประเภท คือ

(1) คลังความรู้ประเภทสื่อที่ทางโครงการผลิตขึ้นเองหรือเพื่อประกอบการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ของโครงการ ประกอบด้วย

(1.1) หนังสือแผนการจัดการเรียนรู้ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy)

ระดับมัธยมศึกษา

- (1.2) หนังสือแผนการจัดการเรียนรู้ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy)
ระดับอุดมศึกษา
- (1.3) คู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน
ระดับมัธยมศึกษา
- (1.4) คู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน
ระดับอุดมศึกษา
- (1.5) คู่มือการผลิตและสร้างสรรค์(สื่อ)กิจกรรม เพื่อรณรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับความ
รอบรู้ เรื่องสื่อ สำหรับเด็กและเยาวชน
- (1.6) สไลด์ประกอบการสอน (MS_PowerPoint) ของทุกหน่วยการเรียนรู้ของ
แผนการเรียนการสอน ทั้งระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา
- (1.7) สื่อการสอนประเภทตัวอย่างคลิปวิดีโอของทุกหน่วยการเรียนรู้ของแผนการเรียน
การสอน ทั้งระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา
- (2) คลังความรู้ประเภทงานวิชาการที่มีเผยแพร่บนสื่อออนไลน์ต่าง ๆ อาทิ รายงานวิจัยฉบับ
สมบูรณ์ บทความวิจัย บทความวิชาการ หรือหนังสือตำราทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับความรอบรู้เรื่อง
สื่อ ซึ่งจะเป็นลักษณะของการสร้างช่องทางเชื่อมโยง (Link) ไปยังฐานข้อมูลนั้น ๆ
- (3) คลังความรู้ประเภทสื่อที่เป็นผลผลิตต่อยอดของโครงการ อาทิ เอกสารทางวิชาการ
หนังสือ ตำรา คู่มือ หรือสื่อที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ผลการ
ดำเนินงานของนักเรียนนักศึกษา หรือผลงานจากการฝึกปฏิบัติของนักเรียนนักศึกษาตามแผนการ
จัดการเรียนรู้ของโครงการ เป็นต้น โดยที่สื่อองค์ความรู้ประเภทนี้จะเป็นพื้นที่สาธารณะในการ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสมาชิกเครือข่ายและสามารถแลกเปลี่ยนกันใช้ประโยชน์ได้
- อย่างไรก็ตาม สื่อในข้อ (3) นี้ทางโครงการจะมีระบบการคัดกรองและตรวจสอบความถูกต้อง
อย่างละเอียดและชัดเจน

6. หน้าเพจ : แบบเรียนออนไลน์ เป็นพื้นที่สำหรับเชื่อมโยงแบบเรียนออนไลน์ที่ใช้เนื้อหา
จากแผนการจัดการเรียนรู้ของโครงการ

7. หน้าเพจ : พื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เป็นพื้นที่ของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้วยการ
ตั้งกระทู้ถาม-ตอบ ในประเด็นที่เกี่ยวกับการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ

4.2 การดำเนินงานด้านสื่อสังคมออนไลน์

ทางโครงการได้ดำเนินการออกแบบและพัฒนาช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ซึ่งสามารถเชื่อมต่อกับเว็บไซต์ของโครงการ <http://www.ymldp.com> ได้ โดยสื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้ได้แก่ ไลน์ เฟซบุ๊ก และ ยูทูบ รายละเอียดเบื้องต้น ดังนี้

4.2.1 ไลน์ (Line)

ทางโครงการใช้แอปพลิเคชันไลน์ เป็นช่องทางการสื่อสารและแลกเปลี่ยนภายในเครือข่ายดำเนินงานของโครงการ สรุปรายละเอียดสำหรับช่องทางการสื่อสารภายในเครือข่ายโครงการ ดังนี้

1. **ไลน์กลุ่ม : ทีมที่ปรึกษา YMLDP** ประกอบไปด้วย ผู้บริหารของสำนักงาน กสทช. ที่เกี่ยวข้อง กับหัวหน้าโครงการกับผู้ประสานงานโครงการ เป็นช่องทางในการสื่อสารหรือและขอคำแนะนำในการดำเนินงานโครงการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการให้งบประมาณสนับสนุนโครงการ

2. **ไลน์กลุ่ม : Media Literacy Project** ประกอบไปด้วย บุคลากรที่ดำเนินงานโครงการทั้งทีมนักวิจัยและทีมบุคลากรฝ่ายสนับสนุน เป็นช่องทางในการสื่อสารเพื่อประสานงานส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานส่วนกลางของโครงการ

3. **ไลน์กลุ่ม : A : Media Literacy Project** ประกอบไปด้วย บุคลากรทีมงานส่วนกลางของโครงการทั้งทีมนักวิจัยและทีมบุคลากรฝ่ายสนับสนุน รวมทั้งบุคลากรทีมงานอาจารย์และนักศึกษาสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) ทั้ง 9 พื้นที่ภูมิภาค เป็นช่องทางการสื่อสารเพื่อติดต่อประสานงานส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโครงการ

4. **ไลน์กลุ่ม : B : YMLDP ภาคเหนือตอนบน** ประกอบไปด้วย บุคลากรทีมงานส่วนกลางที่เป็นฝ่ายกิจกรรมและเครือข่ายของโครงการ และทีมงานสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) และสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำนวน 7 แห่ง เป็นช่องทางการสื่อสารเพื่อติดต่อประสานงานส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโครงการ

5. **ไลน์กลุ่ม : B : YMLDP ภาคเหนือตอนล่าง** ประกอบไปด้วย บุคลากรทีมงานส่วนกลางที่เป็นฝ่ายกิจกรรมและเครือข่ายของโครงการ และทีมงานสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) และสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ในพื้นที่ภาคเหนือ

จำนวน 7 แห่ง เป็นช่องทางการสื่อสารเพื่อติดต่อประสานงานส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโครงการ

12. ไลน์กลุ่ม : B : YMLDP ภาคตะวันออก ประกอบไปด้วย บุคลากรทีมงานส่วนกลางที่เป็นฝ่ายกิจกรรมและเครือข่ายของโครงการ และทีมงานสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) และสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ในพื้นที่ภาคตะวันออกจำนวน 7 แห่ง เป็นช่องทางการสื่อสารเพื่อติดต่อประสานงานส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโครงการ

13. ไลน์กลุ่ม : C : YMLDP ประกอบไปด้วย บุคลากรทีมงานส่วนกลางที่เป็นฝ่ายกิจกรรมและเครือข่ายของโครงการ และกลุ่มนักเรียนนักศึกษาจากสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ทั่วประเทศ เป็นช่องทางการสื่อสารเพื่อติดต่อประสานงานส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโครงการ

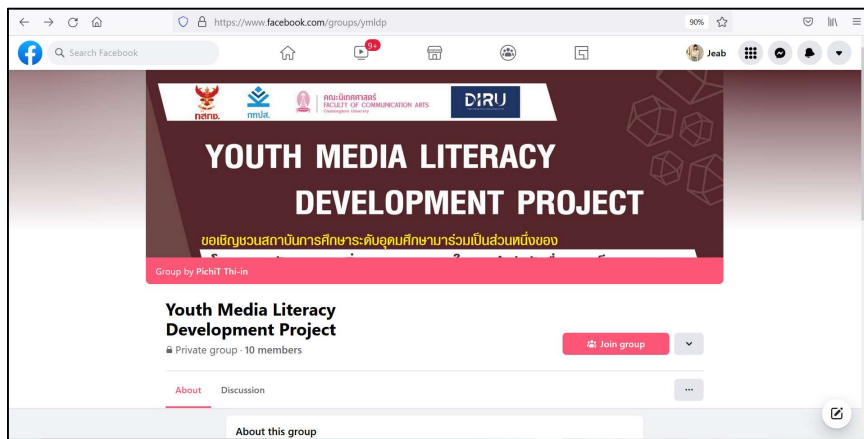

ภาพที่ 4.12 ไลน์กลุ่ม : A : Media Literacy Project

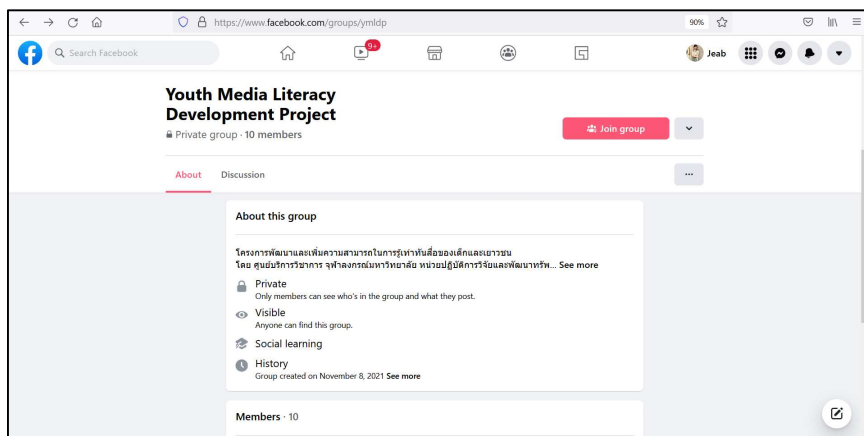
4.2.2 เฟซบุ๊ก (Facebook)

ทางโครงการใช้เฟซบุ๊กเป็นช่องทางในการเชื่อมโยงองค์ความรู้ ประสบการณ์ และการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ในการดำเนินการ และการส่งเสริมการพัฒนาและเพิ่มความสามารถ ในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน ระหว่างผู้เข้าร่วมโครงการและสถาบันเครือข่าย โดย ดำเนินการจัดทำขึ้นทั้งในส่วนของเฟซบุ๊กกลุ่มและเฟซบุ๊กแฟนเพจของโครงการ

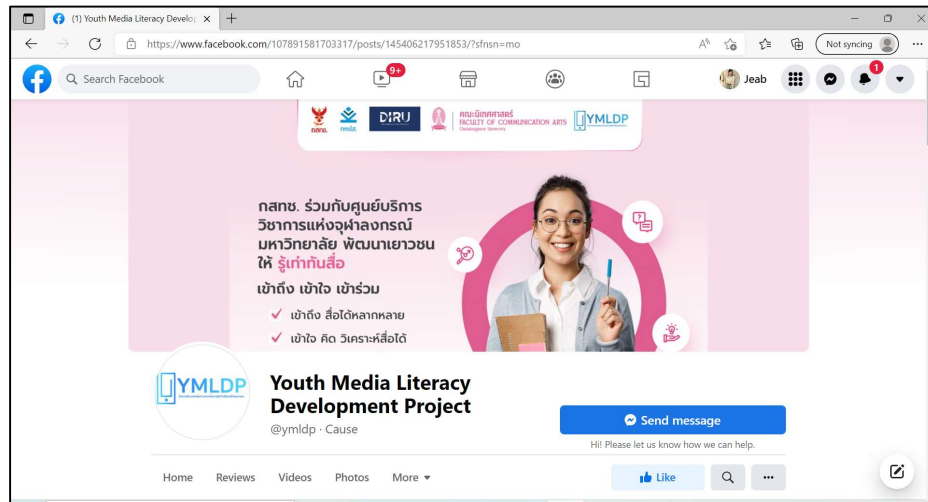
ทั้งนี้ โครงการดำเนินการประชาสัมพันธ์การเข้าใช้งานเฟซบุ๊กเพื่อให้สถาบัน เครือข่ายได้รับทราบและเข้าถึงมากยิ่งขึ้น รวมถึงดำเนินการเพิ่มเติมข้อมูลข่าวสารการ แลกเปลี่ยนระหว่างสถาบันและแลกเปลี่ยนข้อมูลองค์ความรู้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ ในการร่วมทำกิจกรรมและเชื่อมโยงองค์ความรู้ระหว่างเครือข่ายและสถาบันการศึกษาต่อไป

ภาพที่ 4.13 กลุ่มเฟซบุ๊กของโครงการ

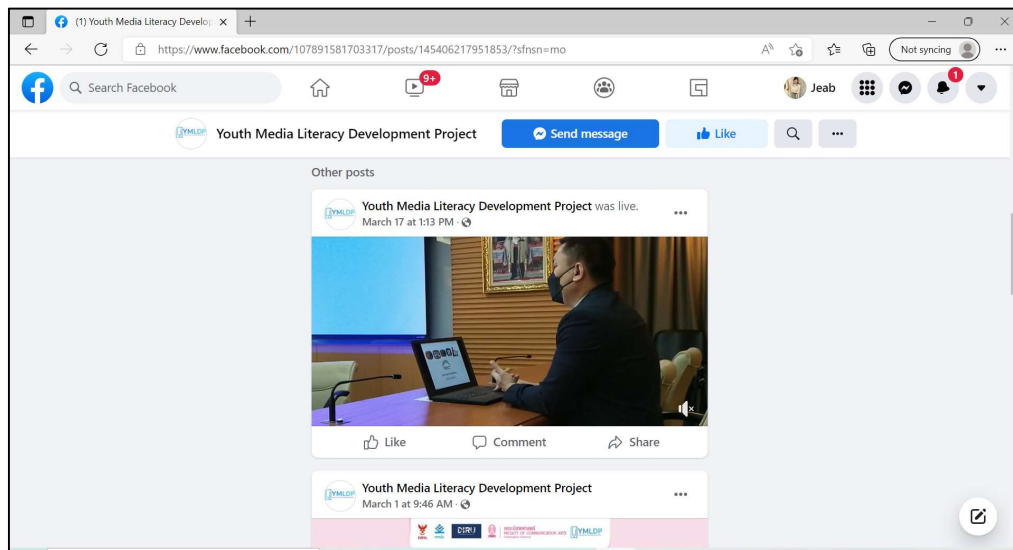
ภาพที่ 4.14 กลุ่มเฟซบุ๊กของโครงการ

ภาพที่ 4.15 เฟจเฟซบุ๊กของโครงการ

ภาพที่ 4.16 เฟจเฟซบุ๊กของโครงการ

ภาพที่ 4.17 เฟจเฟซบุ๊กของโครงการ

ทั้งนี้ โครงการฯ ได้เพิ่มเติมข้อมูลข่าวสารการแลกเปลี่ยนระหว่างสถาบันและข้อมูลองค์ความรู้ เพื่อประโยชน์ในการร่วมทำกิจกรรมและเชื่อมโยงองค์ความรู้ระหว่างเครือข่ายและสถาบันการศึกษาต่อไปเพิ่มเนื้อหาองค์ความรู้ รวมถึงเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลเนื้อหาเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อทางช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ โดยเฉพาะบนเพจเฟซบุ๊กของโครงการ โดยจัดทำสรุปข้อมูลเบื้องต้นจากหนังสือแผนการจัดการเรียนรู้และคู่มือสาระการเรียนรู้ของทางโครงการ ให้อยู่ในรูปแบบ infographic ที่มีเนื้อหาสั้นกระชับ ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย และมีสีสันสวยงาม สำหรับเด็กและเยาวชน รวมถึงผู้ที่สนใจในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เนื้อหาเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อในปัจจุบัน ดังตัวอย่างดังนี้

การกลั่นแกล้ง การหลอกลวง บนโลกออนไลน์

**โดยทั่วไปการกลั่นแกล้ง การหลอกลวง บนโลกออนไลน์
อาจแยกเป็น 4 ด้านหลัก ดังนี้**

การประจานและทำให้ผู้อื่นอับอาย

เป็นการพูด พิมพ์ข้อความ รวมถึงนำภาพหรือคลิปที่ไม่เหมาะสม ต่อบุคคลอื่น เช่น คลิปอนุชากร คลิปโดนรุมทำร้าย การด่าทอ การว่าร้าย นำไปโพสต์บนโซเชียลมีเดียจนก่อให้เกิดความเสียหาย ทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงและความอับอาย

การสร้างข่าวปลอม

เป็นการสร้างข้อมูลเท็จ ไม่ถูกต้อง รวมถึงบิดเบือนมาจากความจริง จนสร้างความตื่นตระหนกและเข้าใจผิด ส่วนใหญ่มักถูกปล่อยออกมาเพื่อหวังผลประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง

การแอบอ้างตัวตน และการหลอกลวง

เป็นการถูกผู้ไม่หวังดี สวมรอยหรือแอบอ้างเป็นเจ้าของบัญชีสื่อสังคมออนไลน์โดยที่เจ้าของตัวจริงไม่รู้ตัว เช่น ใช้รูปผู้อื่นหรือแฝงตัวเป็นคนที่มีชื่อเสียง โพสต์ข้อความหลอกลวง หลอกผู้อื่นเพื่อให้โอนเงิน นัดเจอทำมิดีมีร้าย รวมถึงการถูกขโมยข้อมูลส่วนตัว

การแบล็คเมลล์

เป็นการนำความลับหรือภาพลับของผู้อื่น มาเปิดเผยผ่านโซเชียลมีเดีย ทำให้มีการแชร์ต่อไปในวงกว้าง ก่อให้เกิดความเสียหายและเสื่อมเสียชื่อเสียง

ภาพที่ 4.18 ตัวอย่างภาพ Infographic ที่ลงในเฟซบุ๊กของโครงการ

ภาพที่ 4.19 ตัวอย่างภาพ Infographic ที่ลงในเฟซบุ๊กของโครงการ

ภาพที่ 4.20 ตัวอย่างภาพ Infographic ที่ลงในเฟซบุ๊กของโครงการ

ภาพที่ 4.21 ตัวอย่างภาพ Infographic ที่ลงในเฟซบุ๊กของโครงการ

ภาพที่ 4.22 ตัวอย่างภาพ Infographic ที่ลงในเฟซบุ๊กของโครงการ

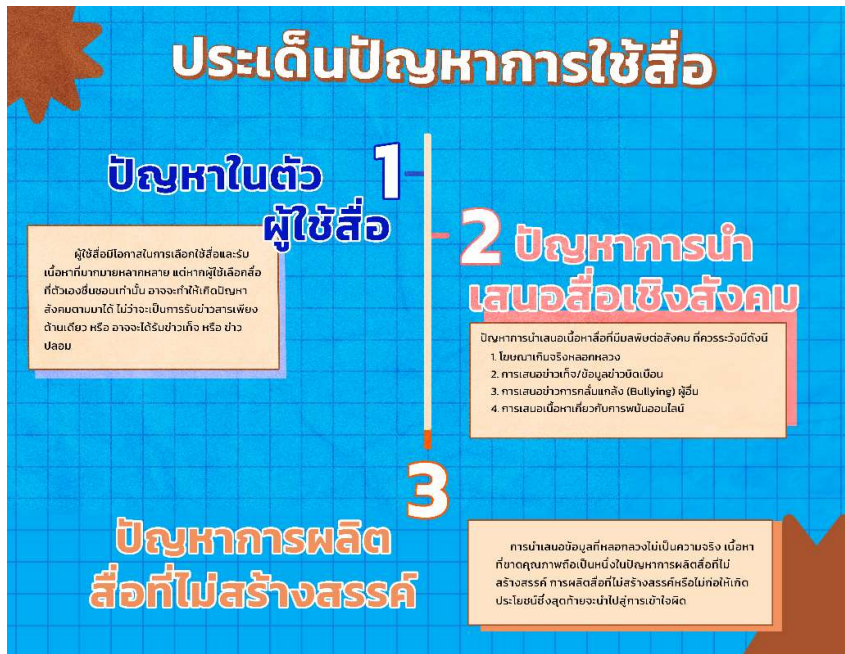
ภาพที่ 4.23 ตัวอย่างภาพ Infographic ที่ลงในเฟซบุ๊กของโครงการ

ภาพที่ 4.24 ตัวอย่างภาพ Infographic ที่ลงในเฟซบุ๊กของโครงการ

ภาพที่ 4.25 ตัวอย่างภาพ Infographic ที่ลงในเฟซบุ๊กของโครงการ

ภาพที่ 4.26 ตัวอย่างภาพ Infographic ที่ลงในเฟซบุ๊กของโครงการ

ภาพที่ 4.27 ตัวอย่างภาพ Infographic ที่ลงในเฟซบุ๊กของโครงการ

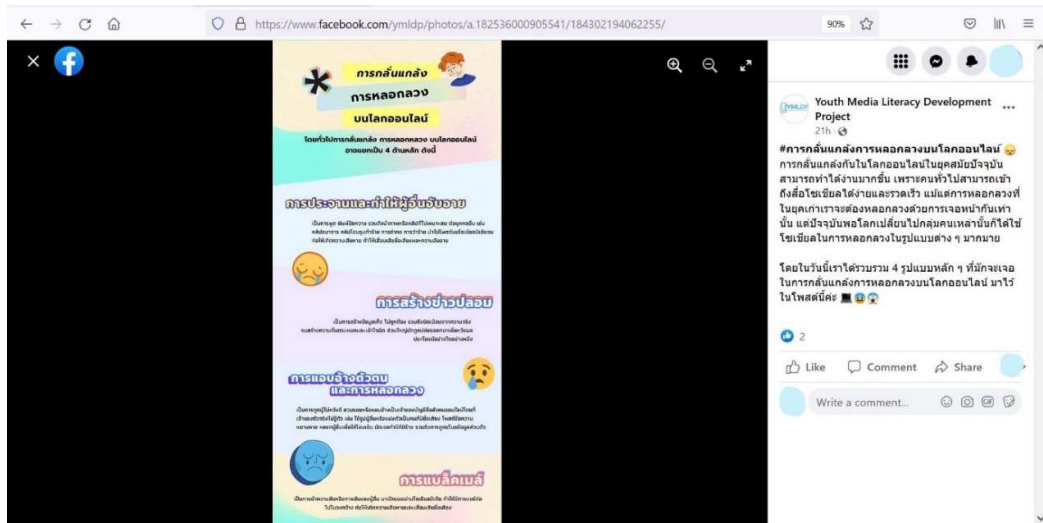

ภาพที่ 4.28 ตัวอย่างภาพ Infographic ที่ลงในเฟซบุ๊กของโครงการ

ภาพที่ 4.29 ตัวอย่างภาพ Infographic ที่ลงในเฟซบุ๊กของโครงการ

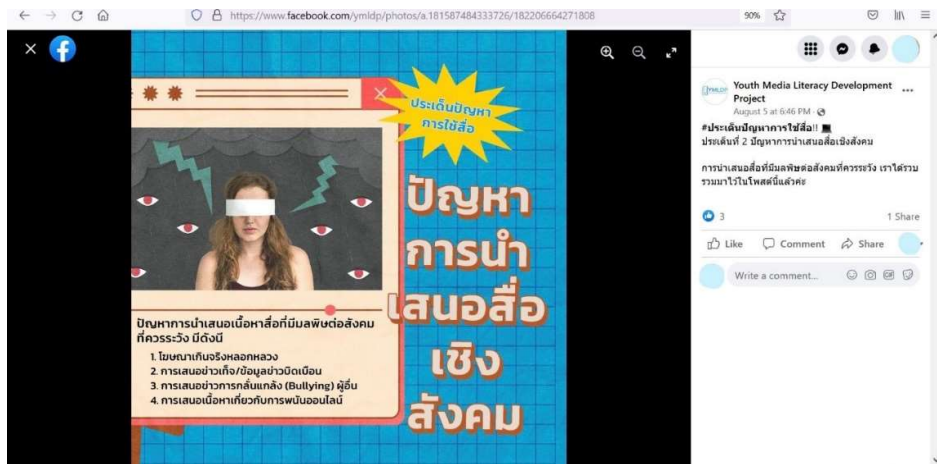
ตัวอย่างบางส่วนของ การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลเนื้อหาเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อทางช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ ในรูปแบบ infographic บนเพจเฟซบุ๊กของโครงการ โดยเพิ่มเติมข้อความที่สอดคล้องกับเนื้อหาใน Infographic ด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายสำหรับเด็กและเยาวชน รวมถึงผู้ที่สนใจในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เนื้อหาเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อในปัจจุบัน ดังนี้

ภาพที่ 4.30 ตัวอย่างบางส่วนของ การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลเนื้อหาเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อในรูปแบบ infographic บนเพจเฟซบุ๊กของโครงการ

ภาพที่ 4.31 ตัวอย่างบางส่วนของ การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลเนื้อหาเรื่องการใช้สื่อนี้ในรูปแบบ infographic บนเพจเฟซบุ๊กของโครงการ

ภาพที่ 4.32 ตัวอย่างบางส่วนของ การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลเนื้อหาเรื่องการใช้สื่อนี้ในรูปแบบ infographic บนเพจเฟซบุ๊กของโครงการ

ภาพที่ 4.33 ตัวอย่างบางส่วนของ การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลเนื้อหาเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ ในรูปแบบ infographic บนเพจเฟซบุ๊กของโครงการ

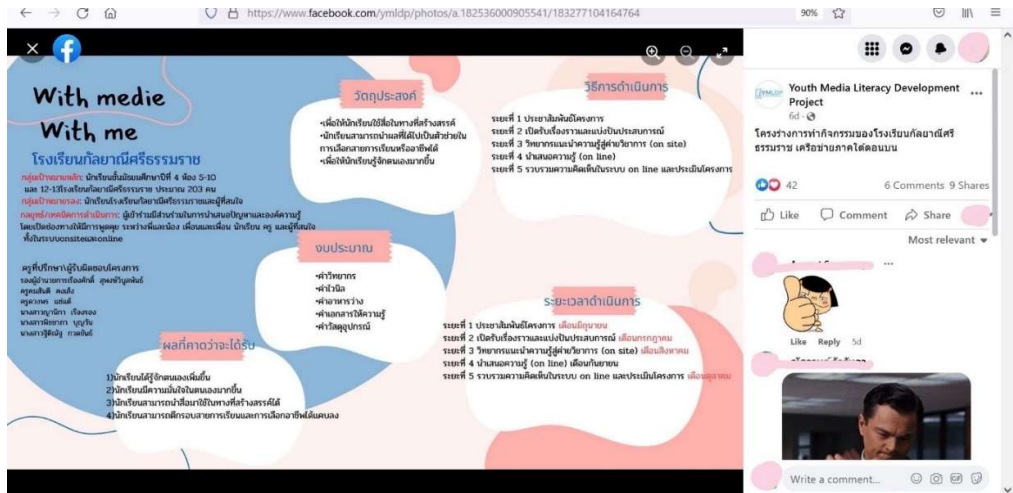
นอกจากนี้ หลังการดำเนินการจัดกิจกรรมค่ายเยาวชนฯ โครงการฯ ได้จัดให้มีการนำเสนอ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติมในส่วนของโครงร่าง รูปแบบและขอบเขตการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ รวมถึงผลงานของแต่ละสถาบันดำเนินการ ลงในเพจเฟซบุ๊กของโครงการฯ เพื่อร่วมประชาสัมพันธ์ และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เชื่อมโยงระหว่างเครือข่ายและสถาบันการศึกษา ดังตัวอย่างดังนี้

ภาพที่ 4.35 ตัวอย่างบางส่วนของโครงร่าง รูปแบบ และขอบเขตการจัดกิจกรรม ที่น่าสนใจของแต่ละสถาบันดำเนินการ บนเพจเฟซบุ๊กของโครงการ

ภาพที่ 4.36 ตัวอย่างบางส่วนของโครงร่าง รูปแบบ และขอบเขตการจัดกิจกรรม ที่น่าสนใจของแต่ละสถาบันดำเนินการ บนเพจเฟซบุ๊กของโครงการ

ภาพที่ 4.37 ตัวอย่างบางส่วนของโครงร่าง รูปแบบ และขอบเขตการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจของแต่ละสถาบันดำเนินการ บนเพจเฟซบุ๊กของโครงการ

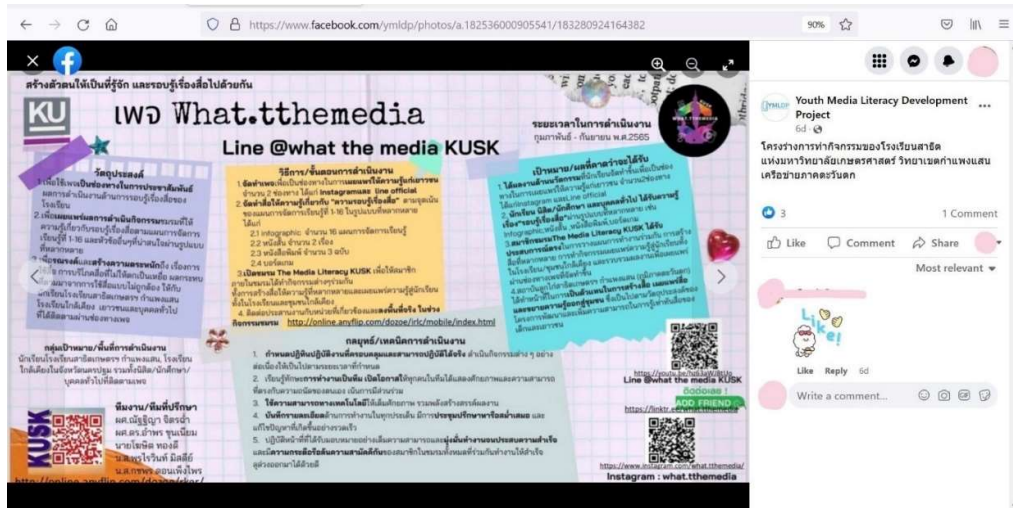
ภาพที่ 4.38 ตัวอย่างบางส่วนของโครงร่าง รูปแบบ และขอบเขตการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจของแต่ละสถาบันดำเนินการ บนเพจเฟซบุ๊กของโครงการ

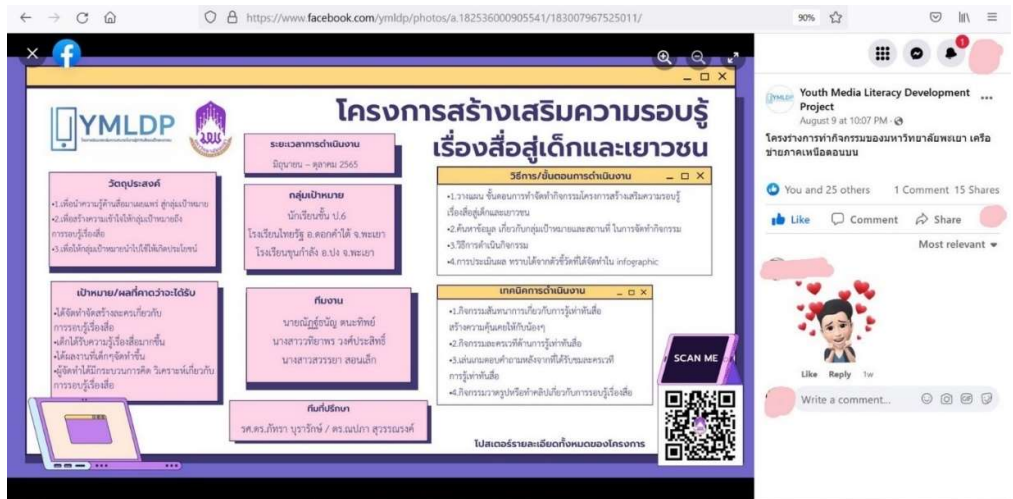
ภาพที่ 4.39 ตัวอย่างบางส่วนของโครงร่าง รูปแบบ และขอบเขตการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจของแต่ละสถาบันดำเนินการ บนเพจเฟซบุ๊กของโครงการ

ภาพที่ 4.40 ตัวอย่างบางส่วนของโครงร่าง รูปแบบ และขอบเขตการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจของแต่ละสถาบันดำเนินการ บนเพจเฟซบุ๊กของโครงการ

ภาพที่ 4.41 ตัวอย่างบางส่วน of โครงร่าง รูปแบบ และขอบเขตการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจของแต่ละสถาบันดำเนินการ บนเพจเฟซบุ๊กของโครงการ

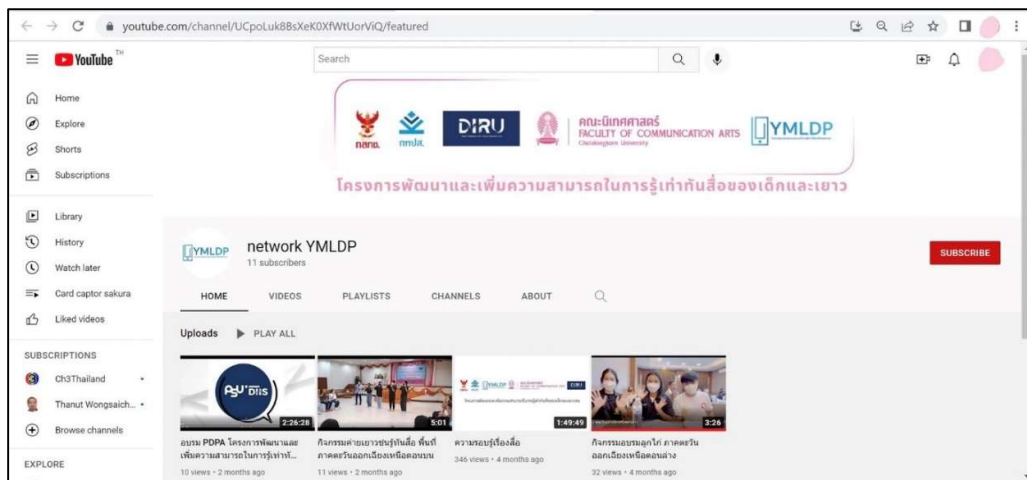

ภาพที่ 4.42 ตัวอย่างบางส่วน of โครงร่าง รูปแบบ และขอบเขตการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจของแต่ละสถาบันดำเนินการ บนเพจเฟซบุ๊กของโครงการ

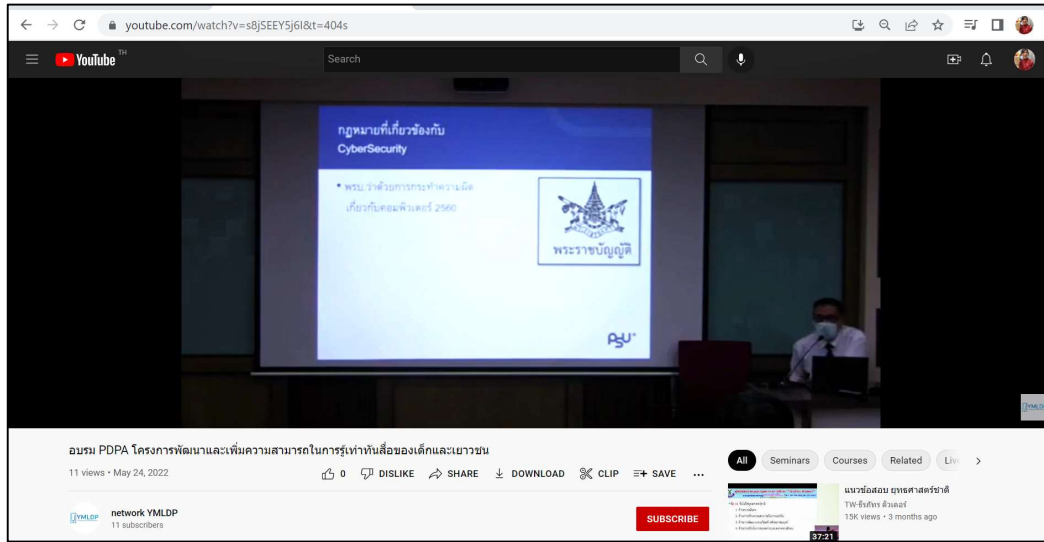
4.2.3 ยูทูบ (YouTube)

ทางโครงการใช้สื่อสังคมออนไลน์แอปพลิเคชันยูทูบเป็นหนึ่งในช่องทางในการเพื่อเผยแพร่ข่าวสารและกิจกรรมการอบรมของโครงการและสถาบันเครือข่าย รวมถึงการเชื่อมโยงองค์ความรู้ ประสบการณ์ และกิจกรรมการอบรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดำเนินการ และการส่งเสริมการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน

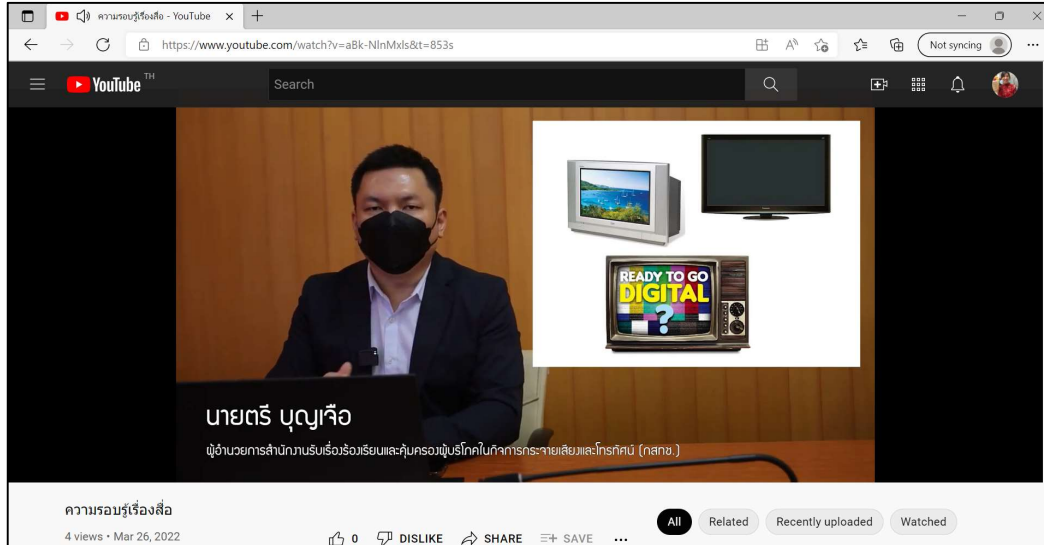
ทั้งนี้ โครงการฯ ดำเนินการเพื่อประชาสัมพันธ์การเข้าใช้งานเพื่อให้สถาบันเครือข่ายได้รับทราบและเข้าถึงได้สะดวกยิ่งขึ้น รวมถึงเพิ่มเติมคลิปวิดีโอข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ในการร่วมทำกิจกรรมและเชื่อมโยงองค์ความรู้ระหว่างเครือข่ายและสถาบันการศึกษา

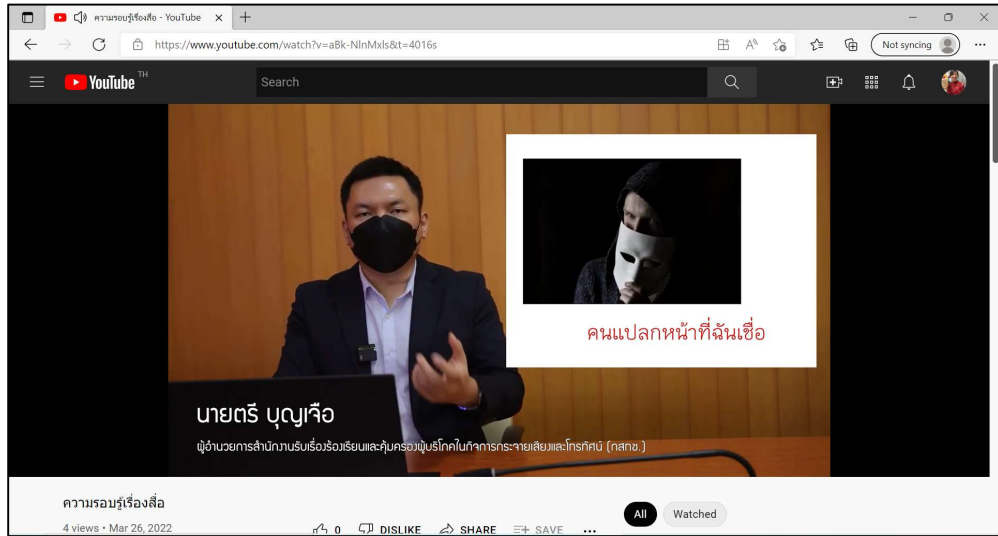
ภาพที่ 4.43 หน้าหลักของช่องยูทูบของโครงการ

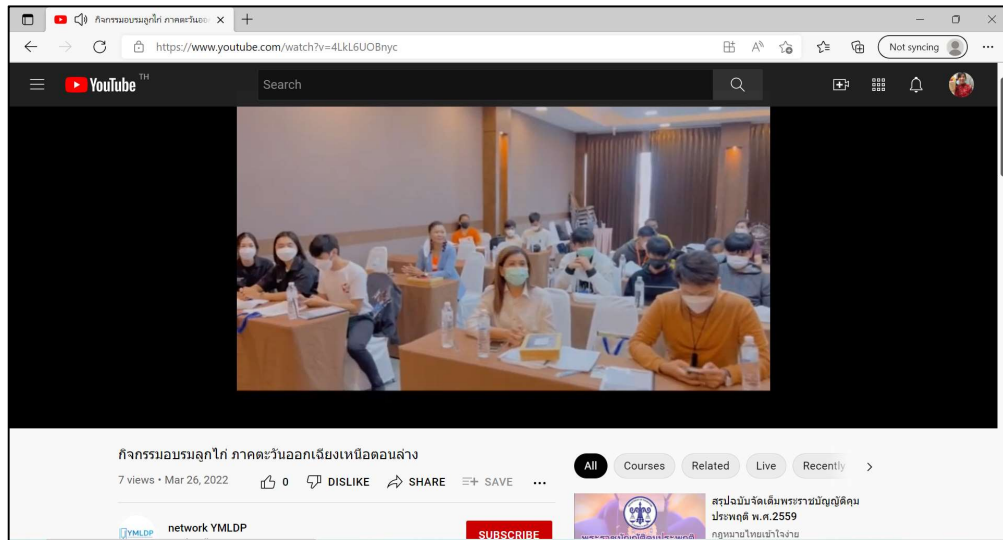
ภาพที่ 4.44 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 และการอบรม PDPA ของสถาบันพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง เผยแพร่ทางช่องยูทูปของโครงการ

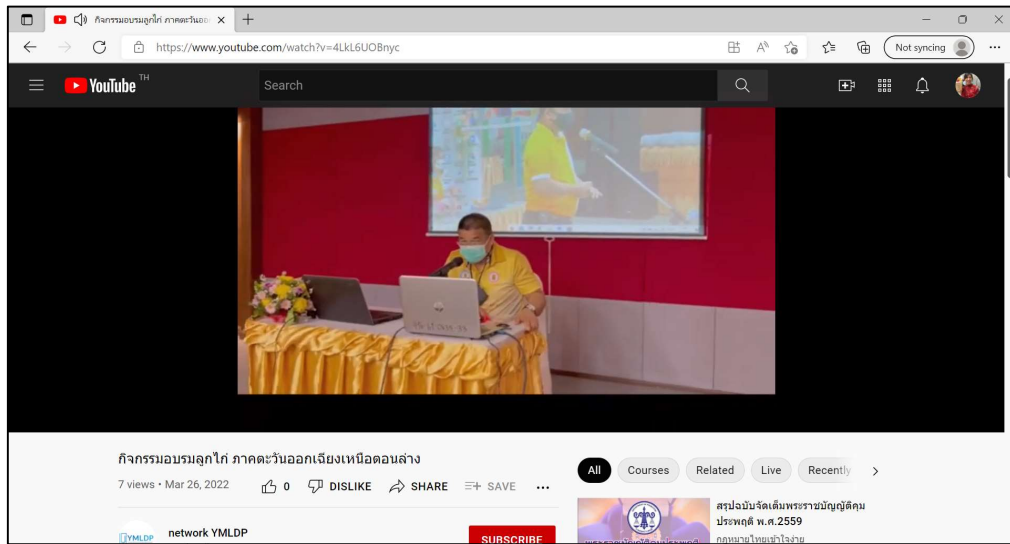
ภาพที่ 4.45 ภาพบางส่วนจากคลิปบรรยายสรุปความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ “ความรู้เรื่องสื่อ” โดย นายตรี บุญเจือ ผู้อำนวยการสำนักบริหารเรื่องร้องเรียนและคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ (สำนักงาน กสทช.) เผยแพร่ทางช่องยูทูปของโครงการ

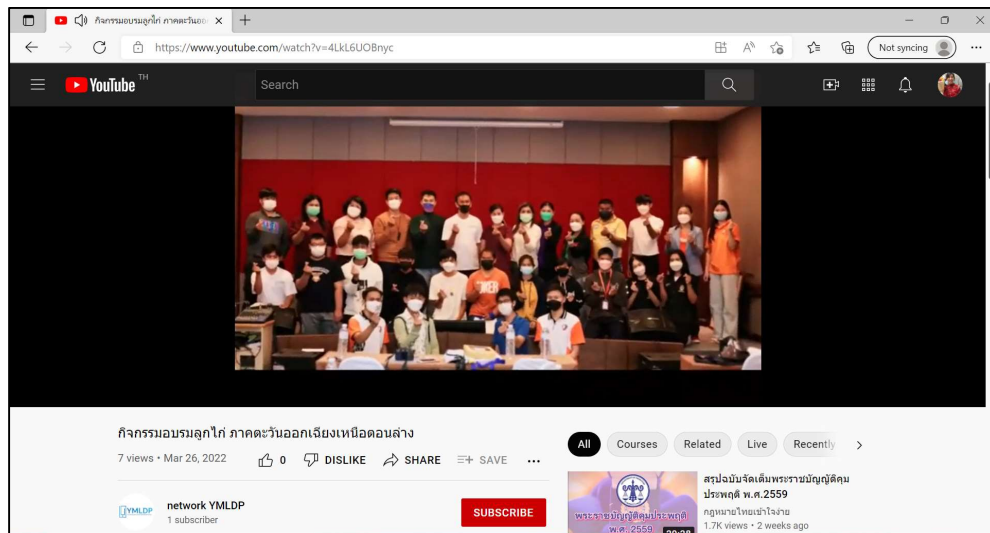
ภาพที่ 4.46 ภาพบางส่วนจากคลิปบรรยายสรุปความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ “ความรู้เรื่องสื่อ” โดย นายตรี บุญเจือ ผู้อำนวยการสำนักบริหารเรื่องร้องเรียนและคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ (สภทช.) เผยแพร่ทางช่องยูทูปของโครงการ

ภาพที่ 4.47 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เผยแพร่ทางช่องยูทูปของโครงการ

ภาพที่ 4.48 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
เผยแพร่ทางช่องยูทูปของโครงการ

ภาพที่ 4.49 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
เผยแพร่ทางช่องยูทูปของโครงการ

4.3 การประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่ผลงานผ่านทางช่องทางสื่อ

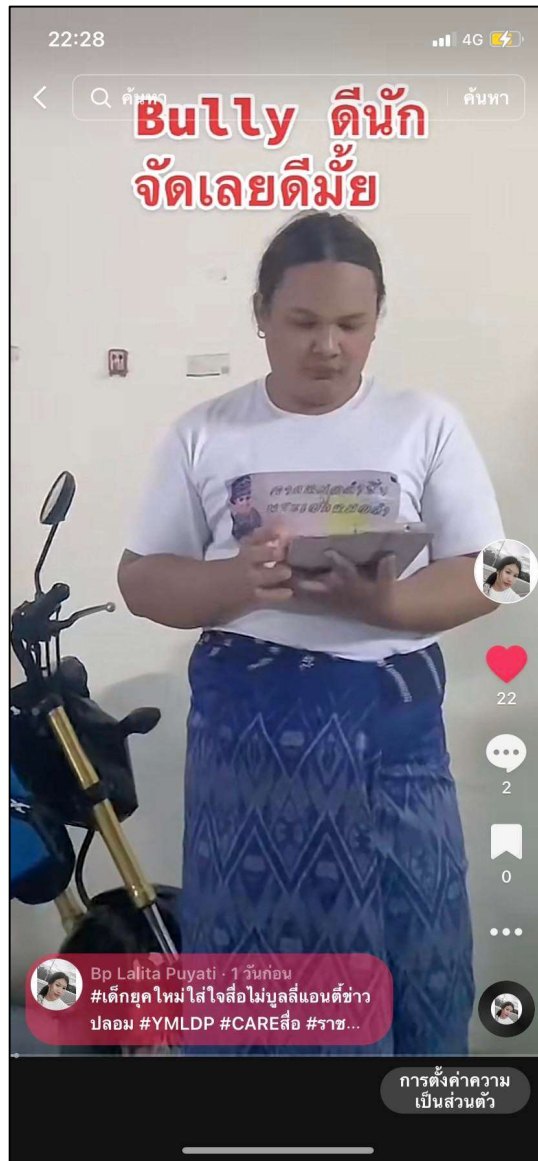
ในส่วนของผลงานจากการจัดกิจกรรมของเด็กและเยาวชน เช่น ภาพยนตร์สั้น บอร์ดเกม ได้มีการนำเสนอและเผยแพร่ทั้งผ่านทางช่องทางสื่อของทางโครงการ เช่น เฟซบุ๊ก และไลน์กลุ่มของแต่ละภูมิภาค รวมถึงช่องทางสื่อของแต่ละสถาบันด้วย เช่น ยูทูบ ติ๊กต็อก พอดคาสท์ รวมถึงการเผยแพร่ในรูปแบบแพลตฟอร์มสื่อประเภทอื่น ๆ ด้วย ซึ่งนอกจากจะเป็นการประชาสัมพันธ์แล้ว ยังถือเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมกับทางโครงการในครั้งนี้ได้ส่งต่อ สานต่อ รวมถึงต่อยอดไปสู่เด็กและเยาวชนกลุ่มอื่น ๆ ให้ได้เรียนรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อผ่านกิจกรรมและสื่อในรูปแบบต่าง ๆ ต่อไป (รายละเอียดผลงานกิจกรรมของเด็กและเยาวชน โปรดดูเพิ่มเติมได้จาก บทที่ 5 กิจกรรมการดำเนินงานที่แล้วเสร็จ การนำเสนอและการเผยแพร่ผลงาน)

ภาพที่ 4.50 ตัวอย่างบางส่วนของผลงานกิจกรรมของสถาบันดำเนินการ บนเพจเฟซบุ๊กของโครงการ โดยมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ภาพที่ 4.51 ตัวอย่างบางส่วนของผลงานกิจกรรมของสถาบันดำเนินการ บนเพจเฟซบุ๊กของโครงการ โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ภาพที่ 4.52 ตัวอย่างบางส่วนของผลงานกิจกรรม ที่นำเสนอบนติ๊กต็อก โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ภาพที่ 4.53 ตัวอย่างบางส่วนของผลงานกิจกรรม ที่นำเสนอในรูปแบบบอร์ดเกม
โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ภาพที่ 4.54 ตัวอย่างบางส่วนของผลงานกิจกรรม ที่นำเสนอในรูปแบบบอร์ดเกม
โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ภาพที่ 4.55 ตัวอย่างบางส่วนของผลงานกิจกรรม ที่นำเสนอในรูปแบบบอร์ดเกม โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ภาพที่ 4.56 ตัวอย่างบางส่วนของผลงานกิจกรรม บนเพจเฟซบุ๊กของสถาบัน โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาพที่ 4.57 ตัวอย่างบางส่วนของผลงานกิจกรรมบนเพจเฟซบุ๊กของสถาบัน
โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ขอเชิญนักศึกษาเข้าร่วมโครงการ
ประกวดหนังสั้น
 ในหัวข้อ สื่อสร้างสุข สุขอย่างสร้างสรรค์จากสื่อ

รับสมัครตั้งแต่วันที่ 1 - 10 ตุลาคม 2565

👑 รางวัลชนะเลิศ 1,500 บาท
 รางวัลรองชนะเลิศอันดับหนึ่ง 1,200 บาท
 รางวัลรองชนะเลิศอันดับสอง 1,000 บาท
 และรางวัลชมเชย รางวัลละ 500 บาท

เงื่อนไข - ผู้สมัครร่วมทำแบบทดสอบก่อนและหลังของชมรม
 เข้าร่วมอบรมความรู้และการสร้าง Work Shop เทคนิคการสร้างวิดีโอ โดย
 นายปรัชญา จันทระแก้ว (พี่เก้ง) ในวันที่ พฤศจิกายน 13 ตุลาคม 2565

Logos: YMLDP, สื่อสร้างสุข (สสส.), RUTS Student Union

Four panels of student artwork on a film strip:
 1. A woman with text: "IT ISN'T A BILLY DEAL, ETH 40. JUST GRABS & GETS THE ASSY. THE JOY SCENE. CHICAGO."
 2. A woman with text: "GREEDY SHAMEFUL LAZY STUPID BATTY SLO"
 3. A woman with text: "NO ONE CAN'T. N YOU HAVE 2 MEN"
 4. A hand with text: "TAKE IT! FREEZE! FREEZE! FREEZE!"

ภาพที่ 4.58 ตัวอย่างบางส่วนของผลงานกิจกรรมประกวดหนังสั้น
 โดย วิทยาลัยรัตภูมิ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำงนครราชสีมา

ค่ายพัฒนาทักษะเกษตรกันสื่อ

ให้นักศึกษาและเกษตรกรในพื้นที่ได้เรียนรู้เรื่องการใช้สื่อ รวมไปถึงวิถีชีวิตของเกษตรกรไปพร้อม ๆ กัน

ร่วมกับกิจกรรมชุมชนชาวมาสู่การพัฒนอย่างยั่งยืน ในวันที่ 25 - 27 ตุลาคม 2565 ณ หมู่บ้านวิสาหกิจชุมชนเมืองภาคใต้ นิเวศแห่งการเรียนรู้ความมั่นคงทางอาหารปลอดภัย

- นักศึกษาของมหาสิรร่วมกิจกรรมกับเกษตรกร เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตของชาวมา และการทำเกษตรกรรม
- นักศึกษาและชาวเกษตรกร ได้เรียนรู้ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการใช้สื่ออย่างมีวิจารณญาณ

ภาพที่ 4.59 ตัวอย่างบางส่วนของผลงานกิจกรรม โดย วิทยาลัยรัตภูมิ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำงษนครศรีวิชัย

หมายเหตุ : ในส่วนของผลงานกิจกรรมของเด็กและเยาวชน โปรดดูเพิ่มเติมได้จาก บทที่ 5 กิจกรรมการดำเนินงานที่แล้วเสร็จ การนำเสนอและการเผยแพร่ผลงาน

บทที่ 5

กิจกรรมและการดำเนินงานที่แล้วเสร็จ การนำเสนอและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน

โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน มีรายละเอียดและผลการดำเนินงานกิจกรรมที่แล้วเสร็จ รวมถึงการนำเสนอและเผยแพร่ผลการดำเนินงานในแต่ละส่วน โดยแบ่งเป็น 8 กิจกรรมหลัก ประกอบด้วย

- 5.1 รายละเอียดและผลการจัดกิจกรรมพัฒนาหลักสูตร
- 5.2 รายละเอียดและผลการจัดกิจกรรมอบรมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่)
- 5.3 รายละเอียดและผลการจัดกิจกรรมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)
- 5.4 รายละเอียดและผลการจัดกิจกรรมอบรมค่ายเยาวชน
- 5.5 รายละเอียดและผลการจัดกิจกรรมการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อของสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) 63 สถาบัน
- 5.6 การวิเคราะห์ผลผลิตจากการจัดกิจกรรมการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อของสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) 63 สถาบัน
- 5.7 รายละเอียดและผลการจัดนิทรรศการแสดงผลงาน การรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ
- 5.8 รายละเอียดและผลการจัดกิจกรรมคัดเลือกและตัดสินผลงานดีเด่น การจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ
- 5.9 การใช้ประโยชน์จากแผนการจัดการเรียนรู้และคู่มือการสอนและให้ความรู้ผ่านการจัดกิจกรรมรณรงค์เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อของสถาบันการศึกษา เครือข่าย

สรุปรายละเอียดและผลการจัดกิจกรรมในแต่ละส่วน ดังต่อไปนี้

5.1 รายละเอียดและผลการจัดกิจกรรมพัฒนาหลักสูตร

โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชนได้พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้และคู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียนทั้งระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา รวมถึงคู่มือการผลิตและ

สร้างสรรค์(สื่อ)กิจกรรมมาตั้งแต่เริ่มต้นโครงการในเดือน เมษายน 2564 โดยมีแนวคิดการพัฒนา และออกแบบดังที่ได้นำเสนอรายละเอียดไว้ในบทที่ 2 (โปรดดูบทที่ 2 หน้า 13-50) โดยมีลำดับ พัฒนาการผลการจัดกิจกรรมเพื่อร่วมหาหรือและพัฒนาหลักสูตรดังกล่าว ดังแสดงได้เป็นตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5.1 สรุปการดำเนินการพัฒนาหลักสูตร

ระยะเวลา	กิจกรรม	ผลที่ได้
เดือนเมษายน 2564 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2565 (ประมาณ 11 เดือน)	การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน และการทำกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้ เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ <u>หมายเหตุ:</u> เป็นการพัฒนาของทีม ฝ่ายการสอนและคู่มือในรูปแบบ ออนไลน์เป็นหลัก เนื่องจากเป็นช่วงที่ สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อ COVID-19 กำลังระบอบอย่างรุนแรง	(ร่าง) เอกสารทางวิชาการที่สำคัญของโครงการ ดังนี้ (1) หนังสือแผนการจัดการ เรียนรู้ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ระดับ มัธยมศึกษา (2) หนังสือแผนการจัดการ เรียนรู้ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ระดับอุดมศึกษา (3) คู่มือการสอนและให้ความรู้ เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อใน ห้องเรียน ระดับมัธยมศึกษา (4) คู่มือการสอนและให้ความรู้ เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อใน ห้องเรียน ระดับอุดมศึกษา (5) คู่มือการผลิตและ สร้างสรรค์(สื่อ)กิจกรรม เพื่อ รณรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับ ความรอบรู้เรื่องสื่อ สำหรับเด็ก และเยาวชน
วันที่ 10-11 กุมภาพันธ์ 2565	กิจกรรมพัฒนาหลักสูตร ครั้งที่ 1/2 ณ โรงแรม ดิ เอ็มเมอร์รัลด์ รัชดา กรุงเทพฯ	กิจกรรมดังกล่าวมีผู้เข้าร่วม ประชุมหลัก ประกอบไปด้วย ทีมนักวิจัยและทีมผู้ช่วยนักวิจัย ประจำโครงการ นักวิชาการใน

ระยะเวลา	กิจกรรม	ผลที่ได้
		<p>ศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง และตัวแทนจากสำนักงาน กสทช.</p> <p>ผลผลิตที่สำคัญจากการดำเนินงานครั้งนี้ คือ ได้ (ร่าง) หลักสูตรและคู่มือ จำนวน 5 เล่มที่มีกรอบเนื้อหาและรายละเอียดที่มีความสมบูรณ์ ร้อยละ 90 พร้อมเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบเครื่องมือ (IOC) ต่อไป</p>
<p>เดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนพฤษภาคม 2565</p>	<p>การตรวจสอบเครื่องมือ (IOC) โดยผู้ทรงคุณวุฒิในศาสตร์วิชาการที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ นักวิชาการด้านการศึกษา และนักวิชาชีพ</p>	<p>(1) หนังสือแผนการจัดการเรียนรู้ “ความรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ระดับมัธยมศึกษา มีผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบเครื่องมือ ประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - รองศาสตราจารย์ ดร.กุลธิดา ธรรมวิทัศน์ - ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา - อาจารย์นวรรตน์ ธัญญศิริ <p>(2) หนังสือแผนการจัดการเรียนรู้ “ความรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ระดับอุดมศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบเครื่องมือ ประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - รองศาสตราจารย์ ดร.กุลธิดา ธรรมวิทัศน์

ระยะเวลา	กิจกรรม	ผลที่ได้
		<p>- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา</p> <p>- อาจารย์นวรรตน์ ธัญญศิริ</p> <p>(3) คู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ระดับมัธยมศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบเครื่องมือ ประกอบด้วย</p> <p>- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิษฐา หรุ่นเกษม</p> <p>- อาจารย์ ดร.สังกมา สารวัตร</p> <p>- อาจารย์สิโรตม์ อนุจันทร์</p> <p>(4) คู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ระดับอุดมศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบเครื่องมือ ประกอบด้วย</p> <p>- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิษฐา หรุ่นเกษม</p> <p>- อาจารย์ ดร.สังกมา สารวัตร</p> <p>- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสุข ตันตระรุ่งโรจน์</p> <p>(5) คู่มือการผลิตและสร้างสรรค์(สื่อ)กิจกรรม เพื่อรณรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อสำหรับเด็กและเยาวชน</p> <p>ผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบเครื่องมือ ประกอบด้วย</p>

ระยะเวลา	กิจกรรม	ผลที่ได้
		<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กนกพร ฉันทนารุ่งภักดิ์ - ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุปราณี วัฒนสิน - นายพฤษ หลกุลบุตร - รองศาสตราจารย์ ดร. นภวรรณ ตันติเวชกุล - ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุทธิลักษณ์ หวังสันติธรรม - รองศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา ดวงภุมเมศ
<p>วันที่ 8-9 พฤษภาคม 2565</p>	<p>กิจกรรมพัฒนาหลักสูตร ครั้งที่ 2/2 ณ โรงแรม ดี เอ็มเมอร์รัลด์ รัชดา กรุงเทพฯ</p>	<p>กิจกรรมดังกล่าวมีผู้เข้าร่วมประชุมหลัก ประกอบไปด้วย ทีมนักวิจัยและทีมผู้ช่วยนักวิจัย ประจำโครงการ และตัวแทนจากสำนักงาน กสทช. นอกจากนี้ยังได้เชิญ ผู้ทรงคุณวุฒิในศาสตร์วิชาการ ด้านนิเทศศาสตร์มาพิจารณา และให้ความเห็นเพิ่มเติมในเชิงลึกในคู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ทั้งระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประกอบเกียรติ อิ่มศิริ

ระยะเวลา	กิจกรรม	ผลที่ได้
		- อาจารย์ ดร.สังกมา สารวัตร - ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตनुชา สลึงค์ - ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกพร ฉันทนารุ่งภักดิ์

จากการพัฒนาและออกแบบหนังสือคู่มือทั้ง 5 เล่ม การตรวจพิจารณาเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ การประชุมหารือในกิจกรรมการพัฒนาหลักสูตรร่วมกับคณะทำงานโครงการและผู้ทรงคุณวุฒิ รวมถึงการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมโครงการซึ่งเป็นผู้ที่จะนำคู่มือทั้ง 5 เล่มดังกล่าวไปนำร่องใช้งานในการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมจริง คณะทำงานได้ดำเนินการเพิ่มเติมเนื้อหารายละเอียดในส่วนต่าง ๆ ปรับแก้ไขคำศัพท์เฉพาะ รวมถึงปรับลำดับการร้อยเรียงหัวข้อและเนื้อหาของหนังสือคู่มือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับคู่มือเล่มแผนการจัดการเรียนรู้ ฯ และคู่มือการสอนและให้ความรู้ ฯ ในแต่ละระดับการศึกษาให้มีความสอดคล้องกัน เพื่อให้ครู/อาจารย์ทั้งผู้ที่อยู่ในแวดวงสื่อ/นิเทศศาสตร์ หรือแวดวงอื่น ๆ ที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงผู้อ่านกลุ่มเด็กและเยาวชนสามารถทำความเข้าใจเนื้อหาแต่ละส่วนได้ง่ายยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ จากการพัฒนาปรับปรุงฉบับร่างอย่างต่อเนื่อง โครงการฯ ได้ตีพิมพ์ผลผลิต **หนังสือคู่มือ 5 เล่ม** ที่มีเนื้อหาที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นและนำเสนอให้แก่สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้ง 63 สถาบัน เพื่อนำไปทดลองใช้จัดการเรียนการสอนจริงในภาคการศึกษาของโรงเรียนมัธยมและมหาวิทยาลัยได้แก่

- 1) แผนการจัดการเรียนรู้ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ระดับมัธยมศึกษา
หัวข้อเนื้อหาประกอบด้วย 16 แผนการจัดการเรียนรู้
- 2) แผนการจัดการเรียนรู้ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ระดับอุดมศึกษา
หัวข้อเนื้อหาประกอบด้วย 14 แผนการจัดการเรียนรู้
- 3) คู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ระดับมัธยมศึกษา
หัวข้อเนื้อหาประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ 16 เรื่อง
- 4) คู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ระดับอุดมศึกษา
หัวข้อเนื้อหาประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ 14 เรื่อง
- 5) คู่มือการผลิตและสร้างสรรค์ (สื่อ) กิจกรรมเพื่อรณรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้

เรื่องสื่อ สำหรับเด็กและเยาวชน ประกอบด้วยเนื้อหา 9 บท

ทั้งนี้ หัวข้อเนื้อหาในหนังสือคู่มือแต่ละเล่มปรากฏดังรายละเอียดในบทที่ 3 (โปรดดูบทที่ 3 หน้า 51-62) โดยรายละเอียดของเนื้อหาในแต่ละหัวข้อปรากฏดังหนังสือคู่มือฉบับตีพิมพ์ (โปรดดูรายละเอียดหนังสือคู่มือฉบับตีพิมพ์ที่นำส่งมาพร้อมกับรายงานฉบับนี้)

ในส่วนของแผนการจัดการเรียนรู้ ๖ และคู่มือการสอนและให้ความรู้ ๖ ทางสถาบันแม่ไก่และสถาบันลูกไก่รวมทั้ง 63 สถาบัน สามารถพิจารณาคัดเลือกเฉพาะส่วนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาและช่วงวัยของผู้เรียนได้ เช่น ระดับมัธยมศึกษา สามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้ ๖ ไปประยุกต์ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ หรือสามารถเปิดสอนวิชา “ความรู้เรื่องสื่อ” เป็นวิชาเลือกเพิ่มเติม (วิชาเลือกเสรี) ได้ ส่วนในระดับอุดมศึกษา สถานศึกษาสามารถเปิดสอนเป็นรายวิชา “ความรู้เรื่องสื่อ” ในรายวิชาการศึกษาทั่วไป หรือรายวิชาเฉพาะทางด้านนิเทศศาสตร์ได้ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้ โดยมีสาระการเรียนรู้จากคู่มือการสอนและให้ความรู้ ๖ ซึ่งเริ่มจากสรุปการทำความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อแล้วจึงไล่เรียงไปสู่เนื้อหาสาระการเรียนรู้ในบทต่าง ๆ เป็นตัวช่วยในการเสริมสร้างความเข้าใจด้านความรู้เรื่องสื่อตามที่แผนการจัดการเรียนรู้ “ความรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ทั้งระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษาได้ออกแบบและพัฒนาไว้

ภาพที่ 5.1 หน้าปกหนังสือชุด 5 เล่ม ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้๖ ระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา คู่มือการสอนและให้ความรู้๖ ระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา

และคู่มือการผลิตและสร้างสรรค์(สื่อ)กิจกรรมฯ (เรียงจากซ้ายไปขวา บนลงล่าง)

สำหรับแผนการจัดการเรียนรู้ฯ และคู่มือการสอนและให้ความรู้ฯ ที่โครงการฯ พัฒนาจัดทำขึ้นเพื่อให้สถาบันเครือข่ายได้นำไปใช้นำร่องในการจัดการเรียนการสอนจริงในภาคการศึกษาของโรงเรียนมัธยมและมหาวิทยาลัย จากการติดตามและประเมินผลภาพรวมสรุปได้ว่า ลักษณะการนำชุดความรู้ไปสอนของสถาบันต่าง ๆ มีทั้งรูปแบบการสอนเป็นวิชาบังคับและวิชาเลือก ซึ่งอาจมีรายวิชานี้รองรับอยู่แล้วหรือการปรับ/เพิ่มรายวิชา รวมถึงเป็นวิชา การศึกษาทั่วไป (General Education) การสอนนอกชั้นเรียน หรือในรูปชุมนุม หรือสภานักเรียน โดยมีการนำชุดความรู้ไปสอนใน ชุมนุม/ชมรมมากที่สุด ทั้งนี้ ในภาพรวมด้านการเตรียมแผนการสอนของสถาบันผู้เข้าร่วมโครงการระดับมัธยมศึกษาพบว่า มากกว่าครึ่งหนึ่งของสถาบันที่ตอบแบบสำรวจมีการเตรียมแผนการสอนครบทุกหน่วย โดยมีบางสถาบันที่เปิดสอนมากกว่า 1 วิชา และมีการปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์การสอนจริง ขณะที่ด้านการเตรียมแผนการสอนของสถาบันผู้เข้าร่วมโครงการระดับอุดมศึกษาพบว่า เตรียมแผนการสอนไว้ที่จำนวน 3-5 หน่วยมากที่สุด และมีเพียงบางส่วนที่การเตรียมแผนการสอนแบบครบทุกหน่วย ทั้งนี้ มีบางสถาบันที่เปิดสอนมากกว่า 1 วิชา และมีการปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์การสอนจริงเช่นเดียวกับในระดับมัธยม ทั้งนี้ กลุ่มแม่ไก่ได้นำแผนและคู่มือไปใช้สอนทั้งในรายวิชาด้านสื่อ (นิเทศศาสตร์ / การสื่อสาร) ร้อยละ 44.4 และนำไปใช้สอนในรายวิชาการศึกษาทั่วไป ร้อยละ 33.3 ซึ่งมีการประเมินผลการเรียนโดยตัดเกรด

ด้านความพึงพอใจ วิเคราะห์จากแบบสอบถามของทางโครงการที่ได้รับกลับคืนและมีความสมบูรณ์ จำนวน 239 ชุด จำแนกเป็นกลุ่มแม่ไก่ 9 ชุดจาก 9 ภูมิภาค กลุ่มลูกไก่และกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา 230 ชุด คิดเป็นแบบสอบถามตอบกลับ 9.2 % ตามเกณฑ์การตอบกลับ (response rate) ของการสำรวจแบบออนไลน์ คือ 5-10 % (MJ.Wu, 2022, บุญชม ศรีสะอาด, 2535 และบุญธรรมกิจปริดาภิรุตส์, 2551) จากจำนวนที่ส่งไปเป็นจำนวน 2,589 ชุด สรุปได้ว่า กลุ่มแม่ไก่มีความพึงพอใจภาพรวมหลักสูตรและเนื้อหาการสอนในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 4.00) พึงพอใจแผนการจัดการเรียนรู้ในระดับสูงมาก (ค่าเฉลี่ย 4.22) และพึงพอใจคู่มือการสอนและให้ความรู้ หรือคู่มือประกอบการเรียนการสอนในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 4.11) ส่วนกลุ่มลูกไก่มีความพึงพอใจภาพรวมหลักสูตรและเนื้อหาการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ และคู่มือประกอบการเรียนการสอนในระดับสูงทั้งหมด (ค่าเฉลี่ย ความพึงพอใจ 4.04 3.98 และ 3.92 ตามลำดับ) ขณะที่ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มนักเรียน / นักศึกษาทั่วไป พบว่า ผู้เรียนได้ประเมินการจัดการเรียนการสอน การให้ความรู้ การรอบรู้สื่อในโครงการฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับ “สูงมาก” (ค่าเฉลี่ยรวม 4.22) เมื่อพิจารณาพบว่า มี 2 ด้านที่สำคัญคือ การสอน และ ผู้สอน โดยผู้เรียนพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับ “สูง” และ “สูงมาก” โดยผู้เรียนพึงพอใจเกี่ยวกับประเด็นที่เป็น “การเพิ่มพูนความรู้จากความรู้เดิม” มากที่สุดและอยู่ในระดับ

“สูงมาก” (ค่าเฉลี่ย 4.27) รองลงมาคือ “การสร้างความตระหนัก และตื่นตัวเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ” เท่า ๆ กับ “การยกตัวอย่าง และการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน” ของผู้สอน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ “สูง” (ค่าเฉลี่ย 4.25)

ในภาพรวม การประเมินใช้การวัดความรู้ที่ได้จากการทดลองใช้หลักสูตรในแผนการจัดการเรียนรู้ จะใช้วิธีการตรวจสอบผลการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียน (Pre-test and Post-test Design) โดยสถาบันการศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ มีความสนใจ และยินยอมนำแผน และคู่มือการรอบรู้สื่อไปใช้ในการเรียนการสอน ในรูปแบบที่แตกต่างกันตามความเป็นไปได้ภายใต้เงื่อนไข และความเหมาะสมของแต่ละสถาบัน เมื่อสถาบันการศึกษาทั้ง 63 สถาบัน ใน 9 ภูมิภาค ทั้งระดับมัธยมฯ และอุดมศึกษาที่ยอมรับการเข้าร่วมในโครงการ ก็จะได้รับ การชี้แจง แนะนำ ร่วมแก้ปัญหาในกระบวนการเรียนรู้ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ก่อนนำแผนการจัดการเรียนรู้และคู่มือการสอนที่คณะผู้ดำเนินการได้พัฒนาขึ้นไปใช้ในการเรียนการสอน รวมถึงการจัดกิจกรรมในสถาบันแต่ละแห่ง

อย่างไรก็ดี การดำเนินงานโครงการไม่ได้ถูกวางแผนล่วงหน้าในระยะเวลาที่เหมาะสมกับข้อจำกัดของการนำหลักสูตรไปใช้ได้ตามกรณีปกติ ฉะนั้นการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้จึงอยู่ในเงื่อนไขที่ผู้สอนและผู้เรียนไม่สามารถนำเอาแผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการสอน และหลักปฏิบัติที่ได้รับการแนะนำไปใช้ได้โดยสะดวกโดยไม่มีปัญหา นอกจากนี้ในแต่ละสถาบันการศึกษามีข้อจำกัดที่ต่างกัน ฉะนั้นการทดสอบผลการสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในโครงการนี้จึงไม่ได้มีเป้าหมายเพื่อนำมาเปรียบเทียบกันระหว่างสถาบัน หรือในระหว่างภูมิภาค ผลการตรวจสอบจะนำเสนอโดยนำข้อมูลของผู้ตอบแบบทดสอบมาเป็นตัวแทนคำตอบโดยภาพรวม และเนื่องจากข้อมูลที่ ได้รับกลับคืนมา (จากการส่งแบบทดสอบผ่านลิงค์ไปยังผู้เรียน และตอบกลับคืนผ่าน google form) ไม่สามารถได้รับคืนกลับมาย่างครบถ้วน จึงต้องมีเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อมูลที่มีความสมบูรณ์มากที่สุด มาใช้ในการคำนวณ เพื่อแสดงผลการศึกษา

การคัดเลือกคำตอบมาประเมิน ดำเนินการดังนี้

1. คัดเลือกสถาบันการศึกษาที่ทำแผนการสอน และคู่มือไปใช้ได้ครบทุกหน่วยตามแผนการสอน ไม่ว่าจะจัดการเรียนในรูปแบบใด กล่าวคือใช้เป็นวิชาเรียนในหลักสูตรใช้ในกิจกรรมการให้ความรู้เพิ่มเติม ได้แก่ กิจกรรม ชุมชน การแนะแนว

2. คัดเลือกสถาบันการศึกษาในข้อ 1 ที่ให้ความร่วมมือทำแบบสอบถามทั้งก่อนเรียน และหลังเรียน ไปให้ผู้เรียนทำแบบสอบถามได้ทั้ง 2 ระยะ (ก่อนและหลัง) และเนื่องจากเป็นการทำแบบทดสอบผ่านลิงค์โดยผู้เรียนเป็นผู้ทำเอง ต้องให้ความร่วมมือทำแบบทดสอบทั้ง 2 ครั้งดังกล่าว ฉะนั้นในเกือบทุกสถาบันฯ จำนวนผู้ตอบแบบทดสอบไม่สามารถให้ความร่วมมืออย่างคงเส้นคงวาทั้ง 2 ระยะ เช่น ทำแบบทดสอบก่อนเรียน แต่ไม่ทำแบบทดสอบหลังเรียน หรือบางแห่งทำแบบทดสอบ

หลังเรียนเท่านั้นและหลายสถาบันที่จำนวนผู้ตอบแบบทดสอบ ทั้ง 2 ครั้ง มีจำนวนแตกต่างกันเกือบเท่าตัว ฉะนั้นในการประเมินครั้งนี้จึงต้องเลือกเฉพาะสถาบันการศึกษาที่ผู้เรียนให้ความร่วมมือตอบแบบทดสอบทั้ง 2 ครั้ง ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน

ผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแผนการจัดการเรียนรู้และคู่มือการสอนและให้ความรู้ที่โครงการพัฒนาขึ้นและนำไปทดลองใช้พบว่า มีจำนวนผู้ที่มีความรู้สูงขึ้นหลังเรียนคิดเป็น ร้อยละ 81.12 โดยวิเคราะห์จากจำนวนผู้ร่วมโครงการฯ ที่ทำแบบทดสอบทั้ง 2 ระดับ ที่ได้คะแนนมากกว่าเกณฑ์เฉลี่ยก่อนเรียน 2,093 คน และจากการทดสอบคะแนนเฉลี่ยความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยสถิติ t-test สรุปได้ว่า ผลของระดับความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 โดยหลังจากได้รับความรู้ตามหลักสูตรแล้ว ผู้เรียนทั้งในระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา มีความรู้มากกว่าก่อนการเรียน โดยผู้เรียนระดับอุดมศึกษามีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา ทั้งนี้ ผู้เรียนระดับอุดมศึกษามีพื้นฐานความรู้ที่ดีกว่าในเบื้องต้น และมีการพัฒนาความรู้ในสัดส่วนที่ดีกว่าก่อนการเรียน นอกจากนี้ผลสัมฤทธิ์ส่วนหนึ่งเกี่ยวข้องกับผู้สอนในการประมวลและผนวกเนื้อหาที่สำคัญให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ รวมทั้งกิจกรรมอาจมีผลต่อความรู้ความเข้าใจมากกว่าการสอนในชั้นเรียน ซึ่งน่าจะมีการศึกษาต่อยอดต่อไป

ทั้งนี้ โครงการได้นำเสนอรายละเอียดการประเมินผลภาพรวมหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ และคู่มือฯ ไว้ใน บทที่ 6 การประเมินผลโครงการ

5.2 รายละเอียดและผลการจัดกิจกรรมอบรมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่)

โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชนได้จัดกิจกรรมอบรมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) จำนวน 2 ครั้ง ประกอบด้วย

(1) ครั้งที่ 1 : ดำเนินการเมื่อวันที่ 22-23 มกราคม 2565 ณ โรงแรมดิเอ็มเมอรัลด์ รัชดา กรุงเทพฯ จัดการประชุมอบรมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) ในรูปแบบผสมผสาน (Hybrid) โดยมีการจัดทั้งรูปแบบกิจกรรมในสถานที่ (Onsite) และการจัดรูปแบบออนไลน์ (Online) เนื่องจากระยะเวลาดังกล่าวยังคงมีการระบาดของโรคติดเชื้อ COVID-19 อย่างรุนแรง ขณะเดียวกันรัฐบาลยังคงมีมาตรการควบคุมความปลอดภัยด้านสาธารณสุขอย่างเข้มงวด รวมถึงขอความร่วมมือในการจัดกิจกรรมในสถานที่ที่มีผู้เข้าร่วมจำนวนมาก

ทั้งนี้ มีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว ประกอบด้วย

- สถาบันแกนพื้นที่ภาคเหนือตอนบน คือ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ (Online)
- สถาบันแกนพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง คือ มหาวิทยาลัยนเรศวร (Onsite)

- สถาบันแกนพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (Online)
- สถาบันแกนพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง คือ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (Onsite)
- สถาบันแกนพื้นที่ภาคใต้ตอนบน คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช (Online)
- สถาบันแกนพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง คือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (Onsite)
- สถาบันแกนพื้นที่ภาคตะวันออกคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (Onsite)
- สถาบันแกนพื้นที่ภาคตะวันออก คือ มหาวิทยาลัยบูรพา (Online)
- สถาบันแกนพื้นที่ภาคกลาง คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม (Onsite)
- สถาบันร่วมสังเกตการณ์ คือ โรงเรียนสร้างสุขผู้สูงอายุตำบลห้วยงู จังหวัดชัยนาท (Onsite)

ผลการดำเนินงาน ได้สถาบันแกน (สถาบันลูกไก่) ครบทั้ง 9 ภูมิภาคครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศไทย เนื้อหาการประชุมที่ได้แนะนำชี้แจงรายละเอียด ประกอบด้วย

- เนื้อหารายละเอียดเกี่ยวกับโครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน อันได้แก่ เหตุผลและความเป็นมาของโครงการ วัตถุประสงค์ กรอบระยะเวลาของการดำเนินงาน แนวทางการดำเนินงานและกิจกรรมตลอดระยะเวลาโครงการ ทีมงานและเครือข่ายในความร่วมมือ รวมถึงแนวปฏิบัติของสถาบันแกน

- การประชุมหารือแนวทางการพัฒนาโครงการให้เหมาะสมกับบริบทของวิกฤติการระบาดของโรคติดเชื้อ COVID-19

- แนวทางปฏิบัติและรายละเอียดข้อมูลที่เป็นของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมในการตกลงร่วมดำเนินการในฐานะสถาบันแกนในการดำเนินงานที่สำคัญ อาทิเช่น การคัดเลือกและกลั่นกรองสถาบันดำเนินการในพื้นที่ รวมถึงการแสวงหาความร่วมมือในการทำงานร่วมกับสถาบันการศึกษาในเขตพื้นที่

(2) ครั้งที่ 2 : ดำเนินการเมื่อวันที่ 5-6 กุมภาพันธ์ 2565 ณ โรงแรมดิเอ็มเมอรัลด์ รัชดา กรุงเทพฯ จัดการประชุมอบรมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) ในรูปแบบผสมผสาน (Hybrid) โดยมีรูปแบบการจัดกิจกรรมทั้งในสถานที่ (Onsite) และการจัดรูปแบบออนไลน์ (Online) เนื่องจากระยะเวลาดังกล่าวยังคงมีการระบาดของโรคติดเชื้อ COVID-19 อย่างรุนแรง ขณะเดียวกันรัฐบาลยังคงมีมาตรการควบคุมความปลอดภัยด้านสาธารณสุขอย่างเข้มงวด รวมถึงขอความร่วมมือในการจัดกิจกรรมในสถานที่ที่มีผู้เข้าร่วมจำนวนมาก

ทั้งนี้ มีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว ประกอบด้วย

- สถาบันแกนพื้นที่ภาคเหนือตอนบน คือ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ (Onsite)
- สถาบันแกนพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ (Online)*
- สถาบันแกนพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (Onsite)

- สถาบันแกนพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง คือ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (Onsite)*
- สถาบันแกนพื้นที่ภาคใต้ตอนบน คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช (Online)
- สถาบันแกนพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง คือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (Onsite)
- สถาบันแกนพื้นที่ภาคตะวันตกคือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน (Onsite)*
- สถาบันแกนพื้นที่ภาคตะวันออก คือ มหาวิทยาลัยบูรพา (Online)
- สถาบันแกนพื้นที่ภาคกลาง คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม (Onsite)
- สถาบันร่วมสังเกตการณ์ คือ โรงเรียนสร้างสุขผู้สูงอายุตำบลห้วยงู จังหวัดชัยนาท (Onsite)

ผลการดำเนินงาน ได้สถาบันแกน (สถาบันลูกไก่) ครบทั้ง 9 ภูมิภาคครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศไทย เนื้อหาการประชุมที่ได้แนะนำชี้แจงรายละเอียด ประกอบด้วย

- การชี้แจงและให้รายละเอียดเกี่ยวกับ (ร่าง) หนังสือคู่มือและแผนการจัดการเรียนรู้ของโครงการจำนวน 5 เล่ม ประกอบด้วย หนังสือแผนการจัดการเรียนรู้ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา คู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา และคู่มือการผลิตและสร้างสรรค์(สื่อ) กิจกรรม เพื่อรณรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ สำหรับเด็กและเยาวชน

- การชี้แจงและให้รายละเอียดเกี่ยวกับการทำกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อของเด็กและเยาวชน ขั้นตอนแนวทาง และวิธีการปฏิบัติสำหรับเครือข่ายที่เป็นนักเรียน นักศึกษาสังกัดสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่ในแต่ละพื้นที่ภูมิภาค)

- การชี้แจงและให้รายละเอียดเกี่ยวกับคำตอบแทนของอาจารย์สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) รวมทั้ง แนวปฏิบัติในการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมในการอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ในพื้นที่ภูมิภาคของตนเอง

หมายเหตุ : เนื่องจากหลังการดำเนินงานอบรมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) ครั้งที่ 1 มีหลายสถาบันการศึกษาที่เข้าร่วมโครงการได้นำข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการไปพิจารณาร่วมกับผู้บริหารและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสถาบันการศึกษาของตนเองแล้ว ซึ่งหลายสถาบันไม่สามารถเข้าร่วมโครงการได้ เนื่องจากติดขัดในด้านคุณสมบัติและเงื่อนไขที่ทางโครงการกำหนดไว้ อาทิ ระยะเวลาในการทดลองใช้หลักสูตร (ภายในภาคเรียนที่ 1/2565) หรือโครงสร้างหลักสูตรของหลักสูตร/คณะ/มหาวิทยาลัย ไม่สามารถเอื้อต่อการทดลองใช้หลักสูตรได้ จึงส่งผลให้มีสถาบันที่ขอถอนตัวในการเข้าร่วมโครงการ แต่ทว่า ในการจัดกิจกรรมอบรมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) ครั้งที่ 2 ทางโครงการได้ประสานงานเครือข่ายสถาบันการศึกษาในพื้นที่ที่พบปัญหาดังกล่าวและได้ติดต่อมาทดแทน ดังนี้

- ภาคเหนือตอนล่าง เปลี่ยนจากมหาวิทยาลัยนเรศวรเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เปลี่ยนจากมหาวิทยาลัยมหาสารคามเป็นมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

- ภาคตะวันตก เปลี่ยนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีเป็นมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน

ด้วยเช่นนี้จึงส่งผลให้มีการจัดอบรมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) เป็นกรณีพิเศษเพิ่มเติมจำนวน 6 ครั้ง เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าว โดยรูปแบบจะแตกต่างจากการดำเนินงานอบรมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 โดยในการจัดกิจกรรมอบรมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) ดังกล่าวข้างต้นจะเป็นการจัดประชุมที่ส่วนกลางและเชิญสถาบันการศึกษาที่เข้าร่วมโครงการมาร่วมประชุมอบรมที่ส่วนกลาง (กรุงเทพฯ) แต่ในการจัดกิจกรรมประชุมอบรมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) รอบพิเศษนี้ จะเป็นลักษณะของการเดินทางของทีมนักวิจัยและทีมผู้ช่วยนักวิจัยลงในพื้นที่ภูมิภาคที่มีปัญหาและเป็นการเข้าพบหารือแบบต่อหน้าในสถาบันการศึกษานั้น ทั้งนี้ เนื้อหารายละเอียดจะเป็นชุดเนื้อหาที่เหมือนกับเนื้อหาและผลการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการอบรมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2

อย่างไรก็ตาม การจัดกิจกรรมประชุมอบรมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) รอบพิเศษนี้ยังจัดขึ้นในอีกกรณี คือ กรณีสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) ที่เข้าร่วมโครงการไม่สามารถเดินทางเข้าส่วนกลาง (กรุงเทพฯ) เพื่อประชุมอบรมที่โรงแรมดิเอ็มเมอรัลด์ รัชดา กรุงเทพฯ ได้ เนื่องจากเหตุผลความจำเป็นเกี่ยวกับการระบาดของโรคติดเชื้อ COVID-19 ดังนั้น ส่วนกลางซึ่งประกอบไปด้วยทีมนักวิจัยและทีมผู้ช่วยนักวิจัยจึงมีความจำเป็นต้องลงพื้นที่ในภูมิภาคนั้น เพื่อไปชี้แจงและตอบข้อซักถาม รวมทั้งให้คำแนะนำกับสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) ให้กับกลุ่มที่มีปัญหาดังกล่าว

โดยสรุปแล้ว ทางโครงการได้จัดกิจกรรมอบรมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) รอบพิเศษ เป็นการเพิ่มเติม ดังนี้

(1) รอบพิเศษ ครั้งที่ 1 (ติดต่อประสานงานสถาบันแกนพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง) : ดำเนินการเมื่อวันที่ 24-26 มกราคม 2565 ณ จังหวัดนครสวรรค์ ทีมนักวิจัยและทีมผู้ช่วยนักวิจัยลงพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง (จังหวัดนครสวรรค์) เพื่อเข้าพบและหารือความร่วมมือในการดำเนินงานโครงการ โดยขอให้ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์รับหน้าที่เป็นสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง โดยการเดินทางลงพื้นที่ดังกล่าวได้มีการชี้แจงรายละเอียดและให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องของโครงการ รวมทั้งแจ้งรายละเอียด ขั้นตอน และแนวปฏิบัติในฐานะสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) ตามกรอบแนวทางปฏิบัติของโครงการ

(2) รอบพิเศษ ครั้งที่ 2 (ติดต่อประสานงานสถาบันแกนพื้นที่ภาคเหนือตอนบน) : ดำเนินการเมื่อวันที่ 27-29 มกราคม 2565 ณ จังหวัดเชียงใหม่ ทีมนักวิจัยและทีมผู้ช่วยนักวิจัยลงพื้นที่ภาคเหนือตอนบน (จังหวัดเชียงใหม่) เพื่อสังเกตการณ์และเข้าร่วมกิจกรรมการคัดเลือกและกลั่นกรองสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ซึ่งมีมหาวิทยาลัยแม่โจ้ (สถาบันแกนพื้นที่ภาคเหนือตอนบน) โดยการลงพื้นที่ครั้งดังกล่าว ได้มีการลงพื้นที่ประสานงานกับทางโรงเรียนสันกำแพงและโรงเรียนมงฟอร์ตจังหวัดเชียงใหม่ ขณะเดียวกันได้ใช้โอกาสดังกล่าวในการประชุมชี้แจง ตอบข้อซักถาม และให้คำแนะนำกับมหาวิทยาลัยแม่โจ้อย่างละเอียด เนื่องจากการประชุมอบรมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) ครั้งที่ 1 มหาวิทยาลัยแม่โจ้เข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบออนไลน์ (Online) จึงถือเป็นการชดเชยและซ่อมในส่วนที่ไม่สมบูรณ์ในการจัดกิจกรรมประชุมอบรมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่)

(3) รอบพิเศษ ครั้งที่ 3 (ติดต่อประสานงานสถาบันแกนพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง) : ดำเนินการเมื่อวันที่ 1-2 กุมภาพันธ์ 2565 ณ จังหวัดอุบลราชธานี ทีมนักวิจัยและทีมผู้ช่วยนักวิจัยลงพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (จังหวัดอุบลราชธานี) เพื่อเข้าพบและหารือความร่วมมือในการดำเนินงานโครงการ โดยขอให้ทางมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีรับหน้าที่เป็นสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยการเดินทางลงพื้นที่ดังกล่าวได้มีการชี้แจงรายละเอียดและให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องของโครงการ รวมทั้งแจ้งรายละเอียด ขั้นตอน และแนวปฏิบัติในฐานะสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) ตามกรอบแนวทางปฏิบัติของโครงการ

(4) รอบพิเศษ ครั้งที่ 4 (ติดต่อประสานงานสถาบันแกนพื้นที่ภาคตะวันตก) : ดำเนินการเมื่อวันที่ 3-4 กุมภาพันธ์ 2565 ณ จังหวัดนครปฐม ทีมนักวิจัยและทีมผู้ช่วยนักวิจัยลงพื้นที่ภาคตะวันตก (จังหวัดนครปฐม) เพื่อเข้าพบและหารือความร่วมมือในการดำเนินงานโครงการ โดยขอให้ทางมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนรับหน้าที่เป็นสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันตกโดยการเดินทางลงพื้นที่ดังกล่าวได้มีการชี้แจงรายละเอียดและให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องของโครงการ รวมทั้งแจ้งรายละเอียด ขั้นตอน และแนวปฏิบัติในฐานะสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) ตามกรอบแนวทางปฏิบัติของโครงการ

(5) รอบพิเศษ ครั้งที่ 5 (ติดต่อประสานงานสถาบันแกนพื้นที่ภาคใต้ตอนบน) : ดำเนินการเมื่อวันที่ 14-16 กุมภาพันธ์ 2565 ณ จังหวัดนครศรีธรรมราช ทีมนักวิจัยและทีมผู้ช่วยนักวิจัยลงพื้นที่ภาคใต้ตอนบน (จังหวัดนครศรีธรรมราช) เพื่อประชุมชี้แจง ตอบข้อซักถาม และให้คำแนะนำกับมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชอย่างละเอียด เนื่องจากการประชุมอบรมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชได้เข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบออนไลน์ (Online) จึงถือเป็นการชดเชยและซ่อมในส่วนที่ไม่สมบูรณ์ในการจัดกิจกรรมประชุมอบรมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่)

(6) รอบพิเศษ ครั้งที่ 6 (ติดต่อประสานงานสถาบันแกนพื้นที่ภาคตะวันออก) : ดำเนินการเมื่อวันที่ 22-23 กุมภาพันธ์ 2565 ณ จังหวัดชลบุรี ทีมนักวิจัยและทีมผู้ช่วยนักวิจัยลงพื้นที่ภาคตะวันออก (จังหวัดชลบุรี) เพื่อประชุมชี้แจง ตอบข้อซักถาม และให้คำแนะนำกับมหาวิทยาลัยบูรพาอย่างละเอียด เนื่องจากการประชุมอบรมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยบูรพาได้เข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบออนไลน์ (Online) จึงถือเป็นการชดเชยและซ่อมในส่วนที่ไม่สมบูรณ์ในการจัดกิจกรรมประชุมอบรมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่)

โดยสรุปแล้วกิจกรรมการอบรมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) มีการดำเนินงานทั้งสิ้น จำนวน 8 ครั้ง ดังปรากฏตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5.2 สรุปการจัดกิจกรรมการอบรมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่)

ระยะเวลา	กิจกรรม	หมายเหตุ
22-23 มกราคม 2565	การประชุมอบรมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) ครั้งที่ 1 ณ โรงแรม ดิ เอ็มเมอร์รัลด์ ริชดา กรุงเทพฯ	การประชุมอบรมตามกรอบการดำเนินงานของโครงการ
24-26 มกราคม 2565	การประชุมอบรมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) รอบพิเศษ ครั้งที่ 1	การลงพื้นที่เพื่อประสานงานสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) พื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์)
27-29 มกราคม 2565	การประชุมอบรมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) รอบพิเศษ ครั้งที่ 2	การลงพื้นที่เพื่อประสานงานสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) พื้นที่ภาคเหนือตอนบน (มหาวิทยาลัยแม่โจ้)
1-2 กุมภาพันธ์ 2565	การประชุมอบรมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) รอบพิเศษ ครั้งที่ 3	การลงพื้นที่เพื่อประสานงานสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี)
3-4 กุมภาพันธ์ 2565	การประชุมอบรมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) รอบพิเศษ ครั้งที่ 4	การลงพื้นที่เพื่อประสานงานสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) พื้นที่ภาคตะวันตก

ระยะเวลา	กิจกรรม	หมายเหตุ
		(มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน)
5-6 กุมภาพันธ์ 2565	การประชุมอบรมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) ครั้งที่ 2 ณ โรงแรม ดี เอ็มเมอร์รัลด์ รัชดา กรุงเทพฯ	การประชุมอบรมตามกรอบ การดำเนินงานของโครงการ
14-16 กุมภาพันธ์ 2565	การประชุมอบรมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) รอบพิเศษ ครั้งที่ 5	การลงพื้นที่เพื่อประสานงาน สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) พื้นที่ภาคใต้ตอนบน (มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช)
22-23 กุมภาพันธ์ 2565	การประชุมอบรมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) รอบพิเศษ ครั้งที่ 6	การลงพื้นที่เพื่อประสานงาน สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) พื้นที่ภาคตะวันออก (มหาวิทยาลัยบูรพา)

5.3 รายละเอียดและผลการจัดกิจกรรมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)

หลังจากที่โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชนได้จัดกิจกรรมอบรมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) ในช่วงเดือนมกราคมและเดือนกุมภาพันธ์ 2565 ไปแล้ว ได้มอบหมายให้สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) ได้ทำหน้าที่คัดเลือกสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ในเขตพื้นที่ภาคของตนเอง โดยกำหนดเงื่อนไขหลักให้สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) คัดเลือกสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) พื้นที่ภาคละ 6 สถาบัน โดยให้จำนวน 6 สถาบันนี้ต้องประกอบด้วย สถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา สัดส่วนเท่าใดนั้นขึ้นอยู่กับบริบทและความพร้อมของความร่วมมือของแต่ละพื้นที่ แต่ให้แต่ละพื้นที่ภาคนี้ต้องมีอย่างน้อย 1 สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา และอย่างน้อย 1 สถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ดังนั้น ในหนึ่งพื้นที่ภูมิภาคทั้ง 9 ภูมิภาคจะมีสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ซึ่งนับรวมสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) เป็นหนึ่ง

หน่วยของสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) กล่าวคือ สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) อยู่ในอีก 1 สถานะ คือ สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) จึงสรุปได้ว่า หนึ่งพื้นที่ภาคมีจำนวนสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) จำนวน 7 สถาบัน รวมทั้งหมดทั่วประเทศเป็นจำนวนทั้งสิ้น 63 สถาบัน โดยสรุปรายชื่อสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) มีดังนี้

1. เครือข่ายภาคเหนือตอนบน

1.1 สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่)	: มหาวิทยาลัยแม่โจ้
1.2 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: มหาวิทยาลัยพายัพ
1.3 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: มหาวิทยาลัยพะเยา
1.4 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน
1.5 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย
1.6 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: โรงเรียนสวนบุญญโณปถัมภ์ ลำพูน
1.7 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: โรงเรียนสันกำแพง

2. เครือข่ายภาคเหนือตอนล่าง

2.1 สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่)	: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
2.2 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: โรงเรียนบ้านหนองฉางวิทยา
2.3 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: โรงเรียนทัพทันอนุสรณ์
2.4 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: โรงเรียนอุทัยวิทยาคม
2.5 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: โรงเรียนเทศบาลวัดวรนาถบรรพต
2.6 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: โรงเรียนโกรกพระ
2.7 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: โรงเรียนจันเสนเอ็งสุวรรณอนุสรณ์

3. เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

3.1 สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่)	: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
3.2 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
3.3 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
3.4 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
3.5 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: โรงเรียนอุดรพัฒนศึกษา
3.6 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

- 3.7 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) : โรงเรียนสตรีราชินูทิศ
4. เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
- 4.1 สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) : มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
- 4.2 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- 4.3 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) : โรงเรียนเบญจมะมหาราช
- 4.4 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) : โรงเรียนบุญเปื่อยวิทยาคาร
- 4.5 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) : โรงเรียนเทศบาล 3 สามัคคีวิทยาคาร
- 4.6 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) : โรงเรียนวิจิตรวิททยา
- 4.7 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) : โรงเรียนลือคำหาญวารินชำราบ
5. เครือข่ายภาคใต้ตอนบน
- 5.1 สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
- 5.2 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) : มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
- 5.3 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
- 5.4 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) : วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี
นครศรีธรรมราช
- 5.5 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) : โรงเรียนจรัสพิซากร
- 5.6 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) : โรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช
- 5.7 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) : โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ
สมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช
6. เครือข่ายภาคใต้ตอนล่าง
- 6.1 สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตหาดใหญ่
- 6.2 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตตรัง
- 6.3 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
- 6.4 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) : โรงเรียนสภาราชินี
- 6.5 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) : โรงเรียนหาดใหญ่รัฐประชาสรรค์
- 6.6 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) : โรงเรียนแสงทองวิทยา
- 6.7 สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) : โรงเรียน มอ.วิทยานุสรณ์

7. เครือข่ายภาคตะวันออก

7.1	สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่)	: มหาวิทยาลัยบูรพา
7.2	สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
7.3	สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาคาร
7.4	สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: โรงเรียนพนัสพิทยาคาร
7.5	สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: โรงเรียนผินแจ่มวิชาสอน
7.6	สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: โรงเรียนชลบุรี "สุขบท"
7.7	สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา

8. เครือข่ายภาคตะวันตก

8.1	สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่)	: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาเขตกำแพงแสน
8.2	สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
8.3	สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
8.4	สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
8.5	สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา
8.6	สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: โรงเรียนตลิ่งชันวิทยา
8.7	สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

9. เครือข่ายภาคกลาง

9.1	สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่)	: มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
9.2	สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
9.3	สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
9.4	สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: มหาวิทยาลัยรังสิต
9.5	สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: โรงเรียนเนินขามรัฐประชานุเคราะห์
9.6	สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: โรงเรียนหันคาราษฎร์รังษิษฐ์
9.7	สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)	: โรงเรียนชัยนาทพิทยาคม

จากข้อมูลดังกล่าวนี้สรุปเป็นตารางแสดงสถิติสารสนเทศเครือข่ายสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ของโครงการได้ ดังนี้

ตารางที่ 5.3 สรุปสถิติสารสนเทศเครือข่ายสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)

พื้นที่ภูมิภาค	เกณฑ์จำแนก			
	ระดับการศึกษา		ประเภทสถาบันการศึกษา	
	อุดมศึกษา	มัธยมศึกษา	สถานศึกษาของรัฐ	สถานศึกษาเอกชน
ภาคเหนือตอนบน	4	3	5	2
ภาคเหนือตอนล่าง	1	6	7	-
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	4	3	7	-
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	2	5	7	-
ภาคใต้ตอนบน	3	4	6	1
ภาคใต้ตอนล่าง	3	4	7	-
ภาคตะวันออก	3	4	7	-
ภาคตะวันตก	4	3	7	-
ภาคกลาง	4	3	6	1
รวม	28	35	59	4

อนึ่ง สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) ในแต่ละพื้นที่ภูมิภาคได้ทำหน้าที่จัดอบรมสถาบันดำเนินการในพื้นที่ของตนเอง สรุปข้อมูลได้ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5.4 สรุปการจัดกิจกรรมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่)

ในแต่ละพื้นที่ภูมิภาคทั่วประเทศไทย

ที่	พื้นที่ภูมิภาค	วันและสถานที่จัดกิจกรรม
1	ภาคตะวันตก สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน	จัดกิจกรรมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ครั้งที่ 1/2 เมื่อวันที่ 26-27 กุมภาพันธ์ 2565 ณ โรงแรมริเจนท์ ซะอำ จังหวัดเพชรบุรี
2	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	จัดกิจกรรมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ครั้งที่ 1/2 เมื่อวันที่ 10-11 มีนาคม 2565 ณ โรงแรมเดอะ แลโขง ริเวอร์ รีสอร์ท จังหวัดอุบลราชธานี
3	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	จัดกิจกรรมอบรมสถาบันดำเนินการ

ที่	พื้นที่ภูมิภาค	วันและสถานที่จัดกิจกรรม
	สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	(สถาบันลูกไก่) ครั้งที่ 1/2 เมื่อวันที่ 12-13 มีนาคม 2565 ณ โรงแรมอัมมาน จังหวัดอุดรธานี
4	ภาคกลาง สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	จัดกิจกรรมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ครั้งที่ 1/2 (เฉพาะระดับมัธยมศึกษา) เมื่อวันที่ 21-22 มีนาคม 2565 ณ บ้านน้องกันต์โฮมสเตย์ จังหวัดชัยนาท
5	ภาคกลาง สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	จัดกิจกรรมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ครั้งที่ 1/2 (เฉพาะระดับอุดมศึกษา) เมื่อวันที่ 23-24 มีนาคม 2565 ณ โรงแรมดิ เอ็มเมอรัลด์ รัชดา กรุงเทพฯ
6	ภาคใต้ตอนบน สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช	จัดกิจกรรมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ครั้งที่ 1/2 เมื่อวันที่ 25-26 มีนาคม 2565 ณ โรงแรม ขนอม ชันไรซ์ บีช รีสอร์ท จังหวัดนครศรีธรรมราช
7	ภาคเหนือตอนบน สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้	จัดกิจกรรมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ครั้งที่ 1/2 เมื่อวันที่ 26-27 มีนาคม 2565 ณ โรงแรมไอบิส สไตล์ จังหวัดเชียงใหม่
8	ภาคตะวันออก สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยบูรพา	จัดกิจกรรมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ครั้งที่ 1/2 เมื่อวันที่ 26-27 มีนาคม 2565 ณ โรงแรมเดอะไทด์ รีสอร์ท บางแสน จังหวัดชลบุรี
9	ภาคใต้ตอนบน	จัดกิจกรรมอบรมสถาบันดำเนินการ

ที่	พื้นที่ภูมิภาค	วันและสถานที่จัดกิจกรรม
	สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช	(สถาบันลูกไก่) ครั้งที่ 2/2 เมื่อวันที่ 23-24 เมษายน 2565 ณ โรงแรมซีพีดี จังหวัดสุราษฎร์ธานี
10	ภาคตะวันออก สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยบูรพา	จัดกิจกรรมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ครั้งที่ 2/2 เมื่อวันที่ 23-24 เมษายน 2565 ณ โรงแรมเดอะไทด์ รีสอร์ท บางแสน จังหวัดชลบุรี
11	ภาคตะวันตก สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน	จัดกิจกรรมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ครั้งที่ 2/2 เมื่อวันที่ 23-24 เมษายน 2565 ณ โรงแรมไมด้า รีสอร์ท จังหวัดกาญจนบุรี
12	ภาคใต้ตอนล่าง สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยสงขลาราชนครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่	จัดกิจกรรมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ครั้งที่ 1/2 เมื่อวันที่ 25-26 เมษายน 2565 ณ สำนักงานวัดกรรมดิจิตัลและระบบอัจฉริยะ มหาวิทยาลัยสงขลาราชนครินทร์ จังหวัดสงขลา
13	ภาคเหนือตอนบน สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้	จัดกิจกรรมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ครั้งที่ 2/2 เมื่อวันที่ 30 เมษายน - 1 พฤษภาคม 2565 ณ โรงแรมไอบิส สไตล์ จังหวัดเชียงใหม่
14	ภาคใต้ตอนล่าง สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยสงขลาราชนครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่	จัดกิจกรรมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ครั้งที่ 2/2 เมื่อวันที่ 2-3 พฤษภาคม 2565 ณ โรงแรมเรื่อรัชฎา จังหวัดตรัง
15	ภาคกลาง สถาบันแม่ไก่ :	จัดกิจกรรมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ครั้งที่ 2/2

ที่	พื้นที่ภูมิภาค	วันและสถานที่จัดกิจกรรม
	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	เมื่อวันที่ 5-6 พฤษภาคม 2565 ณ โรงแรมเจ้าพระยาธารา ริเวอร์ไซด์ จังหวัดชัยนาท
16	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน สถาบันแม่ไก่อ่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	จัดกิจกรรมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่อ่) ครั้งที่ 2/2 เมื่อวันที่ 10-11 พฤษภาคม 2565 ณ โรงแรมอัมมาน จังหวัดอุดรธานี
17	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สถาบันแม่ไก่อ่ : มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	จัดกิจกรรมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่อ่) ครั้งที่ 2/2 เมื่อวันที่ 19-20 พฤษภาคม 2565 ณ ผาแต้ม & แก่งพิสมัย ริเวอร์ไซด์ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี
18	ภาคเหนือตอนล่าง สถาบันแม่ไก่อ่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	จัดกิจกรรมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่อ่) ครั้งที่ 1/2 เมื่อวันที่ 24-25 พฤษภาคม 2565 ณ โรงแรม โบนิโต้ซิโนส์ จังหวัดนครสวรรค์
19	ภาคเหนือตอนล่าง สถาบันแม่ไก่อ่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	จัดกิจกรรมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่อ่) ครั้งที่ 2/2 เมื่อวันที่ 4-5 มิถุนายน 2565 ณ โรงแรม โบนิโต้ซิโนส์ จังหวัดนครสวรรค์

อนึ่ง การจัดกิจกรรมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่อ่) ทั้ง 19 ครั้ง ได้ดำเนินการครอบคลุมทุกพื้นที่ภูมิภาคทั้ง 9 ภูมิภาคทั่วประเทศไทย มีสถาบันเครือข่ายที่เป็นสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่อ่) จำนวนทั้งหมด 63 สถาบันเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง ทั้งนี้ ผลการดำเนินงานภาพรวมพบว่า การจัดกิจกรรมทุกครั้งเป็นการจัดกิจกรรมในรูปแบบจัดกิจกรรมในพื้นที่จริง (Onsite) โครงการได้มีการควบคุมความปลอดภัยด้านสาธารณสุขอย่างเข้มงวด อย่างไรก็ตาม ในช่วงของการจัดกิจกรรมดังกล่าว (ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมิถุนายน 2565) ยังคงอยู่ในช่วงของการระบาดของ

โรคติดเชื้อ COVID-19 ส่งผลให้การจัดกิจกรรมในพื้นที่จริง (Onsite) บางพื้นที่ พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมในบางพื้นที่มีการติดเชื้อ COVID-19 ในช่วงของการจัดกิจกรรม แต่ทว่า ในแต่ละสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) มีสมาชิกจำนวน 5 คน ประกอบด้วย ครู/อาจารย์ จำนวน 2 ท่าน และนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 3 คนต่อหนึ่งสถาบัน ทางโครงการจึงอนุโลมในกรณีพิเศษดังกล่าวว่า ผู้ที่ติดเชื้อ COVID-19 ระหว่างการจัดกิจกรรมให้สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) สามารถอนุญาตให้แต่ละสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ในเครือข่ายพื้นที่แต่ละภูมิภาคสามารถส่งตัวแทนเข้าร่วมประชุมอบรมในสถานที่จัดกิจกรรมจริง (Onsite) ได้ ขณะเดียวกันก็มีการให้คำแนะนำแต่ละพื้นที่ภาคให้สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) จัดกิจกรรมแบบออนไลน์ (Online) เพื่อให้สมาชิกสถาบันที่เข้าร่วมโครงการและได้รับการติดเชื้อ COVID-19 สามารถติดตามเนื้อหาและข้อตกลงจากการประชุมอบรมด้วยกลไกเช่นนี้ทำให้การจัดกิจกรรมประชุมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ทุกครั้ง ทุกพื้นที่มีความสมบูรณ์และบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดกิจกรรม

ด้วยเช่นนี้แล้ว ทางโครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชนขอเสนอวัตถุประสงค์และเป้าหมายผลผลิตจากการจัดกิจกรรมประชุมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ในภาพรวม ดังนี้

ตารางที่ 5.5 สรุปวัตถุประสงค์และเป้าหมายผลผลิตของการจัดกิจกรรมประชุมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ทั่วประเทศ

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	เป้าหมายผลผลิต
1	1. เพื่อให้สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) เครือข่ายในแต่ละพื้นที่ได้รับทราบถึงเนื้อหารายละเอียดเกี่ยวกับโครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน อันได้แก่ เหตุผลและความเป็นมาของโครงการ วัตถุประสงค์ กรอบระยะเวลาของ การดำเนินงาน แนวทางการดำเนินงาน และกิจกรรมตลอดระยะเวลาโครงการ ทีมงานและเครือข่ายในความร่วมมือ รวมถึงบทบาทและแนวปฏิบัติของแต่ละสถาบัน	1. สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) เครือข่ายในแต่ละพื้นที่มีความเข้าใจในเนื้อหารายละเอียดเกี่ยวกับโครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน และรับทราบในบทบาทและแนวปฏิบัติของแต่ละสถาบันแกน 2. มีการกำหนดวันและสถานที่ในการจัดกิจกรรม ครั้งที่ 2 รวมทั้ง ที่ประชุมมีการหารือและข้อสรุปสำหรับการพัฒนาโครงการให้เหมาะสมกับบริบทของวิกฤติการระบาดของโรคติดเชื้อ COVID-19

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	เป้าหมายผลผลิต
	<p>2. เพื่อประชุมหารือแนวทางการพัฒนาโครงการให้เหมาะสมกับบริบทของวิกฤติการระบาดของโรคติดเชื้อ COVID-19 และกำหนดวันและสถานที่ในการจัดกิจกรรม ครั้งที่ 2</p> <p>3. เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติและรายละเอียดข้อมูลที่เป็นของสถาบันการศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมในการตกลงร่วมดำเนินการในฐานะสถาบันแกนในการดำเนินงานที่สำคัญ</p>	<p>3. สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) เครือข่ายในแต่ละพื้นที่กลุ่มเด็กนักเรียน/นักศึกษา ได้นำเสนอแนวทางโครงร่างการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ (งบประมาณสนับสนุนจากส่วนกลางของโครงการ สถาบันละ 20,000 บาท)</p>
2	<p>1. เพื่อชี้แจงและให้รายละเอียดเกี่ยวกับ (ร่าง) หนังสือคู่มือและแผนการจัดการเรียนรู้ของโครงการจำนวน 5 เล่ม ประกอบด้วย หนังสือแผนการจัดการเรียนรู้ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา คู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา และคู่มือการผลิตและสร้างสรรค์(สื่อ)กิจกรรม เพื่อรณรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อสำหรับเด็กและเยาวชน</p> <p>2. เพื่อชี้แจงและให้รายละเอียดเกี่ยวกับการทำกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อของเด็กและเยาวชน ขั้นตอนแนวทาง และวิธีการปฏิบัติสำหรับเครือข่ายที่เป็นนักเรียนนักศึกษาสังกัด</p>	<p>1. สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) เครือข่ายในแต่ละพื้นที่ได้รับทราบและเข้าใจในรายละเอียดเกี่ยวกับ (ร่าง) หนังสือคู่มือและแผนการจัดการเรียนรู้ของโครงการจำนวน 5 เล่ม ประกอบด้วย หนังสือแผนการจัดการเรียนรู้ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา คู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา และคู่มือการผลิตและสร้างสรรค์(สื่อ)กิจกรรม เพื่อรณรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อสำหรับเด็กและเยาวชน</p> <p>2. สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) เครือข่ายในแต่ละพื้นที่ได้รับทราบและเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดเกี่ยวกับการทำกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อของเด็กและเยาวชน</p>

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	เป้าหมายผลผลิต
	<p>สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่ซึ่งเป็นสถาบันเครือข่ายในแต่ละพื้นที่ภูมิภาค)</p> <p>- เพื่อชี้แจงและให้รายละเอียดเกี่ยวกับการเบิกจ่ายงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อของกลุ่มเครือข่ายสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ตามงบประมาณการสนับสนุนจากส่วนกลางของโครงการ จำนวน 20,000 บาท</p>	<p>ขั้นตอนแนวทาง และวิธีการปฏิบัติที่ดี และถูกต้อง</p> <p>3. กลุ่มนักเรียน/นักศึกษาที่เป็นสมาชิกเครือข่ายสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ได้รับทราบเกี่ยวกับรายละเอียดเกี่ยวกับการเบิกจ่ายงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ ตามงบประมาณการสนับสนุนจากส่วนกลางของโครงการ จำนวน 20,000 บาท</p> <p>4. มีการกำหนดวันและสถานที่ในการจัดกิจกรรมค่ายเยาวชน รวมทั้ง ที่ประชุมมีการหารือและข้อสรุปสำหรับการพัฒนาโครงการให้เหมาะสมกับบริบทของวิกฤติการระบาดของโรคติดเชื้อ COVID-19</p> <p>5. สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) เครือข่ายในแต่ละพื้นที่ที่เป็นกลุ่มเด็กนักเรียน/นักศึกษา ได้นำเสนอแนวทางโครงร่างการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ พร้อมรับข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นตัวแทนจากผู้บริหารสำนักงาน กสทช. ตัวแทนของทีมนักวิจัยจากส่วนกลางของโครงการ และครู/อาจารย์ที่เป็นสมาชิกเครือข่ายสถาบันดำเนินการในพื้นที่แต่ละภาค</p>

จากแนวทางหรือกรอบการดำเนินงานดังกล่าวที่เป็นวัตถุประสงค์และกรอบแนวทางของผลผลิตจากการจัดกิจกรรมข้างต้น ส่งผลให้สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) ในแต่ละพื้นที่ภูมิภาคสามารถ

ดำเนินการจัดกิจกรรมประชุมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ทั้ง 2 ครั้ง ได้อย่างสมบูรณ์และมีความครอบคลุมในประเด็นเนื้อหาที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมในฐานะสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) แต่ ละหน่วยพึงรับทราบ เข้าใจ และยึดปฏิบัติได้อย่างสมบูรณ์

ภาพที่ 5.2 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 สถาบันแกนภาคตะวันตก

ภาพที่ 5.3 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 สถาบันแกนภาคตะวันตก

ภาพที่ 5.4 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1
สถาบันแกนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง

ภาพที่ 5.5 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1
สถาบันแกนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง

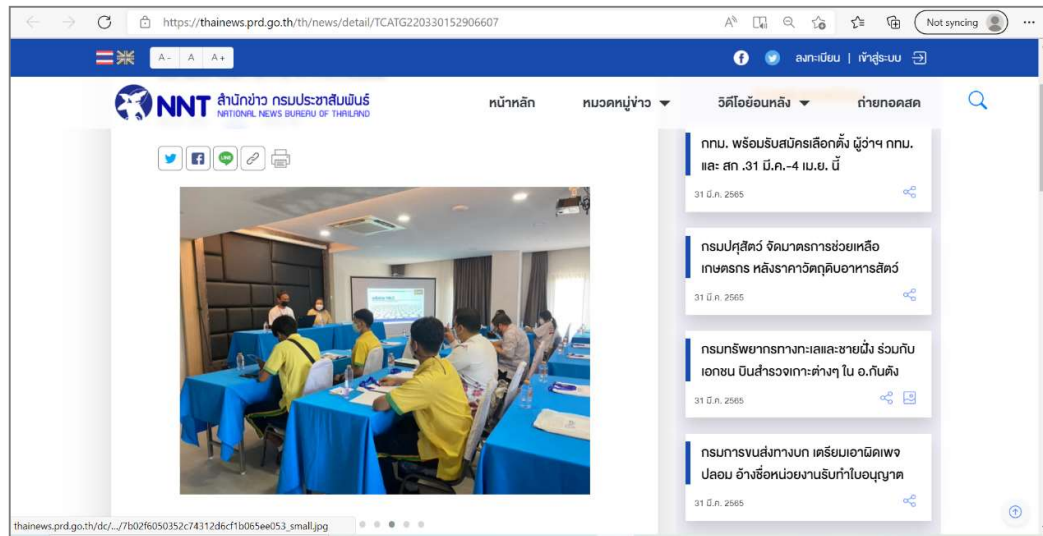
ภาพที่ 5.6 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 สถาบันแกนภาคกลาง

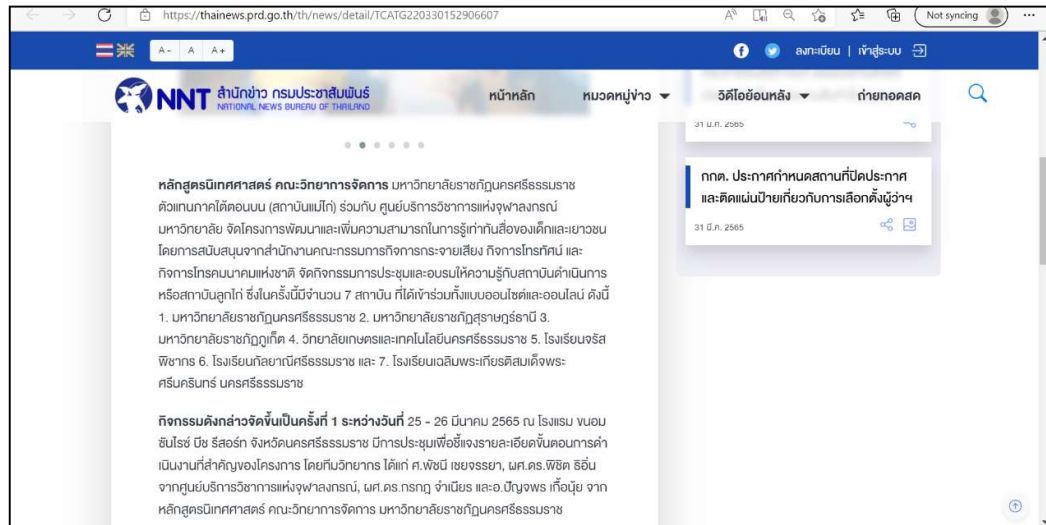
ภาพที่ 5.7 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 สถาบันแกนภาคกลาง

ภาพที่ 5.8 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 สถาบันเนชั่นภาคกลาง

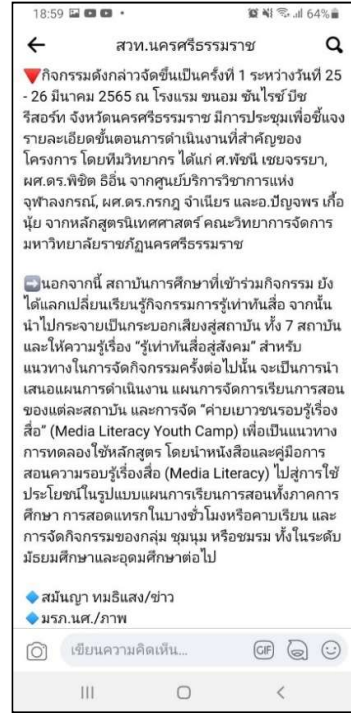
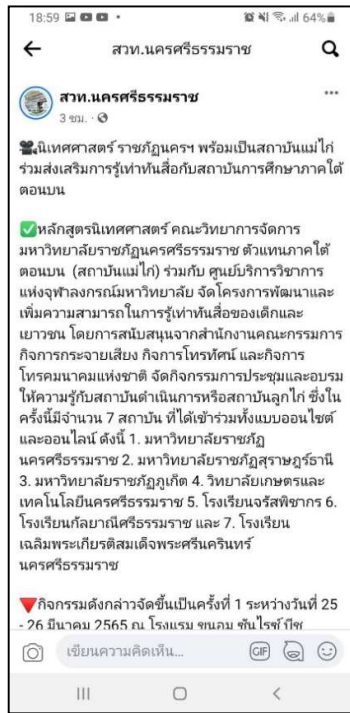
ภาพที่ 5.9 ภาพบางส่วนจากการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 เพื่อเผยแพร่ข่าวสารผ่านเว็บไซต์สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์ ของสถาบันเนชั่นพื้นที่ภาคใต้ตอนบน

ภาพที่ 5.10 ภาพบางส่วนจากการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 เพื่อเผยแพร่ข่าวสารผ่านเว็บไซต์สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์ ของสถาบันแกนพื้นที่ภาคใต้ตอนบน

ภาพที่ 5.11 ภาพบางส่วนจากการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 เพื่อเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เฟซบุ๊กแฟนเพจของสถาบันแกนพื้นที่ภาคใต้ตอนบน

ภาพที่ 5.12 ภาพบางส่วนจากการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 เพื่อเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เฟซบุ๊กแฟนเพจของสถาบันแกนพื้นที่ภาคใต้ตอนบน

ภาพที่ 5.13 ภาพอินโฟกราฟิกที่ออกแบบเพื่อการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 ของสถาบันแกนภาคใต้ตอนบน

ภาพที่ 5.14 ภาพบางส่วนจากการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 เพื่อเผยแพร่ข่าวสารผ่านเว็บไซต์ The Buddha ของสถาบันแกนภาคกลาง

ภาพบรรยากาศโครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชนพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ครั้งที่ 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ซึ่งเป็นสถาบันแกน (แม่ไก่) และเครือข่ายสถาบันดำเนินการ (ลูกไก่) อีก 6 แห่ง จากโรงเรียนในพื้นที่เขตจังหวัดอุทัยธานี ได้แก่ โรงเรียนอุทัยวิทยาคม โรงเรียนทัพทันอนุสรณ์ โรงเรียนหนองฉางวิทยาและจากพื้นที่เขตจังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ โรงเรียนไกรกษระ โรงเรียนจันทน์เสนาธิ์สุวรรณอนุสรณ์ และโรงเรียนเทศบาลวัดรัตนถาวรพรต ได้ประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับ ผศ.ดร.พิชิต อิธิน คณะทำงานฝ่ายงานเครือข่ายและกิจกรรม ทั้งนี้ เพื่อสร้างและทดลองหลักสูตรการเรียนรู้เรื่องความรู้เรื่องสื่อ (Media Literacy) ทั้งในระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษารวมถึงการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้นอกห้องเรียนในรูปแบบกิจกรรมกลุ่ม ชุมชน ชมรมของสถาบันการศึกษา ระหว่างวันที่ 24-25 พฤษภาคม 2565 ณ โรงแรมโบไนตี้ ฮิลล์ จังหวัดนครสวรรค์ นับเป็นโอกาสที่ดีของเด็กและเยาวชนทั้ง 7 สถาบันการศึกษาที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกจากพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างให้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ

Cr.ภาพข่าวจากทีมประชาสัมพันธ์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ภาพที่ 5.15 ภาพบางส่วนจากการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอบรมลูกไก่ เพื่อเผยแพร่ข่าวสารผ่านเอกสารการประชาสัมพันธ์ของ คณะวิทยาการจัดการ มรภ. นครสวรรค์

ภาพที่ 5.16 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 2 สถาบันแกนภาคใต้ตอนล่าง

ภาพที่ 5.17 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 2 สถาบันแกนภาคตะวันตก

ภาพที่ 5.18 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 2 สถาบันแกนภาคตะวันตก

ภาพที่ 5.19 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมอบรมลูกไก่ ครั้งที่ 2 สถาบันแกนภาคตะวันตก

5.4 รายละเอียดและผลการจัดกิจกรรมอบรมค่ายเยาวชน

โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชนได้กำหนดให้สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) จัดกิจกรรมค่ายเยาวชนคนทันสมัยให้กับเด็กและเยาวชนแกนนำของแต่ละสถาบันเครือข่ายดำเนินการในพื้นที่ภูมิภาคของตน ซึ่งรูปแบบของกิจกรรมโครงการกำหนดให้แต่ละพื้นที่ภูมิภาคจัดเป็นเวลา 3 วัน 2 คืน มีรูปแบบการดำเนินงานที่สำคัญ คือ การละลายพฤติกรรม เพื่อให้เกิดการรู้จักกันและสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ในเชิงเครือข่าย การพัฒนาโครงร่างกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ หลังจากที่ได้มีการนำเสนอครั้งแรกในรอบการประชุมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ครั้งที่ 1 และมีการให้คำแนะนำและคำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิและคณะครูอาจารย์สมาชิกเครือข่ายสถาบันดำเนินการในกลุ่มพื้นที่ภูมิภาค และได้มีการพัฒนาแก้ไขและมีการนำเสนออีกครั้งในรอบการประชุมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ครั้งที่ 2 จนถึงรอบการจัดกิจกรรมค่ายเยาวชนคนทันสมัยจึงเป็นการทบทวนและพัฒนาครั้งสุดท้าย แต่ยังคงมีกระบวนการให้คำแนะนำและคำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิและคณะครูอาจารย์สมาชิกเครือข่ายสถาบันดำเนินการในกลุ่มพื้นที่ภูมิภาคอยู่ นอกจากนี้ในการจัดกิจกรรมดังกล่าวยังมีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาความรู้ที่เกี่ยวข้องมาบรรยายและให้คำแนะนำเพิ่มเติมกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายเยาวชนคนทันสมัย ด้วยกระบวนการเช่นนี้ จึงทำให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งรูปแบบการให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายสถาบันดำเนินการในพื้นที่ภูมิภาค และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีคิดและแนวปฏิบัติที่ดีของเด็กและเยาวชนแกนนำเครือข่ายสถาบันดำเนินการทั้ง 7 แห่งในพื้นที่ภูมิกาคนั้น ทั้งนี้ ในขั้นตอนการนำเสนอผลงานโครงร่างกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อยังมีการนำเสนอผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Facebook Live) เพื่อให้เครือข่ายสถาบันดำเนินการจากพื้นที่ภูมิภาคอื่นได้รับชมและรับฟังแนวทางการพัฒนาและการทำโครงร่างกิจกรรมที่ดี ซึ่งการเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์นี้ยังส่งผลต่อการเกิดการรับรู้และเข้าถึงของเนื้อหาดังกล่าวในกลุ่มประชาชนทั่วไปที่เป็นสมาชิกของสื่อสังคมออนไลน์ของโครงการ (Facebook : <https://www.facebook.com/ymldp>) ดังนั้น ผลที่เกิดจากกระบวนการดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นว่า กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้ง 2 ลักษณะดังกล่าว เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยการนำเสนอและวิพากษ์วิจารณ์ ให้ความเห็น รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาโครงร่างหรือแผนการจัดกิจกรรมให้มีความสมบูรณ์ โดยประเด็นที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มากที่สุด คือ ประเด็นการออกแบบโครงสร้างการบริหารจัดการกิจกรรมที่เน้นการจัดการกิจกรรมโดยกลุ่มเด็กและเยาวชน การจัดการกิจกรรมภายใต้กรอบแนวคิดของการเรียนการสอนตามหลักสูตรความรอบรู้เรื่องสื่อของโครงการที่เน้นให้เกิดกระบวนการคิด วิเคราะห์ และแยกแยะ จนนำไปสู่การปรับเปลี่ยน

พฤติกรรมการผลิตและบริโภคสื่อที่เหมาะสมและสร้างสรรค์ ประเด็นการผลิตสื่อที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย และบรรทัดฐานของบ้านเมือง อาทิ กฎหมายเกี่ยวกับ PDPA และจรรยาบรรณในการผลิตสื่อ และสุดท้าย คือ ประเด็นการผลิตสื่อที่สร้างสรรค์ ไม่มีการนำเสนอตัวอย่างที่ไม่เหมาะสมบนสื่อ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดและลอกเลียนแบบจนทำให้สื่อรณรงค์เป็นสื่อที่ไม่สร้างสรรค์ในที่สุด นอกจากนี้ในกระบวนการขั้นตอนของการดำเนินงานกิจกรรมค่ายเยาวชนคนทันสมัย ยังพบกลไกการกระตุ้นให้สถาบันเครือข่ายสร้างความร่วมมือในการดำเนินงานภายใน การต่อยอดขยายผลกิจกรรม และการบูรณาการการผลิตสื่อกิจกรรมให้มีความสอดคล้องกัน รวมไปถึงยกย่องและสร้างแรงบันดาลใจให้สถาบันเครือข่ายแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกสถาบัน อาทิ สมาเด็กและเยาวชน สภาคอมผู้ปกครองและครู หรือกลุ่มองค์กรชุมชน เป็นต้น

อนึ่ง สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) ได้จัดกิจกรรมค่ายเยาวชนในแต่ละพื้นที่ภูมิภาค จำนวน 9 ครั้ง โดยภาพรวมการจัดกิจกรรม พบว่า ได้จัดกิจกรรมตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายผลผลิตจากการจัดค่ายเยาวชน ซึ่งขอแนะนำเสนอเป็นตาราง ดังนี้

ตารางที่ 5.6 สรุปวัตถุประสงค์และเป้าหมายผลผลิตของการจัดกิจกรรมค่ายเยาวชนทั่วประเทศ

วัตถุประสงค์	เป้าหมายผลผลิต
<p>1. เพื่อให้เด็กและเยาวชนเครือข่ายที่เป็นนักเรียน/นักศึกษาตัวแทนของสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ได้มีกิจกรรมละลายพฤติกรรมและเสริมสร้างเครือข่ายเด็กและเยาวชนในการทำกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อ</p> <p>2. เพื่อนำเสนอโครงร่างการจัดกิจกรรมฉบับสมบูรณ์ของเด็กและเยาวชนเครือข่ายที่เป็นนักเรียน/นักศึกษาตัวแทนของสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ต่อคณะผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นตัวแทนจากผู้บริหารสำนักงาน กสทช. ตัวแทนของทีมนักวิจัยจากส่วนกลางของโครงการ และครู/อาจารย์ที่เป็นสมาชิกเครือข่ายสถาบันดำเนินการในพื้นที่แต่ละภาค</p> <p>3. เพื่อทบทวนและชี้แจงเกี่ยวกับกรอบการจัดกิจกรรม การเบิกจ่าย และแนวทางการจัดแสดงนิทรรศการผลงาน รวมทั้ง การคัดเลือกผลงานของ</p>	<p>1. เกิดเครือข่ายเด็กและเยาวชนในการทำกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อระดับประเทศ ซึ่งแต่ละหน่วยย่อยของเครือข่ายมีช่องทางสื่อสาร การนำเสนอผลงาน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการทำกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อของเด็กและเยาวชน</p> <p>2. เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดกิจกรรมฉบับสมบูรณ์ของเด็กและเยาวชนเครือข่ายที่เป็นนักเรียน/นักศึกษาตัวแทนของสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) โดยแต่ละกิจกรรมมีการกำหนดชื่อโครงการ ระยะเวลาการดำเนินงาน วัตถุประสงค์ กลยุทธ์การดำเนินงาน</p>

วัตถุประสงค์	เป้าหมายผลผลิต
สถาบันเครือข่ายเพื่อรับรางวัลและเงินสนับสนุนระดับประเทศ	วิธีการและขั้นตอนการดำเนินงาน รวมทั้งผลที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินงาน 3. เด็กและเยาวชนเครือข่ายที่เป็นนักเรียน/นักศึกษาตัวแทนของสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ได้รับทราบและเข้าใจในกระบวนการขั้นตอนเกี่ยวกับเบิกจ่าย และแนวทางการจัดแสดงนิทรรศการผลงาน รวมทั้ง การคัดเลือกผลงานของสถาบันเครือข่ายเพื่อรับรางวัลและเงินสนับสนุนระดับประเทศ

ทั้งนี้ สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) ในแต่ละพื้นที่ภูมิภาคได้ทำหน้าที่จัดกิจกรรมค่ายเยาวชนในพื้นที่ของตนเอง สรุปข้อมูลได้ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5.7 สรุปการจัดกิจกรรมค่ายเยาวชนในแต่ละพื้นที่ภูมิภาคทั่วประเทศไทย

ที่	พื้นที่ภูมิภาค	วันและสถานที่จัดกิจกรรม
1	ภาคตะวันตก สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน	จัดกิจกรรมค่ายเยาวชน เมื่อวันที่ 30 เมษายน – 1 พฤษภาคม 2565 ณ โรงแรมชูชัยบุรี ศรีอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
2	ภาคตะวันออก สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยบูรพา	จัดกิจกรรมค่ายเยาวชน เมื่อวันที่ 14-15 พฤษภาคม 2565 ณ โรงแรมเดอะไทด์ รีสอร์ท บางแสน จังหวัดชลบุรี
3	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	จัดกิจกรรมค่ายเยาวชน เมื่อวันที่ 21-22 พฤษภาคม 2565 ณ โรงแรมฟ้าหลวง รีสอร์ท จังหวัดอุดรธานี
4	ภาคเหนือตอนบน	จัดกิจกรรมค่ายเยาวชน

ที่	พื้นที่ภูมิภาค	วันและสถานที่จัดกิจกรรม
	สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้	เมื่อวันที่ 28-29 พฤษภาคม 2565 ณ โรงแรม ศิริปิ่นนา วิลล่า รีสอร์ท แอนด์ สปา จังหวัดเชียงใหม่
5	ภาคใต้ตอนบน สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช	จัดกิจกรรมค่ายเยาวชน เมื่อวันที่ 28-29 พฤษภาคม 2565 ณ โรงแรม เอวา ซี จังหวัดกระบี่
6	ภาคใต้ตอนล่าง สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยสงขลาราชนครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่	จัดกิจกรรมค่ายเยาวชน เมื่อวันที่ 11-12 มิถุนายน 2565 ณ โรงแรมพีที สมิหลา บีช จังหวัดสงขลา
7	ภาคกลาง สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	จัดกิจกรรมค่ายเยาวชน เมื่อวันที่ 18-19 มิถุนายน 2565 ณ ค่ายพักแรม สวนสยาม ทะเล-กรุงเทพฯ
8	ภาคเหนือตอนล่าง สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	จัดกิจกรรมค่ายเยาวชน เมื่อวันที่ 25-26 มิถุนายน 2565 ณ โรงแรมอวตารมีราเคิล จังหวัดอุทัยธานี
9	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	จัดกิจกรรมค่ายเยาวชน เมื่อวันที่ 2-3 กรกฎาคม 2565 ณ โรงแรมยูเพรส มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

โดยสรุปแล้วการจัดกิจกรรมค่ายเยาวชน ทั้ง 9 ครั้ง ได้ดำเนินการครอบคลุมทุกพื้นที่ภูมิภาค ทั้ง 9 ภูมิภาคทั่วประเทศไทย ซึ่งมีสถาบันเครือข่ายที่เป็นสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) จำนวน ทั้งหมด 63 สถาบันเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง ทั้งนี้ ผลการดำเนินงานภาพรวม พบว่า การจัดกิจกรรม ทุกครั้งเป็นการจัดกิจกรรมในรูปแบบจัดกิจกรรมในพื้นที่จริง (Onsite) มีการควบคุมความปลอดภัย ด้านสาธารณสุขอย่างเข้มงวด แต่กระนั้น ในช่วงของการจัดกิจกรรมดังกล่าว (ช่วงเดือนเมษายนถึง เดือนกรกฎาคม 2565) ยังคงอยู่ในช่วงของการระบาดของโรคติดเชื้อ COVID-19 ส่งผลให้การจัด กิจกรรมในพื้นที่จริง (Onsite) บางพื้นที่ พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมในบางพื้นที่มีการติดเชื้อ COVID-19

ในช่วงของการจัดกิจกรรม แต่ทว่า ทางโครงการจึงอนุโลมให้ผู้ที่ยังติดเชื้อ COVID-19 ระหว่างการจัดกิจกรรมค่ายเยาวชนสามารถส่งตัวแทนเข้าร่วมประชุมอบรมในสถานที่จัดกิจกรรมจริง (Onsite) ได้พร้อมนี้ได้ให้คำแนะนำแต่ละพื้นที่ภาคให้สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) จัดกิจกรรมแบบออนไลน์ (Online) เสริม เพื่อให้สมาชิกสถาบันที่เข้าร่วมโครงการและได้รับการติดเชื้อ COVID-19 สามารถติดตามเนื้อหาและข้อตกลงจากกิจกรรมค่าย ภาพตัวอย่างบางส่วนจากกิจกรรมค่ายเยาวชน ปรากฏดังนี้

ภาพที่ 5.20 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมค่ายเยาวชน สถาบันแกนภาคใต้ตอนบน จากเฟซบุ๊กของโครงการ

ภาพที่ 5.21 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมค่ายเยาวชน สถาบันแกนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ภาพที่ 5.22 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมค่ายเยาวชน สถาบันแกนภาคใต้ตอนล่าง

ภาพที่ 5.23 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมค่ายเยาวชน สถาบันแกนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ภาพที่ 5.24 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมค่ายเยาวชน สถาบันแกนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ภาพที่ 5.25 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมค่ายเยาวชน สถาบันแกนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ภาพที่ 5.26 ภาพบางส่วนจากกิจกรรมค่ายเยาวชน สถาบันแกนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

นอกจากนี้ ยังได้กำหนดให้การนำเสนอผลงานที่เป็นโครงร่างการจัดกิจกรรมของกลุ่มเด็กและเยาวชนเครือข่ายสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) มีการเผยแพร่แบบสด (Live) ผ่านช่องทาง Facebook Fanpage ของโครงการ (https://web.facebook.com/ymldp?_rdc=1&_rdr) ด้วยกลไกเช่นนี้ทำให้การจัดกิจกรรมค่ายเยาวชนดังกล่าวในทุกครั้งและทุกพื้นที่ มีความสมบูรณ์และบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดกิจกรรมทุกประการ

ตัวอย่าง Infographic บางส่วนของโครงร่างผลงานออกแบบจัดทำกิจกรรมมรดกของเด็กและเยาวชน มีดังนี้

ภาพที่ 5.27 ตัวอย่าง Infographic บางส่วนของโครงร่างผลงานออกแบบจัดทำกิจกรรมมรดก

ภาพที่ 5.28 ตัวอย่าง Infographic บางส่วนของโครงร่างผลงานออกแบบจัดทำกิจกรรมมรดก

ภาพที่ 5.29 ตัวอย่าง Infographic บางส่วนของโครงร่างผลงานออกแบบจัดทำกิจกรรมมรดก

CS CLIP CLICK
การรู้เท่าทันสื่อ

กลุ่มเป้าหมาย
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวิเศษเมืองสุวรรณอนุสรณ์

กลยุทธ์/เทคนิคการดำเนินงาน
ถ่ายทอดความรู้โดยวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการผลิตสื่อ

วัตถุประสงค์
1. เพื่อสร้างแกนนำขึ้นแบบฝึกสื่อสร้างสรรค์ให้เกิดความตระหนักรู้เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ
2. เพื่อเสริมสร้างทักษะการผลิตสื่อให้กับแกนนำขึ้นแบบฝึกสื่อสร้างสรรค์
3. เพื่อเผยแพร่สื่อสร้างสรรค์ในการรณรงค์การรู้เท่าทันสื่อให้กับนักเรียนในโรงเรียน

เป้าหมาย/ผลที่คาดว่าจะได้รับ
1. ต้นแบบฝึกสื่อสร้างสรรค์มีความตระหนักรู้เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ
2. เกิดการเสริมสร้างทักษะการผลิตสื่อให้กับต้นแบบฝึกสื่อสร้างสรรค์
3. มีการเผยแพร่สื่อสร้างสรรค์ในการรณรงค์การรู้เท่าทันสื่อให้กับนักเรียนในโรงเรียน

ทีมรักษา/ทีมงาน
ครูพิภพธนี ขอดเตชะ ครูวิเศษ สมนะเสริญ
นางสาววิษญาดา สักดิ์ดี นางสาวกรรพพร ใจเย็น นายสมเกียรติ พวงจำปี

โรงเรียนวิเศษเมืองสุวรรณอนุสรณ์ อ.นครสวรรค์

ระยะเวลาดำเนินการ
20 กรกฎาคม ประชาสัมพันธ์โครงการ
1-2 สิงหาคม กิจกรรม Workshop
10 สิงหาคม มัดสื่อและเผยแพร่
15 สิงหาคม ประกวดผลงาน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- เวทีประชาสัมพันธ์โครงการ
- กิจกรรม Workshop เทคนิคการผลิตคลิปวีดิโอมือใหม่ด้วย "การรู้เท่าทันสื่อ"
- เวทีนำเสนอและประกวดผลงานคลิปวีดิโอยอดเยี่ยม
- การเผยแพร่คลิปวีดิโอ ผ่านสื่อ Social Media
- เวทีถอดบทเรียนและวางแผนเพื่อพัฒนาโครงการ

ภาพที่ 5.30 ตัวอย่าง Infographic บางส่วนของโครงร่างผลงานออกแบบจัดทำกิจกรรมรณรงค์

ชื่อโครงการ กำแพงแสนวิทยา รู้เท่าทันภัยจากโลกออนไลน์

กลุ่มเป้าหมาย
1. แกนนำนักเรียนรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1, 5/4, 5/7 จำนวน 100 คน
2. นักเรียนโรงเรียนกำแพงแสนวิทยา จำนวน 500 คน

วัตถุประสงค์
1. เพื่อสร้างแกนนำนักเรียนรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ ให้เกิดความตระหนักรู้เกี่ยวกับภัยจากสื่อออนไลน์ มีทักษะในการเข้าถึงสื่อ และสามารถวิเคราะห์ ประเมินสื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อเสริมสร้างทักษะการผลิตสื่อให้กับแกนนำนักเรียนรู้เท่าทันสื่อออนไลน์
3. เพื่อเผยแพร่สื่อสร้างสรรค์ในการรณรงค์การรู้เท่าทันภัยจากสื่อออนไลน์สู่สาธารณะ
4. เพื่อให้แกนนำนักเรียนรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ ขยายผลการรู้เท่าทันภัยจากสื่อออนไลน์ มีทักษะในการเข้าถึงสื่อ การวิเคราะห์ ประเมินสื่อ การผลิตสื่อสร้างสรรค์แก่ผู้เรียนโรงเรียนกำแพงแสนวิทยา

กลยุทธ์/เทคนิคในการดำเนินงาน
1. บุรณาการการสอนให้เข้ากับรายวิชาแนะแนว
2. เทคนิคการสร้างชิ้นงานในรูปแบบของรายวิชาเขียนวิชาคอมพิวเตอร์
3. เผยแพร่ความรู้ในรูปแบบ เกมส์ กิจกรรมสร้างสรรค์
4. สื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมด้วยรางวัล
5. มีทุนและรางวัลสำหรับการสร้างสื่อให้กับนักเรียนด้วยการเสนอในรูปแบบโครงการ

เป้าหมาย/ผลที่คาดว่าจะได้รับ
1. แกนนำนักเรียนรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ ได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้วิชาความรู้เรื่องสื่อ **Media Literacy** เพื่อรู้ทันภัยสื่อออนไลน์
2. แกนนำนักเรียนรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ ผลิตผลงานสื่อสร้างสรรค์ จำนวน 10 ผลงาน มีทักษะในการเข้าถึงสื่อ การวิเคราะห์และประเมินสื่อ
3. เกิดการขยายผลแก่นักเรียนในโรงเรียน กำแพงแสนวิทยา ตระหนักรู้เท่าทันภัยสื่อออนไลน์ มีทักษะในการเข้าถึงสื่อและประเมินสื่อ จำนวน 500 คน

ระยะเวลาในการดำเนินงาน
1 พ.ค. - 20 ก.ย 2565

วิธีขั้นตอนการปฏิบัติ

วันที่ดำเนินการปฏิบัติ	ขั้นตอนการดำเนินงาน
เมษายน 2565	ประชุมวางแผน ประสานงานผู้เกี่ยวข้องและตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน
ระลอกภาคต้นปีการศึกษา พฤษภาคม 2565	จัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้เรื่องสื่อสร้างสรรค์และทักษะการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ 5/1, 5/4, 5/7
มิถุนายน - กรกฎาคม 2565	จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องสื่อสร้างสรรค์ บูธนิทรรศการแสดงผลงานสื่อสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนกำแพงแสนวิทยา
2565	แกนนำนักเรียนรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ ประชุมวางแผนเลือกการจัดกิจกรรมรณรงค์เข้าถึงสื่อออนไลน์
2565	กิจกรรมรณรงค์เข้าถึงสื่อออนไลน์
สิงหาคม	กิจกรรมที่ 1 นิทรรศการและนิทรรศการความรู้เรื่องสื่อสร้างสรรค์ กิจกรรมที่ 2 การรณรงค์ผ่านสื่อสร้างสรรค์ กิจกรรมที่ 3 การรณรงค์ผ่านสื่อสร้างสรรค์ผ่าน Social Media เช่น Facebook Youtube กิจกรรมที่ 4 การรณรงค์ผ่านสื่อสร้างสรรค์ผ่าน Social Media เช่น Facebook Youtube กิจกรรมที่ 5 การรณรงค์เข้าถึงสื่อสร้างสรรค์ผ่านนิทรรศการสื่อออนไลน์จากแกนนำนักเรียน YC
กันยายน	สรุปรายงานผลการดำเนินงาน

ทีมงาน
นายคมศักดิ์ ชาวตาทอง
นายภูษะ วงษ์บุญศรี
ครูผู้รับผิดชอบโครงการ
ร่วมกับ
ครูงานแนะแนว
นักเรียนระดับชั้น ม. 5/1, 4, 7

ภาพที่ 5.31 ตัวอย่าง Infographic บางส่วนของโครงร่างผลงานออกแบบจัดทำกิจกรรมรณรงค์

ภาพที่ 5.32 ตัวอย่าง Infographic บางส่วนของโครงร่างผลงานออกแบบจัดทำกิจกรรมรณรงค์

ภาพที่ 5.33 ตัวอย่าง Infographic บางส่วนของโครงร่างผลงานออกแบบจัดทำกิจกรรมรณรงค์

ภาพที่ 5.34 ตัวอย่าง Infographic บางส่วนของโครงร่างผลงานออกแบบจัดทำกิจกรรมรณรงค์

ภาพที่ 5.35 ตัวอย่าง Infographic บางส่วนของโครงร่างผลงานออกแบบจัดทำกิจกรรมรณรงค์

ภาพที่ 5.36 ตัวอย่าง Infographic บางส่วนของโครงร่างผลงานออกแบบจัดทำกิจกรรมรณรงค์

ภาพที่ 5.37 ตัวอย่าง Infographic บางส่วนของโครงร่างผลงานออกแบบจัดทำกิจกรรมรณรงค์

Media Literacy X MUTelu

<p>กลุ่มเป้าหมาย/พื้นที่ดำเนินงาน</p> <p>กลุ่มวัยรุ่นอายุ 15 – 22 ปี ที่ชอบกิจกรรมเกี่ยวกับศิลปะและถ่ายภาพจำนวน 150 คน (รวมออนไลน์และออฟไลน์)</p>	<p>วิธีการ/ขั้นตอนการดำเนินงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> วางแผนจัดเตรียมของ เฟ้นเลือกเฟ้นเพจ โพสต์เตอร์ประชาสัมพันธ์ โพสต์สื่อบนแพลตฟอร์มระยะเวลาดำเนินการ สุจิตบัตร (แจก QR Code) วิดีโอเชิญชวน (ล่วงหน้า) วิดีโอชวนเที่ยว (วันก่อนเปิดงาน) นิทรรศการ ภาพนิ่งประมวลสรุปบรรยากาศงาน วิดีโอประมวลสรุปบรรยากาศงาน สรุปงาน
<p>ระยะเวลาในการดำเนินงาน</p> <p>1 มิถุนายน – 31 สิงหาคม</p>	<p>เป้าหมาย/ผลที่คาดว่าจะได้รับ</p> <p>กลุ่มเป้าหมายไม่น้อยกว่า ร้อยละ 75 รับรู้/รู้เท่าทันภัยจากสื่อในฐานะผู้บริโภค</p>
<p>กลยุทธ์</p> <p>การสร้างความรู้เท่าทันสื่อโดยใช้กลยุทธ์ Exhibition (นิทรรศการ)</p>	<p>ทีมงาน/ทีมที่ปรึกษา</p> <p>ธัญพรณ์ วงษ์สมบัติ เจษฎากร สัมพันธ์ พีรพล ดวงใจ</p> <p>บวรสรรค์ เชื้อดำรง เหมือนฝัน คงสมแสวง</p>
<p>เทคนิคการดำเนินงาน</p> <p>การสร้างจุดสนใจภายใต้ Concept Mutelu</p>	
<p>วัตถุประสงค์</p> <p>เพื่อออกแบบและผลิตสื่อในรูปแบบนิทรรศการที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายรับรู้/รู้เท่าทันภัยจากสื่อในฐานะผู้บริโภค</p>	

ภาพที่ 5.38 ตัวอย่าง Infographic บางส่วนของโครงร่างผลงานออกแบบจัดทำกิจกรรมรณรงค์

ภาพที่ 5.39 ตัวอย่าง Infographic บางส่วนของโครงร่างผลงานออกแบบจัดทำกิจกรรมรณรงค์

CARE สื่อ

Communication Arts Roi Et

เด็กยุคใหม่ใส่ใจสื่อ ไม่บูลลี่ แอนตี้ข่าวปลอม

ขั้นตอนดำเนินงาน

 ลงพื้นที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการรู้เท่ากันสื่อแก่เยาวชนในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย พร้อมช่วยสร้าง FB Fanpage ศูนย์ CARE สื่อ ประจำโรงเรียน

 คัดเลือกตัวแทนโรงเรียนละ 1 ทีม ทีมละ 4 คน ผ่านการประกวดท่าศิลป์ Tiktok ในประเด็น cyberbullying / fake news เพื่อเข้าอบรมเชิงลึกต่อไป

 อบรมเชิงลึกประเด็น cyberbullying / fake news และสอนเทคนิคการผลิตสื่อสร้างสรรค์ & story telling แก่ตัวแทนเยาวชน ณ ม.ราชภัฏร้อยเอ็ด พร้อมแข่งขันนวัตกรรม MLathon

ระยะเวลา 20 มิถุนายน - 20 สิงหาคม 2565

ที่ปรึกษา อ.อรุณ อรุณมาตย์
อ.ดร.ประภากร ศรีโต
คณาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ความรู้ทักษะการรู้เท่ากันสื่อและสร้างเครือข่ายส่งเสริมและเฝ้าระวังสื่อ
2. เพื่อสร้างการตระหนักรู้เรื่อง fake news และรณรงค์ป้องกัน cyberbullying
3. เพื่อเสริมทักษะการผลิตสื่อสร้างสรรค์รู้ทันสื่อแก่ต้นสูบบุรุษอย่างผ่านการขับเคลื่อนโดยตัวแทนเยาวชน

กลยุทธ์ / เทคนิค

- สร้างการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นเด็กยุคใหม่ ให้ใช้ทักษะดิจิทัลความรู้เท่ากันสื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและคนรอบข้าง ดูแลเพื่อนผู้ปกครอง คนใกล้ชิด ได้อีกทางหนึ่ง โดยสร้างแรงจูงใจด้วยรางวัล เกม สันทนาการ เกียรติบัตร

กลุ่มเป้าหมาย / พื้นที่ดำเนินการ

- นักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนละประมาณ 50 คน
- ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวนอย่างน้อย 4 โรงเรียน

ผลที่ได้รับ

- ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวนประมาณ 200 คน
- 1. กลุ่มเป้าหมายได้พัฒนาทักษะการรู้เท่ากันสื่อ
- 2. เกิดการขับเคลื่อนการรู้เท่ากันสื่อในสถาบันเป้าหมาย เช่น สร้าง Facebook Fanpage
- 3. เกิดการตระหนักรู้ในวงกว้าง โดยเฉพาะประเด็น cyberbullying / fake news
- 4. กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้เทคนิคการผลิตสื่อสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและคนรอบข้าง เช่น Infographic นวัตกรรมสื่อ

นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ภาพที่ 5.40 ตัวอย่าง Infographic บางส่วนของโครงร่างผลงานออกแบบจัดทำกิจกรรมรณรงค์

สื่อสร้างสรรค์ By ลิเกไทย

วัตถุประสงค์

1. ให้คนรู้ทันสื่อ
2. ไม่ถูกหลอกลวงไปทำในสิ่งที่อันตราย
3. นำข้อคิดที่ได้จากการชมคลิปนี้ไปปรับใช้สื่อในทางที่ถูกต้อง

วิธีการ/ขั้นตอนการดำเนินงาน

- เขียนบท/เขียนบท
- หาสถานที่/นักแสดง/กองถ่ายทำ
- บันทึกภาพวิดีโอ
- ตัดต่อวิดีโอ
- เผยแพร่ตามช่องทางโซเชียล

เป้าหมาย/ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ให้ผู้ชมเข้าใจในสื่อใหม่
2. ให้ผู้ชมรู้ข้อดี-ข้อเสียของสื่อ
3. ให้ผู้ชมนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

กลุ่มเป้าหมาย: วัยรุ่น

ช่องทางติดตาม:

Youtube: Teenager Films

Facebook: เพจคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

TikTok: หนึ่งสั้น Teenager Films

ระยะเวลาดำเนินการ:

1 กรกฎาคม - 30 กันยายน 2565

สถานที่ถ่ายทำ:

สตูดิโอสาขานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

กลยุทธ์/เทคนิคการดำเนินงาน

ใช้สื่อใหม่ จัดทำโดยเทคนิคของนักศึกษา สาขานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ที่ปรึกษา

ผศ.ดร.จรรยา เหลียวตระกูล

ผศ.โชติกา สิลลา

ทีมงาน

นักศึกษาสาขานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ช่องทางติดตาม

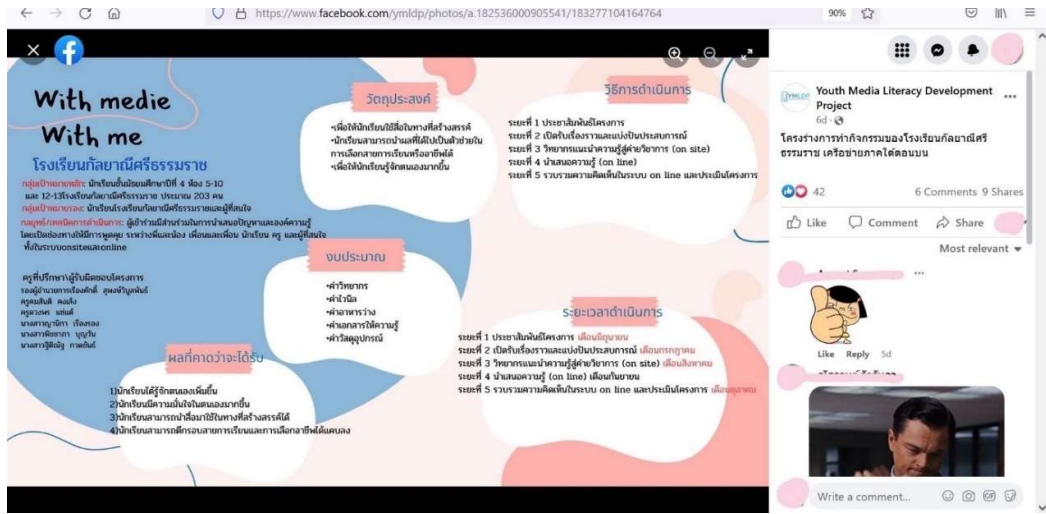

ภาพที่ 5.41 ตัวอย่าง Infographic บางส่วนของโครงร่างผลงานออกแบบจัดทำกิจกรรมรณรงค์

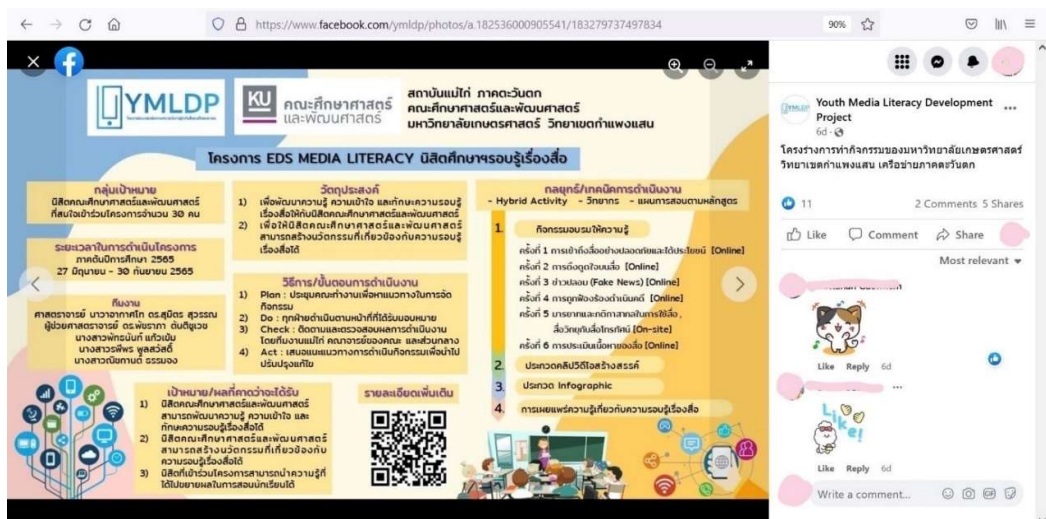
หลังจากจัดกิจกรรมค่ายเยาวชนคนทันทันสื่อ แต่ละสถาบันได้จัดทำภาพกราฟิกเพื่อร่วมประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมที่แตกต่างกันออกไป ดังภาพตัวอย่าง รวมถึงได้จัดให้มีการนำเสนอและพัฒนาโครงการจัดกิจกรรมเพื่อการรู้เท่าทันสื่อในรูปแบบที่น่าสนใจและมีความคิดสร้างสรรค์ โดยนำเสนอผ่านภาพ Infographic และได้นำเสนอขอบเขตการดำเนินงานโครงการเบื้องต้นในเฟซบุ๊กเพจของโครงการเพื่อร่วมกันประชาสัมพันธ์ดังที่ได้กล่าวในข้างต้น โดยมีภาพตัวอย่างของ Infographic โครงการกิจกรรมของแต่ละสถาบันดำเนินการ ดังนี้

ภาพที่ 5.42 ตัวอย่างบางส่วนของโครงร่าง รูปแบบ และขอบเขตการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจของแต่ละสถาบันดำเนินการ บนเพจเฟซบุ๊กของโครงการ

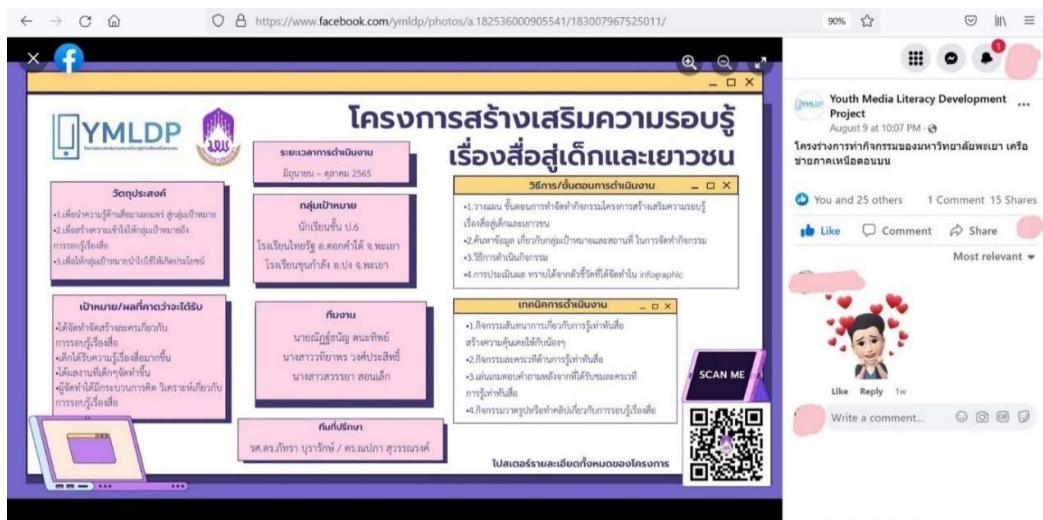
ภาพที่ 5.43 ตัวอย่างบางส่วนของโครงร่าง รูปแบบ และขอบเขตการจัดกิจกรรม ที่น่าสนใจของแต่ละสถาบันดำเนินการ บนเพจเฟซบุ๊กของโครงการ

ภาพที่ 5.44 ตัวอย่างบางส่วนของโครงร่าง รูปแบบ และขอบเขตการจัดกิจกรรม ที่น่าสนใจของแต่ละสถาบันดำเนินการ บนเพจเฟซบุ๊กของโครงการ

ภาพที่ 5.45 ตัวอย่างบางส่วน of โครงร่าง รูปแบบ และขอบเขตการจัดกิจกรรม ที่น่าสนใจของแต่ละสถาบันดำเนินการ บนเพจเฟซบุ๊กของโครงการ

ภาพที่ 5.46 ตัวอย่างบางส่วน of โครงร่าง รูปแบบ และขอบเขตการจัดกิจกรรม ที่น่าสนใจของแต่ละสถาบันดำเนินการ บนเพจเฟซบุ๊กของโครงการ

YOUTH MEDIA LITERACY DEVELOPMENT PROJECT

โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน

โครงการ ม.อ. แม่ข่าย

ภาคใต้ตอนล่าง

สถาบันแม่ข่าย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 ลูกไก่ : ตรีัง สทูล พัทลุง สงขลา ยะลา ปัตตานี นราธิวาส
 ปัตตานี และนราธิวาส

ลูกไก่ คุนเคอ 2, นักเขียน 3

ระดับประถมศึกษา : เนื้อหา

- 1 นิทานพื้นบ้าน
- 2 ตำนานพื้นเมือง
- 3 ตำนานเรื่องผีของเมืองทวดสงขลา
- 4 ตำนานเมืองโบราณ
- 5 นิทานพื้นบ้าน
- 6 นิทานพื้นบ้าน
- 7 นิทานพื้นบ้าน
- 8 ตำนานเมืองโบราณ

- 9 ตำนานเมืองโบราณ
- 10 ตำนานเมืองโบราณ
- 11 ตำนานเมืองโบราณ
- 12 ตำนานเมืองโบราณ
- 13 ตำนานเมืองโบราณ
- 14 ตำนานเมืองโบราณ
- 15 ตำนานเมืองโบราณ
- 16 ตำนานเมืองโบราณ

ลูกไก่ อจจาญ 2, นักศึกษา 3

ระดับอุดมศึกษา : เนื้อหา

- 1 นิทานพื้นบ้าน
- 2 ตำนานเมืองโบราณ
- 3 ตำนานเมืองโบราณ
- 4 ตำนานเมืองโบราณ
- 5 ตำนานเมืองโบราณ
- 6 ตำนานเมืองโบราณ
- 7 ตำนานเมืองโบราณ

- 8 นิทานพื้นบ้าน
- 9 ตำนานเมืองโบราณ
- 10 นิทานพื้นบ้าน
- 11 ตำนานเมืองโบราณ
- 12 ตำนานเมืองโบราณ
- 13 ตำนานเมืองโบราณ
- 14 ตำนานเมืองโบราณ

แนวทางลูกไก่อัดทำโครงการนี้ไปบูรณาการเน้นทั้งในชุมชน โรงเรียน สวดศึกษา

- กิจกรรมโครงการ
- ฝึกอบรม
- จัดกิจกรรมสนับสนุนในชุมชน ฯลฯ

ระดับประถมศึกษา เช่น

- สอนนิทาน
- สอนเขียน
- จัดนิทรรศการ

ระดับอุดมศึกษา เช่น

- สอนการเขียนนิทาน
- สอนการเขียนนิทาน
- จัดนิทรรศการ

เงินสนับสนุน 20,000.-

ลูกไก่อัดทำผลงานเสนอแก่ แม่ข่าย

สรุปข้อมูลเบื้องต้น
จัดลงนิตยสาร A4

คัดเลือกผลงานโดย แม่ข่าย

เพื่อ

- เป็นตัวแทนประกวดโครงการระดับประเทศ
- ได้รับเกียรติบัตร
- เงินรางวัลแก่ผู้ชนะเลิศ

ภาพที่ 5.48 ภาพกราฟิกเพื่อร่วมประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม ของพื้นที่สถาบันภาคใต้ตอนล่าง

5.5 รายละเอียดและผลการจัดกิจกรรมการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อของสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) 63 สถาบัน

ผลผลิตจากการจัดกิจกรรมค่ายเยาวชนในข้อ 5.4 พบว่า เกิดผลงานการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อทั้งหมด จำนวน 63 ผลงานของสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ทั่วประเทศ ทั้งนี้ ผลการดำเนินงานดังกล่าวขอแนะนำเสนอด้วยฐานข้อมูล Google Drive ซึ่งได้รวบรวมและบันทึกไว้ในระบบฐานข้อมูลแบบออนไลน์ของโครงการ ดังนี้

(1) Link ฐานข้อมูลเกี่ยวกับโครงร่างการจัดกิจกรรมและกรอบการดำเนินงานของกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้ของเด็กและเยาวชนเครือข่ายทั่วประเทศ บนฐานข้อมูลเว็บไซต์โครงการ (<https://www.ymldp.com/>) คือ

https://drive.google.com/drive/folders/1Qf3AFQoOlcGIBebi3Nb-TTX2cnS_R31y

(2) Link ฐานข้อมูลเกี่ยวกับผลผลิตที่เป็นผลงานจากการจัดกิจกรรมและประมวลภาพกิจกรรมของการรณรงค์ให้ความรู้ของเด็กและเยาวชนเครือข่ายทั่วประเทศ บนฐานข้อมูลเว็บไซต์ของโครงการ (<https://www.ymldp.com/>)

คือ <https://drive.google.com/drive/folders/1UMWey6AAsrhSGRlxbL5iTmt6LegTh103>

นอกจากนี้ทางโครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชนได้สรุปผลการดำเนินงานของกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อของสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ทั่วประเทศเป็นรายสถาบัน ดังนี้

ตารางที่ 5.8 สรุปผลการดำเนินงานของกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับ
ความรอบรู้เรื่องสื่อของสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ทั่วประเทศ
(ฐานข้อมูล Google Drive โครงการ)

นอกจากนี้ทางโครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน
ได้สรุปผลการดำเนินงานรายสถาบัน (63 สถาบัน) ดังนี้

(1) มหาวิทยาลัยแม่โจ้ : เครือข่ายภาคเหนือตอนบน	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบ อาทิ การจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้ กิจกรรมการผลิตและเผยแพร่สื่อ และกิจกรรมการประกวด (10 กิจกรรมหลัก) นอกจากนี้ยังมีการรวบรวมผลงานเพื่อจัดแสดงเป็นนิทรรศการออนไลน์ (Virtual Exhibition) ● กลุ่มเป้าหมาย : นักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้และกลุ่มเยาวชนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาผู้จัดกิจกรรม จำนวน 85 คน - กลุ่มเยาวชนผู้เข้าถึงเนื้อหาบนสื่อออนไลน์ ประมาณ 2,000 คน ● หมายเหตุ : จำนวนเชิงปริมาณของกลุ่มเยาวชนผู้เข้าถึงเนื้อหาบนสื่อออนไลน์ใช้การประมาณการ เนื่องจากกิจกรรมการผลิตและเผยแพร่สื่อของเครือข่ายมีจำนวนมาก และยังคงมีจำนวนการเข้าถึงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - เป็นความร่วมมือในลักษณะสถาบันแกน (สถาบันแม่โจ้) ที่ประสานงานและร่วมกิจกรรมกับสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกโจ้)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1ouxXg5f83nXBWETZKPE4423xIMHxm12r/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1YgUnikiMloCMEQGMSh7uLTONrVHV34XP?usp=share_link

(2) มหาวิทยาลัยพายัพ : เครือข่ายภาคเหนือตอนบน	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อผลิตสื่อ (บอร์ดเกมส์) ใน 3 รูปแบบ คือ เกมส์บันไดงู เกมส์ซัวร์หรือไม้ และเกมส์เขาวงกต โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ หลังจากนั้นจึงนำผลผลิตที่เป็นบอร์ดเกมส์ไปเผยแพร่ด้วยการให้นักเรียนระดับมัธยม (โรงเรียนในเครือข่ายคริสตจักรในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่) ได้เล่นและใช้ประโยชน์ ● กลุ่มเป้าหมาย : นักศึกษามหาวิทยาลัยพายัพและนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเครือข่ายคริสตจักรในจังหวัดเชียงใหม่ ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาผู้จัดกิจกรรม จำนวน 42 คน - กลุ่มเยาวชนผู้เข้าถึงเนื้อหาบนสื่อออนไลน์ ประมาณ 1,000 คน หมายเหตุ : จำนวนเชิงปริมาณของกลุ่มเยาวชนผู้เข้าถึงเนื้อหาบนสื่อออนไลน์ ใช้การประมาณการ เนื่องจากกิจกรรมการผลิตและเผยแพร่สื่อของเครือข่ายมีจำนวนมาก และยังคงมีจำนวนการเข้าถึงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - โรงเรียนในเครือข่ายคริสตจักรในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ (โรงเรียนปิ่นสร้อย แลลวิทยาลัย โรงเรียนดาราววิทยาลัย และโรงเรียนเชียงใหม่ คริสเตียน)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1SRv1NGwCfoNSZ2NRFWS8PsEO4GjfQPE6/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1Z6Nn6jnLBDnxv_v7fDr1RpimRq8Cg2FC?usp=share_link

(3) มหาวิทยาลัยพะเยา : เครือข่ายภาคเหนือตอนบน	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมลักษณะของค่ายเยาวชน จำนวน 2 ครั้ง ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดพะเยา โดยกิจกรรมหลักในค่ายมีการทำกิจกรรมสันตนาการ การแสดงละครเวทีเกี่ยวกับการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ หลังจากนั้นมีการตอบคำถามจากการชมละครเวทีเพื่อชิงรางวัล และในกิจกรรมย่อยยังปรากฏการวาดรูปหรือทำคลิปรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ ● กลุ่มเป้าหมาย : นักศึกษามหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยพะเยาและนักเรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในพื้นที่จังหวัดพะเยา ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักเรียนผู้จัดกิจกรรม จำนวน 50 คน - กลุ่มเยาวชนที่เป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 106 คน ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 46 (ดอกคำใต้) - โรงเรียนอนุบาลแม่ใจ
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1S2GZang5Eru2yirdPPor9wtx_nbVF0nh/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1YslidEH8t7Y6s9cTxklGzGYDeKcuK07HU?usp=share_link

(4) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน : เครือข่ายภาคเหนือตอนบน	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมสัมมนา เรื่อง เยาวชนสร้างสื่อเปิดโลกสร้างสรรค์ โดยเป็นกิจกรรมจบภายในวันเดียว มีการบรรยายให้ความรู้เรื่อง เยาวชนสร้างสื่อเปิดโลกสร้างสรรค์ หลังจากนั้นมีการทดลองทำสื่อและประกวดแข่งขันภายในวันจัดกิจกรรมสัมมนา ● กลุ่มเป้าหมาย : นักศึกษามหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน และเด็กเยาวชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาผู้จัดกิจกรรม จำนวน 5 คน - กลุ่มเด็กและเยาวชนผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 57 คน ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงสร้าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/14tA_aeRXavmRbw48GYWQdphDo-o6iLbN/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1Z11uvjmOPEDcoxwsHLTzEX8UG1TbJXxc?usp=share_link

(5) โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย : เครือข่ายภาคเหนือตอนบน	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● <u>รูปแบบกิจกรรม</u> : เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะของการประชุมอบรมให้ความรู้ถึงการสัมมนา จำนวน 2 ครั้ง (วันที่ 16 และ 23 พฤศจิกายน 2565 เวลา 13.00 – 14.40 น.) วิทยากรบรรยายให้ความรู้ คือ อาจารย์ในโรงเรียน (สมาชิกครูเครือข่ายดำเนินการของโครงการ) เนื้อหาการสื่อสารหลัก คือ ประเด็น Cyber Bullying ● <u>กลุ่มเป้าหมาย</u> : นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย ● <u>ผลลัพธ์เชิงปริมาณ</u> : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักเรียนแกนนำผู้จัดกิจกรรม จำนวน 3 คน - กลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 251 คน ● <u>ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก</u> : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/14BQexdK8E83v7-pNDEhmfelxd8BrHJf/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1Z6dCxit8OypEgjuVdnk4rHslm2nLq-m?usp=share_link

(6) โรงเรียนสวนบุญโญฤปลั๊ก ลำพูน : เครือข่ายภาคเหนือตอนบน	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะของการประชุมอบรมให้ความรู้กับกลุ่มนักเรียนแกนนำ จำนวน 30 คน โดยทีมวิทยากรจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ (สถาบันแม่โจ้พื้นที่ภาคเหนือตอนบน) เพื่อนำเอาความรู้และเทคนิคการสร้างกระบวนการเรียนรู้ไปจัดกิจกรรมต่อให้กับนักเรียนในโรงเรียนสวนบุญโญฤปลั๊ก ลำพูน ในวันเสริมทักษะวิชาการ มีการแข่งขันตอบปัญหา การแข่งขันการใช้ Application ในการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ● กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนสวนบุญโญ-ปลั๊ก ลำพูน ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักเรียนผู้จัดกิจกรรม จำนวน 30 คน - กลุ่มนักเรียนผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 1,080 คน ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - มหาวิทยาลัยแม่โจ้
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1aot_XL4xONWjzcgCKbG4sEMEQJgOgqb4/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1Z6dCxit8OpypEjuVdnk4rHslm2nLq-m?usp=share_link

(7) โรงเรียนสันกำแพง : เครือข่ายภาคเหนือตอนบน	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและบูรณาการสื่อทุกประเภทในการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ เริ่มจากการอบรมแกนนำที่เป็นกลุ่มสถานักเรียนโรงเรียนสันกำแพง จัดการเรียนการสอนทั้งรูปแบบ online และ Onsite สำหรับกลุ่มนักเรียนแกนนำด้วยเนื้อหาหลักสูตรแผนการจัดการเรียนรู้/แผนการเรียนการสอนของโครงการ หลังจากนั้นนักเรียนกลุ่มแกนนำจึงนำเอาความรู้ที่ได้มาสร้างนวัตกรรมการสื่อสารทั้งรูปแบบ Online และ Onsite นอกจากนี้ยังมีการจัดประกวดบอร์ดในห้องเรียน ประกวดการทำ Infographic รวมถึงการจัดนิทรรศการให้ความรู้กับชุมชนโดยรอบโรงเรียน ณ ถนนคนเดินและตลาดนัดในอำเภอ สันกำแพง ● กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนสันกำแพงและชุมชนโดยรอบโรงเรียนสันกำแพง ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักเรียนแกนนำผู้จัดกิจกรรม จำนวน 30 คน - กลุ่มนักเรียนโรงเรียนสันกำแพงผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 2,719 คน ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - ชุมชนในพื้นที่บริเวณใกล้เคียงโรงเรียนสันกำแพง
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1RD6okpomHPQRGTY_AHkiocwBBkh8veiB/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1ZBYlHepiHwrvbWRNssYtFZdJdoXL_r5?usp=share_link

(8) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ : เครือข่ายภาคเหนือตอนล่าง	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นกิจกรรมผลิตและเผยแพร่สื่อรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อผ่านสื่อประเภทคลิพวิดีโอ/หนังสือ มีเทคนิคการนำเอาการแสดงที่เป็นวัฒนธรรมพื้นบ้านประจำถิ่น (ลิเก) มาเป็นส่วนผสมสร้างความน่าสนใจของสื่อ หลังจากนั้นจึงนำผลผลิตที่ได้เป็นคลิพวิดีโอ/หนังสือมาเผยแพร่ทางสื่อสังคมออนไลน์ อาทิ Youtube Facebook และ Tiktok ● กลุ่มเป้าหมาย : นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ และผู้รับสารกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กและเยาวชนบนสื่อออนไลน์ ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาผู้ผลิตสื่อ จำนวน 50 คน - เยาวชนและประชาชนทั่วไปที่เข้าชมผลงาน ประมาณ 800 คน <p>หมายเหตุ : จำนวนเยาวชนและประชาชนทั่วไปที่เข้าชมผลงานใช้จำนวนประมาณการ เนื่องจากกิจกรรมการผลิตและเผยแพร่สื่อของเครือข่ายยังคงมีจำนวนการเข้าถึงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1Sw0H7nw9nhGhSnsFpcAnmg47kVgckddy/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1ZBxWxL4nPqv0aU13i_qeqUTO4AA3Qmfb?usp=share_link

(9) โรงเรียนบ้านหนองฉางวิทยา : เครือข่ายภาคเหนือตอนล่าง	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นกิจกรรมผลิตและเผยแพร่สื่อรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Tiktok) โดยจัดให้มีการประกาศรับสมัครผลงานภายใต้หัวข้อ “NCW ห่างไกลกลโกงจากโลก Cyber” หลังจากนั้นจึงให้ผู้สมัครเข้าร่วมส่งผลงานแข่งขันประกวดเข้าร่วมกิจกรรมอบรมให้ความรู้เสริมทักษะการผลิตสื่อและความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ โดยการแข่งขันจะต้องอัปโหลดผลงานลงบนสื่อ Tiktok พร้อมติด #CyberNCW ● กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองฉางวิทยา ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักเรียนแกนนำผู้จัดกิจกรรม จำนวน 3 คน - กลุ่มเด็กและเยาวชนผู้ประกวดและเข้าร่วมกิจกรรมค้ายก่อนการผลิตและเผยแพร่สื่อ จำนวน 50 คน ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/15klcB1Bl9kbYpNXx30Ef9iJ8KrobXJ7X/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1ZKYn3tUEw-67xcrCECtr01C8DknnCx7?usp=share_link

(10) โรงเรียนทัพทันอนุสรณ์ : เครือข่ายภาคเหนือตอนล่าง	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นกิจกรรมผลิตและเผยแพร่สื่อรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Tiktok) โดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการพนันบนโลกออนไลน์ รวมถึงการผลิตสื่อประเภทมิวสิควิดีโอ (MV) ในเนื้อหาเกี่ยวกับความปลอดภัยในการเสพสื่อ ● กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียนโรงเรียนทัพทันอนุสรณ์ ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักเรียนผู้ผลิตและเผยแพร่สื่อ จำนวน 15 คน - กลุ่มเยาวชนผู้เข้าถึงเนื้อหาบนสื่อออนไลน์ ประมาณ 500 คน <p>หมายเหตุ : จำนวนเชิงปริมาณของกลุ่มเยาวชนผู้เข้าถึงเนื้อหาบนสื่อออนไลน์ใช้การประมาณการ เนื่องจากกิจกรรมการผลิตและเผยแพร่สื่อของเครือข่ายมีจำนวนมาก และยังคงมีจำนวนการเข้าถึงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1apUwvyyynOSZEZzoO2hp0N_k3M_HBv5Be/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1ZUPt0-JxH4xzhsx6fD6gtAu1FkobLT8h?usp=share_link

(11) โรงเรียนอุทัยวิทยาคม : เครือข่ายภาคเหนือตอนล่าง	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● <u>รูปแบบกิจกรรม</u> : เป็นกิจกรรมการประกวดแต่งเพลงและแสดงดนตรี “เยาวชนคนทันสมัย จังหวัดอุทัยธานี” โดยมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรม การรับสมัครผ่านทาง Facebook และ Line ที่เป็นของโรงเรียนอุทัยวิทยาคม หลังจากนั้นจึงคัดเลือกทีมที่ผ่านการคัดเลือกรอบแรก จำนวน 5 ทีม เพื่อไปแข่งขันรอบชิงชนะเลิศที่เป็นการแสดงดนตรีสดที่ลานสุพรรณนิการ์ หน้าศาลากลางจังหวัดอุทัยธานี ● <u>กลุ่มเป้าหมาย</u> : นักเรียนโรงเรียนอุทัยวิทยาคมและเยาวชนที่สนใจในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี ● <u>ผลลัพธ์เชิงปริมาณ</u> : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักเรียนแกนนำผู้จัดกิจกรรม จำนวน 12 คน - กลุ่มเยาวชนผู้เข้าถึงเนื้อหาบนสื่อออนไลน์ ประมาณ 1,000 คน <u>หมายเหตุ</u> : จำนวนเชิงปริมาณของกลุ่มเยาวชนผู้เข้าถึงเนื้อหาบนสื่อออนไลน์ ใช้การประมาณการ เนื่องจากกิจกรรมการผลิตและเผยแพร่สื่อของเครือข่ายมีจำนวนมาก และยังคงมีจำนวนการเข้าถึงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม ● <u>ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก</u> : <ul style="list-style-type: none"> - เทศบาลเมืองอุทัยธานี - มูลนิธิไทยเศรษฐ์
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1TEA1SIiczi5UMt2vh2ZCoRxfBAX5MMD/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1ZXpjXP6zb1C6jDC11ugJQk_qjMq8Jt8g?usp=share_link

(12) โรงเรียนเทศบาลวัดวรนาถบรรพต : เครือข่ายภาคเหนือตอนล่าง	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นกิจกรรมการผลิตและเผยแพร่สื่อรณรงค์ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นสิทธิส่วนบุคคลบนโลกออนไลน์ (กฎหมาย PDPA) หลังจากนั้นจึงนำผลงานที่ผลิตได้มาเผยแพร่ทางสื่อสังคมออนไลน์ อาทิ Youtube Facebook และ Tiktok ● กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียนโรงเรียนเทศบาลวัดวรนาถบรรพตและผู้รับชมกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กและเยาวชนบนโลกออนไลน์ ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักเรียนผู้จัดกิจกรรม จำนวน 32 คน - กลุ่มเยาวชนผู้เข้าถึงเนื้อหาบนสื่อออนไลน์ ประมาณ 1,500 คน <p>หมายเหตุ : จำนวนเชิงปริมาณของกลุ่มเยาวชนผู้เข้าถึงเนื้อหาบนสื่อออนไลน์ใช้การประมาณการ เนื่องจากกิจกรรมการผลิตและเผยแพร่สื่อของเครือข่ายมีจำนวนมาก และยังคงมีจำนวนการเข้าถึงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1azUL-9beUV1QAg0VArq7Y6Z0CXeXUE7Z/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1ZZHf1t5GZ4CwDcVBou5D09jtpL7L29nr?usp=share_link

(13) โรงเรียนโกรกพระ : เครือข่ายภาคเหนือตอนล่าง	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นกิจกรรมการผลิตและเผยแพร่สื่อรณรงค์ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นการซื้อขายสินค้าบนสื่อออนไลน์ (Check ก่อน Shop) โดยกระบวนการก่อนการผลิตและเผยแพร่สื่อนี้ได้กำหนด ให้มีการประกาศรับสมัครผู้ที่สนใจเข้าร่วมโครงการ มีการคัดเลือกผู้สมัครเข้าร่วมโครงการ และมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อและเทคนิคการผลิตและเผยแพร่สื่อ หลังจากนั้นจึงให้เวลาแต่ละทีมไปสร้างสรรค์ผลงานแล้วนำมาประกวดแข่งขันพร้อมการเผยแพร่สู่สาธารณะชนบนสื่อออนไลน์ (Tiktok) ● กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียนโรงเรียนโกรกพระและเยาวชนในพื้นที่อำเภอ โกรกพระ ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักเรียนผู้จัดกิจกรรม จำนวน 5 คน - เยาวชนกลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 30 คน - เยาวชนและประชาชนทั่วไปที่รับชมและติดตามผลงานบนสื่อ Tiktok ประมาณ 1,200 คน <p>หมายเหตุ : จำนวนเชิงปริมาณของกลุ่มเยาวชนผู้เข้าถึงเนื้อหาบนสื่อออนไลน์นี้ใช้การประมาณการ เนื่องจากกิจกรรมการผลิตและเผยแพร่สื่อของเครือข่ายมีจำนวนมาก และยังคงมีจำนวนการเข้าถึงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/113bLFPIExinzCu1orSrNszejNMzMaNwki/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1ZbjCvU8iliHurV5Ku8bC2WnrHEYUo54?usp=share_link

(14) โรงเรียนจันเสนอิงสุวรรณอนุสรณ์ : เครือข่ายภาคเหนือตอนล่าง	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● <u>รูปแบบกิจกรรม</u> : เป็นกิจกรรมการอบรมให้ความรู้รูปแบบค่ายเป็นเวลา 2 วัน (Workshop เทคนิคการผลิตคลิปวิดีโอภายใต้แนวคิด “การรู้เท่าทันสื่อ”) หลังจากนั้น จึงให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวไปผลิตและเผยแพร่สื่อ และมีการประกวดแข่งขันเพื่อมอบรางวัล ● <u>กลุ่มเป้าหมาย</u> : นักเรียนโรงเรียนจันเสนอิงสุวรรณอนุสรณ์ ● <u>ผลลัพธ์เชิงปริมาณ</u> : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักเรียนผู้จัดกิจกรรม จำนวน 3 คน - เยาวชนกลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 32 คน - กลุ่มเยาวชนและประชาชนทั่วไปที่รับชมและติดตามผลงานบนสื่อออนไลน์ ประมาณ 800 คน <p><u>หมายเหตุ</u> : จำนวนเชิงปริมาณของกลุ่มเยาวชนผู้เข้าถึงเนื้อหาบนสื่อออนไลน์ใช้การประมาณการ เนื่องจากกิจกรรมการผลิตและเผยแพร่สื่อของเครือข่ายมีจำนวนมาก และยังคงมีจำนวนการเข้าถึงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● <u>ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก</u> : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1TknIT7XlzLqJOKHEJOy1An8sT3YrFY/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1Zcq2pigR3YU5jKlRKe3D1dhi9lHmxX?usp=share_link

(15) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี : เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการกิจกรรมที่หลากหลาย เริ่มจากการเปิดรับสมัครผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นนักศึกษาภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี หลังจากนั้นจึงนำผู้ที่สมัครเข้าร่วมกิจกรรมมาอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อและเทคนิคการผลิตสื่อสร้างสรรค์ณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อ และลำดับต่อไป คือ การแบ่งทีมเพื่อผลิตและเผยแพร่สื่อภายใต้ Concept “รู้เท่าทันสื่อ” และจัดประกวดแข่งขัน รวมถึงเผยแพร่ทางสื่อ Youtube และ Facebook ● กลุ่มเป้าหมาย : นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาผู้จัดกิจกรรม จำนวน 3 คน - เยาวชนกลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 30 คน - กลุ่มเยาวชนและประชาชนทั่วไปที่รับชมและติดตามผลงานบนสื่อ ออนไลน์ ประมาณ 500 คน <p>หมายเหตุ : จำนวนเชิงปริมาณของกลุ่มเยาวชนผู้เข้าถึงเนื้อหาบนสื่อออนไลน์ใช้การประมาณการ เนื่องจากกิจกรรมการผลิตและเผยแพร่สื่อของเครือข่ายมีจำนวนมาก และยังคงมีจำนวนการเข้าถึงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1T2vmX7H8HNGskWTqCqOER62wNhj_SNrww/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1X4Ue1tjjYvjU4rGGOYLpf4QExGmWgf0T?usp=share_link

(16) มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด : เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการป้องกันปัญหาเกี่ยวกับ Cyber Bullying และปัญหาเรื่อง Fake News โดยมี กิจกรรมหลักที่สำคัญ คือ การสร้างช่องทาง Facebook Fanpage และศูนย์ CARE สื่อประจำโรงเรียน ขณะเดียวกันก็มีกิจกรรมจัดค่าย คนสนใจสื่อสร้างสรรค์ เพื่อผลิตสื่อทำคลิปลงสื่อออนไลน์ (Tiktok) ส่วนการขยายผลสู่ชุมชนหรือเครือข่ายในพื้นที่ ได้มีการนำเอาองค์ความรู้และสื่อที่ผลิตได้จากกิจกรรมข้างต้นไปทำกิจกรรมกับโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 4 โรงเรียน ● กลุ่มเป้าหมาย : นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาผู้จัดกิจกรรม (จำนวน 45 คน) - กลุ่มเยาวชนกลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมกิจกรรม (จำนวน 200 คน) - กลุ่มเยาวชนและประชาชนทั่วไปที่รับชมและติดตามผลงานบนสื่อ ออนไลน์ (ประมาณ 2,500 คน) <p>หมายเหตุ : จำนวนเชิงปริมาณของกลุ่มเยาวชนผู้เข้าถึงเนื้อหาบนสื่อออนไลน์ใช้การประมาณการ เนื่องจากกิจกรรมการผลิตและเผยแพร่สื่อของเครือข่ายมีจำนวนมาก และยังคงมีจำนวนการเข้าถึงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - โรงเรียนธงธานี - โรงเรียนศรีอรุณวิทย์ -โรงเรียนท่าม่วงวิทยาคม - โรงเรียนเชียงใหม่ประชานุสรณ์
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1Re6n8vSR7meJTtAxd4zKYh0Vtbt0mV/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1X873-V_KakiiT-euJl-R_8iYbpYjbsl?usp=share_link

(17) มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์: เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมรูปแบบค่าย (ค่ายหนังสือสั้นหนังสือ) จัดโดยกลุ่มจัดตั้งใหม่ ชื่อ “กลุ่มเยาวชนกาฬสินธุ์เฮ็ดดี” รูปแบบเป็น การรับสมัครเยาวชนกลุ่มเป้าหมายในจังหวัดกาฬสินธุ์เพื่อเข้ารับการอบรม Workshop เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อและการผลิตสื่อสร้างสรรค์ โดยเนื้อหาที่ให้นำหนักและตั้งเป็นประเด็นสื่อสารหลัก คือ เรื่อง Fake News และในกระบวนการขั้นตอนสุดท้าย คือ การเผยแพร่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ● กลุ่มเป้าหมาย : นักศึกษามหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์และเยาวชนในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาผู้จัดกิจกรรม จำนวน 28 คน - กลุ่มเยาวชนกลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 86 คน - กลุ่มเยาวชนและประชาชนทั่วไปที่รับชมและติดตามผลงานบนสื่อ ออนไลน์ ประมาณ 500 คน <p>หมายเหตุ : จำนวนเชิงปริมาณของกลุ่มเยาวชนผู้เข้าถึงเนื้อหาบนสื่อออนไลน์ใช้การประมาณการ เนื่องจากกิจกรรมการผลิตและเผยแพร่สื่อของเครือข่ายมีจำนวนมาก และยังคงมีจำนวนการเข้าถึงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1Qt1j02QWVuztHNMtC9i7_BjOw9PBdZYK/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1X890vy6hhuvMCUZR62co-AlrLHXVeS8H?usp=share_link

(18) มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร : เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● <u>รูปแบบกิจกรรม</u> : เป็นการจัดกิจกรรมรูปแบบของการจัดค่ายให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยกิจกรรมภายในค่ายจะเน้น การละลายพฤติกรรม การให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ โดยมีกิจกรรมฝึกปฏิบัติเป็นการวิเคราะห์ข่าว และการนำเอาสื่อประเภทการ์ดเกมส์พลังสื่อเข้าไปเป็นเครื่องมือในการสร้างความสำเร็จเชิงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน ● <u>กลุ่มเป้าหมาย</u> : นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในพื้นที่จังหวัดสกลนคร ● <u>ผลลัพธ์เชิงปริมาณ</u> : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาผู้จัดกิจกรรม จำนวน 18 คน - กลุ่มเยาวชนกลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 51 คน ● <u>ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก</u> : <ul style="list-style-type: none"> - โรงเรียนท่าแร่ศึกษา
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1QzQIkQhBLt1uUzM311tz5oNn87R3m0wK/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1X8JjZHMpw8RgK1i6EfSUOQ8KH a4RnV2C?usp=share_link

(19) โรงเรียนอุดรพัฒนศึกษา : เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการดำเนินการที่เริ่มจากการจัดตั้งชมรมภายในโรงเรียน หลังจากนั้นได้นำเอาหลักสูตรแผนการจัดการเรียนรู้ของโครงการมาทำความเข้าใจและในกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งหมด หลังจากนั้นได้ขยายผลให้กับนักเรียนทั้งหมดภายในโรงเรียนรูปแบบค่ายเยาวชนที่เน้นให้ความรู้ในการผลิตสื่อและติดต่อเพื่อลงเผยแพร่ทางช่องทาง Facebook หลังจากนั้น จึงมีการตัดสินใจให้รางวัล โดยพิจารณาจากยอดการกด Like และกด Share ● กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียนโรงเรียนอุดรพัฒนศึกษา ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาผู้จัดกิจกรรม จำนวน 3 คน - กลุ่มเยาวชนกลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 75 คน - กลุ่มเยาวชนและประชาชนทั่วไปที่รับชมและติดตามผลงานบนสื่อ ออนไลน์ ประมาณ 300 คน <p>หมายเหตุ : จำนวนเชิงปริมาณของกลุ่มเยาวชนผู้เข้าถึงเนื้อหาบนสื่อออนไลน์ใช้การประมาณการ เนื่องจากกิจกรรมการผลิตและเผยแพร่สื่อของเครือข่ายมีจำนวนมาก และยังคงมีจำนวนการเข้าถึงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1hz58ViB0k4j8LhbrbjaZv9u3UN75ZvEb/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1XDZ9k_Ajj-A1MhoPh4oVUCmlq6DVUDs-?usp=share_link

(20) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี : เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมผสมผสานเชื่อมโยงหลายกิจกรรม โดยเริ่มจากการจัดอบรมให้ความรู้ โดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการป้องกัน การเสฟสื่อ รูปแบบการพบนอนไลน์ มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ Facebook ของโรงเรียน และมีการประกวด Infographic หัวข้อ “รู้ทันการพบนอนไลน์” ● กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาผู้จัดกิจกรรม จำนวน 5 คน - กลุ่มเยาวชนกลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 60 คน - กลุ่มเยาวชนและประชาชนทั่วไปที่รับชมและติดตามผลงานบนสื่อ ออนไลน์ ประมาณ 5,000 คน <p>หมายเหตุ : จำนวนเชิงปริมาณของกลุ่มเยาวชนผู้เข้าถึงเนื้อหาบนสื่อออนไลน์ใช้การประมาณการ เนื่องจากกิจกรรมการผลิตและเผยแพร่สื่อของเครือข่ายมีจำนวนมาก และยังคงมีจำนวนการเข้าถึงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1RotpyK58egvniCjFpT5OgkPKPwclwLT/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1XFgZj9df7KBb19x4at0AWkCATK-gMkUa?usp=share_link

(21) โรงเรียนสตรีราชินูทิศ : เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายภายใต้ Concept ที่ว่า Safe Shop Safe Sure เริ่มจากการจัดอบรมให้ความรู้ในท้องถิ่นและกลุ่มนักเรียนแกนนำด้วยเนื้อหาตามแผนการจัดการเรียนรู้ของโครงการ โดยเน้นการฝึกปฏิบัติด้วยการวิเคราะห์ข่าวและโฆษณาขายสินค้าบนโลกออนไลน์ หลังจากนั้นได้ตั้ง Fanpage Facebook : Safe Shop Safe Sure นอกจากนี้ยังมีการผลิตสื่อประเภทละครคุณธรรมและหนังสือคุณธรรม (เรื่อง เพื่อนรักนักหลอก) และเผยแพร่ทางสื่อ Facebook ของกลุ่มกิจกรรม ยิ่งไปกว่านั้น ยังมีการประกวดคลิปหัวข้อ “ซื้อสินค้าออนไลน์อย่างปลอดภัย” ด้วย ● กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียนโรงเรียนสตรีราชินูทิศและประชาชนทั่วไปบนโลกออนไลน์ ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาผู้จัดกิจกรรม จำนวน 3 คน - กลุ่มเยาวชนกลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 30 คน - กลุ่มเยาวชนและประชาชนทั่วไปที่รับชมและติดตามผลงานบนสื่อ ออนไลน์ ประมาณ 300 คน <p>หมายเหตุ : จำนวนเชิงปริมาณของกลุ่มเยาวชนผู้เข้าถึงเนื้อหาบนสื่อออนไลน์ใช้การประมาณการ เนื่องจากกิจกรรมการผลิตและเผยแพร่สื่อของเครือข่ายมีจำนวนมาก และยังคงมีจำนวนการเข้าถึงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1xaTw3grTh5t2UzeqNU524LvmXQesp7Kj/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1XMtZ7UOrYcFHmggork4EoFe2Mf1fxupr?usp=share_link

(22) มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี : เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมรูปแบบการประกวดทูตเยาวชน เพื่อเป็นตัวแทนในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างความรอบรู้เรื่องสื่อ โดยเปิดรับสมัครเยาวชนคนรุ่นใหม่เข้าร่วมการประกวด หลังจากนั้น กำหนดให้ผู้เข้าประกวดทุกคนร่วมกิจกรรม Workshop เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ รวมถึงการใช้ทักษะการนำเสนอเพื่อ การรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมคู่ขนานคือการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นพหุภาคีกับโรงเรียนสื่อคำหาญวารินชำราบในการทำกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ ● กลุ่มเป้าหมาย : นักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานีและนักเรียนโรงเรียนสื่อคำหาญวารินชำราบ ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาผู้จัดกิจกรรม จำนวน 12 คน - กลุ่มเยาวชนกลุ่มเป้าหมายผู้ประกวด จำนวน 15 คน - กลุ่มนักเรียนโรงเรียนสื่อคำหาญวารินชำราบ จำนวน 52 คน ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - โรงเรียนสื่อคำหาญวารินชำราบ
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1TKlwD_LDeH1bjGdLdPkTaj_mRoajYB31/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1XNzTkwR0nLk_3KiPJYT_b2EWtVDrCdnL?usp=share_link

(23) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี : เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมในรูปแบบที่หลากหลาย อาทิ การจัดชุดนิทรรศการที่รวบรวมสื่อต่าง ๆ ภายใต้ Concept เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อที่เน้นไปเรื่อง Cyberbullying ในกลุ่ม LGBTQ+ ซึ่งมีทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ คลิปวิดีโอ การเล่นเกมสืู่้เท่าทันสื่อ การเดินแบบแฟชั่นโชว์ การกล่าวสุนทรพจน์ และการเล่นดนตรีเกี่ยวกับเนื้อหาการรณรงค์รู้เท่าทันสื่อ ● กลุ่มเป้าหมาย : นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาผู้จัดกิจกรรม จำนวน 38 คน - กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีที่เข้ามนิทรรศการและกิจกรรมภายในงาน ประมาณ 200-300 คน <p>หมายเหตุ : จำนวนกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีที่เข้ามนิทรรศการและกิจกรรมภายในงานใช้การประมาณการ เนื่องจากจำนวนเชิงปริมาณที่ได้จากรายชื่อผู้ลงทะเบียน จำนวน 200 คน แต่ทว่ายังมีผู้เข้ามนิทรรศการและเข้าร่วมกิจกรรมอีกจำนวนหนึ่ง จึงรายงานที่ตัวเลขประมาณการ 200-300 คน ซึ่งจำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1b0nMq611h3Ed9XpvPt1R7YgrWZwH5uHk/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1DsZK0hBSQVINCCkNSaRb2iJzvXEXVdkR?usp=share_link

(24) โรงเรียนเบญจมะมหาราช : เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● <u>รูปแบบกิจกรรม</u> : เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะการบูรณาการโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน โดยเน้นเนื้อหา Concept หลักเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ ประกอบด้วย กิจกรรมชุมนุมอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โครงการ Benchama Young Active Citizen โครงการประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเมืองอุบลราชธานี และค่าย Smart Ben Leadership โดยแต่ละโครงการ/กิจกรรม จะสอดแทรกการผลิตสื่อประเภทโปสเตอร์สร้างสรรค์ และภาพวาดดิจิทัลที่เกี่ยวข้องกับการณรงค์เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ นอกจากนี้ยังปรากฏผลงานที่เป็น Mascot ชื่อ หนูมาลีชวนรู้เท่าทันสื่อ ภายใต้ Concept เยาวชนดิจิทัลตื่นรู้ทุกมิติ ● <u>กลุ่มเป้าหมาย</u> : นักเรียนโรงเรียนเบญจมะมหาราช ● <u>ผลลัพธ์เชิงปริมาณ</u> : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักเรียนแกนนำผู้จัดกิจกรรม จำนวน 12 คน - กลุ่มนักเรียนโรงเรียนเบญจมะมหาราชที่เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินงานภายใต้ Concept การณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ ประมาณ 1,500 คน <p><u>หมายเหตุ</u> : จำนวนเชิงปริมาณของกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมใช้การประมาณการที่ 1,500 คน ตามจำนวนของนักเรียนในโรงเรียนเบญจมะมหาราช ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวจัดขึ้นและณรงค์ให้นักเรียนทุกคนในโรงเรียนร่วมกิจกรรม ทั้งนี้ จำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566</p> <ul style="list-style-type: none"> ● <u>ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก</u> : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1VIFiSE68L1BY4nCHI34QTDgLRYb1eW2N/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1Xas7q4iX923KfntTuCraSvpzd5dgP3dn?usp=share_link

(25) โรงเรียนบุญเปือยวิทยาคาร : เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● <u>รูปแบบกิจกรรม</u> : เป็นกิจกรรมผลิตและเผยแพร่สื่อประเภทภาพยนตร์สั้น/หนังสือ โดยกระบวนการผลิตจะเน้นให้กลุ่มนักเรียนแกนนำสามารถนำเสนอแนวคิดของตนเองอย่างเสรีแต่สร้างสรรค์ ภายใต้การกำกับควบคุมโดยคณะครูโรงเรียนบุญเปือยวิทยาคาร ตั้งแต่กระบวนการ Pre-production Production และ Post-production หลังจากนั้นเมื่อภาพยนตร์สั้น/หนังสือผลิตออกมาแล้วได้มีการจัดแสดงให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนบุญเปือยได้ชม พร้อมนี้ได้นำสื่อที่ผลิตได้นี้เป็นสื่อในการเรียน การสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องของโรงเรียนอีกด้วย ● <u>กลุ่มเป้าหมาย</u> : นักเรียนโรงเรียนบุญเปือยวิทยาคาร ● <u>ผลลัพธ์เชิงปริมาณ</u> : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักเรียนผู้ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้น/หนังสือ จำนวน 18 คน - กลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนบุญเปือยวิทยาคาร ประมาณ 350 คน <u>หมายเหตุ</u> : จำนวนเชิงปริมาณของกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมใช้การประมาณการที่ 350 คน ตามจำนวนของนักเรียนในโรงเรียนบุญเปือยวิทยาคาร ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวจัดขึ้นและรณรงค์ให้นักเรียนทุกคนในโรงเรียนร่วมกิจกรรม ทั้งนี้จำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 ● <u>ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก</u> : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1w-X7foqogvhVE4IkRE5GQkvczNIVAhZ/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1Xeb1X6Ta7d8_mb9BnqS748oafFGnbWU?usp=share_link

(26) โรงเรียนเทศบาล 3 สามัคคีวิทยาคาร : เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● <u>รูปแบบกิจกรรม</u> : เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะเกมส์โชว์ (คล้ายรายการ 4 ต่อ 4 แฟมมิลี่โชว์) เป็นการทำโพลล์สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นความรู้เรื่องสื่อ หลังจากนั้นให้ผู้แข่งขันมาตอบคำถามในผลโพลล์ที่ได้สำรวจศึกษามา โดยมีชื่อกิจกรรมว่า 3 ท้า 3 นักเรียนท้าไฟท์ VS รู้ทันภัยสื่อออนไลน์ ● <u>กลุ่มเป้าหมาย</u> : นักเรียนโรงเรียนเทศบาล 3 สามัคคีวิทยาคาร ● <u>ผลลัพธ์เชิงปริมาณ</u> : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักเรียนแกนนำผู้จัดกิจกรรม จำนวน 23 คน - กลุ่มนักเรียนและเยาวชนในพื้นที่เข้าร่วมรับชมการแข่งขัน ประมาณ 200 คน <p><u>หมายเหตุ</u> : จำนวนกลุ่มนักเรียนและเยาวชนในพื้นที่เข้าร่วมรับชมการแข่งขันใช้การประมาณการ เนื่องจากจำนวนเชิงปริมาณที่ได้จากรายชื่อผู้ลงทะเบียนจำนวน 100 คน แต่ทว่ายังมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่ไม่ได้ลงทะเบียนอีกจำนวนหนึ่ง จึงรายงานที่ตัวเลขประมาณการ 200 คน ซึ่งจำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566</p> <ul style="list-style-type: none"> ● <u>ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก</u> : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1TJnuZdWRg8a99Rd1Plw35quc6K-9R9y3/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1XexHEzePINGH58P8XAAiH7alui58mYG_?usp=share_link

(27) โรงเรียนวิจิตรราพิทยา : เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะของชุดกิจกรรม โดยเริ่มจากการบูรณาการการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ของโครงการซึ่งผนวกเข้ากับชุมนุมที่จัดตั้งขึ้นมาสำหรับโครงการ (ชุมนุมเยาวชนวิจิตรยุคใหม่รู้เท่าทันสื่อ) หลังจากนั้นได้มีการจัดอบรมแกนนำนักเรียนรู้เท่าทันสื่อ และมีการจัดประกวดผลงานแนวคิดรู้เท่าทันสื่อ สุดท้ายคือการจัดแสดงนิทรรศการแบบออนไลน์ (Metaverse Spatial) ● กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียนโรงเรียนวิจิตรราพิทยา ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักเรียนสมาชิกชุมนุม จำนวน 40 คน - กลุ่มนักเรียนแกนนำในการทำกิจกรรม (สถานักเรียน) จำนวน 70 คน - กลุ่มนักเรียนที่ส่งผลงานเข้าประกวด จำนวน 32 คน - กลุ่มนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมและรับชมผลงานนิทรรศการออนไลน์ ประมาณ 1,200 คน <p>หมายเหตุ : จำนวนเชิงปริมาณของกลุ่มนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมและรับชมผลงานนิทรรศการออนไลน์ใช้การประมาณการที่ 1,200 คน โดยส่วนหนึ่งวัดจากจำนวนผู้ลงทะเบียนเข้าร่วมกิจกรรมและจำนวนผู้เข้าชมนิทรรศการออนไลน์ของโครงการ ทั้งนี้ จำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1TB3t21iJhz_L1B12MRp-TW-PY1clZczP/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1XfMw-Y0dQ_KbZfQEE7QnmbLaXx_cogrx?usp=share_link

(28) โรงเรียนลือคำหาญวารินชำราบ : เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	
<p>รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● <u>รูปแบบกิจกรรม</u> : เป็นการจัดกิจกรรมในรูปแบบการผสมผสานและสร้างความร่วมมือกับสถาบันแม่ไก่ (มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี) โดยมีกิจกรรมที่เป็น การอบรมให้ความรู้แบบพี่สอนน้องระหว่างนักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานีกับ นักเรียนโรงเรียนลือคำหาญวารินชำราบ นอกจากนี้ยังมีการจัดแสดงนิทรรศการ เกี่ยวกับการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ มีการประกวดวาดภาพ ศิลปะสื่อผสม การแสดงบนเวที การเดินแฟชั่นโชว์ และการเล่นดนตรีของเพลงที่มี เนื้อหาเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ ที่สำคัญ คือ มีการสร้าง Fanpage Facebook : รู้เท่าทันสื่อ ลือคำหาญทำได้ เป็นช่องทางในการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ข่าวสาร รวมทั้งเผยแพร่สื่อที่เกิดจากการดำเนินงานโครงการ ● <u>กลุ่มเป้าหมาย</u> : นักเรียนโรงเรียนลือคำหาญและเยาวชนบนโลกออนไลน์ ● <u>ผลลัพธ์เชิงปริมาณ</u> : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาผู้จัดกิจกรรม (จำนวน 38 คน) - กลุ่มนักเรียนผู้เข้าร่วมกิจกรรมนิทรรศการและหรือเข้าถึงการสื่อสารรณรงค์ใน ช่องทาง Fanpage Facebook : รู้เท่าทันสื่อ ลือคำหาญทำได้ ประมาณ 1,200 คน <u>หมายเหตุ</u> : จำนวนเชิงปริมาณของกลุ่มนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมและรับชมผลงาน นิทรรศการออนไลน์ใช้การประมาณการที่ 1,200 คน โดยส่วนหนึ่งวัดจากจำนวนผู้ ลงทะเบียนเข้าร่วมกิจกรรมและจำนวนผู้เข้าชมนิทรรศการออนไลน์ของโครงการ ทั้งนี้ จำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณ ของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 ● <u>ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก</u> : <ul style="list-style-type: none"> - มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
<p>เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน</p>	 https://drive.google.com/file/d/1T4MDSD6D0WNAt82s5XT8hVKkdtoSbEPg/view?usp=share_link
<p>เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)</p>	 https://drive.google.com/drive/folders/1saTsVRYhRC73I9n80ErN2SmQcF9LY95z?usp=share_link

(29) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช : เครือข่ายภาคใต้ตอนบน	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะของการอบรมให้ความรู้และเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบการสัมมนา/เสวนา ภายใต้ชื่อกิจกรรมว่า “เสียงออกสื่อ” กระบวนการแรกเป็นการจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อ หลังจากนั้นจัดให้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สื่อในยุคปัจจุบันและการใช้สื่ออย่างมีสติ และเมื่อจบกิจกรรมนี้นักศึกษาแกนนำที่จัดกิจกรรมได้นำเอาความคิดเห็นต่าง ๆ มาผลิตเป็นสื่อคลิปวิดีโอและหนังสือเพื่อเผยแพร่สู่สาธารณะชนต่อไป ● กลุ่มเป้าหมาย : นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชและประชาชนทั่วไปบนโลกออนไลน์ ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาแกนนำผู้จัดกิจกรรม จำนวน 60 คน - กลุ่มเยาวชนและประชาชนทั่วไปที่เข้าถึงและรับชมสื่อสังคมออนไลน์ ประมาณ 1,800 คน <p>หมายเหตุ : จำนวนเชิงปริมาณของกลุ่มเยาวชนผู้เข้าถึงเนื้อหาบนสื่อออนไลน์ใช้การประมาณการ เนื่องจากกิจกรรมการผลิตและเผยแพร่สื่อของเครือข่ายมีจำนวนมาก และยังคงมีจำนวนการเข้าถึงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม</p> ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1Sexby-7e_YA7fx0iRDjFVCgH6u8kwjb5/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1XwvrNY1lVlYC42lEQJFW7yEPLlvovyDh?usp=share_link

(30) มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต : เครือข่ายภาคใต้ตอนบน	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมโดยกลุ่มนักศึกษาแกนนำของมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตที่ช่วยกันออกแบบกิจกรรมค่ายเยาวชนสำหรับโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา (โรงเรียนประทีปธรรมมูลนิธิ) โดยนำเอาแผนการจัดการเรียนรู้ของโครงการมาทำเป็นฐานกิจกรรม จำนวน 7 ฐาน ประกอบด้วย ภาษาและภาพบนสื่อ การประเมินเนื้อหาของสื่อมารยาทและกติกาสากลในการใช้สื่อ ข้าวปลอม การถูกฟ้องร้องดำเนินคดี การลดความเสี่ยงบนโลกออนไลน์ และความเป็นพลเมืองที่ติบนสื่อดิจิทัล ทั้งนี้ เมื่อเสร็จสิ้นการทำกิจกรรมได้นำภาพและวิดีโอที่บันทึกไว้ในการทำกิจกรรม รวมถึงผลที่ได้จากการทำกิจกรรมมาเผยแพร่ทาง Fanpage Facebook และเว็บไซต์ของสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ● กลุ่มเป้าหมาย : นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตและนักเรียนโรงเรียนประทีปธรรมมูลนิธิ ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาแกนนำผู้จัดกิจกรรม จำนวน 47 คน - นักเรียนผู้เข้าร่วมกิจกรรมโรงเรียนประทีปธรรมมูลนิธิ จำนวน 205 คน - กลุ่มคนทั่วไปที่เป็นสมาชิกสื่อ Facebook และเว็บไซต์ของสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ประมาณ 1,300 คน <p>หมายเหตุ : จำนวนเชิงปริมาณของกลุ่มเยาวชนผู้เข้าถึงเนื้อหาบนสื่อออนไลน์ใช้การประมาณการ เนื่องจากกิจกรรมการผลิตและเผยแพร่สื่อของเครือข่ายมีจำนวนมาก และยังคงมีจำนวนการเข้าถึงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - โรงเรียนประทีปธรรมมูลนิธิ
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1Re85uoqQX_pvcWt0d58AKB3zsTaUMjTM/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1Y2xB1KH5jC7HNL6q-4mzfgo9KTLapNef?usp=share_link

(31) มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี : เครือข่ายภาคใต้ตอนบน	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● <u>รูปแบบกิจกรรม</u> : เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะชุดกิจกรรมที่ประกอบไปด้วยกิจกรรมย่อย จำนวน 5 กิจกรรม ประกอบด้วย (1) เชื่อก่อนแชร์ เป็นกิจกรรมให้ความรู้ให้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี โดยผสมผสานระหว่างทอล์คโชว์กับการบรรยาย (2) ใครไว ใครได้ เป็นกิจกรรมนันทนาการที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ตอบคำถามจากความรู้ที่ได้รับ (3) รู้ทันกันผิด เป็นการให้ความรู้ด้านกฎหมายเกี่ยวกับการใช้สื่อโดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ (4) แชร์ประสบการณ์ เป็นกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านการเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อของตนเองให้ผู้อื่นฟัง และ(5) ประเมินผลกิจกรรม เป็นการตอบแบบสอบถามเพื่อรับรางวัลและเกียรติบัตร ● <u>กลุ่มเป้าหมาย</u> : นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ● <u>ผลลัพธ์เชิงปริมาณ</u> : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาผู้จัดกิจกรรม จำนวน 8 คน - กลุ่มนักศึกษาผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 83 คน ● <u>ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก</u> : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1apDrTv_Hl8T0W228D7_orxgnLDw-ME5Q/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1Y-32xA_lykqMiZCzZq9s9oixLj7pUaNc?usp=share_link

(32) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครศรีธรรมราช : เครือข่ายภาคใต้ตอนบน	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมแบบเพื่อนช่วยเพื่อน/พี่สอนน้อง โดยกิจกรรมหลัก ๆ เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อของสมาชิกที่เป็นนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครศรีธรรมราช หลังจากนั้นได้มีการออกแบบวางแผนเพื่อนำสิ่งที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปออกค่ายอาสาที่โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่ใกล้เคียงทุกวันจันทร์ต้นเดือนหลังเลิกเรียน ตลอดระยะเวลาของการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ 1/2565 ● กลุ่มเป้าหมาย : นักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครศรีธรรมราช นักเรียนระดับมัธยมศึกษาและประชาชนทั่วไปในพื้นที่ใกล้เคียง ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - นักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครศรีธรรมราช จำนวน 30 คน - นักเรียนระดับมัธยมศึกษา (โรงเรียนบ้านปากน้ำ) จำนวน 50 คน - ประชาชนทั่วไปในพื้นที่ใกล้เคียง ประมาณ 100-200 คน <p>หมายเหตุ : จำนวนประชาชนทั่วไปในพื้นที่ใกล้เคียงที่เข้าร่วมกิจกรรมนับจากการลงทะเบียน จำนวน 100 คน อีกทั้งประมาณการเพิ่มเติมจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่ไม่ได้ลงทะเบียนและเข้าร่วมกิจกรรม แต่พิจารณาได้จากการสังเกตของผู้จัดกิจกรรม ทั้งนี้ จำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - โรงเรียนบ้านปากน้ำ
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1m06Khuv4Y-4dTP7OhnfCdEi7PLbsjmoT/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1Y4m5dWL_FT9YUT5FtqrTX3YEKsPyiula?usp=share_link

(33) โรงเรียนจรัสพิซหาร : เครือข่ายภาคใต้ตอนบน	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● <u>รูปแบบกิจกรรม</u> : เป็นการดำเนินงานที่แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะ ที่ 1 เป็นการอบรมแกนนำ “รู้เท่าทันสื่อ JP” ระยะที่ 2 เป็นการประกวดสื่อเพื่อรณรงค์เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในสถานศึกษา และระยะที่ 3 เป็นการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในชุมชนรอบโรงเรียนรัศมี 1-2 กิโลเมตร ● <u>กลุ่มเป้าหมาย</u> : นักเรียนโรงเรียนจรัสพิซหารและชุมชนโดยรอบโรงเรียน ● <u>ผลลัพธ์เชิงปริมาณ</u> : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักเรียนแกนนำผู้จัดกิจกรรม (หัวหน้าห้องและสภานักเรียน) จำนวน 50 คน - นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนจรัสพิซหาร ประมาณ 500 คน <u>หมายเหตุ</u> : จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนจรัสพิซหาร มีจำนวน 630 คน โดยกิจกรรมดังกล่าวบังคับให้นักเรียนทุกคนระดับมัธยมศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม จึงประมาณการโดยลบจำนวนผู้ที่ไม่เข้าร่วมที่จำนวน 500 คน ทั้งนี้ จำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม <ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนทั่วไปที่อาศัยโดยรอบโรงเรียนจรัสพิซหาร ประมาณ 500 คน <u>หมายเหตุ</u> : จำนวนประชาชนทั่วไปที่อาศัยโดยรอบโรงเรียนจรัสพิซหารมีประมาณ 1,000 คน จึงประมาณการที่ร้อยละ 50 ของคนในชุมชนพื้นที่เข้าร่วมกิจกรรมที่หลากหลายของสถาบันเครือข่าย ทั้งนี้ จำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม ● <u>ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก</u> : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1gH3yMEUyx32MNyT6bceqAtTZ6DMTut3q/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1Y5mvGZyaXFu7zsbXwC6c0U2q5mMWqY5E?usp=share_link

(34) โรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช : เครือข่ายภาคใต้ตอนบน	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นการสร้างช่องทางการสื่อสารเพื่อแบ่งปันประสบการณ์และรับฟังปัญหาเรื่องราวที่เกิดจากการใช้สื่อที่ไม่สร้างสรรค์ หลังจากนั้นได้รวบรวมประเด็นปัญหาเพื่อมาตั้งเป็นประเด็นการบรรยายให้ความรู้ในลักษณะค่ายวิชาการ มีการนำเสนอทั้งในสถานที่จัดกิจกรรมและช่องทางการสื่อสารออนไลน์ และในช่วงท้ายของโครงการได้รวบรวมความคิดเห็นและเนื้อหาที่ได้จากการจัดกิจกรรมมาประมวลความรู้เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขและป้องกันปัญหาเกี่ยวกับการใช้สื่อในยุคปัจจุบัน ● กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียนโรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักเรียนแกนนำผู้จัดกิจกรรม จำนวน 3 คน - กลุ่มนักเรียนผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 69 คน ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1S2mcTOTRfUqN_ilZ_GaSWdQNaZ1sQL-j/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1YC3VMjcx9_CW9bK7rHiuOFIFqAr7EH3?usp=share_link

<p>(35) โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช :</p> <p>เครือข่ายภาคใต้ตอนบน</p>	
<p>รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นกิจกรรมที่ผสมผสานระหว่างศิลปะการแสดงพื้นเมืองภาคใต้กับการสื่อสารรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ เริ่มจากการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อและการใช้สื่อ อย่างปลอดภัยและสร้างสรรค์ หลังจากนั้นได้จัดให้มีการประกวดสื่อวิดีโอ เรื่อง รู้เท่าทันสื่อ และพัฒนาสู่การนำเอาศิลปะการแสดงพื้นเมืองภาคใต้ มาประยุกต์ผสมผสานกับเนื้อหาเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อและการใช้สื่ออย่างปลอดภัยและสร้างสรรค์ ● กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียนโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์และประชาชนทั่วไปในจังหวัดนครศรีธรรมราช ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักเรียนแกนนำผู้จัดกิจกรรม จำนวน 14 คน - ประชาชนทั่วไปที่เข้าถึงและรับชมศิลปะพื้นเมืองภาคใต้ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ประมาณ 1,000 คน <p>หมายเหตุ : จำนวนประชาชนทั่วไปที่เข้าถึงและรับชมศิลปะพื้นเมืองภาคใต้ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ประมาณการที่ 1,000 คน โดยคาดการณ์จากการสังเกตจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละครั้ง ซึ่งไม่มี การลงทะเบียน ทั้งนี้จำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
<p>เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน</p>	 <p>https://drive.google.com/file/d/1afsyG1qL0CQFtR0wYLzdfvrXUCuGk5N/view?usp=share_link</p>
<p>เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)</p>	 <p>https://drive.google.com/drive/folders/1YC8b7XsixQ3TuoGM5P3kbzepR4HRzAp4?usp=share_link</p>

(36) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ : เครือข่ายภาคใต้ตอนล่าง	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● <u>รูปแบบกิจกรรม</u> : เป็นกิจกรรมที่ให้ความรู้ในเรื่อง Cyber Bullying ด้วยการจัดอบรมให้ความรู้และให้แนวคิดเกี่ยวกับการรณรงค์ป้องกันปัญหาการกลั่นแกล้งกันบนโลกออนไลน์ในรูปแบบออนไลน์ ผ่านโปรแกรม Zoom หลังจากนั้นได้จัดให้มีการประกวด Infographic และคลิป Tiktok ผ่านเพจชมรมโรตาแรคท์ มหาวิทยาลัยสงขลาราชนครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ● <u>กลุ่มเป้าหมาย</u> : นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลาราชนครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ● <u>ผลลัพธ์เชิงปริมาณ</u> : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาแกนนำผู้จัดกิจกรรม จำนวน 8 คน - กลุ่มนักศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลาราชนครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมอบรมและส่งผลงานเข้าประกวดแข่งขัน ประมาณ 250 คน <u>หมายเหตุ</u> : จำนวนกลุ่มนักศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลาราชนครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมอบรมและส่งผลงานเข้าประกวดแข่งขัน ประมาณการที่ 250 คน ซึ่งการใช้ลักษณะการประมาณการ เนื่องจากกิจกรรมการอบรมเพื่อเสริมความรู้ก่อนการส่งผลงานเข้าประกวดเป็นรูปแบบออนไลน์มีจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวนมาก และไม่มีการลงทะเบียนอย่างเป็นทางการ แต่ตัวเลขประมาณการดังกล่าวได้จากการสังเกตและคาดคะเน ทั้งนี้ จำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม ● <u>ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก</u> : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1RsbzonNmN_ORFzmXSJhdP83nUF6Sddw/_view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1YINvjpsVMLYYUbnVMnfpvj0BRSthR5er?usp=share_link

(37) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง : เครือข่ายภาคใต้ตอนล่าง	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมในรูปแบบที่หลากหลายเป็นชุดกิจกรรม โดยเริ่มจากการอบรมบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อ เน้นเนื้อหา ภายใต้ Concept “ซัวร์ก่อนแชร์” ต่อจากนั้นได้จัดให้มี การประกวด Infographic แล้วนำภาพผลงานมาจัดแสดงนิทรรศการและ ณ วันแสดง นิทรรศการได้จัดให้มีการเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการรณรงค์ให้ความรู้ เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อ สำหรับกิจกรรมสุดท้ายเป็นการเดินรณรงค์ตาม สถานที่ต่าง ๆ บริเวณชุมชนใกล้เคียงมหาวิทยาลัย ● กลุ่มเป้าหมาย : นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาผู้จัดกิจกรรม จำนวน 7 คน - กลุ่มนักศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง และ ประชาชนทั่วไปในพื้นที่ใกล้เคียงมหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมกิจกรรม ประมาณ 300 คน <p>หมายเหตุ : จำนวนประชาชนทั่วไปในพื้นที่ใกล้เคียงที่เข้าร่วมกิจกรรมนับจาก การลงทะเบียน จำนวน 300 คน อีกทั้งประมาณการเพิ่มเติมจากผู้เข้าร่วม กิจกรรมที่ไม่ได้ลงทะเบียนและเข้าร่วมกิจกรรม แต่พิจารณาได้จากการ สังเกตของผู้จัดกิจกรรม ทั้งนี้ จำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็น จำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของ กิจกรรม</p> ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1ayEqyTJlbuvtAwrl8bywgBTM8_2atlu/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1oxZuZJvRTGNBGgqO3uYjAtFDvtINogZ-?usp=share_link

(38) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย : เครือข่ายภาคใต้ตอนล่าง	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อกับกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว โดยให้ทีมอาจารย์และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยร่วมออกแบบและสร้างแบบ การเรียนรู้หรือสื่อที่เหมาะสม รวมทั้งออกแบบวางแผนการทำค่ายพัฒนาทักษะเกษตรกรทันสมัยกับเกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย หลังจากนั้นได้จัดให้มีการแข่งขันประกวดคลิป/หนังสือเพื่อรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อของกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ ● กลุ่มเป้าหมาย : เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดสงขลาและนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> ● - กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ● ผู้จัดกิจกรรม จำนวน 65 คน ● - เกษตรกรหมู่บ้านข้าวพื้นเมืองภาคใต้ จังหวัดสงขลา ประมาณ 250 คน ● หมายเหตุ : จำนวนเกษตรกรหมู่บ้านข้าวพื้นเมืองภาคใต้ จังหวัดสงขลาที่เข้าร่วมกิจกรรมนับจากการลงทะเบียน จำนวน 200 คน อีกทั้งประมาณการเพิ่มเติมจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่ไม่ได้ลงทะเบียนและเข้าร่วมกิจกรรม แต่พิจารณาได้จากการสังเกตของผู้จัดกิจกรรม ทั้งนี้ จำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> ● - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1bmg-7mwfFLDBJJkvsqkwNAqR5pYU__Oc/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1YRU-KU0MZVZvx-f3zJN-AQH4WzQ5vB1H?usp=share_link

(39) โรงเรียนสภาราชินี : เครือข่ายภาคใต้ตอนล่าง	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมที่มีรูปแบบหลากหลายเป็นชุดกิจกรรม อาทิ การพูดหน้าเสาธงช่วงเคารพธงชาติตอนเช้า กิจกรรมเดินพาเหรดณรงค์ เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อ การจัดนิทรรศการให้ความรู้ ในสัปดาห์วิทยาศาสตร์ กิจกรรมการประกวดคลิปวิดีโอสั้น กิจกรรมอบรมถ่ายทอดความรู้ เรื่อง “รู้สู้ภัย Cyber” กิจกรรม “Challence IT & Literacy Game Zone” เนื่องในวันสถาปนาโรงเรียน “กิจกรรมเด็กสภาฯ รู้เท่า สร้างสรรค์ และทันสมัย” กิจกรรมเล่าสื่อกันฟัง และกิจกรรมผลิตสื่อ Infographic ● กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียนโรงเรียนสภาราชินี ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักเรียนแกนนำผู้จัดกิจกรรม จำนวน 26 คน - กลุ่มนักเรียนโรงเรียนสภาราชินีที่เข้าร่วมกิจกรรมและกลุ่มที่รับสารจากช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ (ประมาณ 4,000 คน) <p>หมายเหตุ : จำนวนเชิงปริมาณของกลุ่มเยาวชนผู้เข้าถึงเนื้อหาบนสื่อออนไลน์ใช้การประมาณการ เนื่องจากกิจกรรมการผลิตและเผยแพร่สื่อของเครือข่ายมีจำนวนมาก และยังคงมีจำนวนการเข้าถึงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1S9jJcALqAtpUg9LdRpGuU2LxC1NV4gkV/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1YXW5wDXwRKz6W1k-smQVz3j8jZef9YgC?usp=share_link

(40) โรงเรียนหาดใหญ่รัฐประชาสรรค์ : เครือข่ายภาคใต้ตอนล่าง	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมในรูปแบบชุดกิจกรรมมีกิจกรรมย่อยที่สำคัญ ได้แก่ (1) การจัดตั้งชุมนุม YRS New Gen เพื่อสร้างแกนนำนักเรียนและเครือข่ายในการขับเคลื่อนกิจกรรมอื่น ๆ (2) การบรรยายพิเศษจากชุดปฏิบัติการปราบปรามการล่องละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หัวข้อ “รู้เท่าทันภัยล่องละเมิดทางเพศออนไลน์” (3) การประกวดโปสเตอร์รู้เท่าทันสื่อ หลังจากนั้นได้ให้ผู้เข้าแข่งขันนำผลงานมานำเสนอแนวคิดและผลงาน และนำผลงานมาจัดนิทรรศการเพื่อให้นักเรียนในโรงเรียนหาดใหญ่รัฐประชาสรรค์ทุกคนได้ชม และ(4) กลุ่มนักเรียนแกนนำได้นำเอาความรู้มาสอนต่อให้กับรุ่นน้องระดับมัธยมต้น ในรูปแบบพี่สอนน้อง ● กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียนโรงเรียนหาดใหญ่รัฐประชาสรรค์ ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาแกนนำ/สมาชิกชุมนุม YRS New Gen ผู้จัดกิจกรรม จำนวน 35 คน - นักเรียนโรงเรียนหาดใหญ่รัฐประชาสรรค์ จำนวน 2,825 คน ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - ชุดปฏิบัติการปราบปรามการล่องละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
เนื้อหาโครงสร้าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1StEexyuUvhuKSzZwqMyu1JUXKNh7k8KS/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1Ya1a14ZcW1DVAIsbENxHyX41hfwu7BOs?usp=share_link

(41) โรงเรียนแสงทองวิทยา : เครือข่ายภาคใต้ตอนล่าง	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมที่อาศัยการศึกษาสำรวจปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียนในโรงเรียนแสงทองวิทยาและชุมชนใกล้เคียงบริเวณโรงเรียน ซึ่งผลการศึกษา พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อที่กลุ่มเป้าหมายมีปัญหามากที่สุด คือ ปัญหาเกี่ยวกับ Fake News ดังนั้นกลุ่มนักเรียนแกนนำที่จัดกิจกรรมจึงนำเอาเนื้อหาเรื่องนี้มาทำเป็นฐานการเรียนรู้ เช่น การวิเคราะห์ข่าวปลอม การวิเคราะห์ ความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าว และการตรวจสอบข่าวปลอม นอกจากนี้ ยังออกแบบกิจกรรมเป็นการเล่านิทานเพื่อแสดงเป็นละครสั้นเปิดทำ การแสดงให้กับกลุ่มเป้าหมาย ● กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียนโรงเรียนแสงทองวิทยาและประชาชนทั่วไปในพื้นที่ใกล้เคียงบริเวณที่ตั้งโรงเรียน ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักเรียนแกนนำผู้จัดกิจกรรม จำนวน 16 คน - นักเรียนโรงเรียนแสงทองวิทยาผู้เข้าร่วมกิจกรรม ประมาณ 2,500 คน หมายเหตุ : จำนวนนักเรียนโรงเรียนแสงทองวิทยา มีจำนวน 2,812 คน โดยกิจกรรมดังกล่าวบังคับให้นักเรียนทุกคนระดับเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งอาจมีผู้ที่ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้บ้าง ทั้งนี้ จำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม - ประชาชนทั่วไปที่อาศัยโดยรอบพื้นที่ตั้งโรงเรียนแสงทองวิทยาที่เข้าร่วมกิจกรรม ประมาณ 500 คน ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1Rpodbvcnv9z0uWcaARFZITzNaEWu5hzD/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1YeO4HRIFJ5_UtdqEe1snE0Z23ppLEXT1?usp=share_link

(42) โรงเรียน มอ.วิทยานุสรณ์ : เครือข่ายภาคใต้ตอนล่าง	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นชุดกิจกรรมภายใต้ชื่อที่ว่า “PSU.WIT Media Literacy” ซึ่งประกอบไปด้วยกิจกรรมย่อยที่หลากหลาย ได้แก่ (1) การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แบบย่อหน้าเสาธงตอนเช้าช่วงหลังเคารพธงชาติ (2) บูรณาการกับการเรียนการสอนในรายวิชากลุ่มสังคมศาสตร์และเทคโนโลยี รวมถึงกิจกรรมชุมนุมของโรงเรียน (3) การผลิตและเผยแพร่คลิป Animation ให้ความรู้เกี่ยวกับข้อกฎหมาย PDPA (4) การประกวดคลิปสั้นในประเด็นความรอบรู้เรื่องสื่อ (5) การประกวด Infographic หัวข้อ การหลีกเลี่ยงอันตรายจากการเสพสื่อไม่สร้างสรรค์ ทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (6) กิจกรรมอบรม ให้ความรู้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายในประเด็นเยาวชนดิจิทัลรู้ทันสื่อ ทั้งนี้ การดำเนินงานของกิจกรรมมีการจัดตั้ง Fanpage Facebook : Psu.wit Media Literacy เพื่อเป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของโครงการ รวมทั้งเผยแพร่ผลงานที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของโครงการ ● กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียนโรงเรียน มอ.วิทยานุสรณ์ ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาผู้จัดกิจกรรม (สถานักเรียน) จำนวน 12 คน - นักเรียนโรงเรียน มอ.วิทยานุสรณ์ (ม. 1-6) ประมาณ 3,000 คน หมายเหตุ : จำนวนนักเรียนโรงเรียน มอ.วิทยานุสรณ์ มีจำนวน 3,182 คน โดยกิจกรรมดังกล่าวบังคับให้นักเรียนทุกคนระดับเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งอาจมีผู้ที่ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้บ้าง ทั้งนี้ จำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1SxnuyqcO8wyO82Jk8jOpTyMKkdawHZwD/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1YgTszft3tDi9rPwA_Mjx4TQmopP3HSX1?usp=share_link

(43) มหาวิทยาลัยบูรพา : เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อของกลุ่มเป้าหมายที่เป็นวัยรุ่น โดยเลือกนำเอาสื่อที่กลุ่มเป้าหมายนิยมใช้และเป็นปัญหากระทบต่อสังคมมากที่สุด อันได้แก่ Twitter ซึ่งโครงการนี้ได้นำเยาวชนกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่จังหวัดชลบุรีมา รับฟังการบรรยายและร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และฝึกวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อย และข้อจำกัดของสื่อประเภท Twitter แนวทางการใช้สื่อประเภท Twitter ที่สร้างสรรค์ และการหลีกเลี่ยงการใช้สื่อ Twitter ที่ไม่เป็นประโยชน์และอาจส่งผลกระทบต่อให้เป็นปัญหากับผู้อื่นหรือสังคมโดยรวม ● กลุ่มเป้าหมาย : เด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยบูรพาผู้จัดกิจกรรม จำนวน 28 คน - เด็กและเยาวชนระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่จังหวัดชลบุรี (สถาบันเครือข่ายที่เป็นสถาบันดำเนินการในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : โรงเรียนชลบุรี “สุขบท”) จำนวน 70 คน ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - โรงเรียนชลบุรี “สุขบท”
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1QuCT7p9LFfqq6eEmgrsUB3ugjFJpVheJn/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1WK4vF4htCADAdGq_04ZNsSC78Os6t7vx?usp=share_link

(44) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี : เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมในรูปแบบการแสดงนิทรรศการที่นำเอาประเด็นปัญหาเกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อมานำเสนอด้วยกลยุทธ์การดึงดูดความสนใจภายใต้ Concept : Mutelu มีการศึกษาวิเคราะห์และออกแบบนิทรรศการ ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์เชิงชวนกิจกรรม สร้างช่องทางการสื่อสาร และรวบรวมผลงานเพื่อเผยแพร่ผลผลิตที่เกิดจาก การจัดกิจกรรมนิทรรศการ ซึ่งภายในนิทรรศการมีการแบ่งฐานต่าง ๆ ตามประเด็นการณรงค์เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อผสมผสานกับรูปแบบ การ Mutelu ลักษณะต่าง ๆ ทั้งนี้กิจกรรมดังกล่าวจัดขึ้น ณ พื้นที่จัด มินินิทรรศการ ช้าง B2S ตรงประตูทางเข้าห้างสรรพสินค้าโรบินสัน จันทบุรี ● กลุ่มเป้าหมาย : ประชาชนทั่วไปในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีและผู้สนใจบนสื่อออนไลน์ ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาผู้จัดกิจกรรม จำนวน 52 คน - เยาวชนและประชาชนทั่วไปที่เข้าร่วมชมนิทรรศการ ประมาณ 3,000 คน ตลอดระยะเวลาในการจัดนิทรรศการ (1 สัปดาห์) <p>หมายเหตุ : จำนวนประมาณการดังกล่าวเป็นการคาดคะเนประมาณการจากการสังเกต โดยจำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - ห้างสรรพสินค้าโรบินสัน จันทบุรี
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1RW_uLJoNRFjuNuockQKhBviua4cfG4Un/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1WL31y89-_82s8tA3vj1rFT2SLJnmzKKQ?usp=share_link

(45) มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ : เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นเนื้อหาการณรงค์เกี่ยวกับ การรู้ทันข่าวปลอม (โครงการรู้ทัน เข้าถึง เข้าใจ ภัย Fake News) โดยมีแนวทางในการจัดกิจกรรมเป็นลำดับขั้นตอนที่สำคัญคือ การสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมของผู้ผลิตสื่อและผู้รับชมสื่อ รวมทั้งชุมชนและสังคมโดยรอบ หลังจากนั้นจึงทำการผลิตและสร้างสรรค์สื่อพร้อมกับการสร้างแรงจูงใจในการผลิตสื่อของทีมงาน ส่งผลให้เกิดผลผลิตจากการดำเนินงานดังกล่าว อาทิ การเล่าเรื่องหรือประสบการณ์เกี่ยวกับข่าวปลอม เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการประกวดคลิปวิดีโอ ● กลุ่มเป้าหมาย : นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาแกนนำผู้จัดกิจกรรม จำนวน 5 คน - นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ที่เข้าร่วมกิจกรรมหรือส่งผลงานการประกวดเข้าร่วมแข่งขันตามกิจกรรมย่อยของโครงการ ประมาณ 300 คน <p>หมายเหตุ : จำนวนกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ที่เข้าร่วมกิจกรรมอบรมและส่งผลงานเข้าประกวดแข่งขัน ประมาณการที่ 300 คน ซึ่งการใช้ลักษณะการประมาณการ เนื่องจากกิจกรรมการอบรมเพื่อเสริมความรู้ก่อนการส่งผลงานเข้าประกวดเป็นรูปแบบออนไลน์มีจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวนมาก และไม่มีภาระลงทะเบียนอย่างเป็นทางการ แต่ตัวเลขประมาณการดังกล่าวได้จากการสังเกตและคาดคะเน ทั้งนี้ จำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1SCTFBDAaOt3e62KzONExNlNZlQebOcrY/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1WQSl0679msFUiyzogUKAkeISedfGhJ48?usp=share_link

(46) โรงเรียนพนัสพิทยาคาร : เครือข่ายภาคตะวันออก	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นกิจกรรมรูปแบบค่ายเยาวชนที่นำนักเรียนภายในโรงเรียนพนัสพิทยาคารมาทำกิจกรรมที่ถูกต้องแบบโดยนักเรียนแกนนำที่เข้าร่วมโครงการ กิจกรรมย่อยภายในค่าย พ.พ. รู้ทัน “สื่อ” มีทั้งกิจกรรมฐานความรู้ (5 ฐาน : ฐานเติมความรู้-ให้ความรู้ ฐานอยู่อย่างปลอดภัย-ใช้สื่ออย่างปลอดภัย ฐานป้องกันไว้-การป้องกันภัยที่มาที่สื่อ ฐานภัยคุกคาม-ภัยที่มาที่สื่อ และฐานถามได้ใช้เป็น-นำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่) นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมเกมเพื่อสร้างความบันเทิงและละลายพฤติกรรมให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความผูกพันและสานเครือข่ายให้มีความยั่งยืน ● กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียนโรงเรียนพนัสพิทยาคาร ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาแกนนำผู้จัดกิจกรรม จำนวน 3 คน - นักเรียนโรงเรียนพนัสพิทยาคาร จำนวน 50 คน ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1Sc3rd12Q0hKo_8C97vG2oLd33J-ygxV9/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1WlrPZzhTe2ClditPHUJNyzZhQSpZ0hoa?usp=share_link

(47) โรงเรียนผินแจ่มวิชาสอน : เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นกิจกรรมค่ายสำหรับเยาวชน (ค่ายทักษะการเอาตัวรอดบนสื่อออนไลน์) ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกับสถานักเรียนที่เป็นเครือข่าย ดำเนินการของโครงการ โดยตัวแทนสถานักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการ ได้นำเอาแนวคิดและหลักการในการจัดกิจกรรมให้กับเด็กและเยาวชนเพื่อ รมงรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อมาขยายผลกับสถานักเรียนของ โรงเรียนผินแจ่มวิชาสอน หลังจากนั้นจึงได้ออกแบบวางแผนและดำเนินการจัด กิจกรรมค่ายนี้ โดยใช้การประชาสัมพันธ์กิจกรรมผ่านเพจของสถานักเรียน เพจ ของโรงเรียน และป้ายประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนผินแจ่มวิชาสอน ● กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียนโรงเรียนผินแจ่มวิชาสอน ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาแกนนำผู้จัดกิจกรรม จำนวน 3 คน - นักเรียนโรงเรียนผินแจ่มวิชาสอนผู้เข้าร่วมกิจกรรมค่าย จำนวน 40 คน ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1CCh_yeZAwO31AhsJ0UACRoyFmsJ3RS h7/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1WugVpW14jsDHqzNjN57fz2et4 LLo2zqG?usp=share_link

(48) โรงเรียนชลบุรี "สุขบท" : เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะค่ายที่ใช้ชื่อว่า ค่ายพัฒนาศักยภาพเยาวชนดิจิทัล โรงเรียนชลบุรี “สุขบท” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเครือข่ายเยาวชนดิจิทัล และเสริมสร้างทักษะความสามารถของผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นของข้อมูล และวิเคราะห์จุดจูงใจของสื่อ เพื่อสร้างทักษะความรู้และประสบการณ์ในความรอบรู้เรื่องสื่อนอกจากนี้ช่วงท้ายของค่ายได้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อออกแบบและผลิตสื่อสำหรับกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ และสามารถนำไปใช้แทรกในการเรียนการสอนของรายวิชาที่เกี่ยวข้องได้ ● กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียนโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาผู้จัดกิจกรรม จำนวน 3 คน - นักเรียนโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” ที่เข้าร่วมกิจกรรมค่าย จำนวน 68 คน ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1R1wSQyFitFmDPYTzkdKdGk3_HytfHCU/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1WwQGKl56UfiihavV5JHVZVhxP5r3V0xT?usp=share_link

(49) โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา : เครือข่ายภาคตะวันออก	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมที่ให้ความสำคัญกับการสื่อสารในรูปแบบการพูดในที่สาธารณะ (Speech) ภายใต้ชื่อโครงการ BkW Speech Fake NewZ รูปแบบการดำเนินงานเริ่มจากการประชุมเพื่อออกแบบกิจกรรมโดยทีมครูและนักเรียนแกนนำที่เข้าร่วมโครงการ หลังจากนั้นได้ประกาศรับสมัครนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมค่าย Day Camp ซึ่งค่าย Day Camp จะมีทั้งการบรรยายให้ความรู้ การเปิดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เทคนิคการพูดเพื่อณรงค์เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในที่สาธารณะ และการผลิตสื่อที่เป็นลักษณะการบันทึกภาพการพูดในที่สาธารณะในประเด็นการณรงค์เกี่ยวกับข่าวปลอม หลังจากนั้น จึงนำผลผลิตที่เป็นคลิปต่งกล่าวไปเผยแพร่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่อไป ● กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มเรียนแกนนำผู้จัดกิจกรรม จำนวน 3 คน - นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 30 คน - เยาวชนและประชาชนทั่วไปที่รับชมและรับการสื่อสารคลิปการพูดณรงค์เกี่ยวกับข่าวปลอม ประมาณ 500 คน <p>หมายเหตุ : จำนวนเชิงปริมาณของกลุ่มเยาวชนผู้เข้าถึงเนื้อหาบนสื่อออนไลน์ใช้การประมาณการ เนื่องจากกิจกรรมยังคงมีจำนวนการเข้าถึงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1RhSQkfaLMco_j4T-D7zD7yPqQGFmq8g4/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1X-O_5f7V0m4JOLfbx6bnBuVx75t4rYbr?usp=share_link

(50) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน : เครือข่ายภาคตะวันตก	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมที่ให้ความสำคัญกับการอบรมให้ความรู้ตามหลักสูตรหรือแผนการจัดการเรียนรู้ของโครงการ โดยทีมนักศึกษา ผู้จัดกิจกรรมได้คัดเลือกหน่วยการเรียนรู้ที่เหมาะสมมาจัดเป็นเนื้อหาสำหรับการอบรมให้ความรู้ทั้งรูปแบบ Onsite และ Online หลังจากนั้นได้จัดให้มีการประกวดคลิปวิดีโอสร้างสรรค์ หัวข้อ มารยาทและกติกาสากลในการใช้สื่อ และการประกวด Infographic หัวข้อ รอบรู้เรื่องกฎหมาย PDPA ● กลุ่มเป้าหมาย : นักศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาแกนนำผู้จัดกิจกรรม จำนวน 3 คน - นักศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ที่เข้าร่วมกิจกรรมการอบรมและกลุ่มนักศึกษาที่ส่งผลงานเข้าประกวด ประมาณ 200 คน หมายเหตุ : จำนวนกลุ่มนักศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนผู้เข้าร่วมกิจกรรมอบรมและส่งผลงานเข้าประกวดแข่งขัน ประมาณการที่ 200 คน ซึ่งการใช้ลักษณะการประมาณการ เนื่องจากกิจกรรมการอบรมเพื่อเสริมความรู้ก่อนการส่งผลงานเข้าประกวดเป็นรูปแบบออนไลน์มีจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวนมาก และไม่มีการลงทะเบียนอย่างเป็นทางการ แต่ตัวเลขประมาณการดังกล่าวนี้เป็นการสังเกตและคาดคะเน ทั้งนี้ จำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1S7xlseWegcFqfoG_rtNW6FCNp11yid8H/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1VWA9X4lb2rdDLbe6P9TXtfmkc0AOWBjk?usp=share_link

(51) มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง : เครือข่ายภาคตะวันตก	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● <u>รูปแบบกิจกรรม</u> : เป็นการจัดกิจกรรมรูปแบบค่ายสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ภายใต้ชื่อโครงการ MCRU รอบรู้เรื่องสื่อ กิจกรรมย่อยของโครงการมีการบรรยายให้ความรู้โดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ การระดมความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรม การเล่นเกมสั้นนันทนาการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ ทำยสุดของการดำเนินงานได้ผลผลิตที่เป็น การประกวด Infographic เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ ● <u>กลุ่มเป้าหมาย</u> : นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ● <u>ผลลัพธ์เชิงปริมาณ</u> : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาผู้จัดกิจกรรม จำนวน 3 คน - นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 50 คน ● <u>ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก</u> : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1TfqyK9ftoQwkqW1xWZShL2_8GDJfHMF/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1VZVopjtwqNg5PZclbs_2YjFWM_M_LiXD4?usp=share_link

(52) มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี : เครือข่ายภาคตะวันตก	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมที่อาศัยเครือข่ายความร่วมมือของสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดกาญจนบุรี ปรากฏกิจกรรมย่อยหลักที่สำคัญ 2 รูปแบบ คือ กิจกรรมค่ายแบบ Day Camp ที่มีกิจกรรมฝึกวิเคราะห์ข่าวปลอม และกิจกรรมคลิปวิดีโอสั้น ภายใต้หัวข้อเด็กเมืองกาญจนบุรีรู้ทันสื่อ หลังจากนั้นจึงนำผลงานที่ชนะเลิศจากการประกวดไปประชาสัมพันธ์เผยแพร่ต่อไป ● <u>กลุ่มเป้าหมาย</u> : เด็กและเยาวชนในจังหวัดกาญจนบุรี ● <u>ผลลัพธ์เชิงปริมาณ</u> : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาผู้จัดกิจกรรม จำนวน 3 คน - สมาชิกสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดกาญจนบุรี ประมาณ 300 คน <p><u>หมายเหตุ</u> : จำนวนสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดกาญจนบุรีมีจำนวนมาก แต่เครือข่ายแกนนำและเครือข่ายสมาชิกสภาเด็กที่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมและต่อยอดขยายผลกิจกรรมได้คาดว่าจะมีประมาณ 300 คน ซึ่งจำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● <u>ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก</u> : <ul style="list-style-type: none"> - สมาชิกสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดกาญจนบุรี
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1T2AW2cb7XkQE_RK2otw0fZQe1U6RZHHg/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1V_SqH2F8bky_q4_aUco_6rtxcK04bxjQ?usp=share_link

(53) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม : เครือข่ายภาคตะวันตก	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นกิจกรรมที่เน้นการผลิตและเผยแพร่สื่อประเภทหนังสือหรือคลิปวิดีโอ โดยกิจกรรมนี้นักศึกษาแกนนำได้ขยายผลสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการผลิตสื่อกับกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เพื่อร่วมผลิตและสร้างสรรค์ผลงานตั้งแต่กระบวนการก่อนการผลิต กระบวนการผลิต และกระบวนการหลังการผลิต หลังจากนั้นเมื่อได้ผลผลิตเป็นหนังสือหรือคลิปวิดีโอแล้วจึงนำไปเผยแพร่กับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กเยาวชนในจังหวัดนครปฐมด้วยการเปิดให้ชม และเมื่อจบการรับชมจัดให้มีการตอบคำถามเพื่อประเมินผลการรับสารจากสื่อดังกล่าว และจัดเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และกระตุ้นให้มีการบอกต่อและเผยแพร่สื่อดังกล่าวสู่คนวงนอก ● กลุ่มเป้าหมาย : นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาผู้จัดกิจกรรม จำนวน 3 คน - นักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมที่มีส่วนร่วมในการผลิตและสร้างสรรค์สื่อหนังสือหรือคลิปวิดีโอ ประมาณ 100 คน <p>หมายเหตุ : จำนวนนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม มีจำนวน 123 คน โดยกิจกรรมดังกล่าวบังคับให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทุกคนเข้าร่วมกิจกรรม จึงประมาณการโดยลบจำนวนผู้ที่ไม่เข้าร่วมที่จำนวน 100 คน ทั้งนี้ จำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - เด็กและเยาวชน รวมทั้งประชาชนทั่วไปที่เป็นผู้ชมหนังสือหรือคลิปวิดีโอ ประมาณ 120 คน <p>หมายเหตุ : จำนวนเชิงปริมาณของกลุ่มเด็กและเยาวชน รวมทั้งประชาชนทั่วไปที่เป็นผู้ชมหนังสือหรือคลิปวิดีโอใช้การประมาณการ เนื่องจากหนังสือหรือคลิปวิดีโอดังกล่าวมีการเผยแพร่หลายช่องทางทั้งทาง Youtube Tiktok และ Line อีกทั้งยังคงมีจำนวนการเข้าถึงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่ง</p>

	<p>มาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก :</u> - (ไม่มี)
<p>เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน</p>	<div style="text-align: center;"> </div> <p>https://drive.google.com/file/d/1RY1_uVmpGVnm5NzV0AEqnVzVbMb_vylek/view?usp=share_link</p>
<p>เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)</p>	<div style="text-align: center;"> </div> <p>https://drive.google.com/drive/folders/1VklUftC2qvX7FGozBJBnEQsmEdu_tjP0?usp=share_link</p>

(54) โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา : เครือข่ายภาคตะวันตก	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมในช่วงเวลาที่กำหนดให้เป็นสัปดาห์แห่งการรู้เท่าทันสื่อ โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา โดยในช่วงเวลาดังกล่าวที่โรงเรียนมีการแสดงนิทรรศการให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ การบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายบนสื่อในการคุกคามทางเพศ โดย ชุดปฏิบัติการปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต สำนักงานตำรวจแห่งชาติ นอกจากนี้ยังมีการประกวดโครงงานรณรงค์เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนนำเอาประเด็นปัญหานี้ไปใช้ในการรณรงค์เพื่อสังคม ● กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียนโรงเรียนกำแพงแสนวิทยา ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาผู้จัดกิจกรรม จำนวน 3 คน - นักเรียนโรงเรียนกำแพงแสนวิทยาที่เข้าร่วมกิจกรรมในสัปดาห์แห่งการรู้เท่าทันสื่อ ประมาณ 200 คน <p>หมายเหตุ : จำนวนนักเรียนโรงเรียนกำแพงแสนวิทยาที่เข้าร่วมกิจกรรมในสัปดาห์แห่งการรู้เท่าทันสื่อประมาณการที่ 200 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 235 คน ซึ่งประมาณการต่ำกว่าจำนวนเต็ม เนื่องจาก คาดว่ามีนักเรียนบางคนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ ณ วันจัดกิจกรรม ทั้งนี้ จำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - ชุดปฏิบัติการปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1Ti5zvp_mGuWHgM5Za6CLefAilsumlOqo/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1W3faj0V4RKPP1K1dffn7Fhmgs3U-Qn3j?usp=share_link

(55) โรงเรียนตลิ่งชันวิทยา : เครือข่ายภาคตะวันตก	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นกิจกรรมที่ให้ความสำคัญกับสื่อสังคมออนไลน์ที่เป็นกระแสความนิยมในยุคปัจจุบันสำหรับเด็กและเยาวชนไทย นั่นคือ Tiktok โดยที่รูปแบบการดำเนินงานของกิจกรรมนี้ เริ่มจากการอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสื่อที่เป็นคลิปวิดีโอสั้นที่เหมาะสมสำหรับ การเผยแพร่บนสื่อ Tiktok อีกทั้งยังมีการเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นความรู้เรื่องสื่อ หลังจากนั้นจึงจัดกิจกรรม Workshop เพื่อผลิตผลงานที่เป็นคลิปวิดีโอสั้นเพื่อนำไปเผยแพร่ทางสื่อ Tiktok โดยผลงานที่เผยแพร่เป็นผลงานที่ได้รับการคัดเลือกและผ่านการพิจารณาของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ● กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียนโรงเรียนตลิ่งชันวิทยา ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาแกนนำผู้จัดกิจกรรม จำนวน 5 คน - นักเรียนโรงเรียนตลิ่งชันวิทยาผู้เข้าร่วมกิจกรรมหรือส่งผลงานเข้าประกวดแข่งขัน ประมาณ 200 คน <p>หมายเหตุ : จำนวนกลุ่มนักเรียนโรงเรียนตลิ่งชันวิทยาผู้เข้าร่วมกิจกรรมอบรมและส่งผลงานเข้าประกวดแข่งขัน ประมาณการที่ 200 คน ซึ่งการใช้ลักษณะการประมาณการ เนื่องจากกิจกรรมการอบรมเพื่อเสริมความรู้ก่อนการส่งผลงานเข้าประกวดเป็นรูปแบบออนไลน์มีจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวนมาก และไม่มีการลงทะเบียนอย่างเป็นทางการ แต่ตัวเลขประมาณการดังกล่าวได้จากการสังเกตและคาดคะเน ทั้งนี้จำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1Tjo0wkoWUqyB-LNVtpJgW2PbA5-jC-hV/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1W7GbECMCNZ667tEdwWcQN4wA6cvnvg_-?usp=share_link

(56) โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน :
เครือข่ายภาคตะวันตก

รายละเอียด
การดำเนินงาน
(แบบย่อ)

- รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายทั้งรูปแบบและระดับกลุ่มเป้าหมาย ภายใต้เนื้อหาเรื่องความรู้เรื่องสื่อ ซึ่งเริ่มจากการจัดตั้งชมรมที่เป็นโครงสร้างการบริหารงานกิจกรรมทั้งหมด หลังจากนั้นได้สร้างช่องทางการสื่อสารของชมรมและกิจกรรมที่เกิดขึ้นของชมรม อาทิ Facebook Instagram และ Line@ ซึ่งสื่อทั้งหมดนี้ใช้ชื่อเดียวกันว่า what.themedia โดยสื่อเหล่านี้ถูกนำไปการขยายความรู้กับกลุ่มเด็กและเยาวชนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษา สื่อที่ผลิตขึ้นภายใต้กิจกรรมหลักมีทั้งคลิปวิดีโอ โปสเตอร์ Infographic และวารสารออนไลน์ ยิ่งไปกว่านั้นพบว่า มีการขยายผลสู่สถาบันการศึกษาเครือข่ายในความร่วมมือด้วย
- กลุ่มเป้าหมาย : เด็กและเยาวชนในจังหวัดนครปฐม
- ผลลัพธ์เชิงปริมาณ :
 - กลุ่มนักศึกษาแกนนำหลักผู้จัดกิจกรรม จำนวน 6 คน
 - เด็กและเยาวชนในจังหวัดนครปฐมที่เข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการรับชมหรือเข้าถึงกิจกรรมที่จัดหรือสื่อออนไลน์ที่เป็นผลผลิตจากกิจกรรม ประมาณ 3,000 คน

หมายเหตุ : จำนวนเชิงปริมาณของกลุ่มเด็กและเยาวชนในจังหวัดนครปฐมที่เข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการรับชมหรือเข้าถึงกิจกรรมที่จัดหรือสื่อออนไลน์ใช้การประมาณการ เนื่องจากมีกิจกรรมย่อยภายใต้กิจกรรมหลักจำนวนมาก อีกทั้งมีจำนวนการเข้าถึงสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ขึ้นตามกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงยังคงมีจำนวนการเข้าถึงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้จำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566
- ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก :
 - โรงเรียนวัดนิยมธรรมวราราม
 - โรงเรียนอินทศัศดิ์ศึกษาลัย

<p>เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน</p>	 <p>https://drive.google.com/file/d/1SxVpYGpVZahQhRAsnXhbLxZVFRjYxTJp/view?usp=share_link</p>
<p>เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)</p>	 <p>https://drive.google.com/drive/folders/1WHOLnFHJKhV4chM18Ptnxe-bsLRdM2Ai?usp=share_link</p>

(57) มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม : เครือข่ายภาคกลาง	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมที่ให้ความสำคัญกับกลุ่มเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยให้โจทย์กับโรงเรียนเครือข่ายในจังหวัดชัยนาท จำนวน 5 โรงเรียน ให้ออกแบบทำเต็นประกอบเพลง เอะ เออะ (เพลงรณรงค์การรู้เท่าทันสื่อของสำนักงาน กสทช.) ซึ่งกิจกรรมนี้ผู้เข้าแข่งขันต้องฟังเพลงนี้หลาย ๆ รอบ กระทั่งทีมครูอาจารย์ผู้ฝึกสอน และผู้ปกครอง ทำให้เกิดการจดจำในเนื้อหาสารในเพลง และในขั้นตอนการประกวดจัดให้มีการประกวดที่ถนนคนเดิน อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท ทำให้เกิดการกระตุ้นในกลุ่มประชาชนทั่วไปในจังหวัดชัยนาทในการรู้เท่าทันสื่อด้วย ● กลุ่มเป้าหมาย : เด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไปในจังหวัดชัยนาท ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาผู้จัดกิจกรรม จำนวน 6 คน - เด็กนักเรียนที่เข้าประกวด จำนวน 36 คน - ประชาชนทั่วไปที่เข้าร่วมกิจกรรมด้วยการชมการประกวด ประมาณ 500 คน <p>หมายเหตุ : จำนวนประชาชนทั่วไปที่เข้าร่วมกิจกรรมด้วยการชมการประกวด ประมาณการที่ 500 คน คาดคะเนจากการสังเกตผู้เข้าร่วมชมกิจกรรม ณ บริเวณถนนคนเดิน (สถานที่จัดกิจกรรม) ซึ่งจำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - 5 โรงเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดชัยนาท (โรงเรียนชุมชนวัดคลองจันทน์ โรงเรียนบ้านหมื่นเทพ โรงเรียนบ้านขี้ฝาง โรงเรียนวัด ดอนสีนวล และโรงเรียนวัดสระตุ)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1wsJQsvBgEX9eDXK6gi64wkY68sW-ERxA/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1V6a0hXb5LmASoU7AQwyZ2Sgo1Ywp-qUo?usp=share_link

(58) มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย : เครือข่ายภาคกลาง	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมที่น่าจุดเด่นของสถาบันเครือข่ายเข้ามาผนวกกับการจัดกิจกรรม กล่าวคือ การนำเอาหลักคำสอนทางศาสนาเข้ามาช่วยเสริมการณรงค์เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อ รูปแบบของกระบวนการในกิจกรรมนี้เป็นการประชุมเลือกหัวข้อหรือประเด็นการสื่อสาร หลังจากนั้นจึงผลิตสื่อเพื่อเผยแพร่ทางสื่อสังคมออนไลน์ อาทิ Facebook Youtube และ Tiktok ● กลุ่มเป้าหมาย : ประชาชนทั่วไป ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มพระนิสิตที่เป็นแกนนำในการดำเนินการ จำนวน 5 รูป - กลุ่มผู้รับสารเป้าหมายที่คำนวณจากยอดการเข้าชม การเข้าถึง และการติดตาม ประมาณ 1,200 คน <p>หมายเหตุ : จำนวนกลุ่มผู้รับสารเป้าหมายที่คำนวณจากยอดการเข้าชม การเข้าถึง และการติดตามใช้การประมาณการ เนื่องจากสื่อที่เป็นผลผลิตจากการจัดกิจกรรมมีหลากหลายจำนวนมาก อีกทั้งยังคงมีจำนวนการเข้าถึงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1LsfX8_XLs52XABOefjA4NM_xGaquHkRm/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1VHqTUrHJDxYsGmOi4TCpOfbw4yCrir0l?usp=share_link

(59) มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร : เครือข่ายภาคกลาง	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นกิจกรรมในลักษณะชุดกิจกรรมที่มีความต่อเนื่อง เริ่มจากการจัดอบรมให้ความรู้ โดยการบรรยายจากวิทยากรของ Boss Lab Board Game หัวข้อ บอร์ดเกม “เล่นเพื่อรู้” หลังจากนั้นได้จัดกิจกรรม “Workshop” เพื่อให้ นักศึกษาสาขาวิชา นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ได้ผลิตและสร้างสรรค์สื่อใน 2 รูปแบบ คือ บอร์ดเกมกับ Podcast และได้นำผลงานดังกล่าวไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายจริงที่เป็นเด็กและเยาวชน เพื่อประเมินประสิทธิภาพของสื่อดังกล่าว ● กลุ่มเป้าหมาย : เด็กและเยาวชนทั่วไปกับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาแกนนำผู้จัดกิจกรรม จำนวน 48 คน - เด็กและเยาวชนทั่วไปที่ได้ชมและเล่นบอร์ดเกม ประมาณ 120 คน <p>หมายเหตุ : จำนวนเด็กและเยาวชนทั่วไปที่ได้ชมและเล่นบอร์ดเกมใช้การประมาณการ เนื่องจากได้เปิดให้มีการเล่นเกมส์ตามกิจกรรมของโครงการและมอบให้กับโรงเรียนที่ร่วมกิจกรรมเอาไปใช้ในการต่อยอดขยายผล การนับจำนวนประมาณการจึงนับที่จำนวนผู้เล่นบอร์ดเกมส์ที่ทางสถาบันเครือข่ายเก็บตัวเลขสถิติ ณ ช่วงเวลาหนึ่ง ทั้งนี้ จำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - Boss Lab Board Game
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1NVAaEzzOlcDB481eYra9MNVmY4jrik61/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1Vlljcsyj7JjnWk7xlgw5_M46zGK5mdN4?usp=share_link

(60) มหาวิทยาลัยรังสิต : เครือข่ายภาคกลาง	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นกิจกรรมที่มีความเชื่อมโยงของหลายกิจกรรมย่อยเริ่มจากกิจกรรมอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อและการผลิตสื่อที่ดี กิจกรรมการบูรณาการเนื้อหาความรู้เรื่องสื่อกับรายวิชาที่เกี่ยวข้อง การผลิตสื่อคลิปวิดีโอเพื่อเผยแพร่ทางสื่อสังคมออนไลน์ อาทิ Facebook Line Instagram และ Tiktok สำหรับกิจกรรมสุดท้าย คือ การจัดเสวนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนจากการดำเนินงานชุดกิจกรรมดังกล่าว ● กลุ่มเป้าหมาย : นักศึกษามหาวิทยาลัยรังสิตและประชาชนทั่วไปบนโลกออนไลน์ ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาผู้จัดกิจกรรม จำนวน 65 คน - กลุ่มประชาชนทั่วไปที่รับชมสื่อรณรงค์ที่เป็นผลผลิตจากโครงการและถูกเผยแพร่ทางสื่อสังคมออนไลน์ ประมาณ 1,300 คน <p>หมายเหตุ : จำนวนเชิงปริมาณของกลุ่มประชาชนทั่วไปที่รับชมสื่อรณรงค์ที่เป็นผลผลิตจากโครงการและถูกเผยแพร่ทางสื่อสังคมออนไลน์ ใช้การประมาณการ เนื่องจากกิจกรรมการผลิตและเผยแพร่สื่อของเครือข่ายมีจำนวนมาก และยังคงมีจำนวนการเข้าถึงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1QE4qErWkSCYIjNUm-x74ww5NIhIDV0jc/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1VLpFdxCpouXbyrN8gCq4xca92cSHQvYX?usp=share_link

(61) โรงเรียนเนินขามรัฐประชานุเคราะห์ : เครือข่ายภาคกลาง	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนโรงเรียนเนินขามรัฐประชานุเคราะห์ได้ทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนอำเภอเนินขามใน การวิเคราะห์ ปัญหาเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในชุมชน เสร็จแล้วจึงนำประเด็นที่เป็นผล การศึกษาร่วมออกแบบและวางแผนการผลิตสื่อประเภทคลิปวิดีโอ จำนวน 10 ตอน ครอบคลุมทุกประเด็นปัญหาที่คนอำเภอเนินขามมักมีปัญหเกี่ยวกับ ความรอบรู้เรื่องสื่อ หลังจากนั้นกระบวนการสุดท้าย คือ การนำผลผลิตที่เป็น สื่อชุดดังกล่าวไปเผยแพร่ทางสื่อสังคมออนไลน์ของคนในท้องถิ่น ● กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียนโรงเรียนเนินขามรัฐประชานุเคราะห์และประชาชน ทั่วไปในอำเภอเนินขาม ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักเรียนและผู้นำชุมชนอำเภอเนินขามผู้ผลิตและสร้างสรรค์สื่อ จำนวน 64 คน - ผู้ชมและผู้ติดตามสื่อที่เป็นผลผลิตจากการดำเนินงานผลิตสื่อของกิจกรรม ประมาณ 800 คน <p>หมายเหตุ : จำนวนเชิงปริมาณของกลุ่มผู้ชมและผู้ติดตามสื่อที่เป็นผลผลิตจาก การดำเนินงานผลิตสื่อของกิจกรรมใช้การประมาณการ เนื่องจากกิจกรรมการ ผลิตและเผยแพร่สื่อของเครือข่ายมีจำนวนมาก และยังคงมีจำนวนการเข้าถึง เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการ รายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1SGQ8xv7BzSYkdzTHN--bOg7quP3PiAAW/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1VMSC-6eQenUwRit4QXL4fcfiYpTqlpp2?usp=share_link

(62) โรงเรียนหัตถการราษฎรรังษฤษฎ์ : เครือข่ายภาคกลาง	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นกิจกรรมที่ใช้ศาสตร์ทางการแสดงของนักเรียนโรงเรียนหัตถการราษฎรรังษฤษฎ์มานำเสนอแนวคิดในการสื่อสารณรงค์เรื่อง ความรอบรู้เรื่องสี่ ผสมผสานกับเอกลักษณ์ความเป็นไทยโดย การเล่าเรื่อง (Plot) เรื่องเดิมของวรรณกรรมที่มีชื่อ เรื่อง พระอภัยมณี มีการเปลี่ยนบทของเรื่อง พระอภัยมณี ให้มีความทันสมัยแบบ Temporary สร้าง Scene ใหม่ที่มีประเด็นการสื่อสารที่เป็นกระแสในเรื่องความรอบรู้เรื่องสี่มาสร้างสีสันให้ละครมีความน่าสนใจ หลังจากนั้นจึงนำเสนอสื่อดังกล่าวด้วยการเปิดโรงละครให้นักเรียนในโรงเรียนได้เข้าชมและรับการสื่อสารณรงค์ดังกล่าว ขณะเดียวกันได้ทำการบันทึกภาพของละครดังกล่าวเพื่อนำไปเผยแพร่ต่อบนสื่อสังคมออนไลน์ ● กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียนโรงเรียนหัตถการราษฎรรังษฤษฎ์ ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักเรียนโรงเรียนหัตถการราษฎรรังษฤษฎ์ผู้ทำละคร/แสดงละคร จำนวน 26 คน - กลุ่มนักเรียนโรงเรียนหัตถการราษฎรรังษฤษฎ์ผู้ชมการแสดง จำนวน 135 คน ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1SOws6mz4otdmAeWpEQ_Rwoi3uluuqqe2h/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1VPtwnJYq4Pcmiv-ThKtEyZYKt8f1xwqP?usp=share_link

(63) โรงเรียนชัยนาทพิทยาคม : เครือข่ายภาคกลาง	
รายละเอียด การดำเนินงาน (แบบย่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบกิจกรรม : เป็นการจัดกิจกรรมภายใต้หัวข้อ CNP Creative Media ซึ่งใช้เทคนิคการจัดตั้งคณะทำงานด้วยการจัดตั้งชุมนุมในโรงเรียน มีการรับสมัครสมาชิก เพื่อหาเครือข่ายความร่วมมือหลักใน การดำเนินงานโดยมีนักเรียนแกนนำที่เข้าร่วมโครงการซึ่งอยู่ในสถานะคณะกรรมการนักเรียนด้วย หลังจากนั้นสมาชิกชุมนุมได้ทำการสำรวจปัญหาของนักเรียนในโรงเรียนว่าส่วนใหญ่ประสบปัญหาเกี่ยวกับการใช้สื่อประเภทใด หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์หาหรือร่วมกับคณะครูที่ปรึกษาชุมนุม เพื่อออกแบบสื่อและการประกวดสื่อให้สอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้า ทั้งนี้ การประกวดที่จัดขึ้นมี 2 ประเภท คือ การประกวด Infographic และคลิปวิดีโอแบบ Animation และเมื่อผลการประกวดเสร็จสิ้นจึงนำสื่อดังกล่าวไปเผยแพร่ทางสื่อสังคมออนไลน์ของโรงเรียนต่อไป ● กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียนโรงเรียนชัยนาทพิทยาคม ● ผลลัพธ์เชิงปริมาณ : <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มนักศึกษาผู้จัดกิจกรรม จำนวน 18 คน - กลุ่มนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมและส่งผลงานเข้าประกวด รวมไปถึงกลุ่มที่รับชมและติดตามผลงานที่เผยแพร่ ประมาณ 2,500 คน <p>หมายเหตุ : กลุ่มนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมและส่งผลงานเข้าประกวดใช้การประมาณการเนื่องจากการร่วมกิจกรรมเป็นการร่วมกิจกรรมแบบออนไลน์แล้วส่งผลงานเข้าประกวดขณะที่ผลงานจากการจัดกิจกรรมดังกล่าวเป็นสื่อที่นำไปเผยแพร่และนับรวมยอดการเข้าชมและการเข้าถึงการเผยแพร่ รวมแล้วประมาณการที่ 2,500 หน่วย/คน จำนวนตัวเลขการประมาณการดังกล่าวนี้เป็นจำนวนการรายงานโดยประมาณของเครือข่ายที่ส่งมาให้ทางโครงการ ณ วันที่ 1 เมษายน 2566 โดยรวมจากยอดการเข้าถึงของแต่ละสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ของกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก : <ul style="list-style-type: none"> - (ไม่มี)
เนื้อหาโครงร่าง กิจกรรม และกรอบ การดำเนินงาน	 https://drive.google.com/file/d/1aklvgrRaTC0R5Us4bUAtNJ3xGmZ3_hoM7/view?usp=share_link
เนื้อหาผลผลิต (ผลงานและ ประมวล ภาพกิจกรรม)	 https://drive.google.com/drive/folders/1VQal1RAZ3JCFdxkBh37IUvYT-5hCw7Z2?usp=share_link

5.6 การวิเคราะห์ผลผลิตจากการจัดกิจกรรมการณรงศ์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อของสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) 63 สถาบัน

สำหรับการวิเคราะห์ผลผลิตจากการจัดกิจกรรมการณรงศ์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อของเด็กและเยาวชนเครือข่ายทั่วประเทศ (63 สถาบันเครือข่าย) ได้ศึกษาวิเคราะห์จากแผนการดำเนินงานกิจกรรมและผลผลิตของการจัดกิจกรรมที่ได้ดำเนินการแล้ว โดยแบ่งเป็นประเด็นสำคัญที่ได้วิเคราะห์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน
2. การวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายของการดำเนินงาน
3. การวิเคราะห์ช่วงระยะเวลาในการดำเนินงานของสถาบันเครือข่าย
4. การวิเคราะห์รูปแบบการดำเนินงานของสถาบันเครือข่าย
5. การวิเคราะห์เนื้อหาการสื่อสารณรงศ์ของการดำเนินงาน
6. การวิเคราะห์ขนาดของกลุ่มเป้าหมายผู้รับสารของสถาบันเครือข่าย
7. การวิเคราะห์ภาคีความร่วมมือเครือข่ายจากภายนอกของสถาบันเครือข่าย
8. การวิเคราะห์ผลผลิตจากการดำเนินงาน
9. การวิเคราะห์แนวทางการต่อยอดขยายผลการดำเนินงานของสถาบันเครือข่ายหลังจากเสร็จสิ้น การดำเนินงานตามโครงการ
10. การวิเคราะห์ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินงาน
11. การวิเคราะห์พัฒนาการของการดำเนินงานจากโครงร่าง แผนการดำเนินงาน และการปฏิบัติงานจริงของสถาบันเครือข่าย

การวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน

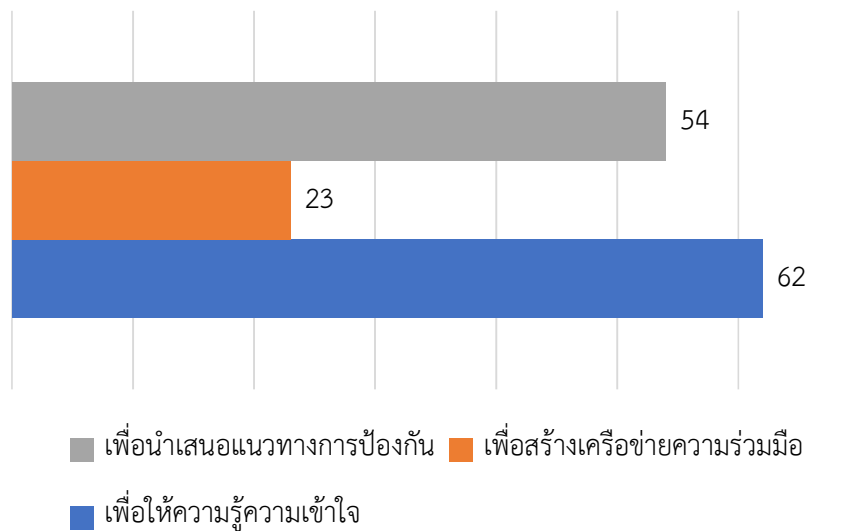
ประเด็นการวิเคราะห์นี้ศึกษาจากแผนการดำเนินงานกิจกรรมที่สถาบันเครือข่ายทั้ง 63 สถาบันเครือข่ายนำเสนอและรายงานต่อโครงการซึ่งสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 5.9 วัตถุประสงค์การจัดกิจกรรม จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรม ที่กำหนดในการดำเนินงาน และร้อยละ

วัตถุประสงค์การจัดกิจกรรม	จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรม ที่กำหนดในการดำเนินงาน	คิดเป็น (ร้อยละ)
โครงการ/กิจกรรมที่กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อให้ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ	62	98.41
โครงการ/กิจกรรมที่กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อสร้าง เครือข่ายความร่วมมือในการสื่อสารรณรงค์เกี่ยวกับ ความรอบรู้เรื่องสื่อ	23	36.50
โครงการ/กิจกรรมที่กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อ นำเสนอแนวทางการป้องกันภัยอันตรายจากสื่อ	54	85.71

หมายเหตุ : ประเด็นนี้เป็นการวิเคราะห์แผนการดำเนินงานซึ่งในแผนการดำเนินงานหนึ่งอาจปรากฏ
วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานที่หลากหลาย (มากกว่า 1 วัตถุประสงค์) ได้

แผนภาพที่ 5.1 วัตถุประสงค์การจัดกิจกรรมและจำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรม

จากข้อมูลตารางและแผนภูมิ พบว่า สถาบันเครือข่ายส่วนใหญ่จัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้
เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อของเด็กและเยาวชนด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้และความ
เข้าใจเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ คิดเป็นร้อยละ 98.41 รองลงมา คือ เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือใน

การสื่อสารรณรงค์เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ คิดเป็นร้อยละ 85.71 และเพื่อนำเสนอแนวทางการป้องกันอันตรายจากการใช้สื่อ คิดเป็นร้อยละ 36.50 ตามลำดับ

ต่อประเด็นการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานของกิจกรรมเครือข่ายข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า การตั้งวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานที่ให้ความสำคัญต่อการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อเป็นแนวโน้มที่สถาบันเครือข่ายส่วนใหญ่ใช้ เนื่องจากเป็นแนวทางที่ง่ายและเหมาะสมกับกลุ่มผู้จัดกิจกรรมที่เป็นเด็กและเยาวชน โดยวัตถุประสงค์การดำเนินงานประเภทนี้ เด็กและเยาวชนเครือข่ายผู้จัดกิจกรรมสามารถนำเอาความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการเรียนรู้ตามหลักสูตรหรือแผนการจัดการเรียนรู้ของโครงการมาพัฒนาเป็นเนื้อหาและถ่ายทอดส่งต่อไปยังกลุ่มผู้รับสารที่เป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ สำหรับแนวทางการตั้งวัตถุประสงค์ในลักษณะของนำเสนอแนวทาง การป้องกันภัยอันตรายจากสื่อ วิเคราะห์ได้ว่าผู้จัดกิจกรรมที่เป็นเด็กและเยาวชน เครือข่ายมองถึงผลลัพธ์ที่ได้จากผลผลิตของการจัดกิจกรรม ซึ่งมีประโยชน์ในแง่ของการเลือกบริโภคสื่อของผู้รับสารกลุ่มเป้าหมายที่ร่วมกิจกรรม การตั้งวัตถุประสงค์ลักษณะนี้ถือว่ามีคุณค่าอย่างมากในแง่การป้องกันการเกิดปัญหาจากความรอบรู้เรื่องสื่อ และเป็น การป้องกันในระดับของการให้ข้อมูลความรู้และยกตัวอย่างให้ผู้รับสารกลุ่มเป้าหมายเกิดพฤติกรรมที่เหมาะสมมีวิจารณญาณที่จะรู้จักเลือกรับสื่อที่ถูกต้อง รวมถึงการหลีกเลี่ยงการรับสื่อที่ไม่สร้างสรรค์ ส่วนแนวทางการตั้งวัตถุประสงค์ของโครงการที่เป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการสื่อสารรณรงค์เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อนั้น แม้ว่าจะเป็นการตั้งวัตถุประสงค์การดำเนินงานระดับสูงที่สะท้อนถึงการมองการสื่อสารรณรงค์ในลักษณะของความยั่งยืนด้วยการแสวงหาเครือข่ายความร่วมมือในการสื่อสารรณรงค์ แต่กระนั้นก็ตามพบว่า เด็กและเยาวชนเครือข่ายผู้จัดกิจกรรมไม่นิยมตั้งวัตถุประสงค์ลักษณะนี้ เนื่องจากเป็นการตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่เกิดศักยภาพของเด็กและเยาวชนเครือข่ายผู้จัดกิจกรรม ด้วยเช่นนี้จึงปรากฏจำนวนกิจกรรมที่สถาบันเครือข่ายที่ตั้งวัตถุประสงค์เช่นนี้เพียงหนึ่งในสามส่วนของจำนวนกิจกรรมทั้งหมดที่สถาบันเครือข่ายจัดดำเนินงาน

อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลข้างต้น พบเพิ่มเติมว่า สถาบันเครือข่ายส่วนใหญ่มีการตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์การดำเนินงานของกิจกรรมที่หลากหลาย ตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัยแม่โจ้ที่ได้รับรางวัลชนะเลิศการแข่งขันผลงานการดำเนินงานกิจกรรมการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ ระดับอุดมศึกษา มีการกำหนดวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ลักษณะ ไม่ว่าจะเป็นการรณรงค์ให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ การนำเสนอแนวทางการป้องกันอันตรายจากการบริโภคสื่อ และการสร้างเครือข่ายการสื่อสารรณรงค์ นอกจากนี้ผลการศึกษาวิเคราะห์ประเด็นนี้ยังพบว่า แต่ละสถาบันเครือข่ายมีการกำหนดวัตถุประสงค์การดำเนินงานที่ครอบคลุมอย่างน้อย 2 วัตถุประสงค์ตามแนวทางการแยกประเภทของวัตถุประสงค์ข้างต้น โดยประเภทวัตถุประสงค์ที่นิยมเลือกสำหรับการตั้งวัตถุประสงค์การ

ดำเนินงานรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ คือ วัตถุประสงค์ที่ให้ความสำคัญกับหาให้
 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อและวัตถุประสงค์ที่ให้ความสำคัญกับการนำเสนอ
 แนวทางการป้องกันอันตรายจากการบริโภคสื่อที่ไม่สร้างสรรค์

การวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายของการดำเนินงาน

ประเด็นการวิเคราะห์นี้ศึกษาจากแผนการดำเนินงานกิจกรรมที่สถาบันเครือข่ายทั้ง 63
 สถาบันเครือข่ายนำเสนอและรายงานต่อโครงการซึ่งสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 5.10 กลุ่มเป้าหมายของการจัดกิจกรรม จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรม ที่กำหนด
 ในการดำเนินงาน และร้อยละ

กลุ่มเป้าหมายของการจัดกิจกรรม	จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรม ที่กำหนดในการดำเนินงาน	คิดเป็น (ร้อยละ)
โครงการ/กิจกรรมที่กำหนดกลุ่มเป้าหมาย เฉพาะเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชน	61	96.82
โครงการ/กิจกรรมที่กำหนดกลุ่มเป้าหมาย เฉพาะที่ไม่ใช่กลุ่มเด็กและเยาวชน อาทิ กลุ่มทางสังคม และกลุ่มอาชีพ เป็นต้น	7	11.11
โครงการ/กิจกรรมที่กำหนดกลุ่มเป้าหมาย กว้างไม่เฉพาะเจาะจง (ประชาชนทั่วไป)	53	84.12

หมายเหตุ : ประเด็นนี้เป็นการวิเคราะห์แผนการดำเนินงานซึ่งในแผนการดำเนินงานหนึ่งอาจปรากฏ
 การเลือกผู้รับสารกลุ่มเป้าหมายของการดำเนินงานที่หลากหลาย (มากกว่า 1 รูปแบบ) ได้

แผนภาพที่ 5.2 กลุ่มเป้าหมายของการจัดกิจกรรมจำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดในการดำเนินงาน

จากข้อมูลตารางและแผนภูมิ พบว่า สถาบันเครือข่ายส่วนใหญ่จัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อของเด็กและเยาวชนด้วยการกำหนดผู้รับสารกลุ่มเป้าหมายการดำเนินงานเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นการเลือกกลุ่มเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง คิดเป็นร้อยละ 96.82 รองลงมา คือ กำหนดผู้รับสารกลุ่มเป้าหมายการดำเนินงานเป็นกลุ่มประชาชนทั่วไป ซึ่งเป็นการเลือกกลุ่มเป้าหมายที่กว้างไม่เฉพาะเจาะจง คิดเป็นร้อยละ 84.12 และกำหนดผู้รับสารกลุ่มเป้าหมายการดำเนินงานเป็นกลุ่มอื่น ๆ อาทิ กลุ่มอาชีพและกลุ่มสังคมในพื้นที่เฉพาะ ซึ่งเป็นการเลือกกลุ่มเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง คิดเป็นร้อยละ 11.11 ตามลำดับ

ต่อประเด็นการวิเคราะห์การตั้งกลุ่มเป้าหมายผู้รับสารของกิจกรรมสื่อสารรณรงค์เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อของสถาบันเครือข่าย พบว่า ส่วนใหญ่จะกำหนดผู้รับสารกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มวัยเดียวกับผู้จัดกิจกรรม ด้วยเหตุผลที่ว่า กลุ่มผู้จัดกิจกรรมที่เป็นเด็กและเยาวชนยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อที่ไม่มากนักด้วยวิวุฒิและคุณวุฒิที่ผู้จัดกิจกรรมมี ดังนั้นการเลือกกลุ่มเป้าหมายในการจัดกิจกรรมสื่อสารรณรงค์จึงหลีกเลี่ยงการสื่อสารรณรงค์กับกลุ่มที่มีคุณวุฒิและวิวุฒิที่สูงกว่าหรือเหนือกว่า นอกจากนี้ ในการออกแบบการสื่อสารสำหรับคนที่อยู่ในกลุ่มช่วงวัยเดียวกันของผู้ส่งสารและผู้รับสารย่อมมีความเข้าใจและสามารถเข้าถึง

ด้วยการสร้างจุดดึงดูดความสนใจที่ดีได้มากกว่า ประกอบกับหนังสือคู่มือการผลิตและสร้างสรรค์(สื่อ) กิจกรรม เพื่อรณรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อสำหรับเด็กและเยาวชนที่ผลิตและเผยแพร่ภายใต้โครงการนี้ก็ได้มีการให้คำแนะนำและนำเสนอแนวคิดเช่นนี้กับกลุ่มผู้ส่งสารที่เป็นเด็กและเยาวชนเครือข่ายที่จัดกิจกรรม สำหรับแนวทางการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่เป็นลักษณะของการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่กว้างไม่เฉพาะเจาะจงด้วยการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่เป็นประชาชนทั่วไปนั้น พบว่ายังเป็นกระแสและความเข้าใจของเด็กและเยาวชนในการกำหนดกลุ่มเป้าหมายของการสื่อสารรณรงค์ โดยแนวทางลักษณะนี้อาจให้คุณค่าในความกว้างและปริมาณของกลุ่มเป้าหมาย แต่ทว่า ประสิทธิภาพในแง่ของการเข้าถึงเนื้อหาของสื่อในการสื่อสารรณรงค์อาจไม่ดีเท่ากับการกำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็นการเจาะจง (Niche) ด้วยเช่นนี้จึงทำให้เกิดสถิติข้อมูลการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ง่ายและกว้างเช่นนี้ในภาพรวมของกิจกรรมการดำเนินงานการสื่อสารรณรงค์ให้ความรอบรู้เรื่องสื่อของสถาบันเครือข่ายการดำเนินงาน ส่วนประเด็นที่สำคัญ คือ การกำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็นการเฉพาะเจาะจง โดยเลือกกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มสังคมในพื้นที่เฉพาะ เป็นกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินงานลักษณะเช่นนี้ แม้ว่าทางวิชาการจะเป็นการกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการสื่อสารรณรงค์ที่ดีและมีประสิทธิภาพสูง เพราะมีความเจาะจงเข้าถึงกลุ่มคนที่มีคุณสมบัติเหมือนกัน แต่ทว่าในการปฏิบัตินั้นเมื่อเด็กและเยาวชนเครือข่ายผู้จัดกิจกรรมมีโอกาสที่จะเลือกกำหนดกลุ่มเป้าหมาย มักจะไม่ได้รับความสนใจ เนื่องจากมีความยากและต้องใช้ความเข้าใจรวมทั้งประสบการณ์ในการศึกษากลุ่มคนนั้นเป็นอย่างมาก ตัวอย่างสถาบันเครือข่ายที่มีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายลักษณะนี้ ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยที่กำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็นเกษตรกร โดยทางสถาบันเครือข่ายนี้ได้ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในมิติของการเลือกบริโภคสื่อที่เหมาะสมและอำนวยความสะดวกต่อการเกษตรในสายอาชีพของตน ขณะที่อีกหนึ่งสถาบันตัวอย่าง คือ โรงเรียนสตรีราชินูทิศ ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่ส่วนใหญ่มีผู้เรียนเป็นผู้หญิง ได้จัดกิจกรรมสื่อสารรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อที่ผู้หญิงส่วนใหญ่มักจะประสบพบเจอในชีวิตประจำวัน และเป็นพฤติกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของเพศหญิง เช่น การเลือกซื้อของออนไลน์ ด้วยเช่นนี้ จึงทำให้โรงเรียนสภาราชินี จังหวัดตรัง กำหนดการจัดกิจกรรมสื่อสารรณรงค์เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในกลุ่มเป้าหมายที่เป็นแม่บ้านอันเป็นเพศเดียวกับกลุ่มผู้จัดกิจกรรมที่เป็นเพศหญิงเหมือนกัน

การวิเคราะห์ช่วงระยะเวลาในการดำเนินงานของสถาบันเครือข่าย

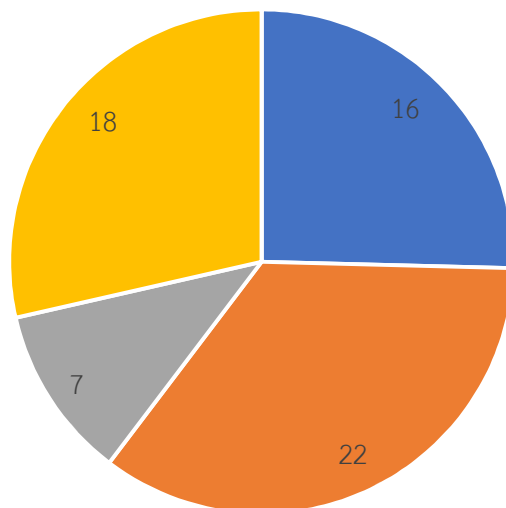
ประเด็นการวิเคราะห์นี้ศึกษาจากแผนการดำเนินงานกิจกรรมที่สถาบันเครือข่ายทั้ง 63 สถาบันเครือข่ายนำเสนอและรายงานต่อโครงการซึ่งสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 5.11 ช่วงระยะเวลาในการจัดกิจกรรม จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดในการดำเนินงาน และร้อยละ

ช่วงระยะเวลาในการจัดกิจกรรม	จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดในการดำเนินงาน	คิดเป็น (ร้อยละ)
โครงการ/กิจกรรมจัดกิจกรรมในช่วงต้น (ช่วงเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม 2565)	16	25.39
โครงการ/กิจกรรมจัดกิจกรรมในช่วงกลาง (ช่วงเดือนกันยายน-ตุลาคม 2565)	22	34.92
โครงการ/กิจกรรมจัดกิจกรรมในช่วงปลาย (ช่วงเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม 2565)	7	11.11
โครงการ/กิจกรรมจัดกิจกรรมในลักษณะต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน (ช่วงเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2565)	18	28.57

หมายเหตุ : ประเด็นนี้เป็นกรวิเคราะห์ช่วงระยะเวลาในการดำเนินงานซึ่งในแต่ละแผนการดำเนินงานจะปรากฏการกำหนดช่วงระยะเวลาการดำเนินงานเพียงประเภทเดียวเท่านั้น

แผนภาพที่ 5.3 ช่วงระยะเวลาในการจัดกิจกรรม จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรม

- จัดกิจกรรมในช่วงต้น (ช่วงเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม 2565)
- จัดกิจกรรมในช่วงกลาง (ช่วงเดือนกันยายน-ตุลาคม 2565)
- จัดกิจกรรมในช่วงปลาย (ช่วงเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม 2565)
- จัดกิจกรรมในลักษณะต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน (ช่วงเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2565)

จากข้อมูลตารางและแผนภูมิ พบว่า สถาบันเครือข่ายส่วนใหญ่จัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อของเด็กและเยาวชนในช่วงกลางของระยะเวลาการดำเนินงานที่กำหนดโดยส่วนกลางโครงการ (ช่วงเดือนกันยายน-ตุลาคม 2565) คิดเป็นร้อยละ 34.92 รองลงมา จัดกิจกรรมแบบต่อเนื่องตลอดระยะเวลาของช่วงเวลาการดำเนินงานที่กำหนดโดยส่วนกลางโครงการ (ช่วงเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2565) คิดเป็นร้อยละ 28.57 ต่อจากนั้น คือจัดกิจกรรมในช่วงต้นของช่วงเวลาการดำเนินงานที่กำหนดโดยส่วนกลางโครงการ (ช่วงเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม 2565) คิดเป็นร้อยละ 28.57 และจัดกิจกรรมในช่วงปลายของช่วงเวลาการดำเนินงานที่กำหนดโดยส่วนกลางโครงการ (ช่วงเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม 2565) คิดเป็นร้อยละ 11.11 ตามลำดับ

ต่อประเด็นการวิเคราะห์การกำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมของสถาบันเครือข่าย วิเคราะห์ได้ว่า กิจกรรมของสถาบันเครือข่ายมักจะกำหนดจัดในช่วงกลางของระยะเวลาที่ส่วนกลางโครงการกำหนดให้แต่ละสถาบันเครือข่ายสามารถจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้

เรื่องสื่อ (ช่วงเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2565) โดยจากการสอบถามข้อมูลเชิงลึกของสถาบัน
เครือข่ายที่จัดกิจกรรมในช่วงนี้ เนื่องจาก เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมเพราะเด็กและเยาวชนผู้จัด
กิจกรรมได้รับความรู้ความเข้าใจจากการเรียนการสอนตามหลักสูตรหรือแผนการสอนของโครงการไป
แล้วระยะหนึ่ง และมีความพร้อมตลอดจนมีระยะเวลาในการเตรียมความพร้อมสำหรับการจัด
กิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ สำหรับกลุ่มสถาบันเครือข่ายที่กำหนดจัด
กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง คือ เริ่มตั้งแต่ระยะเวลาที่ทางส่วนกลางของโครงการกำหนด คือ เดือน
กรกฎาคม 2565 ถึงระยะเวลาของการสิ้นสุดการจัดกิจกรรมที่กำหนดโดยส่วนกลาง คือ เดือน
ธันวาคม 2565 ในข้อมูลเชิงลึกที่ได้จากการสอบถามกลุ่มสถาบันเครือข่ายนี้ พบว่า สถาบันเครือข่ายที่
สามารถจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อได้ ส่วนใหญ่มักจะมีรูปแบบ
การดำเนินงานในการรณรงค์ลักษณะนี้อยู่แล้วในสถาบันการศึกษาของตน ดังนั้น การเข้าร่วม
โครงการเพื่อจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ จึงเป็นเพียงการต่อยอดขยายผล
และเพิ่มศักยภาพของทุนการทำงานเดิมของตน บางสถาบันการศึกษามีความพร้อมทั้งทีมงานเด็กและ
เยาวชนที่เข้มแข็ง มีทีมครูอาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้ความสนใจและให้ความสำคัญต่อประเด็นปัญหาเรื่อง
นี้ เมื่อเข้าร่วมโครงการในวันแรก ๆ ก็สามารถออกแบบและวางโครงสร้างการดำเนินงานตามแนวทาง
ความร่วมมือเพื่อจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อได้ ตัวอย่างเช่น โรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ขณะที่บางสถาบันการศึกษาที่กำหนดจัดกิจกรรม
รณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในช่วงต้น โดยผลการวิเคราะห์เชิงลึก พบว่า ส่วนใหญ่จะ
เป็นสถาบันการศึกษาที่มีทุนเดิมในการจัดกิจกรรมเช่นเดียวกับกลุ่มที่จัดกิจกรรมแบบต่อเนื่องตลอด
ระยะเวลาการดำเนินงานที่ส่วนกลางโครงการกำหนด แต่ทว่า กลุ่มที่กำหนดจัดกิจกรรมในช่วงต้น
(ช่วงเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม 2565) มักจะมีรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เบ็ดเสร็จในช่วงของการ
ดำเนินงาน ซึ่งต่างจากกลุ่มที่จัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่ส่วนกลางโครงการกำหนด
กล่าวคือ รูปแบบกิจกรรมที่ปรากฏจะเป็นการจัดอบรมให้ความรู้และการประกวดแข่งขันผลิตสื่อ
ดังนั้น เมื่อการจัดอบรมให้ความรู้หรือการจัดกิจกรรมช่วยให้ความรู้สิ้นสุดก็จะเสร็จสิ้นการดำเนินงาน
ได้ในช่วงต้นของระยะเวลาที่ส่วนกลางโครงการกำหนดให้สถาบันเครือข่ายมีการดำเนินงาน ในทิศทาง
กลับกันกลุ่มสถาบันที่จัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มต้นที่ส่วนกลางของโครงการกำหนดจนถึงช่วง
สิ้นสุดระยะเวลาที่ส่วนกลางโครงการกำหนด (ช่วงเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2565) รูปแบบของ
กิจกรรมกลุ่มนี้ มักจะปรากฏเป็นการผลิตสื่อที่อาศัยการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและให้ความรู้ความ
เข้าใจผ่านสื่ออย่างต่อเนื่อง อาทิเช่น การผลิตวารสารรายเดือนของสถาบันเครือข่าย หรือการจัด
กิจกรรมที่เป็นชุดกิจกรรม (คาราวานกิจกรรม) ของสถาบันการศึกษา โดยแนวทางนี้สามารถเข้าถึง
แนวทางการรณรงค์ได้จากผลการดำเนินงานของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาเขตกำแพงแสน ต่อกรณีสุดท้าย คือ กรณีที่สถาบันเครือข่ายจัดกิจกรรมสื่อสารนรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในช่วงท้ายหรือช่วงปลาย วิเคราะห์ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการศึกษาบริบทแวดล้อม พบว่า กลุ่มสถาบันการศึกษาเครือข่ายกลุ่มนี้ มักให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตามหลักสูตรหรือแผนการจัดการเรียนรู้ของโครงการให้เสร็จสิ้น ด้วยแนวคิดและหลักการที่ว่า เมื่อผู้จัดกิจกรรมที่เป็นเด็กและเยาวชนเครือข่ายได้รับความรู้ มีความเข้าใจในเนื้อหาสาระทางวิชาการเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่ออย่างละเอียดถี่ถ้วนแล้ว ย่อมจะนำความรู้และความเข้าใจดังกล่าวไปถ่ายทอดสู่กลุ่มผู้รับสารเป้าหมายที่เป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มตนเองได้

ด้วยหลายแนวทางและหลักการที่สะท้อนผ่านสถิติข้อมูลข้างต้น โดยสรุปแล้ววิเคราะห์ได้ว่าการกำหนดช่วงระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความสัมพันธ์กับหลักการและแนวคิดของสถาบันเครือข่าย การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ ทุนและความพร้อมเดิมของการจัดกิจกรรมในลักษณะของการสื่อสารนรงค์เนื้อหาเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดช่วงระยะเวลาในการจัดกิจกรรมสื่อสารนรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อของสถาบันเครือข่ายจึงผูกกับตัวแปรอื่นของการจัดกิจกรรมและมีความเป็นเหตุเป็นผลที่เชื่อมโยงกันอย่างมีนัยสัมพันธ์

การวิเคราะห์รูปแบบการดำเนินงานของสถาบันเครือข่าย

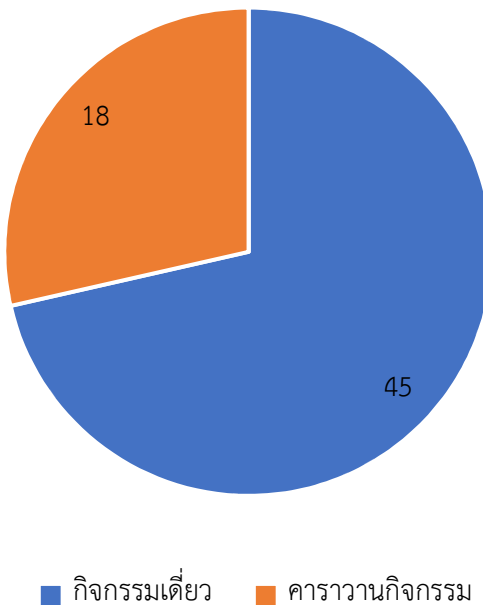
ประเด็นการวิเคราะห์นี้ศึกษาจากแผนการดำเนินงานกิจกรรมที่สถาบันเครือข่ายทั้ง 63 สถาบันเครือข่ายนำเสนอและรายงานต่อโครงการซึ่งสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 5.12 รูปแบบของการจัดกิจกรรม จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดในการดำเนินงาน และร้อยละ

รูปแบบของการจัดกิจกรรม	จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดในการดำเนินงาน	คิดเป็น (ร้อยละ)
โครงการ/กิจกรรมเป็นรูปแบบกิจกรรมเดี่ยว	18	28.57
โครงการ/กิจกรรมเป็นรูปแบบชุดกิจกรรม (คาราวานกิจกรรม)	45	71.42

หมายเหตุ : ประเด็นนี้เป็นการวิเคราะห์แผนการดำเนินงานซึ่งในแต่ละแผนการดำเนินงานจะปรากฏรูปแบบการจัดกิจกรรมเพียงประเภทเดียวเท่านั้น

แผนภาพที่ 5.4 รูปแบบของการจัดกิจกรรม และจำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรม

จากข้อมูลตารางและแผนภูมิ พบว่า สถาบันเครือข่ายส่วนใหญ่จัดกิจกรรมมรดกฯให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อของเด็กและเยาวชนเครือข่ายทั่วประเทศส่วนใหญ่ในรูปแบบคาราวานกิจกรรม กล่าวคือ มีกิจกรรมที่หลากหลายและมีความเชื่อมโยงต่อเนื่องกันภายใต้วัตถุประสงค์การดำเนินงานของกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 71.42 รองลงมา คือ จัดกิจกรรมรูปแบบเดี่ยวภายใต้การดำเนินงานกิจกรรมเดี่ยว คิดเป็นร้อยละ 28.57 ตามลำดับ

ต่อประเด็นการวิเคราะห์รูปแบบการดำเนินงานแสดงให้เห็นว่า สถาบันเครือข่ายส่วนใหญ่ มักไม่นิยมจัดกิจกรรมเดี่ยว อาทิเช่น การจัดประกวดหรือการจัดอบรมให้ความรู้ประเภทค่าย แต่ทว่ารูปแบบการจัดกิจกรรมในลักษณะของชุดกิจกรรมหรือคาราวานกิจกรรมจะมีการออกแบบกิจกรรมให้มีความหลากหลายในรูปแบบ แต่ยังคงมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ รวมทั้งการกำหนดกลุ่มเป้าหมายเดียวกัน โดยแต่ละกิจกรรมจะมีความเชื่อมโยงกัน ตัวอย่างเช่น การจัดกิจกรรมในรูปแบบคาราวานกิจกรรมที่เริ่มต้นด้วยการจัดอบรมให้ความรู้หรือจัดค่ายกิจกรรม โดยมีการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจในหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารมรดกฯ การผลิตและเผยแพร่สื่อเพื่อการสื่อสารมรดกฯ รวมถึงการกำหนดกลยุทธ์เทคนิคการสื่อสารมรดกฯที่ดี หลังจากนั้นก็จะมียุทธศาสตร์ย่อย

ที่เป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อฝึกปฏิบัติหรือผลิตสื่อเพื่อการสื่อสารณรงค์เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ ลำดับต่อไปก็เป็นการนำสื่อหรือผลงานดังกล่าวมาจัดประกวดแข่งขันให้รางวัล และในกิจกรรมย่อยในลำดับสุดท้ายก็จะเป็นการประเมินผลหรือเผยแพร่สื่อรณรงค์ดังกล่าว ซึ่งรูปแบบของการจัดกิจกรรมแบบคาราวานกิจกรรมนี้มีหลายสถาบันมากที่ใช้แนวทางเช่นนี้ อาทิ โรงเรียนสันกำแพง โรงเรียนสภาราชนิ จังหวัดตรัง โรงเรียนอุทัยวิทยาคม มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ และมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เป็นต้น แต่กระนั้น ในบางสถาบันเครือข่ายซึ่งเป็นส่วนน้อยก็ออกแบบการจัดกิจกรรมที่จบในช่วงเวลาตัดขวางไม่ได้เป็นกิจกรรมต่อเนื่องเป็นชุดกิจกรรม อาทิเช่น โรงเรียนโกรกพระ โรงเรียนชลบุรี สุขขบท มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยรังสิต เป็นต้น

ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์เชิงลึกและการวิเคราะห์บริบทแวดล้อมของสถาบันเครือข่ายที่มีการจัดกิจกรรมแบบชุดคาราวานกิจกรรม ส่วนหนึ่งพบว่า เกิดจากอิทธิพลและการให้คำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและกลุ่มครูอาจารย์ที่ปรึกษาของโครงการในกลุ่มพื้นที่แต่ละภาค ในช่วงการนำเสนอและรายงานความก้าวหน้าของ การวางแผนการดำเนินงานจัดกิจกรรมสื่อสารณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ ทั้งในรอบการจัดประชุมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ยิ่งไปกว่านั้น คือ การจัดกิจกรรมนำเสนอแผนการดำเนินงานการจัดกิจกรรมสื่อสารณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ ซึ่งในที่ประชุมแต่ละพื้นที่ภูมิภาค (9 ภูมิภาค) จะมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่สถาบันเครือข่ายแต่ละแห่งจะได้เห็นตัวอย่างการออกแบบและวางแผนการจัดกิจกรรม นอกจากนี้ยังมีเวทีการให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่ดี ซึ่งมีทั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้บริหารของสำนักงาน กสทช. ทีมนักวิจัยของโครงการ และคณะครูอาจารย์ที่เป็นที่ปรึกษาในทีมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ของแต่ละพื้นที่ภูมิภาค ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะอ้างอิงตามหลักวิชาการและประสบการณ์ในการสร้างการสื่อสารณรงค์ที่ดีและเป็นกระแสที่มีประสิทธิภาพในยุคปัจจุบัน กล่าวคือ การบูรณาการการใช้สื่อทุกประเภทที่เกี่ยวข้อง การกำหนดกลุ่มเป้าหมายและการออกแบบกิจกรรมให้มีความเชื่อมโยงสอดคล้อง รวมถึงมีความต่อเนื่องและยั่งยืน อันเป็นแนวทางและหลักการของการจัดกิจกรรมในลักษณะของชุดกิจกรรมหรือคาราวานกิจกรรม ดังนั้น อิทธิพลในกิจกรรมดังกล่าวจึงส่งผลให้สถิติข้อมูลการวิเคราะห์รูปแบบการจัดกิจกรรมเป็นไปตามข้อมูลข้างต้นที่นำเสนอ

การวิเคราะห์เนื้อหาการสื่อสารณรงค์ของการดำเนินงาน

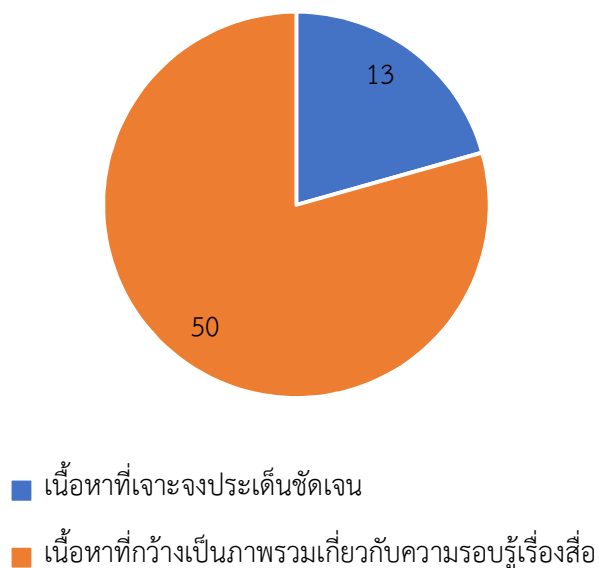
ประเด็นการวิเคราะห์นี้ศึกษาจากแผนการดำเนินงานกิจกรรมที่สถาบันเครือข่ายทั้ง 63 สถาบันเครือข่ายนำเสนอและรายงานต่อโครงการซึ่งสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 5.13 เนื้อหาการสื่อสารของการจัดกิจกรรม จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดในการดำเนินงาน และร้อยละ

เนื้อหาการสื่อสารของการจัดกิจกรรม	จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดในการดำเนินงาน	คิดเป็น (ร้อยละ)
โครงการ/กิจกรรมกำหนดเนื้อหาการสื่อสารในลักษณะการสื่อสารเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อที่เจาะจงเป็นประเด็นชัดเจน เช่น Cyberbullying, Fake News, PDPA เป็นต้น	13	20.63
โครงการ/กิจกรรมกำหนดเนื้อหาการสื่อสารในลักษณะการสื่อสารเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อที่กว้างไม่เจาะจง	50	79.36

หมายเหตุ : ประเด็นนี้เป็นการวิเคราะห์แผนการดำเนินงานซึ่งในแต่ละแผนการดำเนินงานจะปรากฏรูปแบบการจัดกิจกรรมเพียงประเภทเดียวเท่านั้น

แผนภาพที่ 5.5 เนื้อหาการสื่อสารของการจัดกิจกรรม และจำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรม

จากข้อมูลตารางและแผนภูมิ พบว่า สถาบันเครือข่ายส่วนใหญ่นำเสนอเนื้อหาการสื่อสาร
รณรงค์ที่เป็นประเด็นกว้างครอบคลุมทุกเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อ (Multiple Message)
คิดเป็นร้อยละ 79.36 รองลงมา คือ นำเสนอเนื้อหาการสื่อสารรณรงค์ที่เป็นการเจาะจงในประเด็น
เฉพาะ (Single Message) คิดเป็นร้อยละ 20.63 ตามลำดับ

ต่อประเด็นการวิเคราะห์การนำเสนอเนื้อหาการสื่อสารรณรงค์เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อ
ของสถาบันเครือข่าย วิเคราะห์ได้ว่า แนวทางการนำเสนอเนื้อหาแบบ Multiple Message เป็นรูปแบบ
ความเชื่อมโยงกับบริบทของสถาบันเครือข่ายที่นำเอาแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดมาบูรณาการเป็น
เนื้อหาการสื่อสารรณรงค์ ตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน มีการนำเอา
แผนการจัดการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษาของโครงการ มากำหนดเป็นการอบรมให้ความรู้แก่ผู้สนใจซึ่ง
เป็นเด็กและเยาวชนที่ส่วนใหญ่เป็นนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต
กำแพงแสน โดยนำเสนอในลักษณะของการผสมผสาน (Hybrid) กล่าวคือ มีการอบรมทั้งรูปแบบ
ออนไลน์ (Online) และการจัดอบรมให้ความรู้ในสถานที่จัดกิจกรรม (Onsite) ซึ่งการนำเสนอเนื้อหาการ
สื่อสารเช่นนี้หากนำไปอิงกับหลักสูตรแผนการจัดการเรียนรู้จะส่งผลให้เนื้อหาของกิจกรรมมีความ
หลากหลายและครอบคลุมทุกประเด็นของการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อ
ที่ว่า การนำเสนอประเด็นที่กว้างและมีความหลากหลายอาจไม่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลแห่งการจัด
กิจกรรม เนื่องจากแต่ละเนื้อหาหรือแต่ละประเด็นจะมีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่ต่างกลุ่ม
ด้วยช่องว่างในการสื่อสารรณรงค์ลักษณะนี้มีบางสถาบันเครือข่ายได้พยายามลดช่องว่างหรือ
ข้อบกพร่องนี้ด้วยการจัดกิจกรรมที่มีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย และในแต่ละ
กลุ่มเป้าหมายก็จะมีกำหนดรูปแบบของสื่อหรือกิจกรรมที่แตกต่างกัน รวมไปถึงการกำหนดเนื้อหา
การสื่อสารที่แตกต่างกันในแต่ละกิจกรรมย่อย แนวทางเช่นนี้มีปรากฏในตัวอย่างของมหาวิทยาลัย
ราชภัฏอุดรธานีที่จัดกิจกรรมสร้างสรรค์สื่อด้วยมือเรา รูปแบบของการนำเสนอเป็นการจัดอบรมให้
ความรู้เกี่ยวกับการผลิตและเผยแพร่สื่อที่ดีและมีประสิทธิภาพ หลังจากนั้นจึงจัดกิจกรรม Workshop
เพื่อผลิตสื่อ โดยแต่ละทีมที่เข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับโจทย์หลักของการประกวดแข่งขันที่กว้างเป็น
ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อ ดังนั้น แต่ละทีมที่เข้าร่วมประกวดแข่งขันต้อง
วิเคราะห์บริบทและออกแบบการผลิตสื่อของทีมตัวเอง โดยสามารถกำหนดกลุ่มเป้าหมายเฉพาะของ
สื่อที่ทีมสนใจ รวมถึงกำหนดเนื้อหาการนำเสนอ แต่ทั้งหมดต้องอยู่ภายใต้ platform ของสื่อออนไลน์
ด้วยเช่นนี้ผลผลิตในภาพรวมของกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีจึงแสดงให้เห็นว่ามี 2
กลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มเป้าหมายหลักที่เป็นผู้เข้าร่วมการอบรมให้ความรู้หรือค่ายผลิตและสร้างสรรค์
สื่อด้วยมือเราที่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำนวน
30 คน ส่วนกลุ่มเป้าหมายรองนั้นมีความหลากหลายตามผลงานและการกำหนดวางแผนการผลิตสื่อ

ของกลุ่มนักศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก รวมทั้ง เนื้อหาการสื่อสารของแต่ละผลผลิตของกิจกรรมที่เป็นสื่อของแต่ละทีมที่เข้าร่วมกิจกรรมและประกวด ส่วนกรณีการกำหนดเนื้อหาที่มีประเด็นชัดเจนและเจาะจง พบในการดำเนินงานของสถาบันเครือข่าย อาทิเช่น โรงเรียนเทศบาลวัดวรนาถบรรพต และโรงเรียน มอ. วิทยานุสรณ์ เน้นเนื้อหา การสื่อสารเกี่ยวกับการรณรงค์เรื่อง PDPA ขณะที่โรงเรียนอุทัยวิทยาคม เน้นเนื้อหาการสื่อสารเกี่ยวกับการป้องกันภัยจากเครือข่ายมิชชันนารีพหุหลอกลงทาง Call Center นอกจากนี้ยังปรากฏเนื้อหาการสื่อสารที่เป็นการรณรงค์เกี่ยวกับการพนันออนไลน์ การซื้อของออนไลน์ ข่วปลอม และการกลั่นแกล้งกันบนโลกออนไลน์ (Cyber Bullying) ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์เจตนาและสอบถามข้อมูลเชิงลึกของแต่ละสถาบันเครือข่ายที่จัดกิจกรรมและนำเสนอเนื้อหาที่เป็นประเด็นเจาะจง (Single Message) พบว่า เนื้อหาการสื่อสารรณรงค์เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อที่สถาบันเครือข่ายส่วนใหญ่กำหนดเป็นเนื้อหาการสื่อสาร ได้แก่ ประเด็น PDPA ประเด็นกลุ่มมิชชันนารีพหุ Call Center การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ (Cyber Bullying) ข่วปลอม มิชชันนารีพหุหลอกลงในการซื้อสินค้าออนไลน์ การพนันออนไลน์ และการเสพสื่อลามกอนาจารบนสื่อออนไลน์ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวยังสะท้อนให้เห็นว่าประเด็นปัญหาที่เป็นเนื้อหาการสื่อสารส่วนใหญ่ที่เด็กและเยาวชนเครือข่ายสนใจนำไปเผยแพร่รณรงค์มักจะเป็นประเด็นปัญหาที่เกิดจากการสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์ สำหรับ การสื่อสารผ่านสื่อดั้งเดิมที่เป็นสื่อมวลชนประเภทสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ และสื่อโทรทัศน์ พบว่ากลุ่มเยาวชนเครือข่ายให้ความสนใจน้อยมาก ปรากฏการณ์เช่นนี้สะท้อนกับแนวทางที่ว่ายุคปัจจุบันสื่อออนไลน์มีอิทธิพลต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันของคนทั่วไปมากกว่าสื่อมวลชนดั้งเดิม

การวิเคราะห์ขนาดของกลุ่มเป้าหมายผู้รับสารของสถาบันเครือข่าย

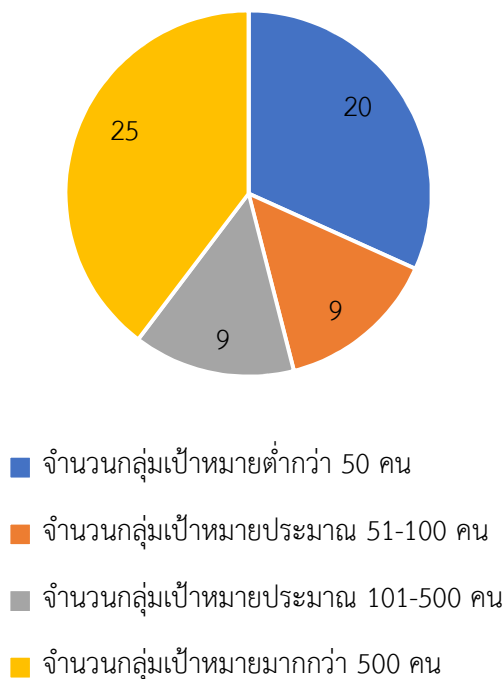
ประเด็นการวิเคราะห์นี้ศึกษาจากแผนการดำเนินงานกิจกรรมที่สถาบันเครือข่ายทั้ง 63 สถาบันเครือข่ายนำเสนอและรายงานต่อโครงการซึ่งสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 5.14 การกำหนดขนาดของกลุ่มเป้าหมาย จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรมที่กำหนด
ในการดำเนินงาน และร้อยละ

การกำหนดขนาดของกลุ่มเป้าหมาย	จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรม ที่กำหนดในการดำเนินงาน	คิดเป็น (ร้อยละ)
โครงการ/กิจกรรมมีการกำหนดขนาดของ กลุ่มเป้าหมายต่ำกว่า 50 คน	20	31.74
โครงการ/กิจกรรมมีการกำหนดขนาดของ กลุ่มเป้าหมายจำนวน 51-100 คน	9	14.28
โครงการ/กิจกรรมมีการกำหนดขนาดของ กลุ่มเป้าหมายจำนวน 101-500 คน	9	14.28
โครงการ/กิจกรรมมีการกำหนดขนาดของ กลุ่มเป้าหมายมากกว่า 500 คนขึ้นไป	25	39.68

หมายเหตุ : ประเด็นนี้เป็นการวิเคราะห์แผนการดำเนินงานซึ่งในแต่ละแผนการดำเนินงานจะปรากฏ
การกำหนดกลุ่มเป้าหมายของการจัดกิจกรรมเพียงประเภทเดียวเท่านั้น

แผนภาพที่ 5.6 การกำหนดขนาดของกลุ่มเป้าหมาย และจำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรม

จากข้อมูลตารางและแผนภูมิ พบว่า การจัดกิจกรรมของสถาบันเครือข่ายส่วนใหญ่กำหนดจำนวนกลุ่มเป้าหมายไว้มากกว่า 500 คน คิดเป็นร้อยละ 39.68 รองลงมา คือ กำหนดจำนวนกลุ่มเป้าหมายไว้ต่ำกว่า 50 คน คิดเป็นร้อยละ 31.74 และกำหนดกลุ่มเป้าหมายประมาณ 51-100 คน และกำหนดกลุ่มเป้าหมายประมาณ 101-500 คน คิดเป็นอย่างละร้อยละ 14.28 ตามลำดับ

ต่อประเด็นการวิเคราะห์การกำหนดจำนวนกลุ่มเป้าหมายของการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อของแต่ละสถาบันเครือข่ายแสดงให้เห็นว่า หลายสถาบันเครือข่ายมีการกำหนดเป้าหมายของผู้เข้าร่วมกิจกรรมและผู้รับสารจากการสื่อสารรณรงค์เป็นจำนวนมาก ปัจจัยหนึ่งที่โครงการขนาดเล็กมีงบประมาณสนับสนุนไม่มาก แต่สามารถดำเนินการสื่อสารและรณรงค์ให้กับกลุ่มเป้าหมายจำนวนมากได้ เนื่องจากมีการนำกลยุทธ์และเทคนิคการผลิตสื่อแล้วนำไปเผยแพร่ผ่านช่องทางการสื่อสารแบบออนไลน์ ทำให้จำนวนผู้รับสารหรือผู้ได้รับประโยชน์จากการสื่อสารรณรงค์มีจำนวนมาก เนื่องจากยุคปัจจุบันสื่อออนไลน์มีอิทธิพลต่อการสื่อสารและยังกล่าวได้ว่าเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญต่อการใช้ชีวิตประจำวันของผู้คน ด้วยแนวทางการนับและคำนวณผู้รับสาร ผู้เข้าถึง การสื่อสาร หรือผู้ได้รับประโยชน์จากการสื่อสารของสื่อออนไลน์ สามารถแสดงเชิงประจักษ์ได้จาก ยอดสถิติการเข้าชม (View) กด Like การกด Share และการกด Subscribe ด้วยเช่นนี้เด็กและเยาวชนเครือข่ายผู้จัดกิจกรรมจึงสามารถประมาณการและสรุปผลการเข้าถึงและจำนวนกลุ่มเป้าหมายได้อย่างชัดเจนและมีหลักฐานยืนยันที่สามารถพิสูจน์ได้ ตัวอย่างเช่น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน และมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ใช้กลยุทธ์เทคนิคที่ว่าการประกวดแข่งขันการผลิตและเผยแพร่สื่อ และนำยอดการเข้าถึงและการรับรู้เกี่ยวกับการสื่อสารผ่านการสื่อสารรณรงค์ของทีมสถาบันของตน ดังนั้นเมื่อจำนวนกิจกรรมลักษณะนี้มีจำนวนมาก ประสมกับจำนวนทีมหรือผลงานที่ส่งเข้าประกวดมีจำนวนมาก เพิ่มเติมด้วยการให้เกณฑ์ให้คะแนนการประกวดผลงานผลิตและเผยแพร่สื่อวัดจากจำนวนยอดการเข้าถึง การเข้าชม การส่งต่อ และการติดตามมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ ดังนั้นในกิจกรรมของทั้ง 2 สถาบันจึงสามารถระบุตัวชีวิตที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้รับสารจากการจัดกิจกรรมมากกว่า 500 คนได้ อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่การจัดกิจกรรมของสถาบันเครือข่ายมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่มีจำนวนน้อย (ต่ำกว่า 50 คน) ส่วนใหญ่วิเคราะห์ได้ว่าเป็นการจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้ประเภทค่ายและไม่มีการจัดกิจกรรมต่อเนื่องต่อยอดเป็นคาราวานกิจกรรม ดังนั้น การนับจำนวนผู้รับประโยชน์หรือผู้รับสารของกิจกรรมจึงเท่ากับจำนวนผู้เข้ารับการอบรม อาทิเช่น การจัดกิจกรรมค่ายทักษะการเอาตัวรอดบนสื่อออนไลน์ของโรงเรียนผืนแดงมหาสาร เป็นต้น

การวิเคราะห์ภาคีความร่วมมือเครือข่ายจากภายนอกของสถาบันเครือข่าย

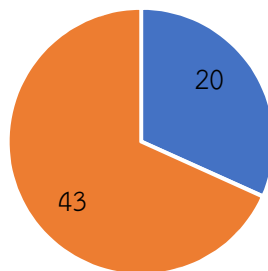
ประเด็นการวิเคราะห์นี้ศึกษาจากแผนการดำเนินงานกิจกรรมที่สถาบันเครือข่ายทั้ง 63 สถาบันเครือข่ายนำเสนอและรายงานต่อโครงการซึ่งสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 5.15 เครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงาน จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดในการดำเนินงาน และร้อยละ

เครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงาน	จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดในการดำเนินงาน	คิดเป็น (ร้อยละ)
โครงการ/กิจกรรมไม่มีเครือข่ายความร่วมมือจากทีมงาน/หน่วยงานภายนอกสถาบันการศึกษาอื่น	43	68.25
โครงการ/กิจกรรมมีการนำเครือข่ายความร่วมมือจากทีมงานหรือหน่วยงานภายนอกสถาบันการศึกษามาเป็นภาคีความร่วมมือ	20	31.74

หมายเหตุ : ประเด็นนี้เป็นการวิเคราะห์แผนการดำเนินงานซึ่งในแต่ละแผนการดำเนินงานจะปรากฏรูปแบบการใช้เครือข่ายความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเพียงประเภทเดียวเท่านั้น

แผนภาพที่ 5.7 เครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงาน และจำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรม

- มีภาคีเครือข่ายความร่วมมืออื่นจากภายนอกสถาบันเข้ามามีส่วนร่วม
- ไม่มีภาคีเครือข่ายความร่วมมืออื่นจากภายนอกสถาบันเข้ามามีส่วนร่วม

จากข้อมูลตารางและแผนภูมิ พบว่า การจัดกิจกรรมของสถาบันเครือข่ายของโครงการส่วนใหญ่ไม่มีภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอกสถาบันอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม กล่าวคือ เป็นการจัดกิจกรรมภายในสถาบันอย่างเดียว คิดเป็นร้อยละ 68.25 รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมร่วมกับภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอกสถาบัน คิดเป็นร้อยละ 31.74 ตามลำดับ

ต่อประเด็นการวิเคราะห์รูปแบบการจัดกิจกรรมที่อาศัยเทคนิคความร่วมมือจากภาคีความร่วมมือภายนอกสถาบันแสดงให้เห็นว่า สถาบันเครือข่ายส่วนใหญ่จัดกิจกรรมเป็นการภายในสถาบันมีกลุ่มนักเรียนนักศึกษาเป็นผู้จัดกิจกรรม มีคณะครูอาจารย์เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ และมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นนักเรียนนักศึกษาในสถาบันเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรม ลักษณะการดำเนินงานเช่นนี้ พบเป็นจำนวนมาก โดยจากผลการให้ข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการศึกษาบริบทแวดล้อมของรูปแบบการดำเนินงานกิจกรรมเช่นนี้ ส่วนใหญ่มีเหตุผลหลัก 2 ประการ คือ (1) สถาบันการศึกษานั้นเป็นสถาบันการศึกษาขนาดใหญ่มีจำนวนสมาชิกในองค์กรจำนวนมาก (ส่วนใหญ่กิจกรรมของสถาบันเครือข่ายลักษณะนี้จะมีสมาชิกในองค์กรที่เป็นบุคคลภายใน มากกว่า 1,000 คน) ตัวอย่างสถาบันการศึกษาในกลุ่มนี้ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน โรงเรียนหาดใหญ่รัฐประชาสรรค์ และโรงเรียนชัยนาทพิทยาคม เป็นต้น (2) ศักยภาพหรือทุนเดิมของสถาบันเครือข่ายที่ไม่มีภาคีความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกหรือชุมชนในพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งประเด็นนี้ หากทางโครงการมีระยะเวลาสำหรับการดำเนินงานที่มากกว่านี้ รวมทั้งผู้จัดกิจกรรมมีความตั้งใจสูงก็สามารถแสวงหาความร่วมมือจากภาคีความร่วมมือที่เป็นหน่วยงานภายนอกสถาบันได้ อย่างไรก็ตาม หนึ่งในสามของสถาบันเครือข่ายมีความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ซึ่งรูปแบบการดำเนินงานเช่นนี้ นอกจากจะเป็นการเพิ่มจำนวนผู้รับสารหรือผู้เข้าร่วมกิจกรรมแล้ว ยังเป็นการสร้างความยั่งยืนในการสื่อสารรณรงค์ที่ดี กรณีตัวอย่างที่สำคัญของประเด็นนี้ได้แก่ การจัดกิจกรรมการประกวดแต่งเพลงและดนตรี “เยาวชนคนทันสมัยจังหวัดอุทัยธานี” ของสถาบันเครือข่ายโรงเรียนอุทัยวิทยาคม จัดกิจกรรมภายใต้ความร่วมมือกับเทศบาลเมืองอุทัยธานี กิจกรรมเด็กเมืองกาญจน์รู้ทันสื่อ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จัดกิจกรรมร่วมกับสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดกาญจนบุรี กิจกรรมค่ายพัฒนาเกษตรทันสมัย ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรังภูมิ จัดกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเกษตรกรหมู่บ้านข้าวพื้นเมืองภาคใต้ จังหวัดกาญจนบุรี ขณะที่มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ใช้กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในฐานะสถาบันดำเนินการ (สถาบันแม่ไก่) จัดกิจกรรมร่วมกับสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ในพื้นที่ภูมิภาคภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง อาทิ โรงเรียนลือคำหาญวารินชำราบ โรงเรียนวิจิตรพิทยา นอกจากนี้ยังมีเครือข่ายความร่วมมือที่เป็นสถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษาอื่นที่ไม่ได้เป็นสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ในโครงการ อาทิ โรงเรียนบ้านบัว และโรงเรียนชุมชนบ้านศรีโค ทั้งนี้ ภาพรวมของการจัดกิจกรรมแบบมีเครือข่ายภาคี

ความร่วมมือจะเป็นในรูปแบบของการร่วมจัดกิจกรรมนอกงบประมาณที่ส่วนกลางโครงการสนับสนุน และกิจกรรมที่ต้องอาศัยความร่วมมือแบบ in-kind ซึ่งเป็นความร่วมมือ เช่นการ ใช้กลุ่มเป้าหมาย การขอใช้สถานที่ และการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมจากที่ได้รับการจัดสรรจากส่วนกลางของโครงการ

การวิเคราะห์ผลผลิตจากการดำเนินงาน

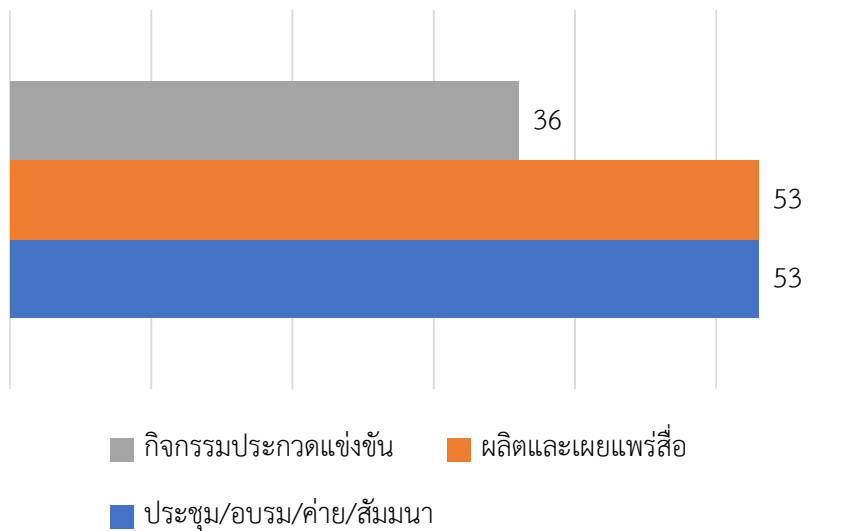
ประเด็นการวิเคราะห์นี้ศึกษาจากแผนการดำเนินงานกิจกรรมที่สถาบันเครือข่ายทั้ง 63 สถาบันเครือข่ายนำเสนอและรายงานต่อโครงการซึ่งสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 5.16 ผลผลิตจากการดำเนินงาน จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดในการดำเนินงาน และร้อยละ

ผลผลิตจากการดำเนินงาน	จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดในการดำเนินงาน	คิดเป็น (ร้อยละ)
โครงการ/กิจกรรมมีการประชุม/อบรม/ค่าย/สัมมนา	53	84.12
โครงการ/กิจกรรมมีการผลิตและเผยแพร่สื่อ	53	84.12
โครงการ/กิจกรรมมีการจัดกิจกรรมประกวดแข่งขัน	36	57.14

หมายเหตุ : ประเด็นนี้เป็นการวิเคราะห์แผนการดำเนินงานซึ่งในแผนการดำเนินงานหนึ่งอาจปรากฏผลผลิตจากการดำเนินงานที่หลากหลาย (มากกว่า 1 ผลผลิต) ได้

แผนภาพที่ 5.8 ผลผลิตจากการดำเนินงาน และจำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรม

จากข้อมูลตารางและแผนภูมิ พบว่า สถาบันเครือข่ายส่วนใหญ่จัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อของเด็กและเยาวชนและเกิดผลผลิต (Output) ที่เป็นการประชุม/อบรม/ค่าย/สัมมนา คิดเป็นร้อยละ 84.12 เท่ากับผลผลิตจากการจัดกิจกรรมที่เป็นการผลิตและเผยแพร่สื่อ คิดเป็นร้อยละ 84.12 รองลงมา คือ ผลผลิตที่เป็นการประกวดแข่งขัน คิดเป็นร้อยละ 57.14 ตามลำดับ

ต่อประเด็นการวิเคราะห์ผลผลิตจากการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อของสถาบันเครือข่ายแสดงให้เห็นว่าผลผลิตที่เป็นกิจกรรมประเภทการประชุม/อบรม/ค่าย/สัมนามีจำนวนที่เท่ากับผลผลิตที่เป็นกิจกรรมประเภทผลิตและเผยแพร่สื่อ ทั้งนี้ อธิบายได้ว่ากิจกรรมที่สถาบันเครือข่ายส่วนใหญ่จัดและผลิตขึ้นเป็นกิจกรรมทั้ง 2 รูปแบบ จากการศึกษาข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์และวิเคราะห์เอกสารตามหลักวิชาการ สะท้อนให้เห็นว่ากิจกรรมทั้ง 2 รูปแบบเป็นกิจกรรมที่สามารถต่อยอดด้วยการสร้างความต่อเนื่องเป็นชุดกิจกรรมเดียวกันได้ กล่าวคือ ผู้จัดกิจกรรมจัดกิจกรรมประชุม/อบรม/ค่าย/สัมมนา หลังจากนั้นก็มีบางช่วงเวลาของกิจกรรมหลักที่เปิดโอกาสให้มีการลงมือฝึกปฏิบัติ (Workshop) เพื่อผลิตและเผยแพร่สื่อ ขณะที่ข้อมูลในประเด็นการวิเคราะห์ข้างต้นก่อนหน้านี้สะท้อนข้อเท็จจริงที่ว่า รูปแบบการออกแบบกิจกรรมของสถาบันเครือข่ายส่วนใหญ่เป็นลักษณะของชุดกิจกรรมหรือคาราวานกิจกรรม ดังนั้น เมื่อต้องการให้ชุดโครงการที่เป็นคาราวานกิจกรรมต่อเนื่องสมบูรณ์หลายสถาบันเครือข่ายจึงจัดประกวดแข่งขันผลงาน

ด้วย ส่งผลให้ตัวเลขทางสถิติที่เก็บข้อมูลภาพรวมปรากฏออกมาตามตารางและแผนภูมิข้างต้น ต่อประเด็นของการวิเคราะห์ผลผลิต (Output) ของกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้ เรื่องสื่อของสถาบันเครือข่ายเป็นการวิเคราะห์ในตัวชี้วัดที่เป็นรูปแบบกิจกรรมที่ปรากฏและได้มาจากการออกแบบและวางแผนการทำกิจกรรมสื่อสารรณรงค์ ส่วนการวัดผลที่เป็นผลลัพธ์ (Outcome) และผลกระทบ (Impact) นั้นต้องวิเคราะห์จากผลการศึกษาและประเมินผลในภาพรวมของโครงการ เนื่องจากกิจกรรมการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อของเด็กและเยาวชนเครือข่าย (กิจกรรมนอกห้องเรียน) นี้ มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับกรอบการดำเนินงานที่เป็นการให้ความรู้ความเข้าใจตามหลักสูตรในห้องเรียน

**การวิเคราะห์แนวทางการต่อยอดขยายผลการดำเนินงานของสถาบันเครือข่ายหลังจากเสร็จสิ้น
การดำเนินงานตามโครงการ**

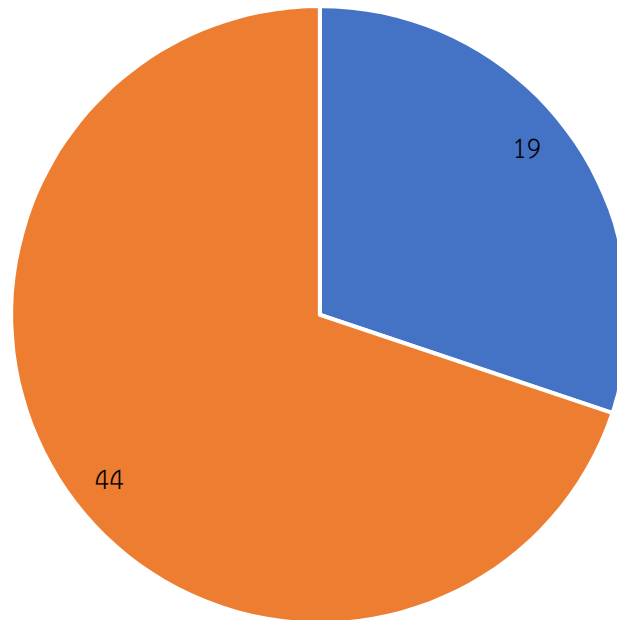
ประเด็นการวิเคราะห์นี้ศึกษาจากแผนการดำเนินงานกิจกรรมที่สถาบันเครือข่ายทั้ง 63 สถาบันเครือข่ายนำเสนอและรายงานต่อโครงการซึ่งสรุปได้ ดังนี้

**ตารางที่ 5.17 การต่อยอดขยายผลการดำเนินงาน จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรมที่กำหนด
ในการดำเนินงาน และร้อยละ**

การต่อยอดขยายผลการดำเนินงาน	จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรม ที่กำหนดในการดำเนินงาน	คิดเป็น (ร้อยละ)
โครงการ/กิจกรรมมีแนวโน้มการทำ กิจกรรมต่อเนื่องหากมีการสนับสนุนจาก งบประมาณจากแหล่งทุน	44	69.84
โครงการ/กิจกรรมมีแนวโน้มการทำ กิจกรรมต่อเนื่องแม้ว่าจะไม่มีการ สนับสนุนจากงบประมาณจากแหล่งทุน	19	30.15

หมายเหตุ : ประเด็นนี้เป็นการวิเคราะห์การดำเนินงานที่แล้วเสร็จและมีการสอบถามแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นการต่อยอดขยายผลหลังเสร็จสิ้นโครงการ ซึ่งในข้อคำตอบสามารถตอบได้เพียงแนวทางเดียวเท่านั้น

แผนภาพที่ 5.9 การต่อ ยอดขยายผลการดำเนินงาน จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรม

- มีแนวโน้มที่จะไม่สามารถต่อยอดและทำกิจกรรมต่อเนื่องหลังเสร็จสิ้นโครงการ
- มีแนวโน้มในการต่อยอดและทำกิจกรรมต่อเนื่องหลังเสร็จสิ้นโครงการ

จากข้อมูลตารางและแผนภูมิ พบว่า หลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินงานของโครงการสถาบัน เครือข่ายส่วนใหญ่มีแนวโน้มในการต่อยอดและทำกิจกรรมต่อเนื่องแม้จะไม่ได้รับงบประมาณ สนับสนุน คิดเป็นร้อยละ 69.84 รองลงมา คือ มีแนวโน้มที่จะไม่สามารถต่อยอดและทำกิจกรรมหลัง เสร็จสิ้นโครงการ

ต่อประเด็นการวิเคราะห์การต่อยอดและสร้างความต่อเนื่องในกิจกรรมสื่อสารรณรงค์ เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อของสถาบันเครือข่ายแสดงให้เห็นว่า สถาบันเครือข่ายส่วนใหญ่ให้ ความสำคัญกับการป้องกันปัญหาเกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อ ด้วยเหตุผลที่ว่า เป็นประเด็นปัญหา สังคมที่สำคัญในโลกยุคปัจจุบัน และปัญหาดังกล่าวนี้เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อทุกเพศ ทุกวัย และ ทุกสาขาอาชีพ ส่วนกรณีสถาบันเครือข่ายที่ให้ข้อมูลว่าอาจจะไม่สามารถต่อยอดและทำกิจกรรม ต่อเนื่องได้ ให้เหตุผลว่า สถาบันเป็นสถาบันขนาดเล็กไม่มีงบประมาณและไม่ได้รับการสนับสนุนจาก

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อีกทั้ง ทางสถาบันการศึกษายังมีหน้าที่ตามภารกิจหลักในการรณรงค์ประเด็น ปัญหาสังคมอื่นที่หน่วยงานภาครัฐมีนโยบายสนับสนุนจัดสรรงบประมาณมาเพื่อการรณรงค์ประเด็น นั้นโดยเฉพาะ ซึ่งจากตัวเลขข้อมูลสถิติสถาบันศึกษากลุ่มนี้มีถึงหนึ่งในสามของสถาบันเครือข่าย ทั้งหมด ดังนั้น แนวทางในการแก้ปัญหาและกลบจุดด้อยของประเด็นนี้ทางหน่วยงานภาครัฐหรือ สถาบันการศึกษาขนาดใหญ่ควรให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงาน อาจจะเป็นในลักษณะ ของการสร้างความร่วมมือในรูปแบบการทำกิจกรรมร่วมกันก็ได้

การวิเคราะห์ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินงาน

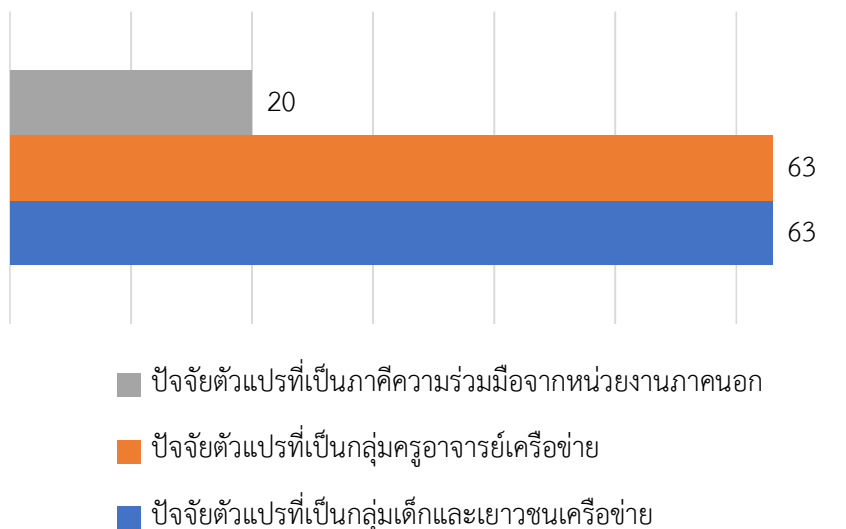
ประเด็นการวิเคราะห์นี้ศึกษาจากแผนการดำเนินงานกิจกรรมที่สถาบันเครือข่ายทั้ง 63 สถาบันเครือข่ายนำเสนอและรายงานต่อโครงการซึ่งสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 5.18 ปัจจัยสำคัญที่ผลักดันสู่ความสำเร็จ จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรมที่กำหนด ในการดำเนินงาน และร้อยละ

ปัจจัยสำคัญที่ผลักดันสู่ความสำเร็จ	จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรม ที่กำหนดในการดำเนินงาน	คิดเป็น (ร้อยละ)
เด็กและเยาวชนเครือข่ายเป็นปัจจัยสำคัญที่ ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรม	63	100.00
ครูและอาจารย์เครือข่ายเป็นปัจจัยสำคัญที่ ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรม	63	100.00
หน่วยงานภาคีความร่วมมือจากภายนอก สถาบันเครือข่ายเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรม	20	31.75

หมายเหตุ : ประเด็นนี้เป็นการวิเคราะห์ผลจากการดำเนินงานซึ่งในผลสำเร็จของการดำเนินงานหนึ่ง อาจปรากฏปัจจัยตัวแปรที่ส่งเสริมให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จได้มากกว่า 1 ตัวแปร

แผนภาพที่ 5.10 ปัจจัยสำคัญที่ผลักดันสู่ความสำเร็จ และจำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรม

จากข้อมูลตารางและแผนภูมิ พบว่า ทุกกิจกรรมการสื่อสารรณรงค์ของสถาบันเครือข่ายให้ความสำคัญกับปัจจัยตัวแปรความสำเร็จที่เป็นกลุ่มเด็กและเยาวชนเครือข่ายกับครูอาจารย์เครือข่าย ซึ่งเป็นกลุ่มแกนนำในการจัดกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ ผลการวิเคราะห์ดังกล่าว แสดงตัวเลขสถิติที่ร้อยละ 100.00 ทั้ง 2 ปัจจัยตัวแปร สำหรับปัจจัยความสำเร็จของตัวแปรที่เป็นภาคีความร่วมมือเครือข่ายนั้น แม้จะมีสถิติตัวเลขที่ ร้อยละ 31.75 (20 Unit of Study) แต่เมื่อศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับประเด็นการวิเคราะห์ภาคีความร่วมมือเครือข่ายจากภายนอกของสถาบันเครือข่าย ที่แสดงข้อมูลว่ามีสถาบันเครือข่าย จำนวน 20 สถาบันที่มีเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานจากหน่วยงานภายนอก ดังนั้น ค่าปัจจัยตัวแปรความสำเร็จที่เป็นภาคีความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก จึงอนุมานได้ว่า ทุกสถาบันเครือข่ายที่มีภาคีความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก ทุกสถาบันเครือข่ายล้วนมีภาคีเครือข่ายที่ดี ให้การสนับสนุนส่งเสริม และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมจนสามารถส่งผลให้การดำเนินงานจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อประสบความสำเร็จ

ต่อกรณีการได้ข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ประเด็นนี้เป็นการสอบถามและสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มทีมงานสถาบันเครือข่ายที่จัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ โดยมี Unit of Analysis เป็นทีมสถาบันการศึกษาทั้ง 63 แห่งที่เข้าร่วมโครงการ

**การวิเคราะห์พัฒนาการของการดำเนินงานจากโครงร่าง แผนการดำเนินงาน
และการปฏิบัติงานจริงของสถาบันเครือข่าย**

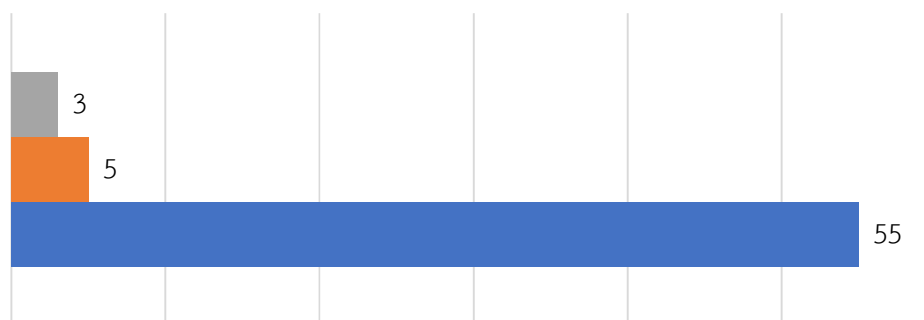
ประเด็นการวิเคราะห์นี้ศึกษาจากแผนการดำเนินงานกิจกรรมที่สถาบันเครือข่ายทั้ง 63 สถาบันเครือข่ายนำเสนอและรายงานต่อโครงการซึ่งสรุปได้ ดังนี้

**ตารางที่ 5.19 รูปแบบการพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแผนการดำเนินงานกับการปฏิบัติจริง
จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดในการดำเนินงาน และร้อยละ**

รูปแบบการพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลง แผนการดำเนินงานกับการปฏิบัติจริง	จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรม ที่กำหนดในการดำเนินงาน	คิดเป็น (ร้อยละ)
โครงการ/กิจกรรมไม่มีการปรับโครงร่างแผน กิจกรรมในการดำเนินงานจริง	55	87.30
โครงการ/กิจกรรมมีการปรับการดำเนินงาน จริงโดยมีเค้าโครงร่างเดิมน้อยกว่า 50%	5	7.93
โครงการ/กิจกรรมมีการปรับการดำเนินงาน จริงโดยมีเค้าโครงร่างเดิมมากกว่า 50%	3	4.76

หมายเหตุ : ประเด็นนี้เป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างแผนการดำเนินงานกับรายงานผลการดำเนินงานของสถาบันเครือข่ายที่แล้วเสร็จ โดยกลางข้อมูลจะเลือกข้อคำตอบได้เพียงประเด็นเดียว

**แผนภาพที่ 5.11 รูปแบบการพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแผนการดำเนินงานกับการปฏิบัติจริง
จำนวนหน่วยของโครงการ/กิจกรรม**

- โครงร่างและรายงานผลการดำเนินงานมีการปรับเปลี่ยนพัฒนาน้อยกว่า 50%
- โครงร่างและรายงานผลการดำเนินงานมีการปรับเปลี่ยนพัฒนามากกว่า 50%
- โครงร่างและรายงานผลการดำเนินงานไม่มีการปรับเปลี่ยนพัฒนา

จากข้อมูลตารางและแผนภูมิ แสดงให้เห็นว่าโครงสร้างหรือแผนการดำเนินงานของสถาบันเครือข่ายในการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ ส่วนใหญ่ไม่มีการปรับเปลี่ยน คิดเป็นร้อยละ 87.30 รองลงมา คือ โครงสร้างหรือแผนการดำเนินงานของสถาบันเครือข่ายในการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ มีการปรับเปลี่ยนเล็กน้อย (น้อยกว่า 50%) คิดเป็นร้อยละ 7.93 และโครงสร้างหรือแผนการดำเนินงานของสถาบันเครือข่ายในการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ มีพัฒนาการด้วยการปรับเปลี่ยนมาก (มากกว่า 50%) คิดเป็นร้อยละ 4.76 ตามลำดับ

อนึ่ง การศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบประเด็นการวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้น ได้ศึกษาจากเอกสารโครงสร้างหรือแผนการดำเนินงานกิจกรรม การจัดกิจกรรมค่ายเยาวชนคนทันสมัยของแต่ละพื้นที่ภูมิภาค (ซึ่งก่อนหน้าการนำเสนอและส่งแผนการดำเนินงานการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อของสถาบันเครือข่ายนั้น มีพัฒนาการเริ่มต้นตั้งแต่การประชุมอบรมสถาบันดำเนินการหรือสถาบันลูกไก่ ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2) ทั้งนี้ เอกสารโครงสร้างหรือแผนที่ใช้ในการศึกษาเปรียบเทียบจึงใช้เอกสารชุดที่สิ้นสุดการจัดกิจกรรมค่ายเยาวชนคนทันสมัย อันเป็นเอกสารชุดเดียวกับที่สถาบันดำเนินการทั้ง 63 สถาบันยื่นส่งให้กับส่วนกลางของโครงการ ส่วนเอกสารที่เป็นการรายงานผลการดำเนินงานการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อของสถาบันเครือข่ายทั้ง 63 สถาบันนั้น ยึดตามเอกสารข้อมูลที่นำเสนอในเวทีคัดเลือกผลงานดีเด่นระดับภาคของแต่ละพื้นที่ภูมิภาคซึ่งจัดโดยสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) แต่ละพื้นที่ และเอกสารชุดดังกล่าวก็เป็นเอกสารชุดที่แต่ละสถาบันเครือข่ายส่งรายงานกับส่วนกลางของโครงการ

ด้วยผลแห่งการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า กลไกและกระบวนการของโครงการส่วนกลางที่กำหนดให้สถาบันเครือข่ายนำเสนอกรอบแนวทางอย่างย่อเกี่ยวกับที่ประชุมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ครั้งที่ 1 และลำดับต่อไปปรากฏขั้นตอนของการนำเสนอโครงสร้างกิจกรรมที่แต่ละสถาบันเครือข่ายกลับไปหาหรือและพัฒนาปรับปรุงตามความเหมาะสมและความพร้อมของแต่ละสถาบันและนำเสนออีกครั้งในการประชุมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ครั้งที่ 2 และในลำดับขั้นตอนสุดท้าย คือ การเปิดเวทีให้เด็กและเยาวชนเครือข่ายของแต่ละสถาบันเครือข่ายได้นำเสนอโครงสร้างหรือแผนการดำเนินงานจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อนั้น ด้วยกลไกและกระบวนการขั้นตอนการกลั่นกรองโครงสร้างและแผนการดำเนินงานมีถึง 3 รอบ และแต่ละรอบก็มีตัวแทนผู้บริหารจากสำนักงาน กสทช. ตัวแทนนักวิชาการที่เป็นทีมนักวิจัย และทีมครูอาจารย์ที่เป็นเครือข่ายการดำเนินงานของโครงการร่วมแสดงความคิดเห็น ให้คำปรึกษา และชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสมให้กับทีมเด็กและเยาวชนเครือข่ายที่จัดกิจกรรม ด้วยกลไกและ

ขั้นตอนที่ชัดเจนและย้าทวนถึง 3 รอบ จึงส่งผลให้ความแตกต่างระหว่างโครงสร้าง/แผนการดำเนินงานกับรายงานผลการดำเนินงานของสถาบันเครือข่ายไม่มีความแตกต่างหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงเลย สำหรับบางสถาบันเครือข่ายที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาโครงสร้างหรือแผนการดำเนินงานนั้น จากการสอบถามและสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า เกิดจากตัวแปรที่เป็นปัจจัยภายนอก อาทิ นโยบายการขับเคลื่อนของกิจกรรมในสถาบันที่มีจำนวนมาก วันหยุดพิเศษและวันหยุดในช่วงภาคเรียนที่ 1/2565 ที่มีจำนวนมาก รวมไปถึงปัญหาเกี่ยวกับการระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ด้วย ดังนั้น บางสถาบันจึงมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานของกิจกรรมให้เหมาะสมกับปัจจัยแทรกที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน

5.7 รายละเอียดและผลการจัดนิทรรศการแสดงผลงาน การรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ

โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชนโดยสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) ในแต่ละพื้นที่ภูมิภาคทั้ง 9 พื้นที่ภูมิภาค ได้รวบรวมผลงานของสถาบันเครือข่ายที่เป็นสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ทั้ง 7 แห่ง (รวมผลงานของสถาบันแม่ไกด้วย) จัดแสดงนิทรรศการเพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานและสร้างการรับรู้ รวมทั้งเป็นการขยายผลการสื่อสารรณรงค์ให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ โดยแต่ละพื้นที่ภูมิภาค

ตารางที่ 5.20 สรุปรายละเอียดการจัดแสดงนิทรรศการของสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่)
แต่ละพื้นที่ภูมิภาค

ที่	พื้นที่ภูมิภาค	วันที่จัดกิจกรรมแสดงนิทรรศการ
1	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	จัดแสดงนิทรรศการเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2565 โดยมีตั้งนิทรรศการไว้หลังจากวันจัดแสดง นิทรรศการ 10 วัน และเป็นการจัดแสดงนิทรรศการ ในรูปแบบ Onsite และ Online (Metaverse) <u>สถานที่จัดกิจกรรม (Onsite) : คณะศิลปศาสตร์</u> มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี <u>ช่องทางการรับชมนิทรรศการออนไลน์ (Online) :</u> https://www.spatial.io/s/Bs-Digital-Room-63abdd875b82ea000136a044?share=2516287999244641810
2	ภาคใต้ตอนล่าง สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยสงขลาราชนครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่	จัดแสดงนิทรรศการเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2565 โดยมีตั้งนิทรรศการไว้หลังจากวันจัดแสดง นิทรรศการ 15 วัน และเป็นการจัดแสดงนิทรรศการ ในรูปแบบ Onsite <u>สถานที่จัดกิจกรรม (Onsite) : สำนักนวัตกรรมดิจิทัล</u> และระบบอัจฉริยะ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ที่	พื้นที่ภูมิภาค	วันที่จัดกิจกรรมแสดงนิทรรศการ
3	ภาคใต้ตอนบน สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช	จัดแสดงนิทรรศการเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2565 โดยมีตั้งนิทรรศการไว้หลังจากวันจัดแสดง นิทรรศการ 15 วัน และเป็นการจัดแสดงนิทรรศการ ในรูปแบบ Onsite <u>สถานที่จัดกิจกรรม (Onsite) : คณะวิทยาการจัดการ</u> มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
4	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	จัดแสดงนิทรรศการเมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2565 โดยมีตั้งนิทรรศการไว้หลังจากวันจัดแสดง นิทรรศการ 15 วัน และเป็นการจัดแสดงนิทรรศการ ในรูปแบบ Onsite <u>สถานที่จัดกิจกรรม (Onsite) : คณะวิทยาการจัดการ</u> มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
5	ภาคเหนือตอนล่าง สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	จัดแสดงนิทรรศการเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2565 โดยมีตั้งนิทรรศการไว้หลังจากวันจัดแสดง นิทรรศการ 15 วัน และเป็นการจัดแสดงนิทรรศการ ในรูปแบบ Onsite <u>สถานที่จัดกิจกรรม (Onsite) : คณะวิทยาการจัดการ</u> มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
6	ภาคกลาง สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏ จันทระ	จัดแสดงนิทรรศการเมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2565 โดยมีตั้งนิทรรศการไว้หลังจากวันจัดแสดง นิทรรศการ 7 วัน และเป็นการจัดแสดงนิทรรศการ ในรูปแบบ Onsite <u>สถานที่จัดกิจกรรม (Onsite) : ถนนคนเดินอำเภอ</u> หันคา จังหวัดชัยนาท

ที่	พื้นที่ภูมิภาค	วันที่จัดกิจกรรมแสดงนิทรรศการ
7	ภาคตะวันออก สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยบูรพา	จัดแสดงนิทรรศการเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2565 โดยมีตั้งนิทรรศการไว้หลังจากวันจัดแสดง นิทรรศการ 7 วัน และเป็นการจัดแสดงนิทรรศการ ในรูปแบบ Onsite <u>สถานที่จัดกิจกรรม (Onsite) : คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา</u>
8	ภาคตะวันตก สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต กำแพงแสน	จัดแสดงนิทรรศการเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2565 โดยมีตั้งนิทรรศการไว้หลังจากวันจัดแสดง นิทรรศการ 30 วัน และเป็นการจัดแสดงนิทรรศการ ในรูปแบบ Onsite <u>สถานที่จัดกิจกรรม (Onsite) : คณะศึกษาศาสตร์ และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน</u>
9	ภาคเหนือตอนบน สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้	จัดแสดงนิทรรศการเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2565 โดยมีตั้งนิทรรศการไว้หลังจากวันจัดแสดง นิทรรศการ 7 วัน และเป็นการจัดแสดงนิทรรศการ ในรูปแบบ Onsite และ Online (Metaverse) <u>สถานที่จัดกิจกรรม (Onsite) : คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้</u> <u>ช่องทางการรับชมนิทรรศการออนไลน์ (Online) :</u> shorturl.at/pBHX2

อนึ่ง จากตารางสรุปรายละเอียดดังกล่าวข้างต้น เกิดจากทางส่วนกลางของโครงการได้กำหนดกรอบการดำเนินงานและหารือในรูปแบบของการจัดนิทรรศการกับสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) ที่เป็นเครือข่ายความร่วมมือทั่วประเทศว่า ให้กำหนดวันที่จัดแสดงนิทรรศการเป็นวันเดียวกับวันที่สถาบันสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) ประชุมคัดเลือกผลงานกิจกรรมของสถาบันดีเด่นระดับภาคพื้นที่ โดยโจทย์การดำเนินงานในวันดังกล่าวจะต้องได้ผลงานกิจกรรมดีเด่นระดับภาค จำนวน 2 กิจกรรม แบ่งเป็นกิจกรรมที่มีผลการดำเนินงานดีเด่นระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา และขอความร่วมมือกับสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) ในแต่ละพื้นที่ภูมิภาคให้จัดตั้งนิทรรศการดังกล่าวหลังจากวันแรกของการจัดแสดงนิทรรศการอย่างน้อย 7 วัน กรณีที่มีการจัดตั้งแสดงนิทรรศการเผยแพร่สาธารณะจะมากกว่า 7 วันสามารถทำได้

ต่อกรณีที่น่าสนใจประเด็นหนึ่ง คือ รูปแบบการคัดเลือกผลงานดีเด่นของแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างในรูปแบบ ซึ่งทางส่วนกลางของโครงการได้มอบให้เป็นดุลยพินิจของสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) จัดแนวทางและรูปแบบการคัดเลือกผลงานที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละเครือข่ายพื้นที่ภูมิภาค ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

1. เครือข่ายภาคเหนือตอนบน สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) คือ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ใช้วิธีการนำเสนอผลงานของแต่ละสถาบันเครือข่ายแล้วกำหนดให้มีการโหวตให้คะแนนโดยสถาบัน/ทีมที่เข้าร่วมส่งผลงานเข้ารับการตัดสินทั้งหมด

2. เครือข่ายภาคเหนือตอนล่าง สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ใช้วิธีการนำเสนอผลงานของแต่ละสถาบันเครือข่าย โดยคณะกรรมการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกเครือข่ายพิจารณาตัดสิน

3. เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ใช้วิธีการนำเสนอผลงานของแต่ละสถาบันเครือข่ายแล้วกำหนดให้มีการโหวตให้คะแนนโดยสถาบัน/ทีมที่เข้าร่วมส่งผลงานเข้ารับการตัดสินทั้งหมด

4. เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) คือ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ใช้วิธีการนำเสนอผลงานของแต่ละสถาบันเครือข่ายแล้วเปิดให้ผู้เข้าร่วมชมนิทรรศการ (บุคคลภายนอก) โหวตให้คะแนนเพื่อตัดสินผลงานดีเด่นระดับภาค

5. เครือข่ายภาคใต้ตอนบน สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ใช้วิธีการนำเสนอผลงานของแต่ละสถาบันเครือข่าย โดยคณะกรรมการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกเครือข่ายพิจารณาตัดสิน

6. เครือข่ายภาคใต้ตอนล่าง สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) คือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ใช้วิธีการนำเสนอผลงานของแต่ละสถาบันเครือข่ายแล้วกำหนดให้มีการโหวตให้คะแนนโดยสถาบัน/ทีมที่เข้าร่วมส่งผลงานเข้ารับการตัดสินทั้งหมด

7. เครือข่ายภาคตะวันออก สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) คือ มหาวิทยาลัยบูรพา ใช้วิธีการนำเสนอผลงานของแต่ละสถาบันเครือข่าย โดยคณะกรรมการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกเครือข่ายพิจารณาตัดสิน

8. เครือข่ายภาคตะวันตก สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ใช้วิธีการนำเสนอผลงานของแต่ละสถาบันเครือข่ายแล้วกำหนดให้มีการโหวตให้คะแนนโดยสถาบัน/ทีมที่เข้าร่วมส่งผลงานเข้ารับการตัดสินทั้งหมด

9. เครือข่ายภาคกลาง สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ใช้วิธีการนำเสนอผลงานของแต่ละสถาบันเครือข่ายแล้วกำหนดให้มีการโหวตให้คะแนนโดยสถาบัน/ทีมที่เข้าร่วมส่งผลงานเข้ารับการตัดสินทั้งหมด

5.8 รายละเอียดและผลการจัดกิจกรรมคัดเลือกและตัดสินผลงานดีเด่น การจัดกิจกรรมครั้งนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ

โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชนได้ตัดสินคัดเลือกผลดีเด่นระดับประเทศของกลุ่มเด็กและเยาวชนเครือข่ายที่เป็นสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ทั่วประเทศ จำนวน 63 ผลงาน โดยมีกรอบการดำเนินงานและรายละเอียด ดังนี้

คณะกรรมการตัดสินรางวัลการประกวดกิจกรรม

โครงการแต่งตั้งคณะกรรมการ 1 ชุด เพื่อพิจารณาตัดสินการประกวดกิจกรรมการเสริมสร้างทักษะความรอบรู้เรื่องสื่อของกลุ่มเด็กและเยาวชน จากโครงการกิจกรรมที่สถาบันแม่ไก่ได้คัดเลือกและส่งมาประกวด องค์กรประกอบของคณะกรรมการตัดสินรางวัล ประกอบด้วย ผู้แทนจากโครงการ ผู้แทนจากสำนักงานสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.) และนักวิชาการสาขาวิชานิเทศศาสตร์ รวม 3 คน ตามรายชื่อดังต่อไปนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร. พนม คลีฉายา

หัวหน้าโครงการ

2. ดร. ตรี บุญเจือ

ผู้อำนวยการสำนักกับเรื่องร้องเรียนและคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ (สำนักงาน กสทช.)

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลักษณ์มี คงลาม นักวิชาการด้านสื่อ

คณะกรรมการตัดสินการประกวด พิจารณาคัดเลือกผลงานกิจกรรมการเสริมสร้างทักษะ ความรอบรู้เรื่องสื่อของกลุ่มเด็กและเยาวชน โดยการประชุมร่วมกันพิจารณาคัดสินมอบรางวัลและถือเป็นคำตัดสินที่สิ้นสุด การจัดประชุมพิจารณาคัดสินจัดขึ้นโดยโครงการหลังจากได้รับผลงานกิจกรรมที่สถาบันแม่ไก่ได้คัดเลือกส่งมายังโครงการ

รางวัลการประกวด

โครงการกำหนดการมอบรางวัลและเงินรางวัล โดยแบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้

ระดับอุดมศึกษา

1. รางวัลชนะเลิศ	จำนวน 1 รางวัล
ได้รับเงินรางวัล 30,000 บาท พร้อมโล่รางวัล
2. รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 1	จำนวน 1 รางวัล
ได้รับเงินรางวัล 20,000 บาท พร้อมโล่รางวัล
3. รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 2	จำนวน 1 รางวัล
ได้รับเงินรางวัล 10,000 บาท พร้อมโล่รางวัล
4. รางวัลชมเชย	จำนวน 2 รางวัล
ได้รับเงินรางวัลละ 5,000 บาท พร้อมโล่รางวัล

ระดับมัธยมศึกษา

1. รางวัลชนะเลิศ	จำนวน 1 รางวัล
ได้รับเงินรางวัล 30,000 บาท พร้อมโล่รางวัล
2. รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 1	จำนวน 1 รางวัล
ได้รับเงินรางวัล 20,000 บาท พร้อมโล่รางวัล
3. รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 2	จำนวน 1 รางวัล
ได้รับเงินรางวัล 10,000 บาท พร้อมโล่รางวัล
4. รางวัลชมเชย	จำนวน 2 รางวัล
ได้รับเงินรางวัลละ 5,000 บาท พร้อมโล่รางวัล

เกณฑ์การตัดสินรางวัล

โครงการกำหนดเกณฑ์การตัดสินรางวัล ดังต่อไปนี้

1. เกณฑ์ด้านสาระเนื้อหาหรือรอบรู้เรื่องสื่อ 40 คะแนน

มีเนื้อหา/สื่อ/กิจกรรมในภาพรวมที่สามารถเสริมสร้างทักษะและความสามารถในการใช้สื่ออย่างรู้ตัว ตื่นตัว และรู้เท่าทัน ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้ต้องไม่สร้างค่านิยมไม่พึงประสงค์ ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น ไม่ละเมิดมารยาท ไม่ใช่คำหยาบคาย

2. เกณฑ์ด้านความสมบูรณ์ของโครงการ 30 คะแนน

2.1 มีการกำหนดวัตถุประสงค์เสริมสร้างทักษะและความสามารถด้านความรู้เรื่องสื่ออย่างชัดเจน

2.2 มีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายอย่างชัดเจน

2.3 มีการกำหนดเรื่อง / ประเด็น / เนื้อหา ที่สอดคล้องกับสถานการณ์/สภาพปัญหาในพื้นที่เกี่ยวกับการใช้สื่ออย่างไม่รู้ตัว ไม่ตื่นตัว และไม่รู้เท่าทัน และสามารถสื่อสารถ่ายทอดสู่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างชัดเจน

2.4 มีความสอดคล้องของ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กลุ่มเป้าหมาย สื่อ/กิจกรรม

3. เกณฑ์ด้านความคิดสร้างสรรค์ 30 คะแนน

3.1 มีความคิดริเริ่ม เป็นต้นฉบับที่ไม่คล้ายคลึงผลงานของคนอื่น

3.2 สามารถดัดแปลงไปสู่การเสริมสร้างทักษะและความสามารถในการใช้สื่ออย่างรู้ตัว ตื่นตัว และรู้เท่าทัน ของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

3.3 ความเป็นไปได้ในการบรรลุวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการเสริมสร้างทักษะและความสามารถในการใช้สื่ออย่างรู้ตัว ตื่นตัว และรู้เท่าทัน ของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ขั้นตอนการดำเนินงานการตัดสินรางวัล โครงการจะดำเนินการจัดการตัดสินรางวัลตามขั้นตอน ดังนี้

1. สถาบันแม่ไก่ 9 แห่ง พิจารณาคัดเลือกโครงการระดับอุดมศึกษา 1 โครงการ และระดับมัธยมศึกษา 1โครงการ ตามเกณฑ์การตัดสิน และส่งเป็นตัวแทนกลุ่มเพื่อเข้าร่วมประกวด

2. รวบรวมผลงานที่ได้รับการคัดเลือกจากสถาบันแม่ไก่ 9 แห่ง แบ่งเป็นโครงการระดับอุดมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา

3. จัดประชุมคณะกรรมการตัดสิน พิจารณาคัดเลือกมอบรางวัลตามเกณฑ์การตัดสิน การตัดสินของคณะกรรมการถือเป็นที่สุด

4. ประกาศผลการตัดสิน และมอบรางวัล

5. เผยแพร่ผลงานโครงการที่ได้รับรางวัล

ทั้งนี้ คณะกรรมการพิจารณาตัดสินรางวัลได้มีการประชุมครั้งที่ 1/3 เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2565 เวลา 9.00 – 12.00 น. ณ ห้องเพชรไพลิน ชั้น 3 โรงแรม ดิ เอ็มเมอร์ลด์ กรุงเทพมหานคร โดยมติที่ประชุมมีความเห็นให้ทีมของสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ที่ผ่านการคัดเลือกระดับ

ภาพนำเข้าข้อมูลและผลงาน รวมทั้งประมวลภาพกิจกรรมที่ได้ดำเนินการทางฐานข้อมูล Google Drive ของโครงการ และกำหนดปิดการเพิ่มข้อมูลในวันที่ 23 ธันวาคม 2565 เวลา 12.00 น. หลังจากนั้นคณะกรรมการจะเข้าไปดูข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาเบื้องต้น และหลังจากนั้นได้กำหนดวันให้ทางทีมงานสถาบันเครือข่ายที่ผ่านการคัดเลือกระดับภาคมานำเสนอผลงานรูปแบบ Online ผ่านโปรแกรม Zoom ในวันที่ 7-8 มกราคม 2566 โดยแต่ละทีมจะต้องนำเสนอในรอบเวลา 10 นาที และตอบข้อซักถามของคณะกรรมการ 5 นาที หลังจากนั้น คณะกรรมการตัดสินจะร่วมพิจารณาและประกาศผล ณ วันที่นำเสนอ

ทั้งนี้ ผลงานดีเด่นระดับภาคของสถาบันเครือข่ายที่ผ่านการคัดเลือกระดับพื้นที่ภาคประกอบด้วย

1. ภาคเหนือตอนบน (สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้)
 - 1.1 ผลงานดีเด่นระดับอุดมศึกษา : มหาวิทยาลัยแม่โจ้
 - 1.2 ผลงานดีเด่นระดับมัธยมศึกษา : โรงเรียนสันกำแพง
2. ภาคเหนือตอนล่าง (สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์)
 - 2.1 ผลงานดีเด่นระดับอุดมศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
 - 2.2 ผลงานดีเด่นระดับมัธยมศึกษา : โรงเรียนเทศบาลวัดวรนาถบรรพต
3. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี)
 - 3.1 ผลงานดีเด่นระดับอุดมศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
 - 3.2 ผลงานดีเด่นระดับมัธยมศึกษา : โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
4. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี)
 - 4.1 ผลงานดีเด่นระดับอุดมศึกษา : มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
 - 4.2 ผลงานดีเด่นระดับมัธยมศึกษา : โรงเรียนลือคำหาญวารินชำราบ
5. ภาคใต้ตอนบน (สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช)
 - 5.1 ผลงานดีเด่นระดับอุดมศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
 - 5.2 ผลงานดีเด่นระดับมัธยมศึกษา : โรงเรียนจรสพิชากร*
6. ภาคใต้ตอนล่าง (สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่)
 - 6.1 ผลงานดีเด่นระดับอุดมศึกษา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
 - 6.2 ผลงานดีเด่นระดับมัธยมศึกษา : โรงเรียนสภาราษินี
7. ภาคตะวันออก (สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยบูรพา)
 - 7.1 ผลงานดีเด่นระดับอุดมศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
 - 7.2 ผลงานดีเด่นระดับมัธยมศึกษา : โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา

8. ภาคตะวันตก (สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน)

8.1 ผลงานดีเด่นระดับอุดมศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

8.2 ผลงานดีเด่นระดับมัธยมศึกษา : โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาเขตกำแพงแสน

9. ภาคกลาง (สถาบันแม่ไก่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม)

9.1 ผลงานดีเด่นระดับอุดมศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

9.2 ผลงานดีเด่นระดับมัธยมศึกษา : โรงเรียนชัชวาลวิทยาลัย

หมายเหตุ : โรงเรียนจรัสพิชการไม่ได้นำเข้าสู่ข้อมูลเกี่ยวกับผลงาน รวมทั้งประมวลภาพกิจกรรมที่ได้ดำเนินการทางฐานข้อมูล Google Drive ของโครงการตามวันและเวลาที่คณะกรรมการตัดสินกำหนดจึงขอถอนตัวสละสิทธิ์ในการเข้ารับการพิจารณาผลงานดีเด่นระดับประเทศ

รายละเอียดลำดับการนำเสนอผลงาน และภาพบางส่วนของการนำเสนอผลงานและการพิจารณาตัดสินรางวัล ของแต่ละวันดังกล่าวข้างต้นมีดังนี้

ตารางที่ 5.21 รายละเอียดลำดับการนำเสนอผลงาน (ระดับมัธยมศึกษา)

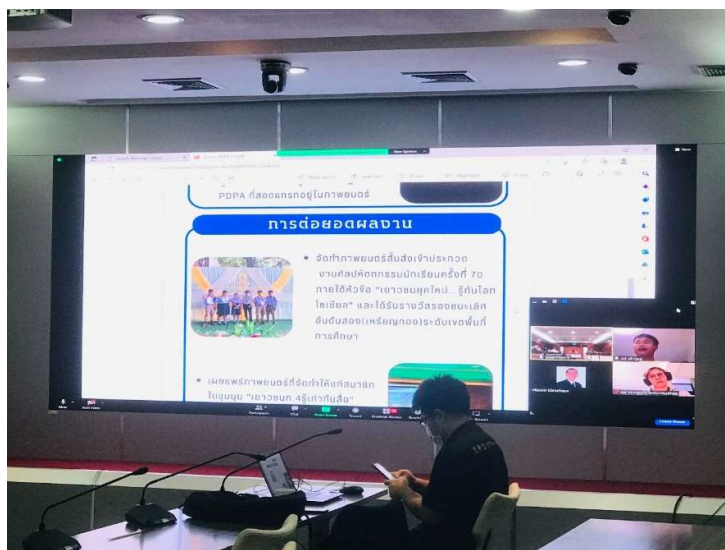
วันเสาร์ที่ 7 มกราคม 2566

เวลา	กิจกรรม
9.00 – 9.30	การประชุมชี้แจงจากคณะกรรมการตัดสิน
9.30 – 9.45	ทีมที่ 1 : โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา
9.45 – 9.50	พักเตรียมความพร้อมด้านเทคนิค
9.50 – 10.05	ทีมที่ 2 : โรงเรียนเทศบาลวัดวรนาถบรรพต
10.05 – 10.10	พักเตรียมความพร้อมด้านเทคนิค
10.10 – 10.25	ทีมที่ 3 : โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
10.25 – 10.30	พักเตรียมความพร้อมด้านเทคนิค
10.30 – 10.45	ทีมที่ 4 : โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
10.45 – 10.50	พักเตรียมความพร้อมด้านเทคนิค
10.50 – 11.05	ทีมที่ 5 : โรงเรียนลือคำหาญวารินชำราบ
11.05 – 11.10	พักเตรียมความพร้อมด้านเทคนิค
11.10 – 11.25	ทีมที่ 6 : โรงเรียนสันกำแพง
11.25 – 11.30	พักเตรียมความพร้อมด้านเทคนิค

11.30 – 11.45	ทีมที่ 7 : โรงเรียนชัยนาทพิทยาคม
11.45 – 11.50	พักเตรียมความพร้อมด้านเทคนิค
11.50 – 12.05	ทีมที่ 8 : โรงเรียนสภาราชนี

ภาพที่ 5.49 ภาพบางส่วนของการนำเสนอผลงานและการพิจารณาตัดสินรางวัล ระดับมัธยมศึกษา วันเสาร์ที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุมสายลม ชั้น 1 สำนักงาน กสทช.

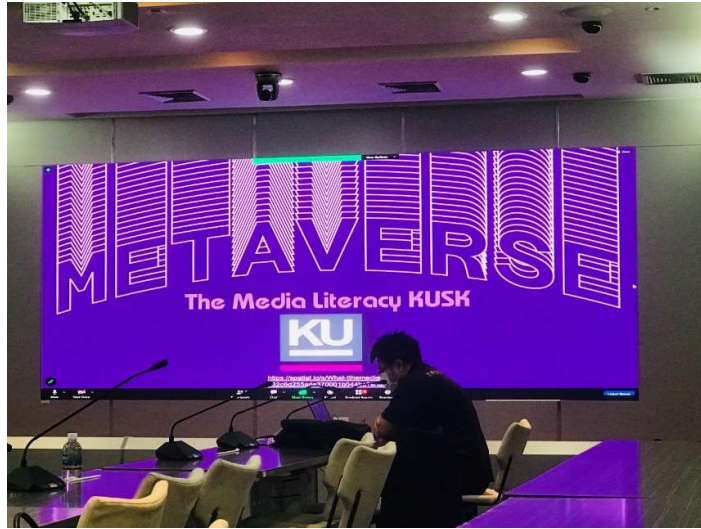
ภาพที่ 5.50 ภาพบางส่วนของการนำเสนอผลงานและการพิจารณาตัดสินรางวัล ระดับมัธยมศึกษา วันเสาร์ที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุมสายลม ชั้น 1 สำนักงาน กสทช.

ภาพที่ 5.51 ภาพบางส่วนของการนำเสนอผลงานและการพิจารณาตัดสินรางวัล ระดับมัธยมศึกษา
วันเสาร์ที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุมสายลม ชั้น 1 สำนักงาน กสทช.

ภาพที่ 5.52 ภาพบางส่วนของการนำเสนอผลงานและการพิจารณาตัดสินรางวัล ระดับมัธยมศึกษา
วันเสาร์ที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุมสายลม ชั้น 1 สำนักงาน กสทช.

ภาพที่ 5.53 ภาพบางส่วนของ การนำเสนอผลงานและการพิจารณาตัดสินรางวัล ระดับมัธยมศึกษา
วันเสาร์ที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุมสายลม ชั้น 1 สำนักงาน กสทช.

ภาพที่ 5.54 ภาพบางส่วนของ การนำเสนอผลงานและการพิจารณาตัดสินรางวัล ระดับมัธยมศึกษา
วันเสาร์ที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุมสายลม ชั้น 1 สำนักงาน กสทช.

ภาพที่ 5.55 ภาพบางส่วนของ การนำเสนอผลงานและการพิจารณาตัดสินรางวัล ระดับมัธยมศึกษา
วันเสาร์ที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุมสายลม ชั้น 1 สำนักงาน กสทช.

ภาพที่ 5.56 ภาพบางส่วนของ การนำเสนอผลงานและการพิจารณาตัดสินรางวัล ระดับมัธยมศึกษา
วันเสาร์ที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุมสายลม ชั้น 1 สำนักงาน กสทช.

ภาพที่ 5.57 ภาพบางส่วนของการนำเสนอผลงานและการพิจารณาตัดสินรางวัล ระดับมัธยมศึกษา
วันเสาร์ที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุมสายลม ชั้น 1 สำนักงาน กสทช.

ภาพที่ 5.58 ภาพบางส่วนของการนำเสนอผลงานและการพิจารณาตัดสินรางวัล ระดับมัธยมศึกษา
วันเสาร์ที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุมสายลม ชั้น 1 สำนักงาน กสทช.

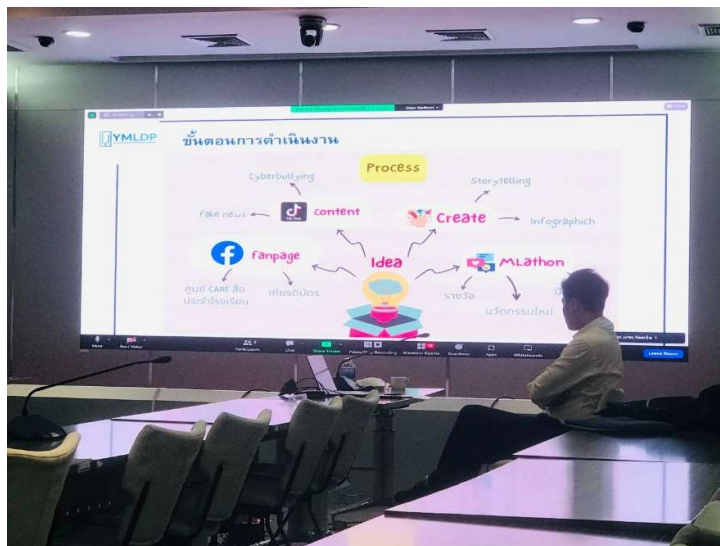
ตารางที่ 5.22 รายละเอียดลำดับการนำเสนอผลงาน (ระดับอุดมศึกษา)

วันอาทิตย์ที่ 8 มกราคม 2566

เวลา	กิจกรรม
9.00 – 9.30	การประชุมชี้แจงจากคณะกรรมการตัดสิน
9.30 – 9.45	ทีมที่ 1 : มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
9.45 – 9.50	พักเตรียมความพร้อมด้านเทคนิค
9.50 – 10.05	ทีมที่ 2 : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
10.05 – 10.10	พักเตรียมความพร้อมด้านเทคนิค
10.10 – 10.25	ทีมที่ 3 : มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
10.25 – 10.30	พักเตรียมความพร้อมด้านเทคนิค
10.30 – 10.45	ทีมที่ 4 : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
10.45 – 10.50	พักเตรียมความพร้อมด้านเทคนิค
10.50 – 11.05	ทีมที่ 5 : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
11.05 – 11.10	พักเตรียมความพร้อมด้านเทคนิค
11.10 – 11.25	ทีมที่ 6 : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
11.25 – 11.30	พักเตรียมความพร้อมด้านเทคนิค
11.30 – 11.45	ทีมที่ 7 : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
11.45 – 11.50	พักเตรียมความพร้อมด้านเทคนิค
11.50 – 12.05	ทีมที่ 8 : มหาวิทยาลัยแม่โจ้
12.05 – 13.00	พักเตรียมความพร้อมด้านเทคนิค
13.00 – 13.15	ทีมที่ 9 : มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ภาพที่ 5.59 ภาพบางส่วนของกรนำเสนอผลงานและการพิจารณาตัดสินรางวัล ระดับอุดมศึกษา วันอาทิตย์ที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุมสายลม ชั้น 1 สำนักงาน กสทช.

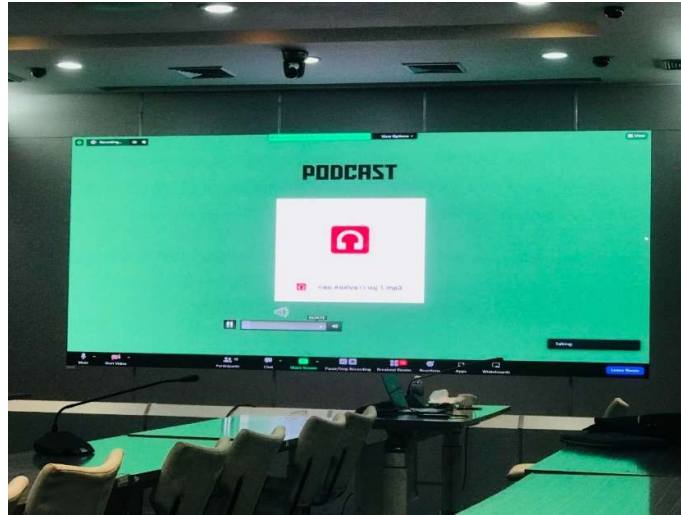
ภาพที่ 5.60 ภาพบางส่วนของกรนำเสนอผลงานและการพิจารณาตัดสินรางวัล ระดับอุดมศึกษา วันอาทิตย์ที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุมสายลม ชั้น 1 สำนักงาน กสทช.

ภาพที่ 5.61 ภาพบางส่วนของการนำเสนอผลงานและการพิจารณาตัดสินรางวัล ระดับอุดมศึกษา
วันอาทิตย์ที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุมสายลม ชั้น 1 สำนักงาน กสทช.

ภาพที่ 5.62 ภาพบางส่วนของการนำเสนอผลงานและการพิจารณาตัดสินรางวัล ระดับอุดมศึกษา
วันอาทิตย์ที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุมสายลม ชั้น 1 สำนักงาน กสทช.

ภาพที่ 5.63 ภาพบางส่วนของ การนำเสนอผลงานและการพิจารณาตัดสินรางวัล ระดับอุดมศึกษา
วันอาทิตย์ที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุมสายลม ชั้น 1 สำนักงาน กสทช.

ภาพที่ 5.64 ภาพบางส่วนของ การนำเสนอผลงานและการพิจารณาตัดสินรางวัล ระดับอุดมศึกษา
วันอาทิตย์ที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุมสายลม ชั้น 1 สำนักงาน กสทช.

ภาพที่ 5.65 ภาพบางส่วนของกรนำเสนอผลงานและการพิจารณาตัดสินรางวัล ระดับอุดมศึกษา
วันอาทิตย์ที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุมสายลม ชั้น 1 สำนักงาน กสทช.

ภาพที่ 5.66 ภาพบางส่วนของกรนำเสนอผลงานและการพิจารณาตัดสินรางวัล ระดับอุดมศึกษา
วันอาทิตย์ที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุมสายลม ชั้น 1 สำนักงาน กสทช.

ทั้งนี้ ผลการตัดสินพิจารณาผลงานดีเด่นระดับประเทศของกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อของเครือข่ายเด็กและเยาวชนทั่วประเทศมีดังนี้

1. ผลงานดีเด่นระดับมัธยมศึกษา

รางวัลชนะเลิศ ได้แก่	ทีมโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน (ภาคตะวันตก)
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ได้แก่	ทีมโรงเรียนสันกำแพง (ภาคเหนือตอนบน)
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 ได้แก่	ทีมโรงเรียนสภาราชนิ จังหวัดตรัง (ภาคใต้ตอนล่าง)
รางวัลชมเชย ได้แก่	ทีมโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา (ภาคตะวันออก)
รางวัลชมเชย ได้แก่	ทีมโรงเรียนลือคำหาญวารินชำราบ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง)

2. ผลงานดีเด่นระดับอุดมศึกษา

รางวัลชนะเลิศ ได้แก่	ทีมมหาวิทยาลัยแม่โจ้ (ภาคเหนือตอนบน)
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ได้แก่	ทีมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย (ภาคใต้ตอนล่าง)
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 ได้แก่	ทีมมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (ภาคตะวันออก)
รางวัลชมเชย ได้แก่	ทีมมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (ภาคกลาง)
รางวัลชมเชย ได้แก่	ทีมมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน)

ทั้งนี้ เมื่อเสร็จสิ้นการเข้าร่วมกิจกรรมและการประกวดผลงาน สถาบันที่เข้าร่วมโครงการทั้ง 63 สถาบันจะได้รับประกาศนียบัตรพร้อมกรอบจากทางโครงการ และพร้อมกันนี้ นอกเหนือจากการมอบเงินรางวัลและโล่รางวัลสำหรับผู้ชนะการประกวดผลงานทั้ง 10 สถาบันตามที่กำหนดในเบื้องต้นแล้ว โครงการได้ดำเนินการจัดทำประกาศนียบัตรพร้อมใส่กรอบรูปสวยงามเพิ่มเติมสำหรับทีมเด็กและเยาวชนที่ผ่านการคัดเลือกในระดับพื้นที่ภูมิภาคเพื่อมอบเป็นเกียรติประวัติให้กับแต่ละสถาบันตามความเห็นในที่ประชุมคณะกรรมการตัดสินพิจารณาผลงานดีเด่นระดับประเทศ

ภาพที่ 5.67 ภาพตัวอย่างประกาศนียบัตรที่สถาบันแก่นนำ (แม่ไก่) จะได้รับ

ภาพที่ 5.68 ภาพตัวอย่างประกาศนียบัตรที่ผู้เข้าร่วมโครงการจะได้รับ

5.9 การใช้ประโยชน์จากแผนการจัดการเรียนรู้และคู่มือการสอนและให้ความรู้ผ่านการจัดกิจกรรมรณรงค์เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อของสถาบันการศึกษาเครือข่าย

จากกิจกรรมและการดำเนินงานที่แล้วเสร็จของสถาบันเครือข่ายทั้ง 63 แห่ง สรุปข้อมูลและความเชื่อมโยงในการใช้ประโยชน์จากแผนการจัดการเรียนรู้และคู่มือการสอนและให้ความรู้ผ่านการจัดกิจกรรมรณรงค์เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อของสถาบันการศึกษาเครือข่าย ดังนี้

ตารางที่ 5.23 การใช้ประโยชน์จากแผนการจัดการเรียนรู้และคู่มือการสอนและให้ความรู้
ผ่านการจัดกิจกรรมรณรงค์เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อของสถาบันการศึกษาเครือข่าย

เครือข่ายภาคเหนือตอนบน

สถาบันเครือข่าย	จังหวัด	รายวิชา	สถานะผู้เรียน	จำนวนผู้เรียน	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สอน		กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ (กิจกรรมรณรงค์เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อ)
					ทุกหน่วย	บางหน่วย (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สอน)	
มหาวิทยาลัยแม่โจ้	เชียงใหม่	ความรู้เรื่องสื่อ	ปี 1	65	✓		โครงการ One for all รอบรู้เท่าทันสื่อ
มหาวิทยาลัยพายัพ	เชียงใหม่	นท 214 การสื่อข่าว	ปี 2	31		10, 12	โครงการเกมมันส์ทันสื่อ
		CA 426 การผลิตสื่อมัลติมีเดีย	ปี 4	24		13,14	
		นท 101 หลักนิเทศศาสตร์	ปี 1	22		1,7	
		นท 216 การผลิตสื่อดิจิทัลเพื่องานนิเทศศาสตร์	ปี 2	22		2,5,11	
มหาวิทยาลัยพะเยา	พะเยา	วารสารศาสตร์ด้านภาพ	ปี 3 - 4	25		3-5	โครงการสร้างเสริมความรู้เรื่องสื่อสู่เด็กและเยาวชน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน	แม่ฮ่องสอน	GEN 1402 การรู้ดิจิทัล (Digital Literacy)	ปี 1 - 4	30	✓	14	โครงการเยาวชนสร้างสื่อเปิดโลกสร้างสรรค์
โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย	เชียงใหม่	ความรู้เรื่องสื่อ (Media Literacy)	ม. 6	44	✓	16	โครงการ Mc รู้ทันสื่อ
โรงเรียนสวนบุญโญภิรมย์	ลำพูน	ความรู้เรื่องสื่อ	ม. 4 - 6	60	✓	16	โครงการ How to รู้ทันสื่อ
โรงเรียนสันกำแพง	เชียงใหม่	เยาวชนรู้เท่าทันสื่อ	ม. 4 - 6	50	✓	16	โครงการเด็กก่อการสื่อ

เครือข่ายภาคเหนือตอนล่าง

สถาบันเครือข่าย	จังหวัด	รายวิชา	สถานะผู้เรียน	จำนวนผู้เรียน	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สอน		กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ (กิจกรรมรณรงค์เกี่ยวกับความรอบรู้ เรื่องสื่อ)
					ทุกหน่วย	บางหน่วย (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ใช้สอน)	
มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์	นครสวรรค์	0030310 การรู้เท่าทันสื่อ	ปี 1	50	✓		โครงการสื่อสร้างสรรค์ BY ลีเกไทย
โรงเรียนบ้านหนองฉางวิทยา	อุทัยธานี	การจัดการฐานข้อมูล	ม. 6	37	✓		โครงการลูกไก่อกกำมือ
โรงเรียนทัพทันอนุสรณ์	อุทัยธานี	ชุมนุมคนทันสื่อ	ม. 6	20	✓		โครงการเยาวชนรุ่นใหม่หัวใจไร้พรมแดน
โรงเรียนอุทัยวิทยาคม	อุทัยธานี	ชุมนุมเยาวชนคนทันสื่อ	ม. 6	43	✓		โครงการ Uthaithani Media Literacy Music Contest
โรงเรียนเทศบาลวัดวรนาถ บรรพต	นครสวรรค์	ชุมนุมรู้เท่าทันสื่อ	ม. 4	30	✓		โครงการเยาวชน ท.4 รู้เท่าทันสื่อกับ PDPA
โรงเรียนโกรกพระ	นครสวรรค์	คุณธรรม	ม. 4	22	✓		โครงการ Check ก่อน Shop
โรงเรียนจินเสนาธิงสุวรรณ อนุสรณ์	นครสวรรค์	เทคโนโลยี 1	ม. 4	55	✓		โครงการ CS Clip Click “รู้เท่าทันสื่อ”

เครือข่ายภาคใต้ตอนบน

สถาบันเครือข่าย	จังหวัด	รายวิชา	สถานะผู้เรียน	จำนวนผู้เรียน	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สอน		กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ (กิจกรรมนรงค์เกี่ยวกับความรู้ เรื่องสื่อ)
					ทุกหน่วย	บางหน่วย (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ใช้สอน)	
มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช	นครศรีธรรมราช	เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่	ปี 2	27	✓		โครงการเสียงสร้างสื่อ
มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต	ภูเก็ต	การวางแผนการสื่อสารแบบบูรณา การ	ปี 3	35		5-7, 10-11, 13-14	โครงการ Just to Know! (รู้สึกนึกจะเป็นอะไรไป!)
มหาวิทยาลัยราชภัฏ สุราษฎร์ธานี	สุราษฎร์ธานี	การรู้เท่าทันสื่อ	ปี 2	96		1-3, 6-7, 9-10, 12, 14	โครงการเด็กได้ ครอบรู้ เท่าทันสื่อ
วิทยาลัยเกษตรและ เทคโนโลยีนครศรีธรรมราช	นครศรีธรรมราช	กิจกรรม Homeroom (ความรู้เรื่องสื่อ)	ปวช. 3 คอมพิวเตอร์ ธุรกิจ	29	✓		โครงการเพื่อนช่วยเพื่อน พี่สอนน้อง
โรงเรียนจรัสพิซากร	นครศรีธรรมราช	กิจกรรมแนะแนว (ความรู้เรื่องสื่อ)	ม. 6	43		1-2, 6, 10, 12-16	โครงการแกนนำรู้เท่าทันสื่อจรัสพิซากร
โรงเรียนกัลยาณีศรีธรรม ราช	นครศรีธรรมราช	สังคมศึกษา	ม. 4	470		3, 6, 7, 10, 11	โครงการ With Media With Me
โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระศรีนครินทร์	นครศรีธรรมราช	ชุมนุมเยาวชนคนทันสมัย	ม. 4 - 6	45		1-3, 6-15	โครงการสื่อสร้างสรรค์ผ่าน ศิลปะการแสดงพื้นเมืองภาคใต้

เครือข่ายภาคใต้ตอนล่าง

สถาบันเครือข่าย	จังหวัด	รายวิชา	สถานะผู้เรียน	จำนวนผู้เรียน	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สอน		กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ (กิจกรรมรณรงค์เกี่ยวกับความรอบรู้ เรื่องสื่อ)
					ทุกหน่วย	บางหน่วย (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สอน)	
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	สงขลา	การพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน	ปี 1 - 4	40	✓		โครงการ PSU รู้ทันสื่อ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	ตรัง	Digital Modernization	ปี 1-4	50	✓		โครงการชัวร์ก่อนแชร์
		946-146 Logical Thinking	ปี 2	112	✓		
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย	ตรัง	ชมรมสื่อสร้างสรรค์ (สสส): สื่อสร้างสรรค์ สุข สุขอย่างสร้างสรรค์จากสื่อ	ปี 1 - 4	29	✓		โครงการค่ายพัฒนาทักษะการใช้สื่ออย่างปลอดภัย
โรงเรียนสภาราชนิ	ตรัง	ว 32292 เทคโนโลยีสื่อประสม	ม. 5	39	✓		โครงการเด็กสภา รอบรู้ สร้างสรรค์ และทันสื่อ
โรงเรียนหาดใหญ่รัฐประชาสรรค์	สงขลา	ชุมนุม YRS new generation รู้เท่าทันสื่อ	ม. 4-6	40		1-10, 12, 14-16	โครงการ YRS New Generation รู้เท่าทันสื่อ
โรงเรียนแสงทองวิทยา	สงขลา	กิจกรรม Homeroom (ความรอบรู้เรื่องสื่อ)	ม. 6	41	✓		โครงการ S.T. รู้เท่าทันสื่อ
		ชุมนุมคนทันสื่อ	ม. 4 - 6	70	✓		
โรงเรียน มอ. วิทยานุสรณ์	สงขลา	ความรู้เรื่องสื่อ	ม. 4-5	101		9-16	โครงการ PSU.WIT Media Literacy “มอ.ว. รอบรู้เรื่องสื่อ”

เครือข่ายภาคกลาง

สถาบันเครือข่าย	จังหวัด	รายวิชา	สถานะผู้เรียน	จำนวนผู้เรียน	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สอน		กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ (กิจกรรมรณรงค์เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อ)
					ทุกหน่วย	บางหน่วย (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สอน)	
มหาวิทยาลัยราชภัฏ จันทระเกษม	กรุงเทพฯ	จริยธรรมสื่อและการรู้เท่าทันสื่อ	ปี 1	153	✓		โครงการ MEDIA LITERACY CAMPAIGN
มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ ราชวิทยาลัย	พระนครศรีอยุธยา	การพัฒนาสื่อดิจิทัล	ปี 3	16		1-7, 10-14	โครงการรู้เท่าทันสื่ออย่างปลอดภัยและ เป็นสุข
มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนคร	กรุงเทพฯ	การรู้เท่าทันสื่อ	ปี 3	80		1-7, 10-14	โครงการผลิตสื่อรณรงค์และสร้างสรรค์ บอร์ดเกม “เล่นเพื่อรู้” นวัตกรรมบอร์ด เกมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจใน วิธีการตรวจสอบข่าวลวง
มหาวิทยาลัยรังสิต	ปทุมธานี	RSU 160	ปี 1-4	250		1-3, 6-7, 10, 12-14	โครงการ Smart Use, Good Life
โรงเรียนเนินขามรัฐประชานุ เคราะห์	ชัยนาท	ชุมชนรู้เท่าทันสื่อ/ ชมรมสื่อ สร้างสรรค์	ม. 4 - 6	40	✓		โครงการ Creative ด่วน้อย
โรงเรียนหันคารราษฎร์ รังสฤษดิ์	ชัยนาท	ความรู้เรื่องสื่อ	ม. 6	33	✓		โครงการละครเวที โลกออนไลน์ สื่อสาร พระอภัยมณี
โรงเรียนชัยนาทพิทยาคม	ชัยนาท	ชุมชนสื่อสร้างสรรค์	ม. 4 - 6	40	✓		โครงการ CPN Creative Media

เครือข่ายภาคตะวันตก

สถาบันเครือข่าย	จังหวัด	รายวิชา	สถานะผู้เรียน	จำนวนผู้เรียน	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สอน		กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ (กิจกรรมรณรงค์เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ)
					ทุกหน่วย	บางหน่วย (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สอน)	
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน	นครปฐม	โครงการนิสิตศึกษารอบรู้เรื่องสื่อ (EDS Media Literacy)	ปี 1-4	30		2, 4, 6-11	โครงการ EDS MEDIA LITERACY นิสิตศึกษาฯ รอบรู้เรื่องสื่อ
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้าน จอมบึง	ราชบุรี	โครงการMCRU รอบรู้เรื่องสื่อ	ปี 1	40		1-2, 5, 7, 9, 13	โครงการ MCRU รอบรู้เรื่องสื่อ
มหาวิทยาลัยราชภัฏ กาญจนบุรี	กาญจนบุรี	การสื่อข่าวในสื่อใหม่/สื่อ ประชาสัมพันธ์	ปี 2 - 3	28		7, 10, 12-14	โครงการเด็กเมืองกาญจน์รู้ทันสื่อ
มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม	นครปฐม	การรู้เท่าทันข่าวปลอมบนสื่อวิทยุ โทรทัศน์มีลติแพลตฟอร์ม	ปี 1	90-100	✓		โครงการสร้างเยาวชนคนรู้เท่าทันสื่อ
โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา	นครปฐม	กิจกรรมแนะแนว (ความรอบรู้เรื่องสื่อ)	ม. 5	150	✓		โครงการสัปดาห์รู้เท่าทันสื่อออนไลน์
โรงเรียนดิ่งชันวิทยา	สุพรรณบุรี	ชุมนุมเยาวชนรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล	ม. 4-6	35	✓		โครงการเยาวชนคนทันสื่อ
โรงเรียนสาธิตแห่ง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน	นครปฐม	หน้าที่พลเมือง	ม. 5	160		1-5	โครงการ Whay.themedia

เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียง

สถาบันเครือข่าย	จังหวัด	รายวิชา	สถานะผู้เรียน	จำนวนผู้เรียน	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สอน		กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ (กิจกรรมรณรงค์เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ)
					ทุกหน่วย	บางหน่วย (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สอน)	
มหาวิทยาลัยบูรพา	ชลบุรี	การรู้เท่าทันสื่อ	ปี 1	40	✓		โครงการเยาวชนเมืองทวิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	จันทบุรี	การสื่อสารยุคดิจิทัล	ปี 1	20		3-7, 10-11, 13	โครงการ Media Literacy x Mutelu
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์	ฉะเชิงเทรา	MCA311 การสื่อสารการตลาดเชิงบูรณาการ	ปี 3	37		2-7, 12	โครงการรู้ทัน เข้าถึง เข้าใจภัย Fake News
โรงเรียนพนัสพิทยาคาร	ชลบุรี	ว 30101 วิทยาการคำนวณ	ม. 4	168	✓		โครงการ “เปิดประตู พ.พ. รู้ทันสื่อ”
โรงเรียนผืนแก้วมิชชาสอน	ชลบุรี	ชุมนุมเยาวชนคนทันสื่อ	ม. 4-6	25		3, 4, 7, 10, 12-16	โครงการค่ายทักษะการเอาตัวรอดบนสื่อออนไลน์
โรงเรียนชลบุรี “สุขบท”	ชลบุรี	ภาษาเพื่อการสื่อสาร 1	ม. 4	240		1-6, 8-10, 12-16	โครงการค่ายพัฒนาศักยภาพเยาวชนดิจิทัล
โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา	ระยอง	เยาวชนรู้เท่าทันสื่อ	ม. 4-6	30	✓		โครงการ BKW Speech Fake Newz

เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

สถาบันเครือข่าย	จังหวัด	รายวิชา	สถานะผู้เรียน	จำนวนผู้เรียน	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สอน		กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ (กิจกรรมรณรงค์เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ)
					ทุกหน่วย	บางหน่วย (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สอน)	
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	อุดรธานี	การรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและดิจิทัล	ปี 1-4	31	✓		โครงการสร้างสรรค์สื่อด้วยมือเรา
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด	ร้อยเอ็ด	การรู้เท่าทันสื่อ	ปี 1 - 4	200		1-7, 10-14	โครงการ CARE สื่อ (เด็กยุคใหม่ใส่ใจสื่อ ไม่บูลลี่ แอนตี้ข่าวปลอม)
มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์	กาฬสินธุ์	รู้เท่าทันสื่อ	ปี 1	15		1-2, 5-6, 10-11, 13-14	โครงการค่ายหนังสือทันสื่อ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร	สกลนคร	การรู้เท่าทันสื่อ	ปี 1 - 4	40	✓		โครงการรู้ทันข่าวกล่าวความจริง
โรงเรียนอุดรพัฒนศึกษา	อุดรธานี	ชุมชนอุดรพัฒนรู้เท่าทันสื่อ	ม. 4-6	20	✓		โครงการอุดรพัฒนรู้เท่าทันสื่อ
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	อุดรธานี	ชุมนุม Media Literacy	ม. 4-5	20	✓		โครงการค่ายอบรมการรู้เท่าทันพินันออนไลน์ SATIT UDRU MEDIA LITERACY
โรงเรียนสตรีราชินูทิศ	อุดรธานี	ชุมนุมการงานอาชีพ	ม. 6	45		1-3, 6, 8, 10-15	โครงการ SAFE SHOP SAFE SURE
		การงานอาชีพ 5	ม. 6	42		1-4, 6-10, 14	

เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

สถาบันเครือข่าย	จังหวัด	รายวิชา	สถานะผู้เรียน	จำนวนผู้เรียน	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สอน		กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ (กิจกรรมรณรงค์เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อ)
					ทุกหน่วย	บางหน่วย (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สอน)	
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	อุบลราชธานี	การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ	ปี 1-4	26	✓	ทุกหน่วย	โครงการ Media Literacy Ambassador
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	อุบลราชธานี	ระบบสารสนเทศและนวัตกรรม การสื่อสาร	ปี 2	21		1-2, 4-5, 12-14	โครงการนิเทศศาสตร์รู้เท่าทันสื่อ
โรงเรียนเบญจมมหาราช	อุบลราชธานี	สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	ม. 4	600		1, 3, 6-13, 16	โครงการ BM Model เยาวชนดิจิทัล ตื่นรู้ (สื่อ) ทุกมิติ สูการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณ
โรงเรียนบุญเปือยวิทยาคาร	อุบลราชธานี	ชุมนุมบุปเปือยสร้างสรรค์รู้เท่าทันสื่อ	ม. 4-6	37	✓	ทุกหน่วย	โครงการภาพยนตร์สั้น เรื่องโลกร้าย (ออนไลน์)
โรงเรียนเทศบาล 3 สามัคคีวิทยาคาร	อุบลราชธานี	ชุมนุมรู้ทันสื่อทันสมัยได้ประโยชน์	ม. 4-6	23	✓	ทุกหน่วย	โครงการ "3 ทำ 3 นักเรียนทำไฟท์ VS รู้ทันภัยสื่อออนไลน์"
โรงเรียนวิจิตรวิทยา	อุบลราชธานี	ชุมนุมศิลปะสื่อสร้างสรรค์	ม. 5	30	✓	ทุกหน่วย	โครงการเยาวชนวิจิตรยุคใหม่ รู้เท่าทันสื่อ
โรงเรียนลือคำหาญวารินชำราบ	อุบลราชธานี	ชุมนุมรู้เท่าทันสื่อ	ม. 6	90	✓	ทุกหน่วย	โครงการรู้เท่าทันสื่อ ลือคำหาญทำได้

บทที่ 6 การประเมินผลโครงการ

การประเมินผลโครงการ “พัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน” (Projects to Develop and Enhance Media Literacy of Children and Young People) ถือเป็น การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยมีการพัฒนาต้นแบบนวัตกรรม (หมายถึง สื่อ/สิ่งประดิษฐ์ หรือวิธีการ) แล้วมีการทดลองใช้ เพื่อตรวจสอบคุณภาพในเชิงประจักษ์ โดยทั่วไปการวิจัยและพัฒนามุ่งให้ผลลัพธ์ที่สำคัญ 2 ลักษณะคือ

1. นวัตกรรมประเภทวัตถุที่เป็นชิ้นอัน ซึ่งอาจเป็นประเภท วัสดุ/อุปกรณ์/ชิ้นงาน เช่น รถยนต์ คอมพิวเตอร์ สื่อการสอน ชุดกิจกรรม เสริมความรู้ คู่มือประกอบการทำงาน ฯลฯ ซึ่งในงานนี้คือ ชุดความรู้เรื่อง ความรอบรู้เรื่องสื่อ (Media Literacy) ซึ่งประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา คู่มือประกอบการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา และคู่มือการผลิตและสร้างสรรค์ (สื่อ) กิจกรรม รวม 5 เล่ม

2. นวัตกรรมประเภทที่เป็นรูปแบบ/วิธีการ/กระบวนการ/ระบบปฏิบัติการ อาทิรูปแบบการบริหารจัดการ ระบบการทำงาน กระบวนการผลิต ฯลฯ ซึ่งในงานนี้คือกระบวนการดำเนินโครงการ รูปแบบและวิธีการเรียนการสอน และ รูปแบบการบริหารจัดการ

6.1 กรอบแนวทางการประเมินผล

การประเมินผลภาพรวมโครงการใช้การวิเคราะห์ด้วย CIPP (Context, Input, Process, and Product) Model ของ Daniel Stufflebeam (1971) โดยนำสาระสำคัญตามแนวคิดของ Stufflebeam มาเป็นกรอบแนวทางการประเมินผลโครงการฯ ในครั้งนี้ เพื่อประเมินความเหมาะสมของโครงการ และประเมินสรุปเพื่อบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) แบ่งเป็นการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมหรือบริบทภายนอกก่อนการดำเนินโครงการ เป็นการประเมินสถานการณ์และความจำเป็นเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 12 ทักษะที่จำเป็นของเยาวชนในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการพัฒนาและปรับแผนการเรียนการสอนของสถาบันศึกษา เพื่อให้เยาวชนมีความรู้ ความคิดเชิงวิเคราะห์ และวิจารณ์ รวมถึงทักษะในการเปิดรับและเลือกใช้ประโยชน์จากสื่อ โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์อย่างเท่าทัน และสภาวะแวดล้อมหรือบริบทภายในโครงการฯ ซึ่งหมายถึง สภาพแวดล้อมของผู้เรียน ได้แก่ ภูมิภาค ระดับการศึกษา และขนาดของชั้นเรียน

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินทรัพยากรที่นำมาใช้ในการดำเนินโครงการว่ามีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสมหรือไม่ ในที่นี้ได้แก่ หลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการสอนและให้ความรู้ และคู่มือการผลิตและสร้างสรรค์ (สื่อ) กิจกรรม สื่อสนับสนุน ความพร้อมและความสามารถของผู้สอน ศักยภาพการเป็นแกนนำของเยาวชน และงบประมาณดำเนินการ

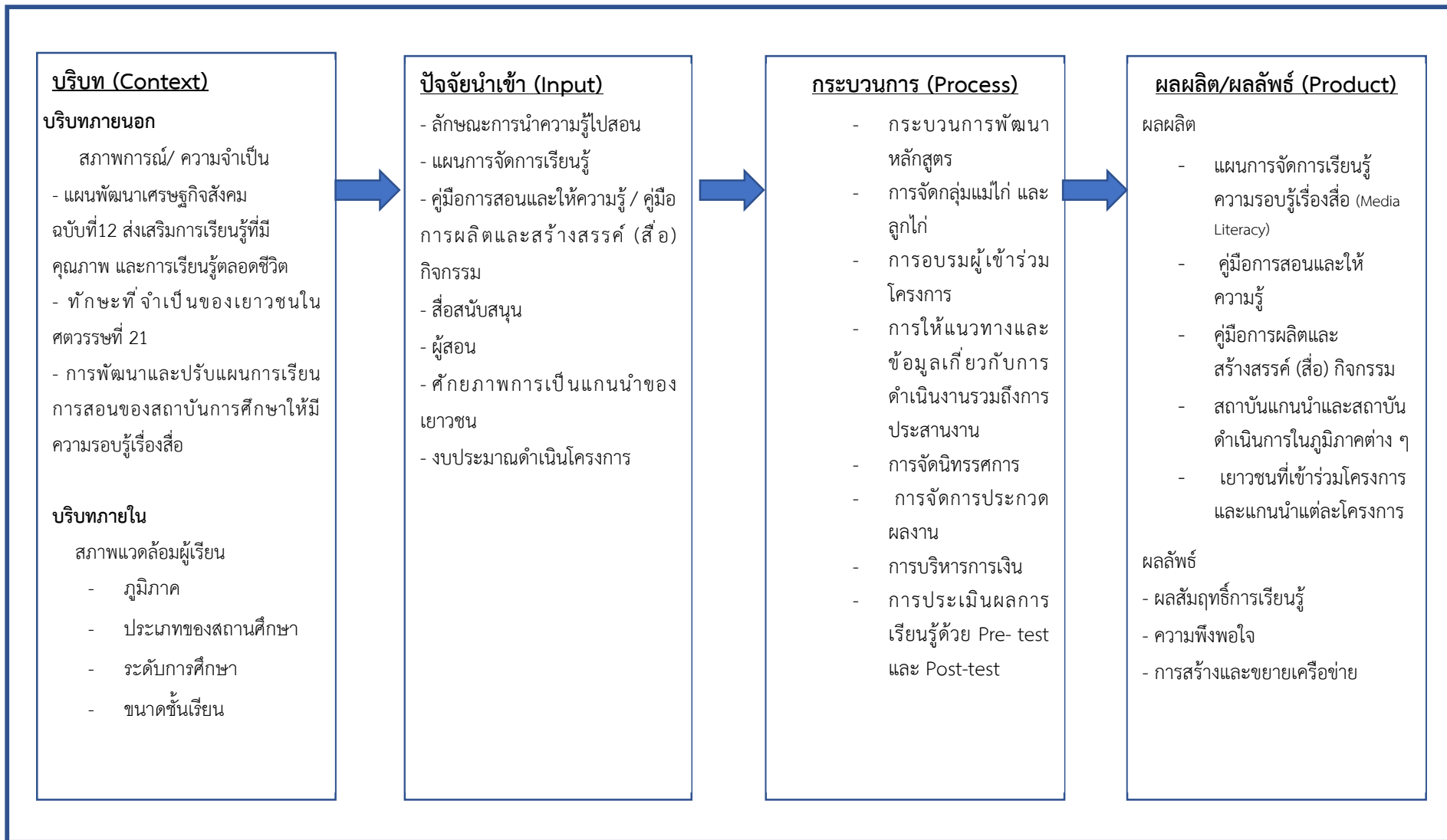
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินการบริหารโครงการ การจัดกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการนำปัจจัยนำเข้าของโครงการ ตั้งแต่กระบวนการพัฒนาหลักสูตร การจัดกลุ่มแม่ไก่ และลูกไก่ การอบรมผู้เข้าร่วมโครงการ การให้แนวทางและข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานรวมถึงการประสานงาน การจัดนิทรรศการ การจัดการประกวดผลงาน การบริหารการเงิน และการประเมินผลการเรียนรู้ด้วย Pre- test และ Post-test

4. การประเมินผลผลิตและผลลัพธ์ (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลที่ได้จากโครงการ ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ เพื่อนำข้อมูลมาพิจารณาปรับปรุง และพัฒนาโครงการต่อไป ในส่วนของผลผลิต ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ ความรอบรู้เรื่องสื่อ (Media Literacy) คู่มือการสอนและให้ความรู้ คู่มือการผลิตและสร้างสรรค์ (สื่อ) กิจกรรม สถาบันแกนนำและสถาบันดำเนินการในภูมิภาคต่าง ๆ เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการและแกนนำแต่ละโครงการ ในส่วนของผลลัพธ์เน้นการประเมินผลหลัก 3 ส่วนคือ

- 1) การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน / นักศึกษา ทั้ง 9 ภูมิภาค โดยใช้ Summative Evaluation ด้วยแบบทดสอบ Pre-test ก่อนการเรียน และ Post-test หลังการเรียน เพื่อประเมินความรู้ของผู้เรียนจากเนื้อหาและการสอนเรื่อง “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media literacy) ที่โครงการฯ จัดทำให้ โดยแยกเป็นระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา ซึ่งแต่ละระดับ จะได้ชุดคำถามเพื่อทดสอบรวม 30 ข้อ เพื่อประเมินการเรียนรู้ที่ได้รับจากแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยคำถามที่วัดความรู้ ความตระหนัก และการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน
- 2) การประเมินผลโครงการโดยภาพรวมของผู้เข้าร่วมโครงการทั้ง 3 กลุ่มต่อปัจจัยหรือองค์ประกอบต่าง ๆ ของโครงการ โดยใช้แนวคิด CIPP Model ได้แก่ ปัจจัยด้านบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) ปัจจัยด้านกระบวนการ (Process) และปัจจัยด้านผลลัพธ์/ ผลผลิต (Product) ซึ่งแบ่งเป็นสองส่วน คือ
 - 2.1 การสำรวจสภาพการณ์ของแต่ละปัจจัย
 - 2.2 การสำรวจความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการฯ ทั้ง 3 กลุ่ม คือ แม่ไก่ ลูกไก่ และผู้เรียนหรือเยาวชน ต่อปัจจัยต่าง ๆ

- 3) การสำรวจและประเมินการสร้างและขยายเครือข่าย ทั้งในด้านการต่อยอดความรู้ และ
การสร้างความร่วมมือในระดับต่าง ๆ
 ดังแสดงในกรอบการประเมินผล ดังนี้

ตารางที่ 6.1 การประเมินผลโครงการตามแนวคิด CIPP Model

ทั้งนี้ การประเมินโครงการ ฯ ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ และปริมาณ โดยมีรายละเอียดการประเมินแต่ ละปัจจัย ดังนี้

6.2 การสำรวจปัจจัยต่าง ๆ ใน CIPP Model

1) การสำรวจและประเมินบริบท (Context)

ปัจจัย	วัตถุประสงค์	วิธีการวิจัย/ เครื่องมือ	กลุ่มเป้าหมาย/ แหล่งข้อมูล/ กลุ่มตัวอย่าง	ปัญหา/อุปสรรค
บริบท (Context) บริบทภายนอก	ตรวจสอบสภาพการณ์ ความพร้อมการดำเนิน โครงการ - ความจำเป็นเพื่อ รองรับการ เปลี่ยนแปลง เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมฉบับที่ 12 - ทักษะที่จำเป็นของ เยาวชนในศตวรรษที่ 21 - การพัฒนาและปรับ แผนการเรียนการสอน ของสถาบันการศึกษา ให้มีความรอบรู้เรื่อง สื่อ (Media literacy) จากปัญหาการ หลอกลวงและ อาชญากรรมในโลก ออนไลน์ รวมถึงการใช้ สื่ออย่างเหมาะสมและ มีประโยชน์	-การประชุม แลกเปลี่ยนความ คิดเห็นก่อนเริ่ม ดำเนินการ - การตรวจสอบความ พร้อมในพื้นที่ - การประชุมออนไลน์ และ ออนไซต์ในทาง พื้นที่ (เลือกสุ่ม)	- อาจารย์/นักเรียน/ นักศึกษา แกนนำ(แม่ ไก่) ทุกสถาบัน - ผู้บริหาร สถาบันการศึกษาบาง แห่งในพื้นที่ภาคเหนือ ตอนบน โดยการเข้า ร่วมสัมมนาและ ประชุมออนไลน์ - อาจารย์และผู้บริหาร ในภาคกลาง (นครสวรรค์) - อาจารย์ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง	ยังไม่มีผู้บริหาร สถานศึกษาในระดับสูง เข้าร่วมแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น
บริบทภายใน	สำรวจสภาพแวดล้อม ของผู้เรียนซึ่งอาจ ส่งผลต่อการจัดการ	-การสำรวจด้วย แบบสอบถาม - การลงพื้นที่และ สังเกตการณ์	อาจารย์/นักเรียน/ นักศึกษา แกนนำ(แม่ ไก่) ทุกสถาบัน	ในการประเมิน ไม่ สามารถทราบขนาด ชั้นเรียนที่แน่นอนได้ เนื่องจากจำนวน

	การเรียนรู้ อาทิ การแบ่งภูมิภาค ประเภทสถานศึกษา ระดับการศึกษา และขนาดชั้นเรียน	- การประเมินร่วมกับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียน - แบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดแบ่งภูมิภาค		ผู้เรียนอาจแตกต่างจากการสำรวจในบางสถาบัน และความแตกต่างในด้านรูปแบบการเรียนรู้และการจัดกิจกรรม ฯลฯ ซึ่งมีทั้งออนไลน์และออฟไลน์
--	--	--	--	--

1.1 การสำรวจบริบทภายนอก: สภาพการณ์ที่เป็นความจำเป็นของโครงการ

1. การดำเนินการของโครงการฯ มีหลักการและเหตุผลที่เป็นเงื่อนไข และความจำเป็นในการสร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาต่างๆ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมที่สำคัญดังนี้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม ฉบับที่ 12 มีการมุ่งเน้นจะสร้างเด็กและเยาวชนคนรุ่นใหม่ให้เป็นคนดี คนฉลาด รอบรู้ และสามารถเป็นอนาคตของชาติได้ เยาวชนจะต้องรู้จักพึ่งพาตนเอง มีสติปัญญา และความฉลาดรอบรู้ มีทักษะพื้นฐานด้านเทคโนโลยี และส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามแนวทางพัฒนาตามยุทธศาสตร์ที่ 1 ของการเสริมสร้าง และพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ซึ่งจะต้องก้าวทันต่อสถานการณ์ของสังคมไทยไปสู่สังคมดิจิทัล หมายถึง ความท้าทายต่อการจัดการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตนั้น ต้องปรับให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล ดังได้กล่าวไปแล้วในที่มาและความสำคัญของโครงการฯ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, 2559)

2. ทักษะที่จำเป็นของเยาวชนในศตวรรษที่ 21 แนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ โดยการใช้กระบวนการทางปัญญา (กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ และมีส่วนร่วมในการเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (MACRO model : รูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 สืบค้นจาก <http://regis.dusit.ac.th/news>) นั้นหมายถึงการเตรียมความพร้อมให้เยาวชนมีทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ในที่นี้จึงหมายความรวมถึง การใช้สื่ออย่างรู้เท่าทันปลอดภัย และสร้างสรรค์ โดยมีการส่งเสริมให้เกิดกระบวนการคิด ผ่านกระบวนการกลุ่ม และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการนำความรู้ไปใช้

3. การพัฒนา และการปรับแผนการเรียนการสอน ของสถาบันการศึกษา ได้มีการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา ปรับหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเป้าหมายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 12 รวมถึงการพิจารณาแนวทางเพื่อพัฒนาเน้นให้ผู้เรียนได้มีทักษะที่จำเป็นของเยาวชนในศตวรรษที่ 21 อยู่บ้างแล้วทั้งในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาหลายแห่ง มีการดำเนินการไปแล้ว แต่อย่างไรก็ตาม การดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมในด้านการพัฒนาการเรียนการสอนในเรื่องการใช้สื่ออย่างรู้เท่าทัน หลายสถาบันยังคงไม่สามารถบรรจุในหลักสูตรได้อย่างชัดเจนในระยะเวลาอันใกล้นี้ หลายสถาบันอยู่ระหว่างดำเนินการ และบางแห่งได้ดำเนินการไปบ้างแล้ว

1.2 สรุปผลการประเมินจากการสำรวจบริบท

จากการศึกษาความพร้อม และความเป็นไปได้ในการดำเนินการโครงการฯ พบว่า สภาพการณ์ที่เป็นข้อดี และปัญหาในการดำเนินโครงการสรุปได้ดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมของสถาบันการศึกษาเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฯ และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ซึ่งจะต้องสร้างและเพิ่มพูนทักษะการเรียนรู้ของเยาวชน ฯลฯ ส่งผลให้สถาบันการศึกษาต่าง ๆ มีความตระหนัก และมีความต้องการปรับโครงสร้างหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมอยู่แล้ว และด้วยเหตุที่โครงการพัฒนา และเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน ที่ได้จัดทำขึ้นครั้งนี้ แม้เป็นโครงการทดลองเพื่อนำร่อง การจัดการเรียนการสอนในบางรายวิชา หรือบางทักษะ แต่เป็นกรณีตัวอย่างที่สถาบันการศึกษาสามารถนำไปใช้ได้และยังสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะความรู้ในด้านอื่นๆต่อไปได้ การดำเนินการในครั้งนี้นี้ จึงเป็นที่ยอมรับในหลักการ เพื่อยินยอมให้ความร่วมมือดำเนินการได้ดี อย่างไรก็ตาม ด้วยภาวะเปราะบาง แนวทางการปฏิบัติงานนำเนื้อหาวิชาเข้าบรรจุในหลักสูตร ย่อมต้องมีขั้นตอน และแนวทางการปฏิบัติที่ใช้เวลา ฉะนั้นในความร่วมมือครั้งนี้ จึงยังคงพบปัญหาอุปสรรคในระหว่างดำเนินการด้วย เช่น การจัดสรรเนื้อหาวิชาเข้าบรรจุในหลักสูตร ยังไม่สามารถทำได้ทั้งหมดที่ ความร่วมมือในการดำเนินการ ยังคงเป็นความร่วมมือระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับคณะทำงานในโครงการเท่านั้น ผู้บริหารระดับสูงของสถาบันการศึกษาหลายแห่ง ยังไม่ได้ร่วมรับรู้ และร่วมแก้ปัญหาด้วยกัน ทำให้การจัดการเรียนการสอนยังพบปัญหาความต่อเนื่องอยู่บ้าง

2. ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินการในโครงการฯ เช่น การบริหารจัดการโครงการที่ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้จากปัญหาการระบาดของโควิด-19 โดยเฉพาะปัญหาในการตรวจติดตามในหลายพื้นที่ ซึ่งดำเนินการไม่ได้ มีส่วนทำให้การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม ไม่ได้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

1.3 การสำรวจบริบทภายใน: สภาพแวดล้อมของผู้เรียน

สภาพแวดล้อมผู้เรียน มุ่งประเมินการแบ่งผู้เรียนเป็นภูมิภาคต่าง ๆ รวมถึงระดับการศึกษาและขนาดของสถาบันการศึกษา มีความรู้ ความสนใจ และปัญหาเกี่ยวกับ media literacy มากน้อยเพียงใด สิ่งที่จะประเมินในปัจจุบันด้านบริบท ได้แก่

1. **ภูมิภาค** แบ่งเป็น 9 ภูมิภาค ได้แก่
 - ภาคเหนือตอนบน
 - ภาคเหนือตอนล่าง
 - ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
 - ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
 - ภาคใต้ตอนบน
 - ภาคใต้ตอนล่าง
 - ภาคกลาง
 - ภาคตะวันออก
 - ภาคตะวันตก

สถาบันแม่ไก่ เป็นสถาบันระดับอุดมศึกษา รวม 9 สถาบันจาก 9 ภูมิภาคประกอบด้วย

(1) สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่) จำนวน 9 สถาบัน โดยแบ่งตามพื้นที่ภูมิภาค ดังนี้

- (1.1) ภาคเหนือตอนบน จำนวน 1 สถาบัน
- (1.2) ภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 1 สถาบัน
- (1.3) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จำนวน 1 สถาบัน
- (1.4) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 1 สถาบัน
- (1.5) ภาคใต้ตอนบน จำนวน 1 สถาบัน
- (1.6) ภาคใต้ตอนล่าง จำนวน 1 สถาบัน
- (1.7) ภาคกลาง จำนวน 1 สถาบัน
- (1.8) ภาคตะวันออก จำนวน 1 สถาบัน
- (1.9) ภาคตะวันตก จำนวน 1 สถาบัน

(2) สถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) โดยแบ่งตามพื้นที่ภูมิภาคๆละ 6 สถาบัน รวมสถาบันแม่ไก่และลูกไก่ 63 สถาบัน

2. ประเภทของสถานศึกษา หรือ หน่วยงานทางการศึกษาที่ร่วมในโครงการฯ ในการนำแผนการจัดการเรียนรู้และคู่มือไปสอนหรือถ่ายทอดแก่ผู้เรียน ซึ่งได้แก่

- สถานศึกษาของภาครัฐ เอกชน
- ระดับมัธยมและอุดมศึกษา
- ขนาดชั้นเรียน /จำนวนผู้เรียน

ตารางที่ 6.2 แสดงรายชื่อสถาบันแม่ไก่และลูกไก่ จำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค (9)	สถาบันแม่ไก่	สถาบันลูกไก่	จังหวัด
ภาคกลาง รวม กทม.	สถาบันแกน	1) มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	กรุงเทพมหานคร
	สถาบันดำเนินการ	2) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	พระนครศรีอยุธยา
	สถาบันดำเนินการ	3) มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	กรุงเทพมหานคร
	สถาบันดำเนินการ	4) มหาวิทยาลัยรังสิต	ปทุมธานี
	สถาบันดำเนินการ	5) โรงเรียนเนินขามรัฐประชานุเคราะห์	ชัยนาท
	สถาบันดำเนินการ	6) โรงเรียนห้วยคตราชภัฏรังสิต	ชัยนาท
	สถาบันดำเนินการ	7) โรงเรียนชัยนาทพิทยาคม	ชัยนาท
ภาคเหนือตอนบน	สถาบันแกน	1) มหาวิทยาลัยแม่โจ้	เชียงใหม่
	สถาบันดำเนินการ	2) มหาวิทยาลัยพายัพ	เชียงใหม่
	สถาบันดำเนินการ	3) มหาวิทยาลัยพะเยา	พะเยา
	สถาบันดำเนินการ	4) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน	แม่ฮ่องสอน

ภูมิภาค (9)	สถาบันแม่ไก่	สถาบันลูกไก่	จังหวัด
	สถาบันดำเนินการ	5) โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย	เชียงใหม่
	สถาบันดำเนินการ	6) โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ ลำพูน	ลำพูน
	สถาบันดำเนินการ	7) โรงเรียนสันกำแพง	เชียงใหม่
ภาคเหนือตอนล่าง	สถาบันแกน	1) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	นครสวรรค์
	สถาบันดำเนินการ	2) โรงเรียนบ้านหนองฉางวิทยา	อุทัยธานี
	สถาบันดำเนินการ	3) โรงเรียนทัพทันอนุสรณ์	อุทัยธานี
	สถาบันดำเนินการ	4) โรงเรียนอุทัยวิทยาคม	อุทัยธานี
	สถาบันดำเนินการ	5) โรงเรียนเทศบาลวัดวรนาถบรรพต	นครสวรรค์
	สถาบันดำเนินการ	6) โรงเรียนโกรกพระ	นครสวรรค์
	สถาบันดำเนินการ	7) โรงเรียนจันเสนเอ็งสุวรรณอนุสรณ์	นครสวรรค์
ภาคตะวันตก	สถาบันแกน	1) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต กำแพงแสน	นครปฐม
	สถาบันดำเนินการ	2) มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง	ราชบุรี
	สถาบันดำเนินการ	3) มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี	กาญจนบุรี
	สถาบันดำเนินการ	4) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม	นครปฐม
	สถาบันดำเนินการ	5) โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา	นครปฐม
	สถาบันดำเนินการ	6) โรงเรียนดลิ่งชั้นวิทยา	สุพรรณบุรี
	สถาบันดำเนินการ	7) โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน	นครปฐม
ภาคตะวันออก	สถาบันแกน	1) มหาวิทยาลัยบูรพา	ชลบุรี
	สถาบันดำเนินการ	2) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	จันทบุรี
	สถาบันดำเนินการ	3) มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์	ฉะเชิงเทรา
	สถาบันดำเนินการ	4) โรงเรียนพนัสพิทยาคาร	ชลบุรี
	สถาบันดำเนินการ	5) โรงเรียนผินแจ่มวิชาสอน	ชลบุรี
	สถาบันดำเนินการ	6) โรงเรียนชลบุรี "สุขบท"	ชลบุรี
	สถาบันดำเนินการ	7) โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา	ระยอง
ภาคอีสานตอนบน	สถาบันแกน	1) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	อุดรธานี
	สถาบันดำเนินการ	2) มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด	ร้อยเอ็ด
	สถาบันดำเนินการ	3) มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์	กาฬสินธุ์
	สถาบันดำเนินการ	4) มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร	สกลนคร
	สถาบันดำเนินการ	5) โรงเรียนอุดรพัฒนศึกษา	อุดรธานี
	สถาบันดำเนินการ	6) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	อุดรธานี
	สถาบันดำเนินการ	7) โรงเรียนสตรีราชินูทิศ	อุดรธานี

ภูมิภาค (9)	สถาบันแม่ไก่	สถาบันลูกไก่	จังหวัด
ภาคอีสานตอนล่าง	สถาบันแกน	1) มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	อุบลราชธานี
	สถาบันดำเนินการ	2) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	อุบลราชธานี
	สถาบันดำเนินการ	3) โรงเรียนเบญจมะมหาสาร	อุบลราชธานี
	สถาบันดำเนินการ	4) โรงเรียนบุญเปื้อยวิทยาการ	อุบลราชธานี
	สถาบันดำเนินการ	5) โรงเรียนเทศบาล 3 สามัคคีวิทยาการ	อุบลราชธานี
	สถาบันดำเนินการ	6) โรงเรียนวิจิตรพิทยา	อุบลราชธานี
	สถาบันดำเนินการ	7) โรงเรียนลือคำหาญวารินชำราบ	อุบลราชธานี
ภาคใต้ตอนบน	สถาบันแกน	1) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช	นครศรีธรรมราช
	สถาบันดำเนินการ	2) มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต	ภูเก็ต
	สถาบันดำเนินการ	3) มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี	สุราษฎร์ธานี
	สถาบันดำเนินการ	4) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครศรีธรรมราช	นครศรีธรรมราช
	สถาบันดำเนินการ	5) โรงเรียนจรัสพิซากร	นครศรีธรรมราช
	สถาบันดำเนินการ	6) โรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช	นครศรีธรรมราช
	สถาบันดำเนินการ	7) โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์นครศรีธรรมราช	นครศรีธรรมราช
ภาคใต้ตอนล่าง	สถาบันแกน	1) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่	สงขลา
	สถาบันดำเนินการ	2) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง	ตรัง
	สถาบันดำเนินการ	3) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย	สุราษฎร์ธานี
	สถาบันดำเนินการ	4) โรงเรียนสภาราชนี	ตรัง
	สถาบันดำเนินการ	5) โรงเรียนหาดใหญ่รัฐประชาสรรค์	สงขลา
	สถาบันดำเนินการ	6) โรงเรียนแสงทองวิทยา	สงขลา
	สถาบันดำเนินการ	7) โรงเรียน มอ.วิทยานุสรณ์	สงขลา

ตารางที่ 6.3 แสดงจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการของทั้ง 9 ภูมิภาค จำแนกตามระดับการศึกษาและประเภทของสถาบันการศึกษา

	เครือข่ายภาคเหนือตอนบน	เครือข่ายภาคเหนือตอนล่าง	เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	เครือข่ายภาคใต้ตอนบน	เครือข่ายภาคใต้ตอนล่าง	เครือข่ายภาคตะวันออก	เครือข่ายภาคตะวันตก	เครือข่ายภาคกลาง	รวม
ระดับการศึกษา										
➤ ระดับอุดมศึกษา	4	1	4	2	3	3	3	4	4	28
➤ ระดับมัธยมศึกษา	3	6	3	5	4	4	4	3	3	35
ประเภทสถาบันการศึกษา										
➤ สถานศึกษาของรัฐ	5	7	7	7	6	7	7	7	6	59
➤ สถานศึกษาเอกชน	2	0	0	0	1	0	0	0	1	4

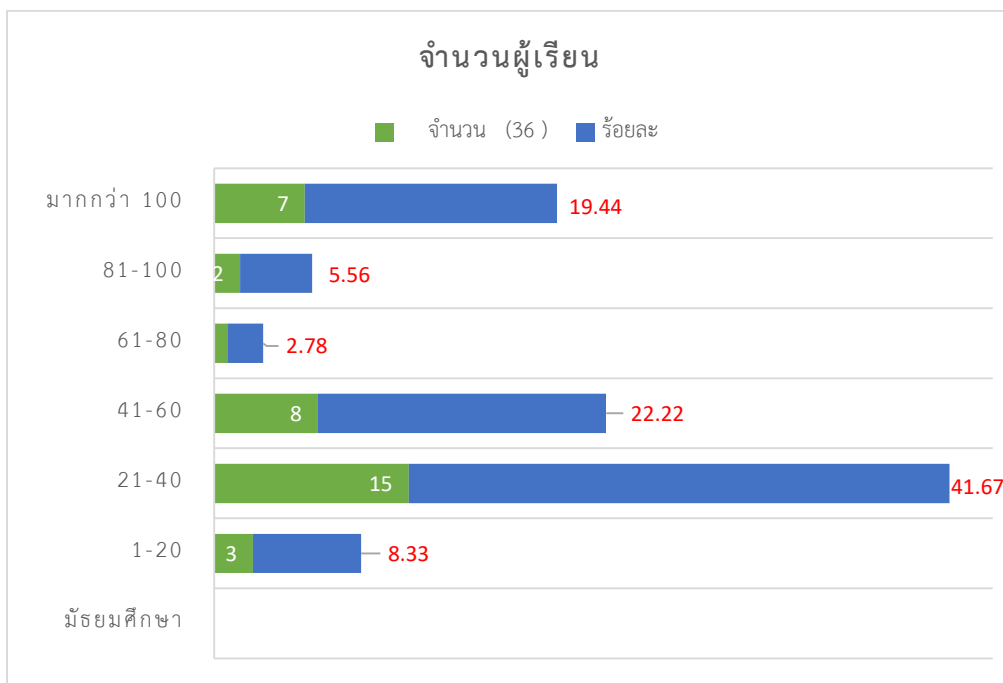
3. ขนาดชั้นเรียน

ตารางที่ 6.4ก แสดงขนาดของชั้นเรียนหรือจำนวนผู้เรียนของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ที่นำชุดความรู้ไปสอน (ระดับมัธยมศึกษา)

ขนาด/ จำนวน ผู้เรียน	จำนวน* (35 สถาบัน)	ร้อยละ
มัธยมศึกษา		
1-20	3	8.33
21-40	15	41.66
41-60	8	22.22
61-80	1	2.77
81-100	2	5.55*
มากกว่า 100	7	19.44

* มีบางแห่งเปิดสอนมากกว่า 1 วิชา

แผนภาพที่ 6.1ก ขนาดของชั้นเรียนหรือจำนวนผู้เรียนของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในระดับมัธยมศึกษาที่นำชุดความรู้ไปสอน

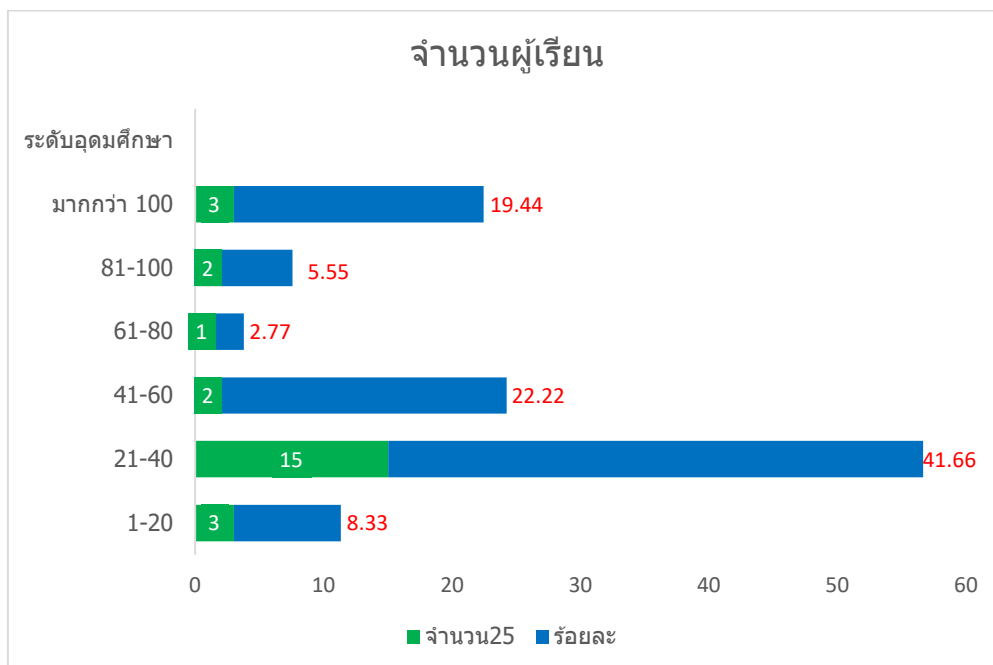

ตารางที่ 6.4ข แสดงขนาดของชั้นเรียนหรือจำนวนผู้เรียนของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ที่นำชุดความรู้ไปสอน (ระดับอุดมศึกษา)

ขนาด/ จำนวน ผู้เรียน	จำนวน* (28 สถาบัน)	ร้อยละ
อุดมศึกษา		
1-20	3	8.33
21-40	15	41.66
41-60	2	22.22
61-80	1	2.77
81-100	2	5.55*
มากกว่า 100	3	19.44

* มีบางสถาบันเปิดสอนมากกว่า 1 วิชา

แผนภาพที่ 6.1ข ขนาดของชั้นเรียนหรือจำนวนผู้เรียนของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในระดับอุดมศึกษา ที่นำชุดความรู้ไปสอน

2) การสำรวจปัจจัยนำเข้า (Input)

ปัจจัย	วัตถุประสงค์	วิธีการวิจัย/เครื่องมือ	กลุ่มเป้าหมาย/ แหล่งข้อมูล/กลุ่ม ตัวอย่าง
ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาลักษณะการนำชุดความรู้ไปสอน - สำรวจแผนการจัดการเรียนรู้ ที่นำไปใช้ - สำรวจคู่มือการเรียนการสอนและกิจกรรม - สำรวจสื่อสนับสนุน - ประเมินศักยภาพการเป็นแกนนำของตัวแทนเยาวชน 	<ul style="list-style-type: none"> - การสังเกตการณ์ - การตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ และคู่มือการเรียนการสอนโดยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (I.O.C) - แบบสำรวจศักยภาพความเป็นผู้นำ - แบบสอบถาม 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ - กลุ่มแม่ไก่ ลูกไก่

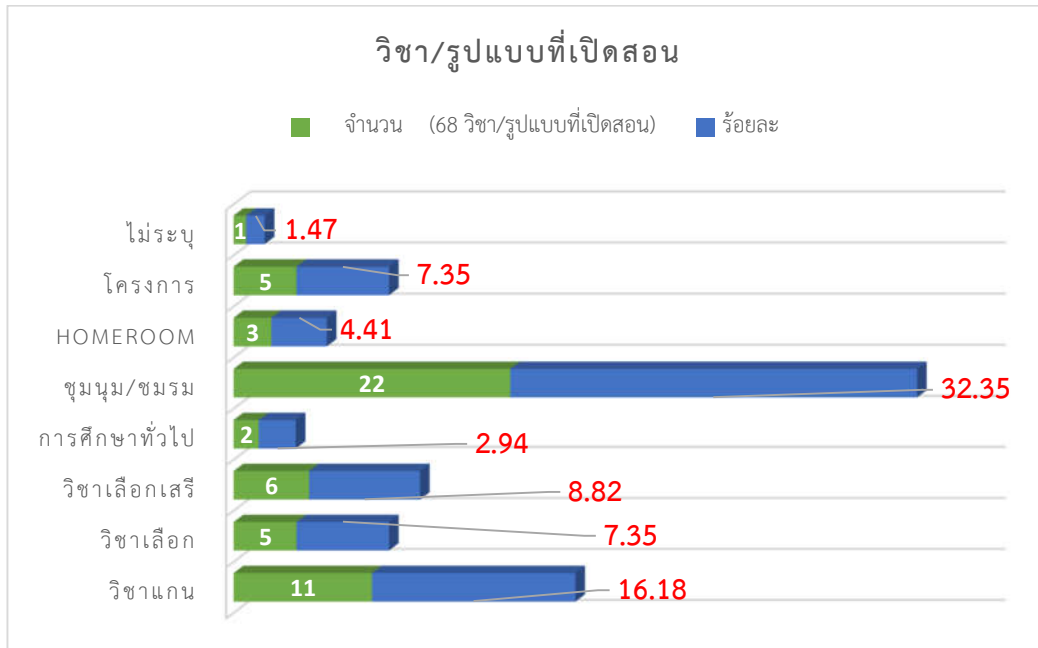
2.1 ลักษณะการนำชุดความรู้ไปสอน ได้แก่ รูปแบบการสอน เช่น สอนเป็นวิชาบังคับ หรือ เลือกมีรายวิชานี้รองรับอยู่แล้วหรือการปรับ/เพิ่มรายวิชา เช่น วิชา การศึกษาทั่วไป (General Education) การสอนในลักษณะ MOU การสอนนอกชั้นเรียน หรือในรูปแบบชุมนุม หรือสถานักเรียน ฯลฯ และ จำนวนหรือร้อยละของแผนการจัดการเรียนรู้ที่นำไปสอน

ตารางที่ 6.5 แสดงลักษณะวิชา/รูปแบบที่เปิดสอนหรือนำชุดความรู้ไปสอน

วิชา/รูปแบบที่เปิดสอน/นำชุดความรู้ไปสอน	จำนวน (68 วิชา)*	ร้อยละ
วิชาแกน	11	13.24
วิชาเลือก	5	7.35
วิชาเลือกเสรี	6	8.82
การศึกษาทั่วไป	13	2.94
ชุมนุม/ชมรม	24	32.35
Homeroom	3	4.41
โครงการ	5	7.35
ไม่ระบุ	1	1.47

* มีบางแห่งเปิดสอนมากกว่า 1 วิชา

แผนภาพที่ 6.2 ลักษณะวิชา/รูปแบบที่เปิดสอนหรือนำชุดความรู้ไปสอน

แผนการจัดการเรียนรู้ ที่นำไปใช้: ระดับมัธยมศึกษา

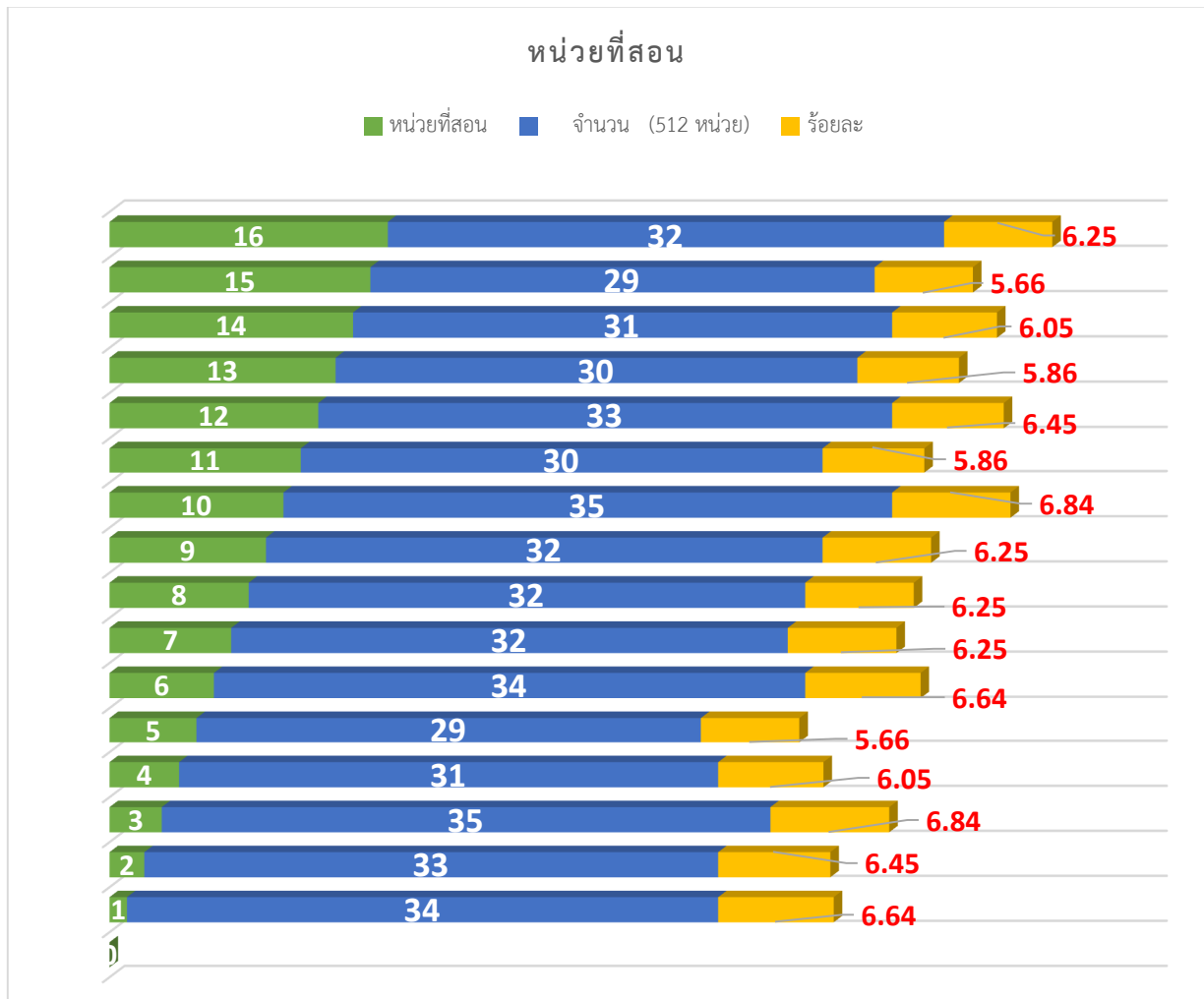
ตารางที่ 6.6 แสดงจำนวนของการสอนในหน่วยต่าง ๆ ของชุดความรู้ ในระดับมัธยมศึกษา

หน่วยของชุดความรู้ที่สอน	หน่วยที่สอน	จำนวน*	ร้อยละ
ปัญหาการเปิดรับและการใช้สื่อ	1	34	6.64
การเข้าถึงสื่ออย่างปลอดภัยและได้ประโยชน์	2	33	6.45
ความน่าเชื่อถือของสื่อจากแหล่งข้อมูล	3	35	6.84
ความหมายและเนื้อหาของสื่อ	4	31	6.05
จุดมุ่งใจในสาร	5	29	5.66
ผลกระทบจากการใช้สื่อ	6	34	6.64
รู้เท่าทัน TV/วิทยุ	7	32	6.25
การลดความเสี่ยงจากการใช้สื่อ	8	32	6.25
ตัวตนปลอดภัยจากการใช้สื่อออนไลน์	9	32	6.25
การใช้สื่อออนไลน์อย่างปลอดภัย	10	35	6.84
วัฒนธรรมชุมชนออนไลน์	11	30	5.86
การกลั่นแกล้งกันบนโลกออนไลน์	12	33	6.45
ความเสี่ยงเรื่องเพศ	13	30	5.86
การซื้อขายของสบายใจในออนไลน์	14	31	6.05
การใช้สื่อออนไลน์ให้เป็น	15	29	5.66
การเป็นเยาวชนดิจิทัลต้นรู้	16	32	6.25

*แต่ละสถาบันสอนมากกว่า 1 หน่วย

**เป็นการเตรียมแผนการสอน ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนข้างในการสอนจริง

แผนภาพที่ 6.3 จำนวนของการสอนในหน่วยต่าง ๆ ของชุดความรู้ ในระดับมัธยมศึกษา

แผนการจัดการเรียนรู้ ที่นำไปใช้: ระดับอุดมศึกษา

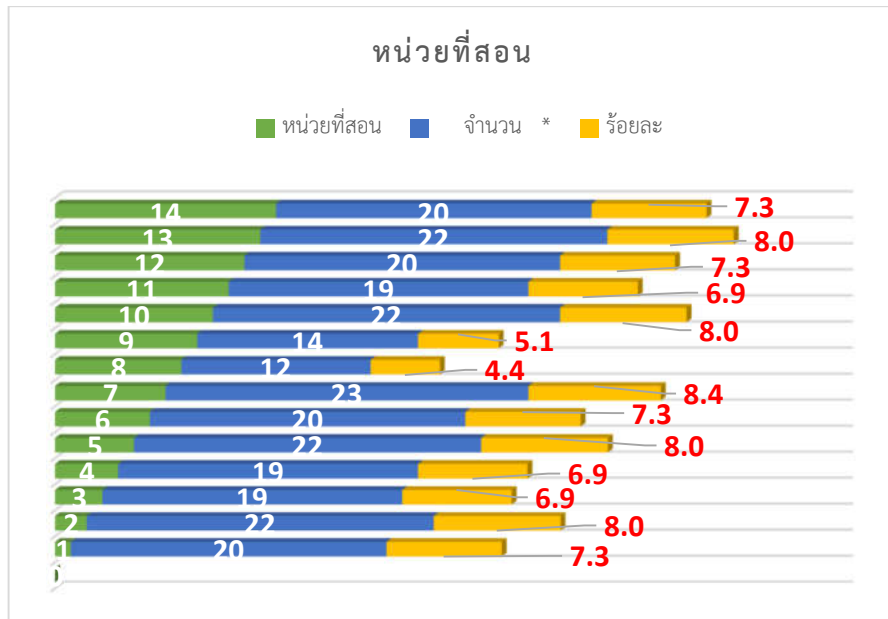
ตารางที่ 6.7 แสดงจำนวนของการสอนในหน่วยต่าง ๆ ของชุดความรู้ ในระดับอุดมศึกษา

หน่วยของชุดความรู้ที่สอน	หน่วยที่สอน	จำนวน*	ร้อยละ
ปัญหาการเปิดรับและการใช้สื่อในสังคม	1	20	7.3
การเข้าถึงสื่ออย่างปลอดภัยและได้ประโยชน์	2	22	8.0
ความเข้าใจเนื้อหาของสื่อ	3	19	6.9
การดึงดูดใจบนสื่อ	4	19	6.9
ภาษาและภาพบนสื่อ	5	22	8.0
การประเมินเนื้อหาของสื่อ	6	20	7.3
มารยาทและกติกาสากลในการใช้สื่อ	7	23	8.4*
สื่อวิทยุสังคม	8	12	4.4
สังคมปัจจุบันกับสื่อโทรทัศน์	9	14	5.1
ข่าวปลอม (Fake News)	10	22	8.0
การถูกฟ้องร้องดำเนินคดี	11	19	6.9
ความเชื่อถือนบนสื่อออนไลน์	12	20	7.3
การลดความเสี่ยงบนโลกออนไลน์	13	22	8.0
ความเป็นพลเมืองบนสื่อดิจิทัล	14	20	7.3

*แต่ละสถาบันสอนมากกว่า 1 หน่วย

**เป็นการเตรียมแผนการสอน ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนข้างในการสอนจริง

แผนภาพที่ 6.4 จำนวนของการสอนในหน่วยต่าง ๆ ของชุดความรู้ ในระดับอุดมศึกษา

จำนวนหน่วยที่สอนทั้งหมด: ระดับมัธยมศึกษา

ตารางที่ 6.8 แสดงจำนวนหน่วยที่สอนทั้งหมดของสถาบันต่าง ๆ ในระดับมัธยมศึกษา

รวมหน่วยที่สอน	*จำนวน	ร้อยละ
มัธยม		
น้อยกว่า 5	0	0.00
5-9	3	8.33
10-12	6	16.67
13-15	4	11.11
ทุกหน่วย	23	63.89
รวม	36 วิชา	100.00

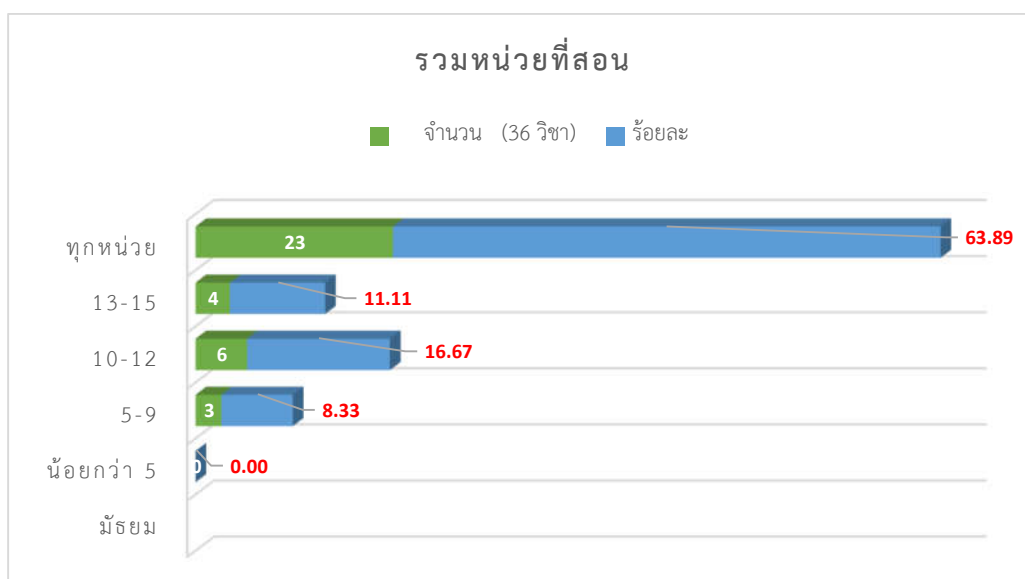
*มีบางแห่งเปิดสอนมากกว่า 1 วิชา

หมายเหตุ

ตารางข้างต้นเป็นการแสดงความถี่หรือจำนวนรายวิชาต่างๆ ที่สอนตามแผนการจัดการเรียนรู้และคู่มือการสอนและให้ความรู้ ซึ่งบางสถาบันมีการนำไปสอนมากกว่า 1 รายวิชา ซึ่งมีจำนวนรายวิชาทั้งสิ้น 36 วิชา จาก 35 สถาบัน มีวิชาที่ใช้ทุกหน่วยสอน 23 วิชา คิดเป็นร้อยละ 63.89

หากพิจารณาจากจำนวนสถาบันระดับมัธยมศึกษาทั้งหมด 35 สถาบัน มีการใช้ทุกหน่วยสอนรวม 23 สถาบัน คิดเป็นร้อยละ 65.71

แผนภาพที่ 6.5 จำนวนหน่วยที่สอนทั้งหมดของสถาบันต่าง ๆ ในระดับมัธยมศึกษา

จำนวนหน่วยที่สอนทั้งหมด: ระดับอุดมศึกษา

ตารางที่ 6.9 แสดงจำนวนหน่วยที่สอนทั้งหมดของสถาบันต่าง ๆ ในระดับอุดมศึกษา

รวมหน่วยที่สอน	*จำนวน	ร้อยละ
อุดมศึกษา		
น้อยกว่า 3	3	9.68
3-5	4	12.90
6-8	7	22.58
9-11	2	6.45
12-13	3	9.68
ทุกหน่วย	12	38.71
รวม	31 วิชา	100.00

* มีบางแห่งเปิดสอนมากกว่า 1 วิชา

หมายเหตุ

ตารางข้างต้นเป็นการแสดงความถี่หรือจำนวนรายวิชาต่างๆ ที่สอนตามแผนการจัดการเรียนรู้และคู่มือการสอนและให้ความรู้ ซึ่งบางสถาบันมีการนำไปสอนมากกว่า 1 รายวิชา ซึ่งมีจำนวนรายวิชาทั้งสิ้น 31 วิชา จาก 28 สถาบัน มีวิชาที่ใช้ทุกหน่วยสอน 12 วิชา คิดเป็นร้อยละ 38.71

หากพิจารณาจากจำนวนสถาบันระดับอุดมศึกษาทั้งหมด 28 สถาบัน มีการใช้ทุกหน่วยสอน รวม 12 สถาบัน คิดเป็นร้อยละ 42.86

แผนภาพที่ 6.6 จำนวนหน่วยที่สอนทั้งหมดของสถาบันต่าง ๆ ในระดับอุดมศึกษา

2.2) แผน / คู่มือ / กิจกรรมการเรียนการสอน

แผน คู่มือการสอน และคู่มือกิจกรรม (สร้างสรรค์และจัดทำโดยคณะผู้ดำเนินโครงการฯ)

- แผนการจัดการเรียนรู้ในระดับมัธยมและอุดมศึกษา (2 เล่ม)
- คู่มือการสอนและให้ความรู้ ประกอบการสอนระดับมัธยมและอุดมศึกษา (2 เล่ม)
- คู่มือการผลิตและสร้างสรรค์ (สื่อ) กิจกรรม (1 เล่ม)

ทั้งนี้ แผนการจัดการเรียนรู้ และคู่มือการสอนและให้ความรู้ ระดับมัธยมและอุดมศึกษา ประกอบด้วยบทต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ 6.10 แผนการจัดการเรียนรู้ และคู่มือการสอนและให้ความรู้ ระดับมัธยมศึกษา

แผนการจัดการเรียนรู้ ระดับมัธยมศึกษา (16 หน่วย)	คู่มือการสอนและให้ความรู้ ระดับมัธยมศึกษา
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องที่ 1 ปัญหาการเปิดรับและการใช้สื่อ	สาระการเรียนรู้ที่ 1 องค์ประกอบการใช้สื่อ ปัญหาของการใช้สื่อกับการใช้สื่ออย่างปลอดภัยและได้ประโยชน์
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องที่ 2 การเข้าถึงสื่ออย่างปลอดภัยและได้ประโยชน์	สาระการเรียนรู้ที่ 2 ภูมิทัศน์สื่อ และอิทธิพลของสื่อกับความรอบรู้เรื่องสื่อ
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องที่ 3 ความน่าเชื่อถือของสื่อจากแหล่งข้อมูล	สาระการเรียนรู้ที่ 3 ความน่าเชื่อถือของแหล่งสารในสื่อกับการจัดการข่าวปลอมและข้อมูลที่ไม่เป็นจริง
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องที่ 4 ความหมายและเนื้อหาสื่อ	สาระการเรียนรู้ที่ 4 วิเคราะห์เนื้อหาในสื่อให้รู้ทัน
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องที่ 5 จุดสนใจในสาร	สาระการเรียนรู้ที่ 5 วิเคราะห์จุดสนใจเพื่อรู้ทัน
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องที่ 6 ผลกระทบจากการใช้สื่อ	สาระการเรียนรู้ที่ 6 ผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องที่ 7 รู้เท่าทันสื่อวิทย์ สื่อโทรทัศน์	สาระการเรียนรู้ที่ 7 รู้เท่าทันสื่อมวลชนดั้งเดิม...วิทย์และโทรทัศน์
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องที่ 8 การลดความเสี่ยงจากการใช้สื่อ	สาระการเรียนรู้ที่ 8 การลดความเสี่ยงจากการใช้สื่อ การปฏิบัติการข่าวสารไอโอ (Information Operation; IO) และห้องเสียงสะท้อน (Echo Chamber)
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องที่ 9 ตัวตนปลอดภัยจากการใช้สื่อออนไลน์	สาระการเรียนรู้ที่ 9 ตัวตนปลอดภัยจากการใช้สื่อออนไลน์
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องที่ 10 การใช้ชีวิตออนไลน์อย่างปลอดภัย	สาระการเรียนรู้ที่ 10 การใช้ชีวิตออนไลน์อย่างปลอดภัย

แผนการจัดการเรียนรู้ ระดับมัธยมศึกษา (16 หน่วย)	คู่มือการสอนและให้ความรู้ ระดับมัธยมศึกษา
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องที่ 11 วัฒนธรรมชุมชนออนไลน์	สาระการเรียนรู้ที่ 11 มารยาทและกติกาสากลในการใช้สื่อ
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องที่ 12 การกลั่นแกล้งกันบนโลกออนไลน์ (Cyberbullying)	สาระการเรียนรู้ที่ 12 การกลั่นแกล้งกันบนโลกออนไลน์ (Cyberbullying) และวาทะแห่งความเกลียดชัง (Hate Speech)
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องที่ 13 ความเสี่ยงเรื่องเพศ	สาระการเรียนรู้ที่ 13 ความเสี่ยงเรื่องเพศ
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องที่ 14 การซื้อขายของสบายใจในออนไลน์	สาระการเรียนรู้ที่ 14 การซื้อขายของสบายใจในออนไลน์ และสกุลเงินดิจิทัลเข้ารหัส (Cryptocurrency)
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องที่ 15 การใช้สื่อออนไลน์ให้เป็น	สาระการเรียนรู้ที่ 15 บันไดสู่ความรอบรู้และรู้เท่าทันทางดิจิทัล
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องที่ 16 การเป็นเยาวชนดิจิทัลที่รู้	สาระการเรียนรู้ที่ 16 ความเป็นพลเมืองบนสื่อดิจิทัล

ตารางที่ 6.11 แผนการจัดการเรียนรู้ และคู่มือการสอนและให้ความรู้ ระดับอุดมศึกษา

แผนการจัดการเรียนรู้ ระดับอุดมศึกษา (14 หน่วย)	คู่มือการสอนและให้ความรู้ ระดับอุดมศึกษา
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องที่ 1 ปัญหาการเปิดรับและการใช้สื่อในสังคม	สาระการเรียนรู้ที่ 1 องค์ประกอบการใช้สื่อ ปัญหาของการใช้สื่อ กับการใช้สื่ออย่างปลอดภัยและได้ประโยชน์
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องที่ 2 การเข้าถึงสื่ออย่างปลอดภัยและได้ประโยชน์	สาระการเรียนรู้ที่ 2 ภูมิทัศน์สื่อ อิทธิพล และการเข้าถึงอย่างปลอดภัย
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องที่ 3 ความเข้าใจเนื้อหาของสื่อ	สาระการเรียนรู้ที่ 3 วิเคราะห์เนื้อหาในสื่อให้รู้ทัน
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องที่ 4 การดึงดูดใจบนสื่อ	สาระการเรียนรู้ที่ 4 วิเคราะห์จุดจูงใจเพื่อรู้ทัน
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องที่ 5 ภาษาและภาพบนสื่อ	สาระการเรียนรู้ที่ 5 การใช้ภาษาและภาพที่เหมาะสมในสื่อออนไลน์
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องที่ 6 การประเมินเนื้อหาของสื่อ	สาระการเรียนรู้ที่ 6 ความน่าเชื่อถือของแหล่งสารในสื่อและโฆษณาบนสื่อสังคมออนไลน์
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องที่ 7 มารยาทและกติกาสากลในการใช้สื่อ	สาระการเรียนรู้ที่ 7 มารยาทและกติกาสากลในการใช้สื่อ
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องที่ 8 สื่อวิทย์สู่สังคม	สาระการเรียนรู้ที่ 8 อิทธิพลของสื่อเสียงและการรู้เท่าทัน

แผนการจัดการเรียนรู้ ระดับอุดมศึกษา (14 หน่วย)	คู่มือการสอนและให้ความรู้ ระดับอุดมศึกษา
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องที่ 9 สังคมปัจจุบันกับสื่อโทรทัศน์	สาระการเรียนรู้ที่ 9 อิทธิพลของสื่อโทรทัศน์และการรู้เท่าทัน
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องที่ 10 ข่าวปลอม (Fake News)	สาระการเรียนรู้ที่ 10 การจัดการข่าวปลอม ข้อมูลที่ไม่เป็นจริง
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องที่ 11 การถูกฟ้องร้องดำเนินคดี	สาระการเรียนรู้ที่ 11 กฎหมายคอมพิวเตอร์
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องที่ 12 ความเชื่อถือบนสื่อออนไลน์	สาระการเรียนรู้ที่ 12 ปฏิบัติการข่าวสารไอโอ (Information Operation; IO) และห้องเสียงสะท้อน (Echo Chamber)
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องที่ 13 การลดความเสี่ยงบนโลกออนไลน์	สาระการเรียนรู้ที่ 13 ความเสี่ยงอันตรายในภูมิทัศน์สื่อผสมผสาน
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องที่ 14 ความเป็นพลเมืองบนสื่อดิจิทัล	สาระการเรียนรู้ที่ 14 ความเป็นพลเมืองบนสื่อดิจิทัล

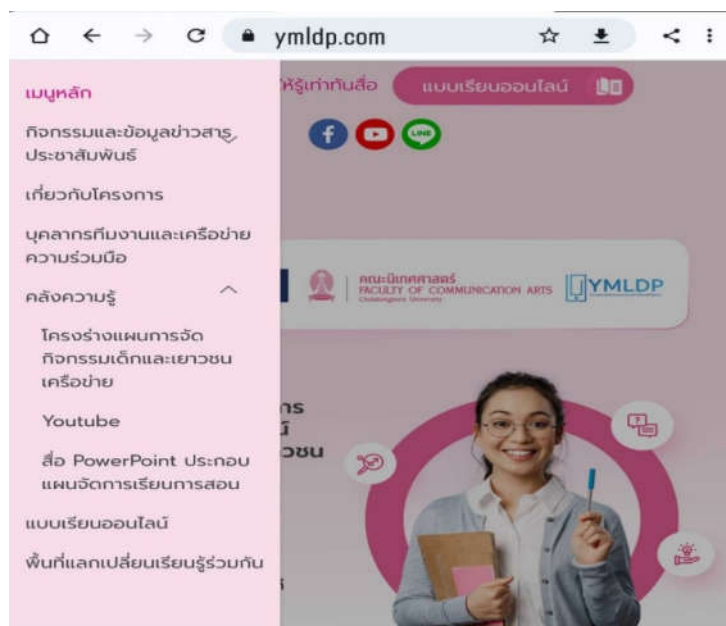
ตารางที่ 6.12 คู่มือการผลิตและสร้างสรรค์ (สื่อ) กิจกรรม

บทที่ 1	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ(สื่อ)กิจกรรม
บทที่ 2	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ
บทที่ 3	บทบาทของ(สื่อ)กิจกรรมในการรณรงค์เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ
บทที่ 4	การออกแบบและวางแผนก่อนการผลิตและสร้างสรรค์(สื่อ)กิจกรรม
บทที่ 5	การบริหารจัดการโครงการ(สื่อ)กิจกรรม
บทที่ 6	การวัดผลและประเมินผล(สื่อ)กิจกรรม
บทที่ 7	การต่อยอดขยายผล(สื่อ)กิจกรรม
บทที่ 8	การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
บทที่ 9	การสร้างเครือข่ายการสื่อสารรณรงค์

2.3 สื่อสนับสนุน หมายถึงทั้งอุปกรณ์ เครื่องมือ ความรู้และทักษะทางเทคโนโลยี รวมถึงความสามารถในการจัดสอนแบบ E-learning, ผลการสำรวจขั้นพื้นฐานพบว่า สถาบันส่วนใหญ่มีความพร้อมด้านนี้ เช่น สถาบันที่สอนทางนิเทศศาสตร์มีห้องตัดต่อ เครื่องมืออุปกรณ์ การถ่ายภาพ บันทึกภาพ และตัดต่อ สื่อสนับสนุนได้แก่

- คลิป เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการเรียนการสอน ได้แก่

- การบรรยายสรุปเรื่อง “พัฒนาการสื่อภายใต้โครงสร้างอำนาจรัฐไทยและบทบาท กสทช” โดย พลโท ดร. พิระพงษ์ มานะกิจ
- การบรรยายสรุปเรื่อง “Media Disruption” โดย ดร.ตรี บุญเจือ ผู้อำนวยการสำนักบริหารเรื่องร้องเรียนและคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ (สำนักงาน กสทช.)
- Clip เกี่ยวกับบรรยายสรุปความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ "ความรอบรู้เรื่องสื่อ" ซึ่งได้รับและเผยแพร่เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- Clip ต่าง ๆ ที่ได้รับการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนระหว่างโครงการจากสถาบันแม่ไก่และลูกไก่ที่เข้าร่วม

2.4 ศักยภาพการเป็นแกนนำของตัวแทนเยาวชนในแต่ละภูมิภาค แต่ละสถาบันจะมีตัวแทนเยาวชน คือ ตัวแทนนักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ สถาบันละ 3-4 คน ซึ่งมีการประเมินศักยภาพการเป็นแกนนำของตัวแทนเหล่านี้ก่อนเริ่มดำเนินกิจกรรม

“ศักยภาพการเป็นแกนนำของเยาวชนครูและอาจารย์ที่ร่วมโครงการ” คือ เป็นปัจจัยนำเข้า (Input) ที่สำคัญในการดำเนินการค่ายเยาวชน ตามแผนงานที่แต่ละสถาบันได้วางแผนและออกแบบไว้ ในส่วนของครู/อาจารย์ นักเรียน / นักศึกษาที่เป็นแกนนำของแต่ละสถาบันๆ ละ 3 คน ได้ถูกประเมินแนวโน้มในการเป็นแกนนำในการพัฒนา และเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อแบบ Self-report เพื่อประเมินการรับรู้ตนเอง (Self-perception) และความพร้อม ซึ่งถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการดำเนินกิจกรรม การพัฒนาตนเอง และการเป็นผู้นำ

จากการประมวลผลการรับรู้ความสามารถในการพัฒนาศักยภาพความเป็นผู้นำของเยาวชน ครู/อาจารย์ นักเรียน / นักศึกษา แกนนำที่เข้าร่วมโครงการผลการสำรวจพบดังนี้

จำนวนสถาบันที่ตอบแบบสำรวจมีรวมทั้งสิ้น 55 แห่งจากทุกภูมิภาค โดยมีระดับอุดมศึกษามากที่สุด คือ ร้อยละ 50.6 รองลงมา ระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 49.4 ตามลำดับ

สถานะ ผู้ตอบแบบสำรวจเป็นนักเรียน/นักศึกษา มากที่สุด ร้อยละ 60.1 รองลงมา คือ ครู/อาจารย์ ร้อยละ 39.9 ตามลำดับ

สำหรับการรับรู้ตนเอง (self-perception) ของครู/อาจารย์ นักเรียน / นักศึกษา แกนนำที่ร่วมโครงการฯ จากการสำรวจการรับรู้ตนเองต่อศักยภาพการเป็นผู้นำของตนเองพบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจรับรู้ศักยภาพของตนเองในระดับ”มากที่สุด”และระดับ”มาก” ตามลำดับ (ดูรายละเอียด self-perception report ในภาคผนวก ก)

เมื่อประมวลผลศักยภาพโดยรวมของครู/อาจารย์ และนักเรียน/นักศึกษาที่ร่วมโครงการจากการรับรู้ตัวเองก่อนเริ่มดำเนินกิจกรรม สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 6.13 แสดงการรับรู้ศักยภาพของเยาวชน/ ครูที่เข้าร่วมโครงการ ก่อนเริ่มดำเนินกิจกรรม

ศักยภาพของเยาวชน/ ครูที่ร่วมโครงการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก
ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ (Media Literacy) ในการร่วมกิจกรรมรณรงค์ให้แก่เด็กและเยาวชน	64.8	35.2	-	-	-
ประสบการณ์ในการทำกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ (Media Literacy) ของเด็กและเยาวชน	58.1	41.9	-	-	-
ความสามารถในการใช้สื่อหรือช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ในการทำกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ (Media Literacy) ของเด็กและเยาวชน	60.5	39.5	-	-	-
ความสามารถในการนำเสนอ และสื่อสารเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ (Media Literacy) เพื่อการทำกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องของเด็กและเยาวชน	58.1	41.9	-	-	-
ความพร้อมในการเป็นแกนนำเพื่อขยายความรู้เรื่องความรอบรู้เรื่องสื่อ (Media Literacy)	58.5	41.5	-	-	-
สถาบันการศึกษาของท่านได้มีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนการทำกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องของเด็กและเยาวชน	58.9	41.1	-	-	-

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ในภาพรวมทั้งหมดครู/อาจารย์ และนักเรียน/นักศึกษา ซึ่งเป็นแกนนำของโครงการมีการรับรู้ความสามารถในการพัฒนาความเป็นแกนนำในด้านต่าง ๆ ของตนเอง โดยเฉลี่ย ในระดับ “มากที่สุด” (59.8%) และในระดับ “มาก” (40.18%)

นอกจากนี้ จากการลงพื้นที่และสังเกตการณ์การนำเสนอของนิสิต พบว่า นิสิตที่เข้าร่วมโครงการเกือบทั้งหมดกล้าแสดงออก และมีความสามารถในการนำเสนอผลงานได้อย่างมั่นใจและมีความคิดสร้างสรรค์โดยรวมในระดับที่น่าพึงพอใจ แต่ทั้งนี้พบว่า สถาบันการศึกษาแต่ละแห่งมีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมรณรงค์แตกต่างกัน เนื่องจากบางสถาบันมีประสบการณ์จากการร่วมดำเนินโครงการรณรงค์ต่าง ๆ มากกว่าบางสถาบัน รวมถึงความแตกต่างในเรื่องเครือข่ายความร่วมมือทั้งจากสถาบันการศึกษาเอง และจากสถาบันทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงความพร้อมทางด้านฐานความรู้เรื่องสื่อ จากสายการศึกษาที่แตกต่างกัน (เช่น สายการศึกษา สายนิเทศศาสตร์ ฯลฯ) และความพร้อมด้านอุปกรณ์ เครื่องมือ (เช่น เครื่องตัดต่อ ฯลฯ) และสถานที่ เช่น ห้องสตูดิโอ สถานีกระจายเสียง ฯลฯ

2.5 งบประมาณ (ดังแสดงในตารางภาคผนวก ข)

3) การสำรวจปัจจัยกระบวนการ (Process)

การสำรวจกระบวนการเป็นการสำรวจกระบวนการต่าง ๆ ของการดำเนินโครงการฯ ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการต่าง ๆ ต่อไปนี้

ปัจจัย	วัตถุประสงค์	วิธีการวิจัย / เครื่องมือ	กลุ่มเป้าหมาย / แหล่งข้อมูล / กลุ่มตัวอย่าง
กระบวนการ (Process)	การสำรวจกระบวนการหรือขั้นตอนต่าง ๆ ของโครงการ ได้แก่ - กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและพัฒนาปรับแผนการจัดการเรียนรู้ - การดำเนินการและจัดการอบรม - การจัดกิจกรรมค่ายเยาวชน - การเผยแพร่และการจัดนิทรรศการ รวมถึงการประกวดผลงาน	- การสังเกตการณ์ - การประเมิน I.O.C - การประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น - การตรวจติดตามในพื้นที่	- อาจารย์ / นักเรียน / นักศึกษา (แม่ไก่-ลูกไก่) - ผู้เชี่ยวชาญ / ผู้ทรงคุณวุฒิ - ผู้สังเกตการณ์จาก กสทช.

สรุปผลการสำรวจปัจจัยกระบวนการ

การสำรวจปัจจัยกระบวนการ เป็นการสำรวจกระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินโครงการ ฯ ซึ่งประกอบด้วย

3.1 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

3.1.1 การวางแผนและกำหนดรูปแบบและเนื้อหาการเรียนรู้

ระหว่างการวางแผนและร่างหลักสูตร คณะผู้ดำเนินการได้ร่วมประชุมกับ พลโท ดร.พีระพล มานะกิจ และผู้บริหารที่รับผิดชอบโครงการเกี่ยวกับเป้าหมายและความคาดหวังของ กสทช ต่อโครงการฯ

3.1.2 การตรวจ IOC โดยผู้ทรงคุณวุฒิ เบื้องต้นก่อนใช้หลักสูตร

การตรวจ IOC แผนการจัดการเรียนรู้วิชา “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่

- 1) รองศาสตราจารย์ ดร.กุลธิดา ธรรมวิวัฒน์
- 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา
- 3) อาจารย์นวรรตน์ ธัญญศิริ

การตรวจ IOC คู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ระดับมัธยมศึกษา ตรวจสอบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่

- 1) อาจารย์ ดร.สังกมา สารวัตร
- 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิษฐา หรุ่นเกษม
- 3) อาจารย์สิโรตม์ อนุจันทร์

การตรวจ IOC คู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ระดับอุดมศึกษา ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่

- 1) อาจารย์ ดร.สังกมา สารวัตร
- 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิษฐา หรุ่นเกษม
- 3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสุข ตันตระกูลโรจน์

การตรวจ IOC คู่มือการผลิตและสร้างสรรค์ (สื่อ) กิจกรรม ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่

- 1) รองศาสตราจารย์ ดร. นภวรรณ ตันติเวชกุล
- 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุทธิลักษณ์ หวังสันติธรรม
- 3) รองศาสตราจารย์ ดร. นันทิยา ดวงภูมิเมศ

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง ของแผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือประกอบการเรียนการสอน ของทั้งระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา และคู่มือการผลิตและสร้างสรรค์ (สื่อ) กิจกรรม พบว่า ผ่านเกณฑ์ทุกชุด คือ มีค่า IOC มากกว่า 0.50

3.1.3 การตรวจสอบความถูกต้อง และเหมาะสม จากการประเมินเนื้อหาแผนการเรียนรู้อะไรและคู่มือ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และตัวแทน กสทช ได้แก่

- 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศศิธร ยุวโกศล
- 2) คุณจารุภา พานิชภักดิ์
- 3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิภากร กำจรเมฆกุล
- 4) คุณราตรี บุญศิริ ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้บริโภค กสทช

3.1.4 การประชุมเพื่อพัฒนาเนื้อหาและหลักสูตรฉบับสมบูรณ์ จัดขึ้นในวันที่ 8-9 พฤษภาคม 2565 ที่โรงแรมดิเอ็มเมอรัลด์ กรุงเทพฯ ผู้ร่วมประชุมประกอบด้วย ทีมนักวิจัย ทีมบุคลากรผู้ทรงคุณวุฒิ ประจำโครงการ และสำนักงาน

3.2 การดำเนินการและการจัดกิจกรรม

แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

3.2.1 ก่อนการสอน ประกอบด้วยการอบรม 5 ครั้ง คือ อบรมสถาบันแม่ไก่ 2 ครั้ง ลูกไก่ 2 ครั้ง และ ค่ายเยาวชน 1 ครั้ง รายละเอียดดังนี้

- การอบรมสถาบันแม่ไก่โดยคณะผู้ดำเนินโครงการ 2 ครั้ง โดยจัดที่ โรงแรมดิเอ็มเมอรัลด์ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 22 และ 23 มกราคม 2565 ณ โรงแรมดิ เอ็มเมอรัลด์ กรุงเทพมหานคร และครั้งที่ 2 วันที่ 5 ถึง 6 กุมภาพันธ์ 2565
- การอบรมลูกไก่ 2 ครั้ง และการอบรมค่ายเยาวชน ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงกรกฎาคม 2565
- การติดตามแผนการสอน รูปแบบการเรียนการสอน และขอบเขตการดำเนินงานของสถาบันการศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ

จากการจัดกิจกรรมทั้ง 5 ครั้ง คือ อบรมสถาบันแม่ไก่ 2 ครั้ง ลูกไก่ 2 ครั้ง และค่ายเยาวชน 1 ครั้ง (ตามกำหนดการจัดกิจกรรมในภาคผนวก ค) ทีมกิจกรรมและทีมประเมินผลได้เข้าร่วมและสังเกตการณ์กิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ 6.14 แสดงการเข้าร่วมและสังเกตการณ์กิจกรรมของทีมกิจกรรมและทีมประเมินผล

ครั้งที่	วันที่	พื้นที่	ผู้ลงพื้นที่
1	27-29 มค. 65	ซ่อมแม่ไก่ภาคเหนือตอนบน	ศ.พัชนี + ผศ.พิชิต + ภาณุพงศ์ + ชวิศา/สุวินีย์
2	1-2 กพ. 65	ซ่อมแม่ไก่ภาคอีสานตอนล่าง	ผศ.พิชิต + ภาณุพงศ์
3	22-23 กพ. 65	ซ่อมแม่ไก่ภาคตะวันออก	ผศ.พิชิต + ภาณุพงศ์
4	26-27 กพ. 65	อบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 ภาคตะวันออก	ผศ.พิชิต + ภาณุพงศ์
5	4-5 มีค. 65	ซ่อมแม่ไก่ภาคเหนือตอนล่าง	ผศ.พิชิต + ภาณุพงศ์
6	10-11 มีค. 65	อบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 ภาคอีสานตอนล่าง	ผศ.พิชิต + ภาณุพงศ์
7	12-13 มีค. 65	อบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 ภาคอีสานตอนบน	ผศ.พิชิต + ภาณุพงศ์
8	21-22 มีค. 65	อบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 ภาคกลางระดับมัธยมศึกษา	ผศ.พิชิต + ภาณุพงศ์
9	23-24 มีค. 65	อบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 ภาคกลางระดับอุดมศึกษา	ผศ.พิชิต + ภาณุพงศ์
10	25 มีค. 65	อบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 ภาคใต้ตอนบน	ศ.พัชนี + ผศ.พิชิต + ชวิศา/สุวินีย์
11	26-27 มีค. 65	อบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 ภาคเหนือตอนบน	ศ.พัชนี + ผศ.พิชิต + ชวิศา/สุวินีย์
12	26-27 มีค. 65	อบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 ภาคเหนือตอนบน	ภาณุพงศ์
13	23 เมย. 65	อบรมลูกไก่ ครั้งที่ 2 ภาคใต้ตอนบน	ศ.พัชนี + ผศ.พิชิต + ภาณุพงศ์ + ชวิศา/สุวินีย์
14	24 เมย. 65	อบรมลูกไก่ ครั้งที่ 2 ภาคตะวันออก	ผศ.พิชิต + ภาณุพงศ์
15	25-26 เมย. 65	อบรมลูกไก่ ครั้งที่ 2 ภาคใต้ตอนล่าง	ศ.พัชนี + ผศ.พิชิต + ภาณุพงศ์ + ชวิศา/สุวินีย์
16	30 เมย. 65	อบรมลูกไก่ ครั้งที่ 2 ภาคเหนือตอนบน	ผศ.พิชิต + ภาณุพงศ์
17	30 เมย. - 1 พค. 65	อบรมลูกไก่ ครั้งที่ 2 ภาคเหนือตอนบน	ศ.พัชนี + ชวิศา/สุวินีย์
18	1 พค. 65	ค่ายเยาวชนฯ ภาคตะวันตก	ศ.เมตตา + ผศ.พิชิต + ภาณุพงศ์
19	2-3 พค. 65	อบรมลูกไก่ ครั้งที่ 2 ภาคใต้ตอนล่าง	ศ.พัชนี + ศ.เมตตา + ผศ.พิชิต + ภาณุพงศ์ + ชวิศา/สุวินีย์
20	5-6 พค. 65	อบรมลูกไก่ ครั้งที่ 2 ภาคใต้ตอนล่าง	ศ.พัชนี + ศ.เมตตา + ผศ.พิชิต + ภาณุพงศ์ + ชวิศา/สุวินีย์
21	10-11 พค. 65	อบรมลูกไก่ ครั้งที่ 2 ภาคอีสานตอนบน	ศ.พัชนี + ศ.เมตตา + ผศ.พิชิต + ภาณุพงศ์ + ชวิศา/สุวินีย์
22	14-15 พค. 65	ค่ายเยาวชนฯ ภาคตะวันออก	ศ.พัชนี + ศ.เมตตา + ผศ.พิชิต + ภาณุพงศ์ + ชวิศา/สุวินีย์

23	19-20 พค. 65	อบรมลูกไก่ ครั้งที่ 2 ภาคอีสานตอนล่าง	ศ.พัชนี + ศ.เมตตา + ผศ.พิชิต + ภาณุพงศ์ + ชวิศา/สุวินัย
24	21-22 พค. 65	ค่ายเยาวชนฯ ภาคอีสานตอนบน	ศ.พัชนี + ศ.เมตตา + ผศ.พิชิต + ภาณุพงศ์ + ชวิศา/สุวินัย
25	24-25 พค. 65	อบรมลูกไก่ ครั้งที่ 1 ภาคเหนือตอนล่าง	ผศ.พิชิต + ภาณุพงศ์
26	28-29 พค. 65	ค่ายเยาวชนฯ ภาคเหนือตอนบน	ศ.พัชนี + ผศ.พิชิต + ชวิศา/สุวินัย
27	28-29 พค. 65	ค่ายเยาวชนฯ ภาคใต้ตอนบน	ภาณุพงศ์
28	4-5 มิย. พค. 65	อบรมลูกไก่ ครั้งที่ 2 ภาคเหนือตอนล่าง	ผศ.พิชิต + ภาณุพงศ์
29	11-12 มิย. 65	ค่ายเยาวชนฯ ภาคใต้ตอนล่าง	ผศ.พิชิต + ภาณุพงศ์
30	18-19 มิย. 65	ค่ายเยาวชนฯ ภาคกลาง	ผศ.พิชิต + ภาณุพงศ์
31	25-26 มิย. 65	ค่ายเยาวชนฯ ภาคเหนือตอนล่าง	ศ.พัชนี + ศ.เมตตา + ผศ.พิชิต + ภาณุพงศ์ + ชวิศา/สุวินัย
32	2-3 กค. 65	ค่ายเยาวชนฯ ภาคอีสานตอนล่าง	ผศ.พิชิต + ภาณุพงศ์

นอกจากนี้ ก่อนการสอน สถาบันการศึกษาทั้งแม่ไก่และลูกไก่ ของทั้ง 9 ภูมิภาค รวมทั้งสิ้น 63 สถาบัน จะต้องยื่นยันแผนและเป้าหมายการจัดการการเรียนรู้ในแบบฟอร์ม (ในภาคผนวก ง และ จ) จากข้อมูลที่ได้รับ รวม 62 แห่ง จาก 63 แห่ง (ขาดข้อมูลของมหาวิทยาลัยแม่โจ้) (ณ วันที่ 11 สิงหาคม 2565)

***หมายเหตุ แบบสำรวจนี้เป็นการสำรวจเบื้องต้น ก่อนการสอนจริงซึ่งมีการปรับเปลี่ยนบ้าง

3.2.2 การจัดกิจกรรม ค่ายเยาวชน

ผู้เรียนจะต้องจัดทำกิจกรรมหรือสื่อเพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในกิจกรรม ค่ายเยาวชน ระหว่างหรือหลังการเรียนการสอน การวิเคราะห์แผนการเตรียมงานในรูปแบบ infographic ของแต่ละสถาบัน ที่นำเสนอในวันอบรมค่ายเยาวชน ซึ่งจัดทำโดยทีมกิจกรรม

3.2.3 การเผยแพร่ และการจัดนิทรรศการ รวมถึงการประกวดผลงาน

ในส่วนนี้คณะผู้ดำเนินโครงการได้ร่วมกับ ตัวแทน กสทช และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ร่วม กำหนดหลักการและเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาผลงานประกวดของนักเรียน/ นักศึกษา โดยแบ่งเป็นผลงานของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษา และ ผลงานนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ดังนี้

- 1) เกณฑ์ด้านสาระเนื้อหาความรอบรู้เรื่องสื่อ (40 คะแนน)
- 2) เกณฑ์ด้านความสมบูรณ์ของโครงการ (30 คะแนน)
- 3) เกณฑ์ด้านความคิดสร้างสรรค์ (30 คะแนน)

ทั้งนี้ แต่ละภูมิภาคจะคัดเลือกผลงานที่เห็นว่าดีที่สุดใน 1 โครงการ เพื่อเป็นตัวแทนกลุ่มเข้าร่วมประกวด (ตามรายละเอียดของเกณฑ์ในภาคผนวก ฉ)

ผลการพิจารณาการคัดเลือกตัวแทนภูมิภาค ซึ่งเลือกโดยแม่ไก่และลูกไก่ในแต่ละภูมิภาค ณ วันที่ 20 ธันวาคม 2565 ผลการคัดเลือกตัวแทนของแต่ละภูมิภาคเพื่อเข้าร่วมประกวด มีดังต่อไปนี้

1. ภาคกลาง
 - 1.1 ระดับมัธยมศึกษา คือ โรงเรียนชัชวาทพิทยาคม
 - 1.2 ระดับอุดมศึกษา คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
2. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
 - 2.1 ระดับมัธยมศึกษา คือ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
 - 2.2 ระดับอุดมศึกษา คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
3. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
 - 3.1 ระดับมัธยมศึกษา คือ โรงเรียนลือคำหาญวารินชำราบ
 - 3.2 ระดับอุดมศึกษา คือ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
4. ภาคเหนือตอนบน
 - 4.1 ระดับมัธยมศึกษา คือ โรงเรียนสันกำแพง
 - 4.2 ระดับอุดมศึกษา คือ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
5. ภาคเหนือตอนล่าง
 - 5.1 ระดับมัธยมศึกษา คือ โรงเรียนเทศบาลวัดวรนาถบรรพต
 - 5.2 ระดับอุดมศึกษา คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
6. ภาคตะวันตก
 - 6.1 ระดับมัธยมศึกษา คือ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา
 - 6.2 ระดับอุดมศึกษา คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
7. ภาคใต้ตอนล่าง
 - 7.1 ระดับมัธยมศึกษา คือ โรงเรียนสภาราชนิ จังหวัดตรัง
 - 7.2 ระดับอุดมศึกษา คือ วิทยาลัยรัตภูมิ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีวิชัย
8. ภาคตะวันออก
 - 8.1 ระดับมัธยมศึกษา คือ โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา
 - 8.2 ระดับอุดมศึกษา คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
9. ภาคใต้ตอนบน
 - 9.1 ระดับมัธยมศึกษา คือ โรงเรียนจรัสพิชากร
 - 9.2 ระดับอุดมศึกษา คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ผลการตัดสินรอบสุดท้ายของคณะกรรมการฯ ในวันที่ 7 และ 8 มกราคม 2566 ซึ่งตัดสินโดยคณะกรรมการดังรายการต่อไปนี้

1. ดร. ทรี บุญเจือ

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลักษณ์มี คงลาภ
3. รองศาสตราจารย์ ดร. พนม คลีฉายา

ผลการตัดสินของคณะกรรมการ เป็นดังต่อไปนี้

ระดับมัธยมศึกษา

- รางวัลชนะเลิศ (อันดับ 1) ได้แก่ โรงเรียนสันกำแพง (ตัวแทนระดับภาคจากพื้นที่ภาคเหนือตอนบน)
- รางวัลชนะเลิศ (อันดับ 2) ได้แก่ โรงเรียนสภาราชินี จังหวัดกตรัง (ตัวแทนระดับภาคจากพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง)
- รางวัลชมเชย ได้แก่ โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา(ตัวแทนระดับภาคจากพื้นที่ภาคตะวันออก) และ โรงเรียนลือคำหาญวารินชำราบ(ตัวแทนระดับภาคจากพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง)

ระดับอุดมศึกษา

- รางวัลชนะเลิศ (อันดับ 1) ได้แก่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ (ตัวแทนระดับภาคจากพื้นที่ภาคเหนือตอนบน)
- รางวัลชนะเลิศ (อันดับ 2) ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมงคลศรีวิชัย จังหวัดกตรัง (ตัวแทนระดับภาคจากพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง)
- รางวัลชมเชย ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (ตัวแทนระดับภาคจากพื้นที่ภาคตะวันออก) และ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด (ตัวแทนระดับภาคจากพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง)

หมายเหตุ ส่วนรายละเอียด ของการจัดค่ายเยาวชนของภูมิภาคต่าง ๆ และการจัดนิทรรศการแต่ละภูมิภาคเพื่อแสดงผลงานและกิจกรรมต่าง ๆ นำเสนอในรายงานส่วนของฝ่ายกิจกรรม)

4) การสำรวจและประเมินผลผลิต/ ผลิตภัณฑ์ (Product)

เป็นการประเมินผลผลิตที่ได้จากโครงการฯ ในที่นี้ใช้วิธีการทั้งเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณกับผู้เข้าร่วมโครงการ เพื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์และข้อเสนอเพื่อการปรับปรุงดังนี้

ปัจจัย	วัตถุประสงค์	วิธีการวิจัย / เครื่องมือ	กลุ่มเป้าหมาย / แหล่งข้อมูล / กลุ่มตัวอย่าง
ผลผลิต	สำรวจชิ้นงานและจำนวนสถาบัน/เครือข่าย รวมถึงผู้เข้าร่วมโครงการ ได้แก่	- การสัมภาษณ์เชิงลึก อาจารย์ (แม่ไก่)	- ผู้เข้าร่วมโครงการ (แม่ไก่-ลูกไก่ และผู้เรียนที่สมัครใจร่วมกิจกรรมโครงการ)

ปัจจัย	วัตถุประสงค์	วิธีการวิจัย / เครื่องมือ	กลุ่มเป้าหมาย / แหล่งข้อมูล / กลุ่มตัวอย่าง
ผลลัพธ์ (Product)	<ul style="list-style-type: none"> - แผนการจัดการเรียนรู้ ความรอบรู้เรื่องสื่อ (Media Literacy) - คู่มือการสอนและให้ความรู้ - คู่มือการผลิตและสร้างสรรค์ (สื่อ) กิจกรรม - สถาบันแกนนำและสถาบันดำเนินการในภูมิภาคต่าง ๆ - เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการและแกนนำแต่ละโครงการ - ประเมินผลสัมฤทธิ์ การเรียนรู้ ก่อนและหลังการเรียนรู้ (Pre- and Post-test) - การประเมินความพึงพอใจของกลุ่มแม่ไก่ ลูกไก่ และผู้เรียน (เยาวชน) - ประเมินการ การสร้างและขยายเครือข่าย ในกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - การสำรวจโดยใช้แบบทดสอบความรู้ - การสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม - การประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 	

4.1 ผลการประเมินผลผลิต

โครงการฯ ได้ดำเนินการตามข้อกำหนดหรือตามตัวชี้วัดผลผลิต คือ

- 4.1.1. มีแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาการการรู้เท่าทันสื่อหรือความรอบรู้เรื่องสื่อ (Media Literacy) ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 เล่ม และระดับอุดมศึกษา จำนวน 1 เล่ม
 - 4.1.2. มีคู่มือการสอนและให้ความรู้ ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 เล่ม และระดับอุดมศึกษา จำนวน 1 เล่ม
 - 4.1.3. มีคู่มือการจัดกิจกรรมเพื่อรณรงค์จำนวน 1 เล่ม
 - 4.1.4. มีสถาบันแกนนำในแต่ละภูมิภาค รวมทั้งสิ้น 9 แห่ง
 - 4.1.5. มีสถาบันดำเนินการในแต่ละภูมิภาค รวมทั้งสิ้น 63 แห่ง (รวมสถาบันแกนนำซึ่งทำหน้าที่เป็นสถาบันดำเนินการด้วย)
 - 4.1.6. เกิดโครงการหรือกลุ่มชมรมของกลุ่มเยาวชน จำนวน 63 โครงการ
 - 4.1.7. มีสถาบันการศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 9 ภูมิภาค ภาคละไม่น้อยกว่า 7 แห่ง และมีแกนนำนักเรียน / นักศึกษา และมีแกนนำ นักเรียน / นักศึกษา และอาจารย์ที่เข้าร่วมโครงการฯ ทั้งหมดเท่ากับ (7x5x9) 315 คน
- ดังนั้น ผลการดำเนินการเป็นไปตามตัวชี้วัดผลผลิตที่กำหนด

4.2 ผลการประเมินผลลัพธ์

ผลลัพธ์ที่กำหนดในโครงการนี้ คือ

- 4.2.1 การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหรือเยาวชน
- 4.2.2 การประเมินระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ
- 4.2.3 การสำรวจและประเมินการสร้างและขยายเครือข่าย

4.2.1 การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหรือเยาวชน

การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหรือเยาวชน เป็นการประเมินผลความรู้ ความตระหนักและทักษะเชิงคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนหรือเยาวชน ด้วยแบบทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้ (Pre- and Post-test) โดยกำหนดให้ร้อยละ 80 ของนักเรียน / นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการมีความรู้ และทักษะในการรู้เท่าทันสื่อ และมีแนวโน้มในการเป็นแกนนำในการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชนนั้น

ในโครงการนี้ เนื่องจากไม่สามารถทราบจำนวนที่แน่นอนของนักเรียน / นักศึกษา ที่เข้าร่วมโครงการได้ทั้งหมด เนื่องจากบางสถาบันการศึกษา เปิดโอกาสให้นักเรียน / นักศึกษา นอกชั้นเรียน เข้าร่วมโครงการฯ ได้แก่ นักเรียน / นักศึกษาในชุมชนพื้นที่ใกล้เคียง นักเรียน / นักศึกษา ที่เข้าร่วมโครงการฯ ผ่านกิจกรรมที่จัดขึ้นในพื้นที่ และนักเรียน / นักศึกษาที่ร่วมกิจกรรมทางสื่อออนไลน์ ดังนั้น สถาบันการศึกษาไม่สามารถแจ้งจำนวนผู้เข้าเรียนโครงการได้อย่างชัดเจนทั้งหมด

นอกจากนั้น การวัดผลเพื่อแสวงผลความรู้เท่าทันสื่อ ในที่นี้ใช้แบบทดสอบวัดความรู้หลังจากผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ตามแต่ละสถาบันการศึกษาได้จัดขึ้น

ฉะนั้นการวัดผลเรื่องนี้ จึงใช้ผลที่ได้จากผู้ร่วมโครงการที่ได้ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) เป็นข้อตกลง (Assumption) และเทียบกับเกณฑ์ซึ่งเป็นคะแนนเฉลี่ยของผู้เข้าร่วมโครงการที่ได้ทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) เป็นเกณฑ์เทียบการคำนวณ เนื่องจากข้อจำกัด 2 ประการ คือ 1) ไม่ทราบจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการที่แน่นอน 2) การวัดผลความรู้จะต้องคำนวณจากผู้ที่ได้ทำแบบทดสอบเท่านั้น

ผลการประเมินในข้อนี้ มีดังนี้

1. ระดับมัธยมศึกษา

มีผู้เข้าร่วมทำแบบทดสอบก่อนการเรียนรู้อีกมีจำนวน 1,327 คน คะแนนเฉลี่ยความรู้จากการทำแบบทดสอบคือ 13.0 ผลแสดงผู้ที่ทำคะแนนในแบบทดสอบก่อนเรียนรู้อีกมีรายละเอียดดังตาราง

ตารางที่ 6.15 แสดงผลคะแนน และจำนวน และร้อยละของผู้ทำแบบทดสอบก่อนการเรียนรู้อีก

คะแนนการทำแบบทดสอบ (ก่อนการเรียนรู้อีก)	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10 คะแนน	302	22.8
10 -15 คะแนน	654	49.3
มากกว่า 15 คะแนน	371	27.9
รวม	1,327	100.0

เมื่อผ่านการเรียนในชั้นเรียน และนอกชั้นเรียน รวมทั้งกระบวนการเรียนรู้จากกิจกรรม และสื่อสนับสนุนต่าง ๆ ในโครงการฯ แล้ว มีผู้สมัครใจทำแบบทดสอบจำนวน 1,195 คน ผลแสดงผู้ที่ทำคะแนนในแบบทดสอบหลังเรียนรู้อีกมีรายละเอียดดังตาราง

ตารางที่ 6.16 แสดงผลคะแนน จำนวน และร้อยละของผู้ทำแบบทดสอบหลังการเรียนรู้อีก

คะแนนการทำแบบทดสอบ (หลังการเรียนรู้อีก)	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10 คะแนน	90	7.5
10 -15 คะแนน	198	16.6
มากกว่า 15 คะแนน	907	75.9
รวม	1,195	100.0

สรุปในระดับมัธยมศึกษา มีผู้ทำแบบทดสอบก่อนเรียน 1,327 คน และทำแบบทดสอบหลังเรียน 1,195 คน

2. ระดับอุดมศึกษา

มีผู้เข้าร่วมทำแบบทดสอบก่อนการเรียนรู้ มีจำนวน 1,928 คน คะแนนเฉลี่ยความรู้จากการทำแบบทดสอบคือ 11.6 ผลแสดงผู้ที่ทำคะแนนในแบบทดสอบก่อนเรียนรู้ มีรายละเอียดดังตาราง

ตารางที่ 6.17 แสดงผลคะแนน และจำนวน และร้อยละของผู้ทำแบบทดสอบก่อนการเรียนรู้

คะแนนการทำแบบทดสอบ (ก่อนการเรียนรู้)	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10 คะแนน	512	26.6
10 -15 คะแนน	1,196	62.0
มากกว่า 15 คะแนน	220	11.4
รวม	1,928	100.0

เมื่อผ่านการเรียนในชั้นเรียน และนอกชั้นเรียน รวมทั้งกระบวนการเรียนรู้จากกิจกรรม และสื่อสนับสนุนต่างๆ ในโครงการฯ แล้ว มีผู้สมัครใจทำแบบทดสอบจำนวน 1,385 คน ผลแสดงผู้ที่ทำคะแนนในแบบทดสอบหลังเรียนรู้ มีรายละเอียดดังตาราง

ตารางที่ 6.18 แสดงผลคะแนน จำนวน และร้อยละของผู้ทำแบบทดสอบหลังการเรียนรู้

คะแนนการทำแบบทดสอบ (หลังการเรียนรู้)	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10 คะแนน	117	8.4
10 -15 คะแนน	471	34.0
มากกว่า 15 คะแนน	797	57.6
รวม	1,385	100.0

สรุปในระดับอุดมศึกษา มีผู้ทำแบบทดสอบก่อนเรียน 1,928 คน และทำแบบทดสอบหลังเรียน 1,385 คน

เมื่อพิจารณาผู้ที่ทำคะแนนความรู้หลังเรียนทั้งกลุ่มมัธยมศึกษา และอุดมศึกษา เมื่อเทียบกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย (ของคะแนนก่อนการเรียนรู้) ในแต่ละระดับ พบดังนี้

1. ผู้ได้คะแนนหลังเรียนมากกว่าคะแนนเฉลี่ยในระดับมัธยมศึกษา มีจำนวน 991 คน

2. ผู้ได้คะแนนหลังเรียนมากกว่าคะแนนเฉลี่ยในระดับอุดมศึกษา มีจำนวน 1,102 คน รวมทั้งผู้ร่วมโครงการที่ทำแบบทดสอบทั้ง 2 ระดับ ที่ได้คะแนนมากกว่าเกณฑ์เฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 2,093 คน เมื่อคำนวณเทียบจากผู้เข้าร่วมโครงการที่ทำแบบทดสอบหลังเรียนทั้ง 2 ระดับ จำนวน (1,195 + 1,385) เท่ากับ 2,580 คน ซึ่งมีผู้ผ่านเกณฑ์ที่มีความรู้เท่ากับ 2,093 คน หรือเท่ากับร้อยละ 81.12 ผ่านเกณฑ์การประเมิน (โดยเงื่อนไขตามข้อตกลงที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น)

อย่างไรก็ตาม จากการนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมที่สนับสนุนเพื่อให้นักเรียน นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการมีความรอบรู้เรื่องสื่อนั้น สถาบันการศึกษาที่เข้าร่วมโครงการทั้ง 9 ภูมิภาค ได้นำคู่มือการเรียนการสอน และแผนการเรียนการสอน ที่โครงการฯ ได้จัดทำขึ้นไปใช้ตามความเหมาะสม และเท่าที่สามารถจัดการได้ โดยแบ่งเป็น

- 1.1 การนำเข้าไปใช้สอนครบทุกหน่วยการสอน ในวิชาเรียนของหลักสูตรทั้งในลักษณะรายวิชาแกนของคณะและวิชาศึกษาทั่วไป
- 1.2 การนำเข้าไปใช้สอน แต่ไม่สามารถใช้เนื้อหาได้ครบทุกหน่วยการสอนในวิชาเรียนของหลักสูตร คือนำไปแทรกในบางชั่วโมงการเรียน
- 1.3 การนำเข้าไปใช้ให้ความรู้ในกิจกรรมชุมชน (โรงเรียนมัธยมฯ) และสามารถใช้อุณหภูมิได้ครบทุกหน่วยหรือเกือบครบทุกหน่วยตามแผนการสอน
- 1.4 การนำเข้าไปใช้ให้ความรู้ควบคู่กับกลุ่มวิชาแนะแนว และกิจกรรมเสริมทักษะ (โรงเรียนมัธยมฯ) ในบางส่วน

สถาบันการศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ

สถาบันการศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ มีทั้งระดับมัธยมศึกษา และอุดมศึกษา 9 ภูมิภาค 63 สถาบัน ดังรายละเอียดที่ได้มีการนำเสนอไปแล้ว

เกณฑ์การประเมิน

การประเมินใช้การวัดความรู้ที่ได้จากการทดลองใช้หลักสูตรในแผนการเรียนการสอน จะใช้วิธีการตรวจสอบผลการเรียนรู้ก่อน และหลังเรียน (Pre-test and Post-test Design) โดยสถาบันการศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ มีความสนใจ และยินยอมนำแผน และคู่มือการรอบรู้สื่อไปใช้ในการเรียนการสอน ในรูปแบบที่แตกต่างกันตามความเป็นไปได้ภายใต้เงื่อนไข และความเหมาะสมของแต่ละสถาบัน เมื่อสถาบันการศึกษาทั้ง 63 สถาบัน ใน 9 ภูมิภาค ทั้งระดับมัธยมศึกษา และอุดมศึกษาที่ยอมรับการเข้าร่วมในโครงการ ก็จะได้รับภารกิจชี้แจง แนะนำ ร่วมแก้ปัญหา ในกระบวนการเรียนรู้ทั้งที่เป็นทางการ และไม่ใช่ว่างาน ก่อนนำคู่มือ และแผนการสอนที่คณะ ผู้ดำเนินการได้พัฒนาขึ้นไปใช้ในการเรียนการสอน และจัดกิจกรรมในสถาบันแต่ละแห่ง

อย่างไรก็ดี การดำเนินงานโครงการ ไม่ได้ถูกวางแผนล่วงหน้าในระยะเวลาที่เหมาะสมกับข้อจำกัดของการนำหลักสูตรไปใช้ได้ตามกรณีปกติ ฉะนั้นการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ จึงอยู่ในเงื่อนไขที่ผู้สอน และผู้เรียนไม่

สามารถนำเอาคู่มือการเรียนการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ และหลักปฏิบัติที่ได้รับการแนะนำไปใช้ได้โดยสะดวก โดยไม่มีปัญหา นอกจากนั้น ในแต่ละสถาบันการศึกษามีข้อจำกัดที่ต่างกัน ฉะนั้นการทดสอบผลการสัมฤทธิ์การเรียนรู้นี้จึงไม่ได้มีเป้าหมายเพื่อนำมาเปรียบเทียบกันระหว่างสถาบัน หรือในระหว่างภูมิภาค ผลการตรวจสอบจะนำเสนอโดยนำข้อมูลของผู้ตอบแบบทดสอบมาเป็นตัวแทนคำตอบโดยภาพรวม และเนื่องจากข้อมูลที่ได้รับกลับคืนมา (จากการส่งแบบทดสอบผ่านลิงค์ไปยังผู้เรียน และตอบกลับคืนผ่าน google form) ไม่สามารถได้รับคืนกลับมาอย่างครบถ้วน จึงต้องมีเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อมูลที่มีความสมบูรณ์มากที่สุด มาใช้ในการคำนวณเพื่อแสดงผลการศึกษา

การคัดเลือกคำตอบมาประเมิน ดำเนินการดังนี้

1. คัดเลือกสถาบันการศึกษาที่ทำแผนการสอน และคู่มือไปใช้ได้ครบทุกหน่วยตามแผนการสอน ไม่ว่าจะจัดการเรียนในรูปแบบใด กล่าวคือ ใช้เป็นวิชาเรียนในหลักสูตรใช้ในกิจกรรมการให้ความรู้เพิ่มเติม ได้แก่ กิจกรรม ชุมชน การแนะแนว
2. คัดเลือกสถาบันการศึกษาในข้อ 1 ที่ให้ความร่วมมือทำแบบสอบถามทั้งก่อนเรียน และหลังเรียน ไปให้ผู้เรียนทำแบบสอบถามได้ทั้ง 2 ระยะ (ก่อนและหลัง) และเนื่องจากเป็นการทำแบบทดสอบผ่านลิงค์โดยผู้เรียน เป็นผู้ทำเอง ต้องให้ความร่วมมือทำแบบทดสอบทั้ง 2 ครั้งดังกล่าว ฉะนั้นในเกือบทุกสถาบันฯ จำนวนผู้ตอบ แบบทดสอบไม่สามารถให้ความร่วมมืออย่างคงเส้นคงวาทั้ง 2 ระยะ เช่น ทำแบบทดสอบก่อนเรียน แต่ไม่ทำ แบบทดสอบหลังเรียน หรือบางแห่งทำแบบทดสอบหลังเรียนเท่านั้น และหลายสถาบันที่จำนวนผู้ตอบแบบทดสอบ ทั้ง 2 ครั้ง มีจำนวนแตกต่างกันเกือบเท่าตัว ฉะนั้นในการประเมินครั้งนี้จึงต้องเลือกเฉพาะสถาบันการศึกษาที่ ผู้เรียนให้ความร่วมมือตอบแบบทดสอบทั้ง 2 ครั้ง ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน ดังตาราง

ตารางที่ 6.19 แสดงสถาบันการศึกษาที่ได้รับคัดเลือกนำผลการทดสอบมาประเมิน

สถาบัน		จำนวนหน่วยที่นำไปใช้	จำนวนผู้ตอบก่อนเรียน	จำนวนผู้ตอบหลังเรียน	ได้รับการทดสอบ
ภาคกลาง	มรภ.จันทระเกษม	ทุกหน่วย	117	-	
	ม.มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย	ทุกหน่วย	7	4	
	มรภ.พระนครศรี	ทุกหน่วย	89	-	
	ม.รังสิต	1-3 , 6-7 , 10 , 12-14 (แยกเป็น 7 กลุ่ม เรียนไม่เหมือนกัน)	302	294	
	รร.เนินขามรัฐประชานุเคราะห์	ทุกหน่วย	18	-	
	รร.หันคาราชฎรังษุณี	ทุกหน่วย	33	34	✓
	รร.ชัยนาทพิทยาคม	ทุกหน่วย	-	1	

สถาบัน		จำนวนหน่วยที่นำไปใช้	จำนวนผู้ตอบ ก่อนเรียน	จำนวนผู้ตอบ หลังเรียน	ได้รับการ ทดสอบ
ภาคเหนือ ตอนบน	ม.แม่โจ้	ทุกหน่วย	387	436	✓
	ม.พายัพ	10 , 12/13 , 14/1 , 7/2 , 5 , 11 (แยกเป็น4กลุ่ม เรียนไม่เหมือนกัน)	72	54	
	ม.พะเยา	3 - 5	24	16	
	มรภ.เชียงใหม่วิทยาเขต แม่ฮ่องสอน	ทุกหน่วย	43	37	✓
	รร.มงฟอร์ตวิทยาลัย	ทุกหน่วย	54	42	✓
	รร.ส่วนบุญโญปถัมภ์ ลำพูน	ทุกหน่วย	-	-	
	รร.สันกำแพง	ทุกหน่วย	1	36	
ภาคเหนือ ตอนล่าง	มรภ.นครสวรรค์	ทุกหน่วย	2	-	
	รร.บ้านหนองฉาง	ทุกหน่วย	31	1	
	รร.ทัพทันอนุสรณ์	ทุกหน่วย	32	33	✓
	รร.อุทัยวิทยาคม	ทุกหน่วย	31	7	
	รร.เทศบาลวัดรณาทบบรรพต	ทุกหน่วย	18	-	
	รร.โกรกพระ	ทุกหน่วย	21	21	✓
	รร.จันเสนเอ็งสุวรรณอนุสรณ์	ทุกหน่วย	38	10	
ภาคตะวันตก	ม.เกษตรศาสตร์กำแพงแสน	2,4,6-11	-	8	
	มรภ.หมู่บ้านจอมบึง	1,2,5,7,9	76	18	
	มรภ.กาญจนบุรี	7,10,12-14	14	9	
	มรภ.นครปฐม	ทุกหน่วย	110	56	
	รร.กำแพงแสนวิทยา	ทุกหน่วย	69	-	
	รร.ตลิ่งชันวิทยา	ทุกหน่วย	14	17	✓
	รร.สาธิตม.เกษตรศาสตร์ กำแพงแสน	1-5	142	145	
ภาคตะวันออก	ม.บูรพา	ทุกหน่วย	20	22	✓
	มรภ.รำไพพรรณี	3-7,10,11,13	47	41	
	มรภ.ราชนครินทร์	2-7,12	40	36	
	รร.พนัสพิทยาคาร	ทุกหน่วย	68	224	
	รร.ผินแจ่มวิชาสอน	3,4,7,10,12-16	19	-	
	รร.ชลบุรี"สุขบท"	เกือบทุกหน่วย มียกเว้น 7,11	179	196	
	รร.บ้านฉางกาญจนกุลวิทยา	ทุกหน่วย	31	15	✓

สถาบัน		จำนวนหน่วยที่นำไปใช้	จำนวนผู้ตอบ ก่อนเรียน	จำนวนผู้ตอบ หลังเรียน	ได้รับการ ทดสอบ
ภาคอีสาน ตอนบน	มรภ.อุดรธานี	ทุกหน่วย	36	30	✓
	มรภ.ร้อยเอ็ด	ยกเว้นหน่วย 8-9	182	76	
	ม.กาฬสินธุ์	1,2,5,6,10,11,13,14	13	-	
	มรภ.สกลนคร	ทุกหน่วย	50	41	✓
	รร.อุดรพัฒนศึกษา	ทุกหน่วย	9	-	
	รร.สาธิต มรภ.อุดรธานี	ทุกหน่วย	24	21	✓
	รร.สตรีราชินูทิศ	ยกเว้น 4,5,7,9 และ 16	56	36	
ภาคอีสาน ตอนล่าง	ม.อุบลราชธานี	ทุกหน่วย	23	24	✓
	มรภ.อุบลราชธานี	1,2,4,5,12-14	-	-	
	รร.เบ็ญจะมะมหาราช	ไม่แจ้งข้อมูล	-	-	
	รร.บุเปือยวิทยาคาร	ทุกหน่วย	30	-	
	รร.เทศบาล3สามัคคีวิทยาคาร	ทุกหน่วย	13	20	✓
	รร.วิจิตรวิทยานุกูล	ไม่แจ้งข้อมูล	-	-	
	รร.สื่อคำหาญวารินชำราบ	ทุกหน่วย	-	-	
ภาคใต้ตอนบน	มรภ.นครศรีธรรมราช	ทุกหน่วย	23	-	
	มรภ.ภูเก็ต	5-7,10-11,13-14	-	-	
	มรภ.สุราษฎร์ธานี	1-3,6-7,9,10,12,14	75	55	
	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี นครศรีธรรมราช	ทุกหน่วย	-	-	
	รร.จรัสพิชากร	1-2,6,10,12-16	-	-	
	รร.กัลยาณีศรีธรรมราช	3,6,7,10,11	75	96	
	รร.เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระ ศรีนครินทร์	ทุกหน่วย	-	-	
ภาคใต้ ตอนล่าง	ม.สงขลานครินทร์ วิทยาเขต หาดใหญ่	ทุกหน่วย	19	17	✓
	ม.สงขลานครินทร์ วิทยาเขต ตรัง	ทุกหน่วย	88	86	✓
	ม.เทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย	ทุกหน่วย	29	11	✓

สถาบัน	จำนวนหน่วยที่นำไปใช้	จำนวนผู้ตอบ ก่อนเรียน	จำนวนผู้ตอบ หลังเรียน	ได้รับการ ทดสอบ
รร.สภาราชนี	ทุกหน่วย	35	38	✓
รร.หาดใหญ่รัฐประชาสรรค์	ทุกหน่วย	28	22	✓
รร.แสงทองวิทยา	ทุกหน่วย	114	106	✓
รร.มอ.วิทยานุสรณ์	9-16	98	73	
รวม		3,169	2,565	

รวมสถาบันที่ครบเกณฑ์ในการประเมิน 20 สถาบัน

ผลการประเมินก่อนเรียน และหลังเรียน

ระดับมัธยมศึกษา

การทดสอบก่อนเรียน

จากการใช้แบบทดสอบการประเมินก่อนเรียน จากผู้เรียนที่ได้รับคัดเลือกตอบแบบทดสอบ ผลการทดสอบพบว่า มากกว่าครึ่งหนึ่งคือ ร้อยละ 57.1 สามารถตอบแบบทดสอบได้ระดับคะแนนระหว่าง 10 – 15 คะแนน และร้อยละ 40.9 ตอบแบบทดสอบได้คะแนนต่ำกว่า 10 คะแนน ส่วนผู้ที่สามารถตอบ แบบทดสอบได้คะแนนมากกว่า 15 คะแนน มีเพียงร้อยละ 2.0 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน

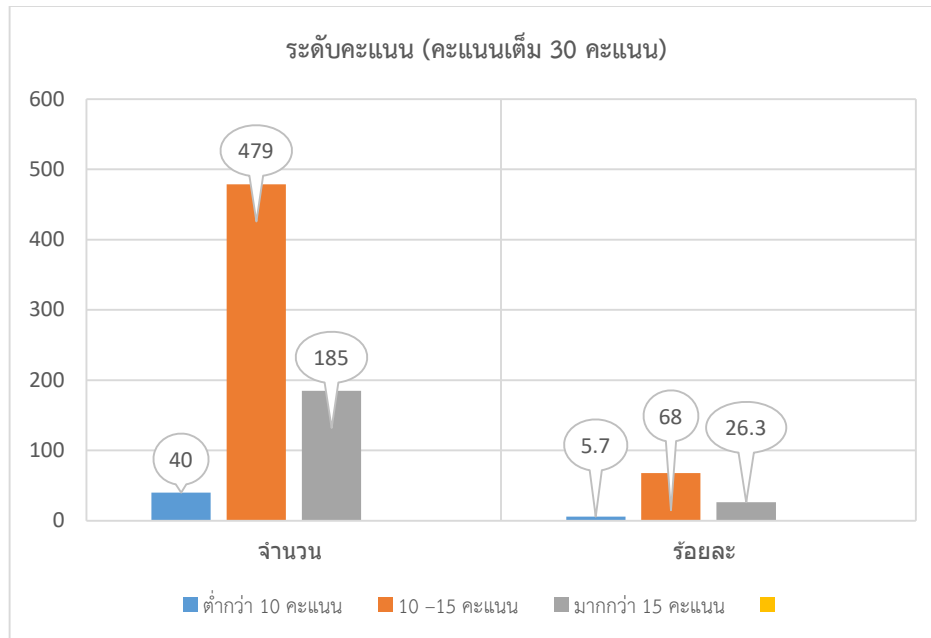
การทดสอบหลังเรียน

เมื่อได้มีการเรียนการสอนจนครบทุกหน่วยการเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วนแล้ว ผู้เรียนที่ได้รับคัดเลือกตอบแบบทดสอบภายหลังการเรียน มากกว่าครึ่งหนึ่งคือ ร้อยละ 54.7 ตอบแบบทดสอบได้ระดับคะแนนระหว่าง 10 – 15 คะแนน และร้อยละ 24.9 ตอบแบบทดสอบได้คะแนนมากกว่า 15 คะแนน ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 20.3 ตอบแบบทดสอบได้ต่ำกว่า 10 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ดังตาราง

ตารางที่ 6.20 แสดงจำนวน ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยความรู้ก่อนเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ระดับคะแนน (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10 คะแนน	163	40.9
10 – 15 คะแนน	228	57.1
มากกว่า 15 คะแนน	8	2.0
รวม	399	100.0

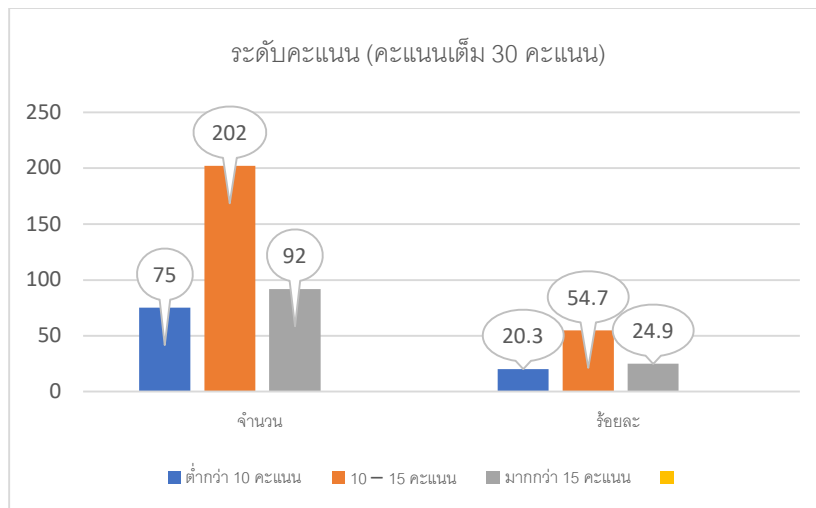
แผนภาพที่ 6.7 แสดงจำนวน ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยความรู้ก่อนเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ตารางที่ 6.21 แสดงจำนวน ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยความรู้หลังเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ระดับคะแนน (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10 คะแนน	75	20.3
10 – 15 คะแนน	202	54.7
มากกว่า 15 คะแนน	92	24.9
รวม	369	100.0

แผนภาพที่ 6.8 แสดงจำนวน ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยความหลังเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ตารางที่ 6.22 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบประเด็นต่าง ๆ ถูกต้องในแบบประเมินความรู้ก่อนเรียน และหลังเรียนของผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา

ประเด็นคำถามทดสอบ	ก่อนเรียน ผู้ตอบถูก	หลังเรียน ผู้ตอบถูก	ความแตกต่าง
1. ผลเสียจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์	115 (28.8)	199 (53.9)	25.10
2. เข้าใจเนื้อหาที่ส่งผลเสียจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์	60 (15.0)	155 (42.0)	27.0
3. พฤติกรรมเสี่ยงในการใช้สื่อสังคมออนไลน์	275 (68.9)	288 (78.0)	9.10
4. ความเสี่ยงจากการถูกหลอกลวงผ่านสื่อ	142 (35.6)	198 (53.7)	18.10

ประเด็นคำถามทดสอบ	ก่อนเรียน ผู้ตอบถูก	หลังเรียน ผู้ตอบถูก	ความแตกต่าง
5. การใช้สื่อออนไลน์อย่างปลอดภัย	218 (54.6)	302 (81.8)	27.20
6. การใช้สื่อออนไลน์อย่างปลอดภัย	256 (64.2)	316 (85.6)	21.40
7. ข้อควรปฏิบัติในการใช้สื่อออนไลน์	150 (37.6)	81 (22.0)	-15.60
8. ข้อควรปฏิบัติในการใช้สื่อออนไลน์	104 (26.1)	264 (71.5)	45.40
9. ความเข้าใจมารยาทการใช้สื่อสังคมออนไลน์	149 (37.3)	278 (75.3)	38.0
10. ความเข้าใจมารยาทการใช้สื่อสังคมออนไลน์	212 (53.1)	251 (68.0)	14.90
11. ความรู้ในการตรวจสอบความน่าเชื่อถือแหล่งข่าว	138 (34.6)	192 (52.0)	17.40
12. ข้อจำกัดของสื่อใหม่เมื่อเทียบกับสื่อดั้งเดิม	248 (62.2)	262 (71.0)	8.80
13. รู้ทันโฆษณาโทรศัพท์	149 (37.3)	178 (48.2)	10 90
14. ความรู้ในการเลือกช่องทางส่งต่อหรือแชร์ข้อมูล	166 (41.6)	195 (52.8)	11.20

ประเด็นคำถามทดสอบ	ก่อนเรียน ผู้ตอบถูก	หลังเรียน ผู้ตอบถูก	ความแตกต่าง
15. การรับข่าวสารอย่างมีความรอบรู้เรื่องสื่อ	145 (36.3)	162 (43.9)	7.60
16. ความรู้ในการแยกแยะข้อ12.มูล	120 (30.1)	199 (53.9)	23.80
17. ความเข้าใจวิธีการจูงใจในโฆษณา	180 (45.1)	207 (56.1)	11.0
18. การคิดวิเคราะห์ การแสดงเหตุผลของข่าวสาร	134 (33.6)	171 (46.3)	12.70
19. ความเข้าใจปัจจัยที่มีส่วนกำหนดประเด็นและทิศทาง การนำเสนอข่าวสาร ของสื่อมวลชน	177 (44.4)	194 (52.6)	8.20
20. ความน่าเชื่อถือของแหล่งสาร	177 (44.4)	172 (46.6)	2.20
21. ความเสี่ยงจากการสูญเสียเงินบนโลกออนไลน์	180 (45.1)	184 (49.9)	4.80
22. วิธีการยับยั้งการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์	129 (32.3)	133 (36.0)	3.70
23. การลดความเสี่ยงเรื่องเพศจากสื่อสังคมออนไลน์	117 (29.3)	163 (44.2)	14.90
24. การหลีกเลี่ยงความเสี่ยงจากเนื้อหาทางเพศและสื่อ ลามก	122 (30.6)	100 (27.1)	-3.50
25. การเลือกซื้อสินค้าออนไลน์อย่างถูกต้อง	241 (60.4)	193 (52.3)	-8.10

ประเด็นคำถามทดสอบ	ก่อนเรียน ผู้ตอบถูก	หลังเรียน ผู้ตอบถูก	ความแตกต่าง
26. ความรู้ในการตรวจสอบเพื่อลดความเสี่ยงจากการซื้อสินค้าออนไลน์	113 (28.3)	97 (26.3)	-2.0
27. ความเข้าใจการใช้สื่อสังคมออนไลน์ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม	199 (49.9)	181 (49.1)	-0.8
28. พลังที่แท้จริงของการใช้สื่อออนไลน์	133 (33.3)	155 (42.0)	8.70
29. คุณสมบัติการเป็น “เยาวชนดิจิทัลต้นรู้”	78 (19.5)	189 (51.2)	31.70
30. ความเข้าใจที่ควรรู้ในการเป็น “เยาวชนดิจิทัลต้นรู้”	100 (25.1)	92 (24.9)	-0.2
รวม	39.48	51.94	12.46%

*หมายเหตุ: ค่าร้อยละ คำนวณจากจำนวนผู้ตอบในแต่ละกลุ่ม ซึ่งจำนวนผู้ตอบก่อนเรียน และหลังเรียนมีจำนวนไม่เท่ากัน

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้น พบว่า หลังจากการเรียนรู้หลักสูตรซึ่งความรู้ของผู้เรียนถูกประเมินด้วย Post-test พบว่า

- 1) จากการตอบคำถามรวม 30 ข้อ พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีระดับการเรียนรู้หลังการเรียน (จาก % ผู้ตอบถูกใน Post-test) มากกว่าก่อนการเรียน (จาก % ผู้ตอบถูกใน Pre-test) ใน 24 ข้อ (คิดเป็น 80.00 %) โดยมีระดับความแตกต่างของร้อยละ ตั้งแต่ 2.20% - 45.40% และระดับความแตกต่างเฉลี่ยโดยรวม 12.46%
- 2) จากจำนวน 30 ข้อ พบว่า ผู้เรียนมีการตอบถูกใน Post-test น้อยกว่า Pre-test รวม 6 ข้อ (คิดเป็น 20%) ตั้งแต่ -0.2% จนถึง 15.60% ซึ่งพบว่า ข้อดังกล่าวมักเป็นข้อที่ไม่ได้ใช้คำถามตรง แต่ต้องผ่านการวิเคราะห์อีกชั้นหนึ่ง ซึ่งสะท้อนว่า ผู้เรียนยังขาดทักษะการคิดวิเคราะห์อยู่บ้าง
- 3) จากการประมวลคะแนนหลังการเรียนการสอนจากคะแนน Post-test พบว่า เนื้อหาหรือหัวข้อที่ผู้เรียนยังได้คะแนนต่ำกว่าครึ่ง คือ 50% ตามลำดับดังนี้
 - ข้อควรปฏิบัติในการใช้สื่อออนไลน์ 22.0%
 - ความเข้าใจที่ควรรู้ในการเป็น “เยาวชนดิจิทัลต้นรู้” 24.9%

- ความเสี่ยงการซื้อสินค้าออนไลน์	26.3%
- ความเสี่ยงจากเนื้อหาทางเพศและสื่อลามก	27.1%
- การยับยั้งการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์	36.0%
- ผลเสียการใช้สื่อสังคมออนไลน์,พลังที่แท้จริงของสื่อออนไลน์	42.0%
- การรับข่าวสารอย่างรอบรู้เรื่องสื่อ	43.9%
- ความเสี่ยงจากเนื้อหาทางเพศและสื่อลามก	44.2%
- การคิดวิเคราะห์และการแสดงเหตุผลของข่าวสาร	46.3%
- ความน่าเชื่อถือของแหล่งสาร	46.6%
- รู้ทันโฆษณาโทรทัศน์	48.2%
- การใช้สื่อสังคมออนไลน์ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม	49.1%
- การสูญเสียเงินบนโลกออนไลน์	49.9%

หมายเหตุ แต่ละหัวข้อจะมีคำตอบ 2 ข้อ ซึ่งผู้เรียนอาจตอบข้อหนึ่งได้สูงกว่า 50% และอีกข้อต่ำกว่า 50% หรือต่ำกว่า 50% ทั้งสองข้อ ซึ่งสะท้อนถึงความยังไม่รู้ตัวอย่างถ่องแท้ หรือการขาดการคิดวิเคราะห์ในบางข้อ

ผลการทดสอบความแตกต่างคะแนนก่อนเรียน และหลังเรียน

เมื่อนำผลคะแนนการประเมินก่อนการเรียนและหลังเรียน เพื่อพิจารณาความแตกต่างของคะแนนการเรียน หลังจากได้เรียนรู้ตามแผนการเรียนและคู่มือที่พัฒนาขึ้นแล้วนั้น ทั้งผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา และอุดมศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติ t-test มาทดสอบนัยสำคัญความแตกต่างของกลุ่มผู้เรียนทั้ง 2 ระดับ ผลการทดสอบมีดังตาราง

ระดับมัธยมศึกษา

ตารางที่ 6.23 แสดงความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยระดับความรู้ก่อนและหลังเรียน

	จำนวน โรงเรียน	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าสถิติ t-test	นัยสำคัญ
ก่อนเรียน	11	11.85	4.09		
หลังเรียน	11	15.59	5.45	-4.025**	0.001

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางแสดงการทดสอบความแตกต่างของความรู้ก่อนและหลังเรียนตามหลักสูตรที่นำไปทดลองใช้ พบว่า ผลของระดับความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 โดยผลการเรียนหลังจากได้รับความรู้ตามหลักสูตรแล้ว ผู้เรียนมีความรู้มากกว่าก่อนการเรียน

ระดับอุดมศึกษา

การทดสอบก่อนเรียน

ผลการทดสอบ พบว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งคือ ร้อยละ 60.9 ของผู้ตอบแบบทดสอบ สามารถตอบแบบทดสอบ ได้ระดับคะแนนระหว่าง 10 – 15 คะแนน และร้อยละ 38.8 สามารถตอบแบบทดสอบได้คะแนนต่ำกว่า 10 คะแนน ส่วนผู้ที่สามารถตอบแบบทดสอบได้มากกว่า 15 คะแนน มีเพียงร้อยละ 0.3 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน

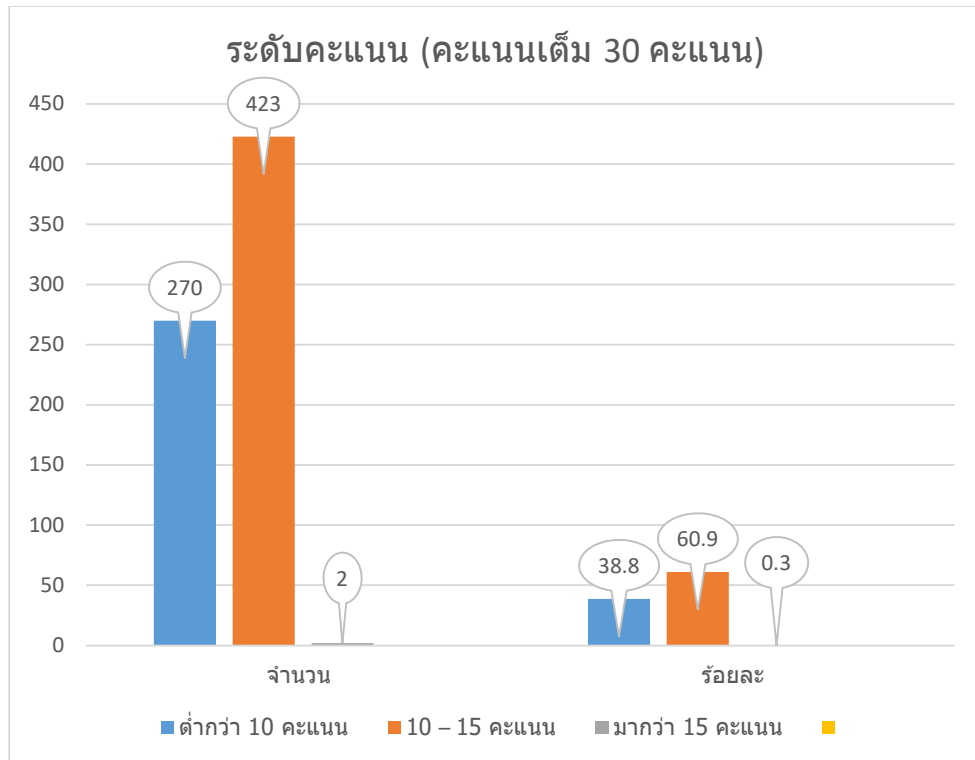
การทดสอบหลังเรียน

ผลการทดสอบพบว่า มากกว่าครึ่งหนึ่งคือ ร้อยละ 68.0 ของผู้ตอบแบบทดสอบ สามารถตอบแบบทดสอบ ได้ระดับคะแนนระหว่าง 10 – 15 คะแนน และร้อยละ 26.3 สามารถตอบแบบทดสอบได้คะแนนมากกว่า 15 ส่วนผู้ที่สามารถตอบแบบทดสอบได้ต่ำกว่า 10 คะแนน มีร้อยละ 5.7 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ดังตาราง

ตารางที่ 6.24 แสดงจำนวน ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยความรู้ก่อนเรียน ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

ระดับคะแนน (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10 คะแนน	270	38.8
10 – 15 คะแนน	423	60.9
มากกว่า 15 คะแนน	2	0.3*
รวม	695	100.0

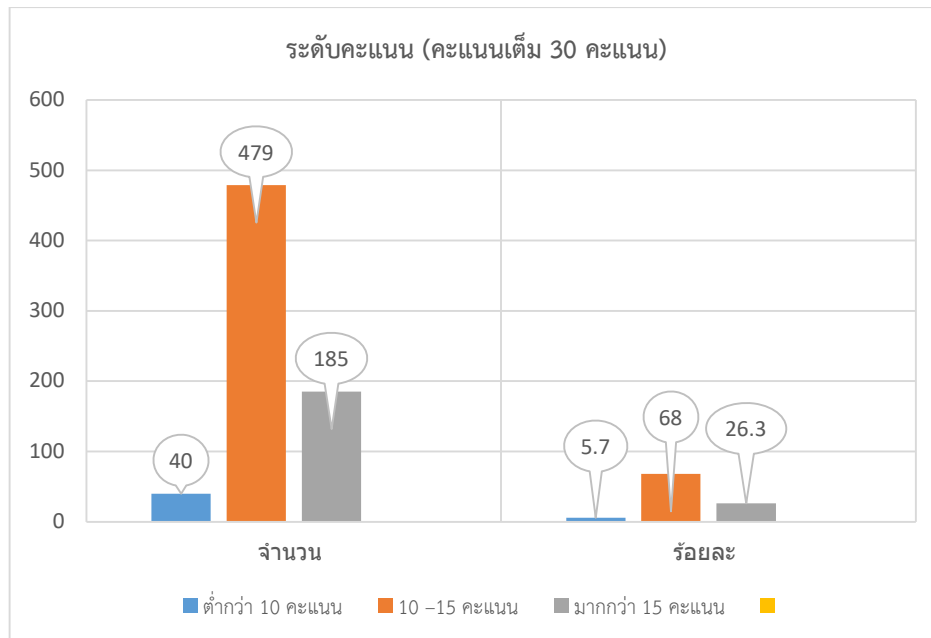
แผนภาพที่ 6.9 แสดงจำนวน ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยความรู้ก่อนเรียน ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

ตารางที่ 6.25 แสดงจำนวน ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยความรู้หลังเรียน ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

ระดับคะแนน (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10 คะแนน	40	5.7
10 - 15 คะแนน	479	68.0
มากกว่า 15 คะแนน	185	26.3*
รวม	704	100.0

แผนภาพที่ 6.10 แสดงจำนวน ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยความรู้หลังเรียน ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

ตารางที่ 6.26 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบถูก ในแบบประเมินความรู้ก่อนเรียน และหลังเรียนของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา

ประเด็นคำถามทดสอบ	ก่อนเรียน ผู้ตอบถูก	หลังเรียน ผู้ตอบถูก	ความแตกต่าง
1. ความรู้เรื่องข่าวปลอม ข่าวลวงในสื่อออนไลน์	390 (56.1)	300 (42.6)	-13.5
2. ความรู้การตรวจสอบข้อเท็จจริง / ประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล	326 (46.9)	287 (40.8)	-6.10
3. ความเข้าใจมารยาทเน็ต / มารยาทบนโลกออนไลน์	322 (46.3)	626 (88.9)	42.60
4. การลดความขัดแย้งในการใช้สื่อสังคมออนไลน์	467 (67.2)	608 (86.4)	19.20
5. บทบาทของสื่อวิทยุกระจายเสียงต่อสังคม(ก่อน)/ความเสี่ยงที่ถูกหลอกหลวง จากการPhishing(หลัง)	239 (34.4)	615 (87.4)	53.0
6. ความน่าเชื่อถือของข่าวสารจากสื่อวิทยุกระจายเสียง(ก่อน)/ การป้องกัน ตนเองจากปัญหาโรแมนซ์เกม	291 (41.9)	546 (77.6)	35.70
7. ลักษณะสำคัญของสื่อโทรทัศน์ในยุคดิจิทัล(ก่อน) วิธีการตรวจสอบข้อมูล ปลอม(หลัง)	391 (56.3)	550 (78.1)	21.8
8. การเลือกรับสื่อโทรทัศน์อย่างเหมาะสม (ก่อน) / ลักษณะเนื้อหาข่าวปลอม (หลัง)	181 (26.0)	490 (69.6)	43.60
9. ลักษณะข้อมูลข่าวปลอม (ก่อน) / ประเด็นสำคัญของเนื้อหาใน พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ (หลัง)	384 (55.3)	438 (62.2)	6.90
10. การตรวจสอบข้อมูลข่าวปลอม (ก่อน) แนวทางป้องกันการทำผิดเกี่ยวกับ คอมพิวเตอร์ (หลัง)	186 (26.8)	248 (35.2)	8.40
11. ความน่าเชื่อถือการนำเสนอของรายการโทรทัศน์	186 (26.8)	241 (34.2)	7.40

ประเด็นคำถามทดสอบ	ก่อนเรียน ผู้ตอบถูก	หลังเรียน ผู้ตอบถูก	ความแตกต่าง
12. แหล่งการตรวจสอบข้อมูล	136 (19.6)	145 (20.6)	1.0
13. การเปิดรับข่าวสารด้วยความรอบรู้เรื่องสื่อ	409 (58.8)	481 (68.3)	9.50
14. ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์สื่อ	388 (55.8)	499 (70.9)	-0.6
15. ความเข้าใจเรื่องโฆษณาแฝง	99 (14.2)	96 (13.6)	15.10
16. การนำเสนอเนื้อหาด้วยความหมายตรงและความหมายโดยนัย	122 (17.6)	58 (8.2)	-9.40
17. การใช้จุดจูงใจที่ไม่เหมาะสม	191 (27.5)	358 (50.9)	23.40
18. ข้อควรตระหนักเกี่ยวกับเนื้อหาข่าว/ข้อมูลของสื่อในยุคดิจิทัล	388 (55.8)	500 (71.0)	15.20
19. ความเข้าใจเกี่ยวกับการสืบค้น Hypertext	393 (56.5)	489 (69.5)	13.0
20. ปัจจัยที่มีส่วนกำหนดประเด็นและทิศทางการนำเสนอข่าวสาร	249 (35.8)	318 (45.2)	9.4
21. ความเสี่ยงจากการสูญเสียเงินบนโลกออนไลน์	326 (46.9)	558 (79.3)	32.40
22. รูปแบบการระรานบนโลกออนไลน์	162 (23.3)	408 (58.0)	34.7
23. ผลกระทบร้ายแรงจากการเข้าถึงสื่อลามก	171 (24.6)	377 (53.6)	29.0

ประเด็นคำถามทดสอบ	ก่อนเรียน ผู้ตอบถูก	หลังเรียน ผู้ตอบถูก	ความแตกต่าง
24. วิธีการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงจากเนื้อหาทางเพศและสื่อลามก	298 (42.9)	482 (68.5)	25.6
25. การเลือกซื้อสินค้าออนไลน์อย่างถูกต้อง	231 (33.2)	553 (78.6)	45.4
26. การเลือกซื้อสินค้าออนไลน์อย่างถูกต้อง	260 (37.4)	108 (15.3)	-22.10
27. การใช้สื่อออนไลน์ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม	384 (55.3)	589 (83.7)	28.40
28. พลังที่แท้จริงของการใช้สื่อออนไลน์	251 (36.1)	482 (68.5)	32.4
29. คุณลักษณะของ “การเป็นเยาวชนดิจิทัลที่รู้”	121 (17.4)	527 (74.9)	57.50
30. การแสดงความรับผิดชอบในการใช้เทคโนโลยี	124 (17.8)	433 (61.5)	43.70
รวม	38.68	58.77	20.09%

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้น พบว่า หลังการเรียนรู้หลักสูตร ซึ่งถูกประเมินด้วย Post-test พบว่า

- 1) จากการตอบคำถามรวม 30 ข้อ พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่มีระดับการเรียนรู้หลังการเรียนรู้ (จาก % ผู้ตอบถูกใน Post-test) มากกว่าก่อนเรียน (จาก % ผู้ตอบถูกใน Pre-test) ใน 25 ข้อ จาก 30 ข้อ (คิดเป็น 83.33%) โดยมีระดับความแตกต่าง ตั้งแต่ 1.0% -57.50% และระดับความแตกต่างเฉลี่ยโดยรวม 20.09%
- 2) จากจำนวน 30 ข้อ พบผู้เรียนมีการตอบถูกใน Post-test น้อยกว่า Pre-test รวม 5 ข้อ (คิดเป็น 16.67%) ตั้งแต่ 0.6% จนถึง 22.10% ซึ่งพบว่า ข้อดังกล่าวมักเป็นข้อที่ไม่ได้ใช้คำถามตรง แต่เป็นคำถามเชิงวิเคราะห์ ซึ่งสะท้อนว่า ผู้เรียนยังขาดทักษะการวิเคราะห์อยู่บ้าง
- 3) จากการประมวลคะแนนหลังการเรียนการสอนจากคะแนน Post-test พบว่า เนื้อหาหรือหัวข้อที่ผู้เรียนยังได้คะแนนต่ำกว่าครึ่ง คือ 50% มีจำนวนน้อยกว่าระดับมัธยมศึกษา โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้

- ความหมายนัยตรงและโดยนัย	8.2%
- โฆษณาแฝง	13.6%
- การเลือกซื้อสินค้าออนไลน์อย่างถูกต้อง	15.3%
- แหล่งการตรวจสอบข้อมูล	20.6%
- ความน่าเชื่อถือการนำเสนอของรายการโทรทัศน์	34.2%
- การตรวจสอบข่าวปลอม/การป้องกันการทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	35.2%
- การตรวจสอบข้อเท็จจริง/ความน่าเชื่อถือของข้อมูล	40.8%
- ข่าวปลอม/ข่าวลวงในสื่อออนไลน์	42.6%
- ปัจจัยที่มีส่วนกำหนดประเด็น/ทิศทางการนำเสนอข่าวสาร	45.2%

หมายเหตุ แต่ละหัวข้อจะมีคำตอบ 2 ข้อ ซึ่งผู้เรียนอาจตอบข้อหนึ่งได้สูงกว่า 50% และอีกข้อต่ำกว่า 50% หรือต่ำกว่า 50% ทั้งสองข้อ สะท้อนถึงความยังไม่รู้จริง หรือการขาดการคิดวิเคราะห์ในบางข้อ

ระดับอุดมศึกษา

ตารางที่ 6.27 แสดงความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยระดับความรู้ก่อนและหลังเรียน

	จำนวน สถาบันอุดมศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าสถิติ t-test	นัยสำคัญ
ก่อนเรียน	9	11.61	3.16		
หลังเรียน	9	17.63	4.25	-4.629**	0.001

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางแสดงการทดสอบความแตกต่างของความรู้อ่อนเรียน และหลังเรียนตามหลักสูตรที่นำไปทดลองใช้ พบว่าผลของระดับความรู้ก่อนเรียน และหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยผลการเรียนหลังจากได้รับความรู้ตามหลักสูตรแล้ว ผู้เรียนมีความรู้มากกว่าก่อนการเรียน

ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ตามปัจจัยบริบท

ระดับการศึกษา

พบว่า จากคะแนน Post-test และระดับความแตกต่างของคะแนน Pre-test และ Post-test พบว่า ผู้เรียนระดับอุดมศึกษามีคะแนน Post-test สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา คือ 58.77% และ 51.94% และระดับความแตกต่างของคะแนนของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา คือ 20.09% ขณะที่ระดับมัธยมศึกษา คือ 12.46% ซึ่งอาจเนื่องมาจากว่าระดับอุดมศึกษาอาจมีการเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาด้านการรอบรู้เรื่องสื่อมาก่อน รวมถึงจำนวนชั่วโมงการเรียนของระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีจำนวนชั่วโมงมากกว่า คือ โดยเฉลี่ย 3 ชั่วโมง/ครั้ง หรือสัปดาห์ (3 หน่วยกิต)

ขณะที่ระดับมัธยมศึกษา โดยเฉลี่ย 0.50 นาที – 1 ชั่วโมง/ครั้ง/สัปดาห์ (0.5-1 หน่วยกิต) รวมถึงสถาบันระดับมัธยมศึกษาหลายแห่งมีการเรียนแบบไม่มีเกรด (ดูรายละเอียดในแผนการสอนในภาคผนวก ข)

การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยตามลักษณะการนำชุดความรู้ไปสอน

1. ลักษณะรายวิชาที่สอน

จากการนำคะแนนเฉลี่ยของทั้งชั้นเรียนที่มีลักษณะการนำชุดความรู้ไปสอนในรายวิชาหรือรูปแบบต่าง ๆ เช่น เป็นวิชาบังคับ เลือกลง/ชมรม ฯลฯ มาพิจารณาทดสอบความแตกต่างสถาบันการศึกษาที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่คัดเลือกมาทดสอบในระดับมัธยมศึกษา มีจำนวน 11 โรงเรียนที่นำมาเป็นตัวแทนสถาบันฯทั้งหมดในระดับมัธยมศึกษาด้วยกันมาพิจารณา เนื่องจากมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ การนำเนื้อหาวิชาไปใช้ทุกหน่วยการเรียนตามแผนการศึกษา และให้ความร่วมมือในการทดสอบแบบประเมินทั้งก่อนและ หลังเรียน ในสัดส่วนของผู้ตอบแบบประเมินทั้ง 2 ครั้งใกล้เคียงกัน

เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของความรู้ในแต่ละสถาบันฯพบว่า ระดับมัศึกษามีสถาบันที่ผลคะแนน เฉลี่ยทั้งชั้น / ทั้งกลุ่มอยู่ในระดับสูง (มากกว่า 20 คะแนน) ดังนี้

อันดับที่	สถาบันการศึกษา	คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน	การจัดรูปแบบการเรียน
1.	โรงเรียนดลิ่งชันวิทยา	22.76	กิจกรรมชุมนุม (1Cr.) 1 วัน/สัปดาห์ “ชุมนุมเยาวชนรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล”
2.	โรงเรียนสภาราชินี	22.34	วิชาเรียนในหลักสูตร 1 วัน/สัปดาห์ “เทคโนโลยีสื่อประสม”
3.	โรงเรียนโกรกพระ	20.81	กิจกรรมชุมนุม 2 วัน/สัปดาห์ “คุณธรรม”
4.	โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา	19.86	กิจกรรมชุมนุม 1 วัน/สัปดาห์ “เยาวชนรู้เท่าทันสื่อ”

ส่วนระดับอุดมศึกษา มีสถาบันการศึกษาที่มีผลคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนทั้งชั้น อยู่ในระดับสูง (มากกว่า 20 คะแนน) เพียง 1 สถาบันคือ

อันดับที่	สถาบันการศึกษา	คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน	การจัดรูปแบบการเรียน
1.	มหาวิทยาลัยบูรพา	22.81	วิชาเลือกเสรี ชั้นปีที่1 3ชม/สัปดาห์ “การรู้เท่าทันสื่อ”

ข้อสังเกต การจัดรูปแบบการเรียนรู้ในลักษณะกิจกรรมชุมนุม หรือการเปิดวิชาเลือกเสรี ในเนื้อหาวิชาเฉพาะเจาะจงด้านการรู้เท่าทันสื่อ น่าจะเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ไม่ได้บังคับ ผู้เรียนที่สนใจสามารถเลือกเรียนได้เองน่าจะเป็นการได้ผู้เรียนที่มีความสนใจ มีความตั้งใจกระตือรือร้น และพร้อมจะรับความรู้ได้มากกว่าวิชา ในกลุ่มวิชาบังคับ และนอกจากนั้น ในระดับมัธยมศึกษา การส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการจัดการเรียนในลักษณะ “กิจกรรมชุมนุม” น่าจะมีความเหมาะสมในการส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจได้ดี

2 จำนวนหน่วยกิตที่สอน

จากการทดสอบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เข้าร่วมโครงการรู้เท่าทันสื่อของเด็ก และ เยาวชน โดยการทดลองเปรียบเทียบกลุ่มผู้เรียน “ครบทุกแผนการเรียน” การสอนกับกลุ่มผู้เรียน “ไม่ครบทุกแผนการเรียนการสอน แต่มีการเรียนการสอนตามแผนการสอน 50% ขึ้นไป”

1. ระดับมัธยมศึกษา

เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษา 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีการนำแผนการสอนไปใช้ทุกหน่วย กับกลุ่มที่มีการนำแผนการสอนไปใช้ไม่ครบทุกแผน แต่มากกว่า 50% ขึ้นไป (ในที่นี้ใช้ว่า กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่ 2) การทดสอบ เบื้องต้น เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างกันของทั้งสองกลุ่ม ก่อนการเรียน โดยใช้สถิติ Independent Sample T test ผลการทดสอบดังตาราง

ตารางที่ 6.28 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษา ก่อนการเรียน

กลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษา	จำนวนผู้เรียน	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าสถิติ t-test	นัยสำคัญ
กลุ่มที่ 1 (ทุกแผน)	399	11.85	4.09		
กลุ่มที่ 2 (50%ขึ้นไป)	333	14.39	4.18	-8.301***	0.000

***มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากตารางแสดงว่า กลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษา มีคะแนนความรู้ ก่อนการเรียนในโครงการฯ แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยกลุ่มที่ 2 (กลุ่มที่จะใช้แผนการสอน 50% ขึ้นไป) มีความรอบรู้สื่อมากกว่า กลุ่มที่ 1 (กลุ่มที่จะใช้แผนการสอนทุกแผน) เล็กน้อย (มีคะแนนเฉลี่ยต่างกัน 2.54)

เมื่อมีการใช้แผนการสอน และคู่มือการสอนและให้ความรู้ในโครงการฯ ไปใช้ให้ความรู้กับกลุ่มนักเรียนทั้งสองกลุ่ม หลัง การเรียน และนำมาเปรียบเทียบโดยใช้สถิติ t-test ผลการทดสอบดังตาราง

ตารางที่ 6.29 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาหลังการเรียนรู้

กลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษา	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าสถิติ t-test	นัยสำคัญ
กลุ่มที่ 1 (ทุกแผน)	369	15.59	5.45		
กลุ่มที่ 2 (50%ขึ้นไป)	305	20.12	4.12	-14.178***	0.000

***มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากตารางแสดงว่า กลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษา มีคะแนนความรู้หลังการเรียนรู้ในโครงการฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยกลุ่มที่ 2 (กลุ่มที่ใช้แผนการสอน 50% ขึ้นไป) มีความรอบรู้สื่อกว่ากลุ่มที่ 1 (กลุ่มที่ใช้แผนการสอนทุกแผน) เหมือนเดิม (มีคะแนนเฉลี่ยต่างกัน 5.23)

2. ระดับอุดมศึกษา

จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่จะมีการนำแผนการสอน ไปใช้ทุกหน่วย (ในที่นี้ใช้ว่ากลุ่มที่ 1) กับกลุ่มที่จะมีการนำแผนการสอนไปใช้ 50% ขึ้นไป (ในที่นี้ใช้ว่ากลุ่มที่ 2) การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างกันของทั้งสองกลุ่มก่อนการเรียนรู้ โดยใช้สถิติ t-test ผลการทดสอบดังตาราง

ตารางที่ 6.30 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาก่อนการเรียนรู้

กลุ่มนักศึกษา อุดมศึกษา	จำนวน ผู้เรียน	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าสถิติ t-test	ค่านัยสำคัญ
กลุ่มที่ 1 (ทุกแผน)	695	11.61	3.16		
กลุ่มที่ 2 (50%ขึ้นไป)	304	11.12	3.03	2.270*	0.023

***มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางแสดงว่า กลุ่มนักศึกษามีคะแนนความรู้ก่อนการเรียนรู้ในโครงการฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยกลุ่มที่ 1 (กลุ่มที่จะใช้แผนการสอนทุกแผน) มีความรอบรู้สื่อกว่ากลุ่มที่ 2 (กลุ่มที่จะใช้แผนการสอน 50% ขึ้นไป) เล็กน้อย (มีคะแนนเฉลี่ยต่างกัน 0.49)

เมื่อมีการใช้แผนการสอน และคู่มือการสอนและให้ความรู้ ในโครงการฯ ไปใช้ให้ความรู้กับ
 กลุ่มนักศึกษาทั้งสองกลุ่ม หลัง การเรียน และนำมาเปรียบเทียบโดยใช้สถิติ t-test ผลการทดสอบดังตาราง

ตารางที่ 6.31 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษาอุดมศึกษาหลังการเรียน

กลุ่มนักศึกษา อุดมศึกษา	จำนวน	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าสถิติ t-test	ค่านัยสำคัญ
กลุ่มที่ 1 (ทุกแผน)	704	17.63	4.25		
กลุ่มที่ 2 (50%ขึ้นไป)	172	15.97	3.94	4.645***	0.000

***มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากตารางแสดงว่า กลุ่มนักศึกษาอุดมศึกษาฯ มีคะแนนความรู้หลังการเรียนในโครงการฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยกลุ่มที่ 1 (กลุ่มที่ใช้แผนการสอนทุกแผน) มีความรอบรู้สื่อมากกว่ากลุ่มที่ 2 (กลุ่มที่ใช้แผนการสอน 50% ขึ้นไป) เล็กน้อย (มีคะแนนเฉลี่ยต่างกัน 1.66)

พิจารณาได้ว่า ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้ที่ดีกว่าในเบื้องต้น หากได้เรียนครบทุกแผนการสอน ก็ยังมีความรอบรู้สื่อได้มากขึ้นอีก และมีการพัฒนาความรู้ในสัดส่วนที่ดีกว่าก่อนการเรียน

จากผลการวิเคราะห์ พบว่า ไม่ว่าผู้เรียนจะเรียนครบทุกแผนหรือเรียนมากกว่า 50% ของแผนทั้งหมดต่างมีระดับการเรียนรู้ที่สูงขึ้น คือ ระดับมัธยมศึกษา กลุ่ม 1 (ทุกแผน) คะแนนเฉลี่ย 11.85 คะแนน (ก่อนการเรียน) และ 15.59 คะแนน (หลังการเรียน) กลุ่ม 2 (50% ขึ้นไป) คะแนนเฉลี่ย 14.39 คะแนน (ก่อนการเรียน) และ 20.82 คะแนน (หลังการเรียน)

ส่วนระดับอุดมศึกษา กลุ่ม 1 (ทุกแผน) คะแนนเฉลี่ย 11.61 คะแนน (ก่อนการเรียน) และ 17.63 คะแนน (หลังการเรียน) ส่วนกลุ่ม 2 (50% ขึ้นไป) คะแนนเฉลี่ย 11.12 คะแนน (ก่อนการเรียน) และ 15.97 คะแนน (หลังการเรียน)

อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม 2 (มากกว่า 50% ขึ้นไป) มีคะแนนเฉลี่ยของ Post-test สูงกว่ากลุ่ม 1 (ทุกแผน) ซึ่งอาจเนื่องจาก

1) หลายสถาบันรวบรวมเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องกันมาเรียนรวมกัน ส่วนหนึ่งเนื่องจากมีเวลาสอนจำกัด โดยเฉพาะในสถาบันที่ไม่มีวิชาทางด้านนี้โดยตรง โดยเน้นหน่วยใดหน่วยหนึ่งเป็นหลัก และหน่วยอื่น ๆ เป็นหน่วยเสริม ขณะที่บางสถาบันให้ความเห็นว่าเนื้อหาที่มีความคล้ายคลึงกัน จึงนำมาสอนร่วมกันความรู้จึงยังคงอยู่

2) นอกจากการรวมเนื้อหาแล้ว บางสถาบันเน้นการทำกิจกรรม ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกประเด็น/เนื้อหาได้ อิสระโดยไม่อิงการเรียนรู้จากในชั้นเรียนเพียงอย่างเดียว

ทั้งสองเหตุผลสะท้อนว่า จำนวนหน่วยอาจไม่ใช่ตัวแปรที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของผู้เรียนแต่ขึ้นกับความสามารถของผู้สอนส่วนหนึ่งในการประมวล และผนวกเนื้อหาที่สำคัญให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ รวมทั้งกิจกรรมอาจมีผลต่อความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนมากกว่าการสอนในชั้นเรียนผลต่อความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนมากกว่าการสอนในชั้นเรียนที่ไม่มีกิจกรรม ซึ่งน่ามีการศึกษาต่อยอดต่อไป

4.2.2 การประเมินระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ

ผลการประเมินระดับความพึงพอใจเป็นการประเมินระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ แม่ไก่ ลูกไก่ และผู้เรียนหรือเยาวชน ด้วยการใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของแต่ละกลุ่มต่อปัจจัยต่าง ๆ ตาม CIPP Model ซึ่งมีปัจจัยย่อยแตกต่างกันในแต่ละปัจจัยหลักทั้งสิ้น คือ ปัจจัยด้านบริบท (Context) นำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลลัพธ์ (Product) ตามบทบาทของแต่ละกลุ่ม

การประเมินผลความพึงพอใจ ใช้วิธีการสำรวจเป็นแบบ Online Survey เช่นเดียวกับการประเมินความรู้ของผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีอิสระในการตอบคำถามทุกคำถาม ไม่เกิดความอึดอัดหรือไม่สบายใจ การสำรวจความพึงพอใจได้ทำการสำรวจจาก 3 กลุ่มคือ กลุ่มแม่ไก่ กลุ่มลูกไก่ และกลุ่มนักเรียนนักศึกษาแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนและมีความสมบูรณ์ (ตัดแบบสอบถามที่เป็นแบบสอบถามไม่สมบูรณ์ หรือ missing case) จำนวน 239 ชุด จำแนกเป็นกลุ่มแม่ไก่ 9 ชุดจาก 9 ภูมิภาค กลุ่มลูกไก่และกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา 230 ชุด คิดเป็นแบบสอบถามตอบกลับ 9.2% ตามเกณฑ์การตอบกลับ (response rate) ของการสำรวจ online คือ 5-10% (MJ.Wu, 2022, บุญชม ศรีสะอาด, 2535 และบุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธ์, 2551) จากจำนวนที่ส่งไปเป็นจำนวน 2,589 ชุด

สำหรับเกณฑ์การประเมินความพึงพอใจ แปลความหมายตามช่วงคะแนนเฉลี่ยดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง ความพึงพอใจต่ำมาก

คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง ความพึงพอใจต่ำ

คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง ความพึงพอใจปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง ความพึงพอใจสูง

คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง ความพึงพอใจสูงมาก

ผลการประเมินมีดังนี้

กลุ่มแม่ไก่

การประเมินความพึงพอใจในส่วนนี้ เป็นการใช้แบบสอบถามความพึงพอใจจากกลุ่มแม่ไก่ทั้ง 9 ภูมิภาค ที่เข้าร่วมโครงการฯ โดยสรุปแล้วกลุ่มแม่ไก่ได้ทำแผน และคู่มือไปใช้สอนทั้งในรายวิชาด้านสื่อ (นิเทศศาสตร์ / การสื่อสาร) ร้อยละ 44.4 และนำไปใช้สอนในรายวิชาการศึกษาทั่วไป ร้อยละ 33.3 ซึ่งมีการประเมินผลการเรียนโดยตัดเกรด และส่วนใหญ่นำไปใช้สอนทุกแผนฯ ร้อยละ 77.8 นอกนั้นคือ ร้อยละ 22.2 มีการนำไปใช้เกือบทุกแผน (มากกว่า 75%)

ระดับความพึงพอใจ

จากการใช้แบบสอบถามประเด็นต่างๆเพื่อประเมินระดับความพึงพอใจที่ได้ร่วมในโครงการฯ พบว่ากลุ่มแม่ไก่มีระดับความพึงพอใจในภาพรวมด้านต่างๆอยู่ในเกณฑ์ “สูง” คือ ค่าเฉลี่ย 3.96 และเมื่อพิจารณาความพึงพอใจแต่ละประเด็นพบว่ากลุ่มแม่ไก่มีความพึงพอใจอยู่เกณฑ์ “สูงมาก” ในด้านต่างๆ คือ

- การจัดการโครงการในเรื่องการจัดแบ่งภูมิภาคต่างๆ การจัดกลุ่มแม่ไก่ และลูกไก่ การจัดอบรมให้ลูกไก่ การจัดอบรมค่ายเยาวชน การให้แนวทาง / ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงาน รวมทั้งประโยชน์ / ผลที่ได้รับจากโครงการ (ค่าเฉลี่ย 4.33 เท่าๆกัน)

- แผนการจัดการเรียนรู้ การจัดอบรมให้แม่ไก่ ศักยภาพการพัฒนาความเป็นแกนนำในการถ่ายทอดความรู้ และการขยายเครือข่ายความรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.22 เท่าๆกัน และยังคงจัดอยู่ในเกณฑ์ “สูงมาก”)

นอกนั้นความพึงพอใจในประเด็นอื่นๆ อยู่ในเกณฑ์ “สูง” ยกเว้นระดับความพึงพอใจในด้านงบประมาณดำเนินงาน และการบริหารการเงิน ซึ่งทั้ง 2 ด้านนี้ กลุ่มแม่ไก่ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ดังรายละเอียดในตาราง

ตารางที่ 6.32 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของกลุ่มแม่ไก่ต่อโครงการฯ

ประเด็นประเมิน	ระดับความพึงพอใจ					ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ไม่ค่อยพอใจ	ไม่พอใจ	
ปัจจัยด้านบริบท (Context) หรือสภาพแวดล้อมของผู้เรียน การแบ่งภูมิภาค	3 (33.3)	6 (66.7)				4.33 (สูงมาก)
ปัจจัยนำเข้า (Input) ภาพรวมหลักสูตรและเนื้อหาการสอน	1 (11.1)	7 (77.8)	1 (11.1)	-	-	4.00 (สูง)
แผนการจัดการเรียนรู้	2 (22.2)	7 (77.8)	-	-	-	4.22 (สูงมาก)

ประเด็นประเมิน	ระดับความพึงพอใจ					ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ไม่ค่อยพอใจ	ไม่พอใจ	
คู่มือประกอบการเรียนการสอน	1 (11.1)	8 (88.9)	-	-	-	4.11 (สูง)
สื่อประกอบ (Power Point)	1 (11.1)	5 (55.6)	2 (22.2)	1 (11.1)	-	3.67 (สูง)
สื่อ / ช่องทางใช้ในการติดต่อสื่อสาร / ประสานงาน	3 (33.3)	3 (33.3)	2 (22.2)	1 (11.1)	-	3.89 (สูง)
สื่อสนับสนุนการเรียนรู้	1 (11.1)	5 (55.6)	2 (22.2)	1 (11.1)	-	3.67 (สูง)
งบประมาณดำเนินการ	-	5 (55.6)	3 (33.3)	-	1 (11.1)	3.33 (ปานกลาง)
ปัจจัยด้านกระบวนการ (Process)						
การจัดกลุ่ม แม่ไก่ และลูกไก่	3 (33.3)	6 (66.7)	-	-	-	4.33 (สูงมาก)
การจัดอบรมแม่ไก่	3 (33.3)	5 (55.6)	1 (11.1)	-	-	4.22 (สูงมาก)
การจัดอบรมลูกไก่	3 (33.3)	6 (66.7)	-	-	-	4.33 (สูงมาก)
การจัดอบรมค่ายเยาวชน	4 (44.4)	4 (44.4)	1 (11.1)	-	-	4.33 (สูงมาก)
การให้แนวทาง / ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงาน	4 (44.4)	4 (44.4)	1 (11.1)	-	-	4.33 (สูงมาก)
การติดต่อประสานงานระหว่างกลุ่มต่างๆ	4 (44.4)	3 (33.3)	1 (11.1)	1 (11.1)	-	4.11 (สูง)
การมีส่วนร่วมของคณะผู้ดำเนินการโครงการฯ	3 (33.3)	3 (33.3)	1 (11.1)	2 (22.2)	-	3.78 (สูง)
การจัดนิทรรศการ	3 (33.3)	3 (33.3)	2 (22.2)	1 (11.1)	-	3.89 (สูง)
การจัดการประกวดผลงาน และเกณฑ์ในการตัดสิน	3 (33.3)	3 (33.3)	2 (22.2)	1 (11.1)	-	3.89 (สูง)

ประเด็นประเมิน	ระดับความพึงพอใจ					ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ไม่ค่อยพอใจ	ไม่พอใจ	
ขั้นตอนการดำเนินงานตลอดโครงการโดยรวม รวมถึงระยะเวลาและสถานที่	3 (33.3)	3 (33.3)	1 (11.1)	2 (22.2)	-	3.78 (สูง)
การบริหารการเงิน	-	4 (44.4)	3 (33.3)	1 (11.1)	1 (11.1)	3.11 (ปานกลาง)
การประเมินผลการเรียนรู้ด้วย Pre – Test และ Post – Test	1 (11.1)	7 (77.8)	1 (11.1)	-	-	4.00 (สูง)
ปัจจัยด้านผลลัพธ์ ค่าตอบแทน	-	6 (66.7)	2 (22.2)	-	1 (11.1)	3.44 (สูง)
ประโยชน์ / ผลที่ได้รับจากโครงการ	3 (33.3)	6 (66.7)	-	-	-	4.33 (สูงมาก)
ประสิทธิภาพ / ประสิทธิผลของโครงการโดยรวม	1 (11.1)	6 (66.7)	-	2 (22.2)	-	3.67 (สูง)
ศักยภาพการพัฒนาความเป็นแกนนำในการถ่ายทอดความรู้ และการขยายเครือข่ายความรู้	2 (22.2)	7 (77.8)	-	-	-	4.22 (สูงมาก)
ค่าเฉลี่ยรวม						3.96 (สูง)

**คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง ความพึงพอใจต่ำมาก
คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง ความพึงพอใจต่ำ
คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง ความพึงพอใจปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง ความพึงพอใจสูง
คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง ความพึงพอใจสูงมาก

ปัญหา / อุปสรรค

การแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในส่วนนี้แม้มีคำตอบไม่มาก แต่เป็นประเด็นที่สนับสนุนกับการให้คำตอบระดับความพึงพอใจที่แสดงในตารางข้างต้น ดังนี้

- การประสานงานจากส่วนกลาง โดยเฉพาะเรื่องค่าตอบแทน เป็นปัญหาในการดำเนินงาน แต่ได้แก้ปัญหาเฉพาะหน้าไป ด้วยการสำรองเงินส่วนตัว

- การเงินล่าช้าโดยเฉพาะงบประมาณจัดกิจกรรม ค่าตอบแทนผู้สอน / ผู้ประสานงาน ไม่ได้รับเงินตามกำหนดเวลาที่ได้แจ้งไว้

- ไม่มี Power Point ให้ในการกำหนดหลักสูตรไปใช้

- ไม่ได้รับคำตอบจากข้อสงสัยบางประการ เช่น ไม่สามารถให้คำตอบได้ชัดเจนว่า เกียรติบัตรจะได้รับเมื่อใด

ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

มีผู้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

- ยังไม่ได้รับเกียรติบัตร (ในขณะที่ตอบแบบสอบถาม ในช่วงปลายเดือนตุลาคม และพฤศจิกายน) ต้องการให้รีบดำเนินการในเรื่องนี้ให้เรียบร้อย

- ควรมีการติดตามต่อเนื่อง และมีการวิจัยในระดับภูมิภาค และควรมีงบประมาณวิจัยให้แต่ละภูมิภาคด้วย

- ควรมีการดำเนินโครงการให้เป็นไปตามแผนมากกว่านี้ และสนับสนุนงบประมาณให้รวดเร็วกว่านี้

- ควรจัดระบบการบริหารงบประมาณให้ดีกว่านี้ ควรสนับสนุนงบประมาณของลูกไก่ในการจัดกิจกรรม ควรบริหารจัดการจ่ายงบประมาณเงินเดือนแม่ไก่ให้ได้ตามที่ตกลงไว้ (ขณะที่ตอบแบบสอบถามยังไม่ได้รับเงินเดือนเลย)

กลุ่มลูกไก่

กลุ่มลูกไก่ ผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวนทั้งสิ้น 51 คน เป็นลูกไก่ จากสถาบันการศึกษาของรัฐ 47 คน และเอกชน 4 คน ผลการประเมินมีดังนี้

ความพึงพอใจต่อโครงการ

โดยภาพรวม กลุ่มลูกไก่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในระดับสูง คือค่าเฉลี่ย 3.99 และมีความพึงพอใจเรื่อง “การจัดอบรมค่ายเยาวชน” มากที่สุด คือค่าเฉลี่ย 4.14 อยู่ในเกณฑ์ “สูง” รองลงมาคือ “การให้แนวทาง / ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงาน” และ “การดำเนินงานตลอดโครงการ โดยรวมระยะเวลา และสถานที่” ค่าเฉลี่ย 4.10 เท่า ๆ กัน ความพึงพอใจแต่ละด้านอยู่ในเกณฑ์ “สูง” ทุกด้าน ดังตาราง

ตารางที่ 6.33 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจกลุ่มลูกไก่ต่อโครงการฯ

ประเด็นประเมิน	ระดับความพึงพอใจ					คะแนนเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ไม่ค่อยพอใจ	ไม่พอใจ	
ปัจจัยด้านบริบท (Context) หรือสภาพแวดล้อมของผู้เรียน การแบ่งภูมิภาค	13 (25.5)	26 (51.0)	12 (23.5)			4.02 (สูง)
ปัจจัยนำเข้า (Input) ภาพรวมหลักสูตร และเนื้อหาการสอน	14 (27.5)	25 (49.0)	12 (23.5)	-	-	4.04 สูง
แผนการจัดการเรียนรู้	14 (27.5)	22 (43.1)	15 (29.4)	-	-	3.98 สูง
คู่มือประกอบเอกสารเรียนการสอน	13 (25.5)	22 (43.1)	15 (29.4)	1 (2.0)	-	3.92 สูง
สื่อประกอบ (Power Point)	11 (21.6)	23 (45.1)	15 (29.4)	2 (3.9)	-	3.84 สูง
สื่อ / ช่องทางใช้ในการติดต่อสื่อสาร / ประสานงาน	14 (27.5)	25 (49.0)	12 (23.5)	-	-	4.04 สูง
สื่อสนับสนุนการเรียนรู้	10 (19.6)	27 (52.9)	14 (27.5)	-	-	3.92 สูง
งบประมาณดำเนินการ	13 (25.5)	21 (41.2)	17 (33.3)	-	-	3.92 สูง
ปัจจัยด้านกระบวนการ (Process) การบริหารจัดการโครงการโดยรวม	14 (27.5)	21 (41.2)	16 (31.4)	-	-	3.96 สูง
การจัดกลุ่มดำเนินการแบบแม่ไก่และลูกไก่	18 (35.3)	19 (37.3)	14 (27.5)	-	-	4.08 สูง
การจัดอบรมลูกไก่	14 (27.5)	22 (43.1)	14 (27.5)	1 (2.0)	-	3.96 สูง
การจัดอบรมค่ายเยาวชน	18 (35.3)	23 (45.1)	9 (17.6)	1 (2.0)	-	4.14 สูง
การให้แนวทาง / ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงาน	17 (33.3)	22 (43.1)	12 (23.5)	-	-	4.10 สูง

ประเด็นประเมิน	ระดับความพึงพอใจ					คะแนนเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ไม่ค่อยพอใจ	ไม่พอใจ	
การติดต่อประสานงานระหว่างกลุ่มต่างๆ	16 (31.4)	20 (39.2)	14 (27.5)	1 (2.0)	-	4.00 สูง
การมีส่วนร่วมของคณะผู้ดำเนินการโครงการ	14 (27.5)	23 (45.1)	14 (27.5)	-	-	4.00 สูง
การจัดการประกวดผลงาน และเกณฑ์ในการตัดสิน	12 (23.5)	21 (41.2)	18 (35.3)	-	-	3.88 สูง
การดำเนินงานตลอดโครงการโดยรวม รวมถึงระยะเวลาและสถานที่	22 (43.1)	13 (25.5)	15 (29.4)	1 (2.0)	-	4.10 สูง
การบริหารการเงิน	17 (33.3)	16 (31.4)	18 (35.3)	-	-	3.98 สูง
การประเมินผลการเรียนรู้ด้วย Pre- และ Post-test	15 (29.4)	19 (37.3)	16 (31.4)	1 (2.0)	-	3.94 สูง
ปัจจัยด้านผลลัพธ์ ค่าตอบแทน	15 (29.4)	21 (41.2)	14 (27.5)	1 (2.0)	-	3.98 สูง
ประโยชน์ / ผลที่ได้รับจากโครงการ	19 (37.3)	17 (33.3)	14 (27.5)	1 (2.0)	-	4.06 สูง
ประสิทธิภาพ / ประสิทธิผลของโครงการโดยรวม	16 (31.4)	17 (33.3)	17 (33.3)	1 (2.0)	-	3.94 สูง
ศักยภาพการพัฒนาความเป็นแกนนำในการถ่ายทอดความรู้ และการขยายเครือข่ายความรู้	16 (31.4)	19 (37.3)	15 (29.4)	1 (2.0)	-	3.98 สูง
ค่าเฉลี่ยรวม						3.99 (สูง)

**คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง ความพึงพอใจต่ำมาก
คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง ความพึงพอใจต่ำ
คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง ความพึงพอใจปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง ความพึงพอใจสูง
คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง ความพึงพอใจสูงมาก

ปัญหา / อุปสรรค

กลุ่มลูกไก่ ได้แสดงความคิดเห็นด้านปัญหา / อุปสรรคที่พบในการร่วมโครงการฯ ดังนี้

- มีงานมาก ทำไม่ทัน
- ยังไม่ทราบผลที่ได้ทำแบบทดสอบไป
- เวลาไม่เพียงพอ ทำให้สอนได้ไม่ครบตามแผน
- เวลาในการจัดกิจกรรมไม่เพียงพอ
- โรงเรียนเอาเวลาที่ทำกิจกรรมชุมชนไปทำกิจกรรมอื่น ทำให้ไม่มีเวลาทำกิจกรรมที่วางแผนไว้
- ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม ไม่เป็นไปตามแผน และมักมีกิจกรรมอื่นๆที่โรงเรียนต้องจัดมาแทรกหลายกิจกรรม
- มีเวลาในการสอน และจัดกิจกรรมน้อยเกินไป

ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ปัญหา

- เวลาที่ทำกิจกรรมไม่เพียงพอ ต้องใช้การรวมแผนการสอนบางแผนที่มีลักษณะคล้ายๆกัน มารวมสอนด้วยกัน

กลุ่มนักเรียน / นักศึกษาทั่วไป

ผลการประเมินความพึงพอใจ ของกลุ่มนักเรียน / นักศึกษาทั่วไปครั้งนี้ ได้รับแบบสอบถามจากกลุ่มกลับคืนมา 179 ชุด ซึ่งเป็นผู้เรียน จากสถาบันการศึกษาของรัฐ 166 คน (ร้อยละ 92.7) และจากสถาบันเอกชน 13 คน (ร้อยละ 7.3)

ระดับชั้นเรียน

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 54.7 นอกนั้นคือ ร้อยละ 45.3 เป็นนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ เป็นนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 26.3 และรองลงมาคือ มัธยมศึกษาปีที่ 4 , ปีที่ 5 ร้อยละ 12.8 และร้อยละ 11.7 ตามลำดับ ส่วนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 3.9

ภูมิภาค

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักเรียน / นักศึกษา จากภาคกลางร้อยละ 31.8 มากที่สุด รองลงมาคือ อีสานตอนล่าง ร้อยละ 17.9 และภาคเหนือตอนบน ร้อยละ 12.8 และภูมิภาคอื่นๆ ดังนี้

ภาคเหนือตอนบน	23 คน (ร้อยละ 12.8)
ภาคเหนือตอนล่าง	6 คน (ร้อยละ 3.4)
ภาคกลาง	57 คน (ร้อยละ 31.8)
ภาคตะวันตก	3 คน (ร้อยละ 1.7)
ภาคตะวันออก	4 คน (ร้อยละ 2.2)
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	15 คน (ร้อยละ 8.4)
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	32 คน (ร้อยละ 17.9)
ภาคใต้ตอนบน	21 คน (ร้อยละ 11.7)
ภาคใต้ตอนล่าง	18 คน (ร้อยละ 10.1)

รูปแบบการเรียนการสอน

ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นผู้เรียนที่มีรูปแบบการสอนดังนี้

- การสอนในรายวิชาด้านสื่อ / นิเทศศาสตร์ / การสื่อสาร	จำนวน 78 (43.6)
- การสอนในรายวิชาการศึกษาทั่วไป (GE)	จำนวน 61 (34.1)
- การสอนในวิชาชุมนุม / Home Room	จำนวน 38 (21.2)
- อื่นๆ	จำนวน 2 (1.1)

การประเมินผล

การประเมินผลการเรียน ส่วนใหญ่มีการเก็บคะแนน และประเมินผลด้วยการให้เกรดหรือให้คะแนน ร้อยละ 75.4 นอกนั้นคือ ร้อยละ 24.0 มีการเก็บคะแนน โดยการให้ตกหรือผ่าน

ระดับความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอน

ผู้เรียนได้ประเมินการจัดการเรียนการสอน การให้ความรู้ การรอบรู้สื่อในโครงการฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับ “สูงมาก” คือ ค่าเฉลี่ยรวม 4.22 เมื่อพิจารณาใน 2 ด้านที่สำคัญ คือ

การสอน / ผู้สอน

ผู้เรียนมีความพึงพอใจด้านการสอน / ผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับ “สูง” และ “สูงมาก” โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนมีความพึงพอใจเกี่ยวกับประเด็นที่เป็น “การเพิ่มพูนความรู้จากความรู้เดิม” มากที่สุด และอยู่ในระดับ “สูงมาก” คือค่าเฉลี่ย 4.27 รองลงมาคือ “การสร้างความตระหนัก และตื่นตัวเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ” เท่าๆกับ “การยกตัวอย่าง และการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน” ของผู้สอน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ “สูง” ค่าเฉลี่ย 4.25

ผลที่ได้รับจากโครงการ

ผู้เรียนมีความพึงพอใจ “สูงมาก” ในเรื่องที่ว่าโครงการทำให้ได้รับ “ความตระหนักถึงปัญหา และผลกระทบจากการขาดความรอบรู้เรื่องสื่อ” อยู่ในระดับ “สูงมาก” คือค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 และมีความพึงพอใจที่ได้รับ “ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ และแนวทางการป้องกันปัญหาต่าง ๆ” ในระดับ “สูงมาก” เช่นเดียวกัน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25

ตารางที่ 6.34 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ระดับความพึงพอใจของกลุ่มผู้เรียนต่อโครงการฯ

ประเด็นประเมิน	ระดับความพึงพอใจ					คะแนนเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ไม่ค่อยพอใจ	ไม่พอใจ	
การสอน / ผู้สอน	68	76	33	2	-	4.17
ความพร้อมในการสอน	(38.0)	(42.5)	(18.4)	(1.1)	-	(สูง)
ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้สื่อในหัวข้อที่สอน	68	79	31	1	-	4.20
	(38.0)	(44.1)	(17.3)	(0.6)	-	(สูง)
ความสามารถในการสอน และเลือกรูปแบบการสอน	71	72	32	4	-	4.17
	(39.7)	(40.2)	(17.9)	(2.2)	-	(สูง)
การจัดรูปแบบกิจกรรม / การเรียนรู้ในชั้นเรียน	74	68	34	3	-	4.19
	(41.3)	(38.0)	(19.0)	(1.7)	-	(สูง)
กระบวนการสร้างการเรียนรู้และบรรยากาศการเรียนรู้	76	66	33	3	1	4.19
	(42.5)	(36.9)	(18.4)	(1.7)	(0.6)	(สูง)
การเพิ่มพูนความรู้ จากความรู้เดิม	82	66	29	2	-	4.27
	(45.8)	(36.9)	(16.2)	(1.1)	-	(สูงมาก)
การสร้างความตระหนัก และตื่นตัวเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ	75	77	24	2	1	4.25
	(41.9)	(43.0)	(13.4)	(1.1)	(0.6)	(สูงมาก)

ประเด็นประเมิน	ระดับความพึงพอใจ					คะแนนเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ไม่ค่อยพอใจ	ไม่พอใจ	
การยกตัวอย่าง และการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน	82 (45.8)	64 (35.8)	29 (16.2)	3 (1.7)	1 (0.6)	4.25 (สูงมาก)
ผลสัมฤทธิ์ของการสอนโดยรวม	73 (40.8)	71 (39.7)	32 (17.9)	2 (1.1)	1 (0.6)	4.19 (สูง)
ผลที่ได้รับจากโครงการ						
ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อและแนวทางการป้องกันปัญหาต่าง ๆ	79 (44.1)	68 (38.0)	29 (16.2)	3 (1.7)	-	4.25 (สูงมาก)
ความตระหนักถึงปัญหา และผลกระทบจากการขาดความรู้เรื่องสื่อ	80 (44.7)	73 (40.8)	24 (13.4)	2 (1.1)	-	4.29 (สูงมาก)
แรงจูงใจในการถ่ายทอดความรู้ และการขยายเครือข่ายความรู้สู่ผู้อื่น	77 (43.0)	64 (35.8)	33 (18.4)	5 (2.8)	-	4.19 (สูง)
ค่าเฉลี่ยรวม						4.22 (สูงมาก)

**คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง ความพึงพอใจต่ำมาก
คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง ความพึงพอใจต่ำ
คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง ความพึงพอใจปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง ความพึงพอใจสูง
คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง ความพึงพอใจสูงมาก

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

กลุ่มนักเรียน นักศึกษา ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมดังนี้

- สนับสนุนการขยายผลการเรียนรู้ และดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
- ถือเป็นโปรแกรมที่ดี ทำให้นักเรียนตระหนักถึงการใช้อินเทอร์เน็ตต่าง ๆ ได้ และแยกแยะเนื้อหาประเด็นอื่น ๆ ได้
- อยากได้เกียรติบัตร
- อยากให้จัดกิจกรรมเช่นนี้ในระดับชั้นอื่นให้ครอบคลุมทุกคน
- กิจกรรมดีแบบนี้อยากให้จัดขึ้นอีก ถ้ามีกิจกรรมอื่น ๆ สามารถติดต่อมาสั่งทำแพ่งได้นะคะ

- เป็นแนวทางการเรียนรู้แบบใหม่ ถือว่าดี
- ขอให้ดำเนินโครงการต่อไปครับ
- ขอขอบคุณโครงการดี ๆ ค่ะ
- อยากให้เข้าถึงในทุก ๆ โรงเรียน
- งานกลุ่มค่อนข้างเยอะเกินไป
- รู้เท่าทันสื่อที่ศึกษาไป อยากให้มีกรณีของผู้ที่เคยเสียหาย เป็นเหยื่อของสื่อออนไลน์ อยากให้มีวิธีที่จัดการ
ผู้คนเหล่านั้นยังไงเมื่อถูก สื่อเล่นงานแบบ เช่น โดนโกง รั่วรั่วรั่ว ไวรัล ที่กดปุ่มสี่เหลี่ยม
- สอนเข้าใจและรู้เรื่องเข้าใจเนื้อหาการสอน
- ทำให้ได้ความรู้เยอะมากๆเลยคะ
- อยากให้มีกิจกรรมแบบนี้อีกครับเพราะได้เสริมความรู้ให้กับผู้คนที่ไม่รู้และได้รับรู้
- เป็นประโยชน์ในการศึกษาและใช้ในชีวิตรประจำวัน
- อยากให้เน้นเรื่องเนื้อหาของโครงการมากกว่านี้ และแนะนำก่อนเข้าโครงการว่าควรเตรียมตัวอย่างไรบ้าง
- พึงพอใจกับโครงการนี้มากๆครับ
- อยากได้เกียรติบัตรครับ
- อยากมีกิจกรรมสนับสนุนแบบนี้เกิดขึ้นอีก

ระดับความพึงพอใจโดยรวมต่อปัจจัยต่าง ๆ ของกลุ่มแม่ไก่ ลูกไก่ และผู้เรียน หรือเยาวชน

เมื่อประมวลระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการทั้ง 3 กลุ่ม คือ แม่ไก่ ลูกไก่ และผู้เรียนหรือเยาวชนต่อองค์ประกอบหรือปัจจัยด้านต่าง ๆ ตามแนวคิด CIPP Model สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 6.35 ระดับความพึงพอใจต่อบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลลัพธ์ (Product) ของผู้เข้าร่วมโครงการทั้ง 3 กลุ่ม

องค์ประกอบต่าง ๆ ของโครงการ	ระดับความพึงพอใจ			รวม
	แม่ไก่	ลูกไก่	ผู้เรียน	
บริบท (Context) (เฉพาะการแบ่งภูมิภาค)	4.33	4.02	-	4.17
ปัจจัยนำเข้า (Input)	3.87	3.97	4.18	4.00
กระบวนการ (Process)	4.00	4.01	4.23	4.08
ผลลัพธ์ (Product)	3.91	3.99	4.24	4.04
รวม	4.02	3.99	4.21	4.07

4.2.3 การสำรวจและประเมินการสร้างและขยายเครือข่าย

จากการประเมินการสร้างและขยายเครือข่ายจากการดำเนินโครงการ ฯ พบการสร้างเครือข่ายใน 3 ลักษณะ คือ เครือข่ายที่เกิดจากการรวมตัวของผู้เข้าร่วมโครงการ ฯ เครือข่ายที่เกิดจากการขยายความรู้ และเครือข่ายที่เกิดจากการสร้างความร่วมมือจากภายนอกเช่นจากบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ

4.2.3.1) เครือข่ายที่เกิดจากการรวมตัวของผู้เข้าร่วมโครงการทั้งภายในภูมิภาคเดียวกันและต่างภูมิภาค รวมถึงเครือข่ายต่าง ๆ ผ่านการดูแล และประสานงานทั้งในระดับส่วนกลางและในแต่ละภูมิภาคทั้งนี้ โครงการฯ ได้สร้างสื่อกลางเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสาร และการแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูล ความคิดเห็นและประสบการณ์ในหลายระดับ ตั้งแต่ ไลน์กลุ่ม ซึ่งรวมสถาบันและผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมด และระดับภูมิภาค เช่น มีการบันทึกเหตุการณ์ประมวลความคิดเห็นของอาจารย์ที่เข้าร่วมสังเกตการณ์เกี่ยวกับความสามารถในการนำเสนอกิจกรรมและความคิดสร้างสรรค์ของเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการของแต่ละเครือข่าย ซึ่งสามารถเข้าชมได้ จาก Facebook ของโครงการฯ ดังนี้

1. เครือข่ายภาคเหนือตอนบน

<https://www.facebook.com/ymldp/videos/1150306112492182>

2. เครือข่ายภาคเหนือตอนล่าง

<https://www.facebook.com/ymldp/videos/1383375535506948>

3. เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

<https://www.facebook.com/ymldp/videos/345129437708496>

4. เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

<https://www.facebook.com/ymldp/videos/5295548567188090>

5. เครือข่ายภาคใต้ตอนบน

<https://www.facebook.com/ymldp/videos/548528680013168>

6. เครือข่ายภาคใต้ตอนล่าง

<https://www.facebook.com/ymldp/videos/418860020104898>

7. เครือข่ายภาคตะวันออก

<https://www.facebook.com/ymldp/videos/260034989623030>

8. เครือข่ายภาคตะวันตก

<https://www.facebook.com/ymldp/videos/784067419240988>

<https://www.facebook.com/ymldp/videos/1021894888444612>

9. เครือข่ายภาคกลาง

<https://www.facebook.com/ymldp/videos/1067161134199743>

ทั้งนี้ความเห็นต่าง ๆ ของแต่ละเครือข่าย สามารถดูรายละเอียดได้ตาม link ในข้างต้น ดังนั้น แต่ละเครือข่ายสามารถเรียนรู้และแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ทั้งในระดับภูมิภาคเดียวกัน หรือข้ามภูมิภาค เช่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีการโพสต์คลิปความรู้เกี่ยวกับ PDPA ให้แก่ผู้ร่วมโครงการฯ เป็นต้น

4.2.3.2 เครือข่ายที่เกิดจากการขยายความรู้

ผลของโครงการในส่วนของการขยายเครือข่ายความรู้พบว่ามีหลายลักษณะ ได้แก่

ก) การเกิดรายวิชาหรือปรับเนื้อหาวิชา ให้ครอบคลุมความรู้และทักษะเกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อ ตัวอย่าง เช่น

- จากการร่วมโครงการ ฯ ของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีนำไปสู่การปรับหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2565 โดยมีการกำหนดเป็นรายวิชาชื่อ “ 1447 307 การรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศและดิจิทัล ” (Media, Information and Digital Literacy) จำนวน 3 หน่วยกิตในหมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาชีพบังคับโดยเน้นเนื้อหาหลักในเรื่องการสร้าง จิตสำนึกในหน้าที่และรู้เท่าทันสื่อ มีทักษะในการสื่อสารและการรู้เท่าทันสื่อ โดยมุ่งเน้นทักษะการผลิตเนื้อหาและการสื่อสารในแพลตฟอร์มที่ทันสมัยและหลากหลาย
- โรงเรียนมัธยมที่เข้าร่วมโครงการมีการสอนรายวิชารู้เท่าทันสื่ออยู่ในหมวดสังคมศึกษา รวมทั้งในระดับมหาวิทยาลัยเป็นวิชาศึกษาทั่วไปโดยรับผิดชอบโดยสาขาวิชานิเทศศาสตร์ ซึ่งโครงการวิจัยฯ มาจุดประกายให้มีการสร้างสรรค์กิจกรรมต่างๆ ที่มีเนื้อหาเรื่องเกี่ยวกับการตระหนักรู้ในการใช้สื่อ ตลอดจนการผลิตสื่อให้มีเนื้อหารู้เท่าทันสื่อ เช่น การทำภาพยนตร์สั้นที่มีเนื้อหาเรื่องการรู้เท่าทันสื่อของโรงเรียนวัดวรนาถบรรพต อ.เมือง จ.นครสวรรค์

จากการวิเคราะห์แผนการสอนพบว่า มีการสอดแทรก ในส่วนของการเปิดตัวข้อการสอน เกี่ยวกับเรื่อง ความเท่าทันสื่อในหมวดการศึกษาทั่วไปมากที่สุด รองลงมา คือ ในรายวิชาที่เปิดสอนอยู่แล้ว จากการสัมภาษณ์พบว่า สาเหตุเนื่องจากสามารถ สอดแทรกได้ง่าย โดยเฉพาะเนื้อหาการสอนคู่มือและตำราเพื่อพร้อมในการสอนให้ ในขณะที่ การเปิดเป็นรายวิชาใหม่ หรือวิชา เฉพาะทำได้ค่อนข้างลำบากเนื่องจากการปรับโครงสร้างหลักสูตรบางแห่งต้องผ่าน กระบวนการและเวลาที่กำหนดทั้งในระดับสถานศึกษา และขั้นตอนของกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์แผนการสอนเกิดชุมนุมหรือชมรมที่เน้นเฉพาะความรู้เรื่องสื่อในหลาย โรงเรียน และมหาวิทยาลัย ตัวอย่างเช่น

- เยาวชนรู้เท่าทันสื่อ โรงเรียนสันกำแพง และ บ้านฉางกาญจนกุลวิทยา
- เยาวชนคนทันสื่อ โรงเรียนอุทัยวิทยาคม
- ชุมนุมรู้เท่าทันสื่อ โรงเรียนเทศบาลวัดสุวรรณาถรรพต
- สื่อสร้างสรรค์ สุขอย่างสร้างสรรค์จากสื่อ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
- YRS New Generation รู้เท่าทันสื่อ โรงเรียนหาดใหญ่รัฐประชาสรรค์
- ชุมนุมสื่อสร้างสรรค์ โรงเรียนเนินขามรัฐประชานุเคราะห์ และ ชัยนาทพิทยาคม
- เยาวชนรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล โรงเรียนตลิ่งชันวิทยา
- อุดรพัฒน์ รู้เท่าทันสื่อ โรงเรียนอุดรพัฒนศึกษา
- Media Literacy โรงเรียนสาธิต มจร อุดรธานี
- ชุมนุมนุเปื่อยสร้างสรรค์รู้เท่าทันสื่อ โรงเรียนนุเปื่อยวิทยาการ
- ชุมนุมรู้ทันสื่อทันสมัยได้ประโยชน์ โรงเรียนเทศบาล 3 สามัคคีวิทยาการ

ข) การประยุกต์นำความรู้ไปสร้างสื่อหรือกิจกรรมเพื่อให้ความรู้ หรือสร้างความตระหนัก เกี่ยวกับ ความรอบรู้เรื่องสื่อ ตัวอย่างเช่น โครงการที่เยาวชนจัดทำทั้งหมด 63 โครงการ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของ กิจกรรมมากกว่า หนึ่งวัตถุประสงค์ โดยพบว่า สถาบันเครือข่ายส่วนใหญ่จัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับ ความรอบรู้เรื่องสื่อของเด็กและเยาวชนด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่อง สื่อ คิดเป็นร้อยละ 98.41 รองลงมา คือ เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการสื่อสารรณรงค์เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่อง สื่อ คิดเป็นร้อยละ 85.71 และเพื่อนำเสนอแนวทางการป้องกันอันตรายจากการใช้สื่อ คิดเป็นร้อยละ 36.50 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยส่วนใหญ่จัดในรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง ใน รูปแบบการรณรงคิกรรรมที่เริ่มต้นด้วยการจัดอบรมให้ความรู้หรือจัดค่ายกิจกรรม ซึ่งให้ความรู้และสร้างความเข้าใจใน หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารรณรงค์ การผลิตและเผยแพร่สื่อเพื่อการสื่อสาร ตามด้วยกิจกรรมย่อยที่เป็น การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อฝึกปฏิบัติหรือผลิตสื่อเพื่อการสื่อสารรณรงค์เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ รูปแบบของการจัดกิจกรรมแบบการรณรงคิกรรรมนี้มีหลายสถาบันมากที่ใช้แนวทางเช่นนี้ อาทิ โรงเรียนสันกำแพง โรงเรียนสภาราชินี จังหวัดตรัง โรงเรียนอุทัยวิทยาคม มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ และ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เป็นต้น แม้ในบางสถาบันเครือข่ายซึ่งเป็นส่วนน้อยก็ออกแบบการจัดกิจกรรมที่จับ

ในช่วงเวลาตัดขวางไม่ได้เป็นกิจกรรมต่อเนื่องเป็นชุดกิจกรรม อาทิเช่น โรงเรียนโกรกพระ โรงเรียนชลบุรี สุขบท มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยรังสิต เป็นต้น

ค) การขยายความรู้จากชั้นเรียนสู่ภายนอก ตัวอย่างเช่น

- นักศึกษาของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ที่ร่วมโครงการ ฯ นำความรู้ไปสร้างสื่อกิจกรรม ชื่อ “UBU Media Literacy: เด็กยุคใหม่ ไม่แพ้สื่อ” ให้ความรู้แก่นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนชุมชนบ้านศรีโคและโรงเรียนบ้านบัววัด อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี
- การต่อยอดโครงการ “UBU ทูตรู้เท่าทันสื่อ MEDIA LITERACY AMBASSADOR OF UBU สู่การประกวด CA LA Ambassador” โดยเปิดโอกาสให้บุคคลภายในมหาวิทยาลัย และบุคคลภายนอกสมัครเข้าประกวด เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อเพื่อเท่าทันปัญหาทางสังคม เช่น Bully, Cyberbullying, Fake news, ฯลฯ
- จากการสำรวจของฝ่ายกิจกรรม พบว่า โครงการหรือกิจกรรมมีขนาดกลุ่มเป้าหมายมากกว่า 500 คนขึ้นไป คือ 25 จาก 63 โครงการ (ร้อยละ 39.68) มากที่สุด ซึ่งเป็นการขยายความรู้จากชั้นเรียนสู่ภายนอกมากขึ้น เป็นที่น่าสังเกตว่า หลายสถาบันเครือข่ายมีการกำหนดเป้าหมายของผู้เข้าร่วมกิจกรรมและผู้รับสารจากการสื่อสารณรงค์เป็นจำนวนมาก ปัจจัยหนึ่งที่โครงการขนาดเล็กมีงบประมาณสนับสนุนไม่มาก แต่สามารถดำเนินการสื่อสารและณรงค์ให้กับกลุ่มเป้าหมายจำนวนมากได้ เนื่องจากมีการนำกลยุทธ์และเทคนิคการผลิตสื่อแล้วนำไปเผยแพร่ผ่านช่องทางสื่อสารแบบออนไลน์ ทำให้จำนวนผู้รับสารหรือผู้ได้รับประโยชน์จากการสื่อสารณรงค์มีจำนวนมาก เนื่องจากยุคปัจจุบันสื่อออนไลน์มีอิทธิพลต่อการสื่อสารและยังกล่าวได้ว่าเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญต่อการใช้ชีวิตประจำวันของผู้คน ด้วยแนวทางการนับและคำนวณผู้รับสาร ผู้เข้าถึงการสื่อสาร หรือผู้ได้รับประโยชน์จากการสื่อสารของสื่อออนไลน์ สามารถแสดงเชิงประจักษ์ได้จากยอดสถิติการเข้าชม (View) กด Like การกด Share และการกด Subscribe ด้วยเช่นนี้เด็กและเยาวชนเครือข่ายผู้จัดการกิจกรรมจึงสามารถประมาณการและสรุปผลการเข้าถึงและจำนวนกลุ่มเป้าหมายได้อย่างชัดเจนและมีหลักฐานยืนยันที่สามารถพิสูจน์ได้ ตัวอย่างเช่น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน และมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ใช้กลยุทธ์เทคนิคที่ว่าจัดการประกวดแข่งขันการผลิตและเผยแพร่สื่อ และนำยอดการเข้าถึงและการรับรู้เกี่ยวกับการสื่อสารผ่านการสื่อสารณรงค์ของทีมสถาบันของตนเป็นที่น่าสนใจว่า สื่อและเทคโนโลยีการสื่อสารมีผลต่อการช่วยขยายเครือข่ายและความรู้ ตัวอย่างเช่นก่อให้เกิดการสร้างเครือข่ายสู่เยาวชนและบุคคลทั่วไปทั้งในและนอกโครงการ ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น

สื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ โครงการ “ทูตรู้เท่าทันสื่อ”

<https://www.ubu.ac.th/news.php?id=21632>

สื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ “กิจกรรมสร้างสรรค์ผลงานนักศึกษาสู่สังคม”

<https://www.ubu.ac.th/news.php?id=22315>

- การเผยแพร่ลิเกเรื่อง “กลกามโซเซี่ยล” ผลิตโดยสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ โดยนักศึกษาเป็นผู้สร้างสรรค์ในทุกกระบวนการ ทางช่องทาง YouTube และนำมา Post ในเพจเฟซบุ๊กหลักของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ , เพจเฟซบุ๊กของสาขาวิชานิติศาสตร์ ตลอดจนการกดแชร์โดยนักศึกษาประชาชนทั่วไป โดยทางช่องทาง YouTube มียอดชม ๗๑๓ ครั้ง โดยเป็นที่กล่าวถึงอย่างกว้างขวางว่าเป็นมิติใหม่ของการชมลิเก และมีเนื้อหาที่ดีเตือนใจถึงการหลงเชื่อในสื่อออนไลน์โดยไม่ตรวจสอบข้อมูล

ง) การต่อยอดและทำกิจกรรมต่อเนื่องหลังเสร็จสิ้นโครงการ ฯ

หลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินงานของโครงการ สถาบันเครือข่ายส่วนใหญ่มีแนวโน้มในการต่อยอดและทำกิจกรรมต่อเนื่องแม้จะไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุน คิดเป็นร้อยละ 69.84 รองลงมา คือ มีแนวโน้มที่จะไม่สามารถต่อยอดและทำกิจกรรมหลังเสร็จสิ้นโครงการ ส่วนกรณีสถาบันเครือข่ายที่ให้ข้อมูลว่าอาจจะไม่สามารถต่อยอดและทำกิจกรรมต่อเนื่องได้ ให้เหตุผลว่า สถาบันเป็นสถาบันขนาดเล็กไม่มีงบประมาณและไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อีกทั้ง ทางสถาบันการศึกษายังมีหน้าที่ตามภารกิจหลักในการรณรงค์ประเด็นปัญหาสังคมอื่นที่หน่วยงานภาครัฐมีนโยบายสนับสนุนจัดสรรงบประมาณมาเพื่อการรณรงค์ประเด็นนั้นโดยเฉพาะ

4.2.3.3 เครือข่ายที่เกิดจากการสร้างความร่วมมือจากภายนอก

เป็นการสร้างความร่วมมือ กับหรือได้รับการสนับสนุนจากภายนอกสถาบันดำเนินการ หรือกับภาคส่วนต่าง ๆ เช่น ร่วมกับโรงเรียนอื่นนอกโครงการ ชุมชน เทศบาล หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ฯลฯ ซึ่งจากการสัมภาษณ์พบตัวอย่างความร่วมมือต่อไปนี้

- การจัดกิจกรรมการประกวดแต่งเพลงและดนตรี “เยาวชนคนทันสมัยจังหวัดอุทัยธานี” ของสถาบันเครือข่ายโรงเรียนอุทัยวิทยาคม จัดกิจกรรมภายใต้ความร่วมมือกับเทศบาลเมืองอุทัยธานี ได้รับความร่วมมือจากโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองฯ และชาวบ้านในบริเวณเทศบาลเมืองอุทัยธานี
- กิจกรรมเด็กเมืองกาญจน์รู้ทันสื่อ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จัดกิจกรรมร่วมกับสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดกาญจนบุรี
- กิจกรรมค่ายพัฒนาเกษตรทันสมัย ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตรัตนภูมิ จัดกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเกษตรกรหมู่บ้านข้าวพื้นเมืองภาคใต้
- มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีใช้กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในฐานะสถาบันดำเนินการ (สถาบันแม่ไก่) จัดกิจกรรมร่วมกับสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ในพื้นที่ภูมิภาคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง อาทิ โรงเรียนลือคำหาญวารินชำราบ โรงเรียนวิจิตรพิทยา ร่วมกับ สถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษาอื่นที่ไม่ได้เป็นสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ในโครงการ อาทิ โรงเรียนบ้านบัว และโรงเรียนชุมชนบ้านศรีโค เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม จากผลการประเมินของกิจกรรม พบว่า การจัดกิจกรรมของสถาบันเครือข่ายของโครงการส่วนใหญ่ไม่มีภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอกสถาบันอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม กล่าวคือ เป็นการ

จัดกิจกรรมภายในสถาบันอย่างเดียว คิดเป็นร้อยละ 68.25 รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมร่วมกับภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอกสถาบัน คิดเป็นร้อยละ 31.74 ตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่า การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือกับบุคคลและหน่วยงานภายนอก ขึ้นกับขนาดของสถานศึกษา และระดับการรับรู้ทางสังคมของภายนอกต่อสถานศึกษา

สรุป

โดยภาพรวม จากการประเมินผลผลิตและผลลัพธ์ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พบว่า เป็นไปตามวัตถุประสงค์และขอบเขตที่กำหนด

6.3 การกระตุ้นติดตามและประเมินผลการดำเนินงานรวมทั้งการต่อยอดเครือข่ายหลังเสร็จสิ้นโครงการ

โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชนได้สร้างช่องทางการสื่อสารหรือสื่อเพื่อสร้างเครือข่ายและเชื่อมโยงองค์ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ โดยมีสื่อหลักที่สำคัญ จำนวน 4 สื่อ ประกอบด้วย สื่อเว็บไซต์ (<https://www.ymldp.com/>) สื่อยูทูป (network@ymldp.com) สื่อเฟซบุ๊ก (<https://www.facebook.com/ymldp>) และสื่อไลน์ (Line Group : A/B/C และ Line Official: @394elzyr : เครือข่ายรู้ทันสื่อ) ทั้งนี้ ชุดสื่อดังกล่าวได้สร้างความเชื่อมโยงและบูรณาการภายใต้ขอบเขตและเป้าหมายของการดำเนินงานโครงการที่เป็นการสร้างความรอบรู้เรื่องสื่อให้กับกลุ่มเด็กและเยาวชน ทั้งในช่วงการดำเนินงานโครงการและช่วงเสร็จสิ้นการดำเนินงานโครงการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) กลยุทธ์การกระตุ้นและต่อยอดช่วงดำเนินโครงการ

ตลอดระยะเวลาของการดำเนินงานโครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน (เดือนเมษายน 2564 - เดือนมกราคม 2566) ช่องทางการสื่อสารหรือสื่อทั้ง 4 ประเภทของโครงการถูกกำหนดกลยุทธ์และบทบาทที่แตกต่างกันตามคุณลักษณะของสื่อแต่ละประเภท โดยในช่วงการดำเนินงานโครงการนี้ สรุปได้ว่าบทบาทและกลยุทธ์ที่ทางโครงการกำหนดไว้มี 5 ลักษณะ ได้แก่

- (ก) การให้ข้อมูลและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ
- (ข) การติดตามประเมินผลการดำเนินงานของโครงการ
- (ค) การรายงานผลการดำเนินงานของกิจกรรมย่อยต่าง ๆ ภายใต้กรอบการดำเนินงานโครงการ
- (ง) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเครือข่ายหรือการสื่อสารเครือข่าย และ
- (จ) การเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อสู่สาธารณะชน

ทั้งนี้ แต่ละประเภทสื่อมีบทบาทและกลยุทธ์ในการสื่อสารตามคุณลักษณะเฉพาะของตัวสื่อ ซึ่งสรุปเป็นตารางได้ ดังนี้

ตารางที่ 6.36 บทบาทและกลยุทธ์การใช้สื่อของสื่อแต่ละประเภทภายใต้โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชนช่วงการดำเนินงานโครงการ (เดือนเมษายน 2564 - เดือนมกราคม 2566)

ประเภทสื่อ	บทบาทต่อกลยุทธ์การใช้สื่อ					สถิติการเปิดรับสื่อ (Traffic) ณ วันที่ 19 มิย. 66
	ใช้ประเด็นทางวัฒนธรรมเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม	ระบบโครงข่ายสารสนเทศเพื่อประโยชน์สาธารณะ	ระบบโครงข่ายสื่อมวลชน	สื่อออนไลน์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้	สื่อออนไลน์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้	
เว็บไซต์	3	1	2	0	3	สถิติผู้เข้าชมทั้งหมด : 19,199 หน่วย
ยูทูป	1	2	2	2	3	จำนวนเนื้อหา : 5 รายการ ยอดดู : 657 ครั้ง จำนวนคนชอบ : 12 คน
เฟซบุ๊ก	3	2	2	2	3	การเข้าถึงโพสต์ : 10,211 ครั้ง การมีส่วนร่วมกับโพสต์ : 716 ครั้ง คนกดถูกใจ : 390 คน คนกดติดตาม : 440 คน
Line Official	0	0	0	0	0	*อยู่ในแผนการกระตุ้นและต่อยอดหลังเสร็จสิ้นโครงการ
Line : ทีมที่ปรึกษา YMLDP	1	3	2	1	0	จำนวนสมาชิกในกลุ่ม : 6 คน
Line : : Media Literacy Project	3	3	2	3	0	จำนวนสมาชิกในกลุ่ม : 43 คน
Line : A : Media Literacy Project	3	3	3	2	0	จำนวนสมาชิกในกลุ่ม : 6 คน
Line : B : YMLDP (พื้นที่ภาค...)	3	3	3	3	0	จำนวนสมาชิกในกลุ่ม : 201 คน
Line : C : YMLDP	3	3	2	3	0	จำนวนสมาชิกในกลุ่ม : 153 คน

- หมายเหตุ :
- ๐ หมายถึง ยังไม่มีบทบาทในการสื่อสารช่วงการดำเนินงานโครงการ
 - ๑ หมายถึง มีบทบาทหน้าที่ในการสื่อสารน้อย
 - ๒ หมายถึง มีบทบาทหน้าที่ในการสื่อสารปานกลางพอเหมาะสม
 - ๓ หมายถึง มีบทบาทหน้าที่ในการสื่อสารมาก

โดยสรุปแล้ว พบว่า ช่วงระยะของการดำเนินงานโครงการช่องทางการสื่อสารหรือสื่อส่วนใหญ่ที่ใช้จะเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการให้ข้อมูลและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการในระยะแรก หลังจากนั้นบทบาทของสื่อถูกเปลี่ยนไปเป็นการรายงานผลการดำเนินงานของกิจกรรมย่อยต่าง ๆ ภายใต้กรอบการดำเนินงานโครงการ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเครือข่ายหรือการสื่อสารเครือข่าย และต่อ ยอดหลังเสร็จสิ้นโครงการ ส่วนบทบาทด้านการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของโครงการเป็นการใช้ประโยชน์จากช่องทางการสื่อสารของเครือข่ายในการกำกับติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน ซึ่งจากกลยุทธ์แนวทางดังกล่าวส่งผลให้บทบาทด้านการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อสู่สาธารณะชนไม่ปรากฏมากนัก เหตุผลประกอบหนึ่งที่สำคัญ คือ การดำเนินงานยังอยู่ระหว่างการดำเนินงาน ผลผลิตที่ได้จากการดำเนินงานยังคงต้องอาศัยการกลั่นกรองและพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนเผยแพร่สู่สาธารณะชน ด้วยเช่นนี้จึงส่งผลให้สื่อบางประเภทแสดงบทบาทหน้าที่มากกว่าสื่อบางประเภท ดังจะพบได้ว่า สื่อที่ทำหน้าที่หลักในช่วงของการดำเนินงานโครงการ ประกอบด้วย สื่อไลน์ (Group Line) สื่อเฟซบุ๊ก และสื่อเว็บไซต์ ตามลำดับ ส่วนสื่อไลน์ (Line Official) กับสื่อยูทูป นั้นอยู่ในแผนการเผยแพร่ช่วงการต่อ ยอดหลังเสร็จสิ้นโครงการ และการเผยแพร่สู่สาธารณะชนที่ต้องอาศัยการพิจารณาและกลั่นกรองเนื้อหาให้รอบคอบก่อนนำเสนอผ่านสื่อมวลชน

2) แนวทางการกระตุ้นและต่อ ยอดหลังเสร็จสิ้นโครงการ

หลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินงานโครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชนแล้ว โครงการได้วางแผนและกำหนดแนวทางในการกระตุ้นต่อ ยอดให้ผลผลิตที่ได้จากการดำเนินงานเกิดการนำไปใช้ประโยชน์และต่อ ยอดขยายผลสู่สาธารณะชน โดยกำหนดกลยุทธ์หรือแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

(ก) การคัดเลือกเนื้อหาหรือผลงานของเครือข่ายที่เข้าร่วมโครงการ โดยเลือกจากผลงานที่มีคุณภาพและคาดว่าจะเกิดประโยชน์ต่อการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อผ่านการเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนหรือสื่อสังคมออนไลน์ที่สามารถเข้าถึงเด็กและเยาวชนกลุ่มเป้าหมายได้ อาทิ เว็บไซต์ ไลน์ (Line Official) ยูทูป และเฟซบุ๊ก ตามลำดับความสำคัญและความเหมาะสมของสื่อ

(ข) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระดับสถาบันและเครือข่ายเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งประกอบด้วย สถาบันแกน สถาบันดำเนินการ และเครือข่ายเด็กและเยาวชนของแต่ละสถาบันเครือข่าย ทั้งนี้ กำหนดแนวทางหลัก คือ การขอความร่วมมือในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สื่อมวลชนหรือสื่อสังคมออนไลน์ระยะหลังเสร็จสิ้นโครงการ (ประกอบไปด้วยสื่อหลักที่สำคัญ คือ เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก กับ Line Official) โดยการระดมความร่วมมือจะดำเนินการผ่าน Group Line (A/B/C)

(ค) แสวงหาการสนับสนุนจากหน่วยงานภาคประชาสังคมและภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อเพื่อสนับสนุน ส่งเสริม และต่อ ยอดเครือข่ายของโครงการ ทั้งความร่วมมือด้านงบประมาณและการสนับสนุนอื่น ๆ (in-kind)

อนึ่ง การกำหนดกลยุทธ์และแนวทางการกระตุ้นและต่อยอดหลังเสร็จสิ้นโครงการดังกล่าว โครงการได้กำหนดบทบาทและกลยุทธ์การใช้สื่อของสื่อแต่ละประเภทภายใต้โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชนช่วงหลังเสร็จสิ้นโครงการ (เดือนกรกฎาคม 2566 เป็นต้นไป) ดังนี้

ตารางที่ 6.37 บทบาทและกลยุทธ์การใช้สื่อของสื่อแต่ละประเภทภายใต้โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชนช่วงหลังเสร็จสิ้นโครงการ (เดือนกรกฎาคม 2566 เป็นต้นไป)

ประเภทสื่อ	บทบาทต่อกลยุทธ์การใช้สื่อ					
	การให้ข้อมูลและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ	การติดตามประเมินผลและการดำเนินงานของโครงการ	กิจกรรมย่อยของโครงการ	การรายงานผลการดำเนินงาน	หรือการสื่อสารเครือข่าย	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเครือข่าย
เว็บไซต์	3	1	0	3	3	
ยูทูป	1	1	0	2	3	
เฟซบุ๊ก	3	1	0	2	3	
Line Official	3	1	0	3	3	
Line : ทีมที่ปรึกษา YMLDP	0	1	0	1	0	
Line : : Media Literacy Project	0	1	0	1	0	
Line : A : Media Literacy Project	0	1	0	1	0	
Line : B : YMLDP (พื้นที่ภาค...)	0	1	0	1	0	
Line : C : YMLDP	0	1	0	1	0	

หมายเหตุ :
0 หมายถึง ยังไม่มีบทบาทในการสื่อสารช่วงการดำเนินงานโครงการ
1 หมายถึง มีบทบาทหน้าที่ในการสื่อสารน้อย
2 หมายถึง มีบทบาทหน้าที่ในการสื่อสารปานกลางพอเหมาะสม
3 หมายถึง มีบทบาทหน้าที่ในการสื่อสารมาก

โดยสรุปข้อมูลจากตารางแล้ว พบว่า สื่อส่วนใหญ่ของโครงการจะยุติบทบาทของภารกิจที่เกี่ยวข้องกับกรอบการดำเนินงานของโครงการ เช่น การให้ข้อมูลและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ การรายงานผลการดำเนินงานของกิจกรรมย่อยต่าง ๆ ภายใต้กรอบการดำเนินงานโครงการ และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของโครงการ แต่บทบาทหน้าที่ใหม่ของสื่อจะเปลี่ยนจากแนวทางเดิมสู่จุดเน้นในการการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเครือข่ายหรือการสื่อสารเครือข่ายและการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อสู่สาธารณะชน โดยเฉพาะแนวทางการ

สื่อสารเครือข่ายหรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันของเครือข่ายในกลยุทธ์บทบาทระยะหลังนี้จะเน้นความสำคัญกับเครือข่ายใหม่ที่อยู่นอกเครือข่ายของโครงการเดิม การเช่นนี้ทำให้บทบาทของสื่อบางประเภทถูกสร้างขึ้นใหม่เพื่อรองรับกลยุทธ์และบทบาทในช่วงเสรีจลิน์โครงการ นั่นก็คือ Line Official และขณะเดียวกันเนื้อหาและแนวทางการสื่อสารผ่านสื่อเว็บไซต์และเฟซบุ๊กก็แตกต่างออกไปตามกลยุทธ์และบทบาทใหม่ ส่วนสื่อวิทยุชุมชน กำหนดให้มีความรอบคอบก่อนนำเสนอ เนื่องจากสื่อประเภทนี้ถูกกำหนดให้เป็นสื่อที่จะเผยแพร่ผลงานหรือผลผลิตของเครือข่ายที่ได้สร้างสรรค์คลิปวิดีโอเกี่ยวกับการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ ดังนั้นหากไม่มีการกลั่นกรองและพิจารณาอย่างรอบคอบจะทำให้เนื้อหาที่เผยแพร่ทางสื่อวิทยุชุมชนของโครงการเป็นมีดสองคมสร้างความเข้าใจผิดและสื่อสารเนื้อหาที่ไม่สร้างสรรค์ได้ ด้วยเช่นนี้ จึงเป็นเหตุผลที่จำนวนเนื้อหาหรือคลิปที่เผยแพร่ผ่านสื่อทางการของโครงการมีจำนวนน้อยและมีความจำเป็นต้องอาศัยการพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนนำเสนอเผยแพร่สู่สาธารณะชน ซึ่งภาคีหลักที่สำคัญในการพิจารณา คือ กลุ่มนักวิจัยผู้รับผิดชอบโครงการ กองทุน กทปส. และ สำนักงาน กสทช. อย่างไรก็ตาม การรายงานสถิติการเปิดรับสื่อ รายงานยอด Traffic ของสื่อแต่ละประเภท รวมทั้ง หลักฐานการวิเคราะห์กลุ่มผู้รับสารของสื่อแต่ละประเภทได้นำเสนอไว้ในภาคผนวก ฐ แล้ว

6.4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

คณะผู้ดำเนินการ มีการติดตามและสังเกตการณ์ รวมถึงการติดต่อประสานงาน และสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมโครงการ รวมถึง การเข้าร่วมสังเกตการณ์ในพื้นที่ต่าง ๆ ที่จัดกิจกรรม คณะผู้ประสานงานและทีมประเมิน ได้ทำหน้าที่ในการให้ข้อมูล และตอบข้อสงสัย รวมถึงแสดงความเห็นต่อกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนมีการแลกเปลี่ยนความเห็นในระหว่างและนอกกิจกรรมกับผู้สอนและผู้เรียน

ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือแม่ไก่ที่เป็นตัวแทนของแต่ละภูมิภาค พบความเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

1) ความคาดหวังและการตอบสนองความคาดหวังจากการเข้าร่วมโครงการฯ

ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ในฐานะแม่ไก่ เห็นว่าโครงการฯดังกล่าวมีความน่าสนใจ และเป็นประโยชน์ต่อเยาวชนในวงกว้างทั้งในด้านการพัฒนาความรู้และทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งจะช่วยพัฒนาภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชนในการรู้เท่าทันสื่อได้เพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังเป็นโครงการที่มีความสอดคล้องกับรายวิชาในสาขานิเทศศาสตร์ ในระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีการจัดการเรียนการสอนในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ ประกอบกับบางท่านเห็นว่าโครงการจัดทำโดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยร่วมกับ กสทช. ซึ่งเป็นองค์กรที่มีความน่าเชื่อถือจึงให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

“คาดหวังให้เด็กและเยาวชนมีทักษะที่ไม่ใช่เรียนแค่ “ห้องเรียน” แต่ต้องใช้ได้ใน “ชีวิตประจำวัน” ใน ส่วนของลูกไก่และผู้เรียนมีความคาดหวังว่าทั้งหมดจะนำไปพัฒนาตนเองในทักษะของการฉลาดรู้เรื่อง สืบต่อไปในอนาคต”

“เนื่องจากเรามีรายวิชาการสอนในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ เพราะฉะนั้นมันก็สอดคล้องไปกับการเรียน การสอนของเราที่มีอยู่แล้ว ว่าเราจะสอนและพัฒนาเด็กให้มีการรู้เท่าทันสื่อได้อย่างไร มันก็สัมพันธ์ กันอยู่แล้วกับสิ่งที่เราทำอยู่”

“ผมไม่ได้คาดหวังอะไรหรอกนะ เพื่อนผม ติดต่อมาเขาบอกว่าทางจุฬาทำโครงการนี้ แล้วหาคนใน ภาคนี้ไม่ได้ ผมก็รับเข้าไปช่วยเหลือ ก็โอเคเนอะ มันก็เป็นโครงการวิชาการที่เด็กหรือว่าผู้เรียนเนี่ยก็ ได้ประโยชน์ ได้รู้เท่าทันสื่อ ซึ่งมันเป็นเรื่องสำคัญในปัจจุบัน พอบอกเป็นจุฬาฯ เนี่ย เราก็กินดินนะ”

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่มีความคาดหวังกับโครงการนี้เป็นอย่างมาก เพราะ เห็นถึงประโยชน์ที่จะเกิดแก่ทั้งเยาวชนที่เป็นผู้เสพสื่อและผู้สอนในฐานะผู้ถ่ายทอดเนื้อหา ซึ่งสามารถยกระดับ องค์ความรู้ด้านการรู้เท่าทันสื่อให้สมบูรณ์ขึ้น ตลอดจนยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้และขยายขอบเขตองค์ ความรู้ไปสู่ประชาชนในวงกว้างได้อีกด้วย

2) การต่อยอดในการเรียนการสอน

ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เห็นว่า โครงการนี้สามารถนำไปพัฒนาและต่อยอดองค์ความรู้เพื่อถ่ายทอด ให้กับนักเรียนและนักศึกษาที่อยู่ในสถาบันต่าง ๆ รวมถึงอาจารย์ผู้สอนให้มีความตระหนักรู้และสามารถ ประยุกต์ใช้แนวทางต่าง ๆ ในการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์และรู้เท่าทันมากขึ้น ซึ่งต้องมีการถ่ายทอดในประเด็น ดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าจะเสร็จสิ้นโครงการไปแล้วก็ตาม เพื่อสร้างความเข้าใจ ปลูกฝังเป็นวัฒนธรรมและ ให้เกิดพฤติกรรมในการรู้เท่าทันสื่อได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ของโครงการ

“อันดับแรกผมว่า เมื่อเรามีความรู้เท่าทัน เราก็นำไปใช้ในชีวิตได้ อันต่อมาในฐานะเราเป็นครูบา อาจารย์ มันก็คือการที่เราจะไปสอนลูกศิษย์ของเรา บังเอิญว่าผมอยู่ในศึกษาศาสตร์นะ ลูกศิษย์ของ เราก็ต้องไปสอนลูกศิษย์ของเขาต่อ เพราะฉะนั้นถึงแม้ว่ามันจะจบโครงการไปในปีสองปีเนี่ย แต่เด็กที่ เข้ามารุ่นใหม่ ๆ มันไม่จบ เพราะฉะนั้นมันก็ไปส่งเสริมความรู้ในเรื่องราวเหล่านี้ได้อยู่ตลอดเวลา”

นอกจากประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับจากโครงการนี้และสอดคล้องกับความคาดหวังในรายวิชาที่บาง กลุ่มมีการเปิดสอนในเรื่องนี้แล้ว แม้ไก่อบางส่วนยังมองเห็นว่า โครงการดังกล่าวยังก่อให้เกิดประโยชน์กับ สถาบันที่ยังไม่มีหลักสูตรหรือกำลังจะเปิดหลักสูตรที่เกี่ยวข้องด้านการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งสามารถนำเนื้อหา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรของตนเองได้อีกด้วย

“เพื่อได้รับความรู้ วิทยาการใหม่ๆ ด้านการรู้เท่าทันสื่อมาใช้ในการเรียนการสอนนักศึกษา เนื่องจากมีรายวิชาเรียนรู้เท่าทันสื่อเปิดสอนในหลักสูตร แต่ทั้งเปิดสอน จะได้นำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อหลักสูตร และนักศึกษาต่อไป”

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญยังมองเห็นว่า โครงการดังกล่าวจะช่วยให้เกิดการต่อยอดองค์ความรู้ผ่านการสร้างเครือข่ายสถาบันการศึกษาที่มีการเปิดสอนทางด้านนิเทศศาสตร์ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ ซึ่งจะช่วยให้เติมเต็มและพัฒนาองค์ความรู้ด้านการรู้เท่าทันสื่อให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น อันเกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งช่วยให้สามารถออกแบบการจัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัย ตัวนิสิตนักศึกษาและนักเรียน รวมไปถึงพื้นที่ที่สถาบันการศึกษานั้นตั้งอยู่ได้อีกทางหนึ่ง

“ถ้าถามในตัวโครงการก็เปิดโอกาสให้เราได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการขยายมุมมอง ว่าการเรียนการสอนในการรู้เท่าทันสื่อว่า เนื้อหา การวัดผล การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ว่าควรจะเป็นอย่างไร ซึ่งเราคิดว่ามีประโยชน์ในส่วนที่โครงการจะเข้ามาเติมเต็มหรือสร้างพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน แล้วเราจะได้ขยายมุมมอง เราจะได้เข้าใจมุมมองของแต่ละบริบท”

อย่างไรก็ตามผู้เข้าร่วมโครงการบางส่วนเห็นว่า การนำโครงการนี้ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนหรือการต่อยอดพัฒนาหลักสูตรในสถาบันการศึกษาจริง อาจไม่สามารถกระทำได้ เพราะหลักสูตรไม่เอื้อให้เกิดการนำเนื้อหาหรือตัวหลักสูตรที่โครงการพัฒนาขึ้นไปใช้ในหลักสูตรที่มีการรับรองจากสภามหาวิทยาลัยต่าง ๆ หรือจากกระทรวงในระดับมัธยมศึกษาอยู่แล้ว ประกอบกับเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเฉพาะกับสาขาการสื่อสารและนิเทศศาสตร์ที่จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เท่านั้น ขณะที่สาขาวิชาอื่น ๆ เช่น ศึกษาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และในมัธยมศึกษาที่ไม่มีรายวิชานี้เฉพาะจึงยากต่อการนำไปประยุกต์ใช้ เพราะหลักสูตรและรายวิชาที่ไม่สอดคล้องกัน ยกเว้นเนื้อหาที่มีความใกล้เคียงกับหลักสูตรที่เปิดสอนอยู่ จึงจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

“ในศึกษาศาสตร์ไม่มีแน่ ๆ คือที่ผมสอนอยู่ ก็อาจจะมึเนื้อหาใกล้เคียงบ้าง แต่จะมีแค่เรื่องของ พรบ.คอมที่มันเกี่ยวข้องกับอยู่ ซึ่งเด็ก ๆ เขาก็จะต้องรู้เท่าทันในเรื่องราวเหล่านี้ก่อนที่เขาจะจบออกไป แต่ก็ไม่ได้เอาหลักสูตรทั้งหมดมาใช้ได้”

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางส่วน เสนอแนะให้มีการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับความคาดหวังและพฤติกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย เพราะการนำตำราไปใช้ในการสอนตามสถาบันต่าง ๆ อาจเป็นเรื่องยาก โดยสามารถต่อยอดหลักสูตรให้อยู่ในรูปแบบของโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วม หรือเปิดโอกาสให้มีการเสนอโครงการที่เกี่ยวข้องเข้ามาแล้วพิจารณาเป็นรายกิจกรรม ซึ่งจะช่วยสร้างการตระหนักรู้ได้ดียิ่งขึ้น หรือการขยายขอบเขตไปยังกลุ่มอื่น ๆ นอกเหนือจากกลุ่มนักเรียนและนักศึกษา เพื่อสร้างเสริมให้ทุกคนในสังคมตระหนักรู้และมีความระมัดระวังในการเปิดรับสื่อมากขึ้นไปพร้อมกัน

“เอาไปใช้แบบนี้ ใช้ยาก เล่มเบ้อเร่อเลยนะ แล้วไปสอนทั้งวิชาเนี่ยผมว่ายาก แล้วสมมติถ้าเด็ก เขาอยากจะทำกิจกรรมรณรงค์การอบรู้เท่าทันสื่อ เขาจะใช้ยังไง ในส่วนหนึ่งของหลักสูตรอะไรอย่างเงี้ย ก็ทำไป โรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย ก็ขอเป็นโครงการกิจกรรม กสทช. หรือหรือใครก็ตาม สมมติว่าให้กลับไปทีเนี่ย ก็ให้เขาทำโครงการกิจกรรมไปขอ เราก็ให้เขาเอาตรงนั้นไปทำต่อพร้อมกับเงิน แล้วก็ได้ผลอะไรที่ต้องการออกมา เพื่อให้เขามีความรอบรู้เท่าทันสื่อ อันนี้น่าเอาไปทำต่อมากกว่าตัวหลักสูตร ตัวหลักสูตรเนี่ย ถ้าถามผม ผมว่ามันใช้ยากและใช้ไม่ได้”

3) ความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการฯ

ในการดำเนินโครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน ประกอบด้วยกระบวนการย่อย ๆ ที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์ต่อกัน ซึ่งเมื่อการดำเนินงานส่วนใดส่วนหนึ่งเกิดความบกพร่องหรือมีอุปสรรคย่อมกระทบต่อกระบวนการย่อยในส่วนอื่น ๆ และส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการเหล่านั้น ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพร่วมกับคำถามปลายเปิดในแบบสอบถามพบประเด็นที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

3.1 การบริหารจัดการโครงการ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางส่วนเห็นว่า การบริหารจัดการโครงการอยู่ในเกณฑ์ที่ดี เพราะเป็นการรวมตัวของ คณาจารย์ นิสิต นักศึกษาและนักเรียน รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาจากทุกภูมิภาคทั่วประเทศ ซึ่งต้องอาศัย การบริหารจัดการที่ดีจึงจะสำเร็จได้ นอกจากนี้โครงการยังมีการสื่อสารและตอบข้อซักถามให้กับเครือข่าย ซึ่งช่วยให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความราบรื่นและสามารถบรรลุผลสำเร็จได้ตามที่กำหนดไว้

“เป็นโครงการที่ดี ที่ให้มีส่วนร่วมทั้งอาจารย์ นักศึกษา และทั่วถึงทุกภูมิภาค มีการแบ่งโซน การรับผิดชอบได้ชัดเจน มีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารหลักสูตรสามารถตอบข้อ ซักถาม แก้ปัญหาได้ดี”

อย่างไรก็ตามผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่ต่างเห็นตรงกันว่า การบริหารจัดการโครงการค่อนข้างมีปัญหา และล่าช้า ขาดการชี้แจงรายละเอียดและตอบข้อซักถาม ขาดการวางแผนการทำงานร่วมกันและแนวทางใน การทำงานที่ไม่ชัดเจน ทำให้กระทบกับแผนการดำเนินงานของแม่ไก่แต่ละทีมที่มีภาระงานในการเรียน การสอนตามปกติ และกระทบต่อการช่วงเวลาของการจัดการเรียนการสอนที่ไม่เป็นไปตามแผนงาน จึงส่งผล กระทบต่อความพึงพอใจและความเชื่อมั่นต่อโครงการของกลุ่มแม่ไก่อย่างมาก

“เราคิดว่าตอนการออกแบบ ว่าเราควรมีระบบหรือกลไกในการดำเนินการยังไงเนี่ย เราคิดว่า การออกแบบมันดีนะคะ แต่ว่าพอตอนฟังกชั้น ไม่แน่ใจว่าส่วนของการดำเนินการนะคะ อาจจะมีปัญหาหรืออุปสรรค ทำให้ใหม่ไลน์หรือช่วงเวลาในการดำเนินกิจกรรม มันไม่เป็นไป

อย่างที่เรากำหนด มันก็เลยสัมพันธ์กับหลายอย่าง...คือการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนมันต้องสัมพันธ์กับไทม์ไลน์ของเด็ก ๆ ด้วย ว่าช่วงเวลาของการจัดกิจกรรมมันต้องเป็นช่วงของการเปิดเทอม แต่เพราะมันอาจจะมีปัญหาในการบริหารจัดการโครงการ การเบิกจ่ายงบประมาณ หรือขั้นตอนอะไรพวกนี้ มันเลยทำให้การดำเนินกิจกรรม อาจไม่เป็นไปไทม์ไลน์เท่าที่ควร”

“การบริหารจัดการโครงการแย่มากจากที่ผมเคยทำโครงการมาทุกโครงการเลย ต้องใช้ค่านั่นเลยว่ะ แย่มาก ทุกอย่างล่าช้าไปหมด ตอบอะไรผมไม่ได้สักอย่าง ผมต้องคอยถามว่าให้ผมทำอะไรต่อ เพราะฉะนั้นคนที่บริหารโครงการหรือทีมวิจัยใหญ่ต้องพิจารณา ตอนแรกบอกให้ช่วยหน่อย ๆ แต่พอผมเข้าไป ผมผิดหวังอย่างรุนแรง เพราะเป็นเรื่องที่ผมหงุดหงิดรำคาญใจทุกวัน...เพราะฉะนั้นโดยภาพรวมการบริหารโครงการไม่โอเคครับ ผิดหวัง”

นอกจากประเด็นปัญหาของการบริหารจัดการโครงการที่ล่าช้า และไม่ได้รับการแก้ไขในประเด็นปัญหาที่ต้องการทิศทางการดำเนินงานและคำชี้แจงจากโครงการที่ชัดเจน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่ต่างเห็นตรงกันว่า ปัญหาสำคัญของโครงการนี้ที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจมากที่สุดคือ การบริหารงานด้านการเงินที่ขาดประสิทธิภาพและไม่เป็นไปตามแผนการ ส่งผลให้การเบิกจ่ายเงินเพื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนล่าช้าและกระทบต่อแผนการสอนที่ต้องเลื่อนออกไป ทำให้แม่ไก่บางส่วนต้องสำรองค่าใช้จ่ายเบื้องต้นและการติดตามทวงถามเพื่อเบิกเงินคืน รวมถึงค่าตอบแทนที่ให้กับแม่ไก่ที่ล่าช้าและไม่ชัดเจน ซึ่งสร้างความไม่พึงพอใจต่อกลุ่มแม่ไก่บางกลุ่มเป็นอย่างยิ่ง

“ข้อแรกเลยคือ เรื่องงบประมาณ เนื่องจากแม่ไก่ไม่ได้มีแค่อาจารย์ที่เข้าร่วมโครงการ ที่มีความคาดหวัง ในการรับค่าตอบแทนทุกเดือนแต่กลับไม่ได้รับค่าตอบแทนดังกล่าว เพราะรู้ว่ามีมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้ค่าตอบแทนทั้งหมดหลังจากที่จบโครงการ ทำให้ในบางเดือนนั้น แม่ไก่ต้องทำการสำรองเงินบางส่วนไปล่วงหน้า ซึ่งมีความเข้าใจว่าการทวงถามค่าตอบแทนในแต่ละเดือนนั้นเป็นความจำเป็นที่เขาต้องใช้เงิน”

“ปัญหาการเงินที่ล่าช้าในบางโครงการ ทำให้การจัดกิจกรรมกระชั้นชิด ขาดการเตรียมการที่ดีพอ”

“เพราะฉะนั้นถ้าโครงการใหญ่บริหารงานแบบนี้ ไม่โอเคอย่างยิ่งครับ เงินเป็นสิบ ๆ ล้าน ถามว่าอาจารย์บริหารงานอย่างนี้ได้ไง ล่าช้ามาก ไม่เป็นไปตามแผน...ทำไมเงินยังไม่ออก ผมอาสาเข้าไปช่วยงานของอาจารย์ จะให้ผมใช้เงินส่วนตัวออกให้ก็ไม่ใช่น้ำที่ผม ไม่ใช่ที่ให้ผมต้องเอาเงินในส่วนตัวผมไปทำงานให้อาจารย์ มันเป็นหน้าที่โครงการต้องสำรองเงินจ่ายให้พวกเขาไปทำงาน...ผมตาม 2 3 รอบกว่าเงินจะออกมาให้ผมไปทำงาน จนวันที่เราจะต้องจัดกิจกรรม

เงินก็ยังไม่ออกอะไรอย่างนี้ มันก็วุ่นวายเราไปหมด...แล้วอย่าลืม ตรวจสอบให้ผมหน่อยนะว่า สำนักบริการเบิกเงินให้ข้า หรือปัญหามันอยู่ที่ไหน”

ยิ่งไปกว่านั้น ผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางส่วนเห็นว่านอกจากงบประมาณที่มีการบริหารจัดการที่ล่าช้าและกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนแล้ว อีกสิ่งหนึ่งคือประเด็นของการจัดสรรงบประมาณให้กับหัวหน้าโครงการที่เท่ากับผู้เข้าร่วมโครงการ ซึ่งอาจไม่เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบและสอดคล้องกับภาระงานที่แท้จริง ประกอบกับไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน ดังนั้นผู้บริหารโครงการจึงควรพิจารณาถึงความเหมาะสมและรอบคอบของการกำหนดค่าตอบแทน เพื่อลดความขัดแย้งและความไม่พึงพอใจระหว่างกลุ่มเครือข่ายให้ได้มากที่สุด

“หากพิจารณาถึงเนื้อหาที่แท้จริงๆ ภาระหน้าที่เกือบจะทั้งหมดอยู่ที่หัวหน้าโครงการ เหตุใดจึงมีการจัดสรรงบประมาณให้หัวหน้าโครงการได้เท่ากับอาจารย์ผู้เข้าร่วมโครงการ ดังนั้นควรพิจารณาในโครงการครั้งต่อไปถึงภาระหน้าที่ที่เหมาะสมและค่าตอบแทนที่สอดคล้องกับการทำงานจริง โดยอาจจะต้องระบุให้ชัดเจนตั้งแต่เริ่มต้นว่าหัวหน้าโครงการต้องทำหน้าที่ในส่วนตัว และอาจารย์ผู้เข้าร่วมโครงการต้องทำหน้าที่ในส่วนตัว ให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม เพราะหากมีความชัดเจนดังกล่าวหัวหน้าโครงการอาจจะพิจารณาผู้เข้าร่วมโครงการที่มีเป้าหมายในการทำงานแบบเดียวกัน เพราะจากสิ่งที่เกิดขึ้น งบประมาณอาจเป็นส่วนที่ทำให้เกิดการตั้งคำถามหรือความรู้สึกที่ว่า "ฉันทำงานมากกว่าคุณแต่ทำไมฉันได้ค่าตอบแทนเท่ากับคุณ?"

อย่างไรก็ตาม แม้ใ้บางกลุ่มมองว่า ปัญหาของโครงการในเรื่องต่าง ๆ ข้างต้นอาจเกิดจากความเป็นมือใหม่ของคนที่ทำหน้าที่บริหารจัดการในภาพรวม เพราะนอกจากการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามแผน และการเบิกจ่ายเงินที่ล่าช้าแล้ว ยังพบว่าโครงการไม่มีแผนสำรองว่าจะดำเนินการอย่างไรต่อเมื่อไม่สามารถเบิกจ่ายเงินได้จนทำให้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องเลื่อนออกไป การขาดการสื่อสารเพื่อชี้แจงรายละเอียดที่ชัดเจนให้เกิดความเข้าใจร่วมกันและการขาดการติดต่อประสานงาน รวมถึงไม่มีการติดตามเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง เหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อภาระงานของเครือข่ายตลอดการดำเนินงานตามโครงการ

“ในแง่ของการบริหารจัดการ เขาก็ต้องมีประสบการณ์ที่จะบริหารจัดการและก็มีแผนสำรองหรืออะไรต่าง ๆ แต่อาจด้วยความที่เป็นมือใหม่ของทีมที่บริหารจัดการ คือมันจะต้องเชื่อว่าแต่ละกิจกรรมนั้นควรจะเป็นอย่างไร ต้องการอะไร ต้องชัดเจน เนื่องจากว่าเรานั้นเนี่ยทำงานกับหลายภาคีนะ ว่าในแต่ละภาคีว่าต้องมีความเข้าใจที่ชัดเจนแล้วก็ตรงกัน...อีกอันนึงคือถ้ามันไม่เป็นไปตามแผน แล้วแผนสำรองว่ามันจะเป็นยังไง ทำอะไรต่อไป อาจจะเป็นในแง่ของความที่เป็นมือใหม่ของผู้ที่บริหารจัดการโครงการด้วยนะคะ...แล้วก็ไม่น่าเชื่อว่าทีมหลังบ้านทำงานประสานกันมากนักน้อยขนาดไหน เอาเรื่องง่าย ๆ เลยเรื่องการเบิกจ่ายเงิน ถ้าทราบอยู่

แล้วว่าเงินไม่ได้ตามเวลาที่กำหนดก็ควร inform มาที่แม่ไก่หรือใคร ว่ามันเกิดจากอะไรแล้วจะได้เมื่อไร คือจริง ๆ มันสามารถ inform ได้เลยว่า เนื่องจากติดขัดอย่างนี้ การเบิกจ่ายก็อาจจะล่าช้าไปสองเดือน เพราะฉะนั้นกิจกรรมนั้นต้องขอขยับไป มันไม่มีการ inform แบบนี้นะคะ...มันก็เลยทำให้แต่ละโครงการแต่ละสถาบันก็เหมือนต้องไปหาข้อมูลกันเอง แบบนี้มากกว่า เราเลยไม่แน่ใจว่าการบริหารจัดการโครงการเขาทำอย่างไร คือคนที่บริหารจัดการหรือ project manager เขาต้องมองภาพรวมทั้งในตัวเอกสาร การรันกิจกรรม...เขาจะต้องมาสื่อสารเลย ไม่ใช่ให้รอ...”

ประเด็นดังกล่าวข้างต้นอาจกล่าวได้ว่าสาเหตุสำคัญเกิดจากความไม่ต่อเนื่องของโครงการอันเนื่องมาจากการระบาดของโควิดของทั้งคณะผู้ดำเนินโครงการ และสถาบันการศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ จึงนำมาซึ่งข้อจำกัดของการบริหารจัดการโครงการที่ขาดประสิทธิภาพเท่าที่ควร

3.2 รูปแบบการจัดกิจกรรมและขั้นตอนการถ่ายทอดความรู้

สำหรับรูปแบบการจัดโครงการและกิจกรรมตามแผนงาน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางส่วน เห็นว่าตามหลักการเป็นสิ่งที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการจัดการการเรียนการสอน ซึ่งสามารถนำไปต่อยอดและขยายผลการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่และนักเรียนนักศึกษาได้ครอบคลุมทั่วประเทศ

“รูปแบบในการจัดหรือขั้นตอนการถ่ายทอดความรู้ เราว่าหลักการมันโอเคแหละ โดยภาพรวม แล้วในส่วนที่แม่ไก่นำไปจัดการกับลูกไก่ คืออย่างสถาบันแม่ไก่ เราก็ไปออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่และกับพวกนักเรียน นิสิตนักศึกษาที่เราดูแลนะคะ เราก็มีการออกแบบกิจกรรมให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีการแชร์หรือมาสอนร่วมกัน อันนี้เป็นส่วนที่แม่ไก่ทำนะคะ”

อย่างไรก็ดีพบว่า แต่ละสถาบันการศึกษามีขนาดและความพร้อมต่างกัน เช่น มีคณะที่เปิดสอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับความรอบรู้เรื่องสื่อโดยตรง มีรายวิชาหรือผู้สอนทางด้านนี้ มีสถานที่ เครื่องมือ และอุปกรณ์การผลิตและเผยแพร่ความรู้ ฯลฯ โดยเฉพาะประสบการณ์การเคยร่วมทำกิจกรรมในลักษณะความร่วมมือกับเครือข่ายต่าง ๆ แตกต่างกันไป

นอกจากนี้ สถาบันการศึกษาที่เป็นแกนนำ หรือเป็นแม่ไก่ มีบทบาทอย่างมากต่อการคัดเลือกสถาบันการศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ ความหลากหลายของสถาบันจากจังหวัดต่าง ๆ ความสามารถในการจัดประชุมและประสานงาน ตลอดจนการกำหนดทิศทางและรูปแบบการทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสถาบันแม่ไก่บางส่วนยังเห็นว่า การวางแผนการถ่ายทอดความรู้ของโครงการพร้อมกับแนวทางการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน

รวมทั้งเปิดโอกาสจัดการเรียนการสอนได้อย่างอิสระ ช่วยทำให้แม่ไก่สามารถออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสม และสร้างความตระหนักรู้ให้กับเยาวชนได้อย่างเต็มที่

“ประเด็นที่ส่วนกลางให้แม่ไก่มีสิทธิ์ในการบริหารจัดการ วางแผนการถ่ายทอดความรู้ในการจัดอบรมหรือทำค่ายในแต่ละครั้ง ซึ่งเป็นส่วนที่ให้อิสระอย่างเต็มที่ แม่ไก่จึงได้ใช้ทักษะการอบรมต่าง ๆ...โดยเชื่อมกับเนื้อหาในคู่มือว่ามีความเกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่ออย่างไร ซึ่งได้รับผลตอบรับที่ดีในการถ่ายทอดความรู้”

“มีขั้นตอนการถ่ายทอดความรู้ที่ชัดเจน มีแผนการสอนให้ดำเนินตามไปแต่ละคาบ พร้อมแนวกิจกรรมให้ใช้ประกอบ”

ทั้งนี้ประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมและการถ่ายทอดความรู้ขึ้นอยู่กับโอกาสและประสบการณ์การนำเสนอต่อสาธารณะของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งส่งผลต่อศักยภาพการเป็นผู้นำที่จะช่วยต่อยอดและขยายความรู้สู่กลุ่มอื่นต่างกันด้วย

อย่างไรก็ตามผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่เห็นว่า รูปแบบของการทดลองหลักสูตรในบางประเด็นไม่เหมาะสมหรือสอดคล้องกับบริบทของการเรียนการสอนของกลุ่มแม่ไก่เท่าที่ควร ขาดความกระชับ บางส่วนพบว่าเนื้อหาไม่สัมพันธ์กับแผนการสอน และหลักสูตรไม่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละระดับโดยเฉพาะมัธยมศึกษาที่ไม่มีการเรียนการสอนในเรื่องนี้เป็นการเฉพาะ จึงเสนอแนะให้มีการปรับปรุงระยะเวลาในการทดลองให้มีความกระชับมากขึ้น และเปิดโอกาสให้แม่ไก่ หรือผู้สอนมีอิสระในการออกแบบหรือบริหารจัดการเรื่องหลักสูตรการเรียนการสอนได้ตามความเหมาะสม โดยไม่แทรกแซงหรือจำกัดรูปแบบในการถ่ายทอดไปยังกลุ่มลูกไก่มากจนเกินไป รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรที่สามารถใช้ได้กับทุกระดับและการกำหนดผู้ถ่ายทอดเนื้อหาการบรรยายในหัวข้อต่าง ๆ สำหรับกลุ่มแม่ไก่ให้มีความชัดเจนอีกด้วย

“เวลาบริหารโครงการ มันต้องให้เกียรติมหาวิทยาลัย เมื่อรับงานมา ถ้าเขาไม่ได้ทำผิดขั้นตอนเนี่ยอย่าไปยุ่งกับรายละเอียดเนื้อหา หรือยุ่งเรื่องหลักสูตรเขา มันเป็นหลักสูตรทดลองใช้ เอาอันนี้ก่อนขั้นตอนในการที่เราไปทำอะไรอยู่ 3 รอบ ตรงนี้ผมว่าไม่มีความจำเป็นชี้แจงรอบเดียวเราก็ทำได้ เขาให้เราเอาเด็กไปทำอะไรอยู่ 3 รอบ อันนี้ผมว่าออกแบบเงินเว้อไป เสียเวลา เอาหลักสูตรไปทำความเข้าใจกันสักครั้งนึงแล้วเอาหลักสูตรไปใช้ถ่ายทอดต่อได้...เมื่ออาจารย์ให้เวลาหนึ่งปีต้องทำอะไร ได้หลักสูตร ได้โน่นนี่นั่น ก็ตามนั้น แต่ก็ไม่ต้องเสียเวลาจุกจิกกระบวนการขั้นตอนอะไรกับเขาเนอะ ทำให้ไม่มีใครอยากทำงาน...พอให้กรอบมา เราไปสอน คุณคุยกับเราไปถึงขั้นการสอนได้ ไม่ได้”

“ตอนที่โครงการแม่ไก่มาทำเพื่อมาสื่อสารต่อ ปรากฏว่าเนื้อหากับแผนการสอน มันไม่สัมพันธ์กัน เนื้อหาที่ทางทีมกลางทำมาให้ ที่มีคู่มือการสอนและแผนการสอนอะไรพวกนี้ มัน

ไม่สัมพันธ์ มันไม่สอดคล้องกัน มันก็เป็นปัญหาเหมือนกัน แล้วก็การเรียง sequence ในการเรียงก็เป็นปัญหาส่วนหนึ่ง คือมหาวิทยาลัยก็เขาจะมีความยืดหยุ่นมากกว่าในการที่จะนำไปใช้ เพราะเขาเข้าใจว่าใช้ตามหลักการก็ 50 % แต่ว่าพอเป็นมัธยม เขาค่อนข้างจะให้ความสำคัญกับคู่มือหรือแผนการสอน ซึ่งเขาให้ความสำคัญมากกว่า ถ้ามันมีอะไรให้เขาลองใช้ มันก็จะสะดวกกับเขา”

“หากส่วนกลางมีการจัดรูปแบบอย่างชัดเจนว่าในแต่ละครั้งควรจะมีเนื้อหาในการอบรมเรื่องอะไร โดยส่วนกลางอาจจะเป็นผู้มอบหมายให้แม่ไก่ได้บรรยายในหัวข้อนั้น ๆ ก็จะเป็นเรื่องดีที่ทำให้ได้เนื้อหาการบรรยายที่ครบถ้วนในแต่ละครั้ง ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของลูกไก่ในทุกสถาบัน”

สำหรับขั้นตอนในการถ่ายทอดความรู้จากโครงการให้เข้าไปอยู่ในหลักสูตรของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่ตั้งข้อสังเกตถึงความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปใช้ เพราะในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอาจจัดทำเป็นวิชาเลือกขึ้น เพื่อให้นักเรียนที่สนใจเลือก แต่ไม่อาจคาดหวังให้นักเรียนทุกคนเรียนในวิชาดังกล่าวได้ เพราะไม่เป็นวิชาหลักที่ผ่านการรับรองจากกระทรวง เช่นเดียวกับระดับอุดมศึกษาที่มีการอนุมัติหลักสูตรการสอนและรายวิชาที่ถูกกำหนดไว้ ซึ่งต้องผ่านการพิจารณาอนุมัติจากผู้บริหารสถาบันล่วงหน้า การนำหลักสูตรรู้เท่าทันสื่อของโครงการไปใช้ในการเรียนการสอนจึงมีความท้าทายอย่างมาก โดยเฉพาะในหลักสูตรหรือสาขาวิชาที่ไม่ได้มุ่งเน้นเรื่องการสื่อสารหรือนิเทศศาสตร์

“เมื่อจะต้องไปถ่ายทอดความรู้ เรื่องใหญ่คือหลักสูตร หลักสูตรมหาวิทยาลัย เขามีหลักสูตรของเขา แล้วอยู่ ๆ อาจารย์จะเอาไปครอบเลย ไม่มีทางครอบได้...หลักสูตรเวลามันจะใช้ได้ มันต้องผ่านสภามหาวิทยาลัย ถึงกลับมาใช้ได้ ยกเว้นว่าอาจารย์มีทางนิเทศแล้วมันใกล้เคียงกันแบบนี้ แต่ถามว่าถ้าคณะไหน อย่างผมอยู่ศึกษาศาสตร์ ผมไม่มีวิชาพวกนี้ ผมก็ทำไม่ได้ แล้วถามว่าผมทำยังไง ผมก็ต้องจัดการสอนขึ้นมา ก็ไปเรียกเด็กมาเรียน 20-30 คน แล้วก็ทดลองใช้ดู อันนี้เป็นข้อจำกัด”

นอกจากนี้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนของโครงการยังพบกับความท้าทายของการจัดรูปแบบการเรียนการสอนแบบ on-site ยังทำไม่ได้เต็มที่ และการระบาดของโควิดยังทำให้บางกลุ่มไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ตามกำหนด ฯ รวมทั้งการจัดที่ต้องคำนึงช่วงเวลาของการเปิดการเรียนการสอน ซึ่งในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษามีความแตกต่างกัน และแม้แต่ในระดับมหาวิทยาลัยช่วงเวลาของการเปิดปิดภาคการศึกษาไม่ตรงกันอีกด้วย ทำให้การบริหารจัดการให้เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนการสอนจึงพบอุปสรรคในบางพื้นที่ ซึ่งกลุ่มแม่ไก่ส่วนใหญ่เลือกจัดการเรียนการสอนนอกเวลาเรียนขึ้นเอง โดยเป็นทั้งแบบคลาสเรียนและการนั่งพูดคุย

“มหาวิทยาลัยตอนนี้เปิดหลากหลาย คือมีทุนจนถึงสิงหา มหาวิทยาลัยไม่ค่อยมีปัญหาพร้อมเมื่อไรก็เอาไปใช้ แต่ถามว่าโรงเรียนที่ผมพูดถึงนะว่า ถ้าอาจารย์ไม่สามารถอนุมัติหลักสูตรหรือเงินให้เขาไปทำกิจกรรมได้ แล้วโรงเรียนจะไปสอนได้ไงพฤษภา รู้สึกว่าตอนนั้นจะไปทดลองใช้ได้นุ่นสิงหากันยา ซ้ำมาก ๆ เลย ...เพราะฉะนั้นถึงบอก กสทช. หรือใครก็ตามที่เกี่ยวข้องตรงนี้ด้วยว่า ไม่ยอมอนุมัติให้ใช้หลักสูตร อาจารย์ไม่อนุมัติเนี่ย มันก็ไม่ถึงอีกเพราะโรงเรียนเปิดเทอมไปแล้ว แล้วถามว่าหลักสูตรมันเป็นขั้นทดลอง มันจะเป็นอะไรกันนักหนา ก็นี่ไงทดลองไป ก็จะทำให้รู้ว่ามันโอเคหรือไม่โอเค มันไม่มีทางหรอกที่หลักสูตรมันจะเพอร์เฟค หลักสูตรมันเป็นแค่ไกด์ไลน์ คนสอนต่างหากที่มีความสำคัญ”

ยิ่งไปกว่านั้นสถาบันการศึกษาทางศาสนาหรือผู้สอนที่เป็นพระ มีข้อจำกัดหลายประการในการเรียนรู้และอยู่ร่วมกลุ่มกับนักเรียน / นักศึกษาทั่วไป ทำให้ไม่อาจร่วมกิจกรรมได้ตามที่คาดหวังในการจะใช้บทบาทพระในฐานะผู้ขยายเครือข่ายความรู้ ฯลฯ ด้วยเหตุเหล่านี้ทำให้การบริหารจัดการโครงการพบประเด็นปัญหาในหลายส่วนจึงส่งผลต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมและขั้นตอนการถ่ายทอดความรู้ตามไปด้วย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมองเห็นว่าประเด็นปัญหาเหล่านี้จะลดน้อยลง หากผู้บริหารโครงการมีการจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างเครือข่ายเพื่อติดตามสถานการณ์และประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมเป็นระยะ ๆ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับแผนการเรียนการสอน วิธีการถ่ายทอดความรู้ ไปจนถึงการปรับปรุงเนื้อหาให้สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทของผู้เรียนได้อย่างทันที่

“ส่วนนี้มันควรจะต้องมี เหมือนจัดไปสักประมาณครึ่งนึง มันต้องจัดเวลาที่คุยกันแล้ว มันน่าจะจัดประชุมร่วมกันอีกครั้งนึงกับแม่ไก่ นะคะ อย่างแม่ไก่พอไปลงหน้างานจริงกับลูกไก่ ปัญหาหรืออุปสรรคหรือข้อค้นพบที่ได้ทำจริงแล้วมันคืออะไร แล้วเราจะมีแนวทางในการแก้ไขร่วมกันอะไร คือปัญหามันเยอะ บางคนก็มาถามว่าทำไมเงินยังไม่มา เอ๊ะข้อสอบต้องอย่างนู่นอย่างนี้ บางทีเรื่องมันหลากหลายมากเลย...เราไม่สามารถตอบปัญหาได้ เพราะเราก็ไม่รู้ไง ก็ต้องรอเขามาตอบ บางทีเขาก็อาจมาตอบซ้ำ คือถ้าเรารวบรวมแล้วมาคุยกัน หาแนวทางในการที่เราจะแก้ไขปัญหาร่วมกันนะค่ะ...จริง ๆ พอเราจัดไปได้ครึ่งนึงแล้วเราก็เรียกแม่ไก่มา รับ feedback ที่หนึ่งว่าปัญหามันคืออะไร มันก็สัมพันธ์กับการบริหารจัดการ เราจะได้เตรียมตัวรับจะทำอะไรยังไง แผนสำรองอะไรยังไง”

3.3 เนื้อหาที่บรรจุในคู่มือและสื่อประกอบการเรียนการสอน

สำหรับเนื้อหาในคู่มือการเรียนการสอนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจ แต่มีกลุ่มแม่ไก่บางส่วนมองว่า การเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาในบางเรื่องยังไม่สอดคล้องกัน ไม่สัมพันธ์กันและถูกต้องเท่าที่ควร ผู้สอนบางคนระบุมีกิจกรรมมากเกินไป รวมถึงเนื้อหาบางประเด็นยังไม่เป็นปัจจุบันมากนัก จึงเสนอแนะให้มีการปรับปรุงเนื้อหาในบางจุดให้ดียิ่งขึ้น ตรวจสอบเนื้อหาให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ พร้อมใช้ และมีการทบทวนเนื้อหาที่

บรรจุในหลักสูตรให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนมากขึ้น

“การตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่ละบทกับแผนการสอน มันไม่ไปด้วยกัน ว่าอ้าวทำไมบทที่หนึ่งพูดแบบนี้ แต่ในแผนพูดเรื่องนี้ก่อน...ทางมหาวิทยาลัยมันเป็นสิ่งที่ทำอยู่แล้ว เหมือนงานหลัก เราทำอยู่แล้วเราสอนเรื่องนี้อยู่แล้ว สำหรับมัธยมมันเป็นงานที่เพิ่มขึ้นมา มันงอกขึ้นมา เพราะฉะนั้นเนื้อหาที่เราอยากให้เราใช้เนื้อหา เนื้อหามันก็ต้องถูกต้อง complete แผนการสอนก็ต้องตรง มันต้องตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะมาถึงขั้นตอนที่เราจะมาถ่ายทอดความรู้ แม้ไ้จะมาทบทวนบทเรียนอะไรยังไง”

“อย่าง พรบ. ประกอบกิจการโทรคมนาคมไม่เกี่ยวอะไรกับการเรียนการสอนที่เราสอนเลย ผมว่าไม่เกี่ยวกับเรื่องการรอบรู้เท่าหนังสือ มันเป็นเรื่องของหน่วยงานที่ประกอบอาชีพ เป็นเรื่องของผู้ประกอบการ ไม่มีความจำเป็นที่เราต้องไปสอนเด็ก แต่เด็กเป็นผู้ใช้นั้น เด็กผู้ใช้งานควรจะรู้เรื่อง พรบ. คอม กับอาญา เพราะฉะนั้นเวลาเราไปสอนเด็กเนี่ย พรบ. คอม กับกฎหมายอาญา มันจะไปคู่กันที่จะไปผูกพันกับเรื่องสื่อ...ผมว่าการโยง พรบ. ในพาร์ทนี้ไม่โอเค ต้องปรับเนื้อหาใหม่”

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญยังชี้ให้เห็นว่า เนื้อหาที่บรรจุอยู่ในคู่มือมีการใช้ศัพท์เชิงเทคนิค และศัพท์เฉพาะที่เข้าใจยาก ซึ่งควรจัดทำด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย การใช้คำที่สามารถรับรู้ได้ทั่วไป และยกตัวอย่างพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เห็นได้อย่างชัดเจนและสะท้อนถึงการรู้เท่าสื่อที่เป็นรูปธรรม เพื่อเพิ่มความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

“เวลาทำเราหลักสูตรเช่นเดียวกันอย่าไปใช้คำที่มันยุ่งยาก เพราะคนที่ยุ่งยากเนี่ยมันก็จะไม่เข้าใจ เช่น ธรรมชาติบาลอย่างนี้ หรือการทุจริตคอร์รัปชันที่มองแต่เรื่องของการเรียกรับเงินจริง ๆ มันไม่ใช่แค่นั้นครับ เองง่าย ๆ ว่าถ้าเด็กลอกการบ้านเนี่ยเป็นการทุจริตไหม เป็นทุจริตครับ การยืมเงินแล้วไม่คืน ไม่รักษาคำพูด ทุจริตไหมครับ ทุจริตหมดครับ ถึงบอกว่าถ้าเราทำคำว่าทุจริตให้มันเข้าใจได้ง่าย ๆ คำว่าคุณธรรมเนี่ยให้มันเข้าใจง่าย ๆ อย่าไปใช้คำที่มันเข้าใจยากแล้วคนไม่เข้าใจ”

ยิ่งไปกว่านั้นด้วยเนื้อหาที่มีความคาบเกี่ยวกัน ทำให้ผู้สอนมีการควรวางหน่วยเข้าด้วยกัน ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางกลุ่มยังให้ข้อสังเกตถึง การแบ่งเนื้อหาตามระดับของผู้เรียนที่ไม่เห็นถึงความแตกต่างเท่าที่ควร เนื้อหาทั้งในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษามีความใกล้เคียงกันมาก ซึ่งอาจจะส่งผลต่อการรับรู้และความเข้าใจ รวมทั้งการติดตามประเมินผลและผลสัมฤทธิ์ที่มุ่งหวังจากผู้เรียนทั้งสองระดับได้

“อีกส่วนหนึ่งก็คือ พอเราไปดูแล้วเนื้อหาของของม.ปลายและอุดมศึกษา เนื้อหามันใกล้เคียงกันมากเลย เราก็เลยไม่รู้ว่าความแตกต่างของเรื่องนี้ เหมือนเลเวลที่เราต้องการให้เขารู้ว่าแค่ไหน ประมาณไหน แต่ว่าเลเวลของเนื้อหาที่ใช้สอนมันมีความใกล้เคียงกันพอสมควรเลยนะ”

ในด้านสื่อประกอบการเรียนการสอน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางกลุ่มเห็นว่า การจัดทำสื่อประกอบการเรียนการสอนให้เป็นสิ่งที่ดีและช่วยให้การเรียนการสอนมีความน่าสนใจมากขึ้นและเป็นไปในทิศทางเดียวกันในทุกสถาบัน อย่างไรก็ตามการเตรียมสื่อประกอบการสอนตามที่ส่วนกลางจะจัดทำเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับกลุ่มแม่ไก่ใช้ในการสื่อสารต่อไม่แล้วเสร็จและสมบูรณ์ตามกำหนด ขาดตัวอย่าง กรณีศึกษาที่เกิดขึ้นจริงรวมทั้งขาดคลิป ข้อมูลสนับสนุน ตัวอย่าง case study จาก กสทช. ทำให้หัวหน้าโครงการ (กลุ่มแม่ไก่) ต้องจัดเตรียมสื่อประกอบการสอนเองและคาดหวังให้มีการสร้างสื่อการสอนที่เป็นส่วนกลาง เพื่อใช้กับเครือข่ายให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

“หัวหน้าโครงการต้องเป็นผู้จัดทำสไลด์ประกอบการสอนด้วยตนเองทั้งหมด ซึ่งตรงนี้เป็นส่วนที่แม่ไก่ได้จัดเตรียมเอกสารจากในรูปแบบของ word จัดเป็นไฟล์ PowerPoint ไว้ให้ผู้สอนร่วมในทุกสัปดาห์ เพราะในเบื้องต้นได้รับข้อมูลว่าส่วนกลางจะเป็นผู้จัดเตรียม PowerPoint ดังกล่าวแต่เข้าใจว่าคงจะมีอุปสรรคปัญหา จึงทำให้ PowerPoint ไม่แล้วเสร็จตามที่แจ้ง ซึ่งท้ายสุดควรให้เห็นรูปแบบของ PowerPoint ที่พร้อมสอนว่าหน้าตาที่ส่วนกลางทำไว้เป็นอย่างไร”

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่เห็นว่า สื่อที่นำมาใช้เป็นตัวอย่างประกอบบางสื่อเป็นตัวอย่างเก่า ไม่เป็นปัจจุบัน และอาจไม่ได้อยู่ในความสนใจของผู้เรียนเท่าที่ควร นอกจากนี้สื่อประกอบการสอนบางส่วนยังไม่สามารถเข้าถึงตาม link ที่ให้ไว้ ทำให้กลุ่มแม่ไก่บางส่วนเลือกใช้สื่อของตนเองหรือหาสื่อประกอบการสอนด้วยตัวเอง จึงเสนอแนะให้มีการปรับปรุงสื่อประกอบการเรียนการสอนให้มีความทันสมัยมากขึ้น โดยเป็นตัวอย่างสื่อที่ไม่ควรเกิน 1 ปี

“เข้าใจว่าอาจจะนำเอาสื่อมา 2 3 ปีที่แล้ว มันมีเรื่องราวที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ อีกหลายเรื่องเลยนะ แต่มันก็ดีตรงที่ว่าเขาให้ภาพให้สื่อมา เราก็ลืงค์กดเข้าไป มันก็ใช้ได้เลย แต่ผมว่าเรื่องราวมันเก่าเมื่อ 3 4 ปีที่แล้ว เก่าไป ใจผมอยากได้ไม่เกินหนึ่งปีด้วย เพราะเด็กมันก็จะทันนะ ถ้าหนึ่งปี 3 4 ปีเนี่ยเด็กพวกนี้ก็ยังไม่โตอยู่ เขาคงไม่รู้เรื่องรู้อะไร ยิ่งเด็กประถมยิ่งเด็กมัธยมยิ่งไม่รู้ใหญ่...ถ้าอาจารย์มีสื่อดี ๆ ให้เราได้เลือก เออเราจะเข้าไปเอาสื่อของอาจารย์มาใช้ แต่สิ่งที่ให้เรามาผมดูแล้ว สื่อหลายเรื่องเป็นสื่อเก่า สองสามปีที่แล้ว มันไม่อินเทรนด์”

“เนื้อหาบางอย่างขาดความทันสมัย อ้างอิงไม่เป็นปัจจุบัน บางลิงค์เข้าไม่ได้ ควรปรับปรุง”
แม่ไก่ 4

“ตัวสื่อการเรียนการสอนเราก็ไม่แน่ใจ เพราะเราก็ไม่ได้ให้เขาดู เพราะคนที่สอน เขาก็หาสื่อ
กันเอง เขาจะใช้สื่อของตัวเอง เพราะเขาว่าสื่อมันไม่ทันสมัย มันไม่เหมาะกับปัจจุบัน ทั้งแม่
ไก่อูกไก่อคนที่ เป็นอาจารย์ เราให้เขาลองดู ทดลองสอนดู ให้เลือกบทมาสอน ซึ่งพออยู่ที่เรื่อง
เขาพูดกันก็คือเรื่องนี้แหละ คือความไม่ทันสมัย เขาก็เลยใช้สื่อของเขาเอง ที่เขาหาเอง”

ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญตั้งข้อสังเกตว่าประเด็นด้านสื่อการเรียนที่ไม่ทันต่อสถานการณ์ อาจเกิดจาก
ผลกระทบของการบริหารโครงการที่ล่าช้า ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามแผนและต้องเลื่อน
การจัดกิจกรรมออกไปเป็นระยะเวลานาน จึงทำให้สื่อประกอบการเรียนการสอนที่เตรียมไว้ในเวลานั้น
ไม่อาจดึงดูดความสนใจหรือสร้างความตระหนักให้กับนักเรียนได้เท่าที่ควร

“...คือพอเราได้หลักสูตรมาเนี่ย เราก็มาจัดแผนการสอนและกิจกรรมของเรา อันนี้แหละมัน
จะไปผูกพันกับเรื่องความล่าช้า มันทำให้กระบวนการเรียนการสอนเราไม่เป็นไปตามแผน
มันเปิดเทอม ไม่ว่าจะเปิดประถมหรือมหาวิทยาลัยก็ตาม”

ด้วยเหตุนี้การปรับปรุงเนื้อหาและสื่อการเรียนให้มีประสิทธิภาพ ถูกต้อง สมบูรณ์และพร้อมใช้
รวมทั้งให้สอดคล้องกับระดับของผู้เรียนและสามารถสะท้อนถึงประสิทธิผลของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน การ
ทบทวนเนื้อหาและสื่อการสอนสม่ำเสมอจึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางส่วนเห็นว่า โครงการ
ขาดการทบทวนและขาดการประสานงานในระหว่างดำเนินกิจกรรมเพื่อนำประเด็นปัญหามาพูดคุย ทาหรือ
ร่วมกันหรือถอดบทเรียนร่วมกัน เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงเนื้อหาและสื่อการเรียนให้ดียิ่งขึ้น

“ระหว่างที่เราทำ ต้องมีการประชุมหรือทบทวนกันสักครั้งหนึ่งว่ามันเกิดอะไรขึ้น มันมีแค่
ตอนเริ่มแล้วก็ยาวมาเลย มันก็เลยไม่ได้มีการทบทวนว่า เอ้ย มาคุยกันในวงกว้างว่ามันเป็น
อย่างไร ทุกคนก็ได้แต่ส่งปัญหาไปถามแบบนี้ หรือบางปัญหาเราแก้ไขได้ แต่ไม่รู้ว่าคุณอื่นเขา
แก้ปัญหามาแบบเดียวกันหรือเปล่า คือในช่วงระหว่างมันไม่มีการพูดคุยทบทวนกันสักครั้งจะไป
จัดแล้วมันเป็นยังไง”

3.4 การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน

สำหรับหลักสูตรและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับด้านนิเทศศาสตร์และการสื่อสาร ส่วนใหญ่สามารถ
ดำเนินกิจกรรมได้ตามแผนที่วางไว้ โดยผู้สอนสามารถออกแบบหรือนำเนื้อหาหลักสูตรไปประยุกต์ใช้ใน
รายวิชาที่เกี่ยวข้องและจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

“การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนได้ยึดตามคู่มือได้รับผลตอบแทนที่ดีมี
ความพึงพอใจทั้งผู้สอนและผู้เรียน”

“กิจกรรมการเรียนการสอนออกแบบได้เหมาะสมกับเนื้อหา แต่บางชั่วโมงไม่สามารถดำเนินการให้เสร็จสิ้นได้ ต้องอาศัยการประยุกต์ ตัด หรือเพิ่มเติมในบางส่วนบ้าง”

อย่างไรก็ตามผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางกลุ่มให้ข้อสังเกตว่า สำหรับในสถาบันที่ไม่มีหลักสูตรหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับด้านนิเทศศาสตร์และการสื่อสาร โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาที่อาจไม่มีประสบการณ์ในการจัดทำแผนการสอนในเรื่องนี้จึงเป็นเรื่องท้าทายในการนำหลักสูตรไปใช้ นอกจากนี้สำหรับแม่ไก่อระดับอุดมศึกษาบางกลุ่มที่ไม่มีสาขานิเทศศาสตร์ต้องปรับเปลี่ยนแผนการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนต้องให้เหมาะสมและแตกต่างออกไป โดยจัดทำเป็นกิจกรรมนอกหลักสูตรและนอกเวลาเรียน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการและงบประมาณ ประกอบกับโครงการขอยุติในช่วงสถานการณ์ของการแพร่ระบาดโควิด-19 ทำให้การจัดกิจกรรมแบบพบปะเป็นไปด้วยความยากลำบาก จึงต้องผสมผสานการเรียนการสอนผ่านสื่อออนไลน์ด้วย

“ถ้ากรณีที่เราไม่มีวิชาสอนตรงนี้แหละไม่ค่อยโอเค แต่ถ้าเรามีวิชาสอนนี้มันจะดีมาก เพราะมันเป็นครบได้เลย หรือเราจะมีเป็นวิชาเลือก หรืออะไรก็ตาม ส่วนถ้าไม่มีเลย อาจารย์ก็จะไปทดลองสอนไม่ได้ ก็ต้องเรียกเด็กมาทำกิจกรรม ซึ่งมันก็ทำให้เราจัดแผนหรือกิจกรรมแบบขอไปที แล้วเด็กก็ไม่สนใจเพราะไม่ได้อะไร เราก็มหาวิธีการเช่นจูงใจเขา เอาเพื่อนเขา 20 30 คนเข้าร่วม ให้ทำสื่อทำอะไร ให้รางวัลเขาอะนะ เงินที่ให้เรามากก็มาทำกิจกรรม 20,000 ส่วนหนึ่งเราก็ให้เป็นค่ากิจกรรม...ผมใช้ออนไลน์เนื่องจากมันอยู่ช่วงโควิด แล้วเราก็เรียกเข้ามาในชั้นเรียนไม่ได้ เพราะเราไม่มีวิชา เพราะฉะนั้นกิจกรรมก็ทำไม่ได้ เราก็ใช้ออนไลน์ พอออนไลน์ปุ๊บเนี่ย ผมก็เอาค่าวิทยากรผมแหละ ให้เขาเป็นค่าตอบแทน หรือค่าน้ำ ค่าข้าวไป”

“อันนี้ก็ต้องเข้าใจเขาเหมือนกันนะว่า เพราะว่าโรงเรียนไม่ได้มีหลักสูตร media literacy หรือความเชี่ยวชาญที่เขาจะออกแบบและปรับการเรียนการสอนได้ด้วยตัวเอง แต่ในทีมของอาจารย์มหาวิทยาลัย เขาเคยมีประสบการณ์ เคยผ่านการเรียนการสอนของเขาหรือกำลังสอนอยู่ เพราะฉะนั้นถึงแม้เนื้อหาจะไม่ตรง ไม่สอดคล้องอย่างไร แต่ด้วยความที่เขามีประสบการณ์ เขาก็สามารถออกแบบ ปรับแผนการสอนใหม่หรือปรับกิจกรรมได้ อันนี้ก็ต้องเข้าใจอาจารย์มัธยมด้วย เขาไม่ได้มาจากนิเทศ เขาไม่ได้รับผิดชอบในวิชา media literacy หรือเขาไม่เคยสอนมาก่อน”

ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้สอนบางกลุ่มยังมีความสับสนระหว่างการยึด “แผนการสอน” และ “คู่มือประกอบการเรียนการสอน” เป็นหลักในการสอนอีกด้วย ประกอบกับฐานความรู้ของผู้สอนหรือสถาบันการศึกษา เช่น สายนิเทศศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ เทคโนโลยี ฯลฯ ต้องการเนื้อหาบทเรียนที่ต่างกัน เช่น ผู้ที่มีฐานความรู้ด้านสื่อหรือความรอบรู้เรื่องสื่อ ต้องการเนื้อหาที่ต่อยอดจากความรู้พื้นฐานทั่วไป ขณะที่ผู้ที่ไม่มีความรู้ดังกล่าว ต้องการเนื้อหา/ความรู้พื้นฐานเพื่อสร้างความเข้าใจเบื้องต้น หรือผู้ที่ไม่มีความรู้ด้านการศึกษา จะไม่เข้าใจวิธีใช้แผนการสอนเหมือนสายการศึกษา

3.5 การเก็บคะแนน และหลักเกณฑ์การให้คะแนน

ในด้านการเก็บคะแนน และการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ส่วนใหญ่เป็นตามที่มีผู้สอนกำหนด และมีการประเมินผลก่อนการเรียนและหลังการเรียน เพื่อติดตามผลการรับรู้และประสิทธิภาพของการเรียนรู้ด้วย อย่างไรก็ตามมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญตั้งข้อสังเกตถึงหลักเกณฑ์ในการเก็บคะแนนที่ในบางสถาบันหรือกลุ่มแม่ไก่บางกลุ่มไม่สามารถกำหนดได้ เพราะไม่สามารถสอนแบบเต็มรูปแบบ เนื่องจากไม่มีสาขาวิชาหรือหลักสูตรที่เกี่ยวข้องด้านนิเทศศาสตร์และการสื่อสาร ประกอบการนำหลักสูตรแบบเต็มรูปแบบตามที่โครงการมุ่งหวังไปใช้มีข้อจำกัดดังที่กล่าวไว้ในข้อ 3.2 จึงทำให้การวัดผลการรับรู้และความเข้าใจในแต่ละสาระการเรียนรู้ไม่สามารถวัดผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรได้เท่าที่ควร

“สำหรับมัธยม เขาจะไปผนวกอยู่กับ คล้าย ๆ กิจกรรม มันเป็นกิจกรรมอะไรสักอย่างหนึ่ง เนี่ยคะ แต่มีอยู่ที่เดียวที่บูรณาการเข้าไปในวิชาภาษาไทย ซึ่งในส่วนนี้คิดว่าไม่ได้มีปัญหาอะไร เพราะว่าคะแนนส่วนนี้เขาไม่ได้ให้เอง ส่วนอุดมศึกษาก็ไม่ได้มีปัญหาอะไร เพราะเขาให้อิสระในการเก็บ และหลักเกณฑ์ในการให้คะแนนว่าควรเป็นอย่างไร”

“หลักเกณฑ์การเก็บคะแนนเนี่ยมันก็จะผูกพันเรื่องแผนการสอน ถ้าไม่มีวิชาสอนมันก็เก็บคะแนนไม่ได้ อย่างมากก็ทำได้แค่ Pre-test Post-test อะไรตามกระบวนการที่เขากำหนด ถ้าถามผมเนี่ย มันกระท่อนกระเท่น แต่ถ้าสอนได้ทั้งวิชาเต็ม ๆ มันก็จะเห็นการใช้หลักสูตรเต็มรูปแบบว่าโอเคไหม แต่ที่ผมบอก ถึงแม้อาจารย์จะใช้หลักสูตรเต็มรูปแบบเลยนะ อาจารย์ก็ไม่ได้เข้าไปใช้ได้ง่าย ๆ เพราะว่าหลักสูตรก็ต้องผ่านสภามหาวิทยาลัย และหลักสูตรของอาจารย์ไหลลื่นมาตรงกลางแบบเนี่ย แล้วจะเข้าไปในสภา ไม่มีทาง”

3.6 กิจกรรมนอกชั้นเรียนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร

กิจกรรมนอกชั้นเรียนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่กล่าวว่าสามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามแผนการที่ตนเองกำหนดไว้ โดยมีการบูรณาการกิจกรรมรูปแบบต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้เกิดความตระหนักรู้และเกิดทักษะในการระมัดระวังการใช้สื่อในชีวิตประจำวันให้กับผู้เรียนได้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

“กิจกรรมนอกชั้นเรียนได้บูรณาการให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นความคาดหวังที่บรรลุตามวัตถุประสงค์”

อย่างไรก็ตามผู้ให้ข้อมูลบางส่วนเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนเรื่องการใช้สื่อเท่าทันสื่อ ควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมนอกชั้นเรียนมากกว่านำหลักสูตรไปใช้ในชั้นเรียน โดยอาจจัดทำเป็นโครงการหรือกิจกรรมย่อย ๆ รวมทั้งการจัดทำเป็นคู่มือการเรียนรู้เท่าทันสื่อที่ครูอาจารย์ นักเรียนและนิสิต

นักศึกษาทั้งในสาขานิติศาสตร์หรือนอกสาขา รวมถึงประชาชนที่สนใจสามารถนำชุดคู่มือไปใช้ได้สะดวกและมีประสิทธิภาพกว่าการจัดทำเป็นหลักสูตรการศึกษาและรายวิชาที่เปิดสอนแต่เพียงในห้องเรียน

“ไม่มีความจำเป็นต้องไปทำเป็นหลักสูตรครับ ผมว่าทำเป็นเนื้อหาที่บรรจุเนื้อหาหนังสือเนี่ย แล้วใครจะเลือกเอาไปใช้ทำอะไรก็เอาไปใช้ ก็คือออกแบบเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรนอกชั้นเรียนอะไรมากกว่า ขณะที่การทำหลักสูตรในชั้นเรียนหรือว่าสร้างหลักสูตรแบบนี้ไม่น่าจะใช้ได้ เพราะว่า สพฐ. เขาก็มีหลักสูตรของเขา อย่างมากมันก็เป็นวิชาเลือก มหาวิทยาลัยมีหลักสูตรชัดเจน อาจารย์ไม่สามารถเอาไปทำได้อันไหน ๆ ถ้าไม่มีวิชาที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องข้างเคียง เขาก็ไม่จำเป็นต้องใช้ของหลักสูตรนี้ เพราะฉะนั้นถ้าเราทำเป็นคู่มือการรู้เท่าทันสื่อ มีออกแบบ มีกิจกรรมอะไรแบบนี้ ไม่ต้องเรียกมันว่าหลักสูตรหรือรายวิชา แล้วใครมาเปิดอ่านไม่ว่าจะเป็นประชาชนทั่วไป จะเป็นเด็ก เป็นครู ก็สามารถไปถ่ายถอดได้ภายใต้กรอบที่เขียนขึ้นมา คือไม่ต้องเขียนหลักสูตรการศึกษา”

แม้ว่าการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการตระหนักรู้เรื่องเท่าทันสื่อเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างยิ่ง แต่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางกลุ่มมองว่า ปัจจัยที่สำคัญยิ่งกว่าคือการสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยการจัดให้มีพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการถอดบทเรียนร่วมกันจนเกิดเป็นชุดความรู้ด้านการรู้เท่าทันสื่อ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้ตามที่ต้องการ รวมทั้งได้เห็นรูปแบบของการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและสามารถนำไปต่อยอดหรือเป็นแบบอย่างการจัดกิจกรรมให้กับกลุ่มเครือข่ายอื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสม

“...อันที่เป็นกิจกรรมนอกชั้นเรียนคือดี แต่พอทำแล้วมันไม่มีกระบวนการที่เราได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน มันก็เลยคิดว่า พอทำแล้วหรือ lesson learn ที่มันเกิดขึ้นนะค่ะ บทเรียนแบบนี้มันไม่ได้ถูกนำเอามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันว่า หรือ lesson learn ของแต่ละที่ กิจกรรมที่คุณทำแต่ละพื้นที่ว่าคุณทำกันอย่างไร บางทีก็ทำเป็นเกม บางทีเป็น festival ทำเป็นอบรมอะไรแบบนี้ที่เราไม่รู้ว่า lesson learn ของเรื่องนี้มันคืออะไร มันเหมือนทำแล้วทิ้ง เขาควรจะได้ประสบการณ์หรือบทเรียนตรงนั้น แล้ว lesson learn ที่นำไปสู่การเรียนรู้ร่วมกันนะ เราคิดว่ามันไม่ใช่แค่การนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมเท่านั้น กิจกรรมนั้นมันสร้างให้เขาเกิดความรู้อะไรบ้าง อันนี้คือในส่วนกิจกรรมนอกชั้นเรียนนะ”

4) การสร้างเครือข่าย และการต่อยอดเครือข่าย

ผลสำเร็จของโครงการในส่วนของการขยายเครือข่ายความรู้พบว่า

4.1 มีการสอดแทรกในส่วนของการเปิดตัวข้อเกี่ยวกับเรื่องความเท่าทันสื่อในหมวด การศึกษาทั่วไปมากที่สุด เนื่องจากสามารถ สอดแทรกได้ง่าย โดยเฉพาะที่เนื้อหาการสอนคู่มือและ ตำราเพื่อพร้อมในการสอนให้ ในขณะที่การเปิดเป็นรายวิชาใหม่ หรือวิชาเฉพาะทำได้ค่อนข้างลำบาก เนื่องจากการปรับโครงสร้างหลักสูตรบางแห่งต้องผ่านกระบวนการและเวลาที่กำหนด

4.2 มีการขยายความรู้ในรูปกิจกรรมต่อยอดจากโครงการจำนวนหนึ่งเช่นมหาวิทยาลัยอุบลม การทำกิจกรรมการใช้จินตปัญญาในการศึกษาความเท่าทันสื่อ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์มีการ นำเนื้อหาไปจัดกิจกรรมประจำจังหวัดในหัวข้อความรู้เรื่องสื่อผ่านการแสดงของนักศึกษาเช่นการจัดลิเก เป็นต้น

4.3 เกิดชมรมหรือชุมนุมที่เน้นเฉพาะเรื่องของการรอบรู้เรื่องสื่อในหลายโรงเรียน

อย่างไรก็ตามกลุ่มแม่ไก่ส่วนใหญ่จะใช้เครือข่ายที่มีอยู่จากความสัมพันธ์ใกล้ชิดส่วนตัว เพื่อให้สะดวกต่อการบริหารจัดการ และสามารถสร้างความร่วมมือให้การทำกิจกรรมการเรียน การสอนประสบความสำเร็จได้ตามแผนงานที่วางไว้ได้ ทั้งนี้การสร้างเครือข่ายต้องมีการติดต่อ ประสานงานกันอย่างต่อเนื่อง มีวางแผนการดำเนินงาน และก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน ดังนั้นหาก โครงการไม่สามารถบริหารจัดการประเด็นเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพย่อมกระทบต่อความสัมพันธ์ ของเครือข่ายและความร่วมมือที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

“ผมก็มีเครือข่ายพี่ ๆ น้อง ๆ ที่เราทำงานร่วมกันมาตลอด...พอผมบอกทุกคน ต้อนรับทุกคน เลย...เวลาเราเลือกเนี่ย ถ้าเราเลือกน้อง ๆ ที่เราสนิทสนมกัน พวกเนี่ยซึ่งมันเป็นเครือข่ายกัน อยู่แล้วไอ้แบบนี้ดีนะ เขาก็จะเกรงใจเรา แล้วเขาก็สอนอยู่แล้ว คือมันต้องยอมรับว่าอาจารย์ ต้องได้ประโยชน์ร่วมกัน ตัวโครงการ ตัว กสทช. เขาได้ประโยชน์แบบหนึ่ง ถ้ามว่าเด็กกับ คุณครูกับโรงเรียนกับอาจารย์มหาลัยเนี่ย ถ้าเขาไม่ได้อะไรเลยเนี่ย เขาก็จะไม่ทำกับเรา”

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญชี้ให้เห็นว่า ด้วยรูปแบบโครงการสามารถเครือข่ายของอาจารย์ นักเรียน นักศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องชาวด้านการรู้เท่าทันสื่อให้เกิดขึ้นได้ แต่กลับพบว่า โครงการไม่ได้ สร้างให้เกิดเครือข่ายทั้งในระดับภูมิภาคและประเทศได้ตามที่คาดหวัง เพราะขาดพื้นที่ในการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและขาดการออกแบบกิจกรรมเพื่อสร้างสัมพันธ์กับเครือข่ายให้แข็งแกร่ง เท่าที่ควร

“การทำโครงการเนี่ย เหมือนเราสร้างเครือข่าย จริง ๆ แล้ว process ในการทำงานมันไม่ได้ สร้างเครือข่ายเลย ที่เรารวมหลาย ๆ สถาบันมาทำงานร่วมกัน แต่เรายังไม่ได้สร้างเครือข่าย เป็นพื้นที่ให้พวกเขาได้มาเจอ มาแชร์ ได้ทำ activity อะไรร่วมกัน ทั้งในระดับ ประเทศหรือ ข้ามภาคกัน เรารวมหลาย ๆ สถาบันมาทำงานร่วมกัน ตัวงานก็เหมือนกับสร้างเครือข่าย แต่

กิจกรรมที่เราจะสร้างเครือข่ายของโครงการใหญ่ มันไม่มีกิจกรรมอะไรที่จะทำให้ทุกคนได้มาทำอะไรร่วมกัน เช่น ได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันข้ามภาคที่มาแชร์กัน”

อย่างไรก็ดีกระบวนการสร้างเครือข่ายยังมีอีกปัจจัยสำคัญที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญต่างแนะนำเพื่อให้เครือข่ายมีกิจกรรมต่อเนื่องและสร้างความเข้มแข็ง นั่นคือ งบประมาณที่ต้องถูกจัดสรรไปยังเครือข่ายต่างๆ อย่างเพียงพอและทั่วถึง เพื่อช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการโครงการและเป็นทุนสนับสนุนการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมาย เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างเครือข่าย

“ตัวเงินทำกิจกรรมเนี่ยโอเคมันเป็นค่ากิจกรรม คือถ้าถามผม ผมคิดว่าในส่วนของอาจารย์ที่เป็นผู้ประสานงานกับเราเนี่ย มากน้อยไม่ต่างกัน ควรจะมีค่าตอบแทนให้เขา เพื่อให้เขามาช่วยเครือข่ายของเราให้มันเข้มแข็งขึ้น เขาก็จะไม่ทำงานแบบขอไปทีเพราะเกรงใจ หรือเพราะว่าผู้อำนวยการโรงเรียนสั่งมาอะไรแบบนี้”

5) การติดตามและประเมินผล

สำหรับประเด็นในการติดตามโครงการ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่เห็นว่า การดำเนินงานในโครงการขาดการติดตามเท่าที่ควร และไม่มีกำหนดแผนการดำเนินงานต่อไปให้เครือข่ายทราบเป็นระยะ ทำให้กลุ่มแม่ไก่ไม่สามารถวางแผนการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมส่งเสริมความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงขาดการติดต่อประสานงานกับผู้รับผิดชอบโครงการ จึงทำให้เครือข่ายไม่ได้รับข้อมูล หรือรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในครั้งถัดไปอย่างเพียงพอ รวมถึงขาดข้อมูลในการตัดสินใจเพื่อดำเนินกิจกรรมต่อหรือการบริหารจัดการในส่วนที่อยู่นอกเหนือจากความรู้ที่ได้รับผิดชอบได้ ทำให้เครือข่ายแม่ไก่ต้องเป็นผู้ติดตามจากส่วนกลางเองและจัดทำแบบประเมินผลการจัดกิจกรรมขึ้นเอง ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและความพึงพอใจในกลุ่มแม่ไก่บางกลุ่มด้วย

“การบริหารจัดการโครงการเนี่ยขาดการติดตาม ต้องให้ฝ่ายผู้จัดเป็นผู้ติดตามว่า เงินจะออกหรือยัง ให้ทำอะไรต่อ ไม่ใช่ ทางโครงการต้องกำหนดแผนนะว่าถึงเดือนนี้ถึงช่วงนี้อาจารย์ต้องทำอะไรงี้ ใกล้เคียง ๆ อาจารย์ก็ต้องมาแจ้ง อาจารย์ถึงไหนอะไรยังไง เรียกว่าติดตาม แต่เนี่ยไม่ติดตามเลยครับ ผมไม่มีโอกาสได้คุยกับหัวหน้าโครงการเลย...ผมเนี่ย สะดวกเมื่อไหร่ผมคุยกับอาจารย์ได้ทุกเวลานะ มันโลกสมัยใหม่อย่าทำให้เป็นเรื่องยาก ต้องทำเป็นเรื่องง่ายนะ โทรศัพท์ อีเมล ไลน์ เฟสบุ๊ก อะไรแบบนี้มันคุยกันได้หมด ถ้าอยากคุยยาก ๆ ก็เลือกยากก็เห็นตัวกัน ถ้าเรื่องง่าย ๆ ก็ถามไลน์ปุ๊บก็ตอบได้ใช้ไหม”

“การติดตามมาจากแม่ไก่ที่เป็นผู้เริ่มถามจากส่วนกลางเสียมากกว่า ทั้งที่จริง ๆ แล้วควรจะเป็นทางแม่ไก่ดำเนินการวางแผนให้ทั้งหมด”

“การประเมินผล ควรมีแบบฟอร์มการประเมินผลการจัดกิจกรรมให้แต่ละแห่งได้กรอก ทางมหาวิทยาลัยได้ออกแบบฟอร์มขึ้นมาประเมินกิจกรรมเอง ซึ่งอาจจะไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของส่วนกลางได้”

นอกจากนี้แม่ไก่บางกลุ่มชี้ให้เห็นว่า การติดตามประเมินผลของโครงการในเชิงปริมาณ สามารถบรรลุตามเป้าหมายในการประเมินประสิทธิผลได้ แต่ในเชิงคุณภาพยังไม่เห็นเท่าที่ควร ประกอบกับการขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโครงการ โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดสรรงบประมาณที่ล่าช้า รวมทั้งการขาดการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน จึงส่งผลกระทบต่อติดตามและประเมินผลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

“การได้รับงบประมาณที่จะมาดำเนินการในแต่ละพื้นที่ไม่เท่ากัน ช่วงเวลาที่ไม่เท่ากัน มันก็เลยส่งผลกระทบต่อไทม์ไลน์ของช่วงเวลาในการติดตามและประเมินผล...คิดว่าในเชิงปริมาณ มันก็ได้อยู่ แต่ว่าในเชิงคุณภาพหรือการประเมินผลสำเร็จของงานเนี่ย เราว่าอันนี้มันพูดยาก อยู่นะ เพราะเงินมันก็มาช้า แล้วจะไปตามได้อย่างไร มันก็ตามไม่ได้อีก แล้วกิจกรรมจะยังไป ไทม์ไลน์ไม่เท่ากัน จะตามยังไงก็ไม่รู้ว่าช่วงไหนจะทำเสร็จไม่เสร็จ เพราะเราไม่รู้ใครได้ก่อน ได้หลังอีก เริ่มเป็นปัญหาอีก มันก็เลยสัมพันธ์กัน...พอมันบริหารจัดการเวลาไม่สอดคล้องกัน ช่วงเวลาในการติดตามมันก็ไม่สามารถไปติดตามได้เต็มที่ ได้แค่ถามว่าทำเสร็จจริงยัง พอติดตามไม่ได้มันก็ส่งผลต่อการประเมินผลไปด้วย”

ทั้งนี้ประสิทธิภาพของการดำเนินโครงการในด้านต่าง ๆ สามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6.38 สรุปประเด็นประสิทธิภาพของการดำเนินโครงการในด้านต่าง ๆ

ประเด็นเชิงบวก	ประเด็นเชิงลบ
1. การตอบสนองความคาดหวัง	
<ul style="list-style-type: none"> ● โครงการมีความน่าสนใจ และเป็นประโยชน์ต่อเด็ก และเยาวชนในวงกว้าง ● นำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนได้ ● ช่วยยกระดับองค์ความรู้ด้านการรู้เท่าทันสื่อให้สมบูรณ์ 	
2. การต่อยอดในการเรียนการสอน	
<ul style="list-style-type: none"> ● ขยายไปยังกลุ่มนักเรียนและนักศึกษาในสถาบันต่าง ๆ ทุกสาขาวิชาทั่วประเทศ ● เกิดประโยชน์กับสถาบันที่ยังไม่มีหลักสูตรหรือกำลังจะเปิดหลักสูตรที่เกี่ยวข้องด้านการรู้เท่าทันสื่อ 	<ul style="list-style-type: none"> ● หลักสูตรไม่เอื้อให้เกิดการนำหลักสูตรไปใช้ในหลักสูตรที่มีการรับรองจากสภามหาวิทยาลัยต่าง ๆ หรือจากกระทรวงในระดับมัธยมศึกษาอยู่แล้ว

ประเด็นเชิงบวก	ประเด็นเชิงลบ
<ul style="list-style-type: none"> ● สร้างเครือข่ายการรู้ทันทันสื่อทั้งในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> ● ยากต่อการนำไปประยุกต์ใช้กับสาขาวิชาอื่นที่ไม่ใช่หลักสูตรนิเทศศาสตร์และไม่มีรายวิชานี้ทั้งในระดับอุดมศึกษาและมัธยมศึกษา ● การนำตำราไปใช้ในการสอนตามสถาบันต่าง ๆ เป็นเรื่องยาก
3. ความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการฯ	
3.1 การบริหารจัดการโครงการ	
<ul style="list-style-type: none"> ● เกิดการรวมตัวของคณาจารย์ นิสิต นักศึกษาและนักเรียน รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาจากทุกภูมิภาคทั่วประเทศ ● การสื่อสารและตอบข้อซักถามให้กับเครือข่ายแก้ปัญหาได้ดี 	<ul style="list-style-type: none"> ● การบริหารจัดการโครงการโดยรวมล่าช้า ● ความไม่ต่อเนื่องของโครงการอันเนื่องมาจากการระบาดของโควิด ● ขาดการชี้แจงรายละเอียดและตอบข้อซักถาม ● ขาดการวางแผนการทำงานร่วมกันและแนวทางในการทำงานที่ไม่ชัดเจน ● ขาดแผนสำรองว่าจะดำเนินการอย่างไรต่อ ● การดำเนินงานไม่เป็นไปตามกรอบระยะเวลา ● การบริหารงานด้านการเงินที่ขาดประสิทธิภาพและไม่เป็นไปตามแผนการ ● ค่าตอบแทนให้กับแม่ไก่ที่ล่าช้าและไม่ชัดเจน ● จัดสรรงบประมาณที่ไม่เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบระหว่างหัวหน้าโครงการกับผู้เข้าร่วมโครงการ ● ขาดการสื่อสารเพื่อชี้แจงรายละเอียดที่ชัดเจนและการติดต่อประสานงาน ● ขาดการติดตามเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง
3.2 รูปแบบการจัดกิจกรรมและขั้นตอนการถ่ายทอดความรู้	
<ul style="list-style-type: none"> ● นำไปต่อยอดและขยายผลการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ ● การวางแผนขั้นตอนการถ่ายทอดความรู้และแนวทางการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน ● เปิดโอกาสจัดการเรียนการสอนได้อย่างอิสระ 	<ul style="list-style-type: none"> ● กิจกรรมและขั้นตอนการถ่ายทอดความรู้ไม่เหมาะสม ขาดความกระชับ ● หลักสูตรไม่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละระดับโดยเฉพาะมัธยมศึกษา ● เนื้อหากับแผนการสอน ไม่สัมพันธ์กัน ● การแทรกแซงหรือจำกัดรูปแบบในการถ่ายทอดไปยังกลุ่มลูกไก่บางกลุ่ม ● ความยากของการนำหลักสูตรไปใช้ โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษาออกสาขานิเทศศาสตร์ ● การจัดกิจกรรมไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาของการเปิดปิดภาคการเรียน ● การเรียนการสอนแบบ on-site ยังทำไม่ได้เต็มที่

ประเด็นเชิงบวก	ประเด็นเชิงลบ
	<ul style="list-style-type: none"> สถาบันการศึกษาทางศาสนาหรือผู้สอนเป็นพระ มีข้อจำกัดในการเรียนรู้และอยู่ร่วมกลุ่มกับนักเรียน / นักศึกษาทั่วไป
3.3 เนื้อหาที่บรรจุในคู่มือและสื่อประกอบการเรียนการสอน	
<ul style="list-style-type: none"> สื่อประกอบการเรียนการสอนให้เป็นสิ่งที่ดีและช่วยให้การเรียนการสอนมีความน่าสนใจ 	<ul style="list-style-type: none"> การเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาในบางเรื่องยังไม่เหมาะสม เนื้อหาในบางประเด็นไม่ถูกต้องและสัมพันธ์กัน ใช้ศัพท์เชิงเทคนิค และศัพท์เฉพาะที่เข้าใจยาก การแบ่งเนื้อหาตามระดับของผู้เรียนที่ไม่เห็นถึงความแตกต่างเท่าที่ควร เนื้อหาและสื่อประกอบการสอนในบางประเด็นยังไม่เป็นปัจจุบัน สื่อประกอบการสอนไม่แล้วเสร็จและสมบูรณ์ตามกำหนด ไม่สามารถเข้า link ของสื่อประกอบการสอนที่ให้ไว้ได้
3.4 การจัดแผนการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน	
<ul style="list-style-type: none"> ดำเนินกิจกรรมได้ตามแผนการที่วางไว้ ผู้สอนสามารถออกแบบหรือนำหลักสูตรไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาที่เกี่ยวข้องและจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้ 	<ul style="list-style-type: none"> การจัดแผนการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะกับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาที่ไม่มีสาขาวิทยาศาสตร์เป็นเรื่องยาก จัดกิจกรรมแบบพบปะในช่วงสถานการณ์โควิด-19 เป็นไปด้วยความยากลำบาก
3.5 การเก็บคะแนน และหลักเกณฑ์การให้คะแนน	
<ul style="list-style-type: none"> เป็นตามที่คุณสอนกำหนด และมีการประเมินผลก่อนการเรียนและหลังการเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> เกณฑ์การให้คะแนนในบางสถาบันไม่สามารถกำหนดได้ เพราะไม่สามารถสอนแบบเต็มรูปแบบ การให้คะแนนสัมพันธ์กับหลักสูตร เมื่อหลักสูตรไม่สามารถใช้ได้กับสาขาที่ไม่มีนิเทศศาสตร์หรือต้องผ่านการรับรองจากสภาสถาบันและกระทรวงฯ จึงยากต่อกำหนดและเก็บคะแนน
3.6 กิจกรรมนอกชั้นเรียนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร	
<ul style="list-style-type: none"> ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามแผนการที่ตนเองกำหนดไว้ บูรณาการกิจกรรมรูปแบบต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> ควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมนอกชั้นเรียนมากกว่านำหลักสูตรไปใช้ในชั้นเรียน ขาดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการถอดบทเรียนร่วมกัน
3.7 การสร้างเครือข่าย และการต่อยอดเครือข่าย	
<ul style="list-style-type: none"> ใช้เครือข่ายที่มีอยู่จากความสัมพันธ์ใกล้ชิดส่วนตัว 	<ul style="list-style-type: none"> ขาดการติดต่อประสานงานกันอย่างต่อเนื่อง ขาดพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ขาดการออกแบบกิจกรรมเพื่อสร้างสัมพันธ์กับเครือข่ายให้แข็งแกร่ง ขาดการส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายทั้งในระดับภูมิภาคและประเทศ

ประเด็นเชิงบวก	ประเด็นเชิงลบ
3.8 การติดตามและประเมินผล	
<ul style="list-style-type: none"> มีการติดตามประเมินผลของโครงการในเชิงปริมาณ 	<ul style="list-style-type: none"> ขาดการติดตาม ติดตามประสานงานกับผู้รับผิดชอบโครงการเท่าที่ควร ไม่มีการกำหนดแผนการดำเนินงานต่อไปให้เครือข่ายทราบเป็นระยะ ควรมีแบบฟอร์มการประเมินผลการจัดกิจกรรมจากส่วนกลาง ขาดการติดตามประเมินผลในเชิงคุณภาพ

6) ข้อเสนอแนะจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน ถือเป็นโครงการนำร่องในการพัฒนาไกลความรู้เรื่องสื่อวิทยุ-โทรทัศน์สำหรับประชาชนกลุ่มเด็กและเยาวชน ทั้งในระบบการศึกษาและในรูปแบบการส่งเสริมให้เกิดกระบวนการหรือกิจกรรมรู้เท่าทันสื่อในเด็กและเยาวชน ตลอดจนการเพิ่มทักษะและความสามารถในการรู้เรื่องสื่อตามยุทธศาสตร์ของ กสทช. ทั้งนี้ยังมีสิ่งที่สามารถปรับปรุงและพัฒนาเพื่อให้โครงการสามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ได้ตามวัตถุประสงค์ โดยมีประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

6.1 พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรของสถาบันการศึกษา

เนื่องจากหลักสูตรของโครงการถูกออกแบบให้มุ่งเน้นเรื่องการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อแวดวงวิชาการและนิสิตนักศึกษาที่อยู่ในสาขานิติศาสตร์และการสื่อสาร โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาที่ทำการเปิดสอนในรายวิชานี้เป็นการเฉพาะ อย่างไรก็ตามเพื่อให้หลักสูตรของโครงการขยายไปยังกลุ่มเยาวชนต่าง ๆ ทั่วประเทศทั้งในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงต่อการใช้และเสพสื่อ จึงจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับบริบทของสถาบันการศึกษาและระดับของผู้เรียนอย่างเหมาะสม

“ส่วนหลักสูตรถ้าใช้เป็นประโยชน์เนี่ย มันก็ต้องเป็นสาขาที่เขาได้ใช้ หรือวิชาเลือกในโรงเรียนหรือวิชาเลือกในมหาวิทยาลัย ก็ส่งไปให้เขาได้พิจารณา แต่ถามว่าปกติเวลาเราทำหลักสูตรอาจารย์เชื่อคนอื่น หรืออาจารย์เชื่อตัวเองละ มันขึ้นอยู่กับคนสอน”

“การจัดการเรียนการสอนให้เหมาะกับแต่ละบริบท คำว่าบริบทหมายถึงทั้งบริบทมหาวิทยาลัย บริบทของนิสิตนักศึกษาที่มาเรียน บริบทของพื้นที่ที่สถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ ตั้งอยู่ด้วยว่าเขาจะต้องออกแบบการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมต่าง ๆ ให้มันเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของแต่ละสถาบัน”

6.2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโครงการและกลไกควบคุมให้เป็นไปตามแผน

การบริหารจัดการโครงการถือเป็นจุดเริ่มต้นของการขับเคลื่อนกระบวนการดำเนินงานโครงการให้บรรลุผลสำเร็จ ผู้จัดการหรือผู้รับผิดชอบโครงการจึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะคอยมองภาพรวมและมีหน้าที่ในการกำหนดทิศทาง วางแผน บริหารจัดการ สื่อสาร ติดตามและประเมินผลให้กระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ เป็นไปด้วยความราบรื่น และก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันกับทุกฝ่าย และเมื่อเกิดปัญหาหรืออุปสรรคต้องหาทางแก้ไข หรือมีแผนสำรองเพื่อให้การดำเนินงานต่าง ๆ ยังคงดำเนินต่อไปได้

“ประเด็นที่ 1 ก็คือในแง่ของการบริหารจัดการโครงการนี้ละที่มันเป็นจุดสตาร์ท เป็นกระดุมเม็ดแรกเลย คนที่ต้องมองภาพรวมโครงการที่ต้องขับเคลื่อนโครงการไปพร้อมกับภาคี และ stakeholder ที่จะพาไปพร้อม ๆ กันร่วมกันได้ มันต้องคิดว่าจะเขยื้อนไปด้วยกัน อันนี้พูดถึงในแง่ของการบริหารจัดการโครงการ ว่ามันต้องมีคนคิดภาพรวมและพาภาคีส่วนเนี่ยวิน ๆ ไปได้ ได้ประโยชน์ เขาต้องรู้สึกว่าเขาเข้ามาในโครงการนี้แล้วได้ประโยชน์ในสิ่งที่เรากำลังทำนะค่ะ”

นอกเหนือจากการบริหารจัดการโครงการในภาพรวมให้มีประสิทธิภาพแล้ว อีกประเด็นสำคัญคือการกำหนดให้มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน และมีแนวทางหรือกลไกในการควบคุมดูแลให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานและกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารจัดการโครงการให้ดียิ่งขึ้น

“ถ้าเกิดมีครั้งต่อไปนะ โทมัสไลน์เป็นเรื่องสำคัญ เราก็เลยไม่แน่ใจว่า project manger นะที่เขาจะต้องคิดแล้วว่า พองบไม่ได้ ต้องมีกิจกรรมและการติดตามจะต้องเมื่อไรยังไง อันนี้มันเหมือนข้อมูลมันมาแบบเบียดหัวแตกนะ มันก็เลยไม่มีโทมัสไลน์ที่ชัดเจน ว่ามันจะต้องบีบตรงไหนยังไงในกรอบระยะเวลา”

6.3 เบิกจ่ายงบประมาณที่รวดเร็ว

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือการสร้างเครือข่ายในแต่ละภูมิภาคต้องอาศัยงบประมาณเป็นสำคัญในการขับเคลื่อน เพื่อเป็นปัจจัยในการสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่โครงการวางไว้ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการอนุมัติงบประมาณและการเบิกจ่าย จำเป็นต้องเร่งกระบวนการให้มีความรวดเร็วหรือลดขั้นตอนที่ซับซ้อนเพื่อกระชับเวลา ซึ่งจะช่วยลดผลกระทบกับการบริหารจัดการโครงการในด้านอื่น ๆ และเพิ่มระดับความพึงพอใจได้อีกทางหนึ่งด้วย

“เรื่องการเบิกเงินเบิกทองก็ขอให้เป็นอย่างรวดเร็ว เพื่อให้เราดำเนินงานโครงการได้”

“เพราะเงินมาช้า แล้วฉันไปตามวันนี้ ฉันต้องโดนด่าแน่ จริง ๆ เงินมันมาตอนที่หลังจากหมดเขตการจัดกิจกรรมไปแล้วด้วยซ้ำ จนเขาเปิดเทอมไปจนจะปิดเทอมแล้วด้วยซ้ำ มันก็เลยกระทบไปหมด”

6.4 สนับสนุนงบประมาณอย่างเหมาะสม เพียงพอ

นอกจากการจัดสรรงบประมาณให้มีความรวดเร็ว เพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้แล้ว อีกปัจจัยสำคัญคือการจัดสรรงบประมาณต้องเป็นไปอย่างเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ทั้งถึงและเพียงพอกับกลุ่มเครือข่ายหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมกับการดำเนินงานตลอดโครงการ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยสร้างความร่วมมือและขับเคลื่อนให้โครงการบรรลุผลสำเร็จ

“เมื่อมีกิจกรรมแล้วก็ให้ค่าตอบแทน หรือค่าดำเนินการกิจกรรมเขา อย่าไปใช้เขาฟรีนะ เงินเป็นปัจจัยจูงใจ ผมใช้ค่านี้อีกแล้วกัน บางคนเค้าเรียกว่าปัจจัยค้ำจุน ผมว่ามันเป็นปัจจัยจูงใจให้เราอยากทำหรือไม่อยากทำ ก็ต้องมีค่าตอบแทน เมื่ออาจารย์จะเอากิจกรรมไปให้เขาทำ เขาก็มีงานในหน้าที่เขาอยู่คุณครูมีงานในหน้าที่เขาเยอะนะ เมื่อเกินหน้าที่อาจารย์ก็ต้องให้ค่าตอบแทนเขาสักหน่อย 3,000 5,000 เลยก็ได้ต่อกิจกรรม เป็นกำลังใจที่อาจารย์เขามีภาระเพิ่มขึ้นครับ ผมคิดว่าพวกคุณครูที่เข้ามาช่วยเรากับพวกโรงเรียนเนี่ยควรจะให้เขา ไม่ใช่แค่ตัวเด็กไปทำกิจกรรมแค่ 20,000 อันนี้ก็จะต่อยอดนะ อยากให้เพิ่มค่าตอบแทนให้กับคนที่เขามารับงานไปทำด้วย มากน้อย ไม่ว่ากัน”

“ควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีงบประมาณสะสมที่เพียงพอ”

6.5 ลดความซับซ้อนในขั้นตอนการปฏิบัติ

ด้วยตัวโครงการที่มีขนาดใหญ่และเกี่ยวข้องกับบุคลากรทางการศึกษาหลายส่วนทั้งครูอาจารย์ นิสิต นักศึกษา นักเรียน และผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ การลดขั้นตอนในการปฏิบัติหรือกระบวนการดำเนินงานที่ทำให้เกิดความล่าช้า สับสนและซ้ำซ้อน จะช่วยให้การบริหารจัดการโครงการเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งยังช่วยให้การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่วางไว้ได้

“เวลาหนึ่งปีต้องได้อะไร ได้หลักสูตร ได้โน่นนี่นั่น ก็ตามนั้น แต่ก็ไม่ต้องเสียเวลาจากกิจกรรมการขึ้นตอนอะไรกับเขาเนอะ ทำให้ไม่มีใครอยากทำงาน....เสียเวลามาทำเรื่องเอกสาร เสียเวลาเรื่องการเงินเบิกทอง เสียเวลาทำเรื่องอื่น ๆ ไปหมด”

6.6 พัฒนาเนื้อหาให้เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน

หลักสูตรการรู้เท่าทันสื่อมีการนำองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องทั้งไทยและสากลมาจัดทำเป็นเนื้อหาและออกแบบแผนการสอนให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนทั้งในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาในภาพรวม อย่างไรก็ตาม

ก็ตามเนื่องจากผู้รับสารในฐานะครูอาจารย์ที่เป็นผู้ถ่ายทอดเนื้อหาสารอีกชั้น และนักเรียน นิสิตนักศึกษา ในฐานะเยาวชนผู้รับสารปลายทางที่โครงการมุ่งหวังให้เกิดความตระหนักรู้และทักษะในการรู้เท่าทันสื่อ เป็นกลุ่มที่มีบริบทที่แตกต่างออกไปกันทั้งในระดับการศึกษา สาขาวิชา และหลักสูตรของแต่ละสถาบัน ที่มีอยู่ ด้วยเหตุนี้โครงการจำเป็นต้องพัฒนาเนื้อหาให้เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มและแบ่งระดับที่ชัดเจน ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้เกิดความตระหนักรู้และทักษะแก่เยาวชน ทั้งยังสามารถวัดพัฒนาการและประสิทธิภาพของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

“เนื่องจากเราทำกับมัธยมศึกษาตอนปลายกับอุดมศึกษา ความแตกต่างของเลเวล outcome ผลลัพธ์การเรียนรู้ของสองระดับ มันยังไง คือมันไม่รู้ว่าจะวัดผลยังไงถึงจะแยกความแตกต่างได้ว่าเขา outcome ซึ่งที่กลางจะมีรีเปลาไม่รู้นะ แต่มันเหมือนกันมากจนไม่รู้ว่า outcome ของเรื่องนี้คืออะไร”

6.7 ปรับเนื้อหาหลักสูตรเป็นชุดความรู้ คู่มือหรือกิจกรรมเสริม

นอกเหนือจากการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนในแต่ละระดับแล้ว อีกประเด็นสำคัญคือการปรับรูปแบบการเรียนการสอนจากตำราไปสู่กิจกรรมการเรียนการสอนในหลากหลายรูปแบบ และเนื้อหาที่ถูกต้องแบบหรือจัดทำเป็นชุดความรู้ด้านการรู้เท่าทันสื่อ พร้อมสื่อประกอบการสอนเช่น e-learning วิดีโอคลิป การ์ตูน เกม แผ่นพับ เป็นต้น เพื่อให้แต่ละสถาบันหรือผู้ที่สนใจสามารถเลือกนำเนื้อหาหรือสื่อไปใช้ได้อย่างง่ายดายและเข้าถึงกับเยาวชนในแต่ละกลุ่มได้มากขึ้น

“พอได้หลักสูตรมา ผมว่ามันน่าจะทำเป็นคู่มือหรืออะไรที่มันง่าย ๆ มากกว่าด้วยซ้ำ แล้วคู่มืออาจจะมียุติธรรมก็ได้นะ แล้วเด็กก็สามารถจะเอาคู่มือเหล่านี้ ไปอ่านหรือไปทำกิจกรรมของเขา ซึ่งเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นชมรมอะไรอย่างนี้ เพราะว่ามันทำง่ายกว่าหลักสูตร รวมถึงอาจารย์จะทำเป็นคลิปสั้น ๆ แล้วค่อยปล่อยลงไปในโลกโซเชียล หรืออะไรอย่างนี้ คืออย่าลืมนะว่า เด็กรุ่นใหม่ ๆ เนี่ยเขาไม่ค่อยเชื่อที่เราพูดเท่าไรหรอก เขามักจะดูในโลกโซเชียล อาจารย์ก็ปล่อยเรื่องราวเหล่านี้ลงไป ต้องย่อยอีก ต้องย่อยหลักสูตร ถึงได้ออกมา ปล่อยลงเป็นคลิปเป็นวิดีโอ เป็นแผ่นพับ ทำเป็นมีม ทำเป็นภาพออกไป”

“เมื่อเด็กทุกคนเขาได้ทำ ก็ต้องรู้ว่าได้เรียนรู้อะไร คือมันไม่มีคำตอบสำเร็จรูปหรอกว่าอะไรมันจะดี คือมันควรจะมีคนบอกว่าถ้าทำเป็นเกมมันจะอย่างไร กิจกรรมควรมีแพคเกจที่หลากหลาย ถ้าคุณทำรู้เท่าทันสื่อผ่านเกม เกมอะไร ถ้าคุณจะทำผ่านการอบรม คุณจะต้องยังไง ถ้าคุณทำผ่านสื่ออื่น ๆ มันจะยังไง คือมันควรจะต้องให้ความรู้”

นอกจากนี้ยังควรปรับปรุงเนื้อหาและหลักสูตรให้อยู่ในรูปแบบของการสนับสนุนเป็นโครงการต่าง ๆ ที่เปิดโอกาสให้ผู้สนใจที่ไม่ได้จำกัดแค่เพียงกลุ่มเยาวชนได้เข้ามาเสนอโครงการ ซึ่งจะช่วยให้ขยายองค์ความรู้ไปสู่กลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ ได้กว้างขวางขึ้น รวมถึงการจัดกิจกรรมเสริมนอกห้องเรียนเพื่อเปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการถอดบทเรียนต่าง ๆ ที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ให้กับเครือข่ายในภูมิภาคอื่น ๆ ทั่วประเทศ ซึ่งจะทำให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ที่เข้มแข็งและการพัฒนาองค์ความรู้ด้านความรู้เท่าทันสื่อให้สมบูรณ์

“คือถ้าอยากจะทำอย่างต่อเนื่อง อย่าเอาเล่มหลักสูตรไปทดลองเลย น่าจะทำอะไรบางอย่างให้ใครทำโครงการเสนอมาที่เป็นพวกนี้มันสามารถเอาไปทำกิจกรรมแบบนี้ได้ ซึ่งอาจารย์อยากจะทำกิจกรรมแบบใดแบบหนึ่ง ชมรมสังคมต่าง ๆ ชมรมผู้สูงอายุ ไม่สูงอายุก็ตั้งไว้ ใครอยากจะทำ ก็มีสื่อ มีเงินค่าตอบแทนให้เขา อันนี้ผมคิดว่ามันก็ไปต่อยอดได้จากจากเล่มหลักสูตรหรืออะไรที่จะทำกันไว้”

“กิจกรรมนอกชั้นเรียน มันควรจะสร้างพื้นที่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือการที่เราจะถอดบทเรียนร่วมกันในการทำกิจกรรม ว่ามันควรเป็นชุดความรู้ที่โครงการนี้นำไปใช้ประโยชน์ต่อได้ คืออันนี้มันเป็นประโยชน์มากกว่าที่จะให้เด็ก ๆ เขาไปทำแล้ว lesson learn เนี่ยมันคืออะไร เราคิดว่ามันยังมีโรงเรียนอีกเยอะเลยที่สนใจ แต่อะไรละมันคือแพคเกจที่เขาจะเลือกไปใช้แล้วเหมาะกับโรงเรียนของเขา”

6.8 ปรับปรุงเนื้อหาให้กระชับ เข้าใจง่าย

ด้วยเนื้อหาเรื่องความรู้เท่าทันสื่อเป็นเรื่องเฉพาะที่เน้นไปในด้านการสื่อสารและสื่อในยุคสมัยใหม่ ซึ่งอาจมีศัพท์เชิงเทคนิคและศัพท์เฉพาะเป็นจำนวนมาก ซึ่งยากต่อความเข้าใจต่อผู้รับสารในบางกลุ่ม โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาที่ไม่ได้เปิดสอนหรือมีรายวิชาในเรื่องนี้เป็นการเฉพาะ ดังนั้นการจะทำให้หลักสูตรแพร่หลายและเข้าถึงกับกลุ่มเป้าหมายในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศ จำเป็นต้องปรับเนื้อหาให้มีความกระชับ เข้าใจง่าย มีสื่อ ภาพ และตัวอย่างประกอบที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจ และดึงดูดความสนใจของผู้เรียนมากขึ้น

“เมื่อเสร็จหลักสูตรเสร็จอะไรมาเนอะ สู้ขั้นการใช้การปฏิบัติ ใช้คำที่มันง่าย ๆ ที่คนทั่วไปเนี่ยเข้าใจ อย่าเข้าใจเฉพาะนักวิชาการอย่างพวกเรา”

“การทำให้เด็กและเยาวชนสนใจในเนื้อหาที่จะบรรยายนั้นสิ่งสำคัญคือผู้บรรยายจะต้องเข้าใจธรรมชาติของเด็กและเยาวชนในแต่ละกลุ่มเช่นในกลุ่มมัธยมศึกษาเนื้อหาและตัวอย่างจากในเล่มคู่มือจะต้องถูกปรับให้กระชับและมีความสุขทั้งยังได้ความรู้”

6.9 พัฒนาเนื้อหาและสื่อการสอนให้ถูกต้อง ทันท่วงสถานการณ์

จากประเด็นที่เครือข่ายแม่ไก่พบว่าเนื้อหาและสื่อการสอนที่บรรจุในหลักสูตรยังไม่ถูกต้องในบางประเด็น และไม่ทันต่อสถานการณ์ ทำให้ส่งผลต่อระดับการรับรู้ของผู้เรียน ประกอบกับประเด็นด้านการรู้เท่าทันสื่อมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอและเกิดประเด็นใหม่ ๆ ที่อยู่ในกระแสสังคมมากมายในแต่ละวัน จึงเสนอแนะให้มีการทบทวนเนื้อหาและสื่อการสอนให้มีความถูกต้อง อยู่ในการรับรู้ของเยาวชน ทันท่วงสถานการณ์และสามารถพร้อมใช้งานได้ทันที เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความตระหนักรู้ความเข้าใจให้กับกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

“ในคู่มือหรือแผนการสอน คือกระบวนการในการทำหรือก่อนจะนำมาใช้งาน มันต้องสร้างความถูกต้อง หรือให้มีการตรวจสอบอย่างรอบด้าน อันนี้มันจำเป็นมาก ๆ เลยนะ โดยเฉพาะอาจารย์มัธยมเขาต้องการสิ่งนี้มาก อย่างอาจารย์มหาวิทยาลัยถ้าค้นพบข้อผิดพลาดยังไง เราก็สามารถปรับประยุกต์ได้”

“สื่อหลายเรื่องเป็นสื่อเก่า สองสามปีที่แล้ว มันไม่อินเทรนด์ เราก็มาหาสื่อใหม่และดีกว่าด้วย อาจจะต้องปรับรูปแบบนะครับ ให้มันดูเข้ากับผู้รับสารมากขึ้น ที่เป็นเด็กในยุคสมัยใหม่นี้เนอะ”

6.10 สร้างเครือข่ายให้แข็งแกร่งและขยายเครือข่ายการเรียนรู้ทั่วประเทศ

การจะสร้างเครือข่ายให้แข็งแกร่งและการรักษาเครือข่ายที่มีให้คงอยู่ นอกเหนือจากการบริหารจัดการในเรื่องต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพแล้ว คือการจัดกิจกรรมที่สานสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจจัดกิจกรรมในรูปแบบของกิจกรรมเชิงวิชาการ กิจกรรมทั่วไปนอกหลักสูตร หรือการจัดโครงการร่วมระหว่างเครือข่ายภายหลังที่เสร็จสิ้นโครงการ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่ายและขับเคลื่อนประเด็นด้านการรู้เท่าทันสื่อให้แพร่ขยายไปยังกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ทั่วประเทศได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยให้สามารถนำความรู้ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มเครือข่ายมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรและองค์ความรู้ด้านการรู้เท่าทันสื่อให้สมบูรณ์มากขึ้น

“เวลาที่จะสร้างเครือข่าย มันต้องมีสายสัมพันธ์ที่ดีกันมาก่อน ไม่งั้นเขาก็ไม่ยินดีมาอะไรกับเรา แต่ถ้าเขาไม่ยินดีเนี่ยจะต้องมีค่าตอบแทนให้เขาที่เสียเวลากับโครงการที่เราทำ อันนี้พอจะต่อยอดเครือข่าย มันก็ต้องมีกิจกรรม ถ้ามันไม่มีกิจกรรมอะไรพูดเสร็จก็จบไป กิจกรรมนี้อาจจะเป็นกิจกรรมเชิงวิชาการ หรือกิจกรรมไม่เชิงวิชาการ หรืออะไรก็ได้ที่มันเป็นกิจกรรมที่ทำต่อหลังจากทดลองใช้หลักสูตรปรับปรุงเรียบร้อยแล้วเนี่ย มันควรจะมีโครงการต่อไป เช่น ผลิตสื่อ ผลิตแผ่นพับ เอกสารให้เด็กครูอาจารย์ได้ไปทำไหม ใครเอาไปทำก็ขอเงินทุนจาก กสทช. หรือโครงการได้ สมมติโครงการกิจกรรมละ 10,000 โรงเรียนเอาไปทำ เพื่อให้เด็กเกิดความรอบรู้เท่าทันสื่อ”

“อันหนึ่งที่มีมองเห็นที่ควรจะทำ คือการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันทั่วประเทศ เราอยู่ในโซนภาคตะวันออก เราก็อยากรู้ว่าภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคกลาง และภาคอื่น ๆ ว่าเขามีรูปแบบหรือวิธีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่ออย่างไร ซึ่งเราจะได้นำมาปรับใช้...มันต้องมีกิจกรรมนะ เครือข่ายมันต้องมีความสำคัญแล้วก็มี relation กัน เอาความรู้มาแชร์กัน มันถึงจะมีเครือข่าย แล้วเราจะต่อยอดเครือข่ายได้ มันก็ต้องมีกิจกรรมที่จะทำร่วมกันต่อไปได้ เราว่าในส่วนนี้มันยังเบาอยู่ ต้องมีการการออกแบบกิจกรรมที่จะสร้างเครือข่ายให้มันเข้มแข็ง...เราคิดว่าโครงการมันจะ impact มันต้องมีความต่อเนื่อง เพราะมันต้องเอาบทเรียนและความผิดพลาดของปีนี้ lesson learn ที่เราได้รับในปีนี้ แล้วเราก็ไปออกแบบไปใช้ปรับในปีถัดไป ๆ ไปสู่การต่อยอดหรือการขยายผลได้”

“มีประโยชน์มากในการสร้างเครือข่ายทั้งระดับมัธยม และอุดมศึกษาที่เปิดสอนด้านการรู้เท่าทันสื่อ ควรมีการสนับสนุนให้มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ”

6.11 ยกระดับองค์ความรู้สู่ผู้เรียนในทุกสาขาและทุกระดับ

แม้ว่าโครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อจะมุ่งเป้าหมายไปที่กลุ่มเด็กและเยาวชนให้มีความรู้และทักษะในการรู้เท่าทันสื่อเพื่อเป็นเกราะป้องกันตนเองให้ปลอดภัยเมื่อต้องใช้สื่อ อย่างไรก็ตามกลุ่มเด็กและเยาวชนในโครงการส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องและเครือข่ายด้านนิเทศศาสตร์และการสื่อสาร ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตามก็เพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกันหมู่ในกลุ่มเด็กและเยาวชนผู้ที่อาจมีความเสี่ยงต่อการถูกละเมิดและคุกคามมากที่สุด การขยายและยกระดับองค์ความรู้ไปสู่เด็กและเยาวชนในทุกระดับ ทุกสาขาวิชาและทุกสถาบันการศึกษา จึงกลายเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยปกป้องเด็กและเยาวชนให้มีความรู้และทักษะการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์และปลอดภัย ทั้งยังเป็นการตอกย้ำให้เห็นถึงความสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อเพื่อให้เกิดพฤติกรรมและวัฒนธรรมของการใช้สื่ออย่างถูกต้อง

“การออกแบบกิจกรรมต่าง ๆ ต้องมีการปรับให้เข้ากับกระทรวงศึกษาหรือบริบทแบบไทยหรือเคสต่าง ๆ ก็ต้องเป็นเคสแบบไทย ๆ คือช่วยเปิดพื้นที่ ช่วยกระตุ้นให้คนสนใจมากขึ้นว่า วิชานี้มันสำคัญนะ จริง ๆ มันเหมาะกับทุกคนให้มีการรู้เท่าทันสื่อด้วยซ้ำ มันไม่ควรจะจำกัดอยู่เฉพาะในหลักสูตรนิเทศศาสตร์ หรือเด็กนิเทศศาสตร์เท่านั้น”

“พัฒนาศักยภาพของแต่ละสถาบันให้แข็งแกร่งด้านการรู้เท่าทันสื่อ จะทำให้เป็นสถาบันต้นแบบและพัฒนาศักยภาพด้านการรู้เท่าทันสื่อให้กับเด็ก และเยาวชนของชาติ”

6.12 ติดตามประสานงานเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ

การดำเนินงานจะสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความเรียบร้อยต้องเกิดจากความเข้าใจในทิศทาง การดำเนินงานร่วมกัน การสื่อสารจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งผ่านความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน โดยต้องมีการติดต่อสื่อสารเป็นระยะและคอยประสานงานให้ความช่วยเหลือเมื่อกลุ่มแกนนำ หรือเครือข่ายพบประเด็นปัญหาตลอดการดำเนินโครงการ ทั้งนี้การติดต่อสื่อสารสามารถดำเนินการได้ผ่านช่องทางหลากหลายรูปแบบทั้งแบบออนไลน์และออฟไลน์ที่ต้องมีการสื่อสารระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งควรจัดให้มีระบบหรือกลไกในการติดต่อสื่อสารและติดตามประสิทธิภาพจากการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นระยะ ๆ โดยอาจอยู่ในรูปแบบของการประชุมติดตามความก้าวหน้าโครงการ เวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อนำข้อมูลมาเป็นปัจจัยนำเข้าในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนหรือกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้นในครั้งถัดไป

“ต้องมีการติดตามประสานกับลูกไก่แม่ไก่ทั้งหมดอย่างน้อยเดือนละครั้ง พูดคุยกันหน่อยไหม ว่า จะทำไปถึงไหน แจ้งประสานอะไรกัน จะทาง Zoom จะทางเจอตัว หรือจะทางไลน์อะไรอย่างนี้ อาจารย์ต้องติดตามโครงการอยู่ตลอด เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ”

“เอาเรื่องง่าย ๆ เลยเรื่องการเบิกจ่ายเงิน ถ้าทีมหลังบ้านทราบอยู่แล้วว่าเงินไม่ได้ตามเวลาที่ กำหนดก็ควร inform มาที่แม่ไก่หรือใคร ว่ามันเกิดจากอะไรแล้วจะได้เมื่อไร เราก็เอ๊ะว่า หรือคนอื่นเขาได้กันหมดแล้ววีเปล่า หรือเรายังไม่ได้ คือจริง ๆ มันสามารถ inform ได้เลยว่า เนื่องจากติดขัดอย่างนี้ การเบิกจ่ายก็อาจจะล่าช้าไปสองเดือน เพราะฉะนั้นกิจกรรมนั้นต้องขอ ชยับไป...ในส่วนของ การติดตาม ประเมินผล เราว่าในเชิงคุณภาพมันยังไม่ได้ ก็คือมันยังไม่ได้มี ระบบหรือกลไกที่จะทำให้เราได้เข้าไปดู จริง ๆ มันก็สัมพันธ์กับกิจกรรมนอกชั้นเรียน คือถ้ามันมี เวทีให้เขาในการติดตามประเมินผล โดยให้เขามารายงาน มาแชร์กัน มันก็จะได้ข้อมูลในเชิง คุณภาพ”

จากข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 6.11 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตามการจะปรับปรุงการดำเนินโครงการดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หัวใจสำคัญอยู่ที่การสื่อสารทั้งจากหัวหน้าโครงการลงสู่ผู้ปฏิบัติการในลักษณะ top down ที่ต้องมีความชัดเจนและชี้แจงรายละเอียดให้ผู้รับสารทราบถึงทิศทางและแผนการดำเนินงานให้เข้าใจร่วมกันเป็นระยะ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการดำเนินงานเป็นไปตามที่วัตถุประสงค์ของโครงการที่วางไว้ ทั้งยังช่วยในการติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนงานอีกด้วย ในขณะที่เดียวกันต้องมีกระบวนการรับฟังหรือเปิดโอกาสให้มีการสื่อสารแบบ bottom up ทั้งจากนักเรียน นิสิต นักศึกษาและเครือข่าย เพื่อนำข้อมูล feedback และประเด็นปัญหาที่พบจากการดำเนินการมาเป็นปัจจัยนำเข้าเพื่อใช้ในการปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานได้อย่างทันท่วงที ทั้งยังเป็นการรักษาสมดุลของระบบเพื่อขับเคลื่อนกระบวนการจัดการตลอดโครงการให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังต้องเปิดโอกาสและจัดให้มีกระบวนการสื่อสารระหว่างเครือข่าย เพื่อสร้างพื้นที่ของการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนมุมมอง ความคิดเห็นและประสบการณ์ เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทของผู้รับสาร ทั้งยังช่วยสร้างเครือข่ายความร่วมมือให้เข้มแข็งและ

ขับเคลื่อนองค์ความรู้ด้านการรู้เท่าทันสื่อไปพร้อมกัน ด้วยเหตุนี้การสื่อสารภายในเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินโครงการนี้ให้ดียิ่งขึ้น

“เนื่องจากมันเป็นโครงการที่ใหญ่และเกี่ยวข้องกับคนหลายคน การสื่อสารที่จะทำให้ทุกคนทุกภาคี ทุก stakeholders ได้เข้าใจทิศทางร่วมกันไหมไลน์ร่วมกัน พอไหมไลน์มันเลื่อนไปแล้ว มันจะต้องทำอย่างไรกันต่อไป”

อย่างไรก็ดีการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการรู้เท่าทันสื่อไปยังเด็กและเยาวชนอาจสร้างการรับรู้ได้ในกรอบระยะเวลาที่ดำเนินโครงการเท่านั้น แต่หากมุ่งหวังให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อเด็กและเยาวชนทั่วประเทศอย่างต่อเนื่องผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจำเป็นต้องบูรณาการร่วมกันและขับเคลื่อนด้วยการบริหารจัดการองค์ความรู้ผ่านการรวบรวม แลกเปลี่ยน ประยุกต์ ปรับปรุง และพัฒนาความรู้เรื่องการรู้เท่าทันสื่อผ่านเครือข่ายความร่วมมือทั้งจากผู้เชี่ยวชาญ ครูอาจารย์ นักเรียน นิสิตนักศึกษาและหน่วยงานกำกับดูแลไปพร้อมกัน เพื่อสร้างและเติมเต็มองค์ความรู้ด้านการรู้เท่าทันสื่อให้สอดคล้องกับบริบทของคนไทยได้อย่างสมบูรณ์

“มันควรจะขับเคลื่อนด้วยความรู้นะคะ แต่ตอนนี้มันเหมือนกับแค่ว่าประเมินผลว่าทำอะไรกันยังไง อะไรหรือยัง แต่อะไรละที่เป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากการทำตรงนี้ ที่มันจะไปใช้ได้ อันนี้มันสำคัญ เราว่า กระบวนการสร้างการเรียนรู้ร่วมกันในเครือข่ายหรือโครงการ พวกนี้มันทำอยู่ด้วยน้อย การถอดบทเรียน การทำ KM ในรูปแบบต่าง ๆ ที่เราจะทำให้เป็น media literacy ของไทย ที่พัฒนามาจากคนไทยจากสนามหรือโรงเรียนของไทย”

7) ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ทีมผู้ดำเนินการมีข้อเสนอแนะโดยพิจารณาตาม CIPP Model ได้ดังนี้

7.1 ปัจจัยด้านบริบท (Context)

7.1.1 ภูมิภาค

จากผลการสำรวจด้วยแบบประเมินความพึงพอใจในปัจจัยด้านบริบท โดยเฉพาะการแบ่งภูมิภาค กลุ่มตัวอย่างโดยเฉพาะแม่ไก่และลูกไก่ ในฐานะผู้นำชุดความรู้ไปสอนมีความพึงพอใจในระดับสูงมาก ($X = 4.33$) และสูง ($X = 4.02$) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นจากการสัมภาษณ์ว่า ทำให้สามารถแลกเปลี่ยนความเห็นและประสบการณ์จากสถาบันอื่น ๆ ในภูมิภาคเดียวกันที่มีความคล้ายคลึงกัน

7.1.2 การนำชุดความรู้ไปสอน

จากผลการหาความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนการเรียน และหลังการเรียน พบว่า กลุ่มที่

ไม่ได้เรียนครบทุกหน่วย แต่ 50% ขึ้นไป มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า กลุ่มที่เรียนครบทุกหน่วย รวมถึงกลุ่มที่เรียนในวิชาเสรี หรือในรูปแบบ กิจกรรม เช่น ชุมนุม ชมรม ฯลฯ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า วิชาบังคับ หรือวิชาแกน ซึ่งแสดงว่า

- เนื้อหาเรื่องความรู้เรื่องสื่อ อาจมีความซ้ำซ้อนกัน เนื่องจากหลายสถาบันเลือกสอนเฉพาะหน่วยที่เนื้อหาแตกต่างจากหน่วยอื่น ๆ ดังนั้น ข้อที่ควรพิจารณาคือ การเปิดสอนเป็นวิชาเลือก หรือวิชาเสรี การจัดรูปแบบการสอนแบบเน้นกิจกรรม และใช้ปัญหาจริง (problem-based) และการรวมเนื้อหาวิชาที่คล้ายคลึงกันเข้าด้วยกัน

หมายเหตุ บริบทหนึ่ง ที่งานวิจัยนี้ ไม่ได้เตรียมการหรือวางแผนรับมือล่วงหน้า คือ สถานการณ์การระบาดของโควิด 19 ซึ่งส่งผลต่อ

ก) การปรับเวลาการดำเนินโครงการทั้งหมด ซึ่งกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนของสถาบันต่าง ๆ เช่น บางสถาบันที่ทาบตามไว้ ไม่สามารถดำเนินการได้ ทำให้การคัดเลือกสถาบันต่าง ๆ ภายในระยะเวลาที่จำกัด ต้องเน้นความร่วมมือ ทำให้อำนาจการต่อรอง หรือการมอบหมายในการส่งเอกสาร และงานต่าง ๆ ไม่ได้ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร สถาบันหลายแห่งมีทัศนคติว่า มาช่วยโครงการ ๆ ทำให้กำหนดการต่าง ๆ ไม่สามารถดำเนินการได้ตามกำหนด ร่วมกับปัญหางบประมาณ ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไป

ข) การจัดกิจกรรม หรือ รูปแบบการติดต่อประสานงาน รวมถึงการลงพื้นที่ เพื่อติดตาม ถูกจำกัด

ค) บางสถาบันติดโควิด ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมบางกิจกรรมได้กระชั้นชิด

7.2 ปัจจัยนำเข้า (Input)

7.2.1 แผนและคู่มือ

- พัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับบริบทของสถาบันการศึกษาและระดับของผู้เรียนอย่างเหมาะสม
- ปรับปรุงคู่มือและแผนการสอนให้สอดคล้องและสัมพันธ์กัน
- กำหนดให้มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน และมีแนวทางหรือกลไกในการควบคุมดูแลให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานและกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้
- ปรับรูปแบบการเรียนการสอนจากตำราไปสู่กิจกรรมการเรียนการสอนในหลากหลายรูปแบบและการสนับสนุนเป็นโครงการต่าง ๆ
- ปรับเนื้อหาให้มีความกระชับ เข้าใจง่าย
- ควรมีตัวอย่างจากสถานการณ์จริง เป็น case ในคู่มือหรือกิจกรรม
- ควรมีรายละเอียด หรืออธิบายคำสำคัญๆ ทางนิเทศศาสตร์ /สื่อ เพิ่มเติม เนื่องจาก ครูที่ไม่ได้สอนทางด้านนี้จะเข้าใจได้มากขึ้น
- จากผลการหาความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนการเรียน และหลังการเรียน พบว่า กลุ่มที่ไม่ได้เรียนครบทุกหน่วย แต่ 50% ขึ้นไป มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า กลุ่มที่เรียนครบทุกหน่วย

7.2.2 บุคลากร

- ผู้สอน อาจต้องพิจารณาข้อดี ข้อเสีย ของการมีแม่ไก่ ลูกไก่ จากศาสตร์ที่หลากหลาย ซึ่งพบว่า ผู้สอนทางนิเทศฯ จะไม่เข้าใจเรื่องแผนการสอน หรือการประเมินผลการสอน ขณะที่ทางครุศาสตร์ หรือ ศึกษาศาสตร์ จะขาดภูมิความรู้เรื่องสื่อ และนิเทศศาสตร์
- การจัดกลุ่มแม่ไก่ ลูกไก่ ถ้าผู้สอนลูกไก่ มีวิทยุฒิมากกว่า หรือ มาจากสถาบันที่มีการรับรู้ทางสังคมสูงกว่า มักจะไม่ให้ความร่วมมือกับแม่ไก่ที่มีวิทยุฒิน้อยกว่า หรือมาจากสถาบันทางสังคมที่คิดว่า ต่ำกว่า

7.2.3 ศักยภาพของเยาวชน/ผู้สอน

การคัดเลือกผู้ที่มีศักยภาพเป็นแกนนำ ช่วยทำให้กระบวนการเรียนรู้ดำเนินได้อย่างง่ายขึ้น และใช้ความคิดสร้างสรรค์จากความรู้ ความสามารถที่มีเดิมได้มากขึ้น

7.2.4 สื่อสนับสนุนการเรียนรู้

- การได้รับการสนับสนุนด้านสื่อ เพราะทุกกลุ่มต้องการคลิป และตัวอย่างจาก กสทช และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการเรียนการสอน และการเรียนรู้
- ทบทวนเนื้อหาและสื่อการสอนให้มีความถูกต้อง อยู่ใน การรับรู้ ของเยาวชน ทันท่วงที สถานการณ์และสามารถพร้อมใช้งานได้ทันที

7.2.5 งบประมาณ

ถือเป็นปัญหามากที่สุด ที่ส่งผลกระทบต่อทุกส่วนของการดำเนินการและกระบวนการบริหารโครงการในทุกส่วน โดยควรดำเนินการดังนี้

- งบประมาณล่าช้า ส่งผลให้กระทบต่อการบริหารจัดการโครงการและการจัดกิจกรรม ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจำเป็นต้องเร่งกระบวนการเบิกจ่ายให้มีความรวดเร็วหรือลดขั้นตอน
- ลูกไก่ ซึ่งมีบทบาทไม่ต่างจากแม่ไก่อีกมากนัก ไม่มีค่าตอบแทนเหมือนแม่ไก่ ดังนั้นต้องจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ทัวถึงและเพียงพอกับกลุ่มเครือข่ายหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง
- จัดสรรงบประมาณสำหรับการประเมินผล เนื่องจากการลงพื้นที่ซึ่งบูรณาการลงพื้นที่เพื่ออบรม ฯ ของฝ่ายกิจกรรม ทำให้ไม่มีงบฯ ในการติดตาม ประเมินผลในพื้นที่ ขาดงบที่จำเป็น เช่น งบการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ ส่งผลให้ต้องมีการหางบส่วนอื่น ๆ มาสนับสนุนแทน ดังนั้น ควรจัดและให้ความสำคัญกับการประเมินผล ซึ่งถือเป็นขั้นตอนสำคัญ
- ควรมีงบประมาณวิจัยให้แก่ละภูมิภาค

7.3 ปัจจัยด้านกระบวนการ (Process) แบ่งเป็น

7.3.1 กระบวนการดำเนินงานภายใน

- การกำหนดบทบาทและความรับผิดชอบที่ชัดเจน โดยเฉพาะบทบาทผู้นำโครงการ เช่น หลายสถาบันต้องการให้ผู้นำมีการติดต่อสื่อสาร และร่วมในกระบวนการมากกว่านี้ ซึ่งมีผลต่อการรับรู้การให้ความสำคัญในด้านต่าง ๆ ขณะเดียวกัน เพื่อให้งานไม่กระจุกตัวกับฝ่ายประสานงาน และลดการรวมศูนย์
- เพิ่มการสื่อสารภายในให้ต่อเนื่อง เนื่องจากภาระงานของทีมงานแต่ละคน ทำให้มีการสื่อสารและตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ น้อย และล่าช้าในหลายส่วน

7.3.2 กระบวนการดำเนินโครงการกับสถาบันต่าง ๆ

- ลดขั้นตอนในการปฏิบัติหรือกระบวนการดำเนินงานที่ทำให้เกิดความล่าช้า สับสนและซ้ำซ้อน
- เพิ่มการสื่อสารให้เกิดความชัดเจนและต่อเนื่อง เพราะในหลายส่วนขาดการสื่อสารทำให้เครือข่ายเกิดความไม่แน่ใจ และส่งผลกระทบต่อความร่วมมือ
- ขยายระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมให้เหมาะสมและเพียงพอ

7.4 ปัจจัยด้านผลลัพธ์ (Product)

7.4.1 ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

โดยรวม พบว่า ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้หลังการเรียนโดยรวมสูงขึ้น จากการประเมิน Pre-and Post-test อย่างไรก็ตาม พบว่า มีบางข้อที่ผู้เรียนมีคะแนนต่ำกว่าก่อนเรียน ซึ่งสะท้อนถึงความรู้ที่อาจยังไม่รู้ชัดเจน และน่าสังเกตว่า มักเป็นข้อที่ต้องอาศัยการคิดวิเคราะห์ คือ ไม่ใช่คำตอบแบบตรงไปตรงมา ดังนั้น ทักษะการคิดวิเคราะห์จึงควรมีการพัฒนาแก่เยาวชน/ผู้เรียนมากขึ้น ขณะเดียวกันจากการลำดับคะแนนที่มีคะแนนน้อย พบว่า เป็นกลุ่มปัญหาที่ยังค่อนข้างเป็นปัญหาของสังคม เช่น ในกลุ่มมัธยม จะเป็นในเรื่อง bullying และ การเสี่ยงต่อสื่อลามกหรือทางเพศ ฯลฯ จึงอาจเน้นการสร้างความตระหนักและเรียนรู้ในเรื่องเหล่านี้มากขึ้น

อย่างไรก็ตาม แม้การสร้างหลักสูตรจะเน้น แนวคิดเรื่อง transformative learning แต่ในการประเมินผลมุ่งประเมินผลการเรียนรู้ในภาพรวม ในอนาคตหากมีโครงการเช่นนี้ต่อไป อาจพิจารณาการสร้างหลักสูตร การจัดกิจกรรม และการประเมินผล บนฐานของแนวคิดเรื่อง transformative learning อย่างครบวงจร

7.4.2 การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้

จากการดำเนินโครงการนี้ ได้มีการสร้างฐานเครือข่ายอย่างหลากหลาย กับกลุ่มต่าง ๆ และ

ภูมิภาคต่าง ๆ กสทช หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะใช้เครือข่ายต่าง ๆ ที่มีอยู่เพื่อขยายความรู้ต่อไป เช่น การรายงานปัญหาที่เกิดขึ้น อย่างทันเวลาและทันเหตุการณ์ โดยเฉพาะผ่าน ชมรม หรือชุมนุมต่าง ๆ เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาหรือการขยายตัวของปัญหาในวงกว้าง

นอกจากนี้เพื่อสร้างเครือข่ายให้แข็งแกร่งและขยายเครือข่ายความร่วมมือให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ควรดำเนินการดังนี้

- จัดกิจกรรมระหว่างเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง อาจอยู่ในรูปแบบของกิจกรรมเชิงวิชาการ กิจกรรมทั่วไปนอกหลักสูตร หรือการจัดโครงการร่วมระหว่างเครือข่ายภายหลังที่เสร็จสิ้นโครงการ
- ขยายและยกระดับองค์ความรู้ไปสู่เด็กและเยาวชนในทุกระดับ ทุกสาขาวิชาและทุกสถาบันการศึกษา
- การติดต่อสื่อสารเป็นระยะและคอยประสานงานให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งจัดให้มีระบบหรือกลไกในการติดต่อสื่อสารและติดตามประสิทธิผลจากการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นระยะ ๆ
- มีกระบวนการรับฟังหรือเปิดโอกาสให้มีการสื่อสารแบบ *bottom up* ทั้งจากนักเรียน นิสิต นักศึกษาและเครือข่าย เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานได้อย่างทันท่วงที
- สร้างพื้นที่ของการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนมุมมอง ความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างเครือข่ายร่วมกัน

บทที่ 7

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

นำเสนอต่อ กสทช. และหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

โครงการ “พัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน” (Youth Media Literacy Development Project) มุ่งเน้นการเพิ่มทักษะและความสามารถในการรับรู้เรื่องสื่อในกลุ่มเด็กนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและนักศึกษาระดับอุดมศึกษา มีกลไกการดำเนินงานสำคัญเริ่มจากการพัฒนาและผลิตเนื้อหาและแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยและโรงเรียน นำแผนการจัดการเรียนรู้สู่การสอนในสถาบันการศึกษาจริง ด้วยกลไกการสร้างแม่ไก่และลูกไก่ในพื้นที่ทั่วประเทศ จัดอบรมการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ให้แก่สถาบันแกนหรือสถาบันแม่ไก่ และสนับสนุนให้แม่ไก่ขยายสู่สถาบันดำเนินการหรือสถาบันลูกไก่ ด้วยการอบรมสถาบันลูกไก่ในพื้นที่ สนับสนุนให้ทั้งสถาบันแม่ไก่และลูกไก่วางแผนจัดการเรียนการสอนจริงในสถาบันของตนเองโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น รวมทั้งกำหนดให้สถาบันแม่ไก่และลูกไก่จัดกิจกรรมเสริมนอกห้องเรียนส่งเสริมความรู้เรื่องสื่อ โดยตลอดการดำเนินงานมีการกระตุ้นเครือข่ายติดตาม ให้คำปรึกษา และประเมินโครงการ

แนวคิดหลักที่นำมาพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างความรอบรู้เรื่องสื่อของโครงการเน้นหลักสำคัญคือ การสร้างความรอบรู้เรื่องสื่อด้วยการให้ “ความรู้” ควบคู่ไปกับการฝึก “คิดวิเคราะห์” และกระตุ้น “พฤติกรรม” ที่เหมาะสมในการตอบสนองต่อเนื้อหาและการใช้สื่ออย่างรู้เท่าทัน ตามสถานการณ์การใช้สื่อในชีวิตประจำวันของเด็กและเยาวชน เพื่อสร้างผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านความรู้ที่เป็นพื้นฐาน ความคิดเชิงวิเคราะห์ประเมินความถูกต้องเหมาะสม ที่นำไปสู่การตัดสินใจตอบสนองต่อสื่ออย่างรู้เท่าทัน และฝึกทักษะการใช้สื่อและตอบสนองต่อสื่ออย่างปลอดภัยและได้ประโยชน์ จากแนวคิดหลักนี้ได้นำมาเป็นแนวทางการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ที่มีมุมมองสื่อแบบนิเวศสื่อ (Media Ecology) ใช้รูปแบบการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมเรียนรู้แบบการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning Theory) และการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism Theory) การเสริมทักษะการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้วยการทำกิจกรรมเสริมนอกห้องเรียน ที่จะสะท้อนการเรียนรู้สู่การประยุกต์เป็นทักษะและถ่ายทอดแก่ผู้อื่นเพิ่มเติมได้ ผลผลิตสำคัญของโครงการประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้สำหรับสอนในระดับมัธยมศึกษาและแผนการจัดการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษา หนังสือคู่มือสำหรับผู้สอน หนังสือคู่มือการจัดกิจกรรมและโครงการเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียน และมีกิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการคือ การ

จัดการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมเสริมการเรียนรู้โดยผู้เรียน ในสถาบันการศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ 9 ภูมิภาคทั่วประเทศ ทั้งในระดับโรงเรียนมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา จำนวนรวม 63 แห่ง

โครงการได้มีกระบวนการติดตามและประเมินผลโดยใช้การวิเคราะห์ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความเหมาะสมของโครงการฯ ตลอดกระบวนการ โดยเน้นความเป็นพลวัต (dynamism) โดยใช้การวิจัยทั้งเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์ และเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ แบบประเมินแนวโน้มการเป็นผู้นำ และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนและผู้สอน

การดำเนินโครงการนำมาสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย สำหรับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ในการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานสนับสนุนยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมเสรีภาพในการสื่อสารด้านการการรู้เท่าทันสื่อและการเรียนการสอนในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อวิทยุ-โทรทัศน์ ตามแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2563 – 2568) ดังนี้

ส่วนที่ 1 : ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับ สำนักงาน กสทช. สนับสนุนยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมเสรีภาพในการสื่อสารด้านการการรู้เท่าทันสื่อและการเรียนการสอนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ

ส่วนที่ 2 : ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ

มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 : ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับ สำนักงาน กสทช. สนับสนุนยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมเสรีภาพในการสื่อสารด้านการการรู้เท่าทันสื่อและการเรียนการสอนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ

โครงการได้ดำเนินงานและทำกิจกรรมด้านการเรียนรู้ และฝึกฝนทักษะและความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเยาวชนระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาทั่วประเทศเป็นผลสำเร็จ โดยมีผลผลิตสำคัญเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” คู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน และคู่มือการผลิตและสร้างสรรค์ (สื่อ) กิจกรรมสำหรับการจัดกิจกรรมเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ และนำไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง รวมทั้งมีกิจกรรมต่อเนื่องเสริมการเรียนรู้ด้วยการทำโครงการรณรงค์ส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อของผู้เรียน ที่นำมาสู่ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับ สำนักงาน กสทช. ในการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานสนับสนุนยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมเสรีภาพในการสื่อสารด้านการการรู้เท่าทันสื่อและการเรียนการสอนในเรื่องการรู้เท่า

หนังสือวิทยุ-โทรทัศน์ ตามแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2563 – 2568) ดังนี้

นโยบายด้านที่ 1 : ข้อกำหนดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และบูรณาการสู่การสอนในสถานศึกษา

ยุทธศาสตร์สนับสนุนการเรียนการสอนเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อในสถานศึกษา จำเป็นต้องมีชุดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นเฉพาะ เพื่อให้ผู้สอนในสถานศึกษาสามารถใช้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างสะดวกและเป็นชุดความรู้มาตรฐาน ที่สามารถส่งเสริมความรู้ ความคิด ฝึกทักษะการใช้สื่ออย่างรู้เท่าทัน สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ควรกำหนดให้มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นแกนกลางสำหรับนำไปบูรณาการสู่การสอนในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา และขยายสู่ระดับมัธยมศึกษา โดยข้อกำหนดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ต้องมีส่วนประกอบสำคัญ 3 ส่วน ดังนี้

1) ข้อกำหนดเนื้อหาและการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องความรู้เรื่องสื่อ

ผลผลิตของโครงการที่สำคัญคือ แผนการจัดการเรียนรู้สำหรับการสอนเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อในระดับอุดมศึกษาและมัธยมศึกษา ซึ่งมีการทดสอบความแตกต่างของความรู้ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษาตามหลักสูตรที่นำไปใช้พบว่า ระดับความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 ซึ่งให้เห็นว่าแผนการจัดการเรียนรู้สามารถสร้างการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้มากกว่าก่อนการเรียน นอกจากนี้กลุ่มผู้เรียนมีระดับความพึงพอใจต่อการจัดรูปแบบกิจกรรม / การเรียนรู้ในชั้นเรียน และกระบวนการสร้างการเรียนรู้และบรรยากาศการเรียนรู้ อยู่ระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 4.19) และยังมีความพึงพอใจระดับสูงมากด้านการเพิ่มพูนความรู้ จากความรู้เดิม (ค่าเฉลี่ย 4.27) การสร้างความตระหนักและตื่นตัวเกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อ (ค่าเฉลี่ย 4.25) การยกตัวอย่างและการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย 4.25) สะท้อนว่าแนวทางการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ของโครงการที่เน้นการสร้างความรู้ผ่านกิจกรรมการคิดวิเคราะห์ด้วยตนเองและกระตุ้นให้เกิดการตระหนักถึงความสำคัญของการตอบสนองต่อสื่ออย่างรู้เท่าทันนั้นสอดคล้องกับกลุ่มผู้เรียน สำนักงาน กสทช. สามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้ของโครงการมาใช้จัดการเรียนการสอนได้ ทั้งนี้ต้องกำหนดหลักการใช้งานโดยเน้นการเรียนการสอนด้วยการให้ “ความรู้” ควบคู่ไปกับการฝึก “คิดวิเคราะห์” และกระตุ้น “พฤติกรรม” ที่เหมาะสมในการตอบสนองต่อเนื้อหาและการใช้สื่ออย่างรู้เท่าทัน

ในด้านเนื้อหาบทเรียน จากผลการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนในโครงการพบว่า ผลการเรียนรู้หลังเรียนในภาพรวมเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในระดับมัธยมศึกษาและ

อุดมศึกษา อย่างไรก็ตามยังปรากฏผลการเรียนรู้ในเนื้อหาบางประเด็นไม่แตกต่างจากก่อนเรียน สะท้อนให้เห็นสาระเนื้อหาการเรียนรู้ที่ควรพัฒนาเพิ่มขึ้น ทั้งในระดับมัธยมศึกษา ที่ควรเน้น เรื่องข้อควรปฏิบัติในการใช้สื่อ การหลีกเลี่ยงความเสี่ยงจากเนื้อหาทางเพศและสื่อลามก การซื้อสินค้าออนไลน์ และการเป็น “เยาวชนดิจิทัลต้นรู้” ส่วนในระดับอุดมศึกษา ควรเน้น ความรู้เรื่องข่าวปลอม ข่าวลวง ความรู้การตรวจสอบข้อเท็จจริง / ประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์สื่อ

จากข้อมูลข้างต้น ชี้แนะว่า สำนักงาน กสทช. ควรกำหนดแนวนโยบายเนื้อหาการเรียนการสอนโดยกำหนดเรื่องที่ต้องมีในแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

เนื้อหาที่ต้องเน้นการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้

1. ข้อควรปฏิบัติในการใช้สื่ออย่างรู้เท่าทัน ปลอดภัย ได้ประโยชน์
2. การหลีกเลี่ยงความเสี่ยงจากการเข้าถึงหรือรับชมเนื้อหาที่มีความรุนแรง เพศ สื่อลามก การซื้อสินค้าออนไลน์
3. ความรู้และแนวปฏิบัติต่อข่าวปลอม ข่าวลวง และความรู้การตรวจสอบข้อเท็จจริง / ประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล
4. การใช้ประโยชน์จากเนื้อหาในสื่อทั้งประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
5. ความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์สื่อที่มีต่อการรับรู้ข่าวสาร ความคิด ทศนคติ และพฤติกรรมในการดำเนินชีวิต

ทั้งนี้ต้องให้ความสำคัญกับเนื้อหาที่ทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและเหมาะสมกับบริบทการใช้สื่อของผู้เรียน สอดคล้องกับระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความสามารถและทักษะด้านการรู้เท่าทันสื่อของผู้เรียนในแต่ละระดับช่วงวัย อีกทั้งต้องใช้วิธีการสอนแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ การอภิปรายประเด็นพฤติกรรม การตอบสนองอย่างเหมาะสมต่อเนื้อหาที่กล่าวมา การวิเคราะห์ผลกระทบต่อเนื่องทุกทางเลือกของพฤติกรรมตอบสนอง เน้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อหาข้อสรุปเป็นการตอบสนองต่อสื่ออย่างรู้เท่าทันและปลอดภัย รูปแบบการสอนที่สามารถนำมาใช้ เช่น การสอนด้วยกรณีศึกษา (Case Based Learning) การสอนโดยใช้ปัญหา (Problem Based Learning) ที่จะช่วยให้เกิดทักษะการใช้สื่อ การประเมิน การวิพากษ์ และการตอบสนองสื่ออย่างปลอดภัย

นอกจากนี้ควรกำหนดกรอบการดำเนินงานหลังโครงการเสร็จสิ้น โดยกำหนดให้มีการวิเคราะห์ทบทวนเนื้อหาและสื่อการสอนของโครงการที่ดำเนินงานเสร็จสิ้น ด้วยกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนเพื่อนำประเด็นปัญหาจากการสอนมารวบรวมหรือ รวมทั้งการเพิ่มเติมเนื้อหาเฉพาะเรื่องที่ต้องเน้นย้ำในการเรียนรู้ครั้งต่อไป และได้

ข้อสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาปรับปรุงเนื้อหาและรูปแบบการสอน อีกทั้งควรจัดให้มีกระบวนการจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management) ผ่านการรวบรวม แลกเปลี่ยน ประยุกต์ ปรับปรุง และพัฒนาความรู้เรื่องการรู้เท่าทันสื่อผ่านเครือข่ายความร่วมมือทั้งจากผู้เชี่ยวชาญ ครูอาจารย์ นักเรียน นิสิตนักศึกษาและหน่วยงานกำกับดูแลไปพร้อมกัน เพื่อสร้างและเติมเต็มองค์ความรู้ด้านการรู้เท่าทันสื่อให้สอดคล้องกับบริบทของคนไทยได้อย่างสมบูรณ์

2) จัดทำคู่มือการสอนและให้ความรู้เรื่องความรอบรู้เรื่องสื่อสำหรับผู้สอน

การจัดการเรียนการสอนผ่านผู้สอนในสถานศึกษา มีสิ่งสำคัญที่เชื่อมโยงสู่ความสำเร็จด้านผลสัมฤทธิ์การเรียนการสอนคือ ผู้สอนต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการรู้เท่าทันสื่อด้วยเช่นกัน ดังนั้นต้องจัดทำคู่มือสำหรับผู้สอน โดยมีเนื้อหาสำคัญจำเป็นที่ผู้สอนต้องรู้และศึกษาเพื่อนำมาใช้ประกอบการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ คือ หลักคิดเบื้องต้นเพื่อความรอบรู้เรื่องสื่อ ประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ นิเวศสื่อ โครงสร้างอำนาจ เศรษฐกิจ และอุดมการณ์ผ่านสื่อ เทคนิคการสอนความรอบรู้เรื่องสื่อ และสาระการเรียนรู้ที่สำคัญตามแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละเรื่อง สำนักงาน กสทช. สามารถใช้คู่มือการสอนและให้ความรู้ของโครงการในการให้ความรู้แก่ผู้สอนก่อนดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ควรกำหนดให้มีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาการสอน วิธีการสอนแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) แก่ผู้สอนก่อนนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้งาน

3) จัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้

การเรียนการสอนควรต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนนำความรู้จากการเรียนมาประยุกต์และถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรม ดังนั้นจำเป็นต้องจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรม ที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการผลิตและสร้างสรรค์สื่อกิจกรรม เพื่อรณรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อโดยเนื้อหาสำคัญของคู่มือประกอบด้วย ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสื่อและกิจกรรมรณรงค์ รูปแบบสื่อและกิจกรรมเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ บทบาทของสื่อ กิจกรรมในการรณรงค์เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ วิธีปฏิบัติเชิงกระบวนการผลิตและสร้างสรรค์สื่อ กิจกรรมตามหลัก “วงจร PDCA” ซึ่งเป็นวงจรของการปฏิบัติหรือดำเนินกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพ ให้ความสำคัญกับทุกขั้นตอนการดำเนินงานตั้งแต่การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบประเมินการปฏิบัติ (Check) และการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข (Act) ได้แก่ การออกแบบและวางแผนก่อนการผลิตและสร้างสรรค์สื่อ กิจกรรม การวัดผลและประเมินผลสื่อ กิจกรรม และการกำกับ ติดตาม และต่อยอดขยายผลสื่อ กิจกรรม

สำนักงาน กสทช. สามารถใช้คู่มือการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ในห้องเรียนของโครงการสำหรับการสนับสนุนการเรียนการสอน โดยจัดการอบรมให้ความรู้แก่ผู้สอนเกี่ยวกับแนวคิด หลักการ

จัดกิจกรรมเชิงรณรงค์เพื่อเสริมการเรียนรู้ การบริหารโครงการกิจกรรมเพื่อกระตุ้นและกำกับการจัดการกิจกรรมโดยผู้เรียน นอกจากนี้ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการแก่ผู้เรียนที่สนใจจะทำกิจกรรมเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียน ในเรื่องหลัก ขั้นตอน กลยุทธ์การสื่อสารรณรงค์และกิจกรรมเชิงรณรงค์เพื่อการรู้เท่าทันสื่อ การบริหารโครงการกิจกรรม โดยมีครูที่ปรึกษาโครงการเข้าร่วมการอบรม

นโยบายด้านที่ 2 : การสนับสนุนการเรียนการสอนที่ยั่งยืน

สำนักงาน กสทช. ดำเนินโครงการด้านการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง โดยจัดให้มีระบบการสนับสนุนการเรียนการสอนเชิงกระบวนการที่ช่วยให้การเรียนการสอนขยายผล ต่อยอดและยั่งยืน ดังนี้

การสนับสนุนแผนการจัดการเรียนรู้และคู่มือการสอน

จัดให้มีการพัฒนาเนื้อหาให้มีความสอดคล้องกับบริบทของสถาบันการศึกษา และระดับของผู้เรียนอย่างเหมาะสม กำหนดให้มีแผนการดำเนินงานบูรณาการสู่การเรียนการสอนที่ชัดเจน มีกลไกในการถ่ายทอดความรู้ ให้คำปรึกษา ควบคุมดูแลให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนงาน

การสร้างกลไกการดำเนินงานแบบ “แม่ไก่-ลูกไก่” (Training the Trainers)

ดำเนินโครงการด้วยกระบวนการสร้างแกนนำและถ่ายทอดสู่ภูมิภาคต่าง ๆ ด้วยการจัดอบรมการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับแม่ไก่ (สถาบันแกนนำประจำภูมิภาค) และให้แม่ไก่ถ่ายทอดผ่านการจัดอบรมให้แก่ลูกไก่ (สถาบันเครือข่ายในภูมิภาค) ในพื้นที่ของตนเอง จัดอบรมค่ายเยาวชนสร้างสรรค์กิจกรรมเสริมให้แก่แกนนำผู้เรียน จัดการติดต่อประสานงานระหว่างกลุ่มต่าง ๆ เน้นการมีส่วนร่วมของทุกคน ติดตาม ให้คำปรึกษา กำกับการดำเนินงานตลอดโครงการ ให้การสนับสนุนงบประมาณและการบริหารการเงิน จัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการเรียน

กำหนดคุณสมบัติพื้นฐานของแม่ไก่และลูกไก่

ผู้เข้าร่วมโครงการทั้งแม่ไก่และลูกไก่ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. มีความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อและกิจกรรมรณรงค์ให้แก่เด็กและเยาวชน
2. มีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมรณรงค์ให้มีความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ
3. มีความสามารถในการใช้สื่อหรือช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ในการทำกิจกรรมรณรงค์ให้มีความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ
4. มีความสามารถในการนำเสนอ และสื่อสารเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อเพื่อทำกิจกรรมรณรงค์ให้มีความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ
5. ความพร้อมในการเป็นแกนนำ โดยสถาบันการศึกษาให้การสนับสนุน

การจัดทำหรือให้การสนับสนุนสื่อการเรียนรู้

จัดให้มีการสนับสนุนด้านสื่อ เช่น คลิป ตัวอย่าง ข้อมูลที่ถูกต้องจาก กสทช. หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการเรียนการสอน และการเรียนรู้

การจัดกระบวนการดำเนินงาน

กำหนดบทบาทและความรับผิดชอบที่ชัดเจน โดยเฉพาะบทบาทผู้นำดำเนินโครงการ แม่ไก่ ลูกไก่ จัดการสื่อสารภายในให้ต่อเนื่อง ลดขั้นตอนในการปฏิบัติหรือกระบวนการดำเนินงานที่ทำให้เกิดความล่าช้า สับสนและซ้ำซ้อน เพิ่มการสื่อสารให้เกิดความชัดเจนและต่อเนื่อง

การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้

สร้างและรักษาฐานเครือข่ายอย่างหลากหลาย กับกลุ่มต่าง ๆ และภูมิภาคต่าง ๆ โดยเสนอให้สำนักงาน กสทช. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะใช้เครือข่ายต่าง ๆ ที่มีอยู่เพื่อขยายความรู้ต่อไป เช่น การรายงานปัญหาที่เกิดขึ้น อย่างทันเวลาและทันเหตุการณ์ โดยเฉพาะผ่าน ชมรม หรือชุมนุมต่าง ๆ เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาหรือการขยายตัวของปัญหาในวงกว้าง แนวทางสร้างเครือข่ายให้แข็งแกร่งและขยายเครือข่ายความร่วมมือให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ควรดำเนินการดังนี้

1. จัดกิจกรรมระหว่างเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง อาจอยู่ในรูปแบบของกิจกรรมเชิงวิชาการ กิจกรรมทั่วไปนอกหลักสูตร หรือการจัดโครงการร่วมระหว่างเครือข่าย ภายหลังที่เสร็จสิ้นโครงการ
2. ขยายและยกระดับองค์ความรู้ไปสู่เด็กและเยาวชนในทุกระดับ ทุกสาขาวิชาและทุกสถาบันการศึกษา
3. การติดต่อสื่อสารเป็นระยะและคอยประสานงานให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งจัดให้มีระบบหรือกลไกในการติดต่อสื่อสารและติดตามประสิทธิผลจากการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นระยะ
4. มีกระบวนการรับฟังหรือเปิดโอกาสให้มีการสื่อสารแบบ *bottom up* ทั้งจากนักเรียน นิสิต นักศึกษาและเครือข่าย เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานได้อย่างทันท่วงที
5. สร้างพื้นที่ของการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนมุมมอง ความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างเครือข่ายร่วมกัน

ส่วนที่ 2 : ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อ

การส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้เท่าทันสื่อให้แก่กลุ่มเด็กและเยาวชน รวมทั้งสนับสนุนให้มีการเรียนการสอนในเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อวิทยุ-โทรทัศน์ ในระดับอุดมศึกษา เป็นยุทธศาสตร์สำคัญของสำนักงาน กสทช. แนวทางการดำเนินงานระยะต่อไปจำเป็นต้องขยายสู่การต่อยอดการเรียนรู้เรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อในระบบการศึกษา โดยริเริ่มสร้างความร่วมมือกับองค์กร หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของเยาวชน ประสานความร่วมมือทั้งระดับปฏิบัติการและนโยบาย ดังนี้

1. ต่อยอดสู่หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ

การนำเข้าสู่หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ จำเป็นต้องกำหนดเป็นแนวนโยบายโดยกำหนดเป็นทักษะพื้นฐานสำหรับผู้เรียน ที่จะนำไปสู่ความสามารถหลังจบการเรียนในหลักสูตร (Intended Learning Outcomes; ILO) ทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาได้ปรับปรุงรายวิชาในหลักสูตรให้สอดคล้องกัน ส่งผลให้การเรียนการสอนเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อในสถานศึกษาเป็นจริงและมีความต่อเนื่อง โดยการสร้างการเรียนการสอน แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสามารถดำเนินการได้ทั้งการสร้างเป็นรายวิชาเฉพาะที่กำหนดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร ทั้งนี้ควรกำหนดให้เป็นรายวิชาบังคับของหลักสูตรที่ต้องเรียนทุกคน และการจัดเป็นรายวิชาเชิงบูรณาการ เนื้อหากับสาขาวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

สำหรับโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการทุกระดับ สามารถจัดการเรียนการสอนได้หลายแบบ ได้แก่ รายวิชาเฉพาะเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อ รายวิชาเชิงบูรณาการกับเนื้อหาวิชาเดิมที่มีอยู่ในหลักสูตร เช่น วิชาทักษะคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ หรือรายวิชาภาษาไทยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์สื่อ หรือการงานอาชีพที่เป็นอาชีพที่ต้องใช้เทคโนโลยีหรือวิชาชีพสื่อมวลชน รายวิชาการศึกษาค้นคว้าอิสระ (Individual Study; IS) นอกจากนี้สามารถจัดเป็นการเรียนรู้ในรูปแบบกิจกรรมนอกห้องเรียน เช่น กิจกรรมชมรม กิจกรรมโครงงานวิทยาศาสตร์ กิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์

หน่วยงานความร่วมมือ : กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ

แนวทางการประสานความร่วมมือ : ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์แนวทางการบูรณาการแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องความรู้เรื่องสื่อ ที่เป็นผลผลิตของโครงการกับหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ยกกระดับเป็นหลักสูตรแกนกลาง ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการสอนและให้ความรู้สำหรับผู้สอน และคู่มือการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ สำนักงาน กสทช. ริเริ่มการ

ลงนามความตกลงเบื้องต้นกับกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดความร่วมมือด้านการจัดการเรียนการสอน โดยสำนักงาน กสทช. มอบหลักสูตรการรู้เท่าทันสื่อของโครงการ ให้แก่กระทรวงศึกษาธิการเพื่อการบูรณาการสู่หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ

2. ต่อยอดสู่หลักสูตรอุดมศึกษา

สำหรับหลักสูตรระดับอุดมศึกษา สามารถดำเนินการแนวทางเดียวกันคือ กำหนดเป็นนโยบายให้สถาบันอุดมศึกษาบรรจุทักษะและความสามารถด้านการรู้เท่าทันสื่อเป็นทักษะพื้นฐานจำเป็นในทุกสาขาวิชา เพื่อให้หลักสูตรสาขาต่าง ๆ นำไปใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงหลักสูตรที่ต้องเชื่อมโยงความรู้ ทักษะ และความสามารถ ไปสู่ความสามารถหลังจบการเรียนรู้ในหลักสูตร (Intended Learning Outcomes; ILO) เพิ่มเติมจากการกำหนดตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ทั้งนี้สามารถยืดหยุ่นได้ตามความจำเป็นในการจัดการศึกษา ด้วยการจัดสถานะรายวิชาให้เหมาะสมในแต่ละสาขาวิชา โดยสาขาวิชาต่าง ๆ สามารถกำหนดเป็นวิชาพื้นฐาน วิชาบังคับ วิชาเลือก หรือวิชาการศึกษาทั่วไป ตามความเหมาะสมแต่ต้องกำหนดให้เรียนวิชาการรู้เท่าทันสื่อ

สำหรับระดับอุดมศึกษา สามารถจัดเป็นรายวิชาเฉพาะที่บรรจุอยู่ในหลักสูตรสาขานิติศาสตร์ วารสารศาสตร์ เทคโนโลยีการสื่อสาร สื่อใหม่ ทั้งนี้ควรเป็นรายวิชาบังคับพื้นฐานวิชาชีพ นอกจากนี้สามารถจัดเป็นรายวิชาการศึกษาทั่วไป (General Education) เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เป็นทักษะจำเป็นในสังคมยุคดิจิทัล ที่คณะต่าง ๆ สามารถเลือกเรียนได้ ที่สำคัญอีกแนวทางหนึ่งคือ การพัฒนาสู่สถานะวิชาที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในสาขาวิชาอื่น ๆ นอกเหนือจากสาขานิติศาสตร์ โดยให้ความสำคัญกับการผลักดันสู่หลักสูตรที่มีการรับรองจากสภามหาวิทยาลัยในระดับอุดมศึกษา เริ่มต้นจากคณะและสาขาวิชาการสื่อสารและนิติศาสตร์ที่จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทันที และขยายสู่คณะและสาขาอื่น ๆ เช่น ศึกษาศาสตร์ มนุษยศาสตร์

หน่วยงานความร่วมมือ : กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) และสถานศึกษาในกำกับของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.)

แนวทางการประสานความร่วมมือ : สามารถดำเนินการได้ทั้งระดับสถาบัน และ ระดับกระทรวง สำนักงาน กสทช. เริ่มต้นจากระดับสถาบัน มหาวิทยาลัย เพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรมการสอนชัดเจน โดยการริเริ่มทำข้อตกลงความร่วมมือเบื้องต้นกับมหาวิทยาลัยในกำกับของ อว. เริ่มต้นจากการทำข้อตกลงระดับคณะ ซึ่งสามารถเริ่มต้นได้จากสถาบันเครือข่ายที่เข้าร่วมโครงการ สำนักงาน กสทช. อนุญาตให้คณะในสาขาวิชานิติศาสตร์ การสื่อสารมวลชน การสื่อสารดิจิทัล สำนักวิชาการศึกษาทั่วไป (General Education) ที่ให้ความร่วมมือนำแผนการจัดการเรียนรู้ของโครงการไปใช้ในการเรียนการสอนได้ ทั้งนี้ สำนักงาน กสทช. สามารถทำโครงการร่วมมือพัฒนาหลักสูตรการรู้เท่าทัน

สื่อระดับคณะหรือสถาบัน เพื่อสร้างหลักสูตรเฉพาะสถาบันได้ เริ่มต้นจากการทำโครงการสถาบันต้นแบบแล้วขยายสู่สถาบันอื่น ๆ

เมื่อมีการดำเนินงานเป็นรูปธรรมในคณะ สถาบัน มหาวิทยาลัยที่ชัดเจนแล้ว สามารถขยายผลสู่การดำเนินงานเชิงนโยบาย ด้วยการร่วมมือทำข้อตกลงเบื้องต้นด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในสถาบัน กับกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) เพื่อวางนโยบายการเริ่มต้นการเรียนการสอน

3. การพัฒนาครูสอนรู้เท่าทันสื่อ

การสร้างการเรียนรู้ต่อยอดจากการดำเนินโครงการนี้ ควรพัฒนาและต่อยอดองค์ความรู้เพื่อถ่ายทอดให้กับนักเรียนและนักศึกษาที่อยู่ในสถาบันต่าง ๆ รวมถึงอาจารย์ผู้สอนให้มีความตระหนักรู้ และสามารถประยุกต์ใช้แนวทางต่าง ๆ ในการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์และรู้เท่าทัน สร้างความเข้าใจปลูกฝังเป็นวัฒนธรรมและให้เกิดพฤติกรรมในการรู้เท่าทันสื่อ หน่วยงานกำกับสถานศึกษาควรมีนโยบายส่งเสริมความรู้ครูอาจารย์ผู้สอนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ พัฒนาครูอาจารย์ในสังกัดด้วยการฝึกอบรมความรู้ ความสามารถ และทักษะการรู้เท่าทันสื่อที่ปรับเปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีการสื่อสาร การใช้สื่อของเยาวชน และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การจัดการฝึกอบรมสามารถดำเนินการโดยขอความร่วมมือจาก สำนักงาน กสทช. สถาบันวิจัยด้านการรู้เท่าทันสื่อ องค์การนอกภาครัฐที่ไม่แสวงหากำไร (Non-governmental Organization; NGO) ด้านสื่อและการต่อต้านข่าวปลอม ในฐานะหน่วยงานที่มีองค์ความรู้และบุคลากรที่สามารถให้การอบรมได้ อีกทั้งยังสามารถขอความอนุเคราะห์จากบริษัทเอกชน ที่มีการดำเนินโครงการด้านการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (Corporate Social Responsibility; CSR) เข้าร่วมสนับสนุนการจัดการอบรม นอกจากนี้ควรมีนโยบายด้านการพัฒนาครูอาจารย์อย่างชัดเจนและยั่งยืน โดยสามารถกำหนดให้การอบรมครูอาจารย์ที่สอนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินบุคลากรได้

หน่วยงานความร่วมมือ : ศุภสภา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ มูลนิธิอินเทอร์เน็ตร่วมพัฒนาไทย สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ

แนวทางการประสานความร่วมมือ : ริเริ่มข้อตกลงความร่วมมือกับหน่วยงานข้างต้น ในการจัดอบรมความรู้ ทักษะเฉพาะสำหรับครูผู้สอนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ สามารถดำเนินการได้ทั้งการจัดทำหลักสูตรขึ้นโดยเฉพาะโดยการริเริ่มของสำนักงาน กสทช. จัดทำโครงการอบรมผู้สอนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ และสนับสนุนให้บุคลากร ครู ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเข้าอบรม โดยจัดรูปแบบการอบรมครูที่กำหนดให้เข้าอบรมและต้องนำไปสอนจริงอย่างน้อย 1 เรื่อง เพื่อการประเมินการอบรมของครู

สามารถจัดทำภายใต้กรอบนโยบายการพัฒนาครูของกระทรวงศึกษาธิการได้ นอกจากนี้ สำนักงาน กสทช. สามารถอนุญาตให้เอกชน หน่วยงานมูลนิธิ เป็นผู้จัดอบรมโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือ การสอนและให้ความรู้ คู่มือกิจกรรม ของโครงการในการจัดอบรมให้กับครูผ่านหน่วยงาน องค์กร มูลนิธิที่ได้รับอนุญาตได้

4. การสอนและจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียนและสถานศึกษา

สิ่งสำคัญในการนำหลักสูตรมาสอนในสถานศึกษาคือ การกำหนดเป็นนโยบายจากผู้บริหารซึ่ง จะเป็นแนวทางที่กำกับให้เกิดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง สำหรับโรงเรียนควรมีการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูอาจารย์ผู้สอน ตั้งแต่กระบวนการวางแผนการเรียนการสอน การสอน และการประเมินการสอน ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำนโยบายสู่การปฏิบัติควรให้ความสำคัญพร้อมทั้งเน้นย้ำแนวปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนด้วยการทำงานร่วมกับครูผู้สอน นำหลักสูตรมากำหนดเป็นนโยบาย ร่วมกันหาแนวทางการเรียนการสอนด้วยการบูรณาการเข้าสู่ หลักสูตรที่สอนในสถานศึกษานั้น ทั้งนี้แนวทางการบูรณาการกับหลักสูตรเพื่อนำแผนการจัดการ เรียนรู้ไปสอนในสถานศึกษา มีแนวปฏิบัติที่สามารถทำได้ตามความเหมาะสมของสถานศึกษาแต่ละ แห่ง โดยจัดสอนเป็นวิชาแกน วิชาเลือก วิชาเลือกเสรี การศึกษาทั่วไป จัดสอนผ่านกิจกรรมชุมนุม/ ชมรมที่มีอยู่ การจัดสอนในช่วงคาบของครูประจำชั้น (homeroom) การจัดทำเป็นโครงการพิเศษ เสริมการเรียนรู้ การสอดแทรกในส่วนของรายวิชาในหมวดการศึกษาทั่วไป นอกจากนี้ควรขยาย ความรู้ในรูปแบบกิจกรรมต่อยอด เช่น ทำกิจกรรมร่วมกับกิจกรรมฝ่ายกิจการนักศึกษา นำไปจัดเป็น กิจกรรมหนึ่งในงานกิจกรรมประจำจังหวัด การนำสื่อการสอนเผยแพร่บนสื่อออนไลน์ การเรียนรู้ด้วย ตนเองบนสื่อออนไลน์ (e-learning) โดยบทบาทสำคัญของผู้บริหารคือ การสนับสนุนการเรียน การสอนในโรงเรียนอย่างจริงจัง การร่วมมือกับครูผู้สอน รวมทั้งการนำเข้าสู่กระบวนการประเมินผลงาน ประจำปีหากเป็นไปได้

สำหรับระดับอุดมศึกษา ควรนำเข้าสู่คณะกรรมการบริหารของสาขาวิชา ภาควิชา และคณะ วิทยาลัย รวมทั้งฝ่ายวิชาการของสถานศึกษา โดยกำหนดเป็นแนวนโยบายการปรับปรุงหลักสูตร โดย กำหนดเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อเป็นความสามารถหลังจบการเรียนในหลักสูตร (Intended Learning Outcomes; ILO) เพื่อออกแบบรายวิชาโดยการได้รับการยอมรับจากผู้บริหาร

หน่วยงานความร่วมมือ : สถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และสถานศึกษาในกำกับ ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) มหาวิทยาลัยและโรงเรียน เครือข่ายของโครงการ

แนวทางการประสานความร่วมมือ : สามารถดำเนินการระดับสถาบัน โดยการริเริ่มทำข้อตกลงความร่วมมือเบื้องต้นกับมหาวิทยาลัยในกำกับของ อว. และสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เริ่มต้นจากการทำข้อตกลงระดับคณะ โรงเรียน ซึ่งสามารถเริ่มต้นได้จากสถาบันเครือข่ายที่เข้าร่วมโครงการ สำนักงาน กสทช. อนุญาตให้คณะในสาขาวิชานิติศาสตร์ การสื่อสารมวลชน การสื่อสารดิจิทัล โรงเรียน ที่ให้ความร่วมมือนำแผนการจัดการเรียนรู้ของโครงการไปใช้ในการเรียนการสอนได้ และสำนักงาน กสทช. จัดทำโครงการประกวดกิจกรรมเสริมสร้างการเรียนรู้นอกห้องเรียน เรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อกับสถาบันที่นำไปสอน โดยจัดทำเป็นโครงการความร่วมมือและการสนับสนุนการประกวดกิจกรรมประจำปี และขยายผลสู่สถานศึกษาอื่น ๆ เพิ่มเติมในแต่ละปี ทั้งนี้ สำนักงาน กสทช. สามารถทำโครงการร่วมมือพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้เท่าทันสื่อระดับคณะหรือสถาบัน เพื่อสร้างหลักสูตรเฉพาะสถาบันได้ เริ่มต้นจากการทำโครงการสถาบันต้นแบบแล้วขยายสู่สถาบันอื่น ๆ

5. การสนับสนุนการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมโดยภาคเอกชน

แนวทางการดำเนินธุรกิจของบริษัทเอกชนให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อสังคม และการพัฒนาอย่างยั่งยืน หลายบริษัทมีการจัดตั้งส่วนงานขึ้นเพื่อรับผิดชอบต่อการทำงานโครงการและกิจกรรมเพื่อสังคมโดยเฉพาะ เป็นโอกาสที่ภาครัฐที่มีนโยบายเสริมสร้างความรู้ ความสามารถ และทักษะการใช้สื่ออย่างรู้เท่าทันของเยาวชน สามารถเชื่อมโยงภาคเอกชน/ภาคธุรกิจมาเป็นผู้ร่วมสนับสนุนการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาความรู้และทักษะการรู้เท่าทันสื่อของเยาวชน ผ่านการทำกิจกรรมการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ สามารถดำเนินการได้หลายลักษณะ ได้แก่ การร่วมมือจัดทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรการเรียนการสอน การให้การสนับสนุนการผลิตและเผยแพร่สื่อการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมส่งเสริม การจัดการประกวดโครงการรณรงค์การรู้เท่าทันสื่อของเยาวชน การดำเนินงานร่วมมือกับภาคเอกชนสามารถดำเนินการได้ทั้งระดับพื้นที่และส่วนกลาง กล่าวคือ สถานศึกษาสามารถประสานภาคเอกชนในพื้นที่เข้ามาร่วมสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดในพื้นที่ รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐส่วนกลางสามารถสร้างความร่วมมือจัดทำบันทึกความเข้าใจร่วมกับภาคเอกชนเพื่อดำเนินโครงการส่งเสริมหลักสูตร การเรียนการสอน และกิจกรรมเสริม เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการรู้เท่าทันสื่อของเยาวชนในระดับประเทศ

หน่วยงานความร่วมมือ : บริษัทเอกชนผู้ให้บริการสัญญาณอินเทอร์เน็ต บริษัทผู้ผลิตโทรศัพท์สมาร์ทโฟน บริษัทธุรกิจที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมด้านการรู้เท่าทันสื่อของผู้บริโภค เช่น บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) (AIS) บริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (TRUE) บริษัท ชัมซุง อิเลคโทรนิคส์ จำกัด

แนวทางการประสานความร่วมมือ : สามารถดำเนินการอนุญาตให้บริษัทเอกชนที่ดำเนินกิจกรรมแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อของผู้บริโภค อาทิ บริษัทผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตภายใต้การกำกับของสำนักงาน กสทช. บริษัทจำหน่ายโทรศัพท์มือถือ นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นผลผลิตโครงการไปใช้ในการส่งเสริมให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อในรูปแบบการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมของบริษัทได้

นอกจากนี้สามารถขยายผลสู่สถาบันวิจัยด้านการรู้เท่าทันสื่อ องค์กรนอกภาครัฐที่ไม่แสวงหากำไร (Non-governmental Organization; NGO) ที่เป็นองค์กรด้านการศึกษา วิจัย พัฒนาองค์ความรู้ และจัดกิจกรรมเรื่องการเรียนการสอนในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อของผู้บริโภคทุกกลุ่ม โดยการริเริ่มสนับสนุนก่อตั้งโดยสำนักงาน กสทช. ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม บริษัทเอกชน และองค์กรไม่แสวงหากำไร จัดตั้งเป็นองค์กรในรูปแบบของกรมมหาชน หรือ ธุรกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise) หรือ มูลนิธิ เพื่อการพัฒนาด้านการเรียนการสอนเรื่องการรู้เท่าทันสื่ออย่างต่อเนื่องยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายนี้ มุ่งสนับสนุนยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมเสรีภาพในการสื่อสารด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรู้เท่าทันสื่อให้แก่กลุ่มผู้บริโภค รวมทั้งสนับสนุนให้มีการเรียนการสอนในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อวิทยุ-โทรทัศน์ ในระดับอุดมศึกษา ตามแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2563 – 2568) โดยมีผู้นำการเปลี่ยนแปลงคือ ครู อาจารย์ และกลุ่มนักเรียน นิสิต นักศึกษาด้วยตนเอง อันเป็นการพัฒนากลไกการส่งเสริมและการสอนความรู้เรื่องสื่อวิทยุ-โทรทัศน์รวมถึงสื่อดิจิทัลสำหรับเด็กและเยาวชน ทั้งในระบบการศึกษาและในรูปแบบการส่งเสริมให้เกิดกระบวนการหรือกิจกรรมรู้เท่าทันสื่อ

บทที่ 8

สรุปผลการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

อภิปรายและถอดบทเรียน และข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินงานในอนาคต

โครงการ “พัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน” (Youth Media Literacy Development Project) มุ่งเน้นการเพิ่มทักษะและความสามารถในการรับรู้เรื่องสื่อในกลุ่มเด็กนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและนักศึกษาระดับอุดมศึกษา มีพื้นที่การดำเนินงานครอบคลุมทั่วประเทศไทย ผ่านเครือข่ายความร่วมมือจากสถาบันแกน หรือ “แม่ไก่” จาก 9 พื้นที่ทั่วประเทศ ได้แก่ 1) ภาคเหนือตอนบน 2) ภาคเหนือตอนล่าง 3) ภาคใต้ตอนบน 4) ภาคใต้ตอนล่าง 5) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 6) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 7) ภาคกลาง 8) ภาคตะวันออก 9) ภาคตะวันตก ซึ่งสถาบันแม่ไก่จะดำเนินการประสานต่อไปยังเครือข่ายสถาบันดำเนินการหรือลูกไก่ในความดูแล รวมจำนวนสถาบันที่เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 63 สถาบัน ประกอบด้วยโรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 34 แห่ง มหาวิทยาลัยจำนวน 29 แห่ง

สรุปผลการดำเนินงานโครงการ ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินงานในอนาคต และสรุปข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

8.1 สรุปผลการดำเนินงานโครงการ

การดำเนินงานโครงการเสร็จสมบูรณ์ครบถ้วนตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ และมีผลการดำเนินงานสรุปได้ดังต่อไปนี้

8.1.1 การพัฒนาและผลิตเนื้อหาและแผนการจัดการเรียนรู้

โครงการฯ มีกลไกการดำเนินงานสำคัญเริ่มจากการพัฒนาและผลิตเนื้อหาและแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยและโรงเรียน นำแผนการจัดการเรียนรู้สู่การสอนในสถาบันการศึกษาจริง ด้วยกลไกการสร้างแม่ไก่และลูกไก่ในพื้นที่ทั่วประเทศ จัดอบรมการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ให้แก่สถาบันแกนหรือสถาบันแม่ไก่ และสนับสนุนให้แม่ไก่ขยายสู่สถาบันดำเนินการหรือสถาบันลูกไก่ ด้วยการอบรมสถาบันลูกไก่ในพื้นที่ สนับสนุนให้ทั้งสถาบันแม่ไก่และลูกไก่วางแผนจัดการเรียนการสอนจริงในสถาบันของตนเองโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น รวมทั้งกำหนดให้สถาบันแม่ไก่และลูกไก่จัดกิจกรรมเสริมนอกห้องเรียนส่งเสริมความรู้เรื่องสื่อ โดยตลอดการดำเนินงานมีการกระตุ้นเครือข่าย ติดตาม ให้คำปรึกษา และประเมินโครงการ

ด้านการพัฒนาเนื้อหาทางวิชาการและแผนการจัดการเรียนรู้มาสู่การนำร่องสอนในสถาบันการศึกษาจริง โครงการได้ออกแบบและพัฒนาเนื้อหาทางวิชาการเกี่ยวกับ “ความรู้เรื่องสื่อ”

จากนั้นพัฒนาเป็นเอกสารชุดในรูปแบบหนังสือ 5 เล่ม ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) จำนวน 2 เล่ม แบ่งเป็นระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 16 แผนการจัดการเรียนรู้ และระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย 14 แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน จำนวน 2 เล่ม แบ่งเป็นระดับมัธยมศึกษา หัวข้อเนื้อหาประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ 16 เรื่อง และระดับอุดมศึกษา หัวข้อเนื้อหาประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ 14 เรื่อง ซึ่งจะสอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละระดับ และคู่มือการผลิตและสร้างสรรค์(สื่อ)กิจกรรม เพื่อรณรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อสำหรับเด็กและเยาวชน

การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ วิชา “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ทั้งในระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา ได้มีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามกรอบแนวคิดและทฤษฎีหลักในเรื่อง แนวคิดนิเวศสื่อ (Media Ecosystem) ความรอบรู้เรื่องสื่อ (Media Literacy) แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education Concept) ทฤษฎีการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning Theory) และทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism Theory) แนวคิด “นิเวศสื่อ” มีมุมมองว่า สื่อเป็นสิ่งแวดล้อมรอบตัวคน มีโครงสร้างและเนื้อหาที่กำหนดการรับรู้ ความคิด และการให้คุณค่าของเรื่องราวต่าง ๆ ผ่านการนำเสนอและการเลือกใช้สื่อของบุคคล ส่วนความรอบรู้เรื่องสื่อ เป็นการที่บุคคลเข้าถึงข่าวสาร เนื้อหาในสื่อทั้งสื่อมวลชนและสื่อดิจิทัล เข้าใจ วิพากษ์ และประเมินเนื้อหาในสื่อได้อย่างถูกต้อง พร้อมทั้งสามารถใช้สื่อเป็น และสร้างสรรค์เนื้อหา เพื่อนำไปใช้ในการสื่อสารแบ่งปันข่าวสารกับชุมชนบนสื่อออนไลน์ได้ ด้วยความเป็นพลเมืองที่ดี

สำหรับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษานั้น เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยให้บุคคลเกิดความตระหนักรู้ รู้จักตนเอง รู้คุณค่าของตนเองและผู้อื่น มีสติใคร่ครวญ เข้าใจความจริงของชีวิต เพื่อพัฒนาจิตใจและปัญญา ในการจัดการเรียนรู้สามารถใช้กิจกรรมการฝึกคิด การใช้สมาธิ การสะท้อนความคิด การฟังอย่างลึกซึ้ง การเขียนบันทึก และการจัดสุนทรียสนทนา ส่วนทฤษฎีการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์และการสะท้อนคิด ให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ในด้านความคิด ความรู้ ความเข้าใจ และพฤติกรรม ซึ่งสามารถจัดการเรียนรู้โดยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การสะท้อนคิดอย่างมีวิจารณญาณ หรือใคร่ครวญตนเอง และการสนทนาเชิงวิพากษ์ ในเรื่องทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองนั้น เป็นการสร้างความรู้ของตนเอง โดยเชื่อมโยงความรู้หรือประสบการณ์เดิมกับความรู้หรือประสบการณ์ใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติ ทั้งนี้ ผู้เรียนต้องฝึกคิด ตั้งคำถาม อภิปราย ฝึกการแก้ปัญหา เพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้แสวงหาความรู้ใหม่ จากการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ แนวคิดนิเวศสื่อ ความรอบรู้เรื่องสื่อ แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ทฤษฎีการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง และทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง จึงต้องค้ำประกอบ

ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง ความรอบรู้เรื่องสื่อ (Media Literacy) เป็น 6 ประการ ได้แก่ การใช้ประสบการณ์เดิม การสะท้อนคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสนทนาเชิงวิพากษ์ การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ การเชื่อมโยงประสบการณ์ใหม่และประสบการณ์เดิมให้สมดุล และการนำความรู้ใหม่มาสู่การปฏิบัติ

จากกรอบแนวคิดทั้ง 6 องค์ประกอบดังกล่าวข้างต้น จึงได้ออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เรื่อง “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” ตามประเด็นแต่ละองค์ประกอบขึ้น ซึ่ง การใช้ประสบการณ์เดิม ได้เสนอ กิจกรรมการเล่าประสบการณ์และการระบายความในใจ ในเรื่องการสะท้อนคิดอย่างมีวิจารณญาณ ใช้การแสดงความรู้สึก การประเมิน และการวิเคราะห์ ส่วนเรื่องการสนทนาเชิงวิพากษ์ สามารถจัด สุนทรียสนทนา การอภิปราย และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน สำหรับการเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ สามารถจัดการแสดงบทบาทสมมุติ การสืบค้นข้อมูล การทำสมาธิ และการเป็นผู้ฟังที่ดี ในการเชื่อมโยงประสบการณ์ใหม่และประสบการณ์เดิมให้สมดุล สามารถใช้กิจกรรมการตั้งคำถาม และการเขียนผังความคิด ส่วนการนำความรู้ใหม่มาสู่การปฏิบัติ สามารถจัดกิจกรรมการทำสมาธิ และการเขียนผังความคิด

ในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผน จึงต้องพิจารณาคัดเลือกเฉพาะกิจกรรมที่เหมาะสม และสอดคล้องกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียน ทั้งนี้ แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” ในระดับมัธยมศึกษา ผู้สอนสามารถนำไปประยุกต์ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา และกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น หรือสามารถเปิดสอนวิชา “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” เป็นวิชาเลือกเพิ่มเติม (วิชาเลือกเสรี) ได้ ส่วนในระดับอุดมศึกษา สถานศึกษาสามารถเปิดสอนเป็นรายวิชา “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” ในรายวิชาการศึกษาทั่วไป หรือรายวิชาเฉพาะทางด้านนิเทศศาสตร์ได้ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้

แผนการจัดการเรียนรู้ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ระดับมัธยมศึกษา มีหัวข้อเนื้อหาประกอบด้วย 16 แผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 1 ปัญหาการเปิดรับและการใช้สื่อ
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 2 การเข้าถึงสื่ออย่างปลอดภัยและได้ประโยชน์
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 3 ความน่าเชื่อถือของสื่อจากแหล่งข้อมูล
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 4 ความหมายและเนื้อหาสื่อ
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 5 จุดมุ่งใจในสาร
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 6 ผลกระทบจากการใช้สื่อ
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 7 รู้เท่าทันสื่อวิทย์ สื่อโทรทัศน์

- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 8 การลดความเสี่ยงจากการใช้สื่อ
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 9 ตัวตนปลอดภัยจากการใช้สื่อออนไลน์
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 10 การใช้ชีวิตออนไลน์อย่างปลอดภัย
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 11 วัฒนธรรมชุมชนออนไลน์
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 12 การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ (Cyberbullying)
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 13 ความเสี่ยงเรื่องเพศ
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 14 การซื้อขายของสบายใจในออนไลน์
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 15 การใช้สื่อออนไลน์ให้เป็น
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 16 การเป็นเยาวชนดิจิทัลที่รู้

ส่วนแผนการจัดการเรียนรู้ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) สำหรับระดับอุดมศึกษา หัวข้อ เนื้อหาประกอบด้วย 14 แผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 1 ปัญหาการเปิดรับและการใช้สื่อในสังคม
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 2 การเข้าถึงสื่ออย่างปลอดภัยและได้ประโยชน์
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 3 ความเข้าใจเนื้อหาของสื่อ
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 4 การดึงดูดใจบนสื่อ
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 5 ภาษาและภาพบนสื่อ
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 6 การประเมินเนื้อหาของสื่อ
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 7 มารยาทและกติกาสากลในการใช้สื่อ
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 8 สื่อวิทยุสู่สังคม
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 9 สังคมปัจจุบันกับสื่อโทรทัศน์
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 10 ข่าวปลอม (Fake News)
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 11 การถูกฟุ้งร้องดำเนินคดี
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 12 ความน่าเชื่อถือบนสื่อออนไลน์
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 13 การลดความเสี่ยงบนโลกออนไลน์
- แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องที่ 14 ความเป็นพลเมืองบนสื่อดิจิทัล

ขณะที่สาระการเรียนรู้ของคู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเสริมสร้างความเข้าใจด้านความรอบรู้เรื่องสื่อสำหรับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา

ตามที่แผนการจัดการเรียนรู้ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ทั้ง 2 ระดับได้ออกแบบและ พัฒนาไว้ รวมถึงเป็นสาระการเรียนรู้ที่มีรายละเอียดเพิ่มเติมสำหรับผู้สอนรวมถึงเด็กและเยาวชนที่ สนใจในประเด็นต่าง ๆ การพัฒนาและออกแบบคู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่อง สื่อในห้องเรียน ดังกล่าวจึงเริ่มต้นจากการให้ผู้ใช้คู่มือได้ทำความเข้าใจถึงแนวคิดความรอบรู้เรื่อง สื่อ ซึ่งความรอบรู้เรื่องสื่อเป็นความสามารถของบุคคลในการตระหนักรู้ ใช้ความรู้ในการทำความเข้าใจ วิเคราะห์ ประเมิน และวิพากษ์เนื้อหาข่าวสารด้วยตนเอง โดยที่ไม่หลงรับรู้ เชื่อ คิด และกระทำไป ตามที่สื่อกำหนด และจะสะสมเป็นความรู้ นำไปสู่พฤติกรรมกรรมการตอบสนองต่อสื่อ เลือกใช้สื่อ และ พัฒนาเป็นความเคยชินในการตอบสนองต่อสื่อโดยไม่หลงไปตามสื่อ คู่มือการสอนและให้ความรู้ เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน จึงสรุปการทำความเข้าใจเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ จากนั้น จึงนำไปสู่สาระการเรียนรู้ในบทต่าง ๆ

การทำความเข้าใจแนวคิดความรอบรู้เรื่องสื่อในเอกสารชุดนี้ประกอบด้วย หลักคิดเบื้องต้น เพื่อความรอบรู้เรื่องสื่อ แนวคิด เรื่อง “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” โครงสร้างอำนาจ เศรษฐกิจ และ อุดมการณ์ผ่านสื่อกับความรอบรู้เรื่องสื่อ และ การสอน เรื่อง “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” ดังรายละเอียด ในหนังสือคู่มือทั้ง 2 เล่ม และลงรายละเอียดสาระเฉพาะเรื่องลงไปในแต่ละสาระการเรียนรู้แต่ละ หัวข้อโดยเริ่มจากพื้นฐานในหัวข้อ องค์ประกอบการใช้สื่อ ปัญหาของการใช้สื่อ กับการใช้สื่ออย่าง ปลอดภัยและได้ประโยชน์ ใน สาระการเรียนรู้ที่ 1 และต่อเนื่องด้วยหัวข้อต่อ ๆ ไป เช่น สาระการ เรียนรู้ที่ 2 ภูมิทัศน์สื่อ อิทธิพล และการเข้าถึงอย่างปลอดภัย สาระการเรียนรู้ที่ 3 วิเคราะห์เนื้อหาใน สื่อให้รู้ทัน รวมถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมารยาทในการใช้สื่อ ในสาระการเรียนรู้ที่ 7 มารยาทและกติกาสากล ในการใช้สื่อ รวมถึงการรู้จักความหมายและรายละเอียดของคำศัพท์ที่น่ารู้ในแวดวงสื่อเพื่อการใช้สื่อ อย่างรู้เท่าทัน เช่น สาระการเรียนรู้ที่ 12 ปฏิบัติการข่าวสารไอโอ (Information Operation; IO) และห้องเสียงสะท้อน (Echo Chamber) เป็นต้น

คู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ระดับมัธยมศึกษา มี หัวข้อเนื้อหาประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ 16 เรื่อง ดังนี้

- สาระการเรียนรู้ที่ 1 องค์ประกอบการใช้สื่อ ปัญหาของการใช้สื่อ
กับการใช้สื่ออย่างปลอดภัยและได้ประโยชน์
- สาระการเรียนรู้ที่ 2 ภูมิทัศน์สื่อ และอิทธิพลของสื่อกับความรอบรู้เรื่องสื่อ
- สาระการเรียนรู้ที่ 3 ความน่าเชื่อถือของแหล่งสารในสื่อ กับการจัดการข่าวปลอม
และข้อมูลที่ไม่เป็นจริง
- สาระการเรียนรู้ที่ 4 วิเคราะห์เนื้อหาในสื่อให้รู้ทัน
- สาระการเรียนรู้ที่ 5 วิเคราะห์จุดมุ่งใจเพื่อรู้ทัน

- สาระการเรียนรู้ที่ 6 ผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์
- สาระการเรียนรู้ที่ 7 รู้เท่าทันสื่อมวลชนดั้งเดิม...วิทยุและโทรทัศน์
- สาระการเรียนรู้ที่ 8 การลดความเสี่ยงจากการใช้สื่อ การปฏิบัติการข่าวสารไอโอ (Information Operation; IO) และห้องเสียงสะท้อน (Echo Chamber)
- สาระการเรียนรู้ที่ 9 ตัวตนปลอดภัยจากการใช้สื่อออนไลน์
- สาระการเรียนรู้ที่ 10 การใช้ชีวิตออนไลน์อย่างปลอดภัย
- สาระการเรียนรู้ที่ 11 มารยาทและกติกาสากลในการใช้สื่อ
- สาระการเรียนรู้ที่ 12 การกลั่นแกล้งกันบนโลกออนไลน์ (Cyberbullying) และวาจาแห่งความเกลียดชัง (Hate Speech)
- สาระการเรียนรู้ที่ 13 ความเสี่ยงเรื่องเพศ
- สาระการเรียนรู้ที่ 14 การซื้อขายของสบายใจในออนไลน์ และสกุลเงินดิจิทัล (Cryptocurrency)
- สาระการเรียนรู้ที่ 15 บันไดสู่ความรอบรู้และรู้เท่าทันทางดิจิทัล
- สาระการเรียนรู้ที่ 16 ความเป็นพลเมืองบนสื่อดิจิทัล

สำหรับคู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย สาระการเรียนรู้ 14 เรื่อง ดังนี้

- สาระการเรียนรู้ที่ 1 องค์ประกอบการใช้สื่อ ปัญหาของการใช้สื่อกับการใช้สื่ออย่างปลอดภัยและได้ประโยชน์
- สาระการเรียนรู้ที่ 2 ภูมิทัศน์สื่อ อิทธิพล และการเข้าถึงอย่างปลอดภัย
- สาระการเรียนรู้ที่ 3 วิเคราะห์เนื้อหาในสื่อให้รู้ทัน
- สาระการเรียนรู้ที่ 4 วิเคราะห์จุดมุ่งใจเพื่อรู้ทัน
- สาระการเรียนรู้ที่ 5 การใช้ภาษาและภาพที่เหมาะสมในสื่อออนไลน์
- สาระการเรียนรู้ที่ 6 ความน่าเชื่อถือของแหล่งสารในสื่อและโฆษณาบนสื่อสังคมออนไลน์
- สาระการเรียนรู้ที่ 7 มารยาทและกติกาสากลในการใช้สื่อ
- สาระการเรียนรู้ที่ 8 อิทธิพลของสื่อเสียงและการรู้เท่าทัน
- สาระการเรียนรู้ที่ 9 อิทธิพลของสื่อโทรทัศน์และการรู้เท่าทัน
- สาระการเรียนรู้ที่ 10 การจัดการข่าวปลอม ข้อมูลที่ไม่เป็นจริง

สาระการเรียนรู้ที่ 11 กฎหมายคอมพิวเตอร์

สาระการเรียนรู้ที่ 12 ปฏิบัติการข่าวสารไอโอ (Information Operation; IO)

และห้องเสียงสะท้อน (Echo Chamber)

สาระการเรียนรู้ที่ 13 ความเสี่ยงอันตรายในภูมิทัศน์สื่อผสมผสาน

สาระการเรียนรู้ที่ 14 ความเป็นพลเมืองบนสื่อดิจิทัล

ส่วนคู่มือการผลิตและสร้างสรรค์ (สื่อ) กิจกรรมเพื่อรณรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ สำหรับเด็กและเยาวชน ซึ่งจะเป็นคู่มือที่ช่วยส่งเสริมการจัดกิจกรรม ได้ออกแบบและพัฒนา โดยนำเสนอแนวทางหรือวิธีปฏิบัติเชิงกระบวนการของการผลิตและสร้างสรรค์สื่อ โดยอ้างอิงและใช้กรอบวิธีการแบ่งบทด้วยแนวคิดเกี่ยวกับวงจรการควบคุมคุณภาพหรือวงจรชูฮาร์ต (Shewhart Cycle) หรือ “วงจร PDCA” ซึ่งแนวคิดเรื่องนี้อธิบายถึงกระบวนการที่เป็นวงจรของการปฏิบัติหรือดำเนินกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพ ให้ความสำคัญกับทุกขั้นตอนการดำเนินงานตั้งแต่การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบประเมินการปฏิบัติ (Check) และการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข (Act) โดยเชื่อมโยงด้วยลำดับกระบวนการและความต่อเนื่องในการทำกิจกรรม เนื้อหาของคู่มือการผลิตและสร้างสรรค์(สื่อ)กิจกรรมฯ ประกอบด้วย 9 บท ดังนี้

บทที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ(สื่อ)กิจกรรม

บทที่ 2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ

บทที่ 3 บทบาทของ(สื่อ)กิจกรรมในการรณรงค์เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ

บทที่ 4 การออกแบบและวางแผนก่อนการผลิตและสร้างสรรค์(สื่อ)กิจกรรม

บทที่ 5 การบริหารจัดการโครงการ(สื่อ)กิจกรรม

บทที่ 6 การวัดผลและประเมินผล(สื่อ)กิจกรรม

บทที่ 7 การต่อยอดขยายผล(สื่อ)กิจกรรม

บทที่ 8 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

บทที่ 9 การสร้างเครือข่ายการสื่อสารรณรงค์

สำหรับแผนการจัดการเรียนรู้ฯ และคู่มือการสอนและให้ความรู้ฯ ที่โครงการฯ พัฒนาจัดทำขึ้นเพื่อให้สถาบันเครือข่ายได้นำไปใช้นำร่องในการจัดการเรียนการสอนจริงในภาคการศึกษาของโรงเรียนมัธยมและมหาวิทยาลัย จากการติดตามและประเมินผลภาพรวมสรุปได้ว่า ลักษณะการนำชุดความรู้ไปสอนของสถาบันต่าง ๆ มีทั้งรูปแบบการสอนเป็นวิชาบังคับและวิชาเลือก ซึ่งอาจมีรายวิชานี้รองรับอยู่แล้วหรือการปรับ/เพิ่มรายวิชา รวมถึงเป็นวิชา การศึกษาทั่วไป (General Education) การ

สอนนอกชั้นเรียน หรือในรูปแบบผสม หรือสถานักเรียน โดยมีการนำชุดความรู้ไปสอนใน ชุมนุม/ชมรม มากที่สุด ทั้งนี้ ในภาพรวมด้านการเตรียมแผนการสอนของสถาบันผู้เข้าร่วมโครงการระดับมัธยมศึกษาพบว่า มากกว่าครึ่งหนึ่งของสถาบันที่ตอบแบบสำรวจมีการเตรียมแผนการสอนครบทุกหน่วย โดยมีบางสถาบันที่เปิดสอนมากกว่า 1 วิชา และมีการปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์การสอนจริง ขณะที่ด้านการเตรียมแผนการสอนของสถาบันผู้เข้าร่วมโครงการระดับอุดมศึกษาพบว่า เตรียมแผนการสอนไว้ที่จำนวน 3-5 หน่วยมากที่สุด และมีเพียงบางส่วนที่การเตรียมแผนการสอนแบบครบทุกหน่วย ทั้งนี้ มีบางสถาบันที่เปิดสอนมากกว่า 1 วิชา และมีการปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์การสอนจริงเช่นเดียวกับในระดับมัธยม ทั้งนี้ กลุ่มแม่ไก่ได้นำแผนและคู่มือไปใช้สอนทั้งในรายวิชาด้านสื่อ (นิเทศศาสตร์ / การสื่อสาร) ร้อยละ 44.4 และนำไปใช้สอนในรายวิชาการศึกษาทั่วไป ร้อยละ 33.3 ซึ่งมีการประเมินผลการเรียนโดยตัดเกรด

ด้านความพึงพอใจวิเคราะห์จากแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนและมีความสมบูรณ์ จำนวน 239 ชุด จำแนกเป็นกลุ่มแม่ไก่ 9 ชุดจาก 9 ภูมิภาค กลุ่มลูกไก่และกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา 230 ชุด คิดเป็นแบบสอบถามตอบกลับ 9.2 % ตามเกณฑ์การตอบกลับ (response rate) ของการสำรวจ online คือ 5-10% (MJ.Wu, 2022, บุญชม ศรีสะอาด, 2535 และบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2551) จากจำนวนที่ส่งไปเป็นจำนวน 2,589 ชุด สรุปได้ว่า กลุ่มแม่ไก่มีความพึงพอใจภาพรวมหลักสูตรและเนื้อหาการสอนในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 4.00) พึงพอใจแผนการจัดการเรียนรู้ในระดับสูงมาก (ค่าเฉลี่ย 4.22) และพึงพอใจคู่มือประกอบการเรียนการสอนในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 4.11) ส่วนกลุ่มลูกไก่มีความพึงพอใจภาพรวมหลักสูตรและเนื้อหาการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ และคู่มือประกอบการเรียนการสอนในระดับสูงทั้งหมด (ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ 4.04 3.98 และ 3.92 ตามลำดับ) ขณะที่ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มนักเรียน / นักศึกษาทั่วไป พบว่า ผู้เรียนได้ประเมินการจัดการเรียนการสอน การให้ความรู้ การรอบรู้สื่อในโครงการฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับ “สูงมาก” (ค่าเฉลี่ยรวม 4.22) เมื่อพิจารณาพบว่า มี 2 ด้านที่สำคัญคือ การสอน และ ผู้สอน โดยผู้เรียนพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับ “สูง” และ “สูงมาก” โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้เรียนมีความพึงพอใจเกี่ยวกับประเด็นที่เป็น “การเพิ่มพูนความรู้จากความรู้เดิม” มากที่สุดและอยู่ในระดับ “สูงมาก” (ค่าเฉลี่ย 4.27) รองลงมาคือ “การสร้างความตระหนัก และตื่นตัวเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ” เท่ากับ “การยกตัวอย่าง และการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน” มีความพึงพอใจในระดับ “สูง” (ค่าเฉลี่ย 4.25)

ผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแผนการเรียนและคู่มือสาระการเรียนรู้ที่โครงการพัฒนาขึ้นและนำไปทดลองใช้พบว่า มีจำนวนผู้ที่มีความรู้สูงขึ้นหลังเรียนคิดเป็น ร้อยละ 81.12 โดยวิเคราะห์จากจำนวนผู้ร่วมโครงการฯ ที่ทำแบบทดสอบทั้ง 2 ระดับ ที่ได้คะแนนมากกว่าเกณฑ์เฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 2,093 คน และจากการทดสอบคะแนนเฉลี่ยความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยสถิติ t-test สรุปได้ว่า ผลของระดับความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติ ที่ระดับ 0.01 โดยหลังจากได้รับความรู้ตามหลักสูตรแล้ว ผู้เรียนทั้งในระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา มีความรู้มากกว่าก่อนการเรียน โดยผู้เรียนระดับอุดมศึกษามีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา ทั้งนี้ ผู้เรียนระดับอุดมศึกษามีพื้นฐานความรู้ที่ดีกว่าในเบื้องต้น และมีการพัฒนาความรอบรู้ในสัดส่วนที่ดีกว่าก่อนการเรียน นอกจากนี้ผลสัมฤทธิ์ส่วนหนึ่งเกี่ยวข้องกับผู้สอนในการประมวลและผนวกเนื้อหาที่สำคัญให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ รวมทั้งกิจกรรมอาจมีผลต่อความรู้ความเข้าใจมากกว่าการสอนในชั้นเรียน ซึ่งน่าจะมีการศึกษาต่อยอดต่อไป

8.1.2 กิจกรรมการส่งเสริมและรณรงค์เกี่ยวกับ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ”

ด้านการส่งเสริมและรณรงค์เกี่ยวกับ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” โครงการฯ จัดกิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ 1) การประชุมและอบรมให้ความรู้กับสถาบันแม่ไก่ 2) การประชุมและอบรมให้ความรู้กับสถาบันลูกไก่ 3) การอบรมเสริมสร้างการเป็นผู้นำของเด็กและเยาวชน ภายใต้กิจกรรม “ค่ายเยาวชนรอบรู้เรื่องสื่อ” 4) การจัดแสดงผลงานกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับ ความรอบรู้เรื่องสื่อ ของเด็กและเยาวชน ทั้งนี้ ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ สถาบันทั้ง 63 แห่ง จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการสอนในชั้นเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยจัดกิจกรรมค่ายเยาวชนคนทันสมัยให้กับเด็กและเยาวชนแกนนำของแต่ละสถาบันในพื้นที่ภูมิภาค ซึ่งมีรูปแบบการดำเนินงานที่สำคัญ คือ การละลายพฤติกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้จักกันและสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ในเชิงเครือข่าย การพัฒนาโครงร่างกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ หลังจากที่ได้มีการนำเสนอครั้งแรกในรอบการประชุมอบรมสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) มีกระบวนการให้คำแนะนำและคำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิและคณะครูอาจารย์ของสถาบันดำเนินการ นอกจากนี้ยังได้เรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาความรู้ที่เกี่ยวข้องมาบรรยายและให้คำแนะนำเพิ่มเติมกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายเยาวชนคนทันสมัยด้วย ซึ่งกระบวนการดังกล่าวทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งการแบ่งของการให้คำแนะนำปรึกษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถาบันเครือข่ายในพื้นที่ภูมิภาค และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีคิดและแนวปฏิบัติของเด็กและเยาวชนแกนนำเครือข่ายที่เข้าร่วมโครงการ

สำหรับผลงานกิจกรรมของเด็กและเยาวชน และการจัดการประกวดกิจกรรมนั้น พบว่าแต่ละผลงานมีความน่าสนใจ มีเนื้อหาด้านความรู้เท่าทันสื่อและประเภทสื่อที่เลือกนำเสนอที่หลากหลายและแตกต่างกันตามความถนัดและความสนใจของเด็กและเยาวชนแต่ละกลุ่ม เช่น การนำเสนอเป็นภาพยนตร์สั้น บอร์ดเกม มีการเผยแพร่ผ่านช่องทาง ยูทูบ พอดแคสต์ การจัดนิทรรศการ เป็นต้น ทั้งนี้ทางโครงการได้กำหนดให้มีการจัดประกวดแข่งขันผลงานขึ้น โดยการจัดการประกวดกิจกรรมในระดับภูมิภาคจะมีเกณฑ์และจัดขึ้นโดยสถาบันแกนนำซึ่งจะพิจารณา ตัดสิน และคัดเลือกผลงาน

กิจกรรมตัวแทน 2 ผลงาน แบ่งเป็น ผลงานของระดับมัธยมศึกษา 1 สถาบัน และผลงานระดับของ
อุดมศึกษา 1 สถาบัน เพื่อส่งผลงานที่เป็นตัวแทนระดับภูมิภาคมาประกวดในระดับประเทศ

ในส่วนนี้ โครงการได้แต่งตั้งคณะกรรมการ 1 ชุด เพื่อพิจารณาตัดสินการประกวดกิจกรรม
การเสริมสร้างทักษะความรู้เรื่องสื่อของกลุ่มเด็กและเยาวชน จากโครงการกิจกรรมที่สถาบันแม่
ไก่ได้คัดเลือกและส่งมาประกวด โดยคณะกรรมการตัดสินการประกวด พิจารณาคัดเลือกผลงาน
กิจกรรมการเสริมสร้างทักษะความรู้เรื่องสื่อของกลุ่มเด็กและเยาวชน โดยการประชุมร่วมกัน
พิจารณาตัดสินมอบรางวัล กำหนดเกณฑ์การตัดสินรางวัล 3 ด้าน ได้แก่ 1.) เกณฑ์ด้านสาระเนื้อหา
ความรู้เรื่องสื่อ 2.) เกณฑ์ด้านความสมบูรณ์ของโครงการ 3.) เกณฑ์ด้านความคิดสร้างสรรค์ 30
คะแนน คณะกรรมการตัดสินรางวัล ประกอบด้วย ผู้แทนจากโครงการ ผู้แทนจากสำนักงาน
สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
(สำนักงาน กสทช.) และนักวิชาการสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ รวม 3 คน ซึ่งทางโครงการและ
คณะกรรมการได้เปิดโอกาสให้กลุ่มเด็กและเยาวชนเจ้าของผลงานที่เข้ารอบ ได้เข้าร่วมในการนำเสนอ
และอธิบายแนวคิดการสร้างสรรค์ผลงานกิจกรรมของแต่ละสถาบันเพื่อประกอบการพิจารณาในวัน
ตัดสินการประกวดรางวัลของทั้งระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา

สำหรับการจัดแสดงผลงานกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อของเด็กและ
เยาวชน สถาบันทั้ง 63 แห่ง จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการสอนในชั้นเรียนตาม
แผนการจัดการเรียนรู้ โดยกิจกรรมเสริมการเรียนรู้มีหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ กิจกรรมชมรมของ
สถาบัน กิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้และสร้างความตระหนักเรื่องการใช้สื่อ นิทรรศการรู้เท่าทันสื่อ
ที่จัดขึ้นในสถานศึกษาและชุมชนใกล้เคียงสถานศึกษา กิจกรรมค่ายอบรมเยาวชนเพื่อสร้างการรู้เท่า
ทันสื่อ การผลิตและเผยแพร่สื่อให้ความรู้และสื่อรณรงค์ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสื่อออนไลน์
สรุปผลการตัดสินรางวัล ดังนี้

ระดับมัธยมศึกษา

- รางวัลชนะเลิศ : โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาเขตกำแพงแสน (ตัวแทนภาคตะวันตก)
- รางวัลรองชนะเลิศ (อันดับ 1) : โรงเรียนสันกำแพง (ภาคเหนือตอนบน)
- รางวัลรองชนะเลิศ (อันดับ 2) : โรงเรียนสภาราชินี จังหวัดตรัง (ภาคใต้ตอนล่าง)
- รางวัลชมเชยจำนวน 2 รางวัล : 1. โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา
(ภาคตะวันออก)
: 2. โรงเรียนลือคำหาญวารินชำราบ
(ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง)

ระดับอุดมศึกษา

- รางวัลชนะเลิศ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้ (ตัวแทนภาคเหนือตอนบน)
- รางวัลรองชนะเลิศ (อันดับ 1) : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
(ภาคใต้ตอนล่าง)
- รางวัลรองชนะเลิศ (อันดับ 2) : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (ภาคตะวันออก)
- รางวัลชมเชยจำนวน 2 รางวัล : 1. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (ภาคกลาง)
: 2. มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
(ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน)

8.1.3 การติดตามและประเมินโครงการ

ด้านการติดตามและประเมิน โครงการมีกรอบแนวทางการประเมินผลภาพรวมโครงการโดยใช้ การวิเคราะห์ ด้วย CIPP (Context, Input, Process, and Product) Model ของ Daniel Stufflebeam (1971) โดยนำสาระสำคัญตามแนวคิดของ Stufflebeam มาเป็นกรอบแนวทางการประเมินผลโครงการฯ ในครั้งนี้ เพื่อประเมินความเหมาะสมของโครงการ และประเมินสรุปเพื่อบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. บริบท (Context)

การดำเนินการของโครงการเป็นไปตามหลักการ และเหตุผลที่เป็นเงื่อนไข และความจำเป็น ในการสร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาต่างๆ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม แม้ผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีความตระหนักดี และไม่ขัดข้องในการให้ความร่วมมือ แต่เนื่องจากโครงการนี้ยังไม่ได้เกิดจากความพร้อมอย่างเท่าเทียมกันในทุกสถาบัน และความร่วมมือการดำเนินการไม่ได้เกิดจากการผลักดันของผู้บริหารในระดับสูงของสถาบันการศึกษา จึงอาจสรุปได้ว่าปัญหาการบริหารจัดการที่เกิดขึ้นจากปัจจัยนี้ ยังคงมีบ้าง แต่ไม่เป็นอุปสรรคในการดำเนินการโครงการโดยภาพรวม

2. ปัจจัยนำเข้า (Input)

การใช้ชุดความรู้ ซึ่งประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการเรียนการสอน และกิจกรรมต่างๆที่ได้กำหนดไว้ รวมทั้งสื่อสนับสนุนต่างๆ ได้มีการผลิตขึ้นโดยผ่านกระบวนการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทั้งก่อนนำไปใช้ และปรับปรุงเพิ่มเติมระหว่างนำไปแนะนำอบรมในกลุ่มอาจารย์ และนักเรียน นักศึกษา แกนนำ ให้เข้าใจร่วมกัน และมีการติดตามร่วมให้ความรู้ และคำแนะนำในทุกภูมิภาคก่อนการใช้งานจริง จากการสังเกตการณ์และการประชุมในแต่ละภูมิภาคมีความเข้าใจดีแล้ว ก่อนการใช้งานจริง

3. กระบวนการ (Process)

การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาปรับแผนการจัดการเรียนรู้ การอบรม การจัดกิจกรรมค่ายเยาวชน การเผยแพร่ และการจัดนิทรรศการ รวมถึงการประกวดผลงาน โดยภาพรวมเป็นไปด้วยดี แม้มีปัญหาบ้างในระหว่างกระบวนการ แต่ได้มีการแก้ปัญหาาร่วมกัน และมีความเข้าใจที่ดี

4. การประเมินผลผลิต และผลลัพธ์โครงการ (Product)

การประเมินผลในด้านนี้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการประเมินแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

4.1 การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ เทียบกับเกณฑ์ตัวชี้วัดของโครงการ ผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามเงื่อนไข

4.2 การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ก่อนและหลังการดำเนินโครงการเพื่อตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาของเยาวชนที่เกิดขึ้น โดยการนำโครงการนี้เข้าไปสอดแทรกในการจัดการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษาต่างๆ ทั้งในลักษณะที่จัดเป็นหลักสูตรได้ อย่างเป็นทางการ และการจัดการเรียนการสอนแบบไม่เป็นทางการในลักษณะชมรม ผลการเปรียบเทียบผลคะแนนความรู้พบว่า นักเรียน / นักศึกษา มีความรู้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะผู้ที่เรียนรู้ผ่านชมรม หรือการเรียนในหลักสูตรที่เป็นวิชาเลือก จะมีผลคะแนนที่ดีกว่า

4.3 การประเมินความพึงพอใจ ผลการประเมินพบว่า ทุกกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ (แม่ไก่ - ลูกไก่ - ผู้เรียน) โดยภาพรวมมีความพอใจ

อย่างไรก็ตาม จากการประเมินผลการสัมภาษณ์เจาะลึกเพื่อค้นหาข้อเสนอแนะในการพัฒนาปรับปรุง สำหรับการจัดโครงการในลักษณะดังกล่าวนี้ ก็ยังมีข้อเสนอแนะหลายประการเพื่อการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ผลสำเร็จของโครงการในส่วนของการขยายเครือข่ายความรู้ สรุปลงได้ว่าการสอดแทรกหัวข้อการเรียนการสอนด้านความรู้เรื่องสื่อ ในหมวดการศึกษาทั่วไปมากที่สุด รองลงมา คือ แทรกในรายวิชาที่เปิดสอนอยู่แล้ว ในขณะที่การเปิดเป็นรายวิชาใหม่หรือวิชาเฉพาะจะค่อนข้างลำบาก เนื่องจากการปรับโครงสร้างหลักสูตรของบางสถาบันต้องผ่านกระบวนการและเวลาที่กำหนดทั้งในระดับสถานศึกษา และขั้นตอนของกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้สถาบันเครือข่ายมีการขยายความรู้ในรูปแบบกิจกรรมต่อยอดจากโครงการจำนวนหนึ่ง เช่น ม.อุบลราชธานี ทำกิจกรรมการใช้จินตปัญญาในการศึกษาความเท่าทันสื่อ มรภ.นครสวรรค์ นำเนื้อหาไปจัดกิจกรรมประจำจังหวัดในหัวข้อความรู้เรื่องสื่อผ่านการแสดงลิเก เป็นต้น รวมถึงมีการสร้างเครือข่ายเพิ่มความรู้เรื่องสื่อ โดยมีการจัดตั้งชมรมหรือชุมนุมของเด็กและเยาวชนที่เน้นเรื่องความรู้เรื่องสื่อโดยเฉพาะในหลายโรงเรียนอีกด้วย

ด้านอุปสรรคปัญหาของแม่ไก่ ในภาพรวมสรุปได้ว่าเป็นด้านการประสานงานและการสื่อสาร จากส่วนกลาง ความล่าช้าของงบประมาณในการจัดกิจกรรมและค่าตอบแทนผู้ประสานงาน และด้าน เอกสารการสอน ขณะที่ลูกไก่พบอุปสรรคปัญหาในภาพรวมจากการมีภาระงานมาก และมีเวลาไม่ เพียงพอในการสอนและจัดกิจกรรม

8.2 สรุปข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การดำเนินโครงการนำมาสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย สำหรับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และหน่วยงานภาครัฐและ เอกชนที่เกี่ยวข้อง ในการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานสนับสนุนยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริม เสรีภาพในการสื่อสารด้านการการรู้เท่าทันสื่อและการเรียนการสอนในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อวิทยุ- โทรทัศน์ ตามแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2563 – 2568) ดังนี้

ส่วนที่ 1 : ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับ สำนักงาน กสทช. สนับสนุนยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมเสรีภาพในการสื่อสารด้านการการรู้เท่าทันสื่อและการเรียนการสอนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ

โครงการได้ดำเนินงานและทำกิจกรรมด้านการเรียนรู้ และฝึกฝนทักษะและความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเยาวชนระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาทั่วประเทศเป็นผลสำเร็จ โดยมีผลผลิต สำคัญเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” คู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความ รอบรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน และคู่มือการผลิตและสร้างสรรค์ (สื่อ) กิจกรรมสำหรับการจัดกิจกรรมเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ และนำไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง รวมทั้งมีกิจกรรมต่อเนื่อง เสริมการเรียนรู้ด้วยการทำโครงการรณรงค์ส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อของผู้เรียน ที่นำมาสู่ข้อเสนอเชิง นโยบายสำหรับ สำนักงาน กสทช. ในการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานสนับสนุนยุทธศาสตร์ ที่ 4 การส่งเสริมเสรีภาพในการสื่อสารด้านการการรู้เท่าทันสื่อและการเรียนการสอนในเรื่องการรู้เท่า ทันสื่อวิทยุ-โทรทัศน์ ตามแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2563 – 2568) ดังนี้

นโยบายด้านที่ 1 : ข้อกำหนดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และบูรณาการสู่การสอนใน สถานศึกษา

ยุทธศาสตร์สนับสนุนการเรียนการสอนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อในสถานศึกษา จำเป็นต้องมีชุด การเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นเฉพาะ เพื่อให้ผู้สอนในสถานศึกษาสามารถใช้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ ได้อย่างสะดวกและเป็นชุดความรู้มาตรฐาน ที่สามารถส่งเสริมความรู้ ความคิด ฝึกทักษะการใช้สื่อ

อย่างรู้เท่าทัน สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม แห่งชาติ (กสทช.) ควรกำหนดให้มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นแกนกลางสำหรับนำไปบูรณาการสู่ การสอนในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา และขยายสู่ระดับมัธยมศึกษา โดยข้อกำหนดการใช้แผนการ จัดการเรียนรู้ต้องมีส่วนประกอบสำคัญ 3 ส่วน ดังนี้

1) ข้อกำหนดเนื้อหาและการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องความรู้เรื่องสื่อ

การทดสอบความแตกต่างของความรู้ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา และ อุดมศึกษาตามหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ที่นำไปใช้พบว่า ระดับความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนมี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 ซึ่งให้เห็นว่าแผนการจัดการเรียนรู้สามารถ สร้างการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้มากกว่าก่อนการเรียน นอกจากนี้กลุ่มผู้เรียนมีความพึงพอใจ ต่อ การจัดรูปแบบกิจกรรม / การเรียนรู้ในชั้นเรียน และกระบวนการสร้างการเรียนรู้และบรรยากาศ การเรียนรู้ อยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 4.19) และยังพึงพอใจในระดับสูงมากด้าน การเพิ่มพูนความรู้จาก ความรู้เดิม (ค่าเฉลี่ย 4.27) การสร้างความตระหนักและตื่นตัวเกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อ (ค่าเฉลี่ย 4.25) การยกตัวอย่างและการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย 4.25) สะท้อนว่าการ ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ควรเน้นการสร้างความรู้เรื่องสื่อด้วยการให้ “ความรู้” ควบคู่ไป กับการฝึก “คิดวิเคราะห์” และกระตุ้น “พฤติกรรม” ที่เหมาะสมในการตอบสนองต่อเนื้อหาและการ ใช้สื่ออย่างรู้เท่าทัน โดยสามารถประยุกต์แนวคิดรูปแบบการสอนที่เน้นการสอนแบบการเรียนรู้ด้วย ตนเอง (Constructivism) ได้แก่ การสอนแบบโครงการ (Project Based) การสอนด้วยกรณีศึกษา (Case Based Learning) การสอนโดยใช้ปัญหา (Problem Based Learning) การสอนด้วยข้อมูล เชิงประจักษ์ (Evidence Based Practice) มาออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้สร้างความรู้เรื่อง สื่อได้

อย่างไรก็ตาม จากผลการประเมินการเรียนรู้หลังเรียนของผู้เรียนในโครงการ ยังปรากฏผล การเรียนรู้ในเนื้อหาบางประเด็นไม่แตกต่างจากก่อนเรียนทั้งระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา สะท้อน ให้เห็นถึงเนื้อหาการเรียนรู้ที่ควรพัฒนาเพิ่มขึ้น จึงควรกำหนดแนวนโยบายเนื้อหาให้เน้นเฉพาะเรื่อง มากขึ้นเพื่อช่วยเพิ่มความรู้ที่ยังต้องพัฒนาเพิ่มเติมให้แก่เยาวชน เช่น เรื่อง ข้อควรปฏิบัติในการใช้สื่อ การหลีกเลี่ยงความเสี่ยงจากเนื้อหาความรุนแรง เพศและสื่อลามก ความเข้าใจที่ควรรู้ในการเป็น เยาวชนดิจิทัลตื่นรู้ ความรู้เรื่องข่าวปลอมข่าวลวง เป็นต้น

ดังนั้นเพื่อให้การส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อในกลุ่มเด็กและเยาวชนบรรลุผลตามพันธกิจ ของ สำนักงาน กสทช. ที่จะดำเนินงานระยะต่อไป ควรกำหนดแนวทางเนื้อหาสำคัญที่จะต้องเพิ่มเติม และ กำหนดไว้ในโครงการเสริมสร้างการรู้เท่าทันสื่อในระยะต่อไป โดยยังคงให้ความสำคัญกับวิธีการสอน แบบเรียนรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การ

อภิปรายประเด็นพฤติกรรม การตอบสนองต่อสื่ออย่างรู้เท่าทันและปลอดภัย โดยเนื้อหาต้องทันเหตุการณ์ เหมาะกับบริบทของผู้เรียน และสอดคล้องกับทักษะการรู้เท่าทันสื่อของผู้เรียนแต่ละช่วงวัย นอกจากนี้ ควรกำหนดให้มีการวิเคราะห์บทวนเนื้อหาและสื่อการสอนหลังโครงการเสร็จสิ้น โดยผู้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และผู้สอนร่วมหารือและเพิ่มเติมเนื้อหาที่ต้องเน้นย้ำ และรวมถึงหารือกับเครือข่ายความร่วมมือผู้เชี่ยวชาญ ครูอาจารย์ นักเรียน นิสิตนักศึกษาและหน่วยงานกำกับดูแล เพื่อให้ได้ข้อสรุปแนวทางพัฒนาปรับปรุงเนื้อหาและรูปแบบการสอนที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นในครั้งต่อไป

2) จัดทำคู่มือการสอนและให้ความรู้เรื่องความรอบรู้เรื่องสื่อสำหรับผู้สอน

การจัดการเรียนการสอนผ่านผู้สอนในสถานศึกษา มีสิ่งสำคัญที่เชื่อมโยงสู่ความสำเร็จด้านผลสัมฤทธิ์การเรียนการสอนคือ ผู้สอนต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการรู้เท่าทันสื่อด้วยเช่นกัน ดังนั้นต้องจัดทำคู่มือสำหรับผู้สอน โดยมีเนื้อหาสำคัญจำเป็นที่ผู้สอนต้องรู้และศึกษาเพื่อนำมาใช้ประกอบการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ คือ หลักคิดเบื้องต้นเพื่อความรอบรู้เรื่องสื่อ ประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ นิเวศสื่อ โครงสร้างอำนาจ เศรษฐกิจ และอุดมการณ์ผ่านสื่อ เทคนิคการสอนความรอบรู้เรื่องสื่อ และสาระการเรียนรู้ที่สำคัญตามแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละเรื่อง

3) จัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้

การเรียนการสอนควรต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนนำความรู้จากการเรียนมาประยุกต์และถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรม ดังนั้นจำเป็นต้องจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรม ที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการผลิตและสร้างสรรค์สื่อกิจกรรม เพื่อรณรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ โดยเนื้อหาสำคัญประกอบด้วย ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสื่อและกิจกรรมรณรงค์ รูปแบบสื่อและกิจกรรม บทบาทของสื่อกิจกรรมในการรณรงค์เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ และวิธีปฏิบัติเชิงกระบวนการผลิตและสร้างสรรค์สื่อกิจกรรมตามหลัก “วงจร PDCA” ซึ่งให้ความสำคัญกับทุกขั้นตอนตั้งแต่ วางแผน (Plan) ปฏิบัติ (Do) ตรวจสอบประเมิน (Check) และพัฒนาปรับปรุงแก้ไข (Act) ได้แก่ การออกแบบและวางแผนก่อนการผลิตและสร้างสรรค์สื่อกิจกรรม การวัดผลและประเมินผลสื่อกิจกรรม และการกำกับ ติดตาม และต่อยอดขยายผลสื่อกิจกรรม

นโยบายด้านที่ 2 : การสนับสนุนการเรียนการสอนที่ยั่งยืน

สำนักงาน กสทช. ดำเนินโครงการด้านการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง โดยจัดให้มีระบบการสนับสนุนการเรียนการสอนเชิงกระบวนการที่ช่วยให้การเรียนการสอนขยายผล ต่อยอดและยั่งยืน ดังนี้

ด้านการสนับสนุนแผนการจัดการเรียนรู้และคู่มือการสอน

จัดให้มีการพัฒนาเนื้อหาให้มีความสอดคล้องกับบริบทของสถาบันการศึกษา และระดับของผู้เรียนอย่างเหมาะสม กำหนดให้มีแผนการดำเนินงานบูรณาการสู่การเรียนการสอนที่ชัดเจน มีกลไกในการถ่ายทอดความรู้ ให้คำปรึกษา ควบคุมดูแลให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนงาน

การสร้างกลไกการดำเนินงานแบบ “แม่ไก่-ลูกไก่” (Training the Trainers)

ดำเนินโครงการด้วยกระบวนการสร้างแกนนำและถ่ายทอดสู่ภูมิภาคต่าง ๆ ด้วยการจัดอบรมการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับแม่ไก่ (สถาบันแกนนำประจำภูมิภาค) และให้แม่ไก่ถ่ายทอดผ่านการจัดอบรมให้แก่ลูกไก่ (สถาบันเครือข่ายในภูมิภาค) ในพื้นที่ของตนเอง จัดอบรมค่ายเยาวชนสร้างสรรค์กิจกรรมเสริมให้แก่แกนนำผู้เรียน ติดต่อประสานงานระหว่างกลุ่มต่าง ๆ เน้นการมีส่วนร่วมของทุกคน ติดตาม ให้คำปรึกษา กำกับการดำเนินงานตลอดโครงการ ให้การสนับสนุนงบประมาณและการบริหารการเงิน จัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการเรียนโดยทั้งแม่ไก่และลูกไก่ต้องมีความพร้อมในการเป็นแกนนำ โดยสถาบันการศึกษาให้การสนับสนุน

การจัดทำหรือให้การสนับสนุนสื่อการเรียนรู้

จัดให้มีการสนับสนุนด้านสื่อ เช่น คลิป ตัวอย่าง ข้อมูลที่ถูกต้องจากสำนักงาน กสทช. หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการเรียนการสอน และการเรียนรู้

การจัดกระบวนการดำเนินงาน

กำหนดบทบาทและความรับผิดชอบที่ชัดเจน โดยเฉพาะบทบาทผู้นำดำเนินโครงการ แม่ไก่ลูกไก่ จัดการสื่อสารภายในให้ต่อเนื่อง ลดขั้นตอนในการปฏิบัติหรือกระบวนการดำเนินงานที่ทำให้เกิดความล่าช้า สับสนและซ้ำซ้อน เพิ่มการสื่อสารให้เกิดความชัดเจนและต่อเนื่อง

การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้

สร้างและรักษาฐานเครือข่ายอย่างหลากหลาย กับกลุ่มต่าง ๆ และภูมิภาคต่าง ๆ โดยเสนอให้สำนักงาน กสทช. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเชื่อมโยงเครือข่ายต่าง ๆ ที่มีอยู่เพื่อขยายความรู้ต่อไป เช่น การรายงานปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างทันเวลาและทันเหตุการณ์ โดยเฉพาะผ่าน ชมรม หรือ ชุมชนต่าง ๆ เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาหรือการขยายตัวของปัญหาในวงกว้าง แนวทางหลักในการดำเนินการสร้างเครือข่ายให้แข็งแกร่งและขยายเครือข่ายความร่วมมือให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม คือ การจัดกิจกรรมระหว่างเครือข่ายและการติดต่อสื่อสารประสานงานให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง ขยายและยกระดับองค์ความรู้ไปสู่เด็กและเยาวชนในทุกระดับ ทุกสาขาวิชา และทุกสถาบันการศึกษารวมถึงมีกระบวนการรับฟังหรือเปิดโอกาสให้มีการสื่อสารแบบ *bottom up* ทั้งจากนักเรียน นิสิต นักศึกษาและเครือข่าย เพื่อนำข้อมูลนั้นมาใช้ปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานได้ทันที่

ส่วนที่ 2 : ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ

การส่งเสริมและสนับสนุนการรู้เท่าทันสื่อให้แก่กลุ่มเด็กและเยาวชน รวมทั้งสนับสนุนให้มีการเรียนการสอนในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อวิทยุ-โทรทัศน์ ในระดับอุดมศึกษา เป็นยุทธศาสตร์สำคัญของสำนักงาน กสทช. แนวทางการดำเนินงานระยะต่อไปจำเป็นต้องขยายสู่การต่อยอดการเรียนรู้เรื่อง การรู้เท่าทันสื่อในระบบการศึกษา โดยริเริ่มสร้างความร่วมมือกับองค์กร หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของเยาวชน ประสานความร่วมมือทั้งระดับปฏิบัติการและนโยบาย ดังนี้

การต่อยอดสู่หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ

การนำเข้าสู่หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ จำเป็นต้องกำหนดเป็นแนวนโยบายโดยกำหนดเป็นทักษะพื้นฐานสำหรับผู้เรียน ที่จะนำไปสู่ความสามารถหลังจบการเรียนในหลักสูตร (Intended Learning Outcomes; ILO) ทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาได้ปรับปรุงรายวิชาในหลักสูตรให้สอดคล้องกัน ส่งผลให้การเรียนการสอนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อในสถานศึกษาเป็นจริงและมีความต่อเนื่อง โดยการสร้างการเรียนการสอน แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสามารถดำเนินการได้ทั้งการสร้างเป็นรายวิชาเฉพาะที่กำหนดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร ทั้งนี้ควรกำหนดให้เป็นรายวิชาบังคับของหลักสูตรที่ต้องเรียนทุกคน และการจัดเป็นรายวิชาเชิงบูรณาการ เนื้อหากับสาขาวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

สำหรับโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการทุกระดับ สามารถจัดการเรียนการสอนได้หลายแบบ อาจเป็นรายวิชาเฉพาะเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ หรือรายวิชาเชิงบูรณาการกับเนื้อหาวิชาเดิมที่มีอยู่ในหลักสูตร เช่น วิชาทักษะคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ หรือรายวิชาภาษาไทยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์สื่อ หรือการงานอาชีพที่เป็นอาชีพที่ต้องใช้เทคโนโลยีหรือวิชาชีพสื่อมวลชน รายวิชา การศึกษาค้นคว้าอิสระ (Individual Study; IS) นอกจากนี้สามารถจัดเป็นการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียน เช่น กิจกรรมชมรม กิจกรรมโครงงานวิทยาศาสตร์ กิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์

หน่วยงานความร่วมมือ : กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ

แนวทางการประสานความร่วมมือ : ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์แนวทางการบูรณาการแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องความรู้เรื่องสื่อ ที่เป็นผลผลิตของโครงการกับหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ ยกกระดับเป็นหลักสูตรแกนกลาง ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการสอนและให้ความรู้สำหรับผู้สอน และคู่มือการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ สำนักงาน กสทช. ริเริ่มการลงนามความตกลงเบื้องต้นกับกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดความร่วมมือด้านการจัดการเรียนการสอน

โดยสำนักงาน กสทช. มอบหลักสูตรการรู้เท่าทันสื่อของโครงการ ให้แก่กระทรวงศึกษาธิการเพื่อ
การบูรณาการสู่หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ

การต่อยอดสู่หลักสูตรอุดมศึกษา

สำหรับหลักสูตรระดับอุดมศึกษา สามารถดำเนินการแนวทางเดียวกันคือ กำหนดเป็น
แนวนโยบายให้สถาบันอุดมศึกษาบรรจุทักษะและความสามารถด้านการรู้เท่าทันสื่อเป็นทักษะพื้นฐาน
จำเป็นในทุกสาขาวิชา เพื่อให้หลักสูตรสาขาต่าง ๆ นำไปใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงหลักสูตรที่ต้อง
เชื่อมโยงความรู้ ทักษะ และความสามารถ ไปสู่ความสามารถหลังจบการเรียนรู้ในหลักสูตร (Intended
Learning Outcomes; ILO) เพิ่มเติมจากการกำหนดตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ทั้งนี้ยึดหยุ่นได้ตาม
ความจำเป็นในการจัดการศึกษา ด้วยการจัดสถานะรายวิชาให้เหมาะสมในแต่ละสาขาวิชา

สำหรับระดับอุดมศึกษา สามารถจัดเป็นรายวิชาเฉพาะที่บรรจุอยู่ในหลักสูตรสาขานิเทศ
ศาสตร์ วารสารศาสตร์ เทคโนโลยีการสื่อสาร สื่อใหม่ ทั้งนี้ควรเป็นรายวิชาบังคับพื้นฐานวิชาชีพ
นอกจากนี้สามารถจัดเป็นรายวิชาการศึกษาทั่วไป (General Education) เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่
เป็นทักษะจำเป็นในสังคมยุคดิจิทัล ที่คณะต่าง ๆ สามารถเลือกเรียนได้ ที่สำคัญอีกแนวทางหนึ่งคือ
การพัฒนาสู่สถานะวิชาที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในสาขาวิชาอื่น ๆ นอกเหนือจากสาขานิเทศศาสตร์
โดยให้ความสำคัญกับการผลักดันสู่หลักสูตรที่มีการรับรองจากสภามหาวิทยาลัยในระดับอุดมศึกษา
เริ่มต้นจากคณะและสาขาวิชาการสื่อสารและนิเทศศาสตร์ที่จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทันที และ
ขยายสู่คณะและสาขาอื่น ๆ เช่น ศึกษาศาสตร์ มนุษยศาสตร์

หน่วยงานความร่วมมือ : กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.)
และสถานศึกษาในกำกับของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.)

แนวทางการประสานความร่วมมือ : ริเริ่มทำข้อตกลงความร่วมมือเบื้องต้นกับมหาวิทยาลัย
ในกำกับของ อว. ระดับคณะจากสถาบันเครือข่ายที่เข้าร่วมโครงการ สำนักงาน กสทช. อนุญาตให้
คณะในสาขานิเทศศาสตร์ การสื่อสารมวลชน การสื่อสารดิจิทัล สำนักวิชาการศึกษาทั่วไป
(General Education) ที่ให้ความร่วมมือนำแผนการจัดการเรียนรู้ของโครงการไปใช้ในการเรียนการ
สอนได้ ร่วมมือพัฒนาหลักสูตรการรู้เท่าทันสื่อระดับคณะหรือสถาบันต้นแบบ แล้วขยายสู่สถาบันอื่น
สามารถขยายผลสู่การดำเนินงานเชิงนโยบาย ด้วยการร่วมมือทำข้อตกลงเบื้องต้นด้านการพัฒนา
หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในสถาบัน กับกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ
นวัตกรรม (อว.) เพื่อวางนโยบายการเริ่มต้นการเรียนการสอน

การพัฒนาครูสอนรู้เท่าทันสื่อ

การสร้างการเรียนรู้ต่อยอดจากการดำเนินโครงการนี้ ควรพัฒนาและต่อยอดองค์ความรู้เพื่อถ่ายทอดให้กับนักเรียนและนักศึกษาที่อยู่ในสถาบันต่าง ๆ รวมถึงอาจารย์ผู้สอนให้ตระหนักรู้และสามารถประยุกต์ใช้แนวทางต่าง ๆ ในการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์และรู้เท่าทัน สร้างความเข้าใจ ปลุกฝังเป็นวัฒนธรรมและให้เกิดพฤติกรรมในการรู้เท่าทันสื่อ หน่วยงานกำกับสถานศึกษาควรมีนโยบายส่งเสริมความรู้ครูอาจารย์ผู้สอนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ การจัดการฝึกอบรมสามารถดำเนินการโดยขอความร่วมมือจาก สำนักงาน กสทช. สถาบันวิจัยด้านการรู้เท่าทันสื่อ องค์การนอกภาครัฐที่ไม่แสวงหากำไร (Non-governmental Organization; NGO) ด้านสื่อและการต่อต้านข่าวปลอม ในฐานะหน่วยงานที่มีองค์ความรู้และบุคลากรที่สามารถให้การอบรมได้ อีกทั้งยังสามารถขอความอนุเคราะห์จากบริษัทเอกชน ที่มีการดำเนินโครงการด้านการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (Corporate Social Responsibility; CSR) เข้าร่วมสนับสนุนการจัดการอบรม นอกจากนี้ควรมีนโยบายด้านการพัฒนาครูอาจารย์อย่างชัดเจนและยั่งยืน โดยสามารถกำหนดให้การอบรมครูอาจารย์ที่สอนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินบุคลากรได้

หน่วยงานความร่วมมือ : ศุภสภา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ภายใต้งานกระทรวงศึกษาธิการ มูลนิธิอินเทอร์เน็ตร่วมพัฒนาไทย สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ

แนวทางการประสานความร่วมมือ : ริเริ่มข้อตกลงความร่วมมือกับหน่วยงานข้างต้น ในการจัดอบรมความรู้ ทักษะเฉพาะสำหรับครูผู้สอนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ สามารถดำเนินการได้ทั้งการจัดทำหลักสูตรขึ้นโดยเฉพาะโดยการริเริ่มของสำนักงาน กสทช. จัดทำโครงการอบรมผู้สอนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ และสนับสนุนให้บุคลากร ครู ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเข้าอบรม โดยจัดรูปแบบการอบรมครูที่กำหนดให้เข้าอบรมและต้องนำไปสอนจริงอย่างน้อย 1 เรื่อง เพื่อการประเมินการอบรมของครูสามารถจัดทำภายใต้กรอบนโยบายการพัฒนาครูของกระทรวงศึกษาธิการได้ นอกจากนี้ สำนักงาน กสทช. สามารถอนุญาตให้เอกชน หน่วยงานมูลนิธิ เป็นผู้จัดอบรมโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการสอนและให้ความรู้ คู่มือกิจกรรม ของโครงการในการจัดอบรมให้กับครูผ่านหน่วยงาน องค์กร มูลนิธิที่ได้รับอนุญาตได้

การสอนและจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียนและสถานศึกษา

สิ่งสำคัญในการนำหลักสูตรมาสอนในสถานศึกษาคือ การกำหนดเป็นนโยบายจากผู้บริหารซึ่งจะเป็นแนวทางที่กำกับให้เกิดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง สำหรับโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำนโยบายสู่การปฏิบัติควรให้ความสำคัญพร้อมทั้งเน้นย้ำแนวปฏิบัติการจัดการเรียนการสอน

ด้วยการทำงานร่วมกับครูผู้สอน นำหลักสูตรมากำหนดเป็นนโยบาย ร่วมกันหาแนวทางการเรียนการสอนด้วยการบูรณาการเข้าสู่หลักสูตรที่สอนในสถานศึกษานั้น ทั้งนี้แนวทางการบูรณาการกับหลักสูตรเพื่อนำไปสอนสามารถทำได้ตามความเหมาะสมของสถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยอาจจัดสอนเป็นวิชาแกน วิชาเลือก วิชาเลือกเสรี การศึกษาทั่วไป จัดสอนผ่านกิจกรรมชมรมที่มีอยู่ การจัดสอนในช่วงคาบของครูประจำชั้น (homeroom) การจัดทำเป็นโครงการพิเศษเสริมการเรียนรู้ เป็นต้น

สำหรับระดับอุดมศึกษา ควรนำเข้าสู่คณะกรรมการบริหารของสาขาวิชา ภาควิชา และคณะวิทยาลัย รวมทั้งฝ่ายวิชาการของสถานศึกษา โดยกำหนดเป็นแนวนโยบายการปรับปรุงหลักสูตร โดยกำหนดเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อเป็น ความสามารถหลังจบการเรียนในหลักสูตร (Intended Learning Outcomes; ILO) เพื่อออกแบบรายวิชาโดยการได้รับการยอมรับจากผู้บริหาร

หน่วยงานความร่วมมือ : สถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และสถานศึกษาในกำกับของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) มหาวิทยาลัยและโรงเรียนเครือข่ายของโครงการ

แนวทางการประสานความร่วมมือ : ริเริ่มทำข้อตกลงความร่วมมือเบื้องต้นกับมหาวิทยาลัยในกำกับของ อว. และสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ระดับคณะ โรงเรียน ซึ่งสามารถเริ่มต้นได้จากสถาบันเครือข่ายที่เข้าร่วมโครงการ สำนักงาน กสทช. อนุญาตให้คณะในสาขาวิชานิติศาสตร์ การสื่อสารมวลชน การสื่อสารดิจิทัล โรงเรียน ที่ให้ความร่วมมือนำแผนการจัดการเรียนรู้ของโครงการไปใช้ในการเรียนการสอนได้ และสำนักงาน กสทช. จัดทำโครงการประกวดกิจกรรมเสริมสร้างการเรียนรู้นอกห้องเรียนเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อกับสถาบันที่นำไปสอน โดยจัดทำเป็นโครงการความร่วมมือและการสนับสนุนการประกวดกิจกรรมประจำปี และขยายผลสู่สถานศึกษาอื่น

การสนับสนุนการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมโดยภาคเอกชน

แนวทางการดำเนินธุรกิจของบริษัทเอกชนให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อสังคม และการพัฒนาอย่างยั่งยืน หลายบริษัทมีการจัดตั้งส่วนงานขึ้นเพื่อทำโครงการเพื่อสังคมโดยเฉพาะ เป็นโอกาสที่ภาครัฐที่มีนโยบายเสริมสร้างความรู้ ความสามารถ และทักษะการใช้สื่ออย่างรู้เท่าทันของเยาวชน สามารถเชื่อมโยงภาคเอกชนมาเป็นผู้ร่วมสนับสนุนการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาความรู้และทักษะการรู้เท่าทันสื่อของเยาวชน ผ่านการทำกิจกรรมแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ สามารถดำเนินการได้หลายลักษณะ เช่น การร่วมมือจัดทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรการเรียนการสอน การสนับสนุนด้านการผลิตและเผยแพร่สื่อการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมประกวดโครงการรณรงค์การรู้เท่าทันสื่อของเยาวชน การดำเนินงานร่วมมือกับภาคเอกชนสามารถดำเนินการได้ทั้งระดับพื้นที่และส่วนกลาง กล่าวคือ สถานศึกษาสามารถประสานภาคเอกชนในพื้นที่เข้ามาร่วมสนับสนุนกิจกรรม

การเรียนการสอนที่จัดในพื้นที่ รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐส่วนกลางสามารถสร้างความร่วมมือจัดทำบันทึกความเข้าใจร่วมกับภาคเอกชนเพื่อดำเนินโครงการส่งเสริมหลักสูตร การเรียนการสอน และกิจกรรมเสริม เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการรู้เท่าทันสื่อของเยาวชนในระดับประเทศ

หน่วยงานความร่วมมือ : บริษัทเอกชนผู้ให้บริการสัญญาณอินเทอร์เน็ต บริษัทผู้ผลิตโทรศัพท์สมาร์ทโฟน บริษัทธุรกิจที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมด้านการรู้เท่าทันสื่อของผู้บริโภค เช่น บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) (AIS) บริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (TRUE) บริษัท ชัมซุง อิเลคโทรนิคส์ จำกัด

แนวทางการประสานความร่วมมือ : อนุญาตให้บริษัทเอกชนที่ดำเนินกิจกรรมแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อของผู้บริโภค อาทิ บริษัทผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ภายใต้การกำกับของสำนักงาน กสทช. บริษัทจำหน่ายโทรศัพท์สมาร์ทโฟน นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นผลผลิตโครงการ ไปใช้ในการส่งเสริมให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อในรูปแบบการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมของบริษัทได้ นอกจากนี้สามารถขยายผลสู่การจัดตั้งสถาบันวิจัยด้านการรู้เท่าทันสื่อ ที่เป็นองค์กรด้านการศึกษา วิจัย พัฒนาองค์ความรู้ และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อของผู้บริโภคทุกกลุ่ม จัดตั้งเป็นองค์กรในรูปแบบองค์กรมหาชน หรือ ธุรกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise) หรือ มูลนิธิ เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนเรื่องการรู้เท่าทันสื่ออย่างต่อเนื่องยั่งยืน

8.3 อภิปรายผลการดำเนินงานและถอดบทเรียนสำหรับการดำเนินงานในอนาคต

โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน ถือเป็นโครงการนำร่องในการพัฒนากลไกความรอบรู้เรื่องสื่อสำหรับประชาชนกลุ่มเด็กและเยาวชน ทั้งในระบบการศึกษาและในรูปแบบการส่งเสริมให้เกิดกระบวนการหรือกิจกรรมรู้เท่าทันสื่อในเด็กและเยาวชน ตลอดจนการเพิ่มทักษะและความสามารถในการรู้เรื่องสื่อตามยุทธศาสตร์ของ กสทช. การดำเนินงานได้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์โครงการ จากการสังเคราะห์ถอดบทเรียนการดำเนินโครงการ นำมาสู่ประเด็นสำคัญที่เป็นประโยชน์สำหรับการดำเนินโครงการต่อเนื่องในอนาคต และชี้แนะแนวทางการพัฒนาโครงการอย่างต่อเนื่องต่อไป ดังนี้

องค์ประกอบหลักสูตรการเรียนการสอนความรอบรู้เรื่องสื่อ

โครงการได้ออกแบบพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนเรื่องความรอบรู้เรื่องสื่อ โดยประกอบด้วย 3 ส่วนสำคัญ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือสาระการเรียนรู้ และคู่มือการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ และได้ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถสรุปได้ว่า หลักสูตรสามารถเพิ่มความรู้ให้กับผู้เรียนได้ และยังสะท้อนถึงความพึงพอใจของผู้เรียนต่อกระบวนการจัดการเรียนการ

สอนที่เน้นกิจกรรมคิดวิเคราะห์ แลกเปลี่ยน เรียนรู้ด้วยตนเอง ที่ออกแบบตามแนวคิดเรื่องนิเวศสื่อ และความรอบรู้เรื่องสื่อ แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ทฤษฎีการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง และทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง บทเรียนนี้ชี้แนะว่า การออกแบบพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนเรื่องความรอบรู้เรื่องสื่อ ควรมีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

1) แผนการจัดการเรียนรู้ ออกแบบโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน (Constructivism Learning) เป็นหลัก ประยุกต์แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education Concept) ประกอบด้วย สาระการเรียนรู้ที่เน้นนิเวศสื่อของผู้เรียนที่สอดคล้องกับยุคสมัยของผู้เรียนและยุคสมัยปัจจุบัน ทั้งนี้ควรคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบของสื่อต่อผู้เรียน มากำหนดเป็นบทเรียนแต่ละเรื่องตามความเหมาะสมกับข้อกำหนดในการจัดการเรียนการสอนของแต่ละสถาบัน สำหรับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถประยุกต์วิธีการเรียนรู้แบบต้นรู้ด้วยตนเองด้วยจิตตปัญญา มาใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เน้นการวิเคราะห์สถานการณ์ ประเมินผลกระทบของสื่อ วิพากษ์อิทธิพลของสื่อทั้งระดับพฤติกรรมและระดับอุดมการณ์ สร้างทางเลือกในการตอบสนองต่อสื่ออย่างปลอดภัย วิเคราะห์ผลต่อเนื้อหาของทางเลือกในการตอบสนองสื่อ แลกเปลี่ยนมุมมองการตัดสินใจตอบสนองต่อสื่อ ทั้งนี้ครูผู้สอนสามารถออกแบบให้เหมาะสมกับพื้นฐานผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา

2) คู่มือสาระการเรียนรู้ มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับใช้เป็นเนื้อหาการเรียนรู้ทั้งผู้สอนและผู้เรียน ดังนั้นจำเป็นต้องจัดทำเนื้อหาการเรียนรู้ประกอบในแต่ละบทเรียนที่ออกแบบขึ้น โดยเน้นเนื้อหาในระดับแนวคิดทฤษฎี และระดับวิธีการปฏิบัติในการอ่านสื่อ วิเคราะห์สื่อ ตอบสนองต่อสื่อ ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันที่ต้องใช้ชีวิตในนิเวศสื่อของผู้เรียน เพื่อให้สามารถใช้สื่อได้อย่างปลอดภัยและได้ประโยชน์ ประเด็นสำคัญที่สะท้อนจากการดำเนินโครงการคือ คู่มือสาระการเรียนรู้เป็นข้อมูลสำหรับผู้สอนที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการทำความเข้าใจเนื้อหาการสอน เตรียมการสอน กิจกรรม ใบงานหรืองานที่มอบหมายในชั้นเรียน อย่างไรก็ตาม เนื้อหาสาระในคู่มือเป็นความรู้ที่ครูผู้สอนต้องเรียนรู้เพิ่มเติม ดังนั้นหากมีการจัดกระบวนการเรียนรู้สาระเนื้อหาสำหรับครูผู้สอนจะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การอบรมให้ความรู้และทักษะความรอบรู้เรื่องสื่อสำหรับครูผู้สอนจึงเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ควรพิจารณาเพิ่มเติม โดยจัดอบรมให้ความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาการเรียนรู้และวิธีการสอนสำหรับครูผู้สอน

3) คู่มือการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ เป็นเนื้อหาความรู้ส่วนหนึ่งขององค์ประกอบหลักสูตร ที่จะช่วยเสริมการเรียนรู้เพิ่มเติมจากการเรียนในห้องเรียนให้กับผู้เรียน สะท้อนให้เห็นถึงการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ของผู้เรียน รวมทั้งผู้เรียนสามารถขยายผลการเรียนรู้สู่วงกว้างทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และการสร้างสื่อรณรงค์ทางสังคม โดยหลักสูตรควรมีการดำเนินงานทั้งการจัดทำเอกสารคู่มือ

ให้ความรู้ และจัดกระบวนการนำผู้เรียนแกนนำเข้าค่ายกิจกรรมเพื่อให้ความรู้การทำโครงการ กิจกรรม กระตุ้นให้ทำกิจกรรมพร้อมให้คำปรึกษาการจัดกิจกรรมของผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนเขียน ข้อเสนอโครงการ นำมาแลกเปลี่ยนในค่ายอบรมร่วมกับแกนนำสถาบันอื่น ๆ หลังจากการอบรมค่าย กิจกรรมได้มีการติดตามให้การสนับสนุนด้านค่าใช้จ่ายจัดกิจกรรม การมอบหมายให้คำปรึกษาโดยมี ครูผู้สอนเป็นครูที่ปรึกษาโครงการ กระบวนการส่งเสริมการทำกิจกรรมเสริมสร้างกิจกรรม ของผู้เรียนได้ และผลงานกิจกรรมมีเนื้อหาที่สะท้อนการเรียนรู้ได้ รวมทั้งขยายการเรียนรู้สู่กลุ่ม นักเรียนอื่น ๆ ในสถานศึกษา ชุมชนในพื้นที่ และเผยแพร่กว้างสู่สังคมผ่านสื่อสังคมออนไลน์

นอกจากองค์ประกอบของหลักสูตรแล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนและมหาวิทยาลัย ในเรื่องนี้มีประเด็นที่น่าสนใจสามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1. หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนของโครงการออกแบบเป็นการสอนเป็นวิชาแกน กำหนดเรื่องและชั่วโมงสอนตามระยะเวลาเรียน 1 ภาคการศึกษา และการดำเนินงานครั้งนี้เป็นการ ดำเนินโครงการนำร่อง การนำไปสอนของแต่ละสถาบันมีข้อจำกัดในการบูรณาการเข้ากับหลักสูตรที่ ใช้อยู่ สถานศึกษาได้พยายามจัดการเรียนการสอนให้สามารถนำหลักสูตรไปสอนจริง ภายใต้การจัดการเรียนการสอนของแต่ละสถาบันที่สามารถจัดสอนเป็นวิชาแกนครบตามแผนการจัดการเรียนรู้ได้ ผลการทดสอบคะแนนเฉลี่ยความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยสถิติ t-test ในกลุ่มสถาบันที่มีการ สอนครบตามแผนการจัดการเรียนรู้ สรุปได้ว่า ผลของระดับความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนมีความ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 โดยหลังจากได้รับความรู้ตามหลักสูตรแล้ว ผู้เรียน ทั้งในระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา มีความรู้มากกว่าก่อนการเรียน สะท้อนให้เห็นว่า หลักสูตรที่ออกแบบขึ้นหากมีการนำไปสอนครบเนื้อหาการสอน ซึ่งใช้แนวความคิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของผู้เรียน (Constructivism Learning) เป็นหลัก สามารถสร้างความรู้และทักษะความรอบรู้เรื่องสื่อ ให้กับผู้เรียนได้ ดังนั้นการนำหลักสูตรไปใช้ในการสอนในอนาคต ควรพิจารณารูปแบบการสอน โดย ให้ความสำคัญกับการสอนเป็นวิชาแกน 1 ภาคการศึกษา ทั้งนี้ความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไป สอนจริงในอนาคต จำเป็นต้องมีการดำเนินงานผลักดันให้บรรจุวิชาความรู้เรื่องสื่อเป็นรายวิชาที่ ระบุชัดเจนในหลักสูตร หรือเป็นรายวิชาแกนกลางของหลักสูตรทั้งในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ตามข้อเสนอแนะของโครงการ ที่ได้เสนอแนะไว้ในเรื่องการต่อยอดหลักสูตรสู่มัธยมศึกษาและ อุดมศึกษา

2. การดำเนินงานของโครงการเป็นการดำเนินงานนำร่อง การนำหลักสูตรไปใช้เป็นการปรับ ให้เข้ากับการจัดการศึกษาของแต่ละสถาบัน นอกจากการสอนเป็นวิชาแกนแล้ว ยังมีการสอนเป็นวิชา เล็กเสรี วิชากลุ่มการศึกษาทั่วไป (ระดับอุดมศึกษา) กิจกรรมโฮมรูม (Home room) กิจกรรม ชุมชน/ชมรม ซึ่งจำเป็นต้องปรับเนื้อหาและกิจกรรมการสอนให้เหมาะสมกับรายวิชาและกิจกรรมที่

นำไปสอน จึงอาจจะไม่สามารถทำกิจกรรมการสอนที่ออกแบบไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ได้ทั้งหมด สามารถจัดการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งประยุกต์แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education Concept) ได้เพียงบางส่วน อย่างไรก็ตามหากพิจารณาจากเนื้อหา และกิจกรรมโครงการที่ผ่านการคัดเลือกเข้ารอบการประกวดกิจกรรมเสริมสร้างความรอบรู้เรื่องสื่อ ของผู้เรียนที่เข้าร่วมโครงการและจัดทำโครงการขึ้น สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนสามารถนำความรู้จากการเรียนการสอนมาถ่ายทอดให้กับผู้อื่นเพื่อสร้างการรู้เท่าทันสื่อได้ ดังนั้นการดำเนินโครงการในอนาคต หากยังไม่สามารถผลักดันให้บรรจุเป็นวิชาแกนในหลักสูตรได้ สามารถนำองค์ประกอบที่สามของหลักสูตรคือ การจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้มาใช้เป็นการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ให้ผู้เรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรควบคู่ไปกับการสอยตามแผนการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ในอนาคต หากมีการระบุเป็นรายวิชาแกนในหลักสูตร การออกแบบหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน ควรเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน ร่วมกับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ทั้งนี้ควรมีงานวิจัยบุกเบิกที่ศึกษารูปแบบและผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจนของการจัดการเรียนการสอนความรอบรู้เรื่องสื่อที่เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ซึ่งเป็นประเด็นท้าทายต่อไปในอนาคต

การยกระดับสู่หลักสูตรความรอบรู้เรื่องสื่อในระบบการศึกษา

การพัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถของเด็กและเยาวชนด้านความรอบรู้เรื่องสื่อ ในระยะต่อไป ควรพิจารณาขยายผลยกระดับองค์ความรู้ด้านการรู้เท่าทันสื่อไปสู่เด็กและเยาวชนในทุก ระดับ ทุกสาขาวิชาและทุกสถาบันการศึกษา จากการดำเนินโครงการชี้ให้เห็นโอกาสการนำเรื่องความรอบรู้เรื่องสื่อเข้าสู่การเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาทั้งระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา จากผลการประเมินที่พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการสะท้อนความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปใช้ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยอาจจัดทำเป็นวิชาเลือกขึ้น เพื่อให้นักเรียนที่สนใจเลือก แต่ไม่อาจคาดหวังให้นักเรียนทุกคนเรียนในวิชาดังกล่าวได้ เพราะไม่เป็นวิชาหลักที่ผ่านการรับรองจากกระทรวง เช่นเดียวกับระดับอุดมศึกษาที่มีการกำกับโครงสร้างหลักสูตร กำหนดรายวิชาในหลักสูตรไว้แล้วตามมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา จำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรซึ่งต้องผ่านการพิจารณาอนุมัติจากผู้บริหารสถาบัน การนำหลักสูตรความรอบรู้เรื่องสื่อของโครงการไปใช้ในการเรียนการสอนจึงมีความท้าทายอย่างมาก โดยเฉพาะในหลักสูตรหรือสาขาวิชาที่ไม่ได้มุ่งเน้นเรื่องการสื่อสารหรือนิเทศศาสตร์ ดังนั้นความท้าทายในอนาคตที่จำเป็นคือ ในระยะสั้นการที่ได้ทันทีคือ สามารถดำเนินการได้ 2 ลักษณะ ได้แก่ จัดทำเป็นชุดหลักสูตรพร้อมใช้ให้แก่สถาบันที่พร้อมและให้ความร่วมมือในการสอน โดยจัดทำเป็นชุดหลักสูตรสำเร็จรูปที่ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือครูผู้สอน คู่มือกิจกรรมเสริม และสื่อการเรียนรู้ ได้แก่ เอกสารประกบการบรรยายในรูปแบบไฟล์

พาวเวอร์พอยท์ (PowerPoint File) คลิปประกอบการสอน ไดรฟ์ (Drive) รวมรวมเนื้อหาความรู้เสริม การเรียนรู้ที่จัดทำโดยสำนักงาน กสทช. และองค์กรอื่น ๆ ซึ่งเป็นชุดสำเร็จที่จะช่วยกระตุ้นให้ครูนำไป สอนเพราะช่วยลดภาระการเตรียมการสอนของครู โดยครูจะเป็นผู้พิจารณาความเหมาะสมว่าจะ สอดแทรกเข้าสู่รายวิชาที่มีอยู่ในหลักสูตรตามโครงสร้างหลักสูตรปัจจุบันอย่างไร เช่น สอนเป็นวิชา เล็ก วิชาเลือกเสรี หลักสูตร วิชาการศึกษาทั่วไป (General Education Course) รายวิชาโครงการ ศึกษาอิสระ สำหรับสถาบันที่มีข้อจำกัดในการสอดแทรกในรายวิชาไม่ได้ สามารถปรับสู่การสอนผ่าน การจัดตั้งชุมนุม/ชมรม ซึ่งผลการประเมินพบว่า คะแนนเฉลี่ยความรู้หลังเรียนของนักเรียนที่เรียนผ่าน วิชาชุมนุมหรือกิจกรรมชุมนุม แตกต่างจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญและคะแนนหลังเรียนเพิ่มมากกว่า ก่อนเรียนในระดับที่มากกว่าการเรียนผ่านการสอดแทรกในรายวิชา

สำหรับในระยะยาวประเด็นที่ท้าทายการดำเนินงานคือ การยกระดับและขับเคลื่อนให้มี หลักสูตรเฉพาะทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้การ ขับเคลื่อนระยะยาวนี้ จำเป็นต้องมีการสอนที่เป็นรูปธรรมและเห็นผลชัดเจน เพื่อเป็นข้อมูลรูปธรรม สนับสนุนการยกระดับสู่การกำหนดเป็นหลักสูตรเฉพาะ หรือรายวิชาพื้นฐานในหลักสูตรทุกระดับ ดังนั้นจำเป็นต้องมีการวิจัยเป็นฐานองค์ความรู้สนับสนุนการยกระดับสู่หลักสูตรพื้นฐานอย่างชัดเจน รวมทั้งการกระตุ้นทางนโยบายและบทบาทขององค์กรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ให้ความสำคัญเรื่องการพัฒนา ความรู้ ความสามารถ และทักษะความรอบรู้เรื่องสื่อที่ถือเป็นทักษะจำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตของ เด็กและเยาวชนในปัจจุบันและอนาคต

ในระหว่างขับเคลื่อนเพื่อยกระดับหลักสูตรในระบบการศึกษา การให้ความรู้เรื่องความรอบรู้ เรื่องสื่อยังจำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ดำเนินโครงการเกี่ยวกับ เรื่องนี้ยังจำเป็นต้องมีการดำเนินงานต่อเนื่อง โดยปรับปรุงเพิ่มเติมยกระดับวัตถุประสงค์ ผลผลิต ผลลัพธ์ของโครงการให้สอดคล้องกับผลการดำเนินงานที่ผ่านมาในแต่ละปี ทั้งนี้ยังคงวัตถุประสงค์ หลักคือความรู้ ทักษะ และความสามารถด้านความรอบรู้เรื่องสื่อ และขยายสู่กระบวนการขับเคลื่อน ยกระดับต่อไปในอนาคต

บทบาทและความรู้ผู้สอนความรอบรู้เรื่องสื่อ

การออกแบบหลักสูตรที่เน้นการเรียนการสอนแบบการสร้างความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน จัด กระบวนการเรียนที่เน้นการคิดวิเคราะห์และการตอบสนองอย่างรู้เท่าทันสื่อ สอดคล้องกับแนวคิดการ สอนความรอบรู้เรื่องสื่อของ Hoehsmann, & Poyntz (2012, pp. 195-200) ที่ชี้ให้เห็นว่า การ สอนที่จะช่วยเพิ่มความรอบรู้เรื่องสื่อควรเป็นการสอนในด้านการเสริมด้านความคิด (Thinking) ให้มี สติและรู้ตัวเสมอได้ด้วยตนเองการตัดสินใจให้เป็น (Judging) ว่าเนื้อหาที่ได้รับนั้นถูกหรือผิดอย่างไร ดี

หรือไม่ดี โดยจะต้องเข้าใจในประเด็นการสร้างเนื้อหาให้มีความน่าสนใจด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ด้วยการเป็นผู้วิพากษ์ (Critic) ด้วยการประเมิน ตัดสินเนื้อหา และหาแนวทางการปฏิบัติต่อสื่ออย่างรู้เท่าทัน นอกจากนี้ผลการประเมินยังพบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจระดับสูงมากต่อผู้สอนในด้านการยกตัวอย่าง และการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน ที่ช่วยสร้างความตระหนัก และตื่นตัวเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ ดังนั้นบทบาทของครูผู้สอนควรเน้นหนักในบทบาทผู้สนับสนุนกระตุ้นให้นักเรียนคิด ประเมิน วิพากษ์ หาวิธีการตอบสนองอย่างสื่ออย่างปลอดภัย มากกว่าการสอนแบบท่องจำตามตำรา การดำเนินโครงการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และวิธีการสอนที่เน้นบทบาทของผู้เรียนเป็นหลัก บทบาทครูจะเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน กล่าวคือ ครูผู้สอนจำเป็นต้องทำความเข้าใจสถานการณ์ สาเหตุ การกระทำ และผลกระทบของการใช้สื่อในสถานการณ์ที่นำไปสู่ความเสี่ยงอันตรายจากการใช้สื่อ เพื่อจะสามารถดำเนินกิจกรรมการสอนที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุผลการเรียนรู้อย่างมีความเข้าใจในพื้นฐานทฤษฎีการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งอาจจะมีไม่เท่ากันในแต่ละคน เนื่องจากพื้นฐานสาขาวิชาของครูผู้สอนแต่ละคนแตกต่างกันไป ดังนั้นประเด็นสำคัญอีกประเด็นหนึ่งคือ การส่งเสริมความรู้และบทบาทของครูผู้สอนในฐานะผู้นำไปสู่การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียน การนำหลักสูตรไปสอนจริงจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการให้ความรู้และความเข้าใจ บทบาทของครูผู้สอน การดำเนินโครงการที่ออกแบบระบบการอบรมแม่ไก่และลูกไก่ สะท้อนให้เห็นว่าการนำหลักสูตรไปสอนได้ผลตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้คือการจัดอบรมครูผู้สอน โดยการอบรมประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) การให้ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีนิเวศสื่อและการรู้เท่าทันสื่อ ครูผู้สอนควรเข้าใจภูมิทัศน์สื่อที่เป็นสิ่งแวดล้อมของผู้เรียน ปัจจัยเกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อ สถานการณ์ที่เป็นปัญหาในการใช้สื่อ หลักวิธีการปฏิบัติในการใช้สื่ออย่างปลอดภัยและได้ประโยชน์ ประเด็นปัญหาการใช้สื่อของเด็กและเยาวชน รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 2) การทำความเข้าใจแนวคิดพื้นฐานการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาสาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ในแต่ละบทเรียน การเรียนรู้ควบคู่กับการทำกิจกรรมเสริมนอกห้องเรียน รวมทั้งวิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในสถานศึกษา 3) บทบาทผู้สอนในฐานะผู้สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน เข้าใจบทบาทที่เลี้ยง ที่ปรึกษา ผู้กระตุ้นการคิดวิเคราะห์ ผู้สรุปการเรียนรู้จากการอภิปรายแลกเปลี่ยนในชั้นเรียน

จากบทบาทและความรู้ของครูผู้สอนที่กล่าวมา ในระยะสั้นที่มีการดำเนินโครงการจำเป็นต้องจัดการอบรมให้แก่ผู้สอนก่อนนำหลักสูตรไปใช้ หากมีการขยายผลโครงการสู่สถานศึกษามากขึ้น จำเป็นต้องมีการสร้างครูแม่ไก่ให้มากขึ้นเพื่อถ่ายทอดสู่ลูกไก่ และในระยะยาวเมื่อสามารถขับเคลื่อนผลักดันหลักสูตรเข้าสู่ระบบการศึกษาได้ จำเป็นที่จะต้องพิจารณาการผลิตบัณฑิตครูเฉพาะด้านความ

รอบรู้เรื่องสื่อ เช่นเดียวกับการผลิตครูในสาขาเฉพาะอื่น ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน สำหรับการสอนในระดับอุดมศึกษา การอบรมเสริมความรู้แก่ผู้สอนหลักสูตรความรู้เรื่องสื่อที่ขยายสู่สาขาวิชาอื่น ๆ นอกเหนือจากสาขานิเทศศาสตร์ จำเป็นต้องพิจารณาจัดการอบรมพัฒนาความรู้และบทบาทผู้สอนสำหรับอาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษาเช่นกัน

กิจกรรมการรณรงค์ทางสังคมด้านความรู้เรื่องสื่อ

ผลการประเมินโครงการในประเด็นกิจกรรมการรณรงค์ทางสังคมพบว่า สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมร่วมกับภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอกสถาบัน คิดเป็นร้อยละ 31.74 โดยจัดทำโครงการกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ ในลักษณะความร่วมมือกับหรือได้รับการสนับสนุนจากภายนอกสถาบันดำเนินการ หรือกับภาคส่วนต่าง ๆ เช่น ร่วมกับโรงเรียนอื่นในพื้นที่ใกล้เคียงที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ ชุมชน เทศบาล หน่วยงานภาครัฐและเอกชน เช่น โรงเรียนอุทัยวิทยาคม จัดกิจกรรมภายใต้ความร่วมมือกับเทศบาลเมืองอุทัยธานี จัดกิจกรรมการประกวดแต่งเพลงและดนตรี “เยาวชนคนทันสมัยจังหวัดอุทัยธานี” ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จัดกิจกรรม “เด็กเมืองกาญจนบุรีทันสมัย” ร่วมกับสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดกาญจนบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตรัตภูมิ ร่วมกับกลุ่มเกษตรกรหมู่บ้านข้าวพื้นเมืองภาคใต้ จัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้เรื่องสื่อให้เกษตรกรในหมู่บ้าน มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีใช้กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในฐานะสถาบันดำเนินการ (สถาบันแม่ไก่) จัดกิจกรรมร่วมกับสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ในพื้นที่ภูมิภาคภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง อาทิ โรงเรียนลือคำหาญวารินชำราบ โรงเรียนวิจิตรพิทยาร่วมกับ สถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษาอื่นที่ไม่ได้เป็นสถาบันดำเนินการ (สถาบันลูกไก่) ในโครงการ อาทิ โรงเรียนบ้านบัว และโรงเรียนชุมชนบ้านศรีโค เป็นต้น ผลการประเมินยังชี้ว่าการจัดกิจกรรมร่วมกับเครือข่ายภายนอกสถาบันเกี่ยวข้องกับขนาดของสถานศึกษา และระดับการรับรู้ทางสังคมของภายนอกต่อสถานศึกษา การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับบุคคลและหน่วยงานภายนอกสะท้อนให้เห็นความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตรนอกห้องเรียน ที่ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้สู่การปฏิบัติได้ การกระตุ้นให้เกิดการทำกิจกรรมรณรงค์ในชุมชน กลุ่มสังคม และสังคมโดยรวม ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงขนาดของสถานศึกษาและบทบาทของสถานศึกษาในสังคมพื้นที่ ดังนั้นแนวทางการดำเนินงานในประเด็นนี้ โครงการที่จะจัดขึ้นในอนาคตควรจัดให้มีกระบวนการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือสถานศึกษาจัดกิจกรรม และขยายกิจกรรมในวงกว้าง กระตุ้นให้เกิดการเผยแพร่กิจกรรมวงกว้าง เช่น ให้การสนับสนุนด้านความรู้การรณรงค์ความรู้เรื่องสื่อ อุปกรณ์จัดกิจกรรม งบประมาณบางส่วน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการสร้างสรรค์สื่อที่สร้างความรอบรู้เรื่องสื่อและเผยแพร่สู่สังคมวงกว้าง

นอกจากนี้สิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการรับรู้กิจกรรมในวงกว้าง และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องคือ การจัดการความรู้ด้านความรู้เรื่องสื่อ (Media Literacy Knowledge

Management) สามารถทำได้ด้วยการรวบรวมองค์ความรู้จากงานวิจัย เอกสารทางวิชาการ บทความ บทวิเคราะห์สื่อ ในรูปแบบต่าง ๆ ที่ผลิตและเผยแพร่โดยหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรไม่หวังผลกำไร ที่มีอยู่ในปัจจุบัน จัดทำเป็นคลังข้อมูลที่เปิดให้เข้าถึง แลกเปลี่ยน เผยแพร่ สำหรับทุกคน ซึ่งจะเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีประโยชน์สำหรับการเรียนการสอนความรอบรู้เรื่องสื่อของสถาบันการศึกษา การเรียนรู้ของประชาชน ในอนาคตสามารถใช้เป็นฐานรวมและขยายเครือข่าย เสริมสร้างสังคมพลเมืองรอบรู้เรื่องสื่อได้

8.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินงานในอนาคต

ข้อเสนอสำหรับการดำเนินงานในอนาคต สืบเคราะห์จากผลการดำเนินงานตลอดโครงการ การติดตามประเมิน และการรับฟังความเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการ ช่วยชี้แนะแนวทางเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานในอนาคต ดังนี้

1. การออกแบบหลักสูตรและนำไปปฏิบัติ ควรให้ความสำคัญกับการดำเนินงานอย่างสอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตร รายวิชาปัจจุบัน และสภาพการจัดการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษา และนำไปปฏิบัติโดยมีการบริหารโครงการด้วยการกำกับการดำเนินงานในภาพรวม และออกแบบกลไกการทำงาน กำหนดทิศทาง วางแผน บริหารจัดการ สื่อสาร ติดตามและประเมินผล ให้กระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ เป็นไปด้วยความราบรื่น รวมทั้งต้องมีการประสานเชิงนโยบาย ประสานความร่วมมือกับผู้บริหารระดับสูงของสถาบันการศึกษาเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานให้ราบรื่น

2. ควรพัฒนาเนื้อหาโดยคำนึงถึงความเชื่อมโยงกับระดับและสาขาวิชาของผู้เรียน ความตระหนักรู้และทักษะในการรู้เท่าทันสื่อของผู้เรียนแตกต่างกันออกไปทั้งในระดับการศึกษา สาขาวิชา และหลักสูตรของแต่ละสถาบันที่มีอยู่ ด้วยเหตุนี้โครงการควรพัฒนาเนื้อหาการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มผู้เรียนและแบ่งระดับที่ชัดเจน ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้เกิดความตระหนักรู้และทักษะแก่เยาวชน ทั้งยังสามารถวัดพัฒนาการและประสิทธิภาพของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้แผนการจัดการเรียนรู้ ควรออกแบบให้สอดคล้องกับประสบการณ์การใช้สื่อ หรือ นิเวศสื่อที่เป็นสิ่งแวดล้อมในการดำเนินชีวิตของผู้เรียนทั้งสื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างกันในแต่ละระดับการศึกษา โดยเน้นการสร้างความรู้เรื่องสื่อด้วยการให้ “ความรู้” ควบคู่ไปกับการฝึก “คิดวิเคราะห์” และกระตุ้นการปฏิบัติให้เกิด “พฤติกรรม” ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาและการใช้สื่ออย่างรู้เท่าทัน โดยจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนให้ตระหนักรู้ มีสติใคร่ครวญ รู้คุณค่าของตนเองและผู้อื่น ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education) ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative

Learning) สามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) นำความรู้มาวิเคราะห์ ประเมิน วิพากษ์ และตั้งคำถามให้เกิดการเรียนรู้ในเชิงสร้างสรรค์

3. ควรเพิ่มความสำคัญกับการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเสริมนอกห้องเรียน ให้การสนับสนุน กิจกรรมหรือโครงการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำความรู้จากห้องเรียนขยายสู่กลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ ได้ กว้างขวางขึ้น รวมถึงการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนที่เริ่มเปลี่ยนแปลงด้านความรู้เท่า ทันสื่อด้วยตนเองกับเป้าหมายอื่น ๆ การนำผลงาน โครงการ สื่อที่สร้างสรรค์ขึ้น เผยแพร่สู่สถานศึกษา อื่น ๆ ชุมชน สังคม และสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อขยายผลการเปลี่ยนแปลงของโครงการให้กว้างมากขึ้น

4. ควรเพิ่มเติมกิจกรรมสร้างเครือข่ายให้แข็งแกร่ง และขยายเครือข่ายการเรียนรู้ทั่วประเทศ สร้างและรักษาเครือข่ายให้แข็งแกร่งและคงอยู่ โดยนำหลักสูตรที่ออกแบบขึ้นไปสอนหรือจัดกิจกรรม กับเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน เช่น สถานักเรียน กลุ่ม สมาคม ชมรม สามารถดำเนินการ ได้หลายรูปแบบ ได้แก่ การจัดกิจกรรมเรียนรู้สานสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ สามารถจัดในรูปแบบของกิจกรรมเชิงวิชาการ กิจกรรมทั่วไปนอกหลักสูตร หรือการจัดโครงการร่วม ระหว่างเครือข่ายภายหลังที่เสร็จสิ้นโครงการ การจัดการความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้วยการ จัดทำคลังความรู้ที่เครือข่ายสามารถเข้าถึง แลกเปลี่ยน นำไปใช้ และเพิ่มเติมได้ การสร้างกลไกการ ติดต่อสื่อสาร ให้คำปรึกษาแนะนำ และกระตุ้นการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยอาจอยู่ในรูปแบบของการประชุมติดตามความก้าวหน้าโครงการ เวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อนำข้อมูลมาเป็นปัจจัยนำเข้าในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนหรือการ จัดกิจกรรม

การดำเนินงานในอนาคตควรดำเนินงานต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะเยาวชนจำเป็นต้องพัฒนาทักษะ และความสามารถด้านความรู้ เรื่องสื่ออย่างต่อเนื่องทันการเปลี่ยนแปลงของนิเวศสื่อและ เทคโนโลยีการสื่อสาร การดำเนินงานต่อเนื่องสามารถนำหลักสูตรที่เป็นผลผลิตของโครงการไปขยาย ผลต่อในสถานศึกษาอื่น ๆ ได้ โดยปรับวัตถุประสงค์ การดำเนินงาน ผลผลิต และผลลัพธ์โครงการ เพิ่มเติมการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะที่กล่าวมาข้างต้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรรณิกา พัศระ และคนาธิป ทองรวีวงศ์. (2563). การคุ้มครองผู้ถูกกลั่นแกล้งรังแกออนไลน์ในบริบทของกฎหมายไทยและต่างประเทศ. กฎหมายน่ารู้ โดยสำนักงานกฎหมาย, มิถุนายน (2563): 21-23.
- เกิดอะไรขึ้นกับ LUNA? : สาเหตุของราคาที่ร่วงหล่น และการละเมิด. (2565). The Matter. สืบค้นจาก Impossible Trinity <https://thematter.co/thinkers/why-luna-fall-from-the-sky/174883>
- โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์. (2557). การประชุมสมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็น เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาวิชาชีพสุขภาพให้สอดคล้องกับความจำเป็นด้านสุขภาพในบริบทสังคมไทย. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2557.
- ชนิษฐา จิตแสง. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคลและกลุ่มบุคคลกับทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตของเยาวชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น. อินฟอรมะชัน, 21(1), 46-60.
- เจษฎา ศาลาทอง. (2564). กรณีศึกษาจากต่างประเทศ. ใน ภัคดี มະนะเวศ (บ.ก.). มาตรฐานการสื่อข่าวในสถานการณ์ความขัดแย้งตามแนวทางการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง (หน้า 147-187). อิมเพรส: กรุงเทพฯ.
- ชนัญสร อรณพ ญ อยุธยา, การดา ร่วมพุ่ม และมาโนช ชุมเมืองปัก (2562). สื่อแวดล้อมนิเวศสื่อที่ดีเพื่อส่งเสริมสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ชนิดาภา ขอสุข. (2563). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างความรอบรู้และพฤติกรรมในการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. อดุทธธานี : วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ชลลดา ทองทวี และคณะ. (2551). จิตตปัญญาพฤษา: การสำรวจและสังเคราะห์ความรู้จิตตปัญญาศึกษาเบื้องต้น (รายงานวิจัย) กรุงเทพฯ : โครงการวิจัยและจัดการความรู้จิตตปัญญาศึกษา ศูนย์จิตตปัญญาศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล
- ซัซซ็อน ช่อนเงื่อน ‘สื่อลามกเด็ก’ อาชญากรรมใต้ดิน ‘ยุคไซเบอร์’. (2561). Matichon Online. (21 พฤศจิกายน 2561). สืบค้นจาก https://www.matichon.co.th/lifestyle/news_1236480

- ซื้อสินค้าทางออนไลน์ให้ปลอดภัย. (2556). PT&T. สืบค้นจาก
<http://www.ptt.co.th/blog/?p=123>
- ตั้งสติก่อนส่งต่อ "ข้อความเกลียดชัง". เฟซบุ๊กเพจ หน่วยปฏิบัติการวิจัยฯ DIRU คณะนิเทศศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (24 พฤศจิกายน 2563). สืบค้นจาก
<https://www.facebook.com/profile.php?id=100063967812611>
- ทศนา แคมมณี. (2556). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
 (พิมพ์ ครั้งที่ 17, [ฉบับพิมพ์ซ้ำ]. ed.). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศนา แคมมณี. (2561). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
 (พิมพ์ครั้งที่ 22, [ฉบับพิมพ์ซ้ำ]. ed.). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทวิตเตอร์ กับ อคติยืนยัน. เฟซบุ๊กเพจ หน่วยปฏิบัติการวิจัยฯ DIRU คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย. (15 ตุลาคม 2563). สืบค้นจาก
<https://www.facebook.com/profile.php?id=100063967812611>
- ธงชัย วินิจจะกุล. (2551). ความทรงจำ ภาพสะท้อนและความเจ็บในหมู่ฝ่ายขวาหลังการสังหารหมู่
 6 ตุลา. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- ธนพล กองพาลี. (2563). สังคมไทย (กำลัง) ไร้เงินสด ? FOCUSED AND QUICK (FAQ) Issue 169,
 งานวิจัยและสัมมนาวิชาการ ธนาคารแห่งประเทศไทย. สืบค้นจาก
<https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/ArticleAndResearch/Pages/FAQ169.aspx>
- บัญชี 'IO' คืออะไร ทำไมจึงเป็นประเด็นบนสื่อสังคมออนไลน์ (9 ตุลาคม 2563) สืบค้นจาก
<https://news.trueid.net/detail/yOxwqJrb24yk>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). หลักการวิจัยเบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธ์. (2551). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์, กรุงเทพฯ : จามจุรีโปรดักส์
- บุญยาพร กิตติสุนทรโรภาศ. (2564). โฆษณาแฝงและการโฆษณาเกินเวลา ทางช่องโทรทัศน์ระบบ
 ดิจิทัล. กรุงเทพฯ : มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค.
- ประมวลกฎหมายอาญา. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. สืบค้นจาก
<https://www.krisdika.go.th/librarian/get?sysid=443287&ext=pdf>
- ประเวศ วะสี. (2551). หนังสือรวบรวมบทความการประชุมวิชาการประจำปี 2551 เรื่อง จิตตปัญญา
 ศึกษา การศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์. กรุงเทพฯ: โครงการศูนย์จิตตปัญญาศึกษา
 มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประเวศ วะสี. (2552). ความเป็นมนุษย์กับการเข้าถึงสิ่งสูงสุด ความจริง ความดี ความงาม.
 กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล.

- ปราณี อ่อนศรี. (2557). จิตปัญญาศึกษา : การศึกษาเพื่อการพัฒนามนุษย์ในศตวรรษที่ 21. วารสารพยาบาลทหารบก, ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (ม.ค.-เม.ย. 2557) หน้า 7-11.
- พนม คลี่ฉายา. (2556). การรู้เท่าทันสื่อมวลชนกระแสหลักของคนกรุงเทพมหานคร, รายงานการวิจัย.
- พนม คลี่ฉายา. (2559). การใช้งาน ความเสี่ยง การรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล และแนวทางการสอนเพื่อการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย. โครงการวิจัย ระยะที่ 1-2, รายงานการวิจัย.
- พนม คลี่ฉายา. (2561). การพัฒนาแบบเรียนด้วยตนเอง โมดูลเพื่อการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา, รายงานการวิจัย.
- พนม คลี่ฉายา. (2562). การใช้สื่อดิจิทัลและความเป็นพลเมืองบนสื่อดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย, รายงานการวิจัย.
- พนม คลี่ฉายา. (2562). “การพัฒนาแบบเรียนด้วยตนเอง โมดูลเพื่อการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา” นิเทศศาสตร์ปริทัศน์, ปีที่ 23 ฉบับที่ 2 (2562) หน้า 7-25.
- พนม คลี่ฉายา. (2564a). การเพิ่มความสามารถในความรอบรู้ทางดิจิทัลและการรู้เท่าทันที่มีต่อความผูกพันและความเสี่ยงจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของประชาชน, รายงานการวิจัย.
- พนม คลี่ฉายา. (2564b). การออกแบบสารเพื่อการสื่อสารแบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พนม คลี่ฉายา. (2564c). การพัฒนาการตรวจจับข่าวปลอมโดยการเรียนรู้ของเครื่องและการตรวจสอบข้อเท็จจริงของประชาชน, รายงานการวิจัย.
- พนม คลี่ฉายา. (2565). กระบวนการทัศนความรอบรู้เรื่องสื่อ พัฒนาการ และปฏิบัติการจากสื่อดั้งเดิมสู่สื่อดิจิทัล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัทธ์ธีรา นาคอุไรรัตน์, สมัชชา นิลปัทม์ และ อรุโณทัย วรรณถาวร. (2564). สถานการณ์ความขัดแย้งร่วมสมัยในสังคมไทยและแนวทางการจัดการ. ใน ภักดี มะนะเวศ (บ.ก.). มาตรฐานการสื่อข่าวในสถานการณ์ความขัดแย้งตามแนวทางการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง (หน้า 47-108). อิมเพรส: กรุงเทพฯ.
- พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551.
ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 125 ตอนที่ 42 ก วันที่ 4 มีนาคม 2551. คณะกรรมการกิจการ
โทรคมนาคมแห่งชาติ, หน้า 30. สืบค้นจาก <https://www.nbtc.go.th>
- พระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 52/-/หน้า 1978/
วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2478. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, หน้า 3-4. สืบค้นจาก
https://krungthai.com/Download/generalcontent/MediaFile_102117.regulation.pdf

- พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 125 ตอนที่ 33 ก
วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2551. คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, หน้า 45. สืบค้นจาก
<https://ddc.moph.go.th/uploads/ckeditor/>
- พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 96 ตอนที่ 32
วันที่ 4 พฤษภาคม 2522. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, หน้า 8. สืบค้นจาก
<https://www.krisdika.go.th/librarian/get?sysid=302494&ext=htm>
- พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2558. ราชกิจจานุเบกษา หน้า 15 เล่มที่ 132 ตอนที่ 86 ก
วันที่ 9 กันยายน 2558. สืบค้นจาก
<https://www.fda.moph.go.th/sites/Cosmetic/Shared%20Documents/Laws/>
- พระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, หน้า 32-33. สืบค้นจาก
<https://www.fda.moph.go.th/sites/drug/LawDrug/drug2510-krisdika-v2020.pdf>
- พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560.
ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนที่ 10 ก วันที่ 24 มกราคม 2560. สืบค้นจาก
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2560/A/010/24.PDF>
- พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550.
ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 124 ตอนที่ 27 ก วันที่ 18 มิถุนายน 2550. สืบค้นจาก
<https://ictlawcenter.etda.or.th/files/law/file/86/973a3e886300920351dace40285c7bb3.pdf>
- พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ หน้า 17-18 เล่มที่ 96 ตอนที่ 39
วันที่ 13 พฤษภาคม 2522. สืบค้นจาก
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2522/A/079/1.PDF>
- พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์
และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 127
ตอนที่ 78 ก วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2553. สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการ
โทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, หน้า 19-20. สืบค้นจาก
<https://www.nbtc.go.th>
- พิรงรอง รามสูต, พิมลพรรณ ไชยนันท์ และ วิโรจน์ สุทธิสีมา (2563). ห้องแห่งเสียงสะท้อนออนไลน์กับ
ผู้ออกเสียงเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ.2562: รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์.
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. สืบค้นจาก
http://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:176088

พิรพล อนุตรโสตถี, และเจษฎา ศาลาทอง. (ม.ป.ป.). FACT-CHECK in ACTION คู่มือภาคปฏิบัติ
 นักตรวจสอบข้อเท็จจริง. เอกสารประกอบงานสัมมนาเรื่อง Trusted Media Thailand:
 พื้นที่บนสังคมออนไลน์ไม่เท่ากับพื้นที่ส่วนตัว. เพชบุ๊กเพจ หน่วยปฏิบัติการวิจัยฯ DIRU คณะนิเทศ
 ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (17 สิงหาคม 2563). สืบค้นจาก
<https://www.facebook.com/1099592436893550/photos/a.1194048164114643/>
 ผู้เสียหายถูกหลอกซื้อขายคริปโทฯนับ 100 ล้านบาท ร้อง ผบ.ตร.ตั้งทีมพิเศษทำคดี. (2564).
 infoquest.สืบค้นจาก <https://www.infoquest.co.th/2021/104610>

มิติ 8 ด้าน การใช้ชีวิตออนไลน์อย่างปลอดภัย ได้ประโยชน์. เพชบุ๊กเพจ หน่วยปฏิบัติการวิจัยฯ DIRU
 คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (13 กันยายน 2563). สืบค้นจาก
<https://www.facebook.com/1099592436893550/photos/a.1194048164114643/>

ภิกษาญจน์ ไคนุ่นนา และ ดวงกมลชาติประเสริฐ. (2562). การวางกรอบผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงจาในสื่อ
 ออนไลน์: กรณีศึกษาเว็บไซต์ไทยรัฐ. ใน รายงานการประชุมภาคใหญ่วิชาการระดับชาติและ
 นานาชาติ ครั้งที่ 10 (หน้า 139-154). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

ภูเบศร์ สมุทรจักร. (2558). ‘เหวี่ยง’ และ ‘วิน’ ออนไลน์...ความขัดแย้งและการวิวาทในสื่อสังคมของ
 วัยรุ่น. ใน *ประชากรและสังคม 2558 : ความหลากหลายทางประชากรและสังคม
 ในประเทศไทย ณ ปี 2558*. บรรณาธิการ: อารี จำปากลายเป็น, ปัทมา ว่าพัฒน์วงศ์ และ
 กาญจนา ตั้งชลทิพย์. นครปฐม : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

รัชณีวรรณ ชาวนา และรัตพงษ์ สอนสุภาพ. (2563). บริการโทรทัศน์แบบ Over the Top TV (OTT
 TV) ในประเทศไทย. วารสารวิชาการ กสทช., 2563: 290-309.

ระวิง! “มโนไซเซียลฯ” กล่าวหาว่านี่ม เตรียมถูกฟ้องจากโพสต์! (24 ธันวาคม 2557), MGR Online.
 สืบค้นจาก <https://mgronline.com/live/detail/9570000147892>

เรื่องอุไร อมรไชย. (2552). ผลการจัดกระบวนการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้ตามแนวคิด
 ปัญญาศึกษาในรายวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา. เอกสารเผยแพร่ในการ
 ประชุมสัมมนาทางวิชาการ เพื่อนำเสนอผลงานวิจัยงาน “ราชภัฏวิชาการเฉลิมพระเกียรติ
 และสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ,” 19 สิงหาคม 2553 ณ ห้องบงกช อาคาร 6 (MBA)
 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

รสวลีย์ อักษรวงศ์. (2552). ผลการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา รายวิชา
 การจัดการชีวิตและการทำงาน. เอกสารเผยแพร่ในการประชุมสัมมนาทางวิชาการเพื่อ
 นำเสนอผลงานวิจัยงาน “ราชภัฏวิชาการเฉลิมพระเกียรติและสัปดาห์วิทยาศาสตร์
 แห่งชาติ,” 19 สิงหาคม 2553 ณ ห้องบงกช อาคาร 6 (MBA) มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 อุบลราชธานี. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

- วรรณภากร พรประเสริฐ และ รักชิต สุทธิพงษ์ (2562) ความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 19(2), 104-117
- วิद्याพร กสมลธรรม. (2560). ความรุนแรงที่ปรากฏในสื่อ กรณีศึกษา ละครโทรทัศน์เรื่อง ล่า 2017 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา. (2563). ภาษากับการสื่อสารมวลชน. ขอนแก่น: ,มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิไลวรรณ งามสุนทรเลิศ. (2558). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เรื่องปรากฏการณ์โฟโตอิเล็กทริก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ (คอมพิวเตอร์) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- วิจารณ์ พานิช. (2558). เรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning). กรุงเทพฯ : เอส.อาร์.พรีนติ้ง แมสโปรดักส์.
- วิภา ประชากุล, และประสาธ เนืองเฉลิม. (2554). รูปแบบการเรียนการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศศิลักษณ์ ชัยนิกิจ. (2553). การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา. วารสารครุศาสตร์ (ฉบับจิตตปัญญาศึกษา), 38 (3), 58-60.
- สรวงมณฑ์ สิทธิสมาน (2562) สร้างพลเมืองดิจิทัลให้คงความเป็นมนุษย์. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/qol/detail/9620000058138> คณะครุศาสตร์.
- สรุป 13 ข้อ สาระสำคัญจำง่าย ๆ พ.ร.บ.คอมพ์ 60 มีผลบังคับใช้แล้ว. มาร์เก็ตติ้งอุปลส์ (26 พฤษภาคม 2560) สืบค้นจาก <https://www.marketingoops.com/news/viral-update/computer-law/>
- สุพิชญา โคทวิ. (2553). จิตตปัญญาศึกษาทางเลือกใหม่การศึกษาไทย. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์, 8 (2), 41-52.
- สุรียา กลิ่นบานชื่น. (2558). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้พลศึกษาตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาณี นิตยเสมอ. (2556). การเขียนบทวิทยุโทรทัศน์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ [กสทช.]. (2557). คู่มือจริยธรรมและการกำกับดูแลกันเองในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์. กรุงเทพฯ: กสทช.

- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ [กสทช.]. (2560). โครงการการจัดทำมาตรฐานจริยธรรมและการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว. กรุงเทพฯ : กสทช.
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ [กสทช.]. (2563). ข้อมูลกิจการโทรทัศน์. สืบค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2565 จาก https://broadcast.nbtc.go.th/tv_info
- สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค [สคบ.]. (2562). ปัญหา...การซื้อขายออนไลน์. สคบ. สารสาระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค, 2(5), 11-15.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2559). *สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564*.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ [ETDA]. (2562). e-Commerce ซื้อขายปลอดภัย ไม่โดนหลวง. สืบค้นจาก <https://www.eta.or.th/th/Useful-Resource/knowledge-sharing/articles/IFBL/e-Commerce.aspx>
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล[depa]. (ม.ป.ป.). เทคโนโลยีที่สำคัญในยุคดิจิทัล: รู้จักกับเงินสกุลดิจิทัล Getting to know Cryptocurrency. สืบค้นจาก <https://www.depa.or.th/th/article-view/article-getting-know-cryptocurrency>
- อนุภูมิ คำยัง. (2558). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยทางการศึกษา โดยจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- อดุลย์ เพ็ญรุ่งโรจน์. (2543). การศึกษาแนวคิดเพื่อการกำหนดตัวแปรความรู้เท่าทันสื่อสำหรับงานวิจัยสื่อสารมวลชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน.
- อาชญากรรมในวงการคริปโตฯ : ทำความรู้จัก ‘Crypto Scams’ 5 รูปแบบ แยกเกอร์ใช้มุกไหนบ้าง?. (2564). The Matter. สืบค้นจาก <https://thematter.co/quick-bite/crypto-scams-we-should-aware/144515>
- อานันท์ สุขิตกุล. (2559). การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

เอมอชมา วัฒนบูรานนท์. (2561). การวิจัยพัฒนาโมเดลเลิฟเพื่อสร้างเสริมความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์: ชุดโครงการวิจัยสำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พริ้นติ้ง เฮ้าส์.

อุณาโลม จันทรรุ่งมณีกุล. (2549). เปิดประตูสู่การรู้เท่าทันสื่อแนวคิดทฤษฎีและประสบการณ์รู้เท่าทันสื่อเพื่อสุขภาพ ใน เปิดม่านการรู้เท่าทันสื่อ. กรุงเทพฯ: มิสเตอร์ก๊อปปี้ (ประเทศไทย) จำกัด.

Echo Chamber ห้องแห่งเสียงสะท้อน ที่อ้ออิงจนอาจไม่ได้ยินเสียงอื่นที่แตกต่าง. เฟซบุ๊กเพจ หน่วยปฏิบัติการวิจัยฯ DIRU คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (14 กันยายน 2563). สืบค้นจาก

<https://www.facebook.com/1099592436893550/photos/a.1194048164114643/>

‘IO’ คืออะไร ทำไมรัฐต้องมีปฏิบัติการนี้? (26 กุมภาพันธ์ 2563) กรุงเทพธุรกิจออนไลน์. สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/868029>

3 ต : สู่ความรอบรู้ทางดิจิทัล. เฟซบุ๊กเพจ หน่วยปฏิบัติการวิจัยฯ DIRU คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (30 ตุลาคม 2562). สืบค้นจาก

<https://www.facebook.com/1099592436893550/photos/a.1194048164114643/>

16 เคล็ดลับในการป้องกันเหรียญ Cryptocurrency ของคุณจากการถูกแฮ็กที่ดีที่สุดในปี 2020. (2563). Siam Blockchain. สืบค้นจาก

<https://siamblockchain.com/2020/06/01/protect-your-cryptocurrency-from-hacks/>

ภาษาอังกฤษ

Babad, E., Peer, E., & Hobbs, R. (2009). The Effect of Media Literacy Education on Susceptibility to Media Bias. Retrieved Jul 9, 2012, from <http://www.allacademic.com>

BBC. (2022). Joe Rogan: Podcast is staying on Spotify says boss. Retrieved May 5, 2022 from <https://www.bbc.com/news/entertainment-arts-60286699>

Black, R., Reich, S., & Korobkova, K (2012). “Workarounds” and “Walkthroughs” as New Digital Literacies: Circumventing Perceived Design Limitations in Virtual Worlds for Youth. Paper presented at the annual meeting of the LRA 62nd Annual Conference, Sheraton San Diego Hotel & Marina, San Diego, CA.

- Brainin, E., & Bar-Lev, S. (2005). The Social Construction of Internet Use among Parents and Teachers and Its Relation to Teenagers' Digital Literacy. Paper presented at the annual meeting of the American Sociological Association, Marriott Hotel, Loews Philadelphia Hotel, Philadelphia, PA.
- Brent, I (n.d). Digital Literacy. Sheffield Hallam University.
- Buckingham, D. (2003). Media education literacy, learning contemporary culture.UK, polity.
- Buckingham, D. (2008). Defining Digital Literacy-What Do Young People Need to Know About Digital Media? in C. Lankshear, & M. Knobel, M. (eds.). Digital Literacies: concepts, policies and practices. (pp. 73-88). Peter Lang, New York, NY.
- Cope, J., & Flanagan, R. (2011). New Media and Information Literacy in the Study of American Politics. Paper presented at the annual meeting of the Northeastern Political Science Association, Crowne Plaza, Philadelphia, PA.
- D'Alessio, D. (2003). An Experimental Evaluation of Readers' Perceptions of Media Bias. Retrieved Jul. 9, 2012, from <http://www.allacademic.com>
- Daniel L. Stufflebeam. (1971). "The CIPP Model for Program Evaluation" Evaluation in Education And Human Services, book series (EEHS,volume 6)
- Digital Intelligence Quotient Institute. (2017). Digital Intelligence (DQ) A Conceptual Framework & Methodology for Teaching and Measuring Digital Citizenship. Digital, Intelligence Quotient Institute. Leading Digital Education, Culture, and Innovation.
- Fanfania, M., Iuliana, M., Bellavia, F., Colombo, C. and Piva, A. (2019). A Vision-based Fully Automated Approach to Robust Image Cropping Detection. Signal Processing Image Communication, September 2019: 1-37.
- Feng, L. (2008). Achievements and Difficulties - Review Ten Years of Media Literacy Education in China. Canadian Social Science, 4(6), 50-58.
- Gui, M., & Argentin, G (2011). Digital skills of internet natives: Different forms of digital literacy in a random sample of northern Italian high school students. new media & society, 13(6) 963-980.
- Hart, T. (2004). Opening the Contemplative Mind in the Classroom. Journal of Transformative Education, 2, 29- 30.

- Hashemi, S., & Soltanifar, M. (2011). Analysis of Internet Literacy among Students Compared to Their Trainers and Parents in Tehran. *International Conference on Social Science and Humanity*, 5, 367-371.
- Haynes, D. (2005). *Contemplative Practice and the Education of the Whole Person*. RTS: The Arts in Religious and Theological Studies.
- Hobbs, R., & Coiro, J. (2016). Everyone Learns From Everyone: Collaborative and Interdisciplinary Professional Development in Digital Literacy. *Journal of Adolescent and Adult Literacy*, 59, 623 - 629.
- Hoechsmann, M., & Poyntz, S. R. (2012). *Media literacies : a critical introduction*. Malden, MA : Wiley-Blackwell.
- Holland, L. M. (2017). *The Perceptions of Digital Citizenship in Middle School Learning*. (Doctoral Dissertation). Carson-Newman University, The Faculty of the Education Department.
- Horst, H. and Miller, D. 2012. *Digital Anthropology*. London/New York: Berg.
- Jones, L. M., & Mitchell, K. J. (2015). Defining and measuring youth digital citizenship. *New Media & Society*, 17(6), 1-17.
- Jones, L. M., & Mitchell, K. J. (2015). Defining and measuring youth digital citizenship. *New Media & Society*, 17(6), 1-17.
- Kimble, G.A. (1961). *Hilgard and Marquis' conditioning and learning* Retrieved March 12,2011, From Prentice-Hall
- Krogh Suzanne Lowell. (1994). *Education Young Children Infancy to Grade Three*. New York : McGraw-Hill.
- Leung, L. (2010). Effects of Internet Connectedness and Information Literacy on Quality of Life. *Social Indicators Research*, 98(2), 273-290.
- Livingstone, S., & Thumim, N. (March, 2003). *Assessing The Media Literacy of UK Adults*. Broadcasting Standards Commission Independent Television Commission.
- Livingstone, S., Bober, M., & Helsper, E. (2005). *Internet Literacy among Children and Young People : Findings from the UK Children Online Project*. Retrieved

- September 9, 2014, from <http://eprints.lse.ac.uk/397/1/UKCGOonlineLiteracy.pdf>
- Livingstone, S., & Helsper, E. (2010). Balancing opportunities and risks in teenagers' use of the internet: the role of online skills and internet self-efficacy. *new media & society*, 12(2) 309 –329.
- Luo, Y., Reddick, R., & li, S. (2013). Teach thyself: The surest path to digital literacy. Paper presented at the annual meeting of the Association for Education in Journalism and Mass Communication, Renaissance Hotel, Washington DC.
- Men's-Jia Wu. (2022). "Response rates of online surveys in published research". *Computers in Human Behavior Report*. Volume 7, August 2022.
- Meyers, E. M., Erickson, I., & Small, R. V. (2013). Digital literacy and informal learning environments: an introduction, *Learning, Media and Technology*, 38(4), 355-367.
- Mezirow, J. (2003). Transformative learning as discourse. *Journal of transformative education*, 1(1), 58 –63.
- Mezirow, J., et al. (2000). *Learning as Transformation: Critical Perspectives on a Theory in Progress*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Morrison, S. (2020). 'Deepfake' Queen to deliver Channel 4's alternative Christmas message. (24 December, 2020). Retrieved from <https://www.standard.co.uk/tech/channel-4-alternative-christmas-message-queen-speech-b465083.html>
- O'Sullivan, E. (2002). The project and vision of transformative education: Integral transformative learning. In E.
- Oxstrand, B. (2009). *media literacy education - a discussion about Media education in the Western countries, Europe and Sweden*. (Doctoral dissertation). University of Gothenburg, Sweden, Department of Journalism and Mass Communication.
- Piaget, J. (1972). Intellectual evolution from adolescence to adulthood. *Human Development*, 15(1), 1–12.
- Potter, W. J. (2005). *Media literacy*. 3rd. ed. USA, Sage Publication.
- Potter, W. J. (2013). *Media literacy*. 6th ed Los Angeles : Sage.

- Quanbeck, A., & White, D. (2009). Enjoying Political News: The Impact of Political Ideology, Perception of Media Bias, and a Preference for Sources that Agree with Current Beliefs. Retrieved May 24, 2012, from <http://www.allacademic.com>
- Rosenbaum, J. E. (2003). How media literacy is defined: A review. Retrieved Jul 9, 2012, from <http://research.allacademic.com>
- Roy, A. (2010). Online Communities and Social Networking. In M. Khosrow-Pour (ed.), *Virtual Communities: Concepts, Methodologies, Tools and Applications* (pp.74-83). PA: Information Resources Management Association.
- Rubin, A. M. (1998, winter). Media literacy. *Journal of Communication*, 48(1), 3-4.
- Schmitt, K., Gunther, A., & Liebhart, J. (2004). Why Partisans See Mass Media as Biased. Retrieved December 16, 2010, from <http://www.allacademic.com>
- Silverblatt, A. (1995). *Media Literacy Keys to Interpreting Media Messages*. USA. Praeger Publishers.
- Thoman, E., & Jolls, T. (2005). *Literacy for the 21st Century: An Overview & Orientation Guide To Media Literacy Education*. Center for Media Literacy.
- Troutman, A.P. & Lichtenberg, B.K. (1987). *Mathematics a Good Beginning Strategies for Teaching Children*. (3 rd ed). University of South Florida : Brooks/Cole Publish Company.
- UNESCO. (2011). *Media and Information Literacy: Curriculum for Teachers*. the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
- Vanwynsberghe, H., Paulussen, S., & Verdegem, P. (2011). Towards a conceptual framework for media literacy in a social media culture. EMSOC. User Empowerment in a Social Media Culture.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Cambridge, MA:Harvard University Press.
- Yager, R.E. (2000). The Constructivist Learning Model: *THE SCIENCE TEACHER*, 67(1): 44-45.

หมายเหตุ : รายการอ้างอิงข้างต้นเป็นรายการอ้างอิง ของ รายงานฉบับสมบูรณ์ แผนการจัดการเรียนรู้ และ คู่มือ การสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน

ภาคผนวก

- ก. ทะเบียนรายชื่อ 9 สถาบันแกน
- ข. กำหนดการอบรมแม่ไก่
- ค. แบบตอบรับ 9 สถาบันแกน
- ง. แผนดำเนินงานกิจกรรมสถาบันแกนและสถาบันดำเนินการ
- จ. โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์การรับสมัครเข้าร่วมโครงการ
- ฉ. คำอธิบายศัพท์
- ช. Self-Report ก่อนเริ่มทำกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อของเด็กและเยาวชน
- ซ. แบบแสดงรายละเอียดงบประมาณ
- ฅ. แบบฟอร์มการยืนยันแผนและเป้าหมายการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษา
- ญ. แบบฟอร์มการยืนยันแผนและเป้าหมายการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษา
- ฎ. กรอบการดำเนินงานการประกวดรางวัลกิจกรรมการเสริมสร้างทักษะความรอบรู้เรื่องสื่อของกลุ่มเด็กเยาวชน
- ฏ. สรุปแผนการสอนและภาพรวมการสอนของสถาบันเครือข่ายจำแนกตามภูมิภาค
- ฐ. รายงานการเปิดรับสื่อทางการของโครงการและสถิติผลการวิเคราะห์กลุ่มผู้รับสารของสื่อทางการแต่ละประเภท

ภาคผนวก ง

แผนการดำเนินงานของสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่)

โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน

เดือนมกราคม 2565						
จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์	อาทิตย์
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22 - อบรมแม่ไก่ (ครั้งที่ 1)	23 - อบรมแม่ไก่ (ครั้งที่ 1)
24	25	26	27 - อบรมแม่ไก่ (ซ่อม) *พื้นที่ภาคเหนือตอนบน ม.แม่ใจ	28 - อบรมแม่ไก่ (ซ่อม) *พื้นที่ภาคเหนือตอนบน ม.แม่ใจ	29 - อบรมแม่ไก่ (ซ่อม) *พื้นที่ภาคเหนือตอนบน ม.แม่ใจ	30
31						

แผนการดำเนินงานของสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่)

โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน

เดือนกุมภาพันธ์ 2565						
จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์	อาทิตย์
	1 - อบรมแม่ไก่ (ซ่อม) *พื้นที่ภาคอีสานตอนล่าง ม.อุบลราชธานี	2 - อบรมแม่ไก่ (ซ่อม) *พื้นที่ภาคอีสานตอนล่าง ม.อุบลราชธานี	3	4	5 - อบรมแม่ไก่ (ครั้งที่ 2)	6 - อบรมแม่ไก่ (ครั้งที่ 2)
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22 - อบรมแม่ไก่ (ซ่อม) *พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียง ม.บุรีพา	23 - อบรมแม่ไก่ (ซ่อม) *พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียง ม.บุรีพา	24	25	26 - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 1) W : มก.กำแพงแสน	27 - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 1) W : มก.กำแพงแสน
28						

แผนการดำเนินงานของสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่)

โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน

เดือนมีนาคม 2565						
จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์	อาทิตย์
	1	2	3	4 - อบรมแม่ไก่ (ซ้อม) *พื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง มรภ.นครสวรรค์	5 - อบรมแม่ไก่ (ซ้อม) *พื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง มรภ.นครสวรรค์	6
7	8	9	10 - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 1) NEล่าง : ม.อุบลราชธานี	11 - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 1) NEล่าง : ม.อุบลราชธานี	12 - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 1) NEบน : มรภ.อุดรธานี	13 - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 1) NEบน : มรภ.อุดรธานี
14	15	16	17	18	19	20
21 - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 1) C : มรภ.จันทระเกษม (เฉพาะมัธยมศึกษา)	22 - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 1) C : มรภ.จันทระเกษม (เฉพาะมัธยมศึกษา)	23 - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 1) C : มรภ.จันทระเกษม (เฉพาะอุดมศึกษา)	24 - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 1) C : มรภ.จันทระเกษม (เฉพาะอุดมศึกษา)	25 - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 1) Sบน : มรภ.นครศรีฯ	26 - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 1) E : ม.บูรพา - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 1) Nบน : ม.แม่โจ้ - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 1) Sบน : มรภ.นครศรีฯ	27 - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 1) E : ม.บูรพา - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 1) Nบน : ม.แม่โจ้
28	29	30	31			

แผนการดำเนินงานของสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่)

โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน

เดือนเมษายน 2565						
จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์	อาทิตย์
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23 - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 2) Sบน : มรภ.นครศรีฯ - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 2) E : ม.บูรพา - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 2) W : มก.กำแพงแสน	24 - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 2) Sบน : มรภ.นครศรีฯ - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 2) E : ม.บูรพา - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 2) W : มก.กำแพงแสน
25 - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 1) Sล่าง : ม.สงขลานครินทร์	26 - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 1) Sล่าง : ม.สงขลานครินทร์	27	28	29	30 - ค่ายเยาวชน W : มก.กำแพงแสน - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 2) Nบน : ม.แม่โจ้	1 พฤษภาคม - ค่ายเยาวชน W : มก.กำแพงแสน - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 2) Nบน : ม.แม่โจ้

แผนการดำเนินงานของสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่)

โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน

เดือนพฤษภาคม 2565						
จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์	อาทิตย์
*วันอาทิตย์ที่ 1 พฤษภาคม 2565 : ค่ายเยาวชน W : มก.กำแพงแสน + อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 2) Nบน : ม.แม่โจ้						
2 - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 2) Sล่าง : ม.สงขลารา	3 - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 2) Sล่าง : ม.สงขลารา	4	5 - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 2) C : มรก.จันทร์เกษม	6 - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 2) C : มรก.จันทร์เกษม	7	8 - ประชุมพัฒนา หลักสูตร (ครั้งที่ 2)
9 - ประชุมพัฒนา หลักสูตร (ครั้งที่ 2)	10 - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 2) NEบน : มรก.อุดรธานี	11 - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 2) NEบน : มรก.อุดรธานี	12	13	14 - ค่ายเยาวชน E : ม.บูรพา	15 - ค่ายเยาวชน E : ม.บูรพา
16	17	18	19 - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 2) NEล่าง : ม.อุบล	20 - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 2) NEล่าง : ม.อุบล	21 - ค่ายเยาวชน NEบน : มรก.อุดรธานี	22 - ค่ายเยาวชน NEบน : มรก.อุดรธานี
23	24 - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 1) Nล่าง : มรก.นครสวรรค์	25 - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 1) Nล่าง : มรก.นครสวรรค์	26	27	28 - ค่ายเยาวชน Nบน : ม.แม่โจ้ - ค่ายเยาวชน Sบน : มรก.นครศรีฯ	29 - ค่ายเยาวชน Nบน : ม.แม่โจ้ - ค่ายเยาวชน Sบน : มรก.นครศรีฯ
30	31					

แผนการดำเนินงานของสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่)

โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน

เดือนมิถุนายน 2565						
จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์	อาทิตย์
		1	2	3	4 - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 2) Nล่าง : มรภ.นครสวรรค์	5 - อบรมลูกไก่ (ครั้งที่ 2) Nล่าง : มรภ.นครสวรรค์
6	7	8	9	10	11 - ค่ายเยาวชน Sล่าง : ม.สงขลาลัย	12 - ค่ายเยาวชน Sล่าง : ม.สงขลาลัย
13	14	15	16	17	18 - ค่ายเยาวชน C : มรภ.จันทระเกษม	19 - ค่ายเยาวชน C : มรภ.จันทระเกษม
20	21	22	23	24	25 - ค่ายเยาวชน Nล่าง : มรภ.นครสวรรค์	26 - ค่ายเยาวชน Nล่าง : มรภ.นครสวรรค์
27	28	29	30			

แผนการดำเนินงานของสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่)
โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน

เดือนกรกฎาคม 2565						
จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์	อาทิตย์
				1	2 - ค่ายเยาวชน NEล่าง : ม.อุบล	3 - ค่ายเยาวชน NEล่าง : ม.อุบล
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

แผนการดำเนินงานของสถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่)

โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน

UPDATED : 17 สิงหาคม 2565

พื้นที่ภูมิภาค/สถาบันแกน (สถาบันแม่ไก่)	อบรมลูกไก่ (1)	อบรมลูกไก่ (2)	ค่ายเยาวชน
ภาคเหนือตอนบน : มหาวิทยาลัยแม่โจ้	จัดแล้ว	จัดแล้ว	จัดแล้ว
ภาคเหนือตอนล่าง : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	จัดแล้ว	จัดแล้ว	จัดแล้ว
ภาคใต้ตอนบน : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	จัดแล้ว	จัดแล้ว	จัดแล้ว
ภาคใต้ตอนล่าง : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช	จัดแล้ว	จัดแล้ว	จัดแล้ว
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	จัดแล้ว	จัดแล้ว	จัดแล้ว
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง : มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	จัดแล้ว	จัดแล้ว	จัดแล้ว
ภาคตะวันตก : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน	จัดแล้ว	จัดแล้ว	จัดแล้ว
ภาคตะวันออก : มหาวิทยาลัยบูรพา	จัดแล้ว	จัดแล้ว	จัดแล้ว
ภาคกลาง : มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	จัดแล้ว	จัดแล้ว	จัดแล้ว

ภาคผนวก จ

คณะนิเทศศาสตร์
FACULTY OF COMMUNICATION ARTS
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

DIRU

YOUTH MEDIA LITERACY DEVELOPMENT PROJECT

ขอเชิญชวนสถาบันการศึกษา:ระดับอุดมศึกษามาร่วมเป็นส่วนหนึ่งของ

โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน

โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน (YMLDP) เป็นโครงการที่พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อในระดับอุดมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ใต้หลักการอันชาญฉลาดและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในสังคมไทย อีกทั้ง ดำเนินการควบคู่กับการส่งเสริมการทำกิจกรรมนอกห้องเรียนที่เป็นการรณรงค์เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชนผ่านกิจกรรมของกลุ่ม/ชุมชน/ชมรม โดยอาศัยเครือข่ายความร่วมมือที่เป็นสถาบันการศึกษา:ระดับอุดมศึกษาทั่วประเทศ

ด้วยเช่นนี้ เราจึงต้องการสถาบันการศึกษาสนใจเข้าร่วมทำกิจกรรมนี้ด้วยกับในฐานะสถาบันแกนนำที่จะเป็นหน่วยประสานงานและดำเนินการในแต่ละภูมิภาคทั้ง 9 ภูมิภาคทั่วประเทศ (ภาคเหนือตอนบน ภาคเหนือตอนล่าง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคใต้ตอนบน และภาคใต้ตอนล่าง) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

คุณสมบัติของสถาบันแกนนำที่จำเป็น

- เป็นสถาบันการศึกษา:ระดับอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ
- มีคณาจารย์เรียนการสอนสำนักวิชาเรียนที่ 1/2564 ในช่วงเดือนสิงหาคม - ธันวาคม 2564
- ทีมงานสถาบันแกนนำที่ร่วมโครงการต้องสามารถเข้าร่วมการอบรมในทางโครงการได้ ในช่วงเดือนกรกฎาคม 2564 (อย่างน้อย 2 คน) และมีบุคลากรที่ร่วมให้รับโครงการ ตลอดระยะเวลา 8 เดือน (ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2564 - กุมภาพันธ์ 2565) อย่างมีประสิทธิภาพ โครงการนี้กำหนดมอบหมายและรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน อาทิ ค่าที่พัก ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และค่าอาหารให้ตลอดระยะเวลาที่ร่วมดำเนินการโครงการ

มีความพร้อมและมีความสนใจในการสนับสนุนในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนด้านการรู้เท่าทันสื่อ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดา วัฒน (โทรศัพท์ 089-1184115)

มาร่วมกันพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ
ให้กับเด็กและเยาวชนไทยกัน
ด้วยการเป็นเครือข่ายความร่วมมือระดับแกนนำแต่ละภูมิภาค
ประโยชน์นี้เพื่อเรา เพื่อสังคม และเพื่ออนาคต

58 การและขั้นตอนการสมัคร เป็นสถาบันแกนนำ

1. สมัครผ่านแบบฟอร์มออนไลน์
<https://forms.gle/MedyIwGej1N1173A>
หรือ Scan QR Code นี้
** आवेदन दिनांक 30 अगस्त 2564*

2. การสมัครสามารถสมัครได้ 1 สถาบัน ต่อ 1 ทีม โดยทีมหนึ่งต้องนิยามอีก 5 คน ประกอบด้วย อาจารย์ 2 คน และนิสิต 3 คน
3. ประกาศผลการคัดเลือกทางเว็บไซต์
<http://www.ymldp.com>
ในวันที่ 30 มิถุนายน 2564

ภาคผนวก ฉ

คำอธิบายศัพท์

1. **นิเวศสื่อ (Media Ecosystem)** หมายถึง ระบบความสัมพันธ์ของสื่อและบุคคล ซึ่งสื่อเป็นสิ่งแวดล้อมรอบตัวคน มีโครงสร้างและเนื้อหาที่กำหนดการรับรู้ ความคิด และการให้คุณค่าของเรื่องราวต่าง ๆ ผ่านการนำเสนอและการเลือกใช้สื่อของบุคคล
2. **ความรอบรู้เรื่องสื่อ (Media Literacy)** หมายถึง การที่บุคคลเข้าถึงข่าวสาร เนื้อหาในสื่อทั้งสื่อมวลชนและสื่อดิจิทัล เข้าใจ วิพากษ์ และประเมินเนื้อหาในสื่อได้อย่างถูกต้อง พร้อมทั้งสามารถใช้สื่อเป็น และสร้างสรรค์เนื้อหา เพื่อนำไปใช้ในการสื่อสารแบ่งปันข่าวสารกับชุมชนบนสื่อออนไลน์ได้
3. **จิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education Concept)** หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยให้บุคคลเกิดความตระหนักรู้ รู้จักตนเอง รู้คุณค่าของตนเองและผู้อื่น มีสติใคร่ครวญ เข้าใจความจริงของชีวิต เพื่อพัฒนาจิตใจและปัญญา
4. **การเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning Theory)** หมายถึง การเรียนรู้จากประสบการณ์และการสะท้อนคิด เพื่อให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ในด้านความคิด ความรู้ ความเข้าใจ และพฤติกรรม
5. **การสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism Theory)** หมายถึง การสร้างความรู้ของตนเอง โดยเชื่อมโยงความรู้หรือประสบการณ์เดิมกับความรู้หรือประสบการณ์ใหม่ ซึ่งเป็นกระบวนการซึมซับ (Assimilation) และ กระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา (Accommodation) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติ เพื่อเป็นพื้นฐานให้เกิดการสร้างความรู้ใหม่
6. **กิจกรรมการจัดการเรียนรู้เรื่อง “ความรอบรู้เรื่องสื่อ”** หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ทฤษฎีการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง และ ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งได้ 6 องค์ประกอบหลักในการจัดกิจกรรม ได้แก่ 1) การใช้ประสบการณ์เดิม (การเล่าประสบการณ์ และการระบายความในใจ) 2) การสะท้อนคิดอย่างมีวิจารณญาณ (การแสดงความรู้สึก การประเมิน และการวิเคราะห์) 3) การสนทนาเชิงวิพากษ์ (การจัดสุนทรียสนทนา การอภิปราย และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น) 4) การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ (การแสดงบทบาทสมมติ การสืบค้นข้อมูล การเป็นผู้ฟังที่ดี และการทำสมาธิ) 5) การเชื่อมโยงประสบการณ์ใหม่และประสบการณ์เดิมให้สมดุล (การตั้งคำถาม การอภิปราย และการเขียนผังความคิด) 6) การนำความรู้ใหม่มาสู่การปฏิบัติ (การทำสมาธิ การเขียนผังความคิด และการเขียนโครงการ)
7. **แผนการจัดการเรียนรู้** หมายถึง แผนจัดการเรียนรู้ “ความรอบรู้เรื่องสื่อ” (Media Literacy) ที่โครงการนี้ได้พัฒนาและออกแบบขึ้นเพื่อใช้นำร่องในการจัดการเรียนการสอน โดยผู้สอนสามารถ

นำไปประยุกต์เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละสถาบันการศึกษาได้ แผนการจัดการเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 เล่ม ได้แก่ เล่มระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 16 แผนการจัดการเรียนรู้ และเล่มระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย 14 แผนการจัดการเรียนรู้

8. **คู่มือการสอนและให้ความรู้** หมายถึง คู่มือการสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อในห้องเรียน ที่โครงการนี้ได้พัฒนาและออกแบบขึ้น โดยมีลำดับหัวข้อสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ของโครงการ เพื่อช่วยเสริมสร้างรายละเอียดเพิ่มเติมและความเข้าใจด้านความรู้เรื่องสื่อ สำหรับผู้สอนรวมถึงเด็กและเยาวชนที่สนใจเนื้อหาในประเด็นต่าง ๆ คู่มือการสอนและให้ความรู้ แบ่งเป็น 2 เล่ม ได้แก่ เล่มระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ 16 เรื่อง และเล่มระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ 14 เรื่อง
9. **คู่มือการผลิตและสร้างสรรค์(สื่อ)กิจกรรม** หมายถึง คู่มือการผลิตและสร้างสรรค์(สื่อ)กิจกรรมเพื่อรณรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อสำหรับเด็กและเยาวชน ที่โครงการนี้ได้พัฒนาและออกแบบขึ้นเพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะในการผลิตและสร้างสรรค์กิจกรรมรณรงค์เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อสำหรับเด็กและเยาวชน ประกอบด้วยเนื้อหา 9 บท
10. **สถาบันแกนนำ หรือ สถาบันแม่ไก่** หมายถึง สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีสถานะเป็นแม่ข่ายหลักที่ตั้งในพื้นที่ภูมิภาคนั้น รวมทั้งหมดทั่วประเทศจากทั้งหมด 9 ภูมิภาค ได้แก่ (1) ภาคเหนือตอนบน (2) ภาคเหนือตอนล่าง (3) ภาคใต้ตอนบน (4) ภาคใต้ตอนล่าง (5) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (6) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (7) ภาคกลาง (8) ภาคตะวันออก (9) ภาคตะวันตก แต่ละแห่งมีโครงสร้างทีมงานที่เป็นคณะทำงาน 5 คน ประกอบด้วยบุคลากรที่มีสถานะเป็น อาจารย์ 2 คน และนักศึกษาในสถาบันการศึกษา 3 คน
11. **สถาบันดำเนินการ หรือ สถาบันลูกไก่** หมายถึง สถาบันเครือข่ายในแต่ละภูมิภาคทั่วประเทศ (9 ภูมิภาค) โดยประกอบด้วยสถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา รวม 6 สถาบัน และสถาบันแม่ไก่ซึ่งมีสถานะร่วม คือ เป็นทั้งสถาบันแม่ไก่และลูกไก่อีก 1 สถาบัน รวมทั้งหมดเป็น 7 สถาบันต่อ 1 ภูมิภาค ดังนั้น โครงการนี้จึงมีสถาบันดำเนินการหรือสถาบันลูกไก่ทั้งหมดจำนวน 63 สถาบัน โดยแต่ละสถาบันจะมีโครงสร้างทีมงาน 5 คน ประกอบด้วย ครู/อาจารย์ประจำสถาบันการศึกษานั้น 2 คน และนักเรียน/นักศึกษาในสถาบันการศึกษานั้น 3 คน
12. **เครือข่าย** หมายถึง ก) เครือข่ายประเภทแหล่งสร้างความรู้ คือ สถาบันการศึกษาที่เข้าร่วมโครงการทั่วประเทศ เกิดจากการรวมตัวของผู้เข้าร่วมโครงการ ข) การขยายเครือข่ายความรู้ ทั้งจากชั้นเรียนหรือบทเรียนสู่การสร้างสื่อและกิจกรรมต่าง ๆ และการแลกเปลี่ยนความรู้และ

เผยแพร่ความรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น กิจกรรม นิทรรศการ สื่อสังคมออนไลน์ ภาพยนตร์สั้น และ
ค) เครือข่ายที่เกิดจากการสร้างความร่วมมือจากภายนอก เป็นการสร้างความร่วมมือ หรือได้รับการ
การสนับสนุนจากภายนอกสถาบันดำเนินการ เช่น จากบุคคลและหน่วยงานต่าง หรือกับภาคส่วน
ต่าง ๆ เช่น ร่วมกับโรงเรียนอื่นนอกโครงการ ชุมชน เทศบาล

13. **กิจกรรมเสริมการเรียนรู้** หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการสอนใน
ชั้นเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีการจัดกิจกรรมค่ายเยาวชนคนทันสมัยให้กับเด็กและ
เยาวชนแกนนำของแต่ละสถาบันในพื้นที่ภูมิภาค ซึ่งมีรูปแบบการดำเนินงานที่สำคัญ คือ การ
ละลายพฤติกรรมเพื่อให้เกิดการรู้จักกันและสร้างความสัมพันธ์ในเชิงเครือข่าย และการพัฒนา
โครงสร้างกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ
14. **นิทรรศการแสดงผลงานการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ** หมายถึง นิทรรศการ
ที่จัดแสดงผลงานกิจกรรมการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อของสถาบันลูกไก่ ซึ่ง
สถาบันแม่ไก่จะดำเนินการจัดขึ้นในแต่ละพื้นที่ภูมิภาคของตน ทั้งนี้ ผลงานกิจกรรมที่ผู้เข้าร่วม
โครงการพัฒนาขึ้นมีหลากหลายรูปแบบ เช่น กิจกรรมชมรมของสถาบัน กิจกรรมรณรงค์ให้
ความรู้และสร้างความตระหนักเรื่องการใช้เทคโนโลยี นิทรรศการรู้เท่าทันสื่อที่จัดขึ้นในสถานศึกษา
และชุมชนใกล้เคียง กิจกรรมค่ายอบรมเยาวชนเพื่อสร้างการรู้เท่าทันสื่อ การผลิตและเผยแพร่สื่อ
ให้ความรู้และสื่อรณรงค์ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสื่อออนไลน์ โดยมีการรวบรวมกิจกรรม
ผลงานที่จัดขึ้นทั้งหมดเผยแพร่บนสื่อของโครงการและสื่อของสถาบันการศึกษาระหว่างและหลัง
การจัดกิจกรรม

ภาคผนวก ช

Self Report ก่อนเริ่มทำกิจกรรมรณรงค์ให้ ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อของเด็กและ เยาวชน

การตอบกลับ 253 รายการ

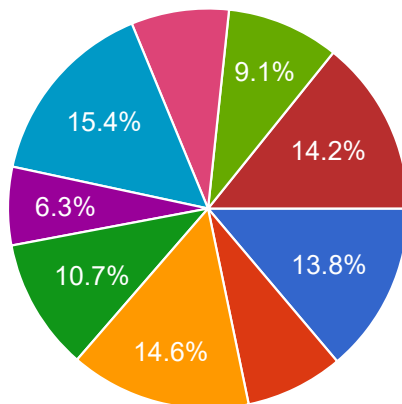
เผยแพร่การวิเคราะห์

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลพื้นฐานของเครือข่ายโครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่า
ทันสื่อของเด็กและเยาวชน

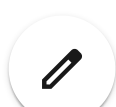
1.1 ภูมิภาคพื้นที่ (เครือข่ายสถาบันดำเนินการ)

 คัดลอก

คำตอบ 253 ข้อ

- ภาคเหนือตอนบน : มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- ภาคเหนือตอนล่าง : มหาวิทยาลัย...
- ภาคใต้ตอนบน : มหาวิทยาลัยรา...
- ภาคใต้ตอนล่าง : มหาวิทยาลัยส...
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน...
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง...
- ภาคตะวันออก : มหาวิทยาลัยบูรพา
- ภาคตะวันตก : มหาวิทยาลัยเกษ...
- ภาคกลาง : มหาวิทยาลัยราชภัฏ...

1.2 ชื่อสถาบันการศึกษา

คำตอบ 253 ข้อ

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช

โรงเรียนวิจิตรวิทยา

โรงเรียนหาดใหญ่รัฐประชาสรรค์

โรงเรียนนุเปื้อยวิทยาคาร

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

โรงเรียนเทศบาลวัดวรรณภรรยา

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

โรงเรียนสตรีราชินูทิศ

โรงเรียนชลบุรี สุขบท

โรงเรียนผืนแจ่มวิชาสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยพะเยา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

โรงเรียนพนัสพิทยาคาร

โรงเรียนอุทัยวิทยาคม

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

มหาวิทยาลัยรังสิต

โรงเรียนทัพทันอนุสรณ์

โรงเรียนสภाराษีนิ

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

โรงเรียนจรัสพิชากร

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครศรีธรรมราช

โรงเรียนเนินขามรัฐประชานุเคราะห์

โรงเรียนหันคาราษฎร์รังสฤษดิ์

โรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช

วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน

มหาวิทยาลัยพายัพ

โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย

โรงเรียนสันกำแพง

โรงเรียนชัยนาทพิทยาคม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช

โรงเรียนเทศบาล 3 สามัคคีวิทยาคาร

โรงเรียนลือคำหาญวารินชำราบ

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ส่วนบุญโญปถัมภ์ ลำพูน

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ ลำพูน

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หาดใหญ่

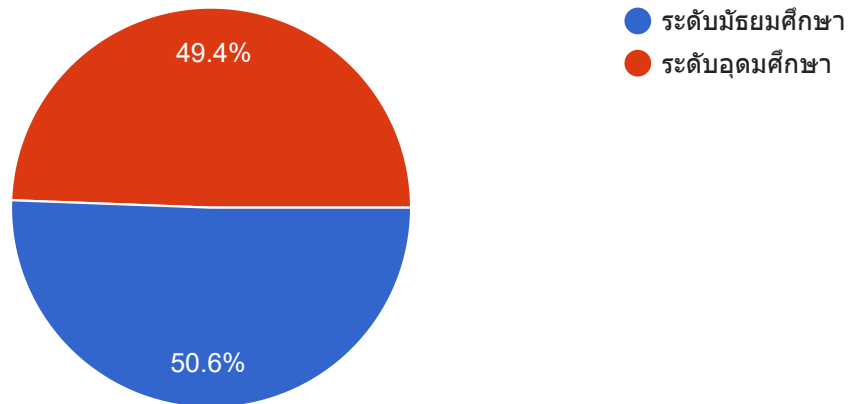
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

1.3 ประเภทของสถาบันการศึกษา

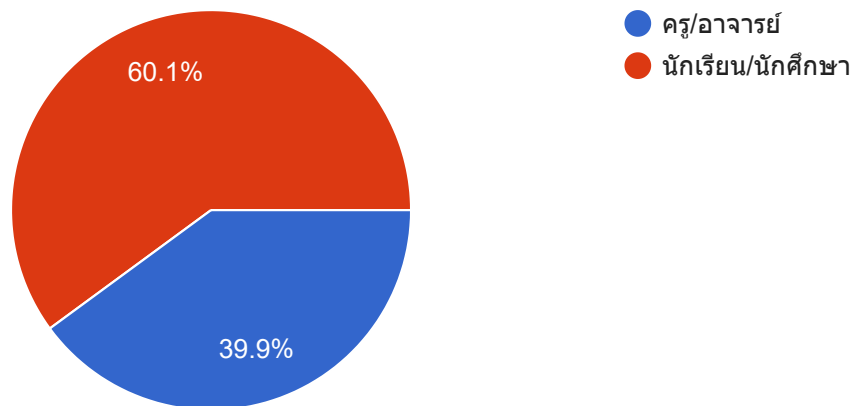
คำตอบ 253 ข้อ

1.4 สถานะของท่าน

คำตอบ 253 ข้อ

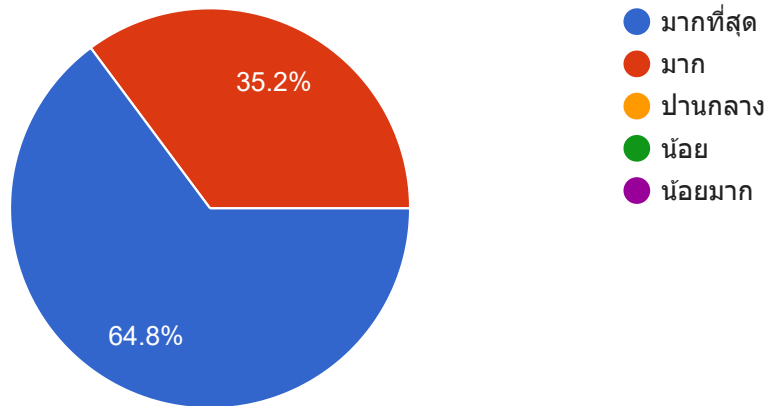
ส่วนที่ 2 : การประเมินตนเอง (Self Report)

2.1 ท่านมีความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ (Media Literacy) ก่อนเริ่มทำกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อของเด็กและเยาวชนมากน้อยเพียงใด

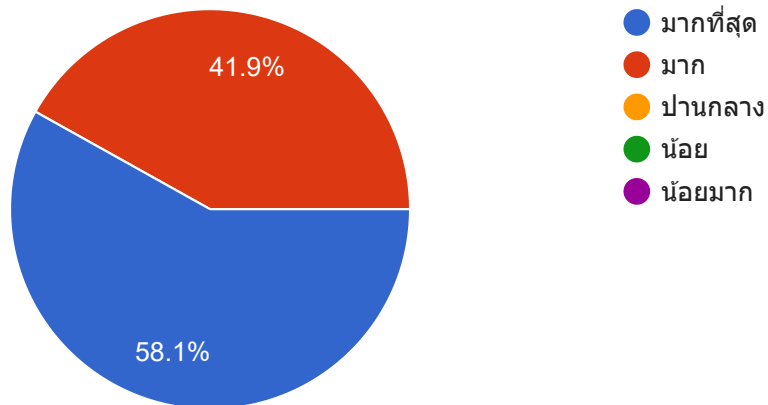
คำตอบ 253 ข้อ

2.2 ท่านมีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ (Media Literacy) ของเด็กและเยาวชนมากน้อยเพียงใด

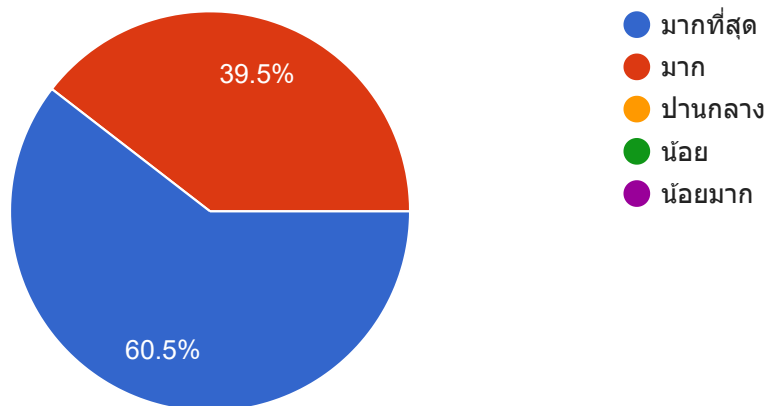
คำตอบ 253 ข้อ

2.3 ท่านมีความสามารถในการใช้สื่อหรือช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ในการทำกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ (Media Literacy) ของเด็กและเยาวชนมากน้อยเพียงใด

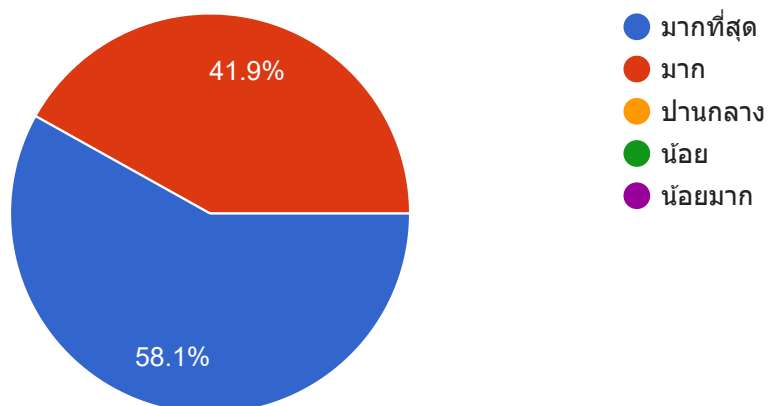
คำตอบ 253 ข้อ

2.4 ท่านมีความสามารถในการนำเสนอและสื่อสารเกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องสื่อ (Media Literacy) เพื่อการทำกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องของเด็กและเยาวชนมากน้อยเพียงใด

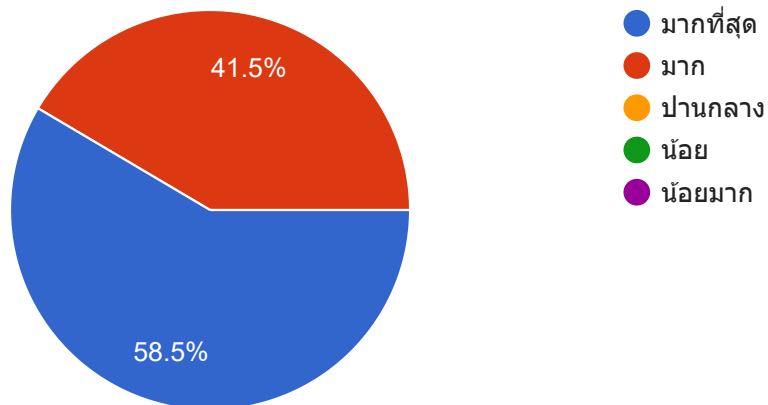
คำตอบ 253 ข้อ

2.5 ท่านมีความพร้อมในการเป็นแกนนำเพื่อขยายความรู้เรื่องความรอบรู้เรื่องสื่อ (Media Literacy) มากน้อยเพียงใด

คัดลอก

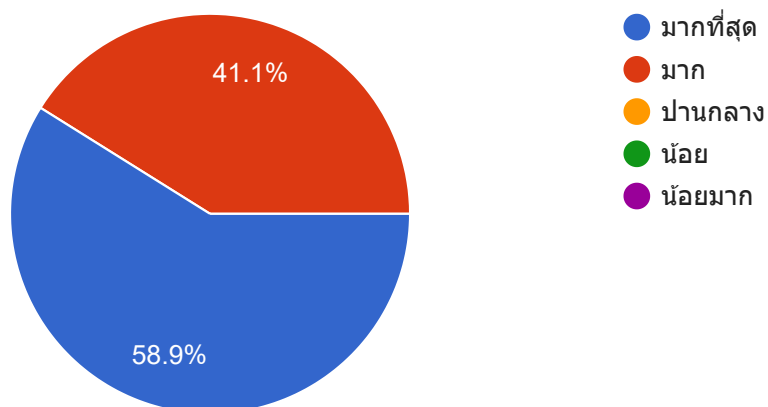
คำตอบ 253 ข้อ

2.6 สถาบันการศึกษาของท่านได้มีส่วนช่วยหรือสนับสนุนการทำกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความรอบรู้เรื่องของเด็กและเยาวชนมากน้อยเพียงใด

คัดลอก

คำตอบ 253 ข้อ

เนื้อหานี้มีได้ถูกสร้างขึ้นหรือรับรองโดย Google [รายงานการละเมิด](#) - [ข้อกำหนดในการให้บริการ](#) - [นโยบายความเป็นส่วนตัว](#)

Google ฟอรัม

ภาคผนวก ซ

กทปส

แบบแสดงรายละเอียดงบประมาณ

โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน

รหัสโครงการ B2/1-2-63 ระยะเวลา 12 เดือน

หน่วยงาน : ศูนย์บริการวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หน่วยปฏิบัติการวิจัยและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ด้านความรู้ทางดิจิทัลและการรู้เท่าทันสื่อ (DIRU) คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการ	จำนวน หน่วย		ราคาต่อหน่วย	จำนวนเงิน (บาท)	รายละเอียด เพิ่มเติม
	จำนวน หน่วย	จำนวน หน่วย			
1. ค่าตอบแทนบุคลากรหรือค่าจ้าง นักวิจัย					
1.1 ค่าตอบแทนผู้อำนวยการโครงการ	1 คน	12 เดือน	25,000.00	300,000.00	
1.2 ค่าตอบแทนคณะทำงาน (ศ.)	3 คน	12 เดือน	20,000.00	720,000.00	
1.3 ค่าตอบแทนคณะทำงาน (ผศ.)	1 คน	12 เดือน	16,500.00	198,000.00	
1.4 ค่าจ้างเจ้าหน้าที่ประจำโครงการ (ป.โท)	3 คน	12 เดือน	25,000.00	900,000.00	
1.5 ค่าจ้างเจ้าหน้าที่ประจำโครงการ (ป.ตรี)	2 คน	12 เดือน	19,500.00	468,000.00	
1.6 ค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิ ในการตรวจสอบเครื่องมือ	15 คน		3,000.00	45,000.00	
1.7 ค่าตอบแทนผู้ประสานงานสถาบัน แกนนำ	18 คน	8 เดือน	8,000.00	1,152,000.00	
รวม				3,783,000.00	
2. ค่าใช้สอยหรือค่าดำเนินการ					
2.1 ค่าเบี้ยเลี้ยง	5 คน	15 ครั้ง	2,800.00	210,000.00	
2.2 ค่าที่พัก (กิจกรรมจัดทำคู่มือ)	10 คน	2 ครั้ง	900.00	18,000.00	
2.3 ค่าที่พัก (กิจกรรมอบรมแม่ไก่)	50 คน	2 ครั้ง	900.00	90,000.00	
2.4 ค่าที่พัก (กิจกรรมอบรมลูกไก่)	35 คน	18 ครั้ง	900.00	567,000.00	
2.5 ค่าที่พัก (กิจกรรมค่ายเยาวชนฯ)	40 คน	9 ครั้ง	900.00	324,000.00	
2.6 ค่าที่พัก (กิจกรรมติดตามประเมินผลฯ)	10 คน	5 ครั้ง	900.00	45,000.00	

รายการ	จำนวน หน่วย		ราคาต่อหน่วย	จำนวนเงิน (บาท)	รายละเอียด เพิ่มเติม
	จำนวน หน่วย	จำนวน หน่วย			
2. ค่าใช้สอยหรือค่าดำเนินการ					
2.7 ค่าพาหนะ	5 คน	5 ครั้ง	3,000.00	75,000.00	
2.8 ค่าอาหาร (เช้า/กลางวัน/เย็น) กิจกรรมจัดทำคู่มือ	10 คน	4 ครั้ง	600.00	24,000.00	
2.9 ค่าอาหาร (เช้า/กลางวัน/เย็น) กิจกรรมอบรมแม่ไก่	50 คน	4 ครั้ง	600.00	120,000.00	
2.10 ค่าอาหาร (เช้า/กลางวัน/เย็น) กิจกรรมอบรมลูกไก่	35 คน	36 ครั้ง	600.00	756,000.00	
2.11 ค่าอาหาร (เช้า/กลางวัน/เย็น) กิจกรรมค่ายเยาวชนฯ	40 คน	18 ครั้ง	600.00	432,000.00	
2.12 ค่าอาหาร (เช้า/กลางวัน/เย็น) กิจกรรมติดตามประเมินผลฯ	10 คน	10 ครั้ง	600.00	60,000.00	
2.13 ค่าเช่าเหมารถ (กิจกรรมอบรมแม่ไก่)	9 คัน	2 ครั้ง	10,500.00	189,000.00	
2.14 ค่าเช่าเหมารถ (กิจกรรมอบรมลูกไก่)	63 คัน	2 ครั้ง	10,500.00	1,323,000.00	
2.15 ค่าเช่าเหมารถ (กิจกรรมค่ายเยาวชน)	63 คัน	1 ครั้ง	10,500.00	661,500.00	
2.16 ค่าเช่าเหมารถ (กิจกรรมติดตามประเมินผล)	1 คัน	5 ครั้ง	10,500.00	52,500.00	
2.17 ค่าจ้างตกแต่งสถานที่	9 แห่ง	1 ครั้ง	10,000.00	90,000.00	
2.18 ค่าจัดทำเอกสารประกอบ การประชุม	1,110 ชุด		200.00	222,000.00	
2.19 ค่าจ้างทำสื่อคอปโปลา	200 ตัว		250.00	50,000.00	
2.10 ค่าจ้างทำสื่อยืด	500 ตัว		150.00	75,000.00	
2.11 ค่าจ้างพิมพ์หนังสือคู่มือ	5,000 เล่ม		180.00	900,000.00	
2.12 ค่าจ้างเหมาผลิตและเผยแพร่สื่อ ออนไลน์	1 งาน		100,000.00	100,000.00	
2.13 ค่าจ้างทำโลโก้	10 โลโก้		1,500.00	15,000.00	
2.14 ค่าจ้างพิมพ์เกียรติบัตรพร้อม กรอบไม้	63 ชุด		500.00	31,500.00	
รวม				6,430,500.00	

รายการ	จำนวน หน่วย		ราคาต่อหน่วย	จำนวนเงิน (บาท)	รายละเอียด เพิ่มเติม
	จำนวน หน่วย	จำนวน หน่วย			
3. ค่าวัสดุ					
3.1 ค่าวัสดุสำนักงาน	31 ครั้ง		3,000.00	93,000.00	
รวม				93,000.00	
4. ค่าครุภัณฑ์					
รวม				-	
5. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ					
5.1 ค่าขนส่งไปรษณีย์	1 งาน		5,000.00	5,000.00	
5.2 ค่าสนับสนุนการทำกิจกรรมของ กลุ่ม/ชมรม/ชุมนุม	63 กลุ่ม/ ชมรม/ชุมนุม		20,000.00	1,260,000.00	
5.3 ค่าเงินรางวัล (ชนะเลิศ)	2 รางวัล		30,000.00	60,000.00	
5.4 ค่าเงินรางวัล (รองชนะเลิศ อันดับ 1)	2 รางวัล		20,000.00	40,000.00	
5.5 ค่าเงินรางวัล (รองชนะเลิศ อันดับ 2)	2 รางวัล		10,000.00	20,000.00	
5.6 ค่าเงินรางวัล (ชมเชย)	4 รางวัล		5,000.00	20,000.00	
5.7 ค่าตรวจสอบบัญชี	1 งาน		15,000.00	15,000.00	
รวม				1,420,000.00	
รวมทั้งสิ้น				11,726,500.00	
6. ค่าบริหารจัดการโครงการ (7%)				820,855.00	
รวมทั้งสิ้น				12,547,355.00	

หมายเหตุ : ค่าใช้จ่ายสามารถถัวเฉลี่ยจ่ายได้ทุกรายการ

ภาคผนวก ฅ

แบบฟอร์มการยืนยันแผนและเป้าหมายการใช้ แผนจัดการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษา

โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน
โดย ศูนย์บริการวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หน่วยปฏิบัติการวิจัยและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้าน
ความรู้ทางดิจิทัลและการรู้เท่าทันสื่อ (DIRU) คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สนับสนุนงบประมาณดำเนินการ โดย กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และ
กิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ (กทปส.)

*จำเป็น

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของสถาบัน
ดำเนินการที่เข้าร่วมโครงการ

ขอความกรุณาท่านให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับ
สถาบันการศึกษาของท่าน

1 1.1 ภูมิภาคพื้นที่ (เครือข่ายสถาบันดำเนินการ) *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ภาคเหนือตอนบน : มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- ภาคเหนือตอนล่าง : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- ภาคใต้ตอนบน : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
- ภาคใต้ตอนล่าง : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง : มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
- ภาคตะวันออก : มหาวิทยาลัยบูรพา
- ภาคตะวันตก : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
- ภาคกลาง : มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

2 1.2 ชื่อสถาบันดำเนินการ *

3 1.3 กำหนดการเปิด (เริ่มการเรียนการสอน) ของภาคเรียนที่ 1/2565 *

ตัวอย่าง: 7 มกราคม 2019

4 1.4 กำหนดการปิด (สิ้นสุดการเรียนการสอน) ของภาคเรียนที่ 1/2565 *

ตัวอย่าง: 7 มกราคม 2019

ส่วนที่ 2 : การนำแผนจัดการเรียนรู้
ไปใช้ในการเรียนการสอนในสถาบัน
การศึกษา

กรุณาให้ข้อมูลเกี่ยวกับการนำแผนจัดการเรียนรู้ไปใช้
ในการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาของท่าน

5 2.1 ชื่อรายวิชา/ชั่วโมงเรียน *

6 2.2 จำนวนหน่วยกิต (หน่วย) *

7 2.3 วันที่มีการเรียนการสอน *

(เลือกได้มากกว่าหนึ่งช่อง)

- วันจันทร์
- วันอังคาร
- วันพุธ
- วันพฤหัสบดี
- วันศุกร์
- วันเสาร์
- วันอาทิตย์

8 2.4 คาบที่ (กรุณาระบุเวลาที่เริ่มสอนถึงเวลาที่สิ้นสุดการสอน) *

9 2.5 รูปแบบการจัดการเรียนการสอน *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- เป็นการเรียนการสอนในห้องเรียน (On Class)
- เป็นการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (On Line)
- เป็นการเรียนการสอนแบบผสมผสาน โดยมีทั้งแบบสอนในห้องเรียนและสอนออนไลน์ (Hybrid)
- อื่นๆ: _____

10 2.6 หน่วยการเรียนรู้ที่เลือกใช้สอนในการจัดการเรียนการสอน *

(เลือกได้มากกว่าหนึ่งช่อง)

- หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 : ปัญหาการเปิดรับและการใช้สื่อ
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การเข้าถึงสื่ออย่างปลอดภัยและได้ประโยชน์
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 : ความน่าเชื่อถือของสื่อจากแหล่งข้อมูล
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 : ความหมายและเนื้อหาสื่อ
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 : จุดสนใจในสาร
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 : ผลกระทบจากการใช้สื่อ
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 : รู้เท่าทันสื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 : การลดความเสี่ยงจากการใช้สื่อ
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 : ตัวตนปลอดภัยจากการใช้สื่อออนไลน์
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 10 : การใช้ชีวิตออนไลน์อย่างปลอดภัย
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 11 : วัฒนธรรมชุมชนออนไลน์
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 12 : การกลั่นแกล้งกันบนโลกออนไลน์ (Cyberbullying)
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 13 : ความเสี่ยงเรื่องเพศ
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 14 : การซื้อขายของสบายใจในออนไลน์
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 15 : การใช้สื่อออนไลน์ให้เป็น
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 16 : การเป็นเยาวชนดิจิทัลดี

ส่วนที่ 3 : เป้าหมายการนำแผน
จัดการเรียนรู้ไปใช้ในการเรียนการ
สอนในสถาบันการศึกษา

กรุณาประมาณการค่าเป้าหมายในการนำแผนจัดการ
เรียนรู้ไปใช้ในการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา
ของท่าน

11 3.1 ระดับชั้นของนักเรียนที่จะเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ *

(เลือกได้มากกว่าหนึ่งช่อง)

- มัธยมศึกษาปีที่ 4 (หรือเทียบเท่า)
- มัธยมศึกษาปีที่ 5 (หรือเทียบเท่า)
- มัธยมศึกษาปีที่ 6 (หรือเทียบเท่า)

12 3.2 จำนวนนักเรียนที่จะเข้าเรียนตามแผนการเรียนรู้ (ระบุจำนวนคน) *

เนื้อหานี้มิได้ถูกสร้างขึ้นหรือรับรองโดย Google

Google ฟอรัม

ภาคผนวก ญ

แบบฟอร์มการยืนยันแผนและเป้าหมายการใช้ แผนจัดการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษา

โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน

โดย ศูนย์บริการวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หน่วยปฏิบัติการวิจัยและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้าน
ความรู้ทางดิจิทัลและการรู้เท่าทันสื่อ (DIRU) คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สนับสนุนงบประมาณดำเนินการ โดย กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และ
กิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ (กทปส.)

*จำเป็น

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของสถาบัน
ดำเนินการที่เข้าร่วมโครงการ

ขอความกรุณาท่านให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับ
สถาบันการศึกษาของท่าน

1 1.1 ภูมิภาคพื้นที่ (เครือข่ายสถาบันดำเนินการ) *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ภาคเหนือตอนบน : มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- ภาคเหนือตอนล่าง : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- ภาคใต้ตอนบน : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
- ภาคใต้ตอนล่าง : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง : มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
- ภาคตะวันออก : มหาวิทยาลัยบูรพา
- ภาคตะวันตก : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
- ภาคกลาง : มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

2 1.2 ชื่อสถาบันดำเนินการ *

3 1.3 กำหนดการเปิด (เริ่มการเรียนการสอน) ของภาคเรียนที่ 1/2565 *

ตัวอย่าง: 7 มกราคม 2019

4 1.4 กำหนดการปิด (สิ้นสุดการเรียนการสอน) ของภาคเรียนที่ 1/2565 *

ตัวอย่าง: 7 มกราคม 2019

ส่วนที่ 2 : การนำแผนจัดการเรียนรู้
ไปใช้ในการเรียนการสอนในสถาบัน
การศึกษา

กรุณาให้ข้อมูลเกี่ยวกับการนำแผนจัดการเรียนรู้ไปใช้
ในการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาของท่าน

5 2.1 ชื่อรายวิชา/ชั่วโมงเรียน *

6 2.2 จำนวนหน่วยกิต (หน่วย) *

7 2.3 วันที่มีการเรียนการสอน *

(เลือกได้มากกว่าหนึ่งช่อง)

- วันจันทร์
- วันอังคาร
- วันพุธ
- วันพฤหัสบดี
- วันศุกร์
- วันเสาร์
- วันอาทิตย์

8 2.4 คาบที่ (กรุณาระบุเวลาที่เริ่มสอนถึงเวลาที่สิ้นสุดการสอน) *

9 2.5 รูปแบบการจัดการเรียนการสอน *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- เป็นการเรียนการสอนในห้องเรียน (On Class)
- เป็นการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (On Line)
- เป็นการเรียนการสอนแบบผสมผสาน โดยมีทั้งแบบสอนในห้องเรียนและสอนออนไลน์ (Hybrid)
- อื่นๆ: _____

10 2.6 หน่วยการเรียนรู้ที่เลือกใช้สอนในการจัดการเรียนการสอน *

(เลือกได้มากกว่าหนึ่งช่อง)

- หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 : ปัญหาการเปิดรับและการใช้สื่อในสังคม
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : การเข้าถึงสื่ออย่างปลอดภัยและได้ประโยชน์
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 : ความเข้าใจเนื้อหาของสื่อ
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 : การดึงดูดใจบนสื่อ
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 : ภาษาและภาพบนสื่อ
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 : การประเมินเนื้อหาของสื่อ
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 : มารยาทและกติกาสากลในการใช้สื่อ
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 : สื่อวิทยุสู่สังคม
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 : สังคมปัจจุบันกับสื่อโทรทัศน์
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 10 : ข่าวปลอม (Fake News)
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 11 : การถูกฟ่องร้องดำเนินคดี
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 12 : ความเชื่อถือบนสื่อออนไลน์
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 13 : การลดความเสี่ยงบนโลกออนไลน์
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 14 : ความเป็นพลเมืองบนสื่อดิจิทัล

ส่วนที่ 3 : เป้าหมายการนำแผน
จัดการเรียนรู้ไปใช้ในการเรียนการ
สอนในสถาบันการศึกษา

กรุณาประมาณการค่าเป้าหมายในการนำแผนจัดการ
เรียนรู้ไปใช้ในการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา
ของท่าน

11 3.1 ระดับชั้นของนักเรียนที่จะเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ *

(เลือกได้มากกว่าหนึ่งช่อง)

- ชั้นปีที่ 1
- ชั้นปีที่ 2
- ชั้นปีที่ 3
- ชั้นปีที่ 4
- หลากหลายชั้นปี
- อื่นๆ: _____

12 3.2 หมวดหมู่ของรายวิชา *

(เลือกได้มากกว่าหนึ่งช่อง)

- หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป (GE : General Education)
- หมวดวิชาแกน
- หมวดวิชาเลือก
- หมวดวิชาเลือกเสรี
- อื่นๆ: _____

13 3.3 จำนวนนักเรียนที่จะเข้าเรียนตามแผนการเรียนรู้ (ระบุจำนวนคน) *

เนื้อหานี้มีได้ถูกสร้างขึ้นหรือรับรองโดย Google

Google ฟอรัม

ภาคผนวก ฎ

**กรอบการดำเนินงานการประกวดรางวัล
กิจกรรมการเสริมสร้างทักษะความรู้เรื่องสื่อของกลุ่มเด็กเยาวชน
โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน**

การดำเนินงานเชื่อมโยงองค์ความรู้และประสบการณ์ของกลุ่มเด็กเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ เปิดโอกาสให้กลุ่มเด็กเยาวชนได้ประยุกต์ความรู้จากบทเรียนสู่การปฏิบัติจริงผ่านการทำกิจกรรมและเผยแพร่สู่บุคคลทั่วไป โดยกลุ่มสมาชิกเครือข่ายได้ทำกิจกรรมเสริมสร้างทักษะความรู้เรื่องสื่อของตน ตามบริบทและความเหมาะสมของตนเองในพื้นที่ เป็นโอกาสที่เด็กและเยาวชนเครือข่ายสามารถสร้างสรรค์และดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ด้วยตนเอง ภายใต้การสนับสนุนของโครงการ ทั้งนี้เพื่อเป็นแรงจูงใจและส่งเสริมการทำกิจกรรมสร้างสรรค์ทางโครงการได้ จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการ พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกและให้คำปรึกษาในการดำเนินการอย่างใกล้ชิด หลังจากทำกิจกรรมแล้วสถาบันการศึกษาแม่ไก่ที่เข้าร่วมโครงการรวบรวมผลงานกิจกรรมมาจัดนิทรรศการนำเสนอผลงานและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน พร้อมทั้งคัดเลือกกิจกรรมตามเกณฑ์เพื่อส่งเข้าประกวดกับสถาบันแม่ไก่อื่น ๆ โดยมีคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยโครงการเป็นกรรมการร่วมพิจารณาตัดสินคัดเลือกโครงการกิจกรรมและมอบรางวัลให้เป็นขวัญกำลังใจแก่ผู้ทำกิจกรรม และนำกิจกรรมที่ชนะการประกวดเผยแพร่ต่อยอดต่อไป

คณะกรรมการตัดสินรางวัลการประกวดกิจกรรม

โครงการแต่งตั้งคณะกรรมการ 1 ชุด เพื่อพิจารณาตัดสินการประกวดกิจกรรมการเสริมสร้างทักษะความรู้เรื่องสื่อของกลุ่มเด็กเยาวชน จากโครงการกิจกรรมที่สถาบันแม่ไก่ได้คัดเลือกและส่งมาประกวด องค์ประกอบของคณะกรรมการตัดสินรางวัล ประกอบด้วย ผู้แทนจากโครงการ ผู้แทนจากสำนักงานสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.) และนักวิชาการสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ รวม 3 คน ตามรายชื่อดังต่อไปนี้

รายนามคณะกรรมการตัดสิน

1. รองศาสตราจารย์ ดร. พนม คลีฉายา	หัวหน้าโครงการ
2. ดร. ทรี บุญเจือ	ผู้อำนวยการสำนักวิจัยเรื่องร้องเรียนและคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ (สำนักงาน กสทช.)
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลักษณ์มี คงลาภ	นักวิชาการด้านสื่อ

คณะกรรมการตัดสินการประกวด พิจารณาคัดเลือกผลงานกิจกรรมการเสริมสร้างทักษะความรู้เรื่อง
สื่อของกลุ่มเด็กเยาวชน โดยการประชุมร่วมกันพิจารณาคัดสินมอบรางวัลและถือเป็นคำตัดสินที่สิ้นสุด การจัด
ประชุมพิจารณาคัดสินจัดขึ้นโดยโครงการหลังจากได้รับผลงานกิจกรรมที่สถาบันแม่ไก่ได้คัดเลือกส่งมายังโครงการ

รางวัลการประกวด

โครงการกำหนดการมอบรางวัลและเงินรางวัล โดยแบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้

ระดับอุดมศึกษา

1. รางวัลชนะเลิศ จำนวน 1 รางวัล ๆ	ได้รับเงินรางวัล 30,000 บาท พร้อมโล่รางวัล
2. รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 1 จำนวน 1 รางวัล	ได้รับเงินรางวัล 20,000 บาท พร้อมโล่รางวัล
3. รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 2 จำนวน 1 รางวัล	ได้รับเงินรางวัล 10,000 บาท พร้อมโล่รางวัล
4. รางวัลชมเชย จำนวน 2 รางวัล	ได้รับเงินรางวัลละ 5,000 บาท พร้อมโล่รางวัล

ระดับมัธยมศึกษา

1. รางวัลชนะเลิศ จำนวน 1 รางวัล ๆ	ได้รับเงินรางวัล 30,000 บาท พร้อมโล่รางวัล
2. รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 1 จำนวน 1 รางวัล	ได้รับเงินรางวัล 20,000 บาท พร้อมโล่รางวัล
3. รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 2 จำนวน 1 รางวัล	ได้รับเงินรางวัล 10,000 บาท พร้อมโล่รางวัล
4. รางวัลชมเชย จำนวน 2 รางวัล	ได้รับเงินรางวัลละ 5,000 บาท พร้อมโล่รางวัล

เกณฑ์การตัดสินรางวัล

โครงการกำหนดเกณฑ์การตัดสินรางวัล ดังต่อไปนี้

1. เกณฑ์ด้านสาระเนื้อหาหรือความรู้เรื่องสื่อ 40 คะแนน

มีเนื้อหา/สื่อ/กิจกรรมในภาพรวมที่สามารถเสริมสร้างทักษะและความสามารถในการใช้สื่ออย่างรู้ตัว
ตื่นตัว และรู้เท่าทัน ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้ต้องไม่สร้างค่านิยมไม่พึงประสงค์ ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น
ไม่ละเมิดมารยาท ไม่ใช้คำหยาบคาย

2. เกณฑ์ด้านความสมบูรณ์ของโครงการ 30 คะแนน

- 2.1 มีการกำหนดวัตถุประสงค์เสริมสร้างทักษะและความสามารถด้านความรู้เรื่องสื่ออย่างชัดเจน
- 2.2 มีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายอย่างชัดเจน
- 2.3 มีการกำหนดเรื่อง / ประเด็น / เนื้อหา ที่สอดคล้องกับสถานการณ์/สภาพปัญหาในพื้นที่เกี่ยวกับการ
ใช้สื่ออย่างไม่รู้ตัว ไม่ตื่นตัว และไม่รู้เท่าทัน และสามารถสื่อสารถ่ายทอดสู่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างชัดเจน
- 2.4 มีความสอดคล้องของ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กลุ่มเป้าหมาย สื่อ/กิจกรรม

3. เกณฑ์ด้านความคิดสร้างสรรค์ 30 คะแนน

3.1 มีความคิดริเริ่ม เป็นต้นฉบับที่ไม่คล้ายคลึงผลงานของคนอื่น

3.2 สามารถดัดแปลงไปสู่การเสริมสร้างทักษะและความสามารถในการใช้สื่ออย่างรู้ตัว ตื่นตัว และรู้เท่าทันของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

3.3 มีความเป็นไปได้ในการบรรลุวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการเสริมสร้างทักษะและความสามารถในการใช้สื่ออย่างรู้ตัว ตื่นตัว และรู้เท่าทันของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ขั้นตอนการดำเนินงานการตัดสินรางวัล

โครงการจะดำเนินการจัดการตัดสินรางวัลตามขั้นตอนดังนี้

1. สถาบันแม่ไก่ 9 แห่ง พิจารณาคัดเลือกโครงการระดับอุดมศึกษา 1 โครงการ และระดับมัธยมศึกษา 1 โครงการ ตามเกณฑ์การตัดสิน และส่งเป็นตัวแทนกลุ่มเพื่อเข้าร่วมประกวด

2. รวบรวมผลงานที่ได้รับการคัดเลือกจากสถาบันแม่ไก่ 9 แห่ง แบ่งเป็นโครงการระดับอุดมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา

3. จัดประชุมคณะกรรมการตัดสิน พิจารณาตัดสินมอบรางวัลตามเกณฑ์การตัดสิน การตัดสินของคณะกรรมการถือเป็นที่สุด

4. ประกาศผลการตัดสิน และมอบรางวัล

5. เผยแพร่ผลงานโครงการที่ได้รับรางวัล

ภาคผนวก ฎ

เครือข่ายภาคเหนือตอนบน

ชื่อ	จังหวัด	ชื่อวิชา	กลุ่มวิชา	# ชั่วโมง	ระดับที่สอน	#ผู้เรียน	หน่วยที่สอน	รวมหน่วย	การประเมินผล	วันเปิด-ปิดภาคเรียน
ม แม่ใจ	เชียงใหม่									
ม พายัพ	เชียงใหม่	นท 214 การสื่อสาร	แกน	45 ชม 3 ชม/สัปดาห์	ปี 2	31	10, 12	2	3 หน่วยกิต	27/6-29/10
		CA 426 การผลิตสื่อมัลติมีเดีย	แกน	60 ชม 3 ชม/สัปดาห์	ปี 4	24	13,14	2	3 หน่วยกิต	27/6-16/10
		นท 101 หลักนิเทศศาสตร์	แกน	3 ชม/สัปดาห์	ปี	22	1,7	2	3 หน่วยกิต	27/6-14/10
		นท 216 การผลิตสื่อดิจิทัลเพื่องานนิเทศศาสตร์	แกน	3 ชม/สัปดาห์	ปี 2	22	2,5,11	3	3 หน่วยกิต	20/6-30/9
ม พะเยา	พะเยา	วารสารศาสตร์ด้านภาพ	เลือก	4 ชม/สัปดาห์	ปี 3 - 4	25	3-5	3	3 หน่วยกิต	13/6-17/10
มรภ เชียงใหม่	แม่ฮ่องสอน	GEN 1402 การรู้ดิจิทัล (Digital Literacy)	GE	3 ชม/สัปดาห์	ปี 1 - 4	30	ทุกหน่วย	14	3 หน่วยกิต	20/6-25/10
รร มงฟอร์ตวิทยาลัย	เชียงใหม่	ความรู้เรื่องสื่อ (Media Literacy)	X	1 วัน/สัปดาห์/ 2 คาบๆ ละ 50 นาที	ม 6	44	ทุกหน่วย	16	1 หน่วยกิต	17/5-1/10 17/5-15/3
รร ส่วนบุญอุปถัมภ์	ลำพูน	X	กิจกรรมชุมชน	1 วัน/สัปดาห์ / 1 คาบ 50 นาที	ม 4 - 6	60	ทุกหน่วย	16	ผ่าน/ไม่ผ่าน	17/5-1/10
รร สันกำแพง	เชียงใหม่	เยาวชนรู้เท่าทันสื่อ	กิจกรรมชุมชน	20 ชม 1 วัน/สัปดาห์/ 1 คาบ 50 นาที	ม 4 - 6	50	ทุกหน่วย	16	0.5 หน่วยกิต	9/5-10/10

เครือข่ายภาคเหนือตอนล่าง

ชื่อ	จังหวัด	ชื่อวิชา	กลุ่มวิชา	# ชั่วโมง	ระดับที่สอน	#ผู้เรียน	หน่วยที่สอน	รวมหน่วย	การประเมินผล	วันเปิด-ปิดภาคเรียน
มรภ นครสวรรค์	นครสวรรค์	0030310 การรู้เท่าทันสื่อ	การศึกษาทั่วไป	3 ชม/สัปดาห์	ปี 1	50	ทุกหน่วย	14	3 หน่วยกิต	13/6-20/10
รร บ้านหนองฉางวิทยา	อุทัยธานี	การจัดการฐานข้อมูล		2 คาบๆละ 2 ชม 40 นาที	ม 6	37	ทุกหน่วย	16	1 หน่วยกิต	9/5-23/9
รร ท้าทันอนุสรณ์	อุทัยธานี	-	ชุมนุม	1 ชม/สัปดาห์	ม 6	20	ทุกหน่วย	16	0.5 หน่วยกิต	9/5-9/9
รร อุทัยวิทยาคม	อุทัยธานี	ชุมนุม: เยาวชนคนทันสื่อ	ชุมนุม	1 ชม/สัปดาห์	ม 6	43	ทุกหน่วย	16	0.5 หน่วยกิต	9/5-25/9
รร เทศบาลวัดวรนาถบรรพต	นครสวรรค์	ชุมนุมรู้เท่าทันสื่อ	กิจกรรมชุมนุม	2 วัน/ สัปดาห์/ 1 คาบ/ 2 ชม 50 นาที	ม 4	30	ทุกหน่วย	14	ผ่าน/ไม่ผ่าน	17/5-12/10
รร โกรกพระ	นครสวรรค์	คุณธรรม	กิจกรรมชุมนุม	2 วัน/สัปดาห์/ 1 คาบ/ 50 นาที	ม 4	22	ทุกหน่วย	16	ผ่าน/ไม่ผ่าน	7/6-30/9
รร จันเสนเอ็งสุวรรณอนุสรณ์	นครสวรรค์	เทคโนโลยี 1	X	2 วัน/สัปดาห์	ม 4	55	ทุกหน่วย	43	0.5 หน่วยกิต	18/5-30/9

เครือข่ายภาคใต้ตอนบน

ชื่อ	จังหวัด	ชื่อวิชา	กลุ่มวิชา	# ชั่วโมง	ระดับที่สอน	#ผู้เรียน	หน่วยที่สอน	รวมหน่วย	การประเมินผล	วันเปิด-ปิดภาคเรียน
มรภ นครศรีธรรมราช	นครศรีธรรมราช	เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่	แกน	3 ชม/สัปดาห์	ปี 2	27	ทุกหน่วย	14	3 หน่วยกิต	27/6-20/10
มรภ ภูเก็ต	ภูเก็ต	การวางแผนการสื่อสารแบบบูรณาการ	แกน	3	ปี 3	35	5-7, 10-11, 13-14	6	3 หน่วยกิต	27/6-20/10

มรภ สุราษฎร์ธานี	สุราษฎร์ธานี	การรู้เท่าทันสื่อ	แกน	3 ชม/สัปดาห์	ปี 2	96	1-3,6-7,9-10, 12, 14	9	3 หน่วยกิต	27/6-31/10
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี นครศรีธรรมราช	นครศรีธรรมราช	X	Homeroom (เลือกเสรี)	1 วันๆละ 1 ชม/สัปดาห์	ปวช. 3 คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	29	ทุกหน่วย	14	ผ่าน/ไม่ผ่าน	23/5-16/10
รร จรัสพิชากร	นครศรีธรรมราช	-	แนะแนว	1 ชม/สัปดาห์	ม 6	43	1-2, 6, 10, 12-16	9	0.5 หน่วยกิต	17/5-11/10
รร กัลยาณิศร์ธรรมราช	นครศรีธรรมราช	สังคมศึกษา	ไม่ระบุ	50 นาที/สัปดาห์	ม 4	470	3, 6, 7, 10, 11	5	1 หน่วยกิต	9/5-30/9
รร เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์	นครศรีธรรมราช	X	กิจกรรมชุมชน	1 วัน/สัปดาห์ / 1 คาบ	ม 4 - 6	45	ทุกหน่วย ยกเว้น 4, 5, และ 16	13	0 หน่วยกิต	12/5-10/3/66

เครือข่ายภาคใต้ตอนล่าง

ชื่อ	จังหวัด	ชื่อวิชา	กลุ่มวิชา	# ชั่วโมง	ระดับที่สอน	#ผู้เรียน	หน่วยที่สอน	รวมหน่วย	การประเมินผล	วันเปิด-ปิดภาคเรียน
ม สงขลานครินทร์	สงขลา	การพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน	เลือกเสรี	1 วัน/สัปดาห์	ปี 1 - 4	40	ทุกหน่วย	14	9 หน่วยกิต	9/7-30/9
ม สงขลานครินทร์	ตรัง	Digital Modernization	GE	2 ชม/สัปดาห์	ปี 1-4	50	ทุกหน่วย	14	2 หน่วยกิต	17/6-12/10
ม สงขลานครินทร์	ตรัง	946-146 Logical Thinking	GE	2 ชม/สัปดาห์	ปี 2	112	ทุกหน่วย	14	2 หน่วยกิต	15/7-14/10

ม เทคโนโลยีราช มงคลศรีวิชัย	สุราษฎร์ธานี	ชมรมสื่อสร้างสันต์ (สสส): สื่อสร้างสุข สุข อย่างสร้างสรรค์จาก สื่อ	ชมรม	1 วัน/ สัปดาห์ / 3 คาบๆละ 3 ชม	ปี 1 - 4	29	ทุกหน่วย	14	0หน่วยกิต	25/7-28/10
รร สภาราชนิ	ตรัง	ว 32292 เทคโนโลยี สื่อประสม		1 วัน / สัปดาห์ / 2 คาบๆละ 1 ชม 40 นาที	ม 5	39	ทุกหน่วย	16	1 หน่วยกิต	17/5-23/9
รร หาดใหญ่รัฐ ประชาสรรค์	สงขลา	ชุมนุม YRS new generation รู้เท่าทัน สื่อ	ชุมนุม	1 ชม/ สัปดาห์	ม 4-6	40	ทุกหน่วย ยกเว้น 11, 13	14	0.5 หน่วยกิต	17/5-16/10
รร แสงทองวิทยา	สงขลา	X	Homerom	30 นาที/ สัปดาห์	ม 6	41	ทุกหน่วย	16	0 หน่วยกิต	23/5-30/9
รร แสงทองวิทยา	สงขลา			1 ชม/ สัปดาห์/ 1 คาบ	ม 4 - 6	70	ทุกหน่วย	16	0 หน่วยกิต	23/5-30/9
รร มอ วิทยานุสรณ์	สงขลา	ความรู้เรื่องสื่อ	กิจกรรม เสริมทักษะ	50 นาที/ สัปดาห์	ม 4-5	101	9-16	8	ไม่ระบุ	17/5-18/9 17/5-30/9

เครือข่ายภาคกลาง

ชื่อ	จังหวัด	ชื่อวิชา	กลุ่มวิชา	# ชั่วโมง	ระดับที่สอน	#ผู้เรียน	หน่วยที่สอน	รวมหน่วย	การประเมินผล	วันเปิด-ปิดภาคเรียน
มรภ จันทระเกษม	กทม.	จริยธรรมสื่อและการ รู้เท่าทันสื่อ	แกน	3 ชม/สัปดาห์	ปี 1	153	ทุกหน่วย	14	3 หน่วยกิต	4/7-21/11
มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ ราชวิทยาลัย	อยุธยา	การพัฒนาสื่อดิจิทัล	เลือก	3 ชม/สัปดาห์	ปี 3	16	ทุกหน่วย ยกเว้น 8-9	12	3 หน่วยกิต	1/6-30/9
มรภ พระนคร	กทม.	การรู้เท่าทันสื่อ	แกน	3 ชม/สัปดาห์	ปี 3	80	ทุกอย่าง ยกเว้น 8-9	12	3 หน่วยกิต	27/6-14/10

ม รังสิต	ปทุมธานี	RSU 160	การศึกษา ทั่วไป	3 ชม/สัปดาห์	ปี 1-4	250	1-3, 6-7,10, 12-14	9	3 หน่วยกิต	22/8-22/12
รร เนินขามรัฐประชานุ เคราะห์	ชัยนาท	ชุมนุมรู้เท่าทันสื่อ/ ชมรมสื่อสร้างสรรค์	กิจกรรม ชุมนุม /ชมรม	2 วัน/ สัปดาห์ (1 คาบ)	ม 4 - 6	40	ทุกหน่วย	16	0 หน่วยกิต (ผ่าน/ ไม่ผ่าน)	20/5-30/9
รร หันคาราชฎูรี รังสฤษฏ์	ชัยนาท	ความรู้เรื่องสื่อ	ไม่ระบุ	50นาที/ สัปดาห์	ม 6	33	ทุกอย่าง	16	หน่วยกิต	17/5-7/10
รร ชัยนาทพิทยาคม	ชัยนาท	ชุมนุม สื่อสร้างสรรค์	กิจกรรม ชุมนุม	1 วัน/สัปดาห์ๆ ละ 55 นาที (1 คาบ)	ม 4 - 6	40	ทุกหน่วย	16	0 หน่วยกิต (ผ่าน/ ไม่ผ่าน)	17/5-30/9

เครือข่ายภาคตะวันตก

ชื่อ	จังหวัด	ชื่อวิชา	กลุ่มวิชา	# ชั่วโมง	ระดับที่สอน	#ผู้เรียน	หน่วยที่สอน	รวมหน่วย	การประเมินผล	วันเปิด-ปิดภาคเรียน
ม เกษตรศาสตร์ วิทยา เขตกำแพงแสน	นครปฐม	โครงการนิสิตศึกษา รอบรู้เรื่องสื่อ (EDS Media Literacy)	โครงการ	1 ชม/ สัปดาห์	ปี 1-4	30	2,4, 6-11	8	ไม่ระบุ	27/6-7/11
มรภ หมู่บ้านจอมบึง	ราชบุรี	โครงการMCRU รอบ รู้เรื่องสื่อ	โครงการ พัฒนา นักศึกษา	1 วัน/ สัปดาห์ รวม 3 สัปดาห์	ปี 1	40	1,2,5,7,9, 13	6	ไม่ระบุ	4/7-21/10
มรภ กาญจนบุรี	กาญจนบุรี	การสื่อข่าวในสื่อ ใหม่/สื่อ ประชาสัมพันธ์	วิชาแกน	3 ชม/ สัปดาห์ (10 สัปดาห์)	ปี 2 - 3	28	7, 10, 12-14	5	3 หน่วยกิต	4/7-31/10
มรภ นครปฐม	นครปฐม	การรู้เท่าทันข่าว ปลอมบนสื่อวิทยุ	เลือก	4 ชม/ สัปดาห์	ปี 1	90-100	ทุกหน่วย	14	3 หน่วยกิต	4/7-25/11 1/6-1/10

		โทรทัศน์มัลติ แพลตฟอร์ม								
รร กำแพงแสนวิทยา	นครปฐม	-	แนะแนว	20 ชม	ม 5	150	ทุกหน่วย	16	0.5 หน่วยกิต	16/5-30/9
รร ดลิ่งชั้นวิทยา	สุพรรณบุรี	ชุมนุมเยาวชนรู้เท่า ทันสื่อดิจิทัล	กิจกรรม ชุมนุม	1 วัน/ / สัปดาห์ ๆ ละ 60 นาที	ม 4 - 6	35	ทุกหน่วย	16	1 หน่วยกิต	12/5-30/9
รร สาธิตแห่ง ม. เกษตรศาสตร์ วิทยาเขต กำแพงแสน	นครปฐม	หน้าที่พลเมือง	วิชาแกน	1 วัน/ สัปดาห์ (4 คาบ)	ม 5	160	1-5	5	0.5 หน่วยกิต	1/6-30/9

เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียง

ชื่อ	จังหวัด	ชื่อวิชา	กลุ่มวิชา	# ชั่วโมง	ระดับที่สอน	#ผู้เรียน	หน่วยที่สอน	รวมหน่วย	การประเมินผล	วันเปิด-ปิดภาคเรียน
ม บุรพา	ชลบุรี	การรู้เท่าทันสื่อ	เลือกเสรี	3 ชม/สัปดาห์	ปี 1	40	ทุกหน่วย	14	3 หน่วยกิต	25/6-31/10
มรภ รำไพพรรณี	จันทบุรี	การสื่อสารยุค ดิจิทัล	GE	3 ชม/สัปดาห์ (8 คาบ)	ปี 1	20	3-7, 10-11, และ 13	8	3 หน่วยกิต	30/5-30/9
มรภ ราชนครินทร์	ฉะเชิงเทรา	MCA311 การ สื่อสารการตลาด เชิงบูรณาการ	เลือก	3 ชม/สัปดาห์ (7 สัปดาห์)	ปี 3	37	2-7, และ 12	7	3 หน่วยกิต	27/6-17/10
รร พณิชยการ	ชลบุรี	ว 30101 วิทยาการคำนวณ	ชมรม	1 วัน/สัปดาห์ / 6 คาบ	ม 4	168	ทุกหน่วย	16	1 หน่วยกิต	17/5-30/9

รร ผินแจ่มวิชาสอน	ชลบุรี		กิจกรรม ชุมนุม	1 วัน/ / สัปดาห์ / 1 คาบๆละ 50 นาที	ม 4 - 6	25	3,4,7,10,12-16	9	0.5 หน่วยกิต	17/5-30/9
รร ชลบุรี “สุขบท”	ชลบุรี	ภาษาเพื่อการ สื่อสาร 1		วันละ 2 คาบๆ ละ 50 นาที/ สัปดาห์	ม 4	240	ทุกหน่วย ยกเว้น 7 และ 11	14	1 หน่วยกิต	17/5-7/5
รร บ้านฉางกาญจน กุลวิทยา	ระยอง	เยาวชนรู้เท่าทัน สื่อ	กิจกรรม ชุมนุม	1 วัน/สัปดาห์ (18 คาบ)	ม 4 - 6	30	ทุกหน่วย	16	0.5 หน่วยกิต	20/5-30/9

เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ชื่อ	จังหวัด	ชื่อวิชา	กลุ่มวิชา	# ชั่วโมง	ระดับที่สอน	#ผู้เรียน	หน่วยที่สอน	รวมหน่วย	การประเมินผล	วันเปิด-ปิดภาคเรียน
มรภ อุดรธานี	อุดรธานี	การรู้เท่าทัน สื่อสารสนเทศ และดิจิทัล	เลือกเสรี	4 ชม/ สัปดาห์	ปี 1-4	31	ทุกหน่วย	14	3 หน่วยกิต	4/7-31/10
มรภ ร้อยเอ็ด	ร้อยเอ็ด	การรู้เท่าทันสื่อ	GE/ เลือก	3 ชม/ สัปดาห์	ปี 1 - 4	200	ทุกหน่วย ยกเว้น 8 - 9	12	3 หน่วยกิต	13/6-12/10
ม กาฬสินธุ์	กาฬสินธุ์	รู้เท่าทันสื่อ	แกน	3 ชม/ สัปดาห์	ปี 1	15	1,2,5,6,10,11,13- 14	8	3 หน่วยกิต	27/6-30/10
มรภ สกลนคร	สกลนคร	การรู้เท่าทันสื่อ	เลือกเสรี	2 ชม30 นาที/สัปดาห์	ปี 1 - 4	40	ทุกหน่วย	3	3 หน่วยกิต	10/6-22/9
รร อุดรพัฒนศึกษา	อุดรธานี	อุดรพัฒนรู้เท่าทัน สื่อ	ชุมนุม	1ชม/สัปดาห์	ม 4-6	20	ทุกหน่วย	16	0.5 หน่วยกิต	17/5-30/9
รร สาธิต มรภ อุดรธานี	อุดรธานี	Media Literacy	กิจกรรม ชุมนุม	1 วัน/สัปดาห์ / 1 คาบ 50 นาที	ม 4-5	20	ทุกหน่วย	16	0.5 หน่วยกิต	13/5-7/10

รร สตรีราชินูทิศ	อุบลราชธานี	การงานอาชีพ 5	กิจกรรม ชุมนุม	1 วัน/สัปดาห์ / 1 คาบ 45 นาที	ม 6	45	ทุกหน่วย ยกเว้น 4,5, 7, 9, และ 16	11	0.5 หน่วยกิต	17/5-10/10
		การงานอาชีพ	ไม่ระบุ	1 ชม/ สัปดาห์	ม 6	42	1-4, 6-10, 14	10	0.5 หน่วยกิต	1/6-7/10

เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ชื่อ	จังหวัด	ชื่อวิชา	กลุ่มวิชา	# ชั่วโมง	ระดับที่สอน	#ผู้เรียน	หน่วยที่สอน	รวมหน่วย	การประเมินผล	วันเปิด-ปิดภาคเรียน
ม อุบลราชธานี	อุบลราชธานี	การรู้เท่าทันสื่อ และสารสนเทศ	เลือกเสรี	3 ชม/สัปดาห์	ปี 1-4	26	ทุกหน่วย	14	3 หน่วยกิต	6/6-30/9
มรภ อุบลราชธานี	อุบลราชธานี	ระบบสารสนเทศ และนวัตกรรมการ สื่อสาร	พื้นฐานวิชาชีพ	3 ชม/สัปดาห์	ปี 2	21	1,2,4,5,12-14	7	3 หน่วยกิต	7/4-11/12
รร เบญจมะ มหาราช	อุบลราชธานี	สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม		3 คาบ/สัปดาห์	ม.4	600	1,3,6,7,8,9,10,11,12,13,16	11	1.5 หน่วยกิต	9/5-30/9
รร บุเป็ยวิทยาคาร	อุบลราชธานี	ชุมนุมบุเป็ย สร้างสรรค์รู้เท่า ทันสื่อ	กิจกรรมชุมนุม	1 วัน/สัปดาห์	ม 4 - 6	37	ทุกหน่วย	16	0 หน่วยกิต	19/5-10/10
รร เทศบาล 3 สามัคคีวิทยาคาร	อุบลราชธานี	ชุมนุม รู้ทันสื่อ ทันสมัยได้ ประโยชน์	กิจกรรมชุมนุม	1 วัน/สัปดาห์ / 1 คาบ 60 นาที	ม 4- 6	23	ทุกหน่วย	16	0.5 หน่วยกิต	17/5-7/10
รร วิจิตรพิทยา	อุบลราชธานี	ชุมนุมศิลปะสื่อ สร้างสรรค์		1 วัน/สัปดาห์	ม 5	30	ทุกหน่วย	16	0.5 หน่วยกิต	9/5-30/9
รร ลือคำหาญวาริน ชำราบ	อุบลราชธานี	-	กิจกรรมชุมนุม homeroom	1 ชม/สัปดาห์	ม 6	90	ทุกหน่วย	16	ไม่ระบุ	9/5-23/9

ภาคผนวก ฐ

สื่อเว็บไซต์

(https://www.ymldp.com/)

รายงาน ณ วันที่ 19 มิถุนายน 2566

เมนูหลัก กิจกรรมและข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับโครงการ บุคลากรทีมงานและเครือข่ายความร่วมมือ คลังความรู้ พื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

- ✓ เข้าถึง สื่อได้หลากหลาย
- ✓ เข้าใจ คิด วิเคราะห์สื่อได้
- ✓ เข้าร่วม ร้องเรียนสื่อไม่ดี ชื่นชมและผลิตสื่อดีๆ

โครงการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและเยาวชน ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่อยู่ : เลขที่ 254 อาคารวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้น 4 ถนนพญาไท แขวงปทุมวัน เขตวังใหม่ กรุงเทพฯ
โทร : 02-218-2880

© Copyright 2022 ymldp.com All Rights Reserved
ผู้เข้าชมทั้งหมด 19,199
Powered by MakeWebEasy.com

ผู้เข้าชมทั้งหมด 19,199

สถิติการเปิดรับสื่อ (Traffic) : ณ วันที่ 19 มิย. 66

สถิติผู้เข้าชมทั้งหมด : 19,199 หน่วย

สื่อยูทูป

(network@ymldp.com)

รายงาน ณ วันที่ 19 มิถุนายน 2566

The screenshot shows the YouTube Studio interface for the channel 'network YMLDP'. The main content is a table of video uploads with the following columns: Video ID, Title, Status, Category, Upload Date, Views, Likes, Comments, and Progress. The table lists five videos with their respective metrics.

วิดีโอ	การถ่ายวิดีโอ	โพส	เผยแพร่	พอดเดส	วันที่	วิว	ไลค์	คอมเม้นท์	ผล
581a					18 ส.ค. 2022	26	0		-
	กิจกรรมด้านสาธารณสุขภาคใต้ตอนบน	สาธารณะ	สร้างใหม่		24 พ.ค. 2022	29	0		-
	อบรม PPA โครงการพัฒนาและส่งเสริมสุขภาพในทุกระดับของจังหวัดและ...	สาธารณะ	ใหม่		23 พ.ค. 2022	18	0		100.0% ชม 1 คน
	กิจกรรมด้านสาธารณสุขที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	สาธารณะ	ใหม่		5 เม.ย. 2022	556	0		90.0% ชม 9 คน
	รายงานความก้าวหน้าโครงการ "ความอยู่รอด" โสภณ ศรีบุญเรือง ผู้ตรวจ	สาธารณะ	ดี		26 ส.ค. 2022	34	0		100.0% ชม 2 คน

สถิติการเปิดรับสื่อ (Traffic) : ณ วันที่ 19 มิย. 66

จำนวนเนื้อหา : 5 รายการ

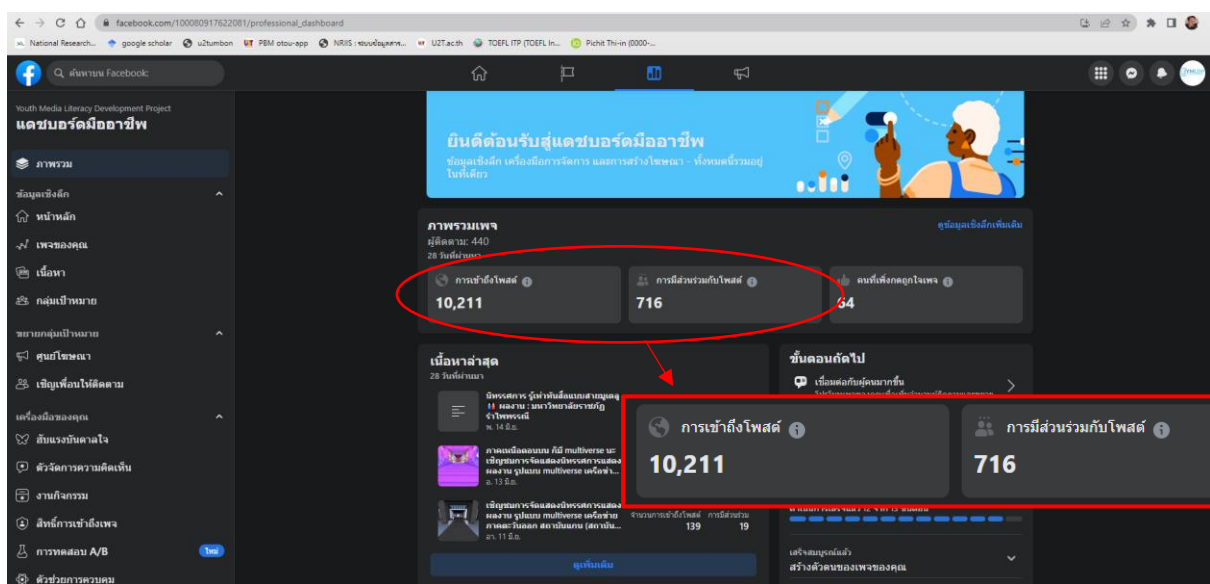
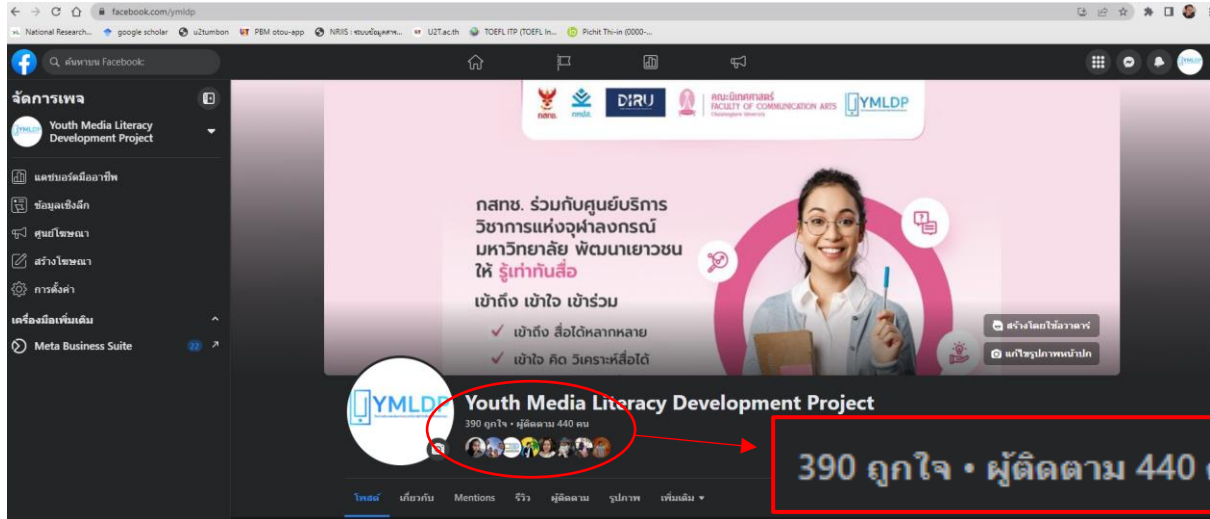
ยอดดู : 657 ครั้ง

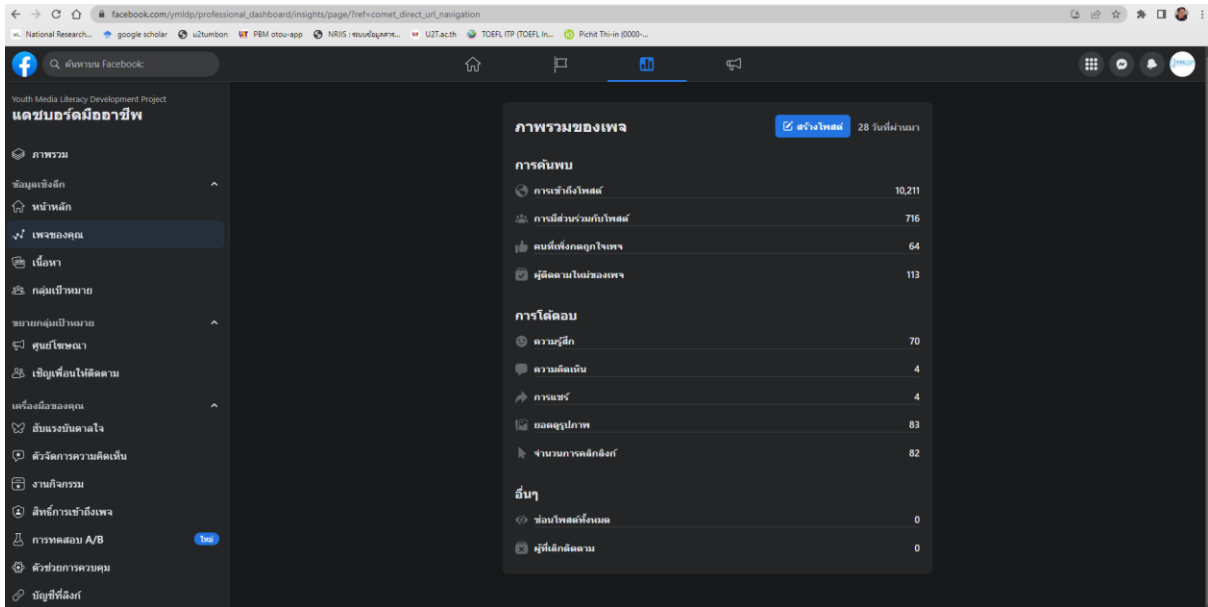
จำนวนคนชอบ : 12 คน

สื่อเฟสบุ๊ก

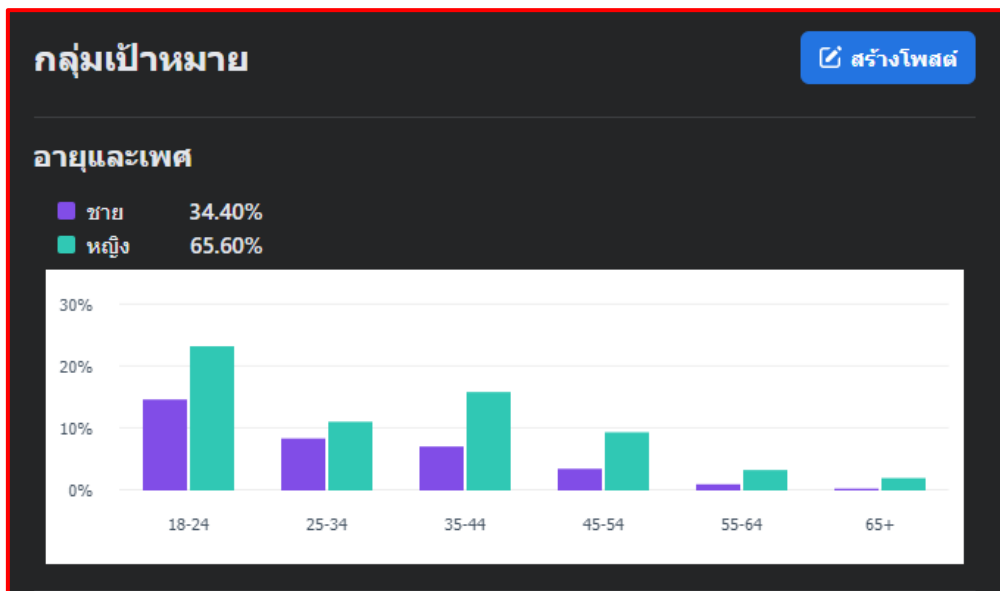
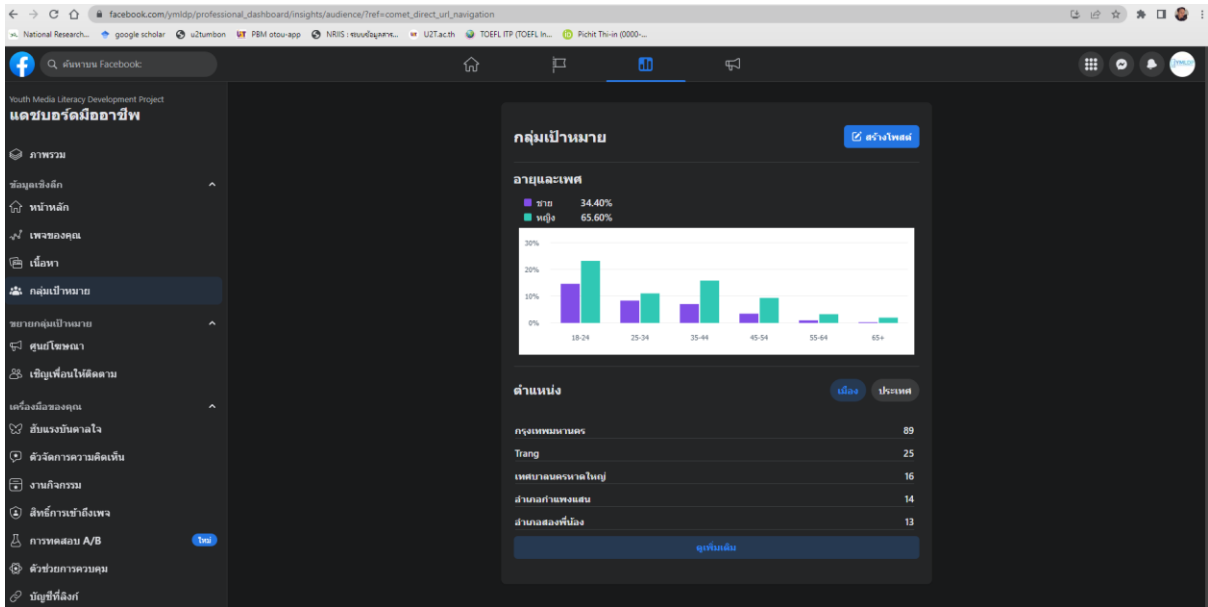
(<https://www.facebook.com/ymldp>)

รายงาน ณ วันที่ 19 มิถุนายน 2566

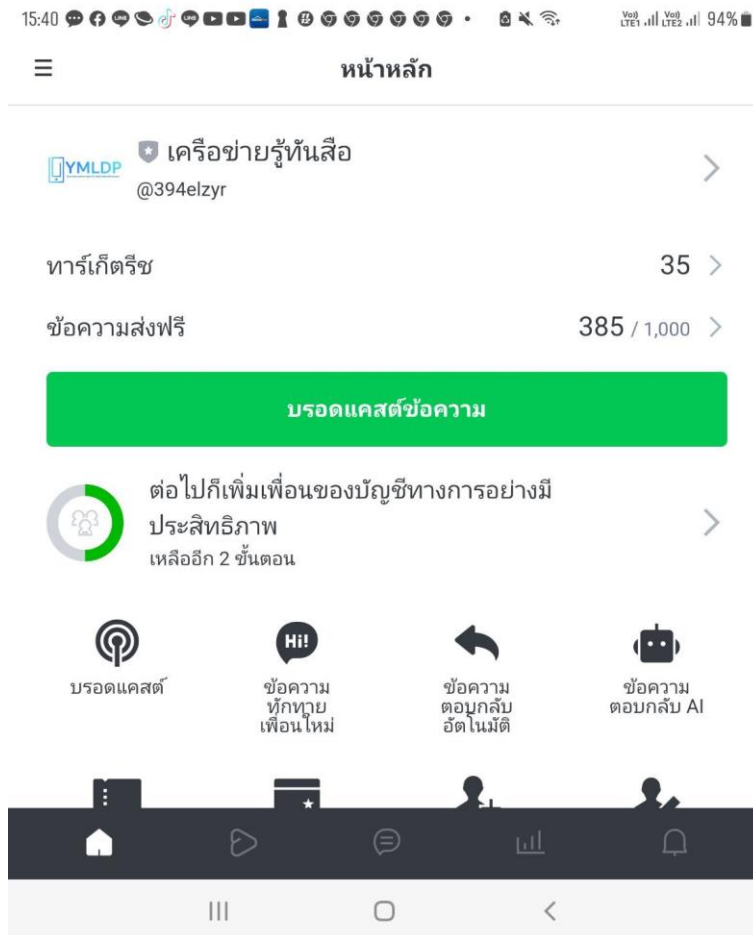
ภาพรวมของเพจ		สร้างโพสต์	28 วันที่ผ่านมา
การค้นพบ			
🌐	การเข้าถึงโพสต์		10,211
👥	การมีส่วนร่วมกับโพสต์		716
👍	คนที่เพิ่งกดถูกใจเพจ		64
👤	ผู้ติดตามใหม่ของเพจ		113
การโต้ตอบ			
😊	ความรู้สึก		70
💬	ความคิดเห็น		4
➡	การแชร์		4
🖼️	ยอดดูรูปภาพ		83
👉	จำนวนการคลิกลิงก์		82
อื่นๆ			
👁️	ซ่อนโพสต์ทั้งหมด		0
🗑️	ผู้ที่เลิกติดตาม		0

สถิติการเปิดรับสื่อ (Traffic) : ณ วันที่ 19 มิย. 66

การเข้าถึงโพสต์ : 10,211 ครั้ง
 การมีส่วนร่วมกับโพสต์ : 716 ครั้ง
 คนกดถูกใจ : 390 คน
 คนกดติดตาม : 440 คน

สื่อไลน์ (เฉพาะ Line Official)
(@394elzyr : เครือข่ายรู้ทันสื่อ)
รายงาน ณ วันที่ 19 มิถุนายน 2566

สถิติการเปิดรับสื่อ (Traffic) : ณ วันที่ 19 มิย. 66

การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายผู้รับสาร : 35 คน
จำนวนเนื้อหาที่บรอดแคสต์ : 385 รายการ

